

1760
1760
1760

1760

1760

Тамбовскому Университету

Академии Вольного

Труда вольнолюбивых

и Милосердия

Sch. Salmon Eisenstadt

ספר

חמד לאברהם

ספיר גזרתו, מהררי קודש יסודתו, עין לא
שזפתו, עד אשר אלהי אברהם היה בעזרתו.

הכינוי וגם חקרו

ה"ה הרב הנאמן הגדול בתפיד המפורסם בדורו מו"ה אברהם אזולאי זצ"ל
זי"ע, כמו"ה מרדכי אזולאי ז"ל מקרית ארבע הוא חברון, חצבה עמודיה
שבעה שבעה עינים על אבן אחת והם, עין כל, עין הקורא, עין
הארץ, עין יעקב, עין משפט, עין גנים, עין גדי, ומהמעניות אלו
נמשכים נהרות נהרא נהרא ופשטיה לבאר מאמרי חז"ל בעניני התכונה
המתנגד לפילוסופיא ומאמת דבריהם ז"ל, ומעלת התורה ולומדיה ודיבוק
השכינה וכו' ושאר ענינים נפלאים, כאשר יראה עין הקורא בהקדמת הספר
הזה הנקרא אבן שתיה :

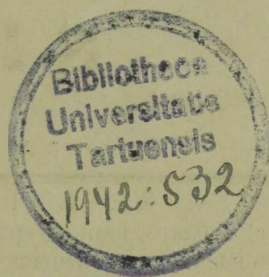
יצא לאור ע"י ר' שמואל בערזיק מו"ס בעיר אסטנע

25862 ווי לנא

ברפוס ר' יהודא ליב בן המחוקק מו"ה אליעזר ליפמאן מ"ץ ג'
שנת תרל"ז לפ"ק

ХЕСЕДЪ ЛЕАВРООМЪ,
т. е. благодарѣніе Авраама. Соч. Авраамъ Азулои.
Новое изданіе книги, напечатанной въ м. Славутѣ въ 1812 г.
ВИЛЬНА. Въ типографіи Л. Л. Маца, на Квасномъ переулкѣ
домъ Ш. Кисина № 1195/6 1877 года.

Дозволено цензурою. 20 Ноября 1876 года Вильна.

400 А
16218

התנצלות המגיה הוד זה מדבר שבת המחבר

לרורה בצרור החיים * ומיוו חלום לו מנגד להיות נגיד על כל הכרואים מפאה יסודותיו מהררי קודש ונקודת ישראל יתהלל בהשכל ידוע אמתו . ויורה ה' עץ החיים המחזיק במעוזו ויורה עוז מצטמו דקרות ועוז עדין יבא להיות ה' עוז ומעוזו ומנוסו ביום גרה ויהי בעזרו אלהי אברהם

מעין

להורות את בני יהודה קשיטת הדון בעמק השוה הוא עמק המלך

הסדר ה' אל יראיו וסודו יורנו אורחות משפט לעשוקים

ביד עשוקים ואין להם מנחס להתנחס בבבל שאלוה * אש יקרה איש להיות שאלו ביום נדי שאלו יורד אל ירמתי בור רק אין בו מים אבל נחשים ועקרבים יש בו יבאו גדודים יגודנו ילדנו למדחפות נחף מכיפתו ומהונו הון מהכל הבלא דקדים לחבטא בחיבוס הקבר * וכי הוא ידע שמו יחלצו ויפלטו מעומק דין נרמא דאסורי בור אחד מהרבה עבוס מיקין חב מתיק בחשלומי ארבעה וחמשה דינים ויחרר מהמה הבא בסוד הגבלו מחילות מחלות לב השומע * ישמע עוד הוד סוד הנשמה וסעיפיה טריה פרי לדיק עץ חיים"ס תלוה נפש המחאות בכח המחזיק והמושך במשיחה שמן משחה קודש ממלך קדוש וטהור * וסוד עיבור החדש והישן מפני חדש * הוליו יקר רוח איש טבונה ויבן שס

מעין

הישועה הושיע לו ימינו נאדרי בכח נברא רבה ורב

חסדא חסדאין מיליה ורב הוגא הון ואושר שמו

לבעלי החעודה הרועים בשושים

הסדר אל * נספר תהלת אור נוגה כהלו נרו נר

אלהים נשמת כל חי תפאר והרומם בראות שמים

לרום וארץ לעומק שם משרע עלי ארץ מלכותו המקרה

בשמים מעלותיו ואגודתו על ארץ יסדה ארץ לא עבר וזין

איש שר ושופע ומהגיב להנהיגה בלתי ה' ביד יתגלה ואין

עמו אל נבר הארץ כי לה' מלוקי ארץ וישח עליהם שרים

מאח החיצונים מחוץ לגבול * אור מקלטו קולט ושואף שפע

הבואתו נהנו אל אל אנשי סגולתו ואומתו * ומשם יפרד

שורש נפש ורוח כל בשר איש * יהודי היה כשופן מחכי קן

הפלאות מהפלא עליון כי שרשו נטוע על פלגי מים העליונים

מקום אבני שיש עמוד ומאור עליון הרהה עלה ראש הספקא

ושא עיניך וראה איך זקק משמים נשקף וישקף אברהם

מעין

שפתיו דובבות כי נבר נברא כולה איש שהכל

בו אשכול הכוסר בכרמי

הסדר ואמת יקדמו פניו המאירות להורות את בני יהודה

קשה חלף אמריו למערה לה אש יפלא בכדש של

המתפלספים וצוגי יסדס כי בא שודד עד מלון קלס

קן שם לחשך * ולכל הכלית הוא חוקר הקר אלהי הממלא

יש מאין * בחכמה המלא איך ילא מהאורה חומר * ובמין

חומר דורש בדרושח הים אשר יהיה העקן ומשך מגדיל בין

קודש לחול אשר על שפת ים התלמוד על כל גדויותו

גדודי החיצונים מחוץ למחנה שכינה שוכני ערפל תהולתם

ומגורתם * יביאם אלהים למשפט לשפוט בהם יושבי חבל

הולכי אחר ההבל והחזיון * וכו הוא מונה ונספר נבאם

מעין

מבינה ה' ילא והשקה את נחל השמים במזרקי יין

הנשמת חלה" והנשי בשמחת חורה אור להאיר עין כל

הסדר

ה' מלאה ארץ ומלואה הבל וכל זאזאיה כמותה

ואורחות ארץ ומה רב טוב ה' לעולם דברו נגב

במצב השלמות לא יחסר ולא יעדף בעדיפתא בקמייחא ולא

בבחרייתא וליכא לשנויי בשניו מן המשנה * לחוד מן בחרייתא

איניה דהנו וחלפו בחליפותא ונבא למו מזד המקבלין דין

מדון של מעלה * ושינויא דא למעלותא ולגריעותא בחוספת

וגרעון כסף אשר נכסף לחסות בלל קורת רוח הזמן עובר

לשחר בשחרית מעריב ערבים אשר ערב לו הערב והמועיל

לבנות הועיל והואיל בבל אופני המענה העליונה * בחבונה

משנה עתים ומחליף את הזמנים ומסדר סדר המשנה שונה

הליכות עולם עובר עד עולם הנלחי מונה במספר נבאם *

הלל הקרא נביונס כל מאן די נבי אמדיו ורניג ולעי באורייתא

ולמדנט בלוחא דשכייתא די אמנא עמנא * קום ההלך בארש

ארשת שפתי לדיק הקבור בחברון הוא פעולת הסדר

אברהם

מעין

מי נפתח לפתוח בפוחתה טהורה ומפין לה כסף נבחר

לשון לדיק יבחן אבן בחן פנה יקרה לקראת עין הקורא

הסדר

ואמת לנוארי בריחו בריח מלך מלכו של עולם ומלואה

הבל הבלין יש בו לעצל בקצה יערות דבש ונופתא לופים

אמרותיו ארופים כסף גרוף בעליל לארץ מוזקק שבעתים *

יקים בקימה שיש בה הידור הדר הוא לכל חסדי עליון

רבותיו בעלי התלמוד * לאמר לנו המים מי הגבירה העליונה

לדעת משוע בארץ ולההלך בה בהליכות עולם ומלואו מלא

ברכת ה' ים ודרום מזרח ופון * לישרים נאזה הלה *

וישים תהלה תפלה בעופלי שקר רופאי אליה חו שוא ומדחים

שנו ברואה ראה מהימנא * ומיניה וביה מסחיים שמעתתא

לשמוע משבח טוב מעלת התורה ודקדוקיה ופרכיה ואחזיחיה

למות ומופחים בשמים ועל הארץ תהיר אור נוגה * ומי

האיר ממוזרה זקק הלא אלהים נשא את

מעין

ונחל יעלה על שפתו שפת אמת תכון לעט סופר

ספירי אמרי נועם בנדק מפיו ילאו מישרים הנה

כסה את

הסדר יוכבדנו בינינו זבינה ודעת עליון על כל הגוים אשר

יגר וברא בחסד עולם יבנה בנין אב אחד לכלנו אל

אחד בראו בברוו הפשוט * ושם אל הארץ הנגב לתת תלה

נחלת בני נבאות גוים לבני ישראל עם קרובו * ויעטם ה'

מעל אדמתם עם כל זה לא זזה ידו העליונה על התחונה

לפקדה בפקדה בעלמא די ברה * כרעותיה ורחמי רחם

משכיל אל דל עם עני ואביון להושיעם מכל צרותם עד

יערה ממרום רוח אסינו משיח ה' כעת יאמר לבית יעקב

אשר פדה את

מעין

תחום חותם תכנית מלא חכמה וכלילא יאי אמירה

נעימה יעט למוכיחים דברים נכוחים ושומע לו

ישקן בעת 777

הסדר

ואמת נפנפו זקק ושלום נשקו מנשיקות פיהו פוס

ממלא רבכרן בסיו שלמות ידבר ובקרבנו ישים אור

בו * מאור עינים ישמה לב הקורא * בהרים מעלת האדם אשר

נשמה בלשו * כי במה נחשב הוא משלח החומר * והאורה

התנצלות המגיה הוד זה מדבר שבת המחבר

לפעלה למשכיל על דבר עוב' יפסא שעה אחת קורח לרוחתי ולשועתי אשר שעה ה' ברחמי חל אחתי ומחשבתו זה כמה שנים אשר חלפו עם עניוה אבה אשר אביתי להקן אשר עויתי וספסתי על דה אשר פשפסתי ומאחתי חון לי ואבא היום אל העין ואומר ה' אלהים הקרה נא לפני היום ושעה חסד עם אלתי אבררהם יפוטו מעינותיו חוזה להשקות את העדרים ההדורים מממדורי מילי בסלע סלפין עניין הקיפין דהקף ליה עלמאם בהלם דבר לגלות ספוגי טמוני כל' וברוך ה' אשר שמע בקול עבדו אשר הקן חשבים וכן נונה לו וזקק משמים נשקף עלי בזקף קרן אחר עבהא ואחנה ודגא חביר' יתיב מדעי עלי למידע להיות מסיק בהא ולעיל בהא לחמא לחם מן השמים למען אכשנו לנשיאים ורוח הכמים נוהה למענד בניחא לירידי ה' וברין רחמנא דיהיב לן בני אוריין די און בסענדא בסעד וסמך לעין' פה זדיק נדקוה אבא אחי זעירא והוא רבא האלוקי המשכיל כמורכר יחיאל מיכל זכ"ו אשר עבד מיכל המים והרל יפוצנו לחספ אחר העתקת הספר הקדוש הזה למלאות הסרון שבפנים ממחבר הפנינים והוא אחד וכן שני האלוקי המעולה כמורכר זבי הירש שפירא זכ"ו מק"ק קאליש והוא שפיר דחמיד בחמדה גנוזה החאולה לעינים וגם כי היה כוסף אפש כי הם הנספ' ול"נ ונדחה מלומר הם ונש"ס אכן לקח לעלמו לזד אחד להיות מן המדריין להאיר עיני הכממים לחלקם ביעקב ולהפיאם בישראל יהי משכורתו שלמה מעם אלהי ישראל זדקו לפניך יקר' ואני אבה אחי אבא בא בלשון חמנה לפני כל יודעי דה' ודין יהא שרי לן לאודושי כי הרבה יעמתי והנהתי ספר הקדוש הלזה כי עשה כלו קמשויים מכתבים שונים באשר הורק מכלי אל כלי ויד קל ליה אדם שלטה בו ופשימים הרבה קרייתו בן וכנענ נראה לי אורו עררתי ובשרתי בחוס לבני עד מקושי שרד בינתי מנעת ואף כי צער אנכי מאיש ולא בינת אדם לי ובחדי כבשא דרחמנא למה לן המכתי יבידותי יסוד עולם באהבה חשנה תמיר' ואם המלא המלא שגיאה יהלה הסרחון בי ולא יהלו בזק' סריקו וידבר על זדיק עתק המהבר זלה"ה: והגוון לישף כה וחיל מילו לאורייתא יהא בסענדא ויע אלינו חסד לאצרהם חתן אמת ליעקב במהורכר נפצלי הירש רי"א ז"ל חתן המאור הגדול מהורכר אביגדרר זלה"ה:

כלם בשם יקרא הקורא ויתן עדיו ויזדקו ויאמר חתן אמת ליעקב
הברכה אחת היא' לך אביא תשורה מאלף איש אלהים קדוש יאמר לו כל הכתוב במשנה תורה חכם ישיבלי פיהו סי זדיק ינוב חכמה ודעת יראה ה' היא אולנו אשר אצרה תורה במלאכה מחשבת לחשוב מחשבות לבתי דה ממנו נדה אשר באפלה ידחו נדתי עולם עובר' ושז אל אלהי אבותיו ויחזיק במעוזו עז כנמר ובבור כחרי ידיו ונגליו לאל אמונה אמן' כן יעשה מעשה רב להושיע לו ימינו ימין ה' רוממה כי הבא לטהר פותחין לו פתחי עולם וישא ויבא ויע שמנו לסבול סבלו מישרים' ישפוע בזדק הולך חמים וסועל בשם ומלכות שמים' לקבל עליו עול חורה' הנה הוא יורה דרך עץ החיים לשמור משמרה ועבודה משא ומתן אדם ירחיב לו ויתן לו ברכת אברהם

התנצלות המגיה

אמר הצעיר עד פה דברתי בשיחי במר רוחי רוח נבלה היבש גרם המעלות מלעלות על נפי מרומי קריאה שמע להשמיע לאוזן בומעת עם לטעת נעטי נעמיים פרי מגדים ממגד הבולח שמש היואל על הארש ארשת שפחים' כי הגני רובץ בין המשפחים' גולה ונדד כפסור מן קנו קן קולמוס הלב הוא לשון הזהב והאדרת' ממני נעדרת' בהעדר הקודם להויה ביהותי שאקן ושקע על משמרת החורה' והעבודה כי תושיה נדחה ממני בלכתי מדתי אל דחי מדחייה הזמן' הורך וסוער בסערת חיומן' בלתי נאמן' ונאמן עלי הדין באשר משפטו' פעלו שפעולתו אמה וזדק לפני יהלוק ואשים לדרך פעמי לעיר גדולה לאלהים ק"ק המשפדים זה לי שמנים ימים המעסק בקדשים שחידתן בצפון לישרים' נאה תהלה לאל עליון גומר עלי שזכני להגיה ספר הנוהן אמרי ספר גדול הכמות ורב האיכות אשר עין ישראל אליו יסבדון בסכרות כרות מאירות עינים בבתנות אור ומשמתי לב בחידושי אגרות ולהתי משמחא בעיא לנחא ובעותח למנן דבשמיא יהא בסעדיה כל זמן' ועידן עדנים' לאיש כך בשנים' ואב לחכמים' מור הזמן' ה"ה שארי הרב המאור הגדול הנכס השלם כמורכר יתחק מאיר פרנקל בן הגאון כמורכר יונה ז"ל אשר העיר ה' רוחו רוח חכמים נוחה הימנו ומיניה נפשיים אורה פעולה היא עולה

הצעת המחבר אבן שתיה

והנה הקודם מצוחר בעלמו כי לא יחיל אורת המדבר על חומר הבינה ולא אורת האפירות על העיפה הזרעית כי לא כל אורה תחול על חיזה חומר שיוזמן כי כל אורה יב לה יחוס עם החומר שלה והיינו מאמרם ז"ל כי כל מעשה בראשית בקומתן נבראו לדעתן נבראו וכו' יראה כי אורת הסוס חיי אפשר שתחול על התמונות היסודות בשומר האדם ולא אורת המדבר תחול

להתיחם התכלית עם הקודם לו כיחם האורה אל החומר' וכמו שהאורה המושכלת תמליא ותבין הדברים הנאותים לך כי כל מליחות של הפועל יוליה האורה היא אל הפועל כי לא כל אורה שתזדמן תחול על חיזה אורת חומר שיוזמן כן אור התכלית בלב הפועל יזמין ויבין כל המעשים המתחייחים להנעתו כי לא חיזה תכלית שיוזמן יגיע על ידי חיזה פועל שיוזמן:

הצעת המחבר אבן שתיה

בדרושים התוריים דעת פליאה בהסכמת שני העניינים התורה עם הפלסופיה :

אמנם ראוי לחקור בשני הדעות הנזכר חיוב יבשר . ודע שהאמת מכל לך הדרך אשר

לך זה הוא הדרך התורה המקובל ומלותיה אשר בעצורם יקראו עם סגולה מכל העמים ובעבורם

יזהה האדם לעולם הבא כי התורה הכרחית לשלימותו ומשיבת נפש למקום אשר ממנה הולכה .

ולזה כל שבתם וקומתם של החכמים הקודמים והראשונים היה בדברים התוריים המקובלים לבד

אף על פי שהרבה דברים שביארו כפי העיון ויחייבם השכל על כל זה באמונה לבד בלי חקירה

ומופת יזהה האדם לעולם הבא :

אמנם ידיעתם במופת אינו הכרחית לישראל מלך שהוא ישראלי כמו הורף כסף

איננו מחויב אליו מלך שהוא לורף כסף שידע הנושא ר"ל באיננו הכרחי אליו ידיעת א"ך יתהוה

הכסף בצטן הארץ או חיזה מהיסודות גובר עליו וסודיעה בזה לא תורה בקיאותו במלכת הריפה .

אבל הראוי לו מלך מה שהוא לורף הוא שיקח זה המחלף הידוע ויעשה עליו אורה במלאכתו האורה

היותר שלמה באופן היותר שלם לא זולת . כן האיש הישראלי באמונה לבד יבין שלימותו ועם היות

אפשר שתחבר במופת לנוה יקרא ישראלי אמנם כשידע האמונה במופת מורה על היותו איש משכיל

וחכם מלך שהוא אדם לא מלך שהוא ישראלי . והענין כמו שבעל חכמת הכוכבים אינו מחויב לחקור

במלאכתו על טבע הגרם השמים אם הוא היה או נפסד כן הענין בזה בשוה ולזה החכמים הראשונים

היו כל דבריהם במקובלות לבד ולא זולת . והנה האחרונים שיצא להם שם השינוי מה שהשינוי

הראשונים מלבד מהשגתם עצמם וזה כמו משל הננס הרובע על לוואר הענק באופן שיאות לאמר

כי יש יתרון לאחרון עלה קדמון בדברים אשר פריהם ילא מגזע העיון והכסיון יען היותו תמיד הולך

ומוסיקף חבל לחבל ומשיחה למשיחה עד כי בעזר הראשונים עצמם אשר נלאו לחפור סביבות היאור

להוציא להם מים לשחות אמור יאמר הכורה אחר כורה אני קרתי ושחיתי :

וכבר ידעת מה שכתב הרב הגדול הרמב"ם בהקדמתו לפירוש המשנה וז"ל מה שעשה

יחושע ופנחס צענין העיון והסדרה הוא מה שעשה רבינא ורב אשי עכ"ל . ולזה האחרונים חדשו להשכיל

על התמונות היסודות בחומר הסוס אלא כל אורה ואורה אי אפשר לחול כי אם בחומר הנאות לה

ולזה אורת הסוס ברצונו ובעצמו קבל אותו החומר ולא יותר זך ולא יותר עב ואם היה יותר זך או

יותר עב לא היה חל עליו אורת הסוס כי אם אורה אחרת יותר מעולה או יותר פחותה :

ואמנם הנמשך גם כן מבורר בעצמו כי לכל חכלית יש מעשים המתייחסים להגעתו

כי למחסה מזרם וממפר לריך להכין עצים ואבנים לבנות בתים ולהסיר הרעבון לריך לזריעה לדישה

עחינה ואפייה וכיוצא בו :

והנה נודע כי חכלית ההלכה האנושית חכלית בעיון התורה ובעשית מלותיה והנה העיון

בחורה והדרשה לקדמונינו ז"ל היה בדברים המקובלים באיכות המלות איש מפי איש עד הלכה למשה

מסיני ועל ידי י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם שאי אפשר לשום לימוד שלא יהיה באחד מהם

ומזה המין היה דרושי הקדמונים ז"ל כנזכר במסכת עדיות בו ביום וכו' כי הדרוש שדרש רבי אליעזר

ביום שנתמנה ראש ישיבה היה בדינים המקובלים ולא זולתו . אמנם העיון בחורה ודרושי הזמן

לאחרונים ז"ל אשר ילא טעם בעולם הוא לבאר עניני התורה לפי הקדמות החכמות העיוניים בלתי עבריות :

הנה סיבה התחדשות מין העיון הזה הוא מסבת חורבן בית קדשנו בכל עיר ומדינה חכמיה

כהניה שריה בכל חכמה ותוסיה דורשי רשומות לשחק דעתם עם הפילוסופים במקלות ברחובות

תלאן הקריאות בקריות חקרא' לשם לשמוע מפייהן :

ובני ישראל באו בחוך הבאים ושמעו אמרם כי נעמו ונתאוו להם להרים דגל להיות חכמיהם

שואלים ודורשים בניה מדרשיהם ונותנים טעם לשבח על התורה ועל הנביאים בכל חכמי העמים

לאמותם כי מפרשי חורתינו הקדמונים לא באו בזה הסיגנון אשר הלכו ויכספוחו החכמים לאומתם

כי שמו מגמתם לפרש דקדוקי המלות ופשטי הסיפורים והמלות ולא פנו למלות חסרונו ולגשוח

פני חורתינו לעיני בני עמינו לתת להם פאר והדר בפנים ענייני סיפורים מלותיה וחוקותיה :

ועי' האופן עבר העיון בספר התורה בכל חכמי מלכות קשטיליא' ובכל מקומות אשר נפולו

שם אחר גירושם והוא להתחזק ולחקור ולדרוש למעוז שכלם בטעמי הכתובים והוציאו ממין לבס במעמי הסיפורים נהרי נחלי דבש ותמאה והבינו

הצעת המחבר אבן שתיה

של תורה בזהב ובחיצה בהיות דאביו ורצח ומדי
 לילה ולילה ומדי שבת בשבתו דבר בעתו והואלתי
 באר פי המדבר . על אופן שומעת . בחכמה ובדעת .
 חברים מקשיבים ערבים עלי דברי דודים בדרכים
 חדשים מקרוב מחוקים מדגש גופת אופים . גפחולי
 אלהים נפתחי גם יכלתי בהסמכת שני העיונים
 הקבלה והעיון ונפתחו לפני חלונים שקופים ואבינו
 מראות עיונים בתורה ונציגים ובקרב שנים חרתי
 והוספתי פנים שונים ואמתי אל לבי זה הדרך
 ישכון אור להשיג התכלית . ויסי כי הקיפו עלי
 שימים ראש ולענה מנת כוסם מלא מסך במים
 אדירים משברי הזמן ים וזעף ואני בחוף הספוכה
 אשר הפך ה' באפו ובחמתו עיר קברות חבתי ע"ה
 עיר פאם המהוללת אשר היתה למשל ולשנינה ומרוב
 שיחי וכעסי ולחתי זה הדחק ילאתי ממחילתי ודלתי
 בימי נקי מנכסי ותמדתי וגדתי לבח להתגודר בח"י
 בבינוי מקום המגדיל בין קודש לחול לא שלתי
 ולא שקעתי ולא נחתי מיום לאתי עד בואי אל
 המנוחה ואל הנחלה עיר קדש קרית ארבע היא
 חברון תוב"ב הלא מלער היא ותמי נפשי בחברת
 הדרת פינת יקרת שבעים מחזיקי בדק ידי לומדי
 התורה ויועיה בנין של קדושים עמודי עולם
 עומדים בפרץ תמיד היו למחסה ולחומה על עיר
 הלבי תוב"ב הוא היה השלם העניו החסיד כמחו'
 אליעזר ארחא ובעזרו עם העזר האלתי זכיתי
 וחברתי חיבור הגדול ספר קרית ארבע ת"ל והוא
 ביאור על ספר הוזהר :

והענין כמו שהדיבור הוא לורה לרוב החיונית
 וכאשר תהיה רוח החיונית יותר מעולה
 ויותר עובה ויותר בריאה או הלורה השכלית תראה
 פעולותיה באופן יותר גלוה כן הענין בשתי השלימות
 שהם החקירה והקבלה . והענין הוא כי מי שהוא שלם
 בשלימות החקירה והעיון אז השגת השלימות האלתי
 התורני בו יותר מצוהר בלי ספק ולכן מי שהוא
 שלם בשלימות החנושי השכלי וגם בשלימות אשר
 תיוחדו התורה יותר נבחר ויותר שלם ממי שלא
 יהיה שלם וזאתי בהארון . והנה האחרונים בחמת
 הבינו אל ב' השלימות יחד בחוקרם על הדברים
 שצאו בתורה ויסימו הקבלה אל החקירה והוא
 הדרך היותר משובח :

והענין דע שהחכמות הם שני מינים א' חכמה
 הפנימית ואחד חכמה החילונית והנה
 מן הראוי שבני ישראל לא יתחמנו אלא מן החכמה
 הפנימית הקדושה מפני שהם קרובים אל הקדושה
 שהם עשויים בללם ובדמות אלתי . ואלו היו כשרים
 וראויים היתה החכמה הפנימית עומדת בהם אלא
 שפגמו וקלקלו ונתרחקו מן הפנימית ואל החילונית
 לא באו שאינה שלהם ולזה הכדים הם החכמים
 בחכמה החילונית מפני שהם חילונית ובעצמם הם
 קרובים עליהם מאוד יותר מבני אדם הכשרים
 בחכמה הפנימית מפני שהפנימית גבוה מאד
 והחילונית התחונה מאד והשדים זכים וריקם אל
 החכמה החילונית הריא . אמנם בני אדם הם
 רחוקים מן החכמה העליונה מפני שהיא גבוה מאד
 ומאד התלבשם בחומר נתרחקו מאד כי נתעלמה
 מהם מחמת החומר וזאתי לאותן המוכיין את עלמן :

ויאני הצעיר אברהם בלא"א גביר נשא ונעלה
 כהרר טרדי ז"ל בן לאדוני החסיד והעניו
 נעים ומירות החכם כמהר"ר אברהם אוולאי ולה"ה :

בסעיפים בחיוניות בתנומות על משכבי ובקומי
 זכרתי ימים מקדם כאשר הייתי
 בימי חרפי בחלד עיר מולדתי פאם חי"ע עיר
 גדולה במעלה וחסלה עיר של יקרים וחכמי אנשי
 סגולה מיוחדים ואני בקרב חכמים שלימים וכן רבים
 יושג בשבת תחכמוני להחמסם כנגד גחלתן בעמלה
 אלהים

קראתיו עין הקורא ומשכו ממנו ס"ע נהרות לבאר
 אמונת התורה ואמונת דברי רז"ל בתנועת הגלגלים
 ומדת הארץ ולאמת דבריהם ולהשיג דברי החוכמים
 ולבאר מעלת התורה והמאור והתפלה ומעלת העוסק
 בתורה ובפולחן וכבוד התורה שתחדש לעתיד
 וכבוד העוסק בתורה בלילה ובחגיגת העוסקים
 וקדושת המקום ע"י דברי תורה והרבה דרושים
 הנלווים לתורה ולמזמור. והמעין הנ' קראתיו
 עין הארץ ומשכו ממנו נ"ט נהרות לבאר מעלות
 ח"י והדרים בתורה. המעין ד' קראתיו עין יעקב
 ומשכו ממנו נ"ט נהרות לבאר מעלת אדם הישראלי
 והרכבת גופו ורוחו וגשמיו וללמד ומעלת האומה
 הישראלית וכבוד העבודה והתבודדות וכבוד הפגם
 והתשובה והיראה והיודיו והכנעה והסיוף והפגם
 וסילוק האדיקים וכיוצא בו. המעין החמישי קראתיו
 עין משפט ומשכו ממנו נ"ב נהרות לבאר השכר
 והעונש וגן עדן וגיהנם וכבוד הגלגול בכלל ובפרט
 וכבוד המיתה והגלות וכיוצא בהם. המעין הששי
 קראתיו עין גנים ומשכו ממנו ע"י נהרות לבאר
 סוד שליטת והתגברות אומה על אומה וכבוד ע'
 לשון וכיוצא בו. המעין השביעי קראתיו עין גדי
 ומשכו ממנו כ"ח נהרות לבאר סוד הקליפות
 וכבוד הארץ ומשכו ומגאלו סוד כחם וכבוד מלאכות
 יל"ט וילך הרע וכבוד האדם ומלאכות ומחוסה
 וכבוד החלק הניתן לקליפה וכבוד השפחה כי תירש
 גבירתה וכבוד מיני הקליפות ומיני האדם למשפחותיהם
 לגוייהם וכל אלו האמונות הנזכרות יכתיבו הפלסופים
 ואני אמתתים בדבריהם המקובלים מתיישבים על
 שכל המעין ולא יחמיס כי אש המזעקש :

ועוד שאר נהרי נחלי מעינות שבעה יקוו אל
 מקום אחד קראו בריבת אברהם. כי
 ממנו יסקו עדרי חבירים לאן קשים הנכנסים
 תחת האמונה האלקית לדעת חייה דרך ישרה
 שיבור לו האדם הגלגל והתבודדותו ותכליתו
 והתבוננת דרכיו כי זה כל האדם. וגם כללתי
 מה שכתב האלפי הרמ"ק זל"ה בספר תומר דבורה
 ודע שכל דרוש הסתום שלא פרשתי למי הם ממה
 שקבלתי מס' האלקי הרמ"ק זל"ה או מה שהבנתי
 מדבריו בציאורו על דברי הרשב"י בזהר ובחקונים
 וכת תיס בסגנון אחר ובלשון מבורחת ויקל ויערב
 על המעין :

גם קת דרושים לקטתי מדברי האלקי האר"י
 זל"ה

לאהבים לחבר יחד שושני סנסני הדרושים אשר
 הם אחד הגה וא' הגה אשר אספתי לי זה הימים
 בחמלה ה' עלי בשקידות העיון ובטרחא יתירה וקצת
 מהם לקטתי מדברי הקדמונים ז"ל אשר היו מלפני
 ועליהם הוספתי מדעתי הקלושה על אשר היו לפני
 ביראת ה' טוהרה שמע ה' בקולי ותעלה המנפה
 מעיר עות"ה אשר ליסודה חוב"ב ואמלטה שמה
 ב"ט לאב ומלאו שם מעט רוחה אז אמרתי עת
 לעשות לה' צמועות ודעת לבא אל שתי העיניים
 האמונים על חיק האמונה אשר טפחתי ורביתי
 בחתי לחברם ולבאר כל השקירות היקרות והדרושים
 המיוסדים על מופתים הלמודיים והקדמות החילוניים
 אותם הלגתי לבדנה ולא יתערב קודם בחיל ואם
 הם הרוז הדרושים היקרים המיוסדים על דברי
 המקובלים ז"ל ועל דברי הרשב"י זל"ה ואם הם
 המעט לקחתי אותם בידי וגם מאלו אשר בררתי
 לרפתי והשמעתי מהם כל הראיות מאז"ך ומדרג
 רז"ל שהבאתי לבאר הדרוש ההוא ואין מדרג בלא
 חדוש כיד ה' הטובה עלי על כל זה השמעתים כי
 ראיתי כמה ספרים אחרונים ז"ל המספרים תהלות
 ה' ועוזו ואין עוז אלא תורה והמה מושלבים
 לפני המעיינים בקצה הערימה ואין דורש ואין פיתח
 אותם והעטם כי כל איש מצין רוצה לדרוש וכפי
 שכלו יסולל בזה בחרתי לחבר הדרושים בלתי שום
 ראיה מאז"ך ודרש רז"ל וכל המעיין יבוא להביא
 ראיה אשר יבחר כפי שכלו ובה יקובל ממנו תועלת
 לכל המעיינים ולא ימוש מידם בעתות הפנאי
 ורחמנא לבא צע"י. ואני מכיר ערבי גדלות שכלי
 וקוצר השנתי שצתי וראיתי כי רם ה' ושלף אנשים
 החפילים לקרב אליו כמוני עמי אני בראוני הטוב
 יראה יביט ממעון קדשו וחיסה נפשי ואם איני
 כדאי ה' לי בעוזרי להריק לי ברכה עד בלי די :

וקראתי להאצה הזאת אבן השתיה שעליה
 הושחת הספר הזה כי לא יגלול כי
 אש הקדמות והדרושים המקובלים ז"ל ושמתי מגמתי
 לדבר בדברי הדרושים האמונים המכתישים
 הפלוסופים וזהו סדרתי לך על אפן אחת שבעה עינים :
 מעין הראשון קראתיו עין כל ומשכו ממנו כ"ח
 נהרות לבאר אמונת התורה ואמונת דברי רז"ל
 ומיני השגחה וההכרח שיש שכינה בתחתונים
 ודביקותיהם בישראל ונלוה לזה סוד התלבשות המלאכים
 בירידתם בעולם השפל וכיוצא בו. והמעין השני

הצעת המחבר אבן שתיה

ז"ל ה' וזכרתים משמו • וגם מה שלקמתי מקלתי ספרי
- המקובלים כחצתי מסכ"י ר"ל מספר כתיבת יד :

ובזה השמה נשמת כל חי חנך ברכת המוליד
והמביא פעולה זו המעולה ליסודים היחה
אורה • ועל כן יעוצו חיים חן ארץ ומדותיה לא
יחונן והכל היופי מלא דופי כלה גרם יגרם
ודבק בלא דתו היפיהם לשום נפשו בחיים בזה ובזה :

ואני ערס חללה לדדד וערס יהיה דברי הראשון
קראתי בשם החיבור הנכבד הזה **חסד**
לאברהם לשתי סיבות ראשונה לזכור חסדי ה'
אשר גמלני ומדבר מלמני • שנית להורות שכל המעיין
בספרי זה גומל חסד עמי להיות זוכה ומזכה
ואלקים ה' חילי ימלא חון לי בכל עמלי לסדר
ולחבר מה שיעדתי והוא יתן צפי מענה לשון יורגי
יגחני בדרך אמת אמן :

אשירה לה' כי גמל עלי

א	ור חכמה ורוב עצמה ותורה	א	נעלמה ואצר צפונה ונסתרה :
ב	או בספר יפה תורה וצורה	ב	ושרשיו מיוסדים עלי דרך ישרה :
ג	או כי הוא עץ יפה ענף וטיצל	ג	ורב נאות ואמרת ליפארה :
ד	יות שתול על טים ונהר	ד	מוציא פרי סאד מתוק באורה :
ה	אד גבוה ורום בגדלו	ה	ולא דמה ליופי עץ הזמורה :
ו	רוים לא עממיהו בנן אל	ו	בערן ניתנה לו הבכורה :
ז	ה עץ נטעהו חדל האישים	ז	ופריו לכל נבון וחכם תשורה :
ח	אם ישאל אחד שם עצו ופריו	ח	אם גפן ואם זית נהדרה :
ט	כן ראו לא עץ סאכל הוא	ט	כי אם עץ חיים תורה ברה :
י	א כנהו בשם חסד לאברהם	י	ופריו הוא דבר שפה ברורה :
יא	רד פנימיות ים פנינים העלה	יא	יסודו סוד זוהר מקורו הערה :
יב	תר ותר בכל פירוש ופתרון	יב	כל טמון וכל סתום לא נעדרה :
יג	כות קדושים רומטי שרי אשר	יג	חלקם בחיים בוותר האורה :
יד	ק שר כתרם לדבריהם ובם	יד	שפתי יתר וגם שפרה :

התנצלות המחבר

אמר המחבר אברהם עד פה גברו עלי חסדי ית"ש והוא ברחמיו וברוב חסריו יהמול עלי בתוך עמו
ישראל ויגמור בעדי להצילני מחרון אפו הקשה ויכני להוליד בנים עוסקים בתורה ויראת ה' היא
אוצרם לא ימוש ספר התורה מפי זרעי וזרע זרעי יאמר ה' מעתה ועד עולם אמן : ואתה מעיין חכם
אל יבהלך רעיוןך בראותך בספר הנבחר הזה סוד פלוני וסוד פלוני אל ידמה בשכלך שהם סודות עמוקים
ונפלאים הם ממך כי לא חברתי לך בזה הספר שום סוד עמוק שיצטרך הקדמות כדי להבין אותו אלא כל
משכיר בנקל יוכל להבין מעצמו סוד זה הספר וטמה שאין ראוי שיעלים מן המעיין בזה הספר הוא כי
הרבה דברים נאמרים בו במקום אחד על כונת מה ובמקום אחר על כונה אחרת כמו שעשה הרמב"ם
ז"ל במקומות רבים בספר הטורה בעבור זה ראוי שיוותר המעיין בעיונו בספר איזה מחבר שלא יקפון
להשיב על דבריו עז שירע אמיתת הענין ויחשוב בו כי לפעמים ישמט המחבר הקדמה אחת באיזה
מקום לפי שהיא כמבוארת בעצמה או שנתבארה במקום אחר או בכונה ממנו להסתיר הענין ויחשוב
המעין שזה טעות מן המחבר ויטהר להשיב עליו ויחשוב אותו לפתי וסכל אבל ישוב אל לבו כי המחבר
ההוא לא היה מקלי הדעת שלא השיג בעומק עיונו מה שיעלו בלב המעיין בתחלת הדעת ויותר ראוי
לכל אדם לחשוד שכלו והבנתו וירבה להעמיק בדבריו כי המחבר לרוב שטט במחשבתו בדברים
העיונים העמוקים ולפעמים יקל בהם בעיניו להאריך בביאורו דבר מה וכיוצא בה :

ח ס ד ל א ב ר ה ם

מעין ראשון עין כל

ובו כ"ח נהרות

בסוד הארה של האין סוף יתבדק בהנצלים והנבראים והנוצרים והגעשים שהורים ומאים אפילו שנאמר שההגנה עתה מאור נהרם והספירות ביוצג בגלות בכל הזה וכיוצא אין שום הארה מועפת או מרובת או פועלת קטנה או גדולה שלא תהיה מן הארה האין סוף המאספת ממלמלת עד סוף כל המדריגות מפני שאין שום הטובה קלה או גדולה שלא תהיה מהארה האין סוף לכל נמצא וכל חיות הנמצאים אינו אלא מאחו יתעלה והוא מאיר בהם והוא כמאל הנחים הבנוים מהיכלות וחדרים אלו בחוץ אלו ואלו למעלה מאלו מהם חשוכים ומהם מאירים מהם אורם רב ומהם אורם מועט ולא יעלה בדעת שום נכבד שיש אור בנחים ההם כי אם מהשמש המאיר לכל מאיר • אמנם מה שיעדר אורם או יוסף או יגרע או יעדיף או יחשיך הכל תלוי כפי מה שיעדיף השמש יכנס אליהם אם רב ואם מעט ובעת שעבר השמש מכל וכל החשיך יבשה אם כולם יחד קר הוא סוד ההגנה וכל מיני הארות שנמצא במציאות הכל מאיר מזד האין סוף השופע מאורו חמיד במציאות שיהיה מאחו יתעלה והוא המחייב הכל והמהווה הכל ואין שום דבר חוץ ממנו ולא שום נמצא מבלעדי רצונו ולא שום נכבד שיבדל ואלו כמחו כוונה ולא במקרה כדצון ולא בחיוב יומד מכל הנמצאים והאריכות בזה בלי צורך • אמנם הוא מחייב כל הווה ונותן קצבה ושעור ומדה לכל נמצא כמה יהיה שעורו וכמה יהיה דקותו וזכותו ועד כמה יהיה שעור קומתו וכמה ישלשלו ממנו ויהיה מה שיחשפט ממנו ונותן שיעור ומדה וקצבה אל הנצלים והנבראים והנוצרים והגעשים וכמה יהיה כח פועלתם ונתן להם דרך אשר יגרע אורם ויעדיף אורם הכל כפי צורך ההשפעה והוא נותן שיעור ומדה לכובד העשר והאין סוף והנצבים מהם ונתן שיעור ומדה אל קלות האש והרוח והנחשבים מהם וכמה יהיה מורכבים חלק וסודתם גם אל האמחים כמה יהיה ימי חיותם וכמה יהיה זמן לחותם וקרייתם ויבשותם הכל במדה וקצבה ושיעור משוער מאחו בחמתו ועל החיזונים קושיים ורעשם וכל מדריגה ומדרגה כמה יהיה חזקם וכמה יהיה רעשם ופועלתם בחלקי העולם בהתלבשם בוצבא כמה ישרוף • וברוח כמה יפלי • ובמים כמה יטבעו • ובעפר כמה ירקבו • אם הכל מדוד ומשוער מאחו יתעלה • ואל הקדושים כמה כחם כמה יושפעו כמה יהיה מספרם • כמה יהיה רוחניותם • וכמה יהיה חיותם הכל משוער מאחו יתעלה והכל חי ומחייים ממנו ונותן מדי יום ביום ושעה בשעה ורגע ורגע כדגעת קצבתם וקיומם לרעים ולפזים למעונשים ולמישכרים הכל חיים מאחו הכל משוערים קצב חיותם המושלמים ממנו לקיומם והאריכות • וכן הנמצאים כמה יהיה השפעתם וכמה שיעור קומתם וכמה ישאבו חיים מהעליונים • ואל הכסאות

נהר א מונה במספר צבא ההשגחות מיום שנברא העולם ועד חירוש עוה"ב :

כבר נחפרסם לעין כל שאין לעלות בדעת שום מאמין שימצא שום פעולה קטנה או גדולה שיהיה ע"י מקרה חלילה אלא הכל בהשגחה עליונה ולא בהשגחה מכוחות האנושים ומכוחות הממודשות בין המלאכים או הכסאות או מספירות ח"ו אלא הכל בסוד השגחה הא"ם יתעלה היודע טוב ורע ויפעלהו בדצונו הטוב להעניש או להשכיר הכל לפי החשבון לא יוסף ולא יחסר נקודה ח"ו אפילו כמלא נימא • ואמנם נמצא עיני השגחתו נפתחה לעמים ולזמנים • והעמים הם אלו • הראשון הקף ומיד כשנכבד אדם הראשון היחה שלווחו חלית השלוח • שנית אחר שחטא ונתגרש והיו חיי בני אדם ארוכים ועל כל זה היו בשלוח כדפירשו רז"ל • שישית • עיני האבות ששרחה בהם השכינה והלחיו • רביעית • ירידת האב עם בניו למצרים והיו מלאכים • חמישית • גלות הבנים ועינים במצרים • ששית • גאלהם והלחיהם במדבר וכיסים משונים • שביעית • כניסתם לארץ והלחיהם בביטוש ארץ ישראל וכל הדור הוא • שמינית • הכנעת ישראל בצומות כל ימות השופטים • השעית • הלחיה ישראל בימי המלכים • העשירית • חורבן בית ראשון וגלות ישראל מעט מעט • האחד עשר • גלות ישראל בבבל והלחיהם שם קצת • השנים עשר • גאלהם מבבל ובנין בית שני • השלשה עשר • רצחם בימי הבית והרוחם • הארבעה עשר • גלוחם זה בבבל פעמים בנרה ופעמים בהרוחה • החמשה עשר • הלחיה בגאלה וגרות העשירות • הששה עשר • חתיית המצרים • השבעה עשר • חורבן העולם • השמונה עשר • חידוש העולם • וכל אלו ההשגחות כוללות לכל המציאות כלם בכלל ביחד מהם חלפו ועברו למו ומהם עתידות • וראוי לדעת כמה שיהיו שונים אלו והשגחות אלו כל זמן וזמן כפי ענינו • ועוד יש השגחות פרטיות חולפות על האדם כמה שימצא לדיק וטוב לו רשע ורע לו לדיק ורע לו רשע וטוב לו • ועוד השגחה במינים הפרטיים וכיוצא במינים מציני הכעלי חיים ימותו ויחיו וכן צמחים וכן בהמה בעינים פרטים שבעולם והם כמעט מפליגים האמונה מן המעיין הסכל ומקצתם בלבו שזינה הכל אל טבע העולם וכיוצא • וקודם שנבאר עינים אלו נבאר מציאת ההגנה ושנויין לא על סדר מאורעותיהן :

נהר ב לבאר שאור האין סוף יתברך מאיר ומתפשט על כל דבר :

תחלת כל דבר האמונה קבוע לנו שאין ספק שכל מה שנאמר בו שפע וקיום והווה ומיות וכל כיוצא בזה הכל הוא

גמור אלא כשיעור מה שיסבול עולם היצירה ותאיר לו החכמה
 בזינה ובזינה ב"ק והו"ק במלכות והמלכות בזריחה והזריחה
 ביצירה שיעור זה נבדל לא פחות ולא יותר מהינינו ההנהגה
 שבימי החול אפילו נעת שלום וזהו מ"ס צוהר פרשת נח
 שער ההלך הפנימית סגור שש ימי המעשה והאור נמשך שיעור
 מה שיוכל המלך לנסול ויהקשרו המדות למעלה שיעור מה
 שגולם היצירה יכול לנסול וזה יקרא שזינה מהלכש במש"ס
 וזה ענין קישור ההיכלות בסוד בשמל"ו שהוא סוד מים רבים
 לא יוכלו לנפות את האהבה * וכפי שיעור האהבה זו החד כמה
 משלות ופעמים שיפעם הדין על ידו * וזה הסוד מתייה למש"ס
 שתיין פולטי דנורא * והן הנה הנרות שהיו לישראל בזמן
 בית ראשון ובית שני כי אש' כשהיה בית המקדש קיים היה
 אפשר להשליט החינוכים עליהם נעשה בישראל כדי ללקחה
 בו * ומיד בשבועים היה היחוד מתעורר * והענין כי החינוכים
 נלחמו בהיכלות מבחון והיה אם זרע ישראל חוטאים בלו
 בני עמון ועמלק ובני קדם והשחיתו את יבול הארץ כי יש
 לחינוכים פנימיים שיפעם הדין על ידו * וזה הסוד מתייה למש"ס
 לא יחייבו בדינים שיוחן להם רשות להחריב הבית רק שיכניעו
 ישראל ובה"מ ישאר על מזונו * והנה בזה יש מדרגות פעמים
 יוכל לקבל הספעה מרובה ופעמים הספעה מועטת מפני שיש
 בועשרה מדריגות ולכן ישראל אפילו בזמן שנית המקדש קיים
 נשתנו פעמים שלום ופעמים מלחמה פעמים שובע ופעמים
 רעב * פעמים מנפה וכיוצא * והכל בסוד אליו מדריגות * וחס"ל :

נהר ה מציאות ההנהגה השלישית :

היא הנהגת ימי השבת והיינו הוא שיאיר אור המזכר כשיעור
 עולם הבריאה שהוא עשר מדריגות לכשא יהוא האצילות אור
 נתיחד ונתקשר כשיעור העליון והגבוה יפיע למשה אור
 מהוק ומנוחה וזה היה לישראל בזמן בית המקדש קיים בימי
 ר"ח ובשבת והיינו שער ההלך הפנימית וגו' וביום השבת וביום
 החדש יפתח כנזכר בפ' נח והארה זו כמעט אינה נשמית כי
 אם רוחניות אמנם העלה והרד כפי שיעור מדריגות שבה שהם
 עשר מדריגות בזריחה ועשר שבאלילות * אמנם הנהגה זו היא על
 ב' פנים ה' היא בזמן שנית המקדש קיים בימי השבת ור"ח *
 ה' הוא לעתיד שהעולם כולו שבת * והענין כי בזמן הבית עס
 היות שהיה היחוד למעלה גורעת את מעלהו מפני התלבשו
 בחומר העשיה מדריגות הקדושה לא יכלו לנסול אור המהוק
 הדק הזה מפני שהם חומריים יקבלוהו בקל בדקות בסוד נשמתם
 בהוכפת נשמה לבד ויועיל גם להכרזה טובתם * אמנם בעולם
 שכולו שבת ישראל מהפעמים מחומרותים ומסתלקים מאופין
 וממלאך טובתיהם כולם בלאור המהוק הזה אז היא מנוחה רוחנית
 וגשמית * איש בלחיו ידבקו ולא יסרדו ולא יפסדו * עולם ארוך * אמנם
 עתה מקבלים האור ביום השבת מנוחה זו מעט מזד הגוף והחומר
 ומעט מזד הנפש * ומעט יוחר מזד הכוח * ומעט יוחר מזד
 הנשמה * מפני התלבשם בחומר מן המבדיל אשר עס היות
 שאינם בגלות * סוף חפא אדה"ר גם קליפה כוללת אל
 הנפש ע"י התלבשם בנוף בשר המת הזה העפר העבד הזה
 ומה שהיה סוף זך וטהור נשלבש עתה בקליפות טור הנפש
 ובחכרת הוא מן מבדיל * וגם מעטם זה ימעט האור הזה
 והמנוחה יותר בגלות בכל הזה * ומאכל חלמד המדריגות הטובות
 כמה

כמה יהיה ענינם ומדתם והשגתם ופעמם וכחם וחיותם
 ולהגלגלים כמו כן ולא יחויב מזה לא ריבוי ושינוי וחוססת לכלל
 הפעולות כלבאר היבאר במקום אחר * וזה מה שרציתי לבאר :

נהר ג מציאות ההנהגה הראשונה :

הוא שאור הא"ס היינו ההשגחה משתגלל יורד למטה נקודת
 עד האופנים כשיעור מה שיפעע ויאר האופן בעה"ו
 למטה וענין זה הוא אור מופיע שיעור היותה שפאשר ובאשר
 שיעור הזה לבד יופיע למעלה למטה אז לא יאיר התכנה
 בזינה ולא הזינה בו קאות ולא ה' קאות במלאכים ולא המלאכים
 בכחם ולא הכחש בחיות ולא החיות בלופן רק כשיעור מה
 שיפעע ויאר האופן בעולם הזה למטה ושיעור וקיום החיות
 הזה יקרא גלות וחושך ונקרא וזה יתרג ירעב ויקרא חניבן
 הבית וכל רעה שנעולם מחמת היובש הגדול של נביעה האור
 ולא עלה אלא כשיעור ההנהגה הזאת ההיטע מה שיכילו הארת
 האופנים למטה וענין ההארה הזאת העדר ותוסוף ותעלה והרד
 אל שיטורים רבים כפי בחינת ריבוי האופנים במדרגתם זו אחר
 זו עד רדה למטה מטה שאין מטה ממנו דהיינו פדרגה האחרונה
 שבאופנים * ובהיות ישראל בגלות בכל השכינה מלגשח בלופן
 דהיינו שאורה לא יזרח אלא כשיעור הזה בלבד ולא יוסן לה
 אור כ"א מה שיוכל לנסול שיעור הזה לבד וזה יקרא גלות
 השכינה אשר אין גלות קשה ממנו שהוא העדר היחוד והיינו
 היובש המזכר מפני שההארה המועטת הזאת לא תקרא הארה
 ואין ישראל שואבין את האור והשגחה העליונה רק כשיעור הזה
 ולו ישלבו בהם החינוכים מפני שרעמם אשר התהקפו מבורשם
 ודחה אזהר אל זעמו ולא יאיר אור למעלה אלא כדי שיעור
 הזה * והשכינה היא מהלכש באופנים להשפיע על ידן שירש
 המיתוק אשר כי אל החינוכים ומה שיאיר להם וישפיעם הוא
 שיעור הארה זו המועטת ואין בכל העולמות חיות יותר מזה
 כלל ועיקר * אמנם ימשך שיעור גלות הזה עד רדה מדרגות
 אלו שבאופנים זו אחר זו * לכן הארה זו תחסר והגרע מעט
 מעט מדרגה אחר מדרגה וזהו אין לך יום ויום שאין קללהו
 מרובה מחבירו מפני מיעוט הארה זו שהולכת ויורדה מדרגה
 אחר מדרגה וכפי ירידתם כך המעט האור וההשגחה והכבד
 הקללה שהם החינוכים והדין גובר והנו מהתרחקים מהן
 הקדושה בערך זה * והיודע לשער ולמנוה שיעור מהלך זה כמה
 שיעור קומתו וכמה הנו יורדים מידי יום יום ידע שיעור
 גלותיו בלבד עד כמה וידע זמן החלולה וזה שאמר הכתוב
 סוכה דוד הנופלת כי לעולם היא נופלת ויורדת עד שחשכ
 לעפר וכמש"ה כי שחה לעפר נפשנו דבקה לארץ נטנונו בנופל
 בעלם ויתדבק אז הענין לעפר ואז קומה עזרתה לנו * והש" קצב
 שיעור מהלך נפלה זו בזמן שמתחייבו דרינו אשר נתיחייבו
 במעשינו עד וקימנו מעשר והיינו בעתה ולאמנם אם נשוב בהשובה
 ימהר ויחיש ויקימנו והיינו אחישה * והיינו ירדת הגלות ע"ד
 המזכר וענינו * אמנם ענין גלות השכינה תשמע ממה שבאשר *
 וזה מה שרציתי לבאר :

נהר ד מציאות ההנהגה השנייה :

היא השגחה האור המזכר כשיעור חיות העולם היצירה והיינו
 השגחה השכינה בימי החול ובימי האבות והיינו שאין יחוד

וזכו מכה שיחידו הספירות יחוד קצת על ידי מעשינו ומלוחינו :

נהר ז מורה ענין שפע הקצוב וענין פרק שירה :

כאשר יוקבע שצ'כל כל ההקדמות הנזכר ממלא שפע קבוע לשכינה ולכל הנמצאים בין עובדים לרעים בערך למעשה העולם וכל היסודים בה קנינים גדולים בהמות חיות הער והיסודות ומורכביהם כמו הומוס והלומה והחי שאינם מדברים ואינם בכלל עונות . ועל זה רמזו רז"ל באמרת אדם ובהמה הושיע ה' אדם בזכות בהמה וכו' והיינו שכולם יש להם שרים מופקדים עליהם למעלה ואותן השרים הם ישבחו וישרורו לבוראם ושירם וזמרים עולה ומוסף את אור האין סוף עליהן ומחיה אותם וזש"ה הללו את ה' מן השמים וכל המזמור וגו' וזכו בקרא פרק שירה ושיר הזה מקבצין יחד ועולה וזכו רמזו סוד פרק שירה באומרים שמים מה הם אומרים כו' אך מה היא אומרת כו' ההרים מה הם אומרים כו' וכן כל הברואים שבשמים ושירי הזה עולה הכל יחד בכלל מקצב אותם מטערו"ן שר העולם מפני שהוא מופקד על כל השירה להכניסה פנימה ולשאוז אור קיום לכל הנמצאים התחתונים ולתת להם קצבת מזוניהם ושפעם ובהחלשות שירת המלאכים אל הכסף וזבח הכסף אל הספירות ואל הא"ס ב"ה יתעלה יתקבץ הכל ונעשה שנה ושיר כלול ולא יושפע אור למעשה המחיה את כולם . והנה התי המדבר שירו משוכת מהכל כאשר הרבנתי משוכת שיש בו כח הדבור וכאשר יתבאר בס"ד ענין אדם ומעלהו במעין עין יקבץ לקמן ויש בכחו והוסף ולחדש היווג מעלה כאשר כתבתי לעיל בנהר ו' ולכן את ש' אדם המשוכת כמולם ש' יתעלו אליו ויהיה הוא מלך ומעלה הוא שירו בראש כל שר השירות ומיירות וכלם משועבדים תחת ידו . וכאשר יחסר האדם מהם כלם בעלים מחוזה מעלה שהיתה ראויה לרדת אליו היה שם אדם . וענין חשק הזה בכללם שאין בהם קנאה אחרי ראויה חושלם המפורסם רק הדרכה אם יתבעל האדם מהעבודה אז כלם יחד רוצים לבלעו להעדר חוקם על ידו כי הוא גרם בזיוקין ולהיה לשכינה שחיר אלה קיראויה בשפע העליון הנשפיע לתחתונים ולכן השכינה מחזרת המיד על אדם כשר והגון מישראל ואף שהיה רק אחד לבד דבור כמו שח חנוך משותלת נח אברהם יצחק ויעקב ויזוא . וזש"ה דבורות התחתונים כל מי שמוך עצמו השכינה עמו והיא נטולת כל שבת תחתונים ושאר כשרי ישראל והפליטה ועבודתה על ידי הכשר ישראל הוא ראש הדגל כדי להמשיך תוספת השפע הנזכר למשוכת ההוא ושאר אף איש שיהיה ראש הדגל בעבודת הש"י תחזור אז השכינה למעלה ושר העולם הוא מפרנס את העולם עם כלל העולם והנמצאים בקצבתם ההגונה וראויה עליהם וזש"ה בתיקונים השכינה אולא כל יומי בנלות בבל וחי אשכחתי נדוק בעלמא שירא בנזיה ואי לא אהדרת אל קן נפור שהוא מטערו"ן שר העולם :

נהר ח זמני ההנהגה ויתבאר הזמן וההנהגה הראשונה :

אחר שסדרנו עממי של ההנהגה ושינוייהם נשוב לבאר ענין ההנהגה לזמניהם . והנה הזמן הראשון הוא משעה שנברא אדמ"ר קודם תחלו . והנה השנתה וההנהגה אז היה כמו שהיה ההנהגה אשר אנו מפנים שתהיה לעתיד בעולם שכלו

כמה יוספו ויזהירו אחר התפספות הנוף מעכירתו וגלותו מכל וכל ויהיוקו אז העולם שיתעלה ביותר לפיכך כלם מקיים להחיות המתיאחמים מומן שנה בראש' ובין כ"הם וגלותה ישראל והקמת השכינה עד החיות המחיה יש מדרגות בעליית יחוד הזה ויש כמה בחינות ודוק ותשכח מה שאין הסה יכול לדבר והאזין לשמוע :

נהר ט ענין השכליים הפשוטים המשתלשלים מדרגה אחר מדרגה הם בס' אבי"ע ויש להם ב' בחינות :

הבחינה האחת הם שכליים בעלי חכמה וזכה יהיה והם משכילים חמיד בחשק עבודהם שהיא שכליית בלתי נשמית והשוקחה גדולה בעבודה ההיא לא יגרע אותה נגע ולא ימנעוה כלל אמנם היא עבודה קיימת שלא יחסר ולא יעדיף איש איש מדרגתו ועבודתו מן הכהר עליון ועד סוף כל מדרגות הקדושה ולכן הם שואבין השפע בעבודה ההיא לקיומם וחיותם שלא יחסר לעולם . ובענין זה אין להם חלק עם התחתונים כלל אם ישיבו ואם יריעו שחק קבוע להם אשר לא ישתנה מפני שאין בהם חטא כלל ומכלל זה הגלגלים שגם הם שוקדים על עבודהם והשוקחה גדולה מאד בהיותם מספרים כבוד אל ובמהלכ הם ישיבו והש"י ורתן להם שפע קיימם . אמנם יש עוד דברים הלויים בעבודתהינו אשר תהסיר והעדיף והוא כפי שיעור עבודת התחתונים אם יעבדו כראוי יוספו שפע ואור למעלה ויזדככו זיכור כזוהיה חוספוח זה כעיקר ולא יתייחס בעליונים לא חוספוח ולא מנרעה או שמחה ובכייה וגלותה וגלות וכל הדברים כאלה וכו'אל בהם המתייחסים בהם והענין זה הוא המכונה בכתם מקומות בערך התחתונים כלומר שאין אותה ענין המיוחס נרעון וחוספוח בהם בערך קצנתם בעבודה אלל בערך מה שנחוסף בהם מלד התחתונים המקבלין חוספוחם ומנרעה בחק מוינס ופרנסם ובכלל ענין זה הוא שאין שום יחוד אל הספירות כלל ועיקר מלד מתייחס אלל מה שהוא קצוב אל התחתונים ולהעליונים מלד מתייחס ועבודתם והשוקחה וקורבתם כנוכר ויש שמלה האין סוף עליהן והשפעה אורו בהם כי אלל לא יאחש התחתונים בעבודתם וייהודם מלד עצמם כי יש להם קצבה כי אור האין סוף מחשפת בהם ומאירם ולא ימנע מלהאיר הקצבה ההוא אל עולמות אבי"ע . אמנם כאשר ישחקו מעשה התחתונים היותם גנובים ועובדים עבודה הראויה אז יבינו השכליים אללו כלם הצנה תכליית לקבל אור האין סוף ויחיר זהו הארתו בענין שלא יבולחו רעיון ויהיה חוספוח ענין זה משובת וגונר על הקצבה הנזכר שיעור גדול לא ישוער עד שיחשוב קצבתם הקצוב עליהם מלח בוראם לאין ערך בערך חוספוח ההוא אשר נהנה המדרגה כלה ביד האדם מהכחר עליון ולמעט להוסף בהם אורם ע"י הכנתם ומעשה עבודתם וענין זה בשום חופן לא מיהה ולא מקצתה ביד שאר הנבראים כי חסיון אם יתקבצו כל מלאכי מרום וכל נכח הכסף וכל הנמצאים כלם בכלל אין להם כח לנרום ענין זה למעלה אל לא התחתונים בעבודתם הנזרמים זיווג למעלה . וענין זה הוא דבר פלא ויתבאר במקום אחר שלא נמלא כלל ועיקר זיווג העליון אם לא על ידי מעשה התחתונים מיום שנברא העולם ועד העולם ולא ימלא את לא בהכניס ישראל את מעשיהם ודרכיהם בעוד הנחלה שאז תחזור הדבר ויהחדש ויחוסף שיער נעלא ונס בעת גלות הזה כשאלו עושין עבודה ראויה נעשה סעד מעט

ועמורה וכו' ואם כהן ואין מעשה עובדי גלולים פוגמין הספירות רק כל חוטא מהם פוגם בשר שלו נמש"ה ואחשך גם למי אוחך מחטא לי כנזכר בחוקים ובזוהר בהר צ"מ * אמנם האבות החמילו להקן חטא של אדה"ר כנזכר בדברי רשב"י ע"ה שהוא נחגבל בג' אבות להקן ג' עונות ג"ע וש"ה וע"ה שבער אדה"ר ושלשקן נהקנו בהאבות * ועוד שם שהיה זוממם גבלול מפנה לו אדה"ר * ולכן נאסרו האבות עד שפמד יעקב וצניו מפחו שלמה ושכינה נהגליה בהם קאה ונהדרה עליהם וזה הקון מועט ועכ"ה הספירות נסתמו ולא נפתחו מקוריהם כי אם דוקא מקור הלידה כנזכר באהר ש"ה וע"כ היה רעב נימי אברהם יצחק ויעקב כסימה השיתין דהיינו הספירות באילנות וההיקוים (הספירות) [הפרטיים] היו מהקנים והולכים והאבות הכנה לבנים וחינוך לנשמות ולכן היה ענינם בפלטול לא גלות שלמה ולא בגלותה רק ע"כ ציונים כדי לנרץ סוד הנשמות הפנומות שפגמו בהדורות עד סוף ימיהם והיתה ההנהגה מתוקנה אז קאה ע"ה אברהם ואח"כ ביוצר ציחק ועוד יוהר ציעקב בסוד הקון הספירות כנזכר והנהנה לעולם מלך האופן או מטערוץ ולעולם היה השכינה עם האבות מפני הועלת הנמשך אל העליונים ע"ה הצדיקים ולכן רוח הקודש חמיד עמהם והשכינה דבוקה עמהם ומנהגת אוחס כנזכר בנהר ו' ד' והאבות החמילו להקן את המדות העליונות דהיינו שהיו מרכבה אל הספירות ועיני סוד זה יחבדל במקום אחר בלר היטב * ומחמת הקון המדות היה עולם מהחוק ונהקיים מפני שהיה המחלה דרפך בלתי קיום עד שעמד אברהם ע"ה ועשה לו קיום בסוד עמוד החסד החמוק את העולם ואחר כך בא יצחק אע"ה וקיימו עמוד ב' וכשבא יעקב אע"ה מעמידו על הקונו שלא יחרב עוד מפני רשעת הרשעים וגרם אז ההנהגה והשגחה בינונית פרטיה המולתח בקאף וצריכים להקן צעיקר עניניהם בחפלהם מפני פגם הנזכר והם היו מיוחדים ומספרים חמיד השכינה אז כפי יכולתם * (כנזכר בנמ' ברכות כ"ו) חפלות אבות הקונו) :

נהר יא הזמן וההנהגה הרביעית :

בירידת יעקב ונניו למצרים עם הלאחם שם במלכות יוסף הצדיק ואין ספק שירידת יעקב למצרים היתה ירידה של גלות והתחלת השעבוד * אמנם הצדיקים הקדושים שהם צעלי בית עליון שהיה השכינה והם צניה שהין גלות שלום בהם ואין ספק שירדו שם לסוד הגלות כאשר יחבדל * אמנם צדקת יעקב ונניו היו מחמלים כח הקליפות ומאחיה השכינה בחל"ל עד שלא היה כח בחיוליהם לשלום בהם ולא היו החיוליונים שולטין בהם * ולכן כשנכנסו ישראל במצרים נאמין האש של גיהנם ונחלש כח הגלות וככה אש של החיוליונים ואדרבה הם שלבו במצרים מפני שהדין כך היא אל השכינה כאשר היא מחלשה בקליפות אין הקליפה שולטת בה ח"ו ואדרבה היא שולטת עליהם ולכן כשירדו הצדיקים אלו למצרים והיו דבוקים בשכינה * אדרבה הם שלבו בחיוליונים * והגיעו יוסף וכל הדור הוא מפני שזכחה ועברהם רחוקה מאוד מזהמח הגלות וקרובים הרבה למדריגת הקודש * ולכן לא שלמו בהם המצריים עד שעמדו עם ומסו הצדיקים כולם שהיו דבוקים באילנות

שכולו שנה ולא ירד עיני שנה הזה ומנוחוהו למטה בנוף ונפש ויתוקן אז העולם מקללתו ויהפשט העולם מהמלכות הטמא ולא יהיה עוד מיטה בעולם ויהיה זה ע"ה הארת סוד החכמה צבינה והבינה בנ"ק והי"ק במלכות ועיני זה לא היה בשום זמן כי אפי' צביה ראשון שנאמר בו וחרב חכמה שלמה מהחכמה כל בני קדם מ"מ לא היה נהקן העולם שהרי היה בהם מיטה וגם שאר קללות בעוונם בזמן העתיד לבא ובזמן אדה"ר היה אור החכמה מאיר בלור הבינה ואור החכמה מאיר מן הכתר * והיה האדם נוצר במחשבתו על חומרו והיה מתדבק בגן עדן בסוד עץ החיים ונקשר במלאכי מרום עד הכסא * נוסף זה בזמן החייה כי בזמן אדה"ר קודם שחטא היה עכ"פ היא"ר נמאל וגורם הקליפות כי הם החמיאו אל אדה"ר ולעתיד היבטל מכל וכל ועוד כי בזמן אדה"ר היה מיעוט הירח ההמעט ביום רביעי וגם היה העולם חסר השבת ולעתיד לא יהיה מיעוט הירח ויהיה כולו שנה * ואילו עמד אדה"ר בשלוהו עד בא שנה בעולם והחזיק בעץ החיים בשנה והיה מוליד בנים בלייל השבת בודאי שהיה נהקן הכל :

נהר ט הזמן וההנהגה השנית :

הוא אחר חטא אדה"ר והיה ענינו ממש כענין חורבן הבית וגלות ב' הדיין ממש בעולם ואופן מקורות העליונים שנסתמו שוב לא נפתחו מיום שחטא וזה היה ע"ה פתיחת מקורי הכתר אל החכמה וחשלו גרם שנסתם הכתר דהיינו שלא הוכנו ב' מדות אלו שהם חו"צ לקבל מן השרש שזכר עליון והוריד כל מציאות העולם לתוך הקליפות ושוב לא נהקנו עד לעתיד לבא שזא העולם מזהמחו כי אם ישראל שעמדו בהר סיני שאז פסקה זוהמתן מגופן והיו מזומנים לשאר החיקוים וחזרו וקלקלו את הכל * אמנם עיקר ההקון שיש בידיו הוא שהיה לעתיד * והנה נמשכו הדורות קאת מהקנין וקאת מתריבין וכנו בדורות הראשונים ועל כל זה לקורבתם אל מקורות האור נשאר להם אריכות הימים והשנים שהוא מלך הארץ ג"ש"נ"ה הם המקורות נסתמו וכשבא אדה"ר עד אברהם כל הדורות ההם קלקלו והשחיתו ולא הקנו אלא אדרבה הם גרמו חגבורת קליפות וכל המקורות נסתמו והיה כל העולם מתנהג בהנהגת גלותו זה בבבל ואם היות שהיה אז ג"כ צדיקים בדור ההוא שזיו הולטין ומחקיים עכ"ה לא היה סיפוק במעשיהם אלא גרמו סעד וסמך אל השכינה דהיינו שקידה מועטת שפוקת הקב"ה אל השכינה ומרחה עליה ויעלו ויוסיף השפט במדרגות במקצת באופן שכל ממש היה הענין אל הצדיקים והרשעים אשר השעים מוסיפין ברשעתם עד שצדיקים שנדורות לא היו סיפוק בידם להקן את אשר הרשעו הרשעים רבו כמו רבו :

נהר י הזמן וההנהגה השלישית :

בזמן האבות אחר דור הפלגה כי שוב לא פגמוהו הרשעים למעלה כי אין הקב"ה צופה מעתה כי אם באברהם שהוא חלקו ונחלתו וכל הכאים אחריו מזרעו * ורשעי האומות כאשר התמלא סאתם יצוור עליהם הצינוד כמו סדום

העניו והסבל וזהו שזנו ערי מסכנות לפרעה במקום העוני והמסכנות אה פיהם שהוא ע"פ ה"ה הו"ב בלעז ואלו רעמסם שהוא ר"ע מס"ס חתלה ולכן נכנסו בעמקי הקליפות ולא יכלו לעשות בחוץ בפניה מאומה אלא היו נבלעים והולכין עד שהקב"ה ברחמיו שיבר וביחה הנלמים לפניהם וסם ושלבו כל השתלשלות המדרגות אשר להם כמ"ס מכור פרעה וגו' עד כבוד השפחה אשר אחר הריחיים כנזכר בזוהר ולכן נגאלו :

נְהַר יֵג הוֹמֵן וְהַהֲנַהֵג הַשְּׂשִׁית :

בְּהִנְהַגְתּוֹ יִשְׂרָאֵל אֲחֵר שִׁאֵל מִמְּאֲרֵים כָּל יְמֵי מַרְעָה שֶׁהִלְחִיחַ יִשְׂרָאֵל הַלְחָה גְּמוּרָה בַּיָּסִים מִפְּנֵי שֶׁהִיא הַהֲנַהֵגָה פְּעִמִּים מִן הַי"ס וּפְעִמִּים מִן הַא"ן שֶׁהוּא הַכֹּחַ וְהַחֲמָה בְּסוּד נָסִים וּפְלִאוֹת אֲשֶׁר עִקְרָם מֵהַמְּקוֹ' נִעְלָם . אֲמֵנִים הִיא הַהֲנַהֵגָה מֵהַלְחָה בִּיְצִירַת הו"ס הַכְּשׁוּב אִם אֵין פִּיךְ הוֹלִיכִים אֵל חֲפֵלָיו מִזֶּה וְכֹתִיב יֵךְ נָא ה' בְּקִרְבְּנוּ בְּחַר בְּכֶם קְדוּשָׁתוֹ שֶׁהִיא הַהֲנַהֵגָה שֶׁהִלְחִיחַ נִחְלָפָה בְּכִרְיָהּ כִּי מְבַלְעֵי זֶה לֹא הִיא אֲפֶסְרִי כִּי אֵין הַהֲנַהֵג אֲלֵינוּ בְּלִי לְבוֹשׁ שֶׁל הַבְּרִיאָה כָּל וְאִפְּי' בְּיוֹם שַׁבָּת . וְכַשְׁתָּאוּ בַעֲלֵי וּקְלָקְלוּ כַעֲשׂוֹן הַחֲטָא דְאֲדַה"ר מִמֶּשׁ שֶׁסָּפְקָה זֹוהַמְתָּן וְאֲע"פ שֶׁחֲזַר עִכ"ז לֹא חֲזַרָה לֵהֶם הוֹוֵהמָה חֲזַרָה גְּמוּרָה כִּי סוֹף סוֹף טַרְבָּרָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּמִקוּמָה עוֹמֶדֶת רַק שֶׁשְׁלֵטֵנוּ עֲלֵיהֶן הַמִּיתָה וּמו"מ כַּח דַּמְרַע"ה גְּדוֹל מֵאֵד שֶׁלָּא סָבַל הַהֲנַהֵג הַיִּצִירָה כִּי אִם ע"י שְׂכִינָה בְּהַלְחָשָׁה בְּכַסָּא כְּנֹזֵךְ .

וּמִשְׁעֵשׂ זֶה הַנְּהַגְתָּה הַיִּצִירָה עַל יְדֵי מַעֲשִׂיָם שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים וְעִכ"ז לֹא הִיא מִתְקוּן לְמַעֲלָה : רַעֲיוֹן לֹא נִחְקָנוּ ע"י הַשְּׂכִינָה הַדּוֹרוֹת לְהַתְעַלָּה לְהַיּוֹת נִקְשָׁרִים לְמַעֲלָה בְּסוּד מִקוּמָה הַרְמָמָה כְּמוֹ שֶׁהִיא בִּימֵי שֶׁחֲמַע"ה כְּנֹזֵךְ בְּזוֹהַר פ' שִׁיר הַשִּׁירִים וְלִכְּ הָיוּ יִשְׂרָאֵל מִחֲלוּנִים וּמְחֻלְוִנִים פְּעִמִּים עַל הַמַּיִם וּפְעִמִּים עַל הַלֶּחֶם וּפְעִמִּים עַל הַבֶּשֶׂר וְהִיא הַכֵּל בְּסִיבָה הַשְּׂכִינָה אֲשֶׁר לֹא נִחְקָה וְלִכְּ לֹא הִיא לֵהֶם מִקְדָּשׁ כִּי אִם מִשְׁכַּן בְּסוּד נֶעַר מִשְׁעַרְוֹן שֶׁהוּא מְדַרְגוֹת הַמִּשְׁכָּן כְּנֹזֵךְ בְּזוֹהַר חֲרוּמָה עַל הַפְּסוּק וַיְהוֹשֻׁעַ בָּן נָוֶן עַר נב' . אֲמֵנִים קָשָׁה מֵאֲחֵר שֶׁדַּחַה מִס"ט כְּמ"ס יֵךְ נָא אֲדִנִּי גו' א"כ אֵיךְ הִיא הַמִּשְׁכָּן שֶׁלֵּהֶם ע"י מֵלֶאכֶךְ זֶה הַדַּחַה . אֲמֵנִים נ"ל בְּנֵין הַמִּשְׁכָּן וּמְדוּחָיו כּוֹלוּ לְמַעַל וְהַמֵּלֶאכִים הָיוּ בְּכַסָּא אֵךְ לֵשֶׁם הַגְּדוֹל הַזֶּכֶר וְהַלְבָּשׁוֹן בְּמִשְׁכָּן וּמִתְעַלָּה עֲלֵיהֶם שֶׁם אֲדִנִּי בְּהַנְהַגְתּוֹ . אֲמֵנִים הֵם שׁוֹנֵה בְּחִינוֹת מִשְׁעַרְוֹן וְלֹא יֵאֵיר לֵהֶם (שֶׁם שֶׁל אֲדִנִּי) הַשְּׂכִינָה כָּלֵל אֵלֵּא אִזֵּר שֶׁל שֶׁם אֲדִנִּי בְּמַדְרִיגוֹת הַי"ל :

נְהַר יֵד הוֹמֵן וְהַהֲנַהֵג הַשְּׂבִיעִית וְהַשְּׂמִינִית :

בְּהִנְהַגְתּוֹ יִשְׂרָאֵל אֲחֵר פְּעִיחַ מַרְעָה וְכִינִים יִשְׂרָאֵל לֶאֱרָךְ . הֵנָּה זְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּכִינִיתָן לֶאֱרָךְ מֵאֵד אֲחֵד . וְהוּא חוֹב לָךְ מֵאֵד אֲחֵר . הֵנָּה זְכוּ בְּמַה שֶׁשֶּׁבְרוּ הַקְּלִיפוֹת וְנִכְסְפוּ לֶאֱרָךְ בְּאִוִיר שֶׁל הַקְּדוּשָׁה וְטַהֲרָה שְׁאֵין שׁוֹם קְלִיפָה בְּהִיבּוֹשׁ שֶׁכִּבְשׁוּ וְהַתְעַלָּה זֶה מַעֲשֵׂים לֹא הִיא אֲפֵלּוֹ אֵל הַאֲבוֹת שִׁישְׁבוּ בָּהּ וְאֲמֵנִים זְכוּ לִזֶּה שֶׁהַהֲנַהֵג הִיא בְּקְדוּשָׁה ע"י מַס"ע אֲשֶׁר דַּחַה אֲרוּחַ מַרְעָה כְּמ"ס רז"ל עַל פְּסוּק אִנִּי שֶׁר נָבֵא ה' עַתָּה בְּחַתִּי כְּדַפְרָס"י ז"ל עַתָּה בְּחַתִּי בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ הַכֵּל לֹא בִּימֵי מַרְעָה

בְּאֵלִיּוֹת וְהוֹלִידוּ בְּנִים מִן הַנְּשֻׁמוֹת הַהֵם הַמְּגוֹלְגִים וְהַחֲחִיל אִז הַגְּלוּת לְשׁוֹב בְּהֵם כְּאֶשֶׁר יִחַבֵּר . וְהֵנָּה לֹא יִרְדֶּה אִז הַשְּׂכִינָה וְחִיקוּנָה כָּל יְמֵי הַשְּׂכִינָה בְּגִלוּת מִפְּנֵי שֶׁלָּא פָּרְקוּ מַעֲלִיָּה עוֹל הוֹרֵה וְעַמּוּדוֹ שֶׁם בְּשִׁלּוֹה גְּמוּרָה וְצִבְרָה וְחִיּוּנִים מִתְּרַנְּסִים מִחֲמַלְתָּי מַעֲוֹב צִבְרָה וְכַש"ה וְכַלּוֹ אֵת טוֹב הָאֵרֶץ וְהַשְּׂכִינָה הָיוּ מִתְּחַקְּקוֹת שֶׁם ע"י עִסְקַת הַחֲרוּהַ בְּשִׁשִּׁים רַבּוֹת תְּלִמִּידִים שֶׁהַעֲמִיד יַעֲקֹב בְּמֵאֲרִים וְלֹא נִסְתַּלַּק יַעֲקֹב מִן הָעוֹלָם עַד שֶׁהִשְׁלִים לֵס' רַבּוֹת עוֹשִׂקִים בְּחֲרוּהַ כְּמ"ס לְגוֹי גְּדוֹל אֲשִׁימָךְ שֶׁם וְכֹתִיב רֹעִה אֵין עַבְדֶּיךָ וּס' בְּזוֹהַר רֹעִה לְשׁוֹן רֹעִה הַתְּרַעֲוֵה הָאֵרֶץ שֶׁהָיוּ מְכַוְּעִים הַתְּלָה שֶׁר שֶׁל מֵאֲרִים וְהַנְּבִירוֹ שֶׁם אֵת הָאִזֵּר הַשְּׂכִינָה קְלִיפוֹת וְיוֹסֵף הוּא הַמְּשַׁבֵּר מֵאֵד הַיּוֹחַ טוֹד שְׂהוֹן ז' וּמִפְּרִיָם לְכָל וּמִפְּרִיָם הַתְּרַיִים חַחַח שִׁעֲבֹדוּ . וְלִכְּ הַלְחִיחוּ בְּגִלוּתָם בְּחַתְלָה וְאֵךְ אִזֵּר אֵלּוֹ עֲשִׂינוּ כִּךְ וְכִךְ הִיא רֵאוּי לְנוּ ג"כ לְהַגְבִּיר הַקְּדוּשָׁה בְּמִקוּם הַחִיּוּנִים וְהִיָּינוּ מִתְּרַנְּסִים וְאִתָּם אֵלֵּא שְׂהִיב"ר גּוֹרֵם לָנוּ . וְלִכְּ הַלְחִיחוּ בְּחַתְלָה וְהַשְּׂכִינָה לֹא גִרְעָה מִשְׁפַּעַה וְהַנְּשֻׁמוֹת מִתְּקוּנָה בְּהַלְחָה גְּדוּלָה כָּל זְמַן הֵהוּא :

נְהַר יֵב הוֹמֵן וְהַהֲנַהֵג הַה' :

גְּלוּת וְשַׁעֲבֹד מֵאֲרִים לְיִשְׂרָאֵל וְאֵין פִּסְקַת כִּי הַשְּׂכִינָה יִרְדֶּה עַם יִשְׂרָאֵל לְגִלוּת כְּכַחֵר בְּזוֹהַר שְׂמוֹת עַל הַפְּסוּק אִישׁ וְבִיתוֹ בָּאוּ ע"ש וְסוּד גְּלוּתוֹ הִיא קֶשֶׁה מֵאֵד יוֹתֵר מְגִלוּתוֹ זֶה בְּכַבֵּל מִפְּנֵי שֶׁכַּחַם הוֹרֵה ה' וּפָרְקוּ מַעֲלִיָּה עוֹל הוֹרֵה וְאִתָּה לִכְּ יִתָּן עֲלֵיהֶם עוֹל דָּרָךְ אֵכֶן כִּי קְלִיפוֹת הַעֲמִיּוֹם עֲלֵיהֶם הַמְּכּוֹת וּפְאֵעִים . וְהַעֲשֵׂה כִי עִיקַר גְּלוּת' הוּא יִצִּירֵךְ לְנִשְׁמוֹת הַמְּזוּהַמּוֹת צְמַעֲשִׁים הַמְּגוּיָה וְנִחְלָגְלוּ שֶׁם כָּל הַדּוֹרוֹת וְאֵלּוֹ עִסְקוּ בְּחֲרוּהַ וְנִשְׁרָוּ בְּחֻבּוֹתָה הַחֲרוּהַ בְּחֻשׁוֹהַ מֵהַ זֹוֹךְ לְגִלְגּוּלִים כִּי אֵין גְּגוּלוֹ אֵלֵּא לְהַשְׁלִים חֲסָרוֹן הַשְּׂכִינָה לִכְּ כַּשִּׁיבְרָאֵל הָיוּ עוֹמְדִים בְּצִדְקָתָה לֹא הָיוּ צְרִיכִין לְצִדְקָתָה הַשְּׂכִינָה לְיִאֹוֵר וְלֹא אֵל עֲבֹדָה הַחֲרוּהַ בְּחֹמֶר לְבָנִים וְכִיּוֹאֵל כִּי יֵם מִי שְׁחִיב אֵיךְ מִיּוֹתוֹ מִיּוֹתוֹ וְכֹא וְכֹא חוֹחֵר וְכֹא עַד שִׁצְרָךְ וְלִכְּ נִכְסְפוּ חַחַח גְּזִירָה יַקְשׁוּת אֲמֵנִים כִּן אֵלּוֹ הָיוּ צְדִיקִים הָיוּ נִחְקָנוּ בְּחֲרוּהַ וּבְמַע"ס וּבְחֻשׁוֹהַ כִּי שְׂכֻזָּה אֲחַח יִסֵּה מְכַמָּה גִּלְגּוּלִים וּמִיּוֹתוֹ וּמֵאֲחֵר שֶׁהֵם פָּרְקוּ עוֹל חֲרוּהַ וְחֻחוֹ בְּגִלְגּוּי ע"כ לִכְּ לֹא הָיוּ מִסְּפִיקִין לְחַקֵּן כִּי אִם בְּסוּד לְגִלְגּוֹל יִתָּן הַקְּב"ה בְּעֲלָמוֹ שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה בְּחוֹךְ הַשְּׂרִים וְאֲחֵר לֹו הַבַּהּ נִחְתַּכְמָה סָן יִרְבֶּה כְּדִי לְגַלְגַל עַתָּה' וְאֵלּוֹ עֲשׂוּ כְּכַחוֹתָם הָיוּ מְכַוְּעִים הַקְּלִיפוֹת וְהַשְּׂכִינָה אֲרוּחֵם וְהֵם לֹא רָצוּ וְיִרְדוּ לְחַח רַשׁוֹת שֶׁל הַקְּלִיפָה וְכֵל הַל' וְהַתְּמוּנָה מֵהַחִיּוּנִים שֶׁהַעֲמִיד נִכּוֹכְנֶנֶר וּמִמֶּנּוּ וְאֵיךְ הִיא הַכֵּל בְּמֵאֲרִים וּמִתְעַלָּה מִלְכוּ יִשְׂרָאֵל וְשִׁלְמוֹ עֲלֵיהֶם צִדְקַת שְׂכִינָה י"ה וְהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּחוֹךְ הַקְּלִיפוֹת כְּעֵין חִיָּה שְׂבוּלָה אֲדַם חוּיִן שְׂנוֹטֵל חֲרָבוֹ שֶׁהִיא הַחֲרוּהַ וְחוּךְ בְּלֵעַ שֶׁל חִיָּה וְעוֹשֶׂה לוֹ מִקוּם רַחֵב חוֹךְ בְּנִיָּה וְהַחִיָּה חֵיל מַעֲלֵי וְיִקְרָה וּמִכְסְנוֹ יוֹרֵישׁוּ כְּכֵה יִשְׂרָאֵל הַמָּה עַתָּה בְּגִלוּתָם שְׁאֵין לֵהֶם שַׁעֲבֹד מֵאֲרִים מִפְּנֵי עוֹל הַחֲרוּהַ שֶׁהִיא חֲרַב פִּיּוֹת בִּידֵם הַחֲחוּכִים מַעֲלֵה וְאִינָה מִשְׁפַּלַּת אֲרוּחָה הַקְּלִיפָה אֲבַל בְּגִלוּת מֵאֲרִים בְּלַעַה אֲרוּחֵם הַקְּלִיפוֹת בְּלִיעָה אֲחֵר בְּלִיעָה וְהַשְּׂכִינָה מְדַרְבִּיגָה אֲחֵר מְדַרְבִּיגָה וְלִכְּ נִכְסְפוּ חוֹךְ עִמְקַת הַקְּלִיפוֹת וְלֹא הִיא מִסְּפוֹק בִּידֵם לְהַסְפִּיקָם בְּקְדוּשָׁה כָּלֵל וְלֹא הִיא מְזוּנֵם אֵלֵּא ע"י פְּרַעַה וְשַׁעֲבֹדָה חַחַח

קרוב אל התיקון דהיינו מדריגה אחד היותר מאיר אור המכמה מן הכתר וכשחשאו ישראל בעון ירבעם היה אז זמן התיקון ששלם עון העגל החמירו כחש' צ' עגלים במקום עגל אחד כמש"ה כרפא לישראל וגילה עון אפרים כזכר בזוהר בלק צינוקא כי סוד עגלי ירבעם ועגל דור המדבר הכל ענין אל הוא והתחיל אור זה של השכינה להחשך מעט מעט והתחיל חסרון הלבנה ואור העליון שהאיר נחשך בצדו • האמנם לעולם היה אור צבית ראשון אור הבינה וכפי שנוי הנביאות מדין לרחמים היו ישראל עולים ויורדים מלתימים נולחים או גולים ונדיחים ועת גלותם הנמשך שבעים שנה כנגד ירידת אור המדברות מאור הבינה עת אור המלכות ונבלות נמשכו כפי הנהגת הדין והגלות הוא צמוד אופן והיה ההנהגה בהנהגת שפע הספירות ודינס • אמנם מטעם זה היה להם ההנהגה והנהגות והאלחה קצת נזקקת ישראל בגלות בכל עד שהגיע לקצת תיקון ואלו לא ערבו זרעם זרע נוי הארץ בבנות אל נכר אז היחה רחוקה להיות גאלוהם בניסים ולא בניסי מזרים רק קרוב אליהם שהרי גאלוהם היחה מזד השמיטה אלא שחשאו עצמם בגויי הארץ כזכר בזוהר והשכינה הליכה כשיעור אורה האור מה שהאירה בניין בית ראשון במליאותם • אמנם היה בניין בקטרוג מן המקפרינס של החינוכים מפני שהמדה גורמת קך כי המקפריגים חתיה וסביב לה כמה לויבים ומה גם שלא הוכנו כלם לגאלוה מטעם זה ועמד אז הבית מה שעמד קצת בגלות וקפריג האויבים וקצת נחת הכל לפי מעשיהם בהנהגת אור השכינה שהוא דין ממוגן לפעמים אף ולפעמים קך וכמה נרות כצנזר כל זמן הבית ואח"כ נמשך אור השכינה מכל זבל ומתלבשת באופן וגלות גלות שלמה אל גלות בכל הזה והתחילה השכינה לירד בצדו ההנהגה בזיכל נוגה והיכל עצם השמים והיכל לצנח הספיר כבוד האופן וירדה אז השכינה עד התחתיים המדברות הנזכר שם בזיכלות דפ' פקודי זמן נפילתה היחה כשיעור משך זמן גלות הזה והנהגה בין זה לזה בהנהגת אור אופן הנזכר והעולם ניזון כשפחים ונכספחים ספחים צנח סעד וסמך להפלתיו כנ"ל וכשיחנה מנרה שפטים לרוחה בזמן גלות היה כפי כשרותה וגם טובות ולכן זכו לזה בניזרה העליונה לפיכך להם • וחמש"ל :

נהר מזן לבאר שיש בכת הצדיק להוסיף עוד בהנהגה :

היה זמן אשר נ' דיקים שינו בזמן ההנהגה שינוי גדול ומסע נעשה לכל דור ודור אשר אופן הדיקים משנים ההנהגה ומאירים אור העליון והם יוס"ף מש"ה ודו"ד כדאיתא בזוהר כבוד מ"ש דקקת והענין הוא כי יוסף משה ודוד מזד הכרחים הנהיגו השפע מאור העליון הנהגה גדולה ופחתו אורות המקורות לפי הסידרת ולכן יוסף מזד מעשיו פחת פחת להשכינה אור היסוד ולכן נעשה לדני הארץ דמשי צללה דמשוריתא מזד היסוד ולא בעל ממשי כי הבעל המשי הוא יעקב אז משה שהם בקו האמצעי האמנם יעקב כשמה לא החשיכה אורה מכל וכל אמנם כאשר מת יוסף החשיכה אורה מכל וכל ולכן אנו אומרים דקקת מהמת צדיק דין עד המקום הידוע כי יוסף פחת להשכינה מזד נשמתו עסי היחה שהיא מזד ענמה

מנרע"ה • והשכינה לא נתקנה כי עדין לא נפתח אור היסוד כלל רק היה נגזר ועולם כזכר בזוהר שיר השירים צבית שיר ולכן היה להם כמה עניינים אשר חפ' בימי דהמע"ה היה רעב • ומנהג זית היה מתנהג זמן רב אף שהומלך להם מלך • אפילו מלכות בית דוד עצמו היה עדין השכינה מתהלכת ומתקנת מעט מעט ולא נתקנה כלל להפחת המקור הזה רק בימי שלמה המע"ה כאשר יתבאר בס"ד אמנם בימי דהמע"ה ושאר זמנים הקודמים היה הנהגתם צבית בהיותה מתלבשת כמע"ט ומאיר מאור עצמותה ולא מאור ספירות עליונות כי מה שהוא נגד השפעת ספירות עליונות היסוד נסתם ועולם ולא היה היסוד מאיר צבית אלא בצדו כלאור השכינה • וכן ההכמה צבית והבינה ברו"ק זה אור העולם והסתום מיום שנברא העולם ועד עתה עם היות שנתה החרוה ונפתחו המקורות העליונות זה היה בערך נתינת החורה • אמנם בערך ההנהגה לעולם נסתם ועולם מפני שלא זכו למדריגה זו כל כי הם בימי שלמה המלך ע"ה כאשר יתבאר והנה צבית נשמתם היו מלתימים וצביתם רעהם היו נופלים • אמנם הזמן הזה היה קשה להם מזד קושיה סתימת המקורות ולכן היה להם צ' צביות הקושי האחד התלבשות השכינה במשפרי"ן והב' המקורות העליונים אינם נפתחים מן היסוד למלכות וגם אינם נפתחים בענין אחר וכאלו מעולם לא נפתחו שהוא קושי מאוד • אמנם מה שהיו נולחים ה' על ידי שהשכינה הקליפות • וגם ספידותם ונעשיהם הקובים גרם אותה ההנהגה המוללת מזד כושר הדורות לפי מעשיהם ואין ענין זה נוגע בד"ז כי כל הנהגות הזמרים והם שזכר עוד יעלו וירדו לפי טובתם ורעהם ונשמותם ומה שהתאחד ורעהם כי הפך והעולם הוא ענין לעצמו וזוה נכלל גם הזמן החשיעי והעשירי שהיה הלחחס בזמן השופטים שהיה תלויה גם כרשעוהם ונזדקתם אם הוכשרו אותן השופטים היו מלתימים ואם היו הדורות חוטאים ונפרעות בעון ע"ג נמכרים להחיונים והקליפות גוברים וישראל זורעים ואינם אוכלים כי החיונים נופלים את השפע והכל תלוי בהנהגת המזכרת השכינה החיונים על ישראל או שהנענת החיונים הכל לפי טובתם או רעהם וכן היה אחר קך בימי דוד ושלמה המלך ע"ה • אמנם קודם לכן היו שופטים ואחר קך מדריגת נבואים כמו שמואל ואחר קך מדריגת מלכים כמו שאלו אף הכל הוא בהנהגה הנ"ל • וחמש"ל :

נהר מזן הזמן והנהגה ה"א • ה"ב • ה"ג • ה"ד :

בזמן העשירי בנין בית המקדש וחורבנו • ובזמן גלות בכל ובזמן בנין בית שני • בזמן נרהם צימי הבית ובזמן גלותינו גלות בכל הארוך הזה ואלו העניינים כבר נתבארו כולם בתוך דרופים הנזכרים ועל כל זה אפרש בהם במקצת • הנה דברותיו ז"ל פירש כי בימי שלמה המלך ע"ה עמדה הלבנה ענמה במילואה כ"ל כדפרישית שלא היה ההנהגה צביתן השכינה בצדו העליון עד בנין הבית כי אז נתקנה השכינה עם כל חקוניה • כמ"ש ותרבת חמתה שלמה והיינו שהיכה מן החכמה ע"י אור הבינה • והבינה האירה ברו"ק והוא"ק צביות ומשם נשמת חכמה תתאה במילואה • ואמנם בית ראשון הוא אור הבינה כזכר ועי"ז פתח אדם הראשון במקומו עומד ולא נתקן העולם או מחש' של אדם הראשון אמנם היה

עלמה היחה מתנהגת בהנהגת התחבונים מזד הגלות היה כח אל יוסף לנהוג אור היסוד וכשמת נסה ונחמה אותו מקום והוחה בחינה ועלמה וסממה ועוד כל ימות העולם לא נסחה כי הצדיק נח עלם וכן מרע"ה עם השכניה היחה מתנהגת לפניה היה מאיר בה אור הדעם ע"י טוב מלאות מרכבתו והיחה שכינה מאירה מאור מזד יוסף עמו וכמס"ה יוקח משה אח עלמות יוסף עמו להמשיך אור יחודו ממדריגת מרכבתו אל דעת העליון וכשמת משה רבינו ע"ה נסחם ועלם המקור ההוא ושוב לא נסחה ולכן אנו מנדיקין עליו אח הדין וכן דוד המלך ע"ה נסבד בהנהגתו כסוד מרכבתו אל השכינה האיר השכינה וקפסה כסוד קטבויו האורה נחמד' כל ימי חייו עד שחבר הקדוש ב"ה בחיקוייו ובשיריו ובזמירויו יותר מבנין הבית והארת הבניה למעלה באמרו כי טוב יוס' א' בחגריך מאלף עולות כמספרו"ל ולכן כאשר מה דוד המלך ע"ה נסחה ועלם המקור ההוא ושוב לא נסחה וחסכו מאורו השכינה ועם היות שנתחמו אח"כ מזד בנו שלמה ע"ה בבנין הבית מ"מ אינו דומה אור לאור ואלו שלשה אורות נסתחו בבנה כשמת מנחה ולכן אנו מנדיקין עליו" אח הדין במנחה חדי לפתח קצת המקורות מה להאשר לבסיר למעלה בשעה זו ע"י הזכרת זכר העליון להאיר השכינה אז מתאח רצון העליון ית' מן המקורות אשר נסחלקו לרצון העליון ששה יוסף שהוא יסוד ומשה הוא הדעת ודוד שהוא המלכות וזהו ע"י מה שאמרנו כי מלאות אלו מזד הרכבתה הוא ענין לפעמו שאינה נסחה בשום המורה שכולס ומכאן נלמד שהצדיקים בכל דור ודור הם המתקנים השכינה בקלותם ופוחתין לה מקור הגלות כל ימי חייהם לפי מלאות מעשיהם ומה שבארנו בנהרות הקודמים בענין של הנהגה ההוא זהו לפי הכולל אמנם פרטי הצדיקים שכל דור ודור הם משנים ההנהגה כפי מעשיהם ומחשבותיהם במרכבה עליונה והשכינה המיד משתנית לטוב בהנהגה של הצדיק ובשכוחו :

נהר יז הומן והנהגה הח"ו והט"ו :

בסוף גלוהינו זה בבבל קרוב לזמן הקץ יתחזקו צרות לישראל הכלית החיזוק ויזר להם שינאו בחייהם ויאמרו אל הדרים כסונו ואל הגבשות יאמרו שיעלו עליהם מפני צרות הגדלות שיסובבו מכל זד ופינה ויחרבה הצער עד אשר לא יסנו האבות אל הבנים וכל מי שימצא אח עלמו לו שלל גבור ונולח יוקח והפעם על השכינה חדי אח ביהא לדיון לישראל במסורת הברית כדי לקרבה אל הגאולה ואל הסוג המוכנת לנו ע"י נביאנו ופזב השיעור לא יבליהו רעיון באופן שלא יזכר עוד גאולת מצרים והגיסים ההם לפני גאולת ישראל וגיסים ונפלאות שיהיה לנו כמס"ה ולא יאמרו עוד חי' ה' אשר העלה את ישראל ממצרים כ"ח חי' ה' אשר העלה את ישראל מכל הארצות ויהיו אז הגיסים וגילוי השכינה אל ישראל בהפלא ופלא ויאמרו כולם אשר אז יום שקוינו לו שנאמר זה קוינו לו ממש מורה באצבע על גילוי השכינה ולכן מי ומי הזוכים לזה באותן הימים יראו הרבה צרות וכל זה לצדק ולצדק אח ישראל כפי רחמי והדין וכל אחד ואחד יאטער כפי חיובו ויקבל הצרות עליו בסכר פנים יפות ויחן אח שכמו לסבול כדי שיאטער ויזכה לקבל הטוב והוא הענין באשר הגיע עם ביטול הקליפות מן הטובם וכל עוד שישאל מהקאחם

הם רשעים אז הקליפות נאחזים בהם וא"כ היאך אפשר שיחבטלו החיזונים והרשעים עדיין ברשעתם והש"י הוא בעל דין ישר ואמונה ואין עול עמו ולכן יאשרו בצדק אחד צדקו עד שישאל יהיו אז ככפס נקי פסור ומזוקק והנהגה הזו יהיה שכלית קוש' הדיון כי הקליפות יגבו חלקם כל מה שאפשר להם ובימים ההם ובעת ההוא יהיו מלהמות רבות גוי בניו וחרב אים ברעהו וישראל יהיו בנייהם בצער גדול כי כל אחד ואחד רצונו לגזוז רחלם זאת ולאכול את צפרהו' יתבצר ירחם עליהם בזכות שלשה אבות הקדושים ויאטרו ויחלבו מתוך גודל הצרות ודין זה ומתוך כך יכלה הקב"ה זרע עמלק מן העולם וימחה שמו מחמת השמים ואלו יתחיל בדין של עשו הרשע עד אשר לא יהיה לו שום חקומה ובכר התחילו ישראל לנאח מתוך נחם מעט מעט ואח"כ יחליל הקדוש ברוך הוא בדין רשעי עובדי כוכבים האחרים ויאטערו ישראל בצער גדול כמס"ה ביחזקאל כי רוצה הקדוש ב"ה לצער אח חרץ ישראל וירושלים כאשר יצער אדם את פליהו ויגער כל עובדי עבודה כוכבים וגם עבדות כוכבים עלמה שבירושלים ונזות הפטאים הנקברים שבנות הקודש וכל המקומות המפושטים שבו ובעת ההוא יארו כל קיבוץ עם ה' אל המדבר ויהיו פס ברעב מ"ה ימים ואז יאטרו ויהלבו ויחרהו אליהם אליהו הנביא ז"ל ויחגלה עליהם משיח צעניים גדולים ומשה רבינו ע"ה יגלה להם עם בני דור המדבר והשכינה יגלה אליהן ויחקנו הדגלים בשכינה וירד בית המקדש בניו למטה ויבאו ישראל לירושלים הגנויה והשכינה עמהם כמו אלהם מארץ מצרים וירבו אז הגיסים ויגדלו אשר אין הפה ויכל לדבר והשכל לשער הריבוי גיסים ונפלאות שיהיו לישראל ויפתחו את מקורי החכמה ואלת היתה ההנהגה בגאולה בס"ה :

נהר יח ההנהגה הי"ז והי"ח :

ביזמן הקץ הימין יהיה ההנהגה באור החכמה המאירה בבניה מאור הבהר ולכן הגיסים יתגברו על הפצע חגבורת גדולה מאד ויליחו ישראל אז בהצלתה גדולה יותר מהצלתה שבימי שהמע"ה שהיה מאיר הבניה מאור החכמה כזכר אמנם אור זה הוא אור כח החכמה מן הבהר כי כבד החליל העולם החתקן אחרי זה י' אמנם לא יש תיקון גמור ויהעטב עיבוד זמן זה שיחבטלו החיזונים ויזמן ההוא אין השוכה מועלת כלל מפני כי החשוכה הוא מן הבניה וכיון שאור של הבניה אינה מנעת רק אור החכמה בימי המשיח ולכן אין בהם חשוכה כלל ולא יתקבלו אז הרשעים אלא יאכזרו וימוהו : אמנם כסוד הגלגול וימוהו ויהיו בני אדם עד השלום המ' שיה שיכלה הגלגול מן העולם ויהיה חתימת המעשים אז יאטרו ויחלבו המעשים אז ויקומו ויחיו אמנם יש כבוד זה דברים רבים שיחבטלו במקום אחר כמס"ד והעיקר שכלל הוא רק לבאר סוד ההנהגה שיהיה בזמן ההוא אור החכמה מאיר בבניה ובני אדם יחכמו בהכלית החכמה וישינו סודות החורה ויודכרו אז ויעריקו בצדקות גדולות וישינו מדריגת רבה בגאולה ויהיה להם ידיעה בסודות החורה מה שלא יוכל לשער ויסיפו תוספות אורות מעת לעת זמן זה ימשוך עד השלום אלף הששי זה אשר אנו בו ואח"כ ישוב בהנהגה אל עולם העלי

ויחודש אז העולם אחר חלף השביעי ויהיה מאיר אור הגדוק
עד מאוד במעלה שלא יסופר והאדם יהיה במעלה שלא יכילהו
רעיון ויפסקר בזה העולם עד זמן הרצון העליון :

**נדר ימ' מונה לשבח מעלת ארץ ישראל לע"ל וענף
ע' שרים ופ' שירה :**

הנהגה בנהרות הקדומים בארנו כמה בחיות בנהגה דרך כלל
והם רבות מאד אמנם המוכן לקבל כל ההנהגות אלו
שהיא ארץ החתונה הזאת וכל אשר בה חסבל כל מיני חממה
אם מזד ההנהגה המעופה ועניו' היא ההנהגה לגלותינו
זה השכל והמלא כל סירות העולם מאוסים כרושים ויבישים
ואם הנהגה גדולה המלא אז סירות העולם נשכח וגדולה
ומעלה ע"ד משאר"ל עדישים כדברי זכב וחמים כלליות השור
ואשכולות הענבים כמו עגלים וכיוצא בזה משאר"ל בסירות
ח"י והדיון עמדה כי ח"י אינה נגד שר כלל אלא שהיא
מבונה נגד פתח היכל לבנת הספיר של ע"י אלמעיית שר
כלל וע"כ הברכה מזוייה בה בלתי ממומנת ויבואו הנמלאים
המהברכים מסבע המליאות והגהנת העולם מפני היות
והכשרון המעשה שבטולם שלמטה המעורר הברכות למעלה
והם מושפעים בהנשפעים הענבים ויאלו ומהשפעים יוחר מן
המליאות הנהוג לפי כשרון מעשה האדם ויאמרו שזה הדבר
מהמיד גונב הטבע על מנהגם והענין בהיפך כי השבע נולד
מהחממה עליונה כמשה"ה טולם בהחמה עשית ויש בכלי זה
לסבול הרבה ברכות אמנם נהמעט מליאותו מחמת עין
התחחונים שגורמים הנמאום בבריאות ומיעוט טבע של הנמלאים
בהמליאות וכן פ' בגמרא לרובם כדי להראות לדורות הבאים
כמה החטא גורם ר"ל כי טבע המליאות של הכלי המחזיק
להיות עדישים כדברי זכב וחמים כלליות השור ויותר מזה
אמנם החטא גרם שלמטה הכלי אז עזמו ואינו נוהן כדי
ברכתו כי הכלי נהרוקן והוא ע"ד משאר"ל על לעתיד שהוליא
גלוסקאות וכלי מילת ר"ל כי חשכח בחישים לגדל סירותיו
ולחקק חלב כליות חמה בלי מון וחבן וכוונן ומורסין כי אלה
הם מחטא אדם הראשון ויהיה שיעורו כמו סירות המגדל
באילן כמו פת אפוי בנדוליו ובחיקון יפה המחוקן אז ביותר
ממה שהוא עכשו ומנופה בזמה מיני נפה מן הטעם שסירשנו
זה הוראה כי התחחון זה אין זה טבע אלא כי גוף קומתו
ופיעורו הרבה יוחר מזה שלפנינו והנה החטא של אדם הראשון
מיעטה טעם הסירות ועוד החטא של בני אדם מן הדורות
שאחריו גרמו עוד יוחר מיעוט אחר מיעוט עד הפחיתות הזה
שאנו בו כעת וכאשר ישוב לימי עלומיו ולברכתו האדם בהבדח
הוא שישוב לסעמו ליוסיו ולהודו ולא ההגהנה עליונה המזכרת
יכרת כל אחר ואחד ברכת בנאלים ובנבראלים ובנוטרים
ובנעים על הארץ יריקו והארץ נתן יבולה משוער אל הברכה
נשפעה וכפי שיעור הברכה כך נמאלו המעדינים וסירות ומחתי
האדמה וכל המליאות כולם ולכן לא יסופק בדברי רז"ל
דבר ממה שעתיד להיות ולא ממה שעבר כלל . ואמנם אחשוב
שלא יסבול ברכה התכליתית אלא מפני הברכה שבח"י ואמנם
שאר עולם אינה שותה אלא מחמתית דח"י ויהיה ג"כ בשבח
ומעלה אבל לא כמו ח"י וע"כ אמרו רז"ל המעלה היא

דוקא לח"י כמ"ש רז"ל עתידה ח"י להוציא כלי מילת ולא
יחנה מעלה זו לח"ל מפני שח"ל אינה כלי מחזיק ברכה היא .
אמנם כן בברכה של ח"י יחברכו גם שאר הארצות והנה מעלת
ח"י הוא ח' פרסא של ח' פרסא והוא כולו נגד פתח היכל
לבנת הספיר כמ"ש במעין עין הארץ בסוד ושאר הארצות יש
להם שרים סביב לח"י והם שואבים שפע הקדושה ומשפיעים
לחון כמ"ש אשר כל שר ושר שואב חלק השפעתו מסקום
שפעתו להחיות עם רב שחחח ממסלתו איש איש אשר המה עושים
ומשמרים את הפקידים ורבת הגברא והטבע ושיעורו וסעולתו
ולא תשחנה שום נברא ממליאותו ע"י משערו (כ"א סירו) וזהו
כלל של סוד פרק שירה המזכר וזהו השגחה הראשונה אשר
הקדוש ב"ה משגיח על הגמלאים כמשאר"ל שהקדוש ברוך הוא
יושב חן מקריני רלמים ועד ביני כינים והכל הוא בהשגחה
גמורה בהשפעה ע"י השופרים המוסקדים עליהם שהם לזרות
אל השפע לקבל ממליאת השגחה מכל מין ומין שהיה מפני
השגחה הכל והנה אותן השופרים הם לרם ב' בחיות הא'
הם שופרים הממונים בח"י שהם קדושים ומוסקדים על מיני
מיני המליאות כולם ולכן אמרו רז"ל בנוסח ברכתם על הארץ
ופירותיה כי הם קדושים ופעולתם בקדושה והב' הם השופרים
הממונים שבחמה לרצן שהם הככבים והמזלות שאינם שפועלים
כלל בח"י כנוכח בפרשה הנומה למינין קיימא רקייעיא בארעא
דישראל ואינם משתמשים רק כעין כל פבעי' המשחמך כפי
מליאותו . אמנם כן בח"ל הם שפועלים פעולות כל ככב וככב
בכל מין ממניי הממונים והגמאים והאילנות וכיוצא גם יש מיני
ככבים הממונים על כסף והבז אבל בח"י אין הככבים על
שום דבר כ"א מלאכים הקדושים המזכרים ואותן המלאכים
שואבים מן ההנהגה עליונה כדי בחינתם . אמנם הככבים
והמזלות והרקיעים לא יוכלו לשאוב עד שיחלשלו כמה
מדריגות ויוהן בדרך הקליפות לשר תמוז הואו שהוא ישיפי
שפע הוא דרך ככבים א"ל עבר ארצו ונחלתו ולכן נגד
גבולו בלבד וכאשר יעבור הזמן שוכנום הואו יעבור דרך ארצו
לא ישיפי דרך בו כ"א דרך הכוכב אשר נגד גבולו ומפני
שהככבים ההם הם כלים למפשים ידועים לכן יש שר ימלא
בארצו זמח פלוני ולא ימלא עם זמח פלוני האחר מפני שאין
כוכב הואו עובר דרך ארצו וכיוצא בזה עניינים אחרים הגמלאים
במחוזות . אמנם ח"י לא חסר כל בה מפני שאינה תלויה
בכוכבים כ"א המלאכים וגבא השמים בשלימות ולכן הם בארץ
שיעור חמונה שלימה ולכן ימלא הכל בארץ לא חסר כל בה כי
כשם שנקודות המרכז כולל העגולה בכללן כך ח"י היא נקודת
המרכז של העולם כולו והמלאכים מוסקדים על כל נשמות הן
הגמאים ושאר פרטי הדברים וכיוצא בזה . דרך כלל ח"י שואב
מן הקדושה וח"ל שואבת מן החיזונים ע"י התפשטות השבעים
שרים כמ"ש בס"ד :

נדר ב להבריה כי השכינה בתחתונים :

ונאמר כי לאדם יש ג' חלקים הא' הוא הגשם מצד המלכות
והב' הוא רוח מצד הח"ה והג' הוא הנשמה מצד
הבינה ותבונה ועולה עד הכתר ואין האדם זוכה מיד לשלשן
אלא אם זכה נוטקים לו נקש זכה יותר נוטקים לו רוח זכה
עוד

העולם ריקן כמו שהי' בחתלה בחטא אדק"ר שנסחלקה השכינה למעלה משח"ב לשמה שבע"ב היא במאסר הגוף עד הגעת זמן הקטוב אליה שהיא ממאסרה אמנם יש עת שלא חזרה השכינה כלל והיא במאסר ערה"ו והוא מיום שירדה על הי"ב שצבים והלכה עמהם למצרים שוב לא עלתה למעלה למקומה וכן בשנלתה עם ישראל לצבל וכמ"ה והשפיעם שלהם אמנם וכן היא גולה עמנו בגלות זה כי שוב לא נסתלקה השכינה ממש והנה להיות ענין הזה לב' בחינות אלו ר"ל לשמות ולשכינה הוכרח למשוך עליהם שפעם וחירות היפוך סדר המדרגות כדי למלאות חסרונם וזה ע"י הנשמות שפעשה כל הדברים שאפשר למשוך השכינה עליהם כדי ליקח את שפעם וזה החיפון למדה החורה לבני ישראל שסדר עשיית המצוות והתורה והעבודות בזמנים הידועים להיות ענין זה הוא סיבה למשוך השכינה אליה להיות חיותו על ידה ולא מצד השכינה בלבד אלא גם שאר מדרגות שעליה כי עיקר השכינה לייחדה עם המדרגות שעליה כי חיות השמה מן השכינה נקשרה עם המדרגות העליונות וכן ג"כ השכינה שהשלמה להמשיך אליה כג מדרגות עליונות להשלים עניניה אחר שהיא מורשת מסדר השלשלות ומכ"ש כי היות הדבר צריך אל החיות והשפע להיות נקשר העלול מן העילה המיד ע"כ צריך שהתעוררות העולם הזה לא יחסר ולא יעדר לעולם כ"א יעדר אפילו שעה אחת יחזור עולם תהיה וזכוה וכל עלה מעלה למקומה הרמחה וחשאר השכינה ח"ו בלי יחוד ויעדר מהנשמות שפעם וחיותם ואמנם השפיעם לעניים האלו ר"ל לשמות ולשכינה היום לכהורה משפיעם ויאלץ ממנו הלק שגורפו ממנוחם וזה הוא כדי שיהיו כל העולמות שוים העולם התחתון כמו העולם העליון כדי שיהיה עולם התחתון נמצא לפני אלהים לעולם וזה ע"י שירדו למטה הנשמות וגם השכינה שהם ישתדלו בקישור העולמות אשר אזורים עמהם ואז ישב העולם לפני אלהים ואנחנו בהיותנו למטה נדבקים בה' כמס"ה ואחם הדברים בה' אלהים חיים כולכם היום למטה * וזמ"ל :

נהר כב בסוד התדבקות השכינה עם ישראל :

הענין הוא כי נשמתן של ישראל אין עניינם אל השכינה לבד כי מפני שהם זכרים ואלימות נשמתן מן הוכר ועיקרם מן הח"ת ודבקותם הראוי הוא שם והשכינה יורדת אחריהן מפני שהיא רודפת אחר הח"ת והייחוד אי אפשר להשיג כ"א באמצעות ישראל על כן היא מתדבקת בנשמות ישראל ובמעשיהם כי הם מיון נוקבין כדי לעוררם מאחר שהנשמות נאלצים ממנה וא"כ לפי זה הח"ת צעם שזוכן על ישראל בהיותם ראוים והיגונים ובמקרה השכינה נדבק בח"ת וזמ"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ר"ל ועשו לי מקדש כדי שהשכינה תשרה בו ושכנתי הח"ת בתוכם של ישראל בסוד נשמה והשכינה במשכן כדי להדבק תמיד עם ישראל :

נהר כג בסוד גלות השכינה עם ישראל :

תחלה ראוי לדעת צביוור מלת שכינה ונאמר כי מה שתאיר ותשכון עם ישראל בתחזוים והארת האלהית המבור והקדוש **בית**

עוד יוחר וותנין לו נשמה * אמנם נפש דבוקה עמו הן אם יחטא הן אם לא יחטא ולכן ישראל שהם כליות המציאות בערך זה נפש הכוללת לכל ישראל היא החכמה עצמה ולכן אינה חסרה מהם לעולם וזמ"ה זאת אפי' אל לבי ע"כ אחיל לו וזהו נחמתן של ישראל בגלות בכל זמנא ודאי ולכן הם מנפים ליבועה וקף שהם חסרונם מ"מ היא גולה עמהם וזמ"ה בן כסיל הונח אמו ודאי שהיא נסדרת מלמעלה וע"י זה היא גולה * ואמנם ענין של מדה זו תלויה אם מאירה או חשיכה כענין הנפש עם הגוף ממש אם זוכה הנפש במע"ט ובעסק התורה היא מאירה כך המידה זו מאירה במע"ט שלנו ואנחנו ישראל כגוף אליה שלא יפרד הגוף מן הנפש אמנם אם זוכה אדם יותר זוכה למשוך עליו הדוח כל כל ישראל אם זוכים יותר מושכים עליהם קדושה מסוד שלשה ספרות סוד האריך והזעיר ונוקבא :

נהר כא בירידת השכינה והנשמה בזה העולם השפלי:

ידוע הוא כי אין האדם כסדר הנמצאים בהשלשלות ר"ל שאינו במקום הראוי לו כפי השלשלות המדרגות מה שלא קרה כן לכל הנמצאים כי כולם נמצאו במקום הראוי להם כי סדר המדרגות בסוד השלשלותם מעילה לעלול כן יתחייב היה נשמת האדם מתחה כסא הכבוד ורומו בעולם המלאכים ונפשו במקום הראוי לו * אמנם כן לסיבה ידוע להשי"ת הנגרסה במקום בריאתה ומקום עלייתה הראויה וירדה חלקיה אל מקום השפל במדרגת כולם והיא מגורשת ממקום מנוחתה וזמ"האז"ל כי הנשמה היא במאסר בגוף וסדרו אנשי כנסת הגדולה בתפלת אלהי נשמה ואחם משמרה בקרבי כי השי"ת משמרה תוך המאסר הזה כי אינה מקומה והיא חוץ למקומה כנזכר ודבר זה יגרום לו מעט השפעה וההשגחה והמשל בזה כאשר נאון הכורא יחבדן להעניש מלאך על ענין ידוע כמו שדרשו רז"ל בפסוק ובמלאכיו ישים תהלה ומבלי ספק הוא כאשר יגרום ממקום הראוי לו לסי סדר השלשלותו הוא לו גלות וזהו ענין סמ"א שהיה תחלה קודם והורידו הקדוש ברוך הוא מקדושתו ונכרת ממקומו ואין לו מקומו הראוי רק שנכרת ונדחה ממקומו כנועד ודבר זה שפוע הוא ומה נקיש אל הנה"ך שהם תמיד מגורשים ממקום הראוי להם וכמה מגיע להם צער להיותם נכרתים ממקום מנוחתם אל העדר הזה התחתון עד ששפיעם ב"ל נוח לו לאדם שלא נכרח יותר משנכרח להיותה חוץ ממקום מנוחתה הנזכר נוסף היות דבר זה להויה זו ר"ל היותה הנשמה דומה מה שלא עשה כן הקב"ה לכל שאר הנמצאים והנה בזה נמצא ממש אל חלק האלימות דבר שלא לא יכליהו רעיון והוא מוכרח מצד עצמו וזהו היות השכינה נמצאת במקדש כמס"ה בכבוד ה' מלא אח המשכן וכבר נחבאר בזהר כמה עולמות שברחה השכינה להיות למטה לשכון במשכן ואין ספק שאינה בכמה עולמות ממש והיא מתגרשת ממש לרדה למטה והשכינה למטה עצמה צין כדי ארץ על כנפי הכרובים וכמו שמיניו אל הנשמות כן הענין אל השכינה שמתגרסה וירדה ממקומה לדור בתחתונים חוץ למקומה אמנם כן שאין עייניהם שיה לגמרי והוא כי השכינה קודם היותה בגלות היה אפשר לעלות למקומה וישאר

נהר כד בסוד גלות השכינה בב' גליות ושמירתה
אל ישראל :

כבר ידעת כי השכינה מקבלת שפע ואור הראוי לה ולחילוייה אשר הם הנמלאים כלם הסלויים והחמוטים והיא המחיות את כלם ע"י השפע שבא להם על ידי להחיותם ולקיימם ושפע זה לא ייחבר לה לעולם אע"פ שלא יהיה נשמות האדוקים בעולם כי בזכרה לדין לקיום העולם כמ"ל לעיל והעד על זה קודם זריחת אור הנרסה אע"ה בעולם שהיה העולם ניוון הפילו לא היו לדיקים בזכות והשכינה היתה משפעת השפע המועבע לה לפרנס את כל הנמלאים. אמנם אחר היות נשמות הקדושים בעולם והיו ישראל על ארמון מקיימין כל ההורה או לא לעמון לבד יגרמו הטובה והארה הלא גס את כל הנמלאים כולם שבצים משפעת ועושה וחרו מלפניו קודם שהיו הנשמות בעולם. אמנם בזיות הנשמות חוטאים ופוגמים ח"ו ונפקדים הם לרעה למעלה או ימשוך רעה אל הנשמות ולכל הנמלאים וזהו צב' מב' בחינות או שלא חטאו כ"כ או ג"כ לא ייחבר אל הנמלאים רק הוספת השפע שחוקף להם מלד שלמות הנשמות ההם קודם שפגמו. אמנם השפע המועבע להם לא ייחבר ואז רק יהיה גלות ישראל על פשעם. ובחינה הב' הוא הם פגמו כל כך עד שלחוק הפנס יסתלק השפע מכל בחינותיה וחילוייה מכל וכל והנה ג' גליות שהם במציאות זה קשה מזה הא' הוא גלות מזרים שאו הנשמות הקדושים שהם ע' נפש דישראל לא פגמו כלל ח"ו והדרגה השכינה ירדה עמהם לחייון העולם ובגויה היה כעין יסורין של אהבה צמוד הקון העולם כזכר בצפר הפרדס שער השערים. ואז השכינה עמרה בגלות ובלי ספק היא מלמדת והטובה הנמשך להנמלאים אינו בשלמות אחר שהיא בלעד עם ישראל אבל עכ"ז השפע היה נשפע לכל הנמלאים. והב' גלות בכל ואז פגמו הנשמות ודלו. אמנם פנס ההוא לא גרם רק גליות לעמון ושאר הנמלאים היה להם שפע עם היות שלא היה להם כל השפע בשלימות מפני הפנס שגרמו שיחרר רע הוא היות הנשמות פגועות יוחר ממה שלא היה כלל והשכינה עם עמהם בגלות לשמרה והיא עממה אינה בגלות שהוא השפע הניתן לה לקומה ולקיום כל הנמלאים כולם. והג' הוא גלות בכל הזה שכבר פגמו הנשמות עד שהשכינה גלחה וסתלק ממנה השפע בכל הבחינות וזהו גלו' רוק"ה החלטי"י ולא צער לבד שהטעם מזר' ישראל הלא לרת עממה הנוגע למדה השכינה כביכול וזה לא היה בגלות בכל כ"א בגלות בכל האחרון הזה כמ"ש בחיקויים צדקו ונהר ייחבר ויבש על עיניו שפע הנזכר לשכינה ופירושו יחרב בית ראשון כי ייחבר מלשון חרבו המים שאינה יבייח כ"א נגיבות ומ"מ שאר קצת לחות. ויבש הוא בית שני שנהייבש מכל וכל כי נכחה ליטורות השפע מגל וכל. וח"ל כיון שנסחס שפעה בכלל ח"כ מה יתן ומה יוסף העוסק בהורה ובמע"ט או אם יפנס ח"ו וי"ל כי העושה מזה בעת האחת הוא עושה סוף אל השכינה ומושך על עיניו קצת כמו ז'עה בעלמא ועכ"ז יש לו שבר טוב בעמלו וע"ז נאמר שישו אחה משום גו'.

והקדוש זהו שנקרא שכינה וזי"אור מלה זו הוא מלשון השוכן אהם כי בחינתו לשכון בהחיותים ולכן נקרא שכינה וזי"אור מלה גלות נאמר בט"לול הן שהוא בלאום כמו גלות ישראל מעל ארמון או שהוא ברצון שהוא כענין שהאדם עלמו גולה ממקום למקום וזכו צדור מלה גלות והנה בלחיה לא יולדק לא גלות ולא צער ולא טלפול ממקום למקום כי מלא כל הארץ כבודו וכדי להבין זה לדין אהה לדעת הדין שנקבר דבר רוחני עם הגשמי עד שאלמר כי בזה הוא משכן השכינה והם יחשוב המעיין שמשכנה הוא כבוד נר"ן דישראל ויהיה משכנה בנשמה ועולם הוא אינו בגשמי זהו אינו כי היה ראוי שיהיה משכן השכינה בכל מקום ולא במקום ידוע שהוא המקדש האמת כי הכונה למשכנה במקדש הוא ישראל היותם ראויים לזה אבל עכ"ז לא נאמר שהם ככה אל השכינה דה"כ בית המקדש הלאם ועכ"ז אמר כי הבה"מ ממש היא משכנה והוא ע"ד זה כי כמו שכן הקדושים יאל הגשמיים כן בלחות דרך ממש הוא משכן חליו והוא בדרך עילה ועלול כי משכינה דחליות נמלא הכסא והמכסא נמלאו השרפים והמשרפים נמלאו האופנים והמחופים נמלאו העה"ז השפל וח"כ השכינה השכון בדרך זה בעצם החלבש בכסא והכסא יתלבש וישכון בשרפים והשרפים יתלבשו וישכנו בצופנים והאופנים יתלבשו וישכנו בזה העולם ועד"ז הוא הכנה המקדש ורמיוותיו וזוהו והכוונה שיהיה משכן לדברים הדקים והרוחניים וישכון שם השכינה על ישראל ודע כי כמו שהאמת הוא שהמלאך נמלא במקומות רבים ברוחניותו כמו כן הגר"ן הם היות דקוה ובהיותם מלובשים בגשמי יגיע להם מקרה הגשם כמו שקרה להמלאים הלא חל"ה"ה וכן נעלה הדברים יוחר כי האמת שלא יולדק גיורה האחת בהשכינה להיות שהשכינה הוא בכל מקום. הן אמת כי על דרך פרטי היתה מחלבת נמשך ובחינה ישראל נוסעים ממקום למקום והארון היה נוסע עמהם אהוה הרוחנית הנמלא שם היה מתלבש במלאכים והמלאכים במקדש הדינו לנשום הנזכר שקרה לו מקרה הגשם כי הסע ממקום למקום כי בעלות המשכן ח"ן קדושת השכינה שם במקום ואין דינו בכל יבא כיון שנסע הארון והשכינה ממקומו וכל זה היה רק בשביל ישראל וחיהרה והיה לא נחרקה היות נמלא ממש גלות רוח הקדש השורה על ישראל כי ביות ישראל בארץ היתה השכינה ממש עמהם הדין המקדש בסדר המדרגה והלכה משם עמיהם בגלות וה"ל הדין נאמין זה והוא היסד הרוחני. היה אם יקשה לך דבר זה ח"כ יקשה גם לנו הדין היה משכנה בגשמי וכאשר נהרן עיניו זה כן יחורן ג"כ זה וכדפרישית וכמו כן גלות השכינה ע"ד הרוחני ונאמין כי להיות השכינה בהחיותים הוא צורך גבוה מפני היות כשרון מעשה ההחיותים הסיבה להוריד השפע ה"ל לפיכך הולך קישור העולמות להיות עד"ז כ"ל וכאשר ישראל בגלותם ובלתי עושים כפי הראוי הורסו ומתוהב ועבודתה הגה יעשה רובם למעלה להכרון השפע ומה גם בהעדר עבודת המקדש שהוא דבר גדול למעלה ועיניו זה יגרסו העדר החור השורה על ישראל השכינה בזה החיות הוא צורך גבוה מפני היות השכינה על ישראל על העדר השכינה בזה החיות השכינה גולה גורם דבר זה :

וגו' כי הוא עושה לה סמך ואדרבה שכרו יותר גדול והעד ע"ז בת שרים בהיותה יושבת ביהכל אביה השר וא' מעבדיה יעשה לה חיזה עבודה ודאי חשלה לו שכר אבל לא שכר כ"כ כמו שאם היה חוץ ליהכל השר בדוחק בגלות ואם העבד יתן אז אפילו דבר קל כמו עשב לח להבדיל ואם נפשה הוא חשוב בעיניה מכל אילי נביות אשר היה בשעת רוממותה :

ודע' כי עיקר כוונת הרשב"ע"ה בחיבור הזהר היה לזה להיות אור הלאומי בחלום שפע באין הומך ובאין עזור לה ורצה לעשות לה סמך ליחודה בעולה יחוד מועש ע"י חיבור הזהר במה שהיה הוא וחבריו עסקים בסודות התורה שזהו גורם ליחוד ופירוש בריך הוא ושיבתיה ע"י הסוד שהיא סוד ר"ז בנימקודה אור וגם על ידי החיבור הוא היה ביטול הקליפות וקלות הנביות והשבתה הקצונים אשר לוהטים בכל עת ובכל שעה נגד מדות הקדושים והשמות הקדושים הם בסוד השכינה ונגד בני ישראל והעוסק בחורה נקרא קלע וחרב ורומח והם בחימה סודות כדי להציל מרעה ע"י חיבור זה כמזכר וספר זה עתיד להגלות בימי מלכא משיחא כדי ליתן סעדה לשכינה כמ' והנהג' לאותן שיזכו אליו יזכו לגאולה כי העבודה כי המועש בזמן הזה הוא יותר חשוב מכל אילי נביות שהיה בזמן שהיה בית המקדש קיים וכן עד"ז הוא הפנים ח"ו מי שפוגם עכשיו שגורם פגם מיעוש השפע נחסר וזו כביכול בעשם ודין ותקלה מן הכיבוד ח"ו יהי' שעי"ז חסדך לדין חזק ותקוף וזהו עשם נרות החכמות זו לזו מה שלא היה כן בכל שאר הגליות וזהו הנתי' הג' כי ביותר נקל הוא נלקח עשה נדין ממה שהיה בגלות בכל אנכר כי בגלות בכל לא היחה השכינה עמהם בגלות רק כדי לשמור בלבד ולכן היה לה השפעה בכל יום אבל עתה שנחלקו השפע מכל וכל ונקרא סוכת דוד הנופלת משמעותה כי לעולם ח"ו נופלת מעשם כי נסתם השפע ואינו שופע למטה זולת מה שאנו אוכלין הספחים וספחי ספחים וכן חמיר מאורו שפע שהי' נזרע בה קוד' עת הגלות ולכן העולם חורר לאחר ח"ו נופלת משמעותה בכל יום ח"ו נופלת כי אין לך יום ויום שאין קולתו מרובת וצדקו וכל עוד שהולך השפע מתמעט חזקן בענין הספחים שיש להם ח'זוק וספחי' ספחי' הם יותר מועשם וכל עוד שהולך הוא מתמעט' ונבחר עתה מה ענין הספחים השמורים לישראל בגלות' הנענין הוא כי אוריר ארץ העמים עובדי כוכבים הוא מטמא וסודו הוא להיות כל מציאות האוריר של כל הקליפות' וזוהי וכן ענין אברהם אבינו ע"ה בדרתו למצרים וגם ענין יעקב אבינו ע"ה בדרתו לח"ל להרן אמרו בזוהר כי האבות נפנסו בשלום ויאלו בשלום וזהו כי להיות אוריר ארץ העמים שבימים ההם מטמא בלי ספק יש להם חזוק הקליפה לכל דבר שבעולם אם להתעורר באוריר העמא שהם מובלעים בתוכו ויתבטל שם כחם לשמור התורה והמורה היוחסם ממרים שם ביד הקליפות ושיחא הזיקא ומן הדרשו שהיו נשכחות נוף ונפש וזהו מבח אברהם אע"ה שירד למצרים עיקר מקום הקליפות והכניעם שם ולא ביטל עבודת השמים וכן יעקב אבינו ע"ה כשירד להרן ולכן כשירד יעקב למצרים פחד שמא ישחק שם בלואון הקליפות ושם ישראל לא יזכר עוד כי לא ידע ארץ דורות הנמשכים ממנו ויכלו לעמוד בניסון ושמא ישחכם מהם לשמור דרך ה' יורה ומשפט והש"י

הבטיחו ע"ז ואמר לו אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה והסוד הוא כי אוריר א"ה הוא עהור המוכן לקדושה ולעבודת הש"י שאין הקליפות שלמות בחי' והיח"ל אינו גובר שם רק במה שיש לאדם בעצמו או מה שירצה הוא להגבירו עליו ולכן השכינה משכנה באוריר א"ה ואוריר עהור מזד העברה מוכן לתורה ולמצות ולמעשים טובים ולשון אוריר אור' א' שוכן בה בסוד חכמה וזירא כמשאלו' אוריר דא"ה מתחיים ומה עשה הש"י שלח עמהם השכינה בגלות כדי לשמור ב' שמירת הא' הוא שלא ישחקו בחוך הקליפות כי מלאך ה' חונה סביב ליראיו ויחלסם מזד הקליפה כשרוצה להגביר עליהם להתעורר וכמעט קדוש שוכן אחס בחוך עומאחס' הב' הוא לשמירת הגוף כדי שלא יאונה להם כל חון והיזק ומשע"ה כי ה' אליהם מתהלך בקרב מחניך ואוריר ח"ל מתקדם ומשע"ה זה אמר הכתוב דרשו בשלום ועבדו ה' יהיה לכם שלום כי הנביא גילה להם סוד זה שהשכינה עמהם בגלות ואוריר קדוש שוכן אחס בחוך עומאחס והמלך והמלכה גולים עם בנייה ושם מתייחדים בחוכם וחש"ה כי בשלום יהיה לכם שלום שהוא היסוד והייחוד וח"ס שהשכינה גולה עם ישראל והיא חינה בגלות כי אם לשמור בניה כדי שלא ישחקו ולא יזקון בח"ל במקום שדשיחא הזיקא ובהיות השכינה עם אוריר מתפרר בח"ל ואין לתמוה על כך כי הרי ישראל קודם שנקנסו לארץ כאשר יאלו ממצרים והלכו במדבר נחש שרף ועקרב ולאחון אוך הקריבו קרבן והיו בחוך עניי כבוד אלא שבענינים היה להם אוריר קדוש ואוריר של א"ה הלך עמהם כמו שנבחר בס"ד במקומו וחש"ל :

נהר כה לבאר איך תרד השכינה בגלות :

דע' כי העולם הוא כדוריי וכן הודו חכמי ישראל וגו' הפלוסופים א"ה וסוד כדור הזה עולה עד סוף כל המדיניות בשמים וכל ענייני נשמים הם מערכת השמים והם בלתי עהורות ולכן אמר הכתוב אל דרך הגוים אל הלמדו ודע כי בקלות הם ב' פעולות האחד הוא גמיו והוא להאיר על הארץ ובאחר מותר להשתמש בהם ויבנה מה הוא השמש להאיר וירח למועדים אמנם יש להם פעולה ב' והוא הכה והרוחניות שלהם וחלק לנשיים הא' מענשם והב' ע"ה שליח האחד מתרת הב' אסורה' האחד מענשם שהיא מתרת הוא סוד כח של הכוכבים לגדל צמחי האדמה והמתכות והפירות דקין וחזקין וזהו מותרת לישראל מפני שאדם מעשה צדאשים הוא וטעמו פעולתם כפי רצון המנויג' וכן אדם בח"ל אין בהם כח להביל תלויים בעבודת הש"י כמזכר בזוהר למיגני קיימי רקיעים בח"ל אמנם בח"ל פעולהם הוא בפרטות באומות מן העשם שנבחר בס"ד' והפעולה הב' ע"ה שליח אסורה הוא ע"ה עשיית קטורת והגבנת הקלי' והמשכתה במערכת העומאה וקסם ונחש שהם דבור ומעשה ויפעלו אז בח"ל מפני שהבחינה יתן ביד האדם וכמ"ס רז"ל שהם נקראים שפים שמכשירים מלאים של מעלה וזה היה חפא אד"ר ופעולות דרות הרעים אחריו שעבדו ע"ה והקצירו קטרת ומרכיבים כוחות החיזונים בכמות הכוכבים ומדרגותיהם חוץ מגלגל החשיעי הוא ולמעלה גם כן הם עומדים וכדור גלגל החשיעי מתחלק אל ע' חלקים אבל לא לחלקים שוים כי אם חלקים שחלוקים בדרון ית"ש ועל כל חלק וחלק מן ע' חלקים עומד

עומד שר אחד מן ע' שרים של האומות וכנגד אותו חלק הוא מחזיק בכל דקיע ובכל הכדור עד רדת על הארץ ההחטונה ובחוק אותו חלק מן הארץ טובו ואומרו ע"ד משל בתי' פרסה של מזרים חוסם שר שלו למעלה כנגדו כך וכך מעלות ברוחב ובאורך על הגלגל המ' וכך הוא מעמד שר של מזרים וכן הוא באדום ועמון ומואב ובמש"ה ולבני לוט נחתי את עיר ירושה וכן אל עשו נחתי את הר שעיר ולמעלה בדיקיע הם יונקוס ובעצבים נגד חלק הארץ ההוא מן השר הממונה לאותו הגבול כללו שבעטרו בארץ עמון הוא משר בני עמון ובעטרו ארץ מואב הוא משר של אדם ולכן אם יגזור הרב על אדם לא יגזור הרב על מואב מפני ששר שלו שולט בו ובארץ הבורא ית' גם צבא הכנבים אז מגבירים המכשפים ע"ה שצארו בהוא נקרא בשפים על שם שמחישין פמליא של מעלה במעשה הורדה כח החי'ונים וציה הדרך בכל חלקי הארץ והשרים אלו הם ח'ונים עתורים כי אם עמאים והם נאחזים בחי'ונים עד הגיע לבבל שכל מדינהו החי'ונים עד סוף הקליפות אמש הח' פרסה של ארץ יבאל אין בו שר אדם ולכן אם יגזור ש"ם בגבולה כביב קליפה קדושה עב וקשה אשר גדה שמחזיק עמאה וגדה שצפנים עתודה כמו קליפת האילן אשר גרו שמחזיק הוא מכוער וגרו שצמפנים נאה לערך האילן וכן קליפות האגוז וכל צעלי הקליפות הם גדר מעכבה שלא יכנסו החי'ונים לבבול א"י כלל אפילו בזמן חרבה כיוצר והוא פתח משוך עד היכל לבנת הכפיר כדי שלא ישלפו בתי' שום שר והחי'ונים רק אם ישלפוהו בדישוף ע"ה רשעים ועבירות וע"ה כי אין זה רק מגד הבחירה רעה לרשעי ישראל שיוכלו לפסוח כרצונם אבל לא שישלפו הקליפה ח'ו' כמש"ה לא גושמה ביום זעם בני המים העמאים מי המים המאחרים של מי המבול שהם הקליפות הנכנסים לארץ ישראל אבל לא שגושמו בתי' כי אין כחם שם וצעת חורבן ב"ה פרץ השי' וגדר הקליפה ומשך מבדיל ונכנסו החי'ונים וחרב ב"ה וחזרו להם וככה הפגרה כדליתא בזוהר ע"ה ה"א ח"ב השכינה בתי' כי ישמך אור דוחגי אור ח"י הטהור שאין אורה מן החי'ונים אלא אורה נגד פתח לבנת הכפיר הפתוח עליה ומוריד אור הטהור המחיים ודאי בכוד השכינה הנקרא חכמה וענין זה ח'וני בקדושה הארץ ח"ה בזוהר ס' לך ש'עמד הצרחה ח'וני ע"ה על שליטת הארץ הקדושה ולא היה יכול לרדה לעומקו רק ששפס פספס עליון שלו על שרי המקומות וירד לעומקן והצרכים לא השיב עד שאמר ליה השי' אל הארץ אשר ארצך הפך והשיב מי הוא על שליטת הארץ וכן השיב ח"ה בגבולה אבל שאמר לנו לבאר דהא אילנא דמותא שלטה בלילה אפי' בתי' ח"ו וצעת לרה כגון בעעת הדבר ב"מ וכיוצא כמש"ה הכתוב ערום ראה רעה ופחד והנה ענין זה יהיה כי לזד צפון של מחיות הללו ע"ה נקב אמת שהוא פתח אחד לזד קליפות וזה הנקב הוא כמחך נגד פתח היכל לבנת הכפיר ודרך ארץ נקב הוא ההשפעות הקליפה בתי' בלילה אשר אז ניתן רשות להשפסם אבל לא כולה ח"ה הלילה ונקב זה נקרא נוקבא דתהומא רבא ודרך אותו נקב הוא כניסה כל הרשעים לביהם וכל הדחפה ממקום הקדוש ירדה דרך אותו נקב ועל אותו נקב הפתח לזד המע"ה בצארו ואל האשר עליו נקב פיה כי אם ירדה חי'ר רשע דרך אותו נקב ונשמה פיו וזהו וירד לביהם לבין הקליפות נוח לו שלא נברא והוא נמשך בהם והוא יורד לביהם עליו עד יתרצה כשכיר יומו ולנקב זה נאמר בהר צרה נבריה גם נאמר עליו אדם עשוק דרם נפש עד

הנכון אל המדריגות כי אף שחבר בית המקדש לא שלטו הקליפות בא"י עד השלום החורבן ואחר כך נסעו ועובדי כבדים אשר ישבו בא"י מיום החורבן והלאה אינם דוחים את השכינה בחורבנה ממנה אלא חמיר היא עומדת בכותל מערבי כי מעשה העובדי כבדים ומטחאם אינם פוגמים רק חלול השם הוא שישראל בגלותו אבדו לאחריותו וקדושת השכינה עמהם וכביכול היא בזכה עמנו ומשקת את עפר משכנה כדאיחא בזוהר איכה :

נהר בו לבאר גלות השכינה וקץ הימים :

הענין כי השכינה תהגה להם לישראל בחי' אנוני בשנים שהם גולים חתה נשואים ואז השכינה תהגה אוחה על ידי השנים והגם בחוץ הכר ותשיב נסאה עם כמשה' ושמתי כסאי בעלים וכו' השפע אל הכר והוא הכשר משפיע לארצו ויהן מזון לכל אשר חתה ממשלתו ורשותו וזהו גלות כוח הקדש האורה על ישראל על היות השכינה מהפסעת שם כמזכר והנה ימינו של הקב"ה שהוא מדת החסד בגלות מפני שעיקר ההנהגה היה בימין וכיון שהשכינה היא בגלות כמזכר הכרת להיות גלות הימין והוא קצת רפואה אל השכינה להחליט כח החי' אנוני שלא ישלטו כ"ו מפני שדך התנודד הימין להשגור החי' אנוני ולצטער מכל וכל ועכשיו אינה מצטערת מפני שגוטי' מדד ההנהגה דין אזה ההוא בגלות ועכ"ז מחלשת אוחס קצת ולהיות שאינה מצטערת כחם מכל וכל וגם היותה משועבדת אל השכינה להמכה על כן נקרא גלות הימין ועוד יתייחס לה גלות הימין מפני ששבעת הגאולה בה כמשה' נשבע ה' בימינו וכל זמן שאין הגאולה הרי ענין הגלות צבד נוגע בסוד הימין כי אין חיים הטליונים מגיעים בימין עד שימחק עליהם הגאולה לאחר גלות כמזכר בחיקוי' :

נהר בו בענין המלאכים והנשמות בעולם הזה ובעולם הבא :

הנה הרוחני המתמיד אין עצמותו יכול לעמוד ולהתקיים עצמותו מסיבות אלל כאשר יתאחו בענין גם יתור ממנו וזה כי המלאכים העומדים בהויתם מפני שהם משתלשלים מעילה לעולל מלאחד לאחד עד אשר יתאחו בעילולם כמו ששלח הזה עד הגיע מילוחם אל האחדות והקוים הם אלו באלו עד חכלית מדריגתם היותם קבועים בעולום במסובב דבוקה עד החכלית ומפני זה אלו מלאכים חדשים לבקרים אין להם שום משתלשלות אלא ינא'ים ואינם נאחזים בדבר ולכן מיד הם חוזרים ונבלעים אל נחתיקן מפני שלא נחאחו כלל בדבר והנה הגשמה יש לה הדבר הדומה לאלו ולאילו כי'ד היא נאחזה בנוף למטה וגם יש לה דבר מלמעלה שהיא נאחזה בו לעמוד שהרי הגוף אינו ממילואה הגשמה אלל לבוש אליה וכן מהפסעת לבסוף מן הגוף ואינה עומדת בו אלא חוזרות לנחתיקה ונכללת עם למעלה מ'ם הגשמה שהיא עולה ונשאר'ת למעלה בחוץ סיבתה ולכן כשהנא' הוא לעולם אז היא הויה מחודשת כמו ארתן המלאכים המתחדשים בכל יום וז"ש בזוהר בראשית צפ' חדשים לבקרים רבה אמונתך הדרש על חדוש הגשמה שכלל יום ויום . וזוהר יתורן הקוים' למד בנאחזה מן הגוף היא הולכת ערומה בכל לילה לפני קונה ובעטת פירתה בי'אחזה מן הגוף היא נריכה

מהלך ושזיל והתפסע שם כמשה' נפתחו השמים שהיה נגדס בגולה רואה מראות אלהים להשכינה שרדה וזהו דרך ירידה . וא"ת ח"כ לפי דרש זה ח"י וח"ל בימי הגולה שוין ואין זכות עתה בא"י ואין שם הועלת ח"ו יותר מנח"ל כבר פירשו רז"ל ואמרו אינה דומה לפליטה בחיק אמה וכו' ונבאר עתה ארך העמוד שם השכינה וזאת יתקון הכל והענין הוא כי השכינה בארץ ישראל היא בלי אמצעי בלא ומחלבת בה רק דכפירסנו בסוד פתח היכל לבנה הספיר קדושה זו מחלבת קדושה זו פנימי לזו שוין בא"י ממש ובקודש הקדשים שוין מדריגה עשירי בלי לבוש ובעזרות נכ כן מדריגות הקדושה בלי לבוש ממש באויר ההוד . אמנם בח"ל חלילה שחדר כך השכינה ולכן נאמר אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אמן ואין התפסע השכינה שיהנו ממנו ח"ו הקליפות אלא השנים הוא כי הני' אנוני מהפסעת עד מקום ישראל האמנם מחלבת מלבני' הקדושים בחוץ החי' אנוני כדרך שמחלבת משך רוחב גבול ח"י אשר ארתן מחי' אנוני הם רוח סערה ענן גדול ואם מהלקחה ונוגה בגבוליה סביב לה ומחוכה כעין החשמל ולכן כל ח"י ראוי לנבואה ולאור עהוד אשר מתכנס לחוכה וחזונה לה נוגה חזונה לה סובב ענן גדול ואם מהלקחה וחזונה לה רוח סערה והרי הנביא שצ"ב לא הולך לעבור דרך קליפות אלו אלא מיד נוגה לו ונופה השמל כמ"ם ישעיה הנביא בשנת מות המלך עוזיה וזרחה את ה' וגו' שרחה נקודה האמצעית יושב על כסא רם ונשא וגו' . אמנם כן בח"ל יש בין ישראל לאביהם שבשמים ארתן מחי' אנוני שהזכיר יתקאל הנביא וזרחה והנה רוח סערה וגו' דהיינו השכינה היא מחלבת בנוגה כעין שמות החשמל סובב לו קליפה שהיא קליפות הנוגה ועליה שם מהלקחה ומעלה עין גדול וזוהר רוח סערה . והנה ש"י ממש בא"י פולטתו בחיק אמו בתוך נוגה ואם הגשמה היא רעה ח"ו חתגרת ממש ואם הגשמה היא טובה תהקבל היא שם במקורה בהשכינה אלל נשמת הרשעים נריכין להתנער ממש ואמנם בח"ל הוא בהיך הדברים כי נשמת הרשעים נשאר'ים בחוץ מאלויה ואם הוא נשמת זדיק נפתח שם להם פתח ויקרעו קליפות חוץ' ענין וערפל שהם שלשה קליפות וינכחו אל השכינה וזהו בענין שאינו נזכר בשום נבואת הנביא ענין הקליפות אלו הסובבים אל השכינה וזלה נבנאחח אליהו הנביא ז"ל המזכר בחורב כמשה' והנה רוח רעש אש וגו' ג' קליפות ואחר כך קול דממה דקה שהוא המוח . וכן יתקאל הנביא ע"ה וכן על שהיה בח"ל . אמנם שאר הנביאים שהיו בא"י היו רואים ושומעים מיד את הקול מן השכינה וזהו שאלו אומרים שהשכינה מחלבתה בשנה שהוא שישראל יושבים בנבואת דכפירס'ים במקום אחר ובעוד שהשכינה מחלבתת שם להשפיע מהוכס כמשה' שמוני נערה את הכרמים כרמי שלי ר"ל הכרמים שהם השרים כרמי שלי הוא ח"י ועם קדוש לא נערתו כי אין יחוד כלל מאחר שהשכינה נפרדת מן הספירות כולם הם בלתי שלמות כי אין אור הא"ם מהגלה בהם חוספות אור יותר מכדי חי' אנוני כי אין כבוד משיע אורו כי אין בהוית חו"ב שהם הכסא שלו בחוץ והם אינם מתייחדים כי הם ביחוד ח"ת והמלכות והיא נערתה מכל יחודים ופונתה ואין בה אורות כלל ע"י ארתו יחוד שלה אמנם ומשך אליה על ידי פלוחותיו ומצותיו ומ"ם סעד וסמך ועזר מעט כדאיחא בזוהר בחוקותיו וזהו יהיה ענין כמזכר אפילו ליושבי ח"י שהם בחיק אמותם וכסדר

לדרך הוזהר ראוי לחזו דרך אחרת בזה הענין * והוא בזה שדקדק בזה שדרשו רז"ל בפרשת בלק כי כל הנשמות בהננס לכן עזן יחלבו שם באויר הגן עזן לבוש כדמות היוחס בעולם הזה אבל הוא לבוש זך וכדויו להבין ולהשכיל את זה על אופניו ומשם קיים לעניניו ומאחר כי כל דבר רוחני ודק לא נמצא כי אם בשרשו ומקומו ושם אל יטוּך אל לבוש כולל אבל הדברים שם חוץ ממקום הראוי להם בלי ספק שיצטרכו ללבוש ונרחיק שיחלבו בו הדבר ההוא ולכן הנשמה היוטה חצונה ממקום קדוש מלמעלה למטה הנה במקומה אין לה לבוש וגם אינה מתלבשת מפני שמין במינו אינו חוץ והדברה שם הלבוש הרוח ערומה נקרא אבל בהתפשטות נפש היא חוץ מן מקום הטבעה אז דבר הנשמה היא עולה ממקומה למקום הדקות נקרא ערום ויטוּך אל לבוש וחס"ה יודעו כי ערומים המה כי מקודם לכן היה מעין חויר ג"ע ולא הוצרכו ללבוש ואחר שנתעבבו והנשמתו חוץ ממקומם נקראו ערומים וכמשה"ה ויבא משה בתוך הענין * והנה הלבוש אין ספק שאריך שיהיה מעין המקום המתלבש בו אם הנשמי יעלה אל הרוחני או יחלבו קצת ברוחני ואם הרוחני ירד אל מקום הנשמי הנה שם מתלבש מאויר העולם ההוא כדי שתחכה בו מפני שבעצה הוא יוחר דן מן הג"ע והלבוש יהיה דבר פתיחם מעין ייחוס חויר ההוא וקרוי אזי לומר שיהיה כעין שורש אל ד' יסודות אלו דהיינו מלד החסד יסוד המים ומלד הגבורה יסוד האש ומלד הת"ת יסוד האויר ומלד המלכות יסוד העפר והם יסודות רוחניים יתקיימו ויתמזגו ויחלבו ממנו האדקים ויש לזה קצת גילוי בזהר * והנה האויר שבו יהיה התלבשות הנשמות כ"ל חויר בן עזן הרוחני העליון הוא דק מלד מאור המלכות בסוד וחלבו אחרת מלכות שהוא מלכות ממש וכן פירש שם בזהר * והנה לדרך הזה בדת המלאכים בעולם השפל לחויה סיבה מהסיבות יחלבו בהרמח שלא יהיו ערומים וזריכין ללבוש ונרחיק ויהיה מעין ע"ה שהוא בו שהוא גשמי אמנם יחלבו בד' יסודות דקים שהם הבח המעמיד הד' יסודות אלו והבח הזה ישמעוד אליהם להיות לבוש ומרבה אליהם להתגלות ולהתפשט בנגע בזה לדרך הדבר הנראה בו לשליחותם להיות שאינו ממש אליהם לבוש חומרי לכן לא יתראו אף בהתלבשם אלא לנראה לשולחם וכן הוא ג"כ לחוש הנשמע שהוא ענין קול הנשמע לאחד ושאר העומדים שם אינם שומעין דבר מפני שבה המעמיד הד' יסודות יקח הקול ההוא אויסור אותו בחוץ הנראה לבד וזהו שם אל הקולות הנעשים מן הכל הסורה והתפלה אשר יתהוו מענין לענין ומצינו למציאות אחר ולא יוצן הקול ההוא להסתכל בו ולא ישמעו כי אם המלאכים הממונים על הדבר ההוא :

לרכיב להתלבש בלבושים לפני המקום לפי עמידתה ומקומה למעלה ואינה יכולה לעמוד ערומה רק שתחלבו בעולם התחתון בלבוש הנפש ובג"ע שלמטה בלבוש הרוח ובגן עזן עליון התלבש בלבוש רוחני מיוחד היוצר נהא יודע לה אלא זהו הענין כי הנשמה ביהוה בגוף הגוף היא לבושה ואותו הלבוש הפשוט בכל יליה וילב ונשפלת ערומה והחוזר אל נרחיקה ובעלת בשרה ללורך גבוה אמנם בנאחה מן העולם אלו היה כפשוטה חוזר לנרחיקה ואלו החוזר שם לא הא עוד כי אינה מתחדשת לבקרים רק מפני הגוף שהוא מקום לחיותה שהוא עומד ומלטה אליה בחזרתה ולכן כשריא נכנסה לפני המקום אינה מתבטלת מהיותה רק נשפלת שם ללורך גבוה אל ימוד העליון כדליתא בזהר * אמנם אחר פתיחתה היא נשפלת למעלה לעד שהרי על מה הא החוזר ואלו לא מלבוש בעולם הזה לפיכך הוצרך להתלבש לה לבוש מעשה המצות כדי שתהיה נאחזה בלבוש ההוא ולא תשאר בשרה אלא יהיה לה קיום בציור הגוף ההוא אשר יהיה בו בעולם הזה *

נהר בח לבאר התלבשות המלאכים בירידתם בעוה"ז ואיך שהם נרגשים בעין :

ונאמר כי בענין השדים יש כת מהחוקרים שהנחישו עניינם לנמני וזו היא הכת הנוצרת אמנם יש עוד כת אחרת המאמינים כי יש מציאת השדים והומרים שהם מורכבים מפני יסודות יסוד אש ורוח והרמב"ן ז"ל האריך בזה בפ' אחרי וכומו שהשדים יתראו לפעמים לתמים ידועים לאנשים ידועים כמו כן המלאכים אשר עיקרם נפש פשוטה בנפשות דרך יסוד ח"ש ואו"י"ר לדרך אל העולם התחתון יחלבו בגוף מורכב מיסוד אש ורוח והוא לבוש דק נראה לעין הוך החפץ בך ובהסתלק מן העולם הזה יתפרדו אז חלק ב' יסודות הם לשרשם ונפש הפשוטה שיש להם הרוחניות העלה למקומה והאש הרוחני שבתוך הלבוש ההוא הנשמי הוא אש שורף המזומזם הוך אותו לבוש שיגיע בעל ארבעים יסודות ולא תסרוף מפני המדק ההוא שרש הב' יסודות שבו והנה בהפרדתו מן הגוף ההוא והלבוש והוא לא נחמד בו מת המלך וחזר לעולמו כמו שיוצרך לומר גבי האדם מפני שאין קורבה למלך עם הלבוש ההוא ולא דקות בו רק בקורבת האדם אל חלוכו ועוד פחות ממנו כי יתפשט ממנו בלי צער והדרבה התלבשות בו הוא צער גדול אליו * אמנם לפ"ז ראוי שנאמר בגוף ההוא לא יהיה בעל ממשות חסם בידו גשמי להרגיש וכן שמעתי מפי מוריני ורבינו הוא ששם יפעלו חויה פעולה גשמת הנראית מן רוחו ולא הוא בלי פגיעה גשם בגשם נעלמת ויראה לעין הגשמיית כאלו יפעלוהו הגוף ואינו וכענין זה היו כמה וכמה מעשיות בתלמוד שיעורו על פעולת המלאכים בגשמי כמו אכן דר"ח כן דובא ואחרים דונעמה ואינו כן הענין בשדים שממש הם פועלים הגשם רק שהוא בזריות ובקלות והקטעם לזה מפני שהם ממש גשמיים ונשם זה מולאים מגשם אחר בכת הולדה וע"כ מתים השדים כמו האדם כי בהפך החיוני מהם שנגופם זה נשאר הגוף ההוא מורכב מב' יסודות כמו שנשאר גוף האדם מורכב מד' יסודות אמנם המלאכים הם מורכבים לששה קלה לבד ולכן אין אותו הגוף המתלבש בו קשור לו כדי שיורגל בו רק לעין הראויה בלבד והנה הדרך הזה מלאחי בעיני על דה החקירה * אמנם

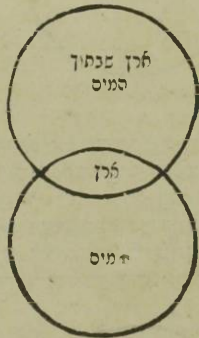
מעין שני עין הקורא

ובו ס"ט נהרות

נהר א בסוד האמונה :

עם היות כל עיקרי ענייני התורה הם צורך האמונה וכל מי שלא יאמין אפילו אות ח' מאותיות התורה נקרא מכחש וכופר וה"ה בחזרה שבע"ט שהמכחש יקרא כופר זולתי אש

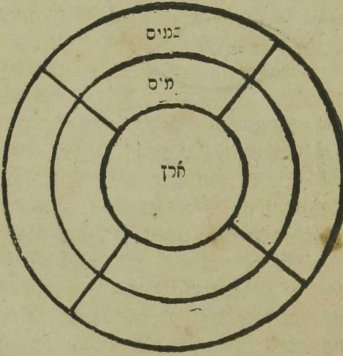
הרקיע ח"ק ועוביו ח"ק הם חלק וכן לכל זד וזד ועוביו הארץ ח"ק הרי הכל חלפיים וח"ק שנה ונמצא נקודת הארץ אל הרקיע בחומש המדה כאשר הסיר עובי הרקיע מכל זד שהוא חלק שנה ושני חוירים שבין הארץ לרקיע מכל זד הוא חלק והארץ עצמה היא ח"ק נמצא הארץ היא ח"ק מן החלפיים וח"ק שהיא חמישית ובזה נפל טעותם בכל מכל כל כי הם חשבו שהשינוי מדת הארץ ודנו מדת הרקיע ושיעור חמה ולבנה לפי אותו המדה ועשו בזה כי חין הארץ כמו שחשבו שהיו ממש חוץ המים וחזיה חוץ למים ודנו העולם כפי אותו החלק שמדדו כן אמנם הארץ אינה חוץ למים החזי אלא היא כמעט כולה חוץ המים ועדות לזה כי אותם ההולכים בדרכו של עולם אינם הולכים על קצה הארץ שעדיין יש ביניהם לבין דרכו של עולם ניסון בחוק הים הרבה מאד עד שאינם מתרחבים לאותו זד ח"כ הראה בדעתך שאין מן הארץ חוץ למים אלא חלק ממעט וגו' (כזה)

וכן פירשו רז"ל כי יש אוקיינוס שליש של עולם ור"ל מה שהיה מגולה תחלה מן הארץ ובעצמותו שליש עוד בתוך המים ואחר היות זה חזי אמר לך עוד בעיני אחר כי מדוהם שהם

חשבו היות המים בסביבו של עולם ואינו אלא המים מזד אחד והארץ מזד אחד וכמו שאמר הכתוב יקונו המים אל מקום אחד והרעה היבשה הרי כי המים היו מקומם ידוע

כביב הארץ מרכז העולם והארץ מרכז המים (כזה) ועברו המים מזד אחד ונקוו חוץ להמרכז וזד המים נוטים הארץ כמה שאמר הכתוב כונם כנד מי הים ונשאלה הארץ במרכז האמיתי והמים

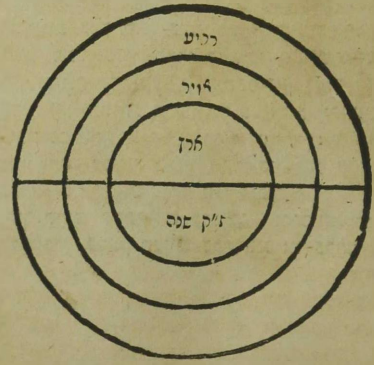
חוץ להמרכז ואותו הזד שהם מהלכים ע"ג הארץ ופני המים הקרובים לארץ הם במרכז האמיתי אבל זד המים שלמעה מן הארץ חוץ מן המרכז יותר עוד חוץ מן המרכז הראוי להיות למים מפני כי המים להם הוא מרכז בפני עצמו ונאספו עוד מים

אם נתלקו רז"ל בעיני מן הענינים שיוכל לתפוס הלכה כמו פלוגי אם לא נפסק ההלכה בתלמוד וע"כ בעינינו שאין הלכה אלא מדרשים והענינים תלויים בחזרה ונתלקו רז"ל במדרש זה אומר בכה וזה אומר בכה ויתקרב לשלל האדם ענין מאותו העניינים כדעת אחד מואותן החולקים וטעה בדעת אחד מהם זהו לא יקרא כופר המשל בזה שנתלקו רז"ל בעיני חוב י"א היה וי"א לא היה י"א ישראל היה וי"א עובד ככבים ומזלות היה וי"א הבחירה ביד האדם לתפוס בדעת אחד מדעות הללו בתחילי גם שיש בו להכריח דעות מן הסברה לא יעלה בדעתו שיש בו להכריח מן הסברה בעלמא בלי המקך כלל או שלא יכריח מכה דעה פלוסופיים וכיוצא :

נהר ב במציאות העולם ארכו ורחבו :

כפי מה שפירשו ז"ל במעשה בראשית אורך העולם מהלך ח"ק שנה ורחבו מהלך ח"ק שנה ועוביו ח"ק שנה ידעתי שאם חמה בקי בדברי החוקרים במדת העולם כדודע בספרי התכונה יקשה לך מאד בדבריהם שאמרו מדת העולם הוא ח"ק שנה מפני שאחה רוחה צמות הראות שמוכחש זה בהכחשה גמורה שהרי ההולכי דרכים הכובצים דרך ים סוף מן המערב ועד המזרח והולכין נגד קו השווה וסובבים כל הדקום ורואים הקוטב דרכו ועלם אז מעיניהם הקוטב הצפוני וצ"א אל המזרח ועלם מעיניהם אז הקוטב הדרומי וחוזרים אל קוטב הצפוני וזהו הכחשה גמורה שהרי מהלך מכל זה הוא בנ"ל או זד' הדשים דרך ים או דרך יבשה ג"כ אם ירצה האדם מהלך זו בזמן מועט וא"כ היאך אפשר שהעולם יהיה מהלך ח"ק שנה והטבעיים הכריחו מההקורה שמהלך העולם כלו הוא כ"ד חלקי מיל סביבו ועמה חכמים מדברי רז"ל שבדבריהם אמה ואחוקן לך כל זה אם בנ"ד והאשונה לדרך שנסביל כי השמים שהם כלל

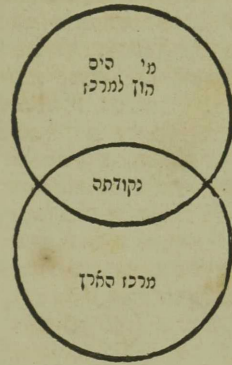
כל הגלגלים כולם השעה אשר מנו התוכנים והשבעה רקיעים שמו חכמים הראשון הוא לבד כל הככבים והמזלות והחמה והלבנה וכל מה שהשינו התוכנים וכן פירשו בפני עוביו ח"ק שנה ומן הארץ עד הרקיע ח"ק שנה ונמצא מהלך הכובצים כלם גדולים וקטנים עובים ח"ק שנה נמצא מכלל הנאמר שהם רחוקים ממזרח למערב או מנשון לדרום העולם עובי הארץ ח"ק שנה לכל זד דהיינו חלק וח"ק ועוביו של הרקיע שבו חמה ולבנה כוכבים ומזלות ח"ק נמצא מקלה הרקיע זה עד קצהו הב' ג' חלפיים וח"ק שנה (כזה) מפני שהם משערים הארץ עד

האמיתי אינה אלא מרכז הארץ גדול מאוד (כזה) ומצייר ב' עגולים אחד גדולה ועלמח והקפנה גלויה וכל המשער מדח הגדולה שבתוך המים לפי שיטור הקפנה אינו משער שיטור האמיתי ויולא חוץ מן השיטה וזהו שיטור כל הציור יחד המים והארץ המטוסה והארץ הנגלת ובהו גיל שלא נשאר שום ספק שיהיה בדברי רז"ל אלא כלם נכונים למבין והכפילים במדותם בחושך יתהלכו ושיערו מה שאינו נראה בנראה אבל רז"ל שיטרוהו שיטור אמיתי וכן והמסתפק בדבריהם חלילה נענם ורואי למי שאינו מבין לחשוב בהשכל ולא בהקבלה וגם החוכניים עצמם העידו שכל דבריהם אינם כי אם על ג' השערה ואם ימלא דרך אחרת בהם אזי יחזור מדבריהם לדרך אחרת הלא תראה ספרות הפרעו' אשר חידש חכמה אחרת רוב העולם שבו לסברתו רק שלא השפיק להשלים אח כל החכמה בדבריו וכן אין כל דברי החכמים החוכניים נוחים לפלוסופים מהם ובהם עצמם והבן *

מים על מים ונחגלה הארץ במרכזו הרי המים ממש חוץ למרכז האמיתי מפני שהמרכז שלהם היה מרכז הארץ הרי שלשון על מרכז האחד ובמאמר יקו' יאלו המים מזד מרכז לזד משה ונקוו ועשה להם כניסה ואסיפה והרי הם חוץ מן המרכז ועל כן אין הארץ נכנסת אלא המים רוצים לנכנס למקומם לארץ שהוא חוץ למקומם (כזה) ואין בני אדם הולכים לזד המים רק סביב על ארסון אשר שמוחין על פני הארץ ואפילו מזה נשאר להם ריחוק כמה ניסין בתוך המים כזכור והם בקשו לזה טענות וטעו בכמה ענינים אשר בחוש נראה טעוהם ועשה צוה נוסף עוד לבאר סוד נעלה מעיניהם בילהו רבי אלעזר הגדול בפרקיו ובו הלוי עיקר טענהם במדה זו המבואר ובהו הדע כי

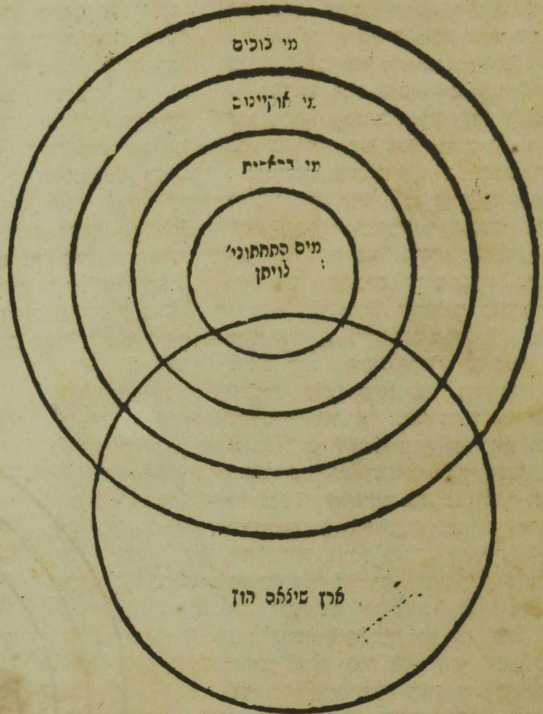
הארץ היחה תחלה עגולה כמו הפוח אמנם הקב"ה כדי לתת קצת נחמה אל המים היוצאים לנצטעם חוץ למרכז שלהם כדפרישנו עשה עוד ענין אחר עשה ג' דפנות ארץ העליונה ששהיה הר ולזד הארץ משה ששהיה בקצה עמוקה כדי שיהיו המים שוקעים חוץ בקצה והזאת כדי שיהיו נחוקים בארץ כמין קטרה וזו מדת הארץ על דמיון הזה והרי מדה הראשונה היחה עגולה כהפוח (כזה) וה"כ כשנקוו המים עשה אותה הבקעה מזד משה והר מזד מעלה והדרים דרים בלד הר והמים בלד הבקעה וז"ל המאמר בפרקי ר"א תחלה היחה מיטור כבקעה והיה המים מכסים על פני כל הארץ וכשיגלא הדבור מפי הקב"ה שיקוו המים עלו

גדר ג' לבאר משארז"ל כי העולם מהלך ת"ק שנה :
 היינו משטח הארץ עד הרקיע דיינו נמי כל העוין שני יסודות אויר ואש מהלך ת"ק שנה אמנם מהלך שני יסודות ארץ ומים מהלך ת"ק שנה ות"ק של אויר הם כפלים מת"ק שנה של עפר ומים מפני שהם ת"ק שנה מכל ג' א"כ לפ"ז הדרך חסרה של המים הן הרבה מאד מן הארץ כי כן הוא הדרך שכל עוד שמתרחב מחבירו כל מה שיקף האחד את חברו גדול מחבירו ויסוד האויר המקיפין את המים המה יותר גדול מן המים שמקיפין העפר והמים שמקיפין העפר הם יותר גדול מן היטוב ואין בני אדם הולכים אלא סביב ליטוב או על שטח הארץ קרוב מאוד עוד מוצאים ניסין חוץ הים ואם יוחר מדאי יפליגו יסגשו בים אוקיינוס כמשארז"ל בענין זה כי שיטור הארץ לערך המים הוא מעט מעט ועד"ז אמרו רז"ל כל העולם עומד על סניפיו של לוייתן ובזולה הרמז עמוק ונחסר הוא בענין זה כפשוטו גם כן שהרי לוייתן הוא דג כמים וכל העולם נערכו עומד בסניפיו שהוא רבין כפיט קרקעות הים וסניפיו בחיותו פ"ט נשארז"ל חבירו בים עצמו ומאד רבוי המים על הארץ הוא כדג קטן בחוף המים וזו משארז"ל כל העולם עומד על סניפיו א"ל של לוייתן והלוייתן שוכן חוץ המים החתחויים כדג קטן ומים החתחויים עומדים על מי בראשית כמעין קטן על שפת הים ומי בראשית עומדים על מיסי

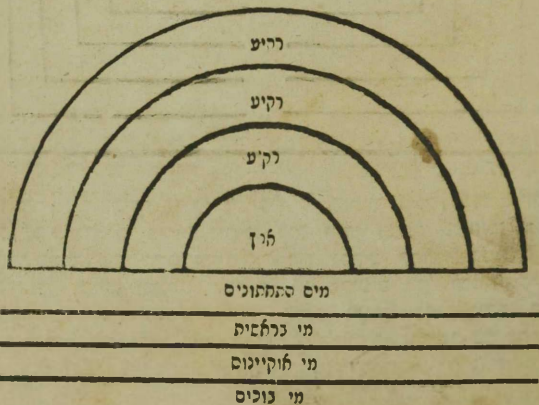
עד שהם דבוקים בלחץ והם ד' מיני מימות הם הא' מים
 התחתונים המשוהים ניסוד העפר הדבוקים זו ולכן הם
 כמו השמרים היורדים למטה מהכל ומי בראשית עליהם
 הם המים שהם מאד אחד ארץ על ארץ ובער בהם הקב"ה
 וכבשן החת מי אוקיינוס וז"ל בבר' רבי יודא בשם ר"ל
 ור' ברכיה בשם ר"ש אחר כל העולם כולו מים במים ואהה
 אומ' אל מקו' אחד התמהא משל לעשר נודות נפוחות מונחת
 בערקיין נלך המלך למקומן מהו עושה מהירן ומזיל אה
 רוקן ומסלקן בזויה אחת כך הקב"ה דרך כל מימי בראשית
 וסלקן לים האוקיינוס הה' דן יעצור במים ויבשו ודורך על
 במתי ים עכ"ל והקושיא שהקשה רבי יהודה הוא כדפירשנו
 כקושית התוכניה כי הארץ לא עלתה למעלה במרכה
 והמים לא עלו מן המרכז היתה להם וא"כ מים האלו ארץ
 נכנסו בלחץ מקום וז"ל כל העולם כולו מים במים ואהה
 אומר אל מקום אחד התמהא ארץ הוא מקום זה והמים לא
 יאלו ממרכז ופירש שהמים הם חיים והם נפוחים כי יש
 להם דקות בחור עובים ועתה המיחה הקב"ה והסיר את
 רוחמיחה בענין שיכולים להיות כנושים במקום מועט
 ומים אלו הם מתים כי הרוח שהיה בהם הנפוחים יאל
 מהם ומתים והיה המים המתים למטה מהמים שהם מי
 אוקיינוס וזה שאמר דרך הקב"ה על מי בראשית וסלקן
 לים האוקיינוס ושם נעצבו החתם בענין שהם ד' מיני מים
 כי העליונים שעל מי אוקיינוס הם מי בזכים מפני שהם אוחן
 נשפרדו מן העליונים דהיינו שטח המים התחתונים הדבוקים
 בעליונים היוחר שבהם מתחדים עם העליונים והבן :

מימי אוקיינוס כמעין קטן על שטח הים ומימי אוקיינוס עומדים
 על מי בזכים כמעין קטן על שטח הים כצורה זו :

גהר ד בענין רקיע :

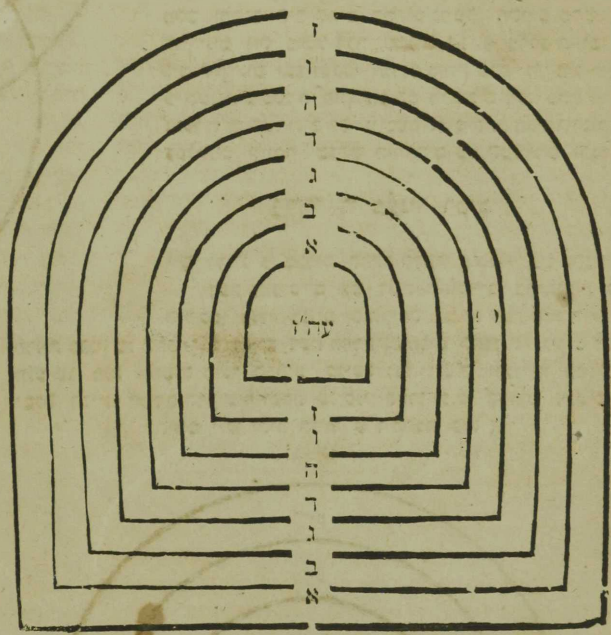
יש לרז"ל ב' ספרות האחת הדעת שזכרנו לעיל שהסכימו
 דעה שלפוכפיים עם דעה התוכניים שהמליחות כלו
 הוא כמו גלדי בללים זה תוך זה וגם זה דעה הזוהר וכל ז'
 ארצות כענין של האבן * אמנם יש דעה אחרת האומרים הארץ היא רקיע והיא
 מצע על מצע ולמעלה מונח הרקיע ככפייה לבד וזש"ה והגודתו על ארץ
 יסדה דהיינו אגודת הרקיע מיוסדת על פני הארץ וכנפי הרקיע נוגעים על
 המים ולכן יהיה הצור ע"ד אחרת כזה :

יהנה בזולת זה הוא נסחר ועמוק מאד על כל זה
 הפשוט בחקומו עומד כי יש ממש במליחות המים
 אלו בחינה אלו שהם ארץ לויחן מים התחתונים
 מי בראשית מי אוקיינוס מים בזכים כצור
 הנזכר והנה מים בזכים הם העליונים כי הרקיע
 חמש הפריד בין מים למים אשר אלו העליונים
 ואלו התחתונים כמש"ה יהי רקיע בחור המים
 ותחתיהן מי אוקיינוס שהם המים הבולעין כל
 אוחן המים הנכנסין לים אמנם הנראים על שטח
 המליחות הם מים בזכים שהם מנגלג העליון
 ע"פ המים ומימי אוקיינוס שלמטה מהן ועוד
 מי בראשית למטה מהן והנה אלו מי הבזכים
 ומי אוקיינוס אינם נקראים מי בראשית מפני
 שמי בראשית נקרא אוחן שהיו קודם על פני כל
 הארץ שכבשן הש"י חתח המים העצפיים שם
 והם פבועים החת ים אוקיינוס כמו שפירש
 בבר' ומים התחתונים הם המים הקרוכים
 לארץ ממש הנוגעים על שטח הארץ אלו הם
 טבע מים אחרים מפני שהם מתהווין מן הארץ
 ומתהפכים לארץ ממש ועבעם ניכר יותר מקולם

על ד"ז ה' הארצות זו למטה מזו וההימנות זה למטה מזה וכל אחד מהפסג מחבירו כל ההסו החתון הוא גבול מן העליון מפני שהם מתחשבים כל ההסו עד רקיע העליון לכן יהיה המים העליונים נוגעים עם מים התחתונים כיפח הרקיע וכן פרש"י בגמרא: אמנם הנראה ש'זקק כדברי חכמינו ז"ל והמשכיל עם שכל הוא שהם ממש כגלדי צללים דהיינו שהארצות הם צביון הארץ והארץ היא מוקפת מכל דדדון ויש בארץ הזאת צבטנה כל ה' הארצות זה בארץ זה והגדולה צבמות ביוהר היא הארץ העליונה שהיא כיפה העליונה על ה' הארצות האמנם קשה לזה על הארץ השלישית שהרי ספרו זה צבנייתא של מעשה בראשית שיש בה ז' מדורין בכל מדור ומדור מהלך ג' מאות שנה בצובה וצביון זה אי אפשר לדדך זה שהרי כל מציאות העולם הוא ה"ק שנה וח"פ אורך ג' מאות שנה וגובה ג' מאות שנה בארץ הג' מהז' ויהיה כולם צבטן הארץ וזהו זן הנמנע בלי ספק ובוד קשה לסברת האומרים הרקיע סביב לכל לפי זה הוכל לשאל מה למטה ומה למעלה שאין מטה אלא קירות הארץ ובנקודות הארץ אין חשב אם השאל מה למטה והדרוש עד שצבטן לנוף אשום ויהיה שיעורו כמו גבניר חרדל ואם היינו אומרים כחותה דעה אפשר להיות משום שבארץ זו העליונה דהיינו עולם זה שהוא תחת רקיע הא' מהלך ה"ק שנה א' אמנם הב' שבנגד הרקיע הב' מהלך יותר מפני שהוא נגד העולם הזה ואויר ועובי הרקיע שהוא אלפים ות"ק כ"ל וכן הג' כזה הויר

וזה נדק מאד מאד אחד אחד ויש קצת מאמרים החתומים על דרך זה וקצתם אינם מחייבים עד"ז ועד"ז יהיו המים התחתונים אלו מהלך הזאת אשר אהמו בה שהם מתפשטים עד מים העליונים עד עובי הרקיע ולכן ידק היות הבויתן בצותן המים כמו דג קטן והארץ היא על ספיטרו מפני שיש במים כמו שיעור הארץ והאויר שבינה לבין הרקיע ועובי הרקיע ואויר קצת צבין רקיע א' לרקיע ב' כי המים מעל הארץ וצויתן כדג קטן כשיעור הגב הזה מכל דדדון והוא ממש החת הרקיע כמו טיט העשה בארץ ולפי זה יראה שאין שואלין מה למטה כי ממש לזד מטה יש מקום שאין שואלין בו מה למטה ממנה א' אמנם קשה מאוד שהרי נרמית בחום להפך זה שהרי אנו רואים העגלה סובבת בדרוש על גרו וכן העקרב צפון סובב על גרו וכל זמן שאדם מתקרב לזד צפון זד ההוא עולה לנוח ראשו והנגלל מקיף סביבו וגלגלים מהכבדים מהלכים סביבו וזה אי אפשר אם לא כדעת החכמיים שהנגלל כדור שלם והולך גם כן תחת הארץ וענין ז' הארצות לפי הנראה ביוהר צבמה מקומות וצפוט בצרפת ויזא ר"י ור"ל הוי אזלי באורחא וכו' יחבי גבי רקיע וכו' סליק לון חד ב"ג תוהו אמר ר"י מאן את אמר ליה מחאבי הרקא אלא אמר ליה ותמן אית בר גשא אמר ליה זרעין ותצדין ואכלין ומינייהו בחיזא אחרא וסליקנא לגביהו למינדע מנייבו מה שמיא דארעא דאתון בה וכו' עד שאמר ודאי קב"ה צעי לאהערא לן צמילי וכו' הרי מפורש שם שאין חוקן העומדים שם בשמי כמונו צעה"ז שאלו היה בשמי כמונו צעה"ז כמו שאין לנו רשות לרדת שם אליהם כן לא יהיה רשות להם לעלות אלינו והרי זה עלה וירד מתוך עובי הארץ דרך עובי ב' הארצות שהרי ארקא היא למטה וידוע כי ענינה הוא כמו שדים וכיוצא בהם כמו שכתבתי צט"ד ואם כן לפי זה חוקן ארצות הם מדור לאלו בריות המשונות צבופן ובנייניהם והמים שלהם הם מעין קצת דקות יסודתם והנה לר"ש צט"ד בראשית שמוות של ה' הארצות ע"ז הסדר ח"ל ואינון ארץ אדמה ארקא נשים הכל ארה חלד א' אמנם צבנייתא דמעשה בראשית חולקים קצת וחומרים בזה הסדר ארץ אדמה חרבה יבשה ארקא הכל חלד ועוד

צב' ארצות (ז"ל להיך א' ב' ג' וכו' כי המצייר טעה) נמצא כל הארצות כ"ז שיורדות הם המתחבים עד שיהיה כל ארץ וארץ נוספת על אותן שלמעלה ממנו כנגד אויר ועוביו של רקיע עד רקיע חוף לרקיע הראשון קצוותיה מב' דדדון וכן הב' והג' אמנם מקצתה חתה כל ה' רקיעים והז' הארצות והארץ שלמטה ממנה קצתה בגרעיות למטה מהארץ הזאת וקצתה צבטת יוהר ממנה שהיא למטה מן הרקיע הב' ואינה תחת הרקיע הא' ויוסיפו הארצות עד שתמצא השביעי ברועה חתה הששה הארצות וקצוותיה קודם מקודם תחת רקיע ה' נלגל ערכות

ועוד לדעת הרשב"י ע"ה יש ב"א בכל הארצות ובברייתא לא הוצר דיריין מב"א אלא בשפיח לאור חו"ל ספ"ה מיני בריית ים בהג' ים מהם שראשו דומה לארץ וגופו לאדם וים מהם שראשו דומה לאור וגופו לאדם וים שגופו לאור או כארץ וראשו כאלה וים מהם שראשו לאדם ב' האשים וד' ידים וגוף אחד וזכר אחד וב' הנשים וכשישפכים הם דומים לב' בני אדם ועושין מריצה זה עם זה ואומרים זה לזה אהה אכלת יוצר ממני ובחית יוצר ממני :

והנהגה לדעת הרשב"י ע"ה נמצאו בני אדם במדורות אלו ואמר כד נפק אדם מגינתא דערן ואתרין מתמן אתרמי להווא אהר דאיקרי ארץ דלית אהר שפך דלית תמן כלום ולא משמש כלום והטעם מפני שמן רוב שפלה למטה אין דרך להאיר לה שים אור בשום מציאות ורוב הארצות מאירות מאור השמש ולאורו הדעת המזכר שהארצות כיפות זו על גב זו ויחא שיהיב ענין זה שהם ממש מאירות מאור החמה ומאור היבנה אמנם לאורו הדעת שהם עגולות כמו גלדי צללים קשה מהיין יכנס להם האורה . והאפשר לומר זה צד' דכיס אהל וכן מחוק דבריו לקמן דהיינו כי יש קרע לה או ענין מה שדרך להם יכנס להם אור ההוא ויהיו ממש מאלו המאורות שלנו . הב' הוא שים להם אור שברא הקב"ה לאיר שם ליושבי הארצות ההם אמנם ארץ זו התהווה מגלם אין בה שום אור מפני שהינה מיושבת משום ברירה ואינה אלא העינים בה אל החוטאים כדרך שירד שם אה"ר לאחר שהעל ומצו דוחק אל הוליד בה שום חולה אלא שהיה מנטער ונטרף שם חו"ש שיהיה ברחמי' לא משמש כלום וידעתי שיפלא המעיין ויהנהג על ענין זה וכאשר יתבאר שחשב הקב"ה לבלי ירח ממנו נדה וברא גיהנם לרשעים להקתם וברא גם אלו הארצות כבוד הגבול שיהגבלו בהם הרשעים וישבו בו' הארצות האלו עד שיבזבו לקדמוהם ומאריך היו שבתן ועלו השממות למעלה : שכן בעלויים א' תהר למטה אל הארצות התחתונות ויבטיחם בזהו ההוא כמ"ס ישעו בתורה ויאצו ובמש"ה מי יודע רוח האדם העולה למעלה ורוח הבהמה יורד למטה וזהו סוד מטה ממש למטה מארץ הזאת להנגלל כפי בחינה ועשבו צו' הארצות והאדם יתן אל לבו בחייו ודע כי יש בני אדם שדרך זו העליונה כמו בני אדם שדרך התחתונה ממש מפני שדרך עליונה כלולה מן הכל ע"כ נקרא הב"ל על שם בעלגה מל :

והנהגה לדעת הרשב"י ע"ה נמצאו בני אדם במדורות אלו ואמר כד נפק אדם מגינתא דערן ואתרין מתמן אתרמי להווא אהר דאיקרי ארץ דלית אהר שפך דלית תמן כלום ולא משמש כלום והטעם מפני שמן רוב שפלה למטה אין דרך להאיר לה שים אור בשום מציאות ורוב הארצות מאירות מאור השמש ולאורו הדעת המזכר שהארצות כיפות זו על גב זו ויחא שיהיב ענין זה שהם ממש מאירות מאור החמה ומאור היבנה אמנם לאורו הדעת שהם עגולות כמו גלדי צללים קשה מהיין יכנס להם האורה . והאפשר לומר זה צד' דכיס אהל וכן מחוק דבריו לקמן דהיינו כי יש קרע לה או ענין מה שדרך להם יכנס להם אור ההוא ויהיו ממש מאלו המאורות שלנו . הב' הוא שים להם אור שברא הקב"ה לאיר שם ליושבי הארצות ההם אמנם ארץ זו התהווה מגלם אין בה שום אור מפני שהינה מיושבת משום ברירה ואינה אלא העינים בה אל החוטאים כדרך שירד שם אה"ר לאחר שהעל ומצו דוחק אל הוליד בה שום חולה אלא שהיה מנטער ונטרף שם חו"ש שיהיה ברחמי' לא משמש כלום וידעתי שיפלא המעיין ויהנהג על ענין זה וכאשר יתבאר שחשב הקב"ה לבלי ירח ממנו נדה וברא גיהנם לרשעים להקתם וברא גם אלו הארצות כבוד הגבול שיהגבלו בהם הרשעים וישבו בו' הארצות האלו עד שיבזבו לקדמוהם ומאריך היו שבתן ועלו השממות למעלה : שכן בעלויים א' תהר למטה אל הארצות התחתונות ויבטיחם בזהו ההוא כמ"ס ישעו בתורה ויאצו ובמש"ה מי יודע רוח האדם העולה למעלה ורוח הבהמה יורד למטה וזהו סוד מטה ממש למטה מארץ הזאת להנגלל כפי בחינה ועשבו צו' הארצות והאדם יתן אל לבו בחייו ודע כי יש בני אדם שדרך זו העליונה כמו בני אדם שדרך התחתונה ממש מפני שדרך עליונה כלולה מן הכל ע"כ נקרא הב"ל על שם בעלגה מל :

והנהגה לדעת הרשב"י ע"ה נמצאו בני אדם במדורות אלו ואמר כד נפק אדם מגינתא דערן ואתרין מתמן אתרמי להווא אהר דאיקרי ארץ דלית אהר שפך דלית תמן כלום ולא משמש כלום והטעם מפני שמן רוב שפלה למטה אין דרך להאיר לה שים אור בשום מציאות ורוב הארצות מאירות מאור השמש ולאורו הדעת המזכר שהארצות כיפות זו על גב זו ויחא שיהיב ענין זה שהם ממש מאירות מאור החמה ומאור היבנה אמנם לאורו הדעת שהם עגולות כמו גלדי צללים קשה מהיין יכנס להם האורה . והאפשר לומר זה צד' דכיס אהל וכן מחוק דבריו לקמן דהיינו כי יש קרע לה או ענין מה שדרך להם יכנס להם אור ההוא ויהיו ממש מאלו המאורות שלנו . הב' הוא שים להם אור שברא הקב"ה לאיר שם ליושבי הארצות ההם אמנם ארץ זו התהווה מגלם אין בה שום אור מפני שהינה מיושבת משום ברירה ואינה אלא העינים בה אל החוטאים כדרך שירד שם אה"ר לאחר שהעל ומצו דוחק אל הוליד בה שום חולה אלא שהיה מנטער ונטרף שם חו"ש שיהיה ברחמי' לא משמש כלום וידעתי שיפלא המעיין ויהנהג על ענין זה וכאשר יתבאר שחשב הקב"ה לבלי ירח ממנו נדה וברא גיהנם לרשעים להקתם וברא גם אלו הארצות כבוד הגבול שיהגבלו בהם הרשעים וישבו בו' הארצות האלו עד שיבזבו לקדמוהם ומאריך היו שבתן ועלו השממות למעלה : שכן בעלויים א' תהר למטה אל הארצות התחתונות ויבטיחם בזהו ההוא כמ"ס ישעו בתורה ויאצו ובמש"ה מי יודע רוח האדם העולה למעלה ורוח הבהמה יורד למטה וזהו סוד מטה ממש למטה מארץ הזאת להנגלל כפי בחינה ועשבו צו' הארצות והאדם יתן אל לבו בחייו ודע כי יש בני אדם שדרך זו העליונה כמו בני אדם שדרך התחתונה ממש מפני שדרך עליונה כלולה מן הכל ע"כ נקרא הב"ל על שם בעלגה מל :

נהר ה לבאר מעלת התורה והמצוה והתפלה והקרבת :

צריך להקדים ב' הקדמות האחד דע כי טעם המציאות כולו בכלל ברא הקב"ה בראונו ולא בברא והמציא הבריות שלימות מה שיכולין שאלו ואם ירדו משלימותם הוא שבהם עמאם כי בהכנת הנמצאות שפעו והווייתו נמצא בהם ואם ימנע אורו וספעו מהם הוא להעדר הכנהם כי מדרכו יתגלה לעולם להטיב ולהמציא הבריות בשלימות הטוב האפשרי וח"כ היהודים וקיסור העולמות גורמים היוהר טוב שנמצא בהם וכאשר ימנעו היהודים מהם הם ח"ו בעמאם יגרמו בניעי סילוק שפעם מהם ח"ו שמהם מקומות צוהר שהוא

ית' מקור אור שלא יעדר ולא יושג לעולם ולא יפסוק שפעו ואורו לעולם מפני שמאורו להטיב לעולם והבריות הבתלי מוכנות הם בלתי מקבלות . והנה חלקי העולמות הם אבי"ע . אמנם כן עולם האצילות מקבל אור הא"ס ממש בלי מסך ולבוס המשל הנשמה שמתפשט בכל הגוף וכל הי' ספירות הם מליבוש אלו והוא נשמה להם משח"כ בשאר עולמות שונקים ארס ע"י מסך ומליבוש כמו ענין הלבוס לגוף והגוף אל הנשמה . והנה עולם הב' הוא עולם הכסא שהם ב"ג י"ס ואלו לבוס לאלו ואלו יקבלו אור הא"ס ע"י המצעות ספירות דאצילות . ועולם הב' הוא עולם המלאכים ואלו יקבלו אור הא"ס ע"י המצעות ב' המסכים ההם עולם האצילות ועולם הכסא ועולם הד' הנשמיית הוא לבוס לעולם המלאכים ויקבלו למטה שפע אור ח"ס בצמא' ג' המסכים מנ' עולמות הכל . והקדמה הב' נריך לדעת כי כל הנמצאות בעולם השפל הזה יתחלקו לב' חלקים ב' חלקים מהם כולל' ג' עולמות ב"ע וחלק ח' מהם כולל כל אבי"ע והנה חלק הא' הוא המלאכים אשר בהם ימלאו דברים רבים וצורות חלוקות אלו מאלו משח"כ בזוהר שיפתחו צורתו אל אשר ירצה האדם לרצונו בזה בצמרי צורתו הוא הכוונה ברבוע ואורך ורוחב וכיוצא אשר לא יסמור הדומה הצורה כלל אמנם הדומה יסמור צורתו באצירתו עד שהם משפחות משפחות לבד והנה הם כוללים את עולם העשי' מזה גשם המורכב מד' יסודות והרכבת' מסבוב הגלגלים כאשר אחרו העצמי' והם ב"ג כוללים מעולם המלאכים כמש"ה אס הים משמרו בדרך והרז' אין לך כל עשב למטהם שאין לו שומר מעלה והרי כח המלאך ההוא ניתן זו וגם העצמי' הודו בזה שמפני שראו שהם שפועים בסגולה מכה המלאכים ח"ס איסור כלאי הכרס וכלאי זרעים המורים לעירוב כחות ועליוני' כוללים הם . גם הכסא הכבוד ובהם ניתן בהם . וזאת זה בענייני קרבן והקטר' שנעשה כהם קרב אל העולמות ואם אינם מתקשרים בעליונים לא היו מתירדים כלל כאשר יתבאר עוד בס"ד . אמנם אינם כלולות מן הספירות דאצילות ולהיות שאין הספירות נקשרות על ידם אס לא על ידי הכוונה כמ"ס בס"ד . ומה שאמרנו כלולות אין הכוונה שהייה בהם רוח גופם אלא הכוונה כי עניינה נעשית המצוה זה עולה עד הכסא ומציאותה מתאחד ע"י הנעושה או עסק המצוה וברשם שהוא כרוהניי המופקד עליהם מתשרם מהמעלה עד הכסא אמנם משם ולמעלה אין להם יחוס ואין להם יחוס אלא בדברים החרים יתלוו עליהם כדי להשלים חסרום וזהו כוונתנו שחמרנו מורכבים וכוללים הב' עולמות . וכן החלק הב' שהם הבהמות הם מורכבים ב"ג מנ' חלקי ב"ע כי הם כוללים עם מציאות גופם המורכב מד' יסודות והם מורכבים מן המלאכים וד' חיות המרכבה ויחינו ח"ס איסור כלאי בהמה שלא לערוב כחות שהם מן הכסא מן העשב שבתרנו ואינם מורכבין מהספירות האצילות ב"ג מעטם שבתרנו מקודם . והחלק הג' שכולל כל אבי"ע הוא האדם שפרע הנדקים מבני ישראל שיכלו המלאכים כולם במציאות גופם עד שנעשה צורחם וזכותם כבוד אלם חלקים ויכלו עוד בו ב"ג סוד נר"ן דאצילות . ודע עתה כי הקרבן להיותו נעשה בגוף מין ההוא הגרלה אס מלמח האדמה הנה הוא צנת הקשרת

דחומא רבא שנצדו ויחפשו אז החינוים ויגרמו מה שיגרמו וזה ענין המבול ודבר ומנא ב"מ וכיוצא וחס אדם יסבור נוקבא דההוא רבא אז יפהח פתח היכל לבנה הספיר והחפשו הקדושה אז בעה"ז וינעו אז הקליפה ו"ס יוד וסוד לילה כי ביום נספה פתח דהר"ר ואז חזרה השמש יאספון ואל מעוניהם ירננון ילא אז סוד אדם העליון לפעלו הוא אד הקדושה ובלילה נספה פתח היכל לבנה הספיר ונפתח פתח דהר"ר ואז הרמז בו כל חייו יער ויחפשו החינוים בעולם וטועמים פעם מיחה כמ"ש צוהר וצמחה מקומות וענין זה הוא ממש אהין העבירות שאדם עובר ביום ובלילה שהע"ז הוא כלי מוכן לקבל הקדושה מבעם זה ע"י היות הקרבן וחורה ומלוא ומ"ס קושר על המדרגות הקדושות אמנם כשירצה האדם ויכל להשליט שם הקליפה ח"ו וזהו פעם אחיזת החינוים בדברים רבים ובזד אחד הם קדושים ודי למנין ואין להאריך :

נהר ן לבאר מעלת התורה על המצוה :

דע שיש שנה ההעוררת התורה על ההעוררת המצוה כמה חלקים והענין כי התעוררת המצוה יבטלו בו החינוים והוא כ"א יעבור האדם עבירה יסקונו המצוה עם העבירה והחינוי המעורר את העבירה יעשה עיבוד להמצוה והוא ועליוה ולא חעלה שם להתייחד ע"י המצוה כדרו"ל עבירה מכנה מצוה דהיינו נר שהיא מלכות הנדלקת ע"י להנח התעוררת המצוה מחכנה שם ח"ו ומעכבה עלייתו וכן הגר שבו דהיינו חיחו נשאו ורוחו מהכנים וזהו מיחהו והטעם מפני שגרם כיבוי אל המלאכים הנז' אבל אם היתה התעוררת מזד התורה אין עבירה מכנה אורה ואדרבה העבירה מהנשלה ע"י וההעוררת התורה הוא לקיים העולם וכתב האר"י ז"ל שעסק התורה הוא גדול מן ההעניות :

נהר ן לבאר מעלת העוסק בתורה :

הענין עם היות שהאדם עוסק במצוה ויפיד דרכו זה לבד לא יועילוהו לעה"ב מפני שכל עסק האדם בעלם הגשמות אינו כ"א בחורה ולכן עיקרו שיטפוק בחורה ואז ע"י החורה יוכה לעולם הגשמות שיהא עה"ב ולכן אם לא ידע לעסוק בחורה חייב לגלות וזה נלגול ופדיון הגלות הוא החורה מפני שאינו ראוי שיה' בין הגדוקים כאכל ופוחק בלי חורה וסוד הענין כי חורה שנכבש ח"ה ונבע"פ מלכות והנשמה מנדיאה והרוח מיצירה והנפש מפשיה ושלשון אינם חיים ומאירים בעה"ב רק בחלמה ח"ה ומלכות ואין הגר"ן מרויחוין ענין זה אלא בעולם השפל ולכן אם לא עסק בחורה נר"ד להגלגל ללמוד חורה אמנם כשיחלגל עבור זה יחלגלו הגר"ן יחד ואין קשר השלשלה ניחר ח"ז משח"כ בשאר ההגלגלנין לסיבת עין שלא הנליחו במעשיהם כמח"ה הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר בפעם האחד מתחדשת הנפש בפעם חדש והראשון נכרתה וגלגול הב' ברוח חדש ורוח הקודש ברוש נפש הקודמת נכרתה ובגלגול הג' הנשמה מתחדש כדעם ונפש חדשים וזהו עורח גדול

אמח והוא כמו סמים אשר לקפורה חומר הגשמי העולה עשן הוא קושר כל מדריגות העשי' והח"כ מניאכה ברוחניו אשר להם קושר כל בחינות עולם המלאכים כי כמו שע"י חומר הסמים יקשור כל בחינות העשי' עולם השפל כן ע"י רוחניותם נסוד אשר חשים משפרו בדרך הוא קושר כל מערכת המלאכים וכן ע"י מניאוחם שיש בכבא הכבוד הוא קושר כל מרכבות הכבא אמנם כן בצפירות לא יקשרו אם לא ע"י כוונת האדם דהיינו מעשה הכהן וכוונתו להשליט הכהן הסמים והוא ספק ששם יפלו המים מאליהם בהש' לא יקשרו כלל וכן אם ישעה הכהן בלי כוונה לא יועילו אמנם ע"י הכונה יקשור הספירות וע"י שועלה קשר הספירות מעלה ג"כ קשר שאר מערכת כדפי' וכן הוא ע"י צ"ה כי הבמה רמוזה אל החיות וע"י גופה יקשור מע"ב דעשי' וע"י הרוחני שבו יקשו' מלאכי' בחי'ו' וע"י רוחניו יורר יקשו' בכבא וע"י הכהן כוונתו יקשור בהספירות כמ"ס ונמלא מעשה הקרבן בעת עלייתו יקשור וייתחד קדושה כל הוי' עולמות אבי"ע וכולם נהיים ממששה הקרבן וכן בחפלה כמ"ס צוהר סקודי שחפלה חקשור ותייחד ההיכלות זה בזה ותעלה אוחס כי הוא ממש ענין של הקרבן וכמשארז"ל הילוח כנגד המידין הקנו אמנם כן שאר המצוה אשר ישעה האדם לא יקשור ולא יתיחד שוב מערכת מאלו המערכות בעלמה ולא ירמוז בהם רק בקיבור ספירות זה יגרסם להיות השפע נשפע בכל המדרגות כמז' לסיך הדיוק אשר יעסוק במצותיו לא יסרך לכיון לא למלאכים ולא לכסף כי לא יהאחוו ולא יתקשרו בעשיית המצוה ולא יהנו ממנה המלאכים וכל שאר דברים מהמצוה אמנם יהנו ממנה הספירות העליונות כי יתקשרו וייתחדו במצוה היות וכל קשר הספירות אינו אלא ע"י המצוה לבד ואין ספק כי בעליית ריון המצוה לפני קונו אח"כ בעת הורדת השפע אין ספק שישפיע בעולמות כולם ויהבירו אמנם כן לא יתייחדו ולא יתקשרו המלאכים והחיות בעשיית המצוה רק הספירות לבדן . ודע כי אם היוחה מערכת הזוכרים כלם נקשרים במעשה הקרבן כנוצר מ"מ אין הקליפות בכלל חשני כי אין להם בדברים המותרים חלק לחינוים כלל . אם לא שוב קשר כ"א ח"ו יהיה שם קשר בהקריב קרבן אין להם שוב קשר כ"א ח"ו יהיה שם קשר ויחוד להקליפה נמלא הכל פסול כי קשר הקליפות חלילה יגרמו פירוד הקדושה כמס"ל לא יגורר רע וארז"ל לא יגור במנווך רע . ודע כי כוונת הכהן בעבודתו בפסול הרי גורם לקשור שם הקליפות מפני שאין הקשר בידם אם לא שיניעוהו בידים נענין כי אין הקליפה כשאר המערכת אשר נקשרות ומעמה אחי' בלא כוונה אבל הם ממש כמו הספירות להבדיל וכמו שהספירות הללויות כוונת הכהן ורצונו כי הקליפות אם יכיון בה יתקשר וחס לא יכיון בה לא יקשרם והטעם לזה כמו שכתבתי כי כמו שאין לספירות חלק בתי או בזמנה ההוא כן אין חלק לקליפות וענין זה תלוי בכוונת הכהן ובצחירתו והסיבה לזה להיות כי מערכת הקליפה היא אד הרע בפני עצמו ואינה בכלל שלשלה שאר מערכת הנז' והוא כי עולם השפל הזה הוא בית קיבול או למלאכים או להקליפות ושיניהם יחד לא שייכי ביחד רק כאשר אדם יסבור פתח היכל לבנה הספיר אז יפתח הנוקבא

והנה כי סגולות החורה דבוקה מה שנלחח בידנו עם מה שנלחח בקצה העליון ולכן יש בזה מעשיו לנענע הספירות ולהשפיע כפי מה שאנו מהעורר בקצוות חושין האלו שצדו במעשה החורה והמלאו שבדה ולשמרה ולכן לא היתה נבראה כשאר הנבראים ח"ו שנלמלא כך לא היה בנו כח לעורר הספירות למעלה אלא המהטסק בה הוא כמהטסק בשאר עניינים הנשאים אלל היות החורה נתונה שלא כדרך השתלשלות אלא דליוגו שלגה החורה מאללות עליו ממם ח"ו"ם לשון נתינת החורה המורגל בפי רז"ל וכן הכתובים מרמזים החורה בלשון מחנה ראה נחמי לכם כי ומתנה נחילאל ויואל באלו שכל הכתובים המורים על החורה בלשון מחנה הוא מענין זה שבתיארה ממם היה ענין החורה למעלה ולא כדרך הפענע והכוונה בתיארה להיות עבודתו היותר מוכרתה שהיא עבודת היחוד ממם ובנו למטה חלוי העשוררות עליון אשר לחתנו מעוררים ומייחדים יחוד עליון :

נדול כמ' בתקונים ח"ו"ם ב' גלות שגלו ישראל ואינם נגאלין כ"א בזכות החורה כדי להיות גאולה שלימה :

נהר ח לבאר מעלת העובק בתורה :

הענין כי העוסק בחורה ובפרם ברזין דמחמתא אשר זה יתעלה על כל ובסתם כל העוסקים בהם נדבקים בעץ החיים דהיינו ח"ה כגולם השכינה עמהם מפני כי דרך השכינה להדבק עם הח"ה וכיון שרואה מי שעוסק בחורה ודבוק בעץ החיים מיד היא קופצת עליו כדי להדבק עם הח"ה וזאת העוסקים שלא לשמה לקפנוריה ח"ו שאין יחוד השכינה עמהם ועוד להם שלא נבראו האמנם מי שעוסק בחורה לשם עשה מחוך שלא לשמה באל לשמה דהיינו שהקליפה אינה קשה כ"כ ואפשר שיכנס אל הקדושה :

נהר ט לבאר מעלת פלפול התורה :

הענין כי כמו שיש בחסה מוון הגוף וצריך טורח גדשה ובמחנה ובתקדשה פעם אחר פעם כדי להבדיל הקליפה מן הסולת שהוא הקדושה כמח"ה ועשירות האופה סולת כן בהלכה נהמא דנשמחא היא מתלבש בקליפה שהם ד' קליפות וצריך לפחנה והרקדה כדי שיהיה הנשמה מאוהו לחס ח"ו"ם רז"ל משנה מדה מקבלים עליה שכל הלמוד מדה שאין למעלה ממנו והענין כי המשנה מאלל לנשמה כמאלל הסובין ומורסין עם קמח מעורב שאינה נהנה ממנה כמחוי לפעמים מוים קמח אסובין לגוף כן המשנה ממם בלי פירוק הקשיות אמנם התלמוד הוא מאלל לחס סולה נקיה בלי קושי' כלל כהנדל סולה הנקי מן הכובין והמורסין ונהיית הנשמה מזה כראוי ולכן צריך לשחן מילי דאוריית' היטב :

נהר י לבאר מעלת שורש התורה :

דע שבוד החורה נרמז בספירות האותיות מן הבניה ולמטה והנקודות מן אור החכמה והפעמים מאור הכתר בהרף האותיות והנקודות והרי אלו הם ראשי הנהגה בספירות שהם כח"ב והחורה המחוברת מזה מגדה לנו רזון הא"ם שהוא גזירות תלמוד ממ"ה הנלמד לנו מן הא"ם ית' ב"ה שאומר לישראל העשו כך וכך והאם משתעשעים לפני כך וכך ולא העשו כך וכך שלא הגרמו הרהקו שעשועו והחסק ח"ו"ם החורה ממם קנין הא"ם מתלהל לנו כדי להרחות שעשועו אליו וזה מהות החורה ממם שעשועו אלא שלמעלה אין החורה כמו שנמסרה לנו ממרע"ה למעלה שהרי למעלה כל עוד החתום נחמם בשעה קלה כלומר בזה אחת הוא כל החתום יחד ומשתעשעים יחד כמ' אמנם כן חתנו כ"א קבלנו החורה במצות והמליה יתנה לנו והמסכר לנו היא קלה חופי שבהם של החורה עליונה והמשל בזה החורה ראשו הקוע למעלה אח שני הפנימיות הראשונים המאירים ואל"כ ומשתלשלים בהספירות ומניעים בכשירה האחרונה שהיא המלכות דהיינו החורה שבע"ס הניהנה לנו חס"ה ה' קניי ראשית דרכו וגו' ועמה ציט שמעו לי דהיינו אותן הנלחמים בקצוות חושים אלו חס"ה כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל מעוזו

נהר יא באותיות התורה ומספרם ולבוש התורה הגשמי :

רבים משבו היות אותיות תורה הקדושה הסכמיות והסימנים מונחים לתקני מולאי הנועת כלי הדיבור כאותיות שאר הלשונות שהם הנכמים שהונח בהם והיתה מפי מרע"ה בעלת דורו ברוח גאולה ולפ"ז לא יהיה עיקר החורה מבראשית עד סופה עם אותיותיה אלא עליו כוונת המדבר בלבד אמנם אחר הוויית היות רזון הכותב לא ישאר בשטר הלוח חושלת כלל ולכן לפ"ז אם יפתי האדם כמה שנים ללמוד דברי ספר ולא יביניהו ולא יזכרנה לחשוב כמו נאמר חס"ו איבד זמנו לריק ואין שכל בעמלו חין הדברים כן אלא הדע שיש באותיות הקודש רוחניות פנימי וחיית העולם וכן הם מתייחסים בנורמם הגשמיית לפנימיות נשמחן כי כל אות ואת נרמז בצורה לרוחניות ידוע ולבחינות ידועות מבחינות ספירות עליונות לכלל אות יש צורה רוחניות ואור נכבד אלו מעלת הספירות שמתשלל ממדריגה למדריגה כדרך השתלשלות הספירות עד שניגיע לנחות אור ההוא בלות ההוא ונמצא ששם אות ההוא כסא ויכול לרוחניות ההוא לפ"ז כאשר האדם יזכור אות א' מאותיות החורה בשפתיו אזי בהכרח יעבור הרוחני' ההוא מתחתיו לו למעלה עד כי מהלכ פיו התינה צורת קדושו' עליונו' ומתקשרו' בעשרתן בעלת האלילות ולא זו בלבד אלא חף בתיבתם רוחניות העליון שורה עליהם ח"ו"ם קדושת ס"ת ומ"ם וסמ"ך שכלוחות שנים היו עומדים סוד פריחה האותיות הזכר בשצירת הלוחות וכיואל אמנם יש הפרש בין אותיות הנכתבים לבין האותיות הקבועים בעל פה כי הנכתבים הם כדמיון גוף והקבוע בפה הם רוחניות להם גס הקבועים בפה הם כדמיון הגוף בערך אותיות המחשבות בלב השכל הישראלי וענין זה יהיה בערך האותיות כל אחד בפני עצמה אמנם כאשר יתחברו כאלה כתובה בציבות אזי לפי שיעור התיבה ומספר אותיותיה קן יהיה בתיבות רוחניות ואל"כ יתחפף וירכיב עליהם רוחניות של כלל כולם ולא מפני זה יחסר כח שיש לכל אות ואת בפני עצמו אלא שמאל חיבורם יתהווה מציאות יפה ונבחר יותר מכל אות לבדו מפני זה שפשיכור האדם חיהה מן התיבות יגיע כח האותיות המלפפים

בה ומצבת הטעות כוחות ההס וההצחה זה בזה ע"י כלי
השמה זולה מה שיחשבו הם בשרשם עליון לפעול פעולה
היא עוד יתהווה ממנו הכל פיו רוחניות מליאות חס
יהי כמו מלאך שיעלה ויתקשר בשרשו עד שיחזר לעשות
פעולתו בצריות וחס הכרת השמות וכוונת החפלה * ולהבין
הטיב ענין זה דע שענין החיבות והאחריות הוא ממש
כעין מליאות הלו המרקחת שהפשוט לא יפעול כמו המורכב
מהם כי מהרכבתם ישנה מהם דבר מליאות כך ממש הוא
בענין האחריות כי אדם אחד לעצמו הוא ענין פשוט אבל
כשהחבר לאות אחרת אזי נולד הויה חדשה מבין שניהם
ישנה הויה מחודשת ויקבלו צירוף רוחניות ורמזו בה יותר
ממה שיקבל אדם הפשוט ולכן ישנו אחריות הרבנות רמזים
וצרופים וענינים אשר יתרכבו כפי רבויים כך התרבה האהבה
מפני שרבויות האחריות שיתקבלו שם ישנו מליאות חס ויתרכבו
האורות שבו וישנו מליאות וענינים חדשים וזרזו הכלל
כפי רבוי האחריות שבתורה כן יורה צירופים וענינים
מחודשים וכפי מספר שיהרבה באות יורה מספרם וקבוצת
אחריות וכפי רבוי החיבות שצבוחן כן יתרבה האהבה ורמיזה
וזו התורה שעתיד הקב"ה להדגש אל ישראל כי החיבות
מזטרפים על דרך משל לישועתך קויה ה' לישועתך ה'
קויה גו' וכמ"ס הרשב"י ע"ה צירופי מלך בראשית במה
סודות המתחדשים בעולם ובערך זה תבין בכל התורה
כולה וזהו חידושי התורה שיחדש הש"י לעתיד כי התורה
במקומה עומדת אלא שבתחילה נעטרף צירוף זה הגשמי
לצורך עולם הגשמי הוא לעמוד כאשר יתפשוט בני אדם
מן גוף זה הגשמי ויתעלה ויזכה אל סוד הגוף שהיה לאדם'
קודם בהפך וישכילו אז כבוד התורה בהגלות העולם הוא
וכשתעלה עוד יותר אחר חלק השני (ג"ל אחר השביעי)
אז יתעלה וישכיל עוד יותר כבוד התורה במליאות העולם
ויכל כל אדם להשכיל בהגלות התורה וצירופים נסחרים
עד שישכיל כמה מליאות שבעולם וסודות נעלמות בתורה
בעת היא ויתגלה אז לדורשיה והכל הוא התורה נתלבשה
בלבוש הגשמי כמו האדם ממש וכמו שלעתיד יעלה האדם
מלבוש הגשמי ללבוש דק כך תתעלה התורה מלבוש הגשמי
שלה והיא מושגת ברוחניות ממליאות מליאות והנה הלבוש
הזה יהיה עד זמן של התחיה ואח"כ יהיו זכרים ואינים
חוזרים לעפרם וישכילם בלבוש הפנימי והלבוש הזה לאותן
שיעמדו מעבר ויתעלה בבהת השמיעה לעליו גדול ואז
התורה התעלה וכמו שבני אדם יתפשוט מן הגשם כן התורה
תתפשוט מן הגשמי ופניה העולמית יהיה מאירים והצדיקים
יתעסקו בה ולעולם התורה אחד היא מה שיהיה מקודם
ולעולם העמוד ואינה משתנה ח"ו וישכילו בני אדם כפי
כחם ומליאותם בעת ההוא * והנה עם מה שנתבאר המלא
שכל זמן שיקרא אדם בתורה אעפ"י ישנו מבין אותם
בוריים או ישכחם מ"מ לבסוף ח"ו יגיעו לריק ח"ו ולא
איבד זמנו ונאמן הוא בעל מלאכתו שישלם לו שכר פעולתו
אמנם מ"מ אינו דומה הקורא בתורה ואינו מכונן בה למי
שקורא בתורה ומכונן בה כי צדדיו על ידי ההשכלה מושך
בהשכלתו רוחניות האחריות בשלמות ובדקות עד שיהייחסו
בערך נשמה אל הרוחניות הנמשך למי שאינו מכונן * וכן יש

הפרש בין הרוחניות הנמשך למי שזומד דרך פשט כמו הלומד
אח הרוחניות מרוחניות הסוד הנמשך מהם ומבין בהם העולם
יותר שהוא סוד צירוף אחריות שנבדלו בהם שמים וארץ
בגלגל המלבוש כזכור בס"י אשר יכולת לבדור בהם עולמות
ולעתיד יהיו הצדיקים משיגים ממדריגה הזו לצורך אחריות שם
הויה וזולתו מן שאר השמות וזוהו נמשך ידועה פעולת
השמות * ואם ימצא אדם ממנו חיזה דבר אזי ימצא מריכות
פניהם בדבוסו כי אפשר לו להרכיב טוב בעד או לפחות
לבבול יצועי קודם ח"ו ויחלו בו ע"כ רשאי אדם להשתדל
אחר ידועתם כדי לדעת גדולה הש"י ושיהיה בן ער"ב אם
יהיה כוונה להשיג סודות הזורה ולרפוש אבל לא שיבין
לעשות מעשה * ומלאחי בספר כתיבת יד קדמון וז"ל דע
כי מספר האחריות אל"ף צ"ת עם אחריות מנפ"ך וכל
אות ואות ומילואן ומילוי דמילואן יעלה יחד לס' רבוא
כמספר בני ישראל ודע שאחריות התורה בס"ח אינם עוליס
יותר מל"ח רבוא * וכוד הענין הוא כי לאחר שהוקם המשכן
זוה הקדוש צ"ת למשה שימנה האחריות התורה שהם חיליותו
של הח"ס כי תורה שצבחה הוא הח"ס וכן זהו לו שימנה ג"כ
כמה המה בני ישראל שהם חילוי המלבוש ומשה במנין זה לא
מנאס כי הם באחריות ומלאן שוין וכשידע שאחריות התורה
ס' רבוא ידע שישכיל היו ג"כ ס' רבוא ובעבור שזמנו
באחריות התורה לא שלט בהן עין הרע במנין הזה ופירוש
התורה בס' רבוא ח"ן הכונה לאחריות הס"ת כי אחריות
אינם יותר מל"ח רבוא אלא הכונה הוא לתשכון האחריות
האלפ"א צ"ת עם האחריות מנפ"ך אשר כל אות ואות נכתבו
במילוי ומילוי דמילוי על דרך זה ה' אל"ף ח"ו למ"ד פ"ח
ואלו הי"ב אחריות הם מילוי אות האל"ף ודע כי תשכון אות
פ"ח לריבא היא ח' מלה וזוה פ"ח כפופה שמו"י וכשתמנה
תשכון כל הי"ב אחריות הרי ח"ו מאות וי"ח ואז הדע כמה
עולה כסוד אל"ף לבדה ועל זה תמנה כל שאר אחריות ע"כ ודוק:

נחר יב לבאר סוד התורה שיתגלה לעתיד וסוד
מלבוש התורה וסודותיה וסוד נתינתה
וסוד הקדושה שנמשלה לאגוז :

הענין הוא כי הקדושה מלוכנת בעשרה נבשים שהם י'
קליפות חילונים והם מהדמים אל הקדושה כמו
הקף בפני האדם ונדע הויה הקדושה י' מדריגות וגבולו
בד' אחריות שם הויה דהיינו סוד חנח"ס שהם ד' הנהגות
חסד גבורה ח"ס מלכות וכללות כולם בין החילונים נכללים
בד' והם ע"ן משחית ח"ף וחמ"ה ואלו נגדיים למובאל גבריאל
רפאל אוריאל שבמרכבה הקדושה ולהיות שצבע האגוז הויה
בה ד' קליפות פנימיי' בסוד ד' ראשי הקדושה כזכור ועליהם
ד' קליפות כוודע לכן הקליפה הקשה קליפתה אלו מכנים
באגוז כמשה' אל גינה אגוז ידחתו וגו' והרבע קליפות
המזכר ח"ן מהוהם וענינם שיה כמו שאין ענין רמז הקדושה
הנגדיים שיה גולה זו קשה מזו וזו מזו והאגוז צבע
ויכוח אשר הקליפה הראשונה שבה היא רכה וקלה ביותר
שהיא דקה אמנם כן הד' והיא האויר הריקן שבין הג' קליפות
אל המוח שהוא חשוך וארוך עד שכיני צויהר חל"ה סוד
גלות

נהר יג בענין הירדשי התורה :

הענין שהתורה היא מתלבשת למטה בלבוס זה אשר נתלבשה ויש בתורה אורות גדולות והם סודותיה ויש כמה וכמה סודות אשר עדין נעלמים כי לא נחננו עדיין בעולם וע"כ התורה המעלמת ואין אורה מהפסע וכאשר יש למטה צה"ז בני אדם המתדבשים סודות התורה בזה הם גורמים שאותו ענין סוד התורה הנרמז בה למעלה מתגלה ומתפשט והתחיל למעלה בצלילות וגורם חידוש לכל התורה כולה וגורם אל ענף הוה להפסע כמזכר וגורם עוד יחוד למעלה ולהיות אור זרוע ללדיק ודי למצין :

נהר יד בענין המחדש ברברי תורה :

הענין הוא כל מה שהאדם מחדש בתורה אינו מעצמו מה שהוא מחדש כי אין מי שיכול לחדש דבר בתורה כי מי יוכל לשנות חוץ המלך או לחדש בו דבר אמנם כן התורה הוא סוד הדע"ת מן הכה"ר אל החכמה ומן החכמה אל הבינה ולכן נקרא התורה ראשית כנודע והאדם המפשט צד"ת ומנענע בהם גורם הוא להמשך ר"ז אור עליון בסוד והנר יוצא מעדן להשקות את הגן שהוא ר"ז אור ללדיק ובהמשך אור הזה הוא לוקח אותו אור דרך היכל הנצון ע"י מלאך ריז"ל הפותח לנחות שערי סודות ומושך אור זה לעולם ופועל בו סודות התורה וז"ס מעלה הרש"י עליו השלום וזהו העם שדושי התורה חוזרין ועלין למעלה וגורמים לנטוע שמים וליסוד ארץ כמזכר צוהר בראשית ודע כי סודות התורה ועניניה הם ענפים המתפשטים ממדה העליון המשל כי בתורה יש פשויות וכלל פרשה יש רוחניות מקובלים מחלקים רבים כמו הפסוקים המקובלים יחד ועשה מהם פרשה א' וכן מקובל החיבות נעשה פסוק אחד ומקובל האותיות נעשה חיבה אחת והם כן נמצא שאותיות הם ענפים דקים וחומי שלהבה המתפשטים מן החיבה שהיא רוחניות והחיבה היא ענף גדול ממנו יסקו כל הענפים הדקים והאותיות יונקים מן החיבה והחיבה יונק מן הפסוק והפסוק יונק מן הפרשה והפרשה יונקים מענף התורה והכל רוחניות והצלילות מתחלה זה המה וכולם בסודותיה ומפני שיש בכל הפרשה ובפרשה כמה בחינות ועניינים ומציאותם ויניקתם לכן יעלה המשכיל בשלנו מפני עולם רבויים וחלוק בחינות לכן יחשבו בכל חיבה וחיבה כמה פשטים וכמה פירושים עליהם כפי בחינתם למעלה בהפסוקים ומכל שכן שיש כמה וכמה דרכים ופירושים על כל פסוק ופסוק ומכ"ס על כל פרשה ופ' עד היות סודות בתורה לאין הצלילות והם עמוקים ונעלמים ואם חצונות ידלה בסוד הצלילות והטעם כי הגשמה והתורה יחד הם נצילים ממקום אחד וכולם נצילים משרשי העליונות כי בהתפשט הצלילות יתחלקו הגשמות ללד אחד והתורה ללד אחד כי הגשמה היא מעטם הבינה והתורה היא מה ששפיע מבינה ולמעלה צד"ת עד שנמצא הגשמה היא עיקר והתורה היא תולדות הגשמה וענף אליה ולכן הגשמה התלבש ומרכב על התורה ובהיות האדם מחויר בשמתו אל מקום הצלילות ומשם יפיע וימשך שפע דרך הצלילות הנה אז ישיג מעלה התורה

גלות ישראל מעל הדממה האמנם ביחוס הענין בקושי של הקליפות גילה לנו הכתוב והוא אמרו והוא רחום ברחמיו יספר עון ויבטלו כמו וישים חסם יספרנו והיינו שיבטלה מכל וכל וכן גם כן ולא וישים לא אמר שיבטל כח החיובים הנק' משחית מכל וכל אלא שלא יפעול בה הרי שבה החיובים זו יותר קשה מזה עו"ן אמנם הקליפה הג' שהיא ח"ף אמר והינה להשיב אפי שהינה שהיא קשה הרבה וצריך להרבות השנה וכו"ל היא ואלו וקליפה ד' שהיא חימה קשה מכולם שבה נאמר ולא יעיר כל חמתו מפני שהיא קשה מאוד ואם ח"ו התעורר לא היה העולם יכול לטובה"ה ומרע"ה נח"ז ב' הראשונים עו"ן ומשחית כמו שאמר הכתוב סלח נא לעון העם הזה וגו' והח"כ בהשחתה נאמר למה יאמרו מזרים גו' אבל בזה ח"ף וחימה שהם קשים נאמר כי יגורתי מפני האף וחימה אשר לרוב קושיהם פחד מהם מרע"ה ולכן ביות צדי העולם ההחטויים התלבשים בחומר בסוד אה"ר משועבדים ומלוכס' בד' קליפ' הנזכר' צבור הגחם ממש וחס שולטי' בעול' הקללות דהיינו ל"ט קללות (" כנודע כי העולם משועבד לד' קליפות (* ל"ט קללות הם עשרה חמור ו"ו' אדם ו"י נחש ופ' לארץ עש' נגד ד' קליפות ע"כ :

שיחשבו הקליפות ולכן גזרה חכמה האלקית היות אלוקות מהפסע אל החטויים וגם תורתו מתלבש' בד' קליפות האלו שם לא התלבש התורה בלבוסים אלו אז אין צמיחות האדם להורידה לעולם התחתון כי העולם משוקע בעמקי הקליפה ואין ירד הדבר הרוחנית למטה שלא התלבש צד' בלבוסים אלו על כן הוכרח התורה להיות מלוכס' בד' קליפות אלו וכמו שהאדם משוקע ומלוכס' בהם ובענש הגשמה שוכר ומכח את הקליפות לעלות מעטע היות לאור הבהיר שהיה בו קודם שחאו וזהו תכלית העבודה להדבק בהאלקות הפשט ולהתפשט מן המלוכס' המלוכס' האלו כן ראויו אל האדם לעשות אל התורה להפשיטה מן המלוכס' הגסים ולשבור הקליפות ולהבין עמקי רוחניותיה הנעלמות וע"י זה הוא סילוק הגשמה והנה האדם יוכל לשבור בקלות הקליפה האחד שהיא נוהה לכבוש ולשבור שהוא קליפת עו"ן אמנם הקליפה הב' לא יוכל מפני שהיא קשה ומכ"ס הקליפה הג' וד' שלא יוכל לשברה ולכן בתורה נפישוה הא' ישכילה השכל האחד ודרך האחד אמנם והרבה ויחוסף חלק ההשכלה זאת עד אין תכלית מפני שיפסעו התורה בני ספק מכל קליפה המוכר וידקדק ההלכה על אמתיות ולא יושג לתכלית רק אחר הגלות כמס'ה הגני יוסף להפילא את העם הזה השכל ופלא והבדה חכמת חכמוי גו' ואמרו רז"ל שלא יהיה הלכה בדורה במקום אחד אבל סוף סוף קודם לכן לא היתה הפלחה זו אמנם הקליפה הב' קשה לשבר ואין צמנאל מי שיפיע את התורה מקליפתה כ"כ מפני שהיא קשה יותר מכ"ס הקליפה הג' והד' שאין דרך לשברה רק אחר שיצא העולם משעבוד הקללות וישבר הקב"ה הקליפות ויבטלם מכל וכל כי אז יושכל התורה בני מלבוס חיובי וז"ס שעתיד הקב"ה לחדש כי אין התורה ח"ו מהחדש רק שיחשברו כל הקליפות וישג או התורה בצחינה היותר הפנימי אשר להשנה היא והמחיקותיה ולעומתיה אין תכלית :

החורה וסודותיה הפנימיים כי הוא קושר ומייחד נשמה במקורה במקום החורה ולכן ישנו משש כל הדברים שהומים ונעלמים בה ובדואי יספיעם ויגלה למטה כבוד ההמשכה שהיא דרך מליחות נשמה ומליחות ומעין לענין עד דרך כל המדרגות וזה סוד יכולת האדם ולפטרותו לחדש בחורה מה שלא נשמע ולא נהגלה בעולם ועיין מה שנכתוב בזהר כ"א בס"ד :

נהר מן במעלת הקם בחצות הלילה :

לתקן המלכות שהיא מדה לילה היא סוד השינה והרי חלו הם מדה הלילה חושך והשינה מיהה וכאשר יהסוך האדם הלילות לימים ממש משים חושך לאור ומתקן אותו בתיוקן זה וכאשר האדם חינו נותן שינה לעיניו ממש היא מתעוררת משינת הדין והמיתה ונקשרת בעץ החיים ובפרט בזוהר בראשית נראה ש"י החורה והנרכות שהאדם מברך כשקם בחצות הלילה ואילך שהוא קושר המלכות בזינה וזו"ש מי זאה עולה מן המדבר ע"י הדבור עולה שנאמר זאה הורה עולה וכו' :

נהר מן בעסק התורה בהתחלת הלילה :

הנה כל העסק בחורה שהאדם עוסק בהתחלת הלילה עד החצי היא מסוכנת כי כמו שהנשמה היא מסוכנת אם כשרה העלה והא נשמתה היא נדחה כמו שאמר הכתוב מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו והנה מה שיקרא האדם בחורה בהתחלת הלילה הוא כפילוק הנשמה הטהורה ממנו כעין בני אדם שהם נפש ורוח בלי נשמה כך זה אפילו שהוא זדיק כמו דוד המע"ה שלא היה יסן שינה הסוס נשמתו מסתלקת למעלה להתייחד בהשינה כזכר זוהר ולכן אין החורה לולא בהתחלת הלילה מפני שהנשמה אינה עם הגוף ושיקר ההתחלמות האדם הוא הנשמה ועל כל זה מי שעסק בחורה ובמזוהר ובמ"ס עולים למעלה דרך רוחו לנשמתו אשר שם אם הנשמה אינה נדחית גם הורה זו אינה נדחית וכפשמתו ח"ו נדחית או תורנה ג"כ נדחית ואינה מתייחדת למעלה כיון שאינה נקי כפים ובר לבב כמ"ה מי יעלה בהר ה' ומי יקום וכו' אמנם מחצות ואילך הנשמה שוחה לאדם למעלה אם כשרה ואם רעה ואל"מ מתפשטת ובאה אל הגוף והאם קם בחצות לילה אז היא נשאת ונתקשרת כזכר בזוהר פרשת לך לך :

נהר ין בבחינת העוסקים בתורה :

בחיות העוסקים הם החורה הנקרא ים הגדול בעצמו ורוב ידים בחיות פירושיה ודכיה אשר בה שהם ידי אחיזה בסודותיה והנה בחינת העוסקים בה הם ד' זה גדול מזה ה' שהם כללות עם ה' העוסקים בה והלמודם בחורה תמיד ומתגדל' בה והם קפני ישראל' של חיונה בה כדגים בים והם מינים ממינים שונים כל או"א כפי שיעורו ועליהם אמר הפסוק הם רמש ואין מספר :

הב' אם אחר שגדל בחורה ועסק בה אוחן העוסקים בה מרחיבין בה יותר וזהו חיות קטנות עם גדולה רב עם הלמידיו הנושאים ונותנים בחורה לעומק ביהר ומרחיבין ביותר ואלו הן סוד הנשמות בהם ישגלה סוד ספירה זו הקבלה ליותן כאשר נבאר בס"ד ה'ג' סוד ליותן ח"ם השפיעו שהקב"ה משחשט בעצם החורה וסודותיה ומ"ס רז"ל עתיד הקב"ה לעשות מחול לנדיקים לעתיד לבא וסוד מחול זה שיתקבצו כל הנשמות יחד אל יסוד העליון כענין שהיה' פסק החורה כסוד המהגלה לעתיד והד' הם בני אדם שאינם בקיזין והם כחיות שהולכים על היס שהוא פני העל' ואינם יורדים לעומקה והם הולכים לבטח בלי פחד כעמם המושג להם מן החורה . עוד יש בעסקי חורה אכנע בחיות זה זו ע"ג זו ה' אוחן שאין בהם כח לפלל רק לזמנים מה שקבלו מרבן זהו נדר חכם ולא נבון ואלו הן כמו בעלי אומות העומד' לפני האומן הגדול שהוא מקוץ להם וחוסך מכאן ומכאן והם הופרים בעזת האומן הגדול ואלו המשדלים בחורה לשמה הם אמנם אין בכחם להוסיף או להקשות או לפרק כי הם בעלי ארבעים לגבה שאין מוספין כלל . הב' אוחן שידעו לפלל להם נ' בחיות ה' דמסקין אבנין דהיינו שלוקחין המשנה בדין פסוק אחד והדין דין אמר שאין לרין לוקימתא אחרייה אבל יש בו קושיה והם מקשיב והורסים ואח"כ מחקקים אותו ומתללים הקושי' ואם היות לענין הדין לא נפקא לן מידי ע"כ גדול כוחם מפני שהראשונים שקבו פסקים שאינם שלימות לבנות מהם בנין נאה אלא בנו אבנים שהם אמנם חלו בוים אבנים שלימות לבנות שלימות אחר פסירתן ובנינם בתיוקנם שהם הקושי' שהם פסולת המחוסר שלימות והמסתת מסתת האבן על שלימותו חלו הם בוים היכל נאה ובנין מתוקן כי מסתתין כל פסולת וקליפה כי הקושי' אל הפסק הם קליפות ע"ד אור העליון אמנם הראשונים הלומדים בלי פירוק קושיה הם בוים בנין אבנים שאינם שלימות שאינם יבולין לבנות רק בנין חומות החיצונים מפני שיש בהם קליפות . אמנם כן אלו אשר הם המקיים באבנים שלימות עושים למעלה כפי' כול להקב"ה כמה בנינים וחדרים משכיות חמודים לדיורא מלכא ומערוניחא בנין הגון ממש וחוכם היחוד לת"ח ומלכות' והנ' הם המקורבים יותר שהקודמים המקיים בית דירה ואלו מתקנין בנושא דמערוניחא לבושים דילה והם העוסקים בנשיה ולרין לתקן אותה מבני הכי או חסורי ויהורא או בנשי קאמר או הב' וסותר המשנה לתלמי' ואחר שחוטבין חזרין וחוסרין ואלו הם פנימות ביותר כי אומנתו יותר גדול מן הקודמי' ששם שהם מעמידים ההלכה לתקונה מה שמתלה לא הייתה כתקונה . והם מחקקים אותה בתכשיטין וגורמים לתקן תכשיטי' מלכות לבנושא לייחדא אל הת"ח ויש פנימי ללבושים חלו עם המלך והמלכה שהוא עוד למעלה יותר עליונה מן הקודמים שהם תקונא בנושא כי אלו הנוכרים אין להם כח לחדש משנה או הלכה מכה דרש הכתובים והם אוחן האמוראים העוסקים בס' המשנה אמנם מדרגה הד' הם אוחם המחשבים חידוש הלכות מדרש כתובים חורה כענין התנאים העוסק במשנה על חידוש ההלכה ודורשים אותה כפי מה שנמסר להם מן המדות שהחורה נדרשת בהם ואלו

הנשמות. ודע כי גדול כח המלאך הנעשה מן החסדה יותר מאותם הנעשים מן המזוה זהו כוד המלאכים המגידים לאדם ומודיעים להם עתידות וסודות הנסתרים הלא המה הנעשים מחסרה ומזוה של האדם ויש הנשים שאינם מהגלים להם כל עיקר ויש שהגלים להם במקצת ויש מגידים אמתיים שהם אוחן הנעשים מחסרה ומזוה שנעשו בשלמות בלי חסרון ויש מגידים שהם משקרים קצת והענין כי ח"פ"ש שהוא המלאך קדוש מ"מ הוא כולו מסוב ורע על בחינת המעשה והמחשבה ששעה קצת בשלימות וקצת בחסרון. ודע כי יש מגידים שהם מעולם העשייה שהם נבראים ע"י מזוה מעשיית בלי כוונה ויש מהן מן עולם היצירה הנבראים ע"י עסק החסרה ויש מגידים שהם מן העולם הנבראה הנבראים ע"י כוונה טובה ומתשבות חסרה והמזוה וכל עולם ועולם מאלו יש כמה חלקים משונים. ומה מזה כוודע ואין להחריך בזה. והסמי למי שראוי להאמין בו ובדבריו הוא כאשר יהיה אמתיו בדבריו כולם וכל דבריו יהיו לש"ש ולא יפעל חסילו אוח אחת ושידע לבאר רזו החסרה וסודותיה לזה ודלו כפי דבריו וענינו וידיעתו ויכל האדם להכיר מעלתו. ודע שסוד הנבואה הוא קול שלוח מלמעלה לדבר עם הנביא ההוא וכן רוח הקודש באופן זה וזה הקול הרחוק אי אפשר לבדו להבנש ולבטח באוזני הנביא ההוא אם לא שיתלבש החלה באותו קול הנשמי שי"א מתחלה מפי האדם ההוא בעסקו בחסרה ובתפלה ומתלבש בו הקול העליון ובה לאוחן הנביא ההוא וסומע אותו ויש מי שמתלבש בקול דליק זולתו הנכנס באוחן הנביא וזהו המדע שהוא שרש נשמתו או עשה חזוה מזוה כפי גדר של האדיק ההוא ולכן באהרתו ושוה עליו הנבואה והדריק הזה או שיהיה מן הראשונים שקדמו עליו הנבואה או מאוחר שבזמנו בו יתלבש הקול העליון. ויש נבואה כמה מדריגות זו למעלה מזו והענין כי יש באדם בחי' קול ודיבור והכל וקול הוא גדול מדבור ודבור הוא גדול מהכל והנה זה הקול או דבור והכל אשר כבר נעשה ממנו מלאכי' ורוחות קדושים הם הקול שאנו אומרים עליו שהוא קול עליון של הנבואה וזה הקול הגו' בא עתה ומתעבר בזה הקול של עכשיו של זה האדם היולא ממנו צעת שפורה עליו הנבואה וזה"ש רוח ה' דבר בי ומלתו על לשוני כי החושינות האלה הראשונה שורה עתה על לשוני ויולא ממנו בחינות קול או דבור מנורו ומדברים והאדם שומע אותו ויש בזה בחינות רבות או שקול הראשון העבר שלו מתלבש בקולו של עתה וזאת המעלה היא היוצר גדולה שבמדריגות הנבואה והיא מדריגת משה רבינו ע"ה כי היו ב' קולות הראשון והאחרון שיהיה היו שלו ולא הולך כלל לאחריים ואחר זה יש מדריגה אחרת שהיא מדריגת שמואל הנביא ע"ה והוא שהיה הקול שלו הראשון מתלבש בדבור של עתה ושניהם שלו ויש שקול עבר מתלבש בהכל של עתה או הדבור שעבר מתלבש בקולו של עתה או הכל מתלבש בקול או הכל בהכל או הכל בדבור וכן שאר הבחינות אשר המשכיל הוא יבין מעטו וכן על דרך זה ממש בקול ובהכל ובדיבור של האדיקים עם הקול והדיבור שלו עתה ואילו הם מדריגות שאר כל הנביאים. אמנם ההפך שבין נבואה לרוח הקודש הוא זה כי הנבואה היא מקול או דבור שעבר יהיה משלו או מזולתו. אמנם דוד המע"ה היה ראש לכל המדברים ברוח הקודש כי היה מתלבש הכל שלו הראשון ממש בהכל של עכשיו במדריגות

ואלו הם מעלתם גדולה מן הקודמים שאינם מתעסקים בלבד כי אם בעלם הנוף כפי מה שחייב החסרה שימלא דבר זה וההלכה הזאת כך וכך ואלו מעלתם גדולה יותר מן הקודמים. אמנם אלו לדרך סביבים הקב"ה עמהם דבין כדי שיאירו ההלכה כפי רובם ובענין של נחמיו בני ויבואו וכל זה נרמו בחיקויים וע"י יש בחינות בעסק החסרה והעבודה משבחה מזה היא אותם שהם דוחים מעליהם שבר המזוה בעולם הזה ואינם רוצים אלא בעניות ויבטורין על החסרה ועוסקין בה לשם שמים לשם קב"ה ושכינתיה לבד. עוד יש ד' בחינות בענין עסק החסרה. הא' היא קרובה לזו אותם שמתחזקים ודיהם ועל אלו נאמר עץ חיים היא למחזיקים בה כמ"ש רז"ל. הבחינה הב' היא אוחן העוסקים בה לשם שבר בעוה"ז ובעוה"ב לדינו קרן פירות. הג' היא אוחן שאינם שמים על לבם שבר בעוה"ז אלא בשביל שיהיה לו כבוד בעה"ז שיקרא חכם ורבי וכדי שיפנחוהו ויכבדוהו בני אדם ויהיה לו למשיב נפש. הד' אוחן שאינם מחזיקין יין ללומדי חסרה רק מתעסקין ליקח שחד להחנכר לעובדי כוכבים (נראה שר"ל אוחן שלומדים להכחיש העובדי כוכבים להחנכר עליהם כמ"ש רז"ל ודע מה שחשבי לחסיקורם):

נהר יח לבאר כי כללות של כל הנשמות מישראל הם ס' רבוא:

התורה היא שרש הנשמות של ישראל ולכן יש כנגדם ס' רבוא פירושים בחסרה כפי כל אחד מן הפירושים אשר משם נחמה שרש נשמה אחד מישראל ולעמיד לבא כל אחד וא' יקרא וידע כל החסרה כפי הפירוש הנביע לפרשו אשר על ידו נברא וכן הוא צב"ע. אמנם יש נשמה אשר כוללת כמה וכמה פירושים והנה נשמה משה רבינו ע"ה היתה כוללת כל הס' נשמות מישראל וע"כ היה יודע כל הס' רבוא פירושים ובלילה צעת השינה כשיזכה לעלות הוא קורא שם אוחו פירוש הנביע למעלה והכל הוא לפי מעשיו. ודע כי האר"י ז"ל היה רואה בנפשו אדם הפסוק והפירות השיך בו כפי נשמתו והיה מבאר לו כי בזה התעלה נשמתו למעלה לאין קץ ויתגלה לו דברים זרים והחומר לא ירגיש בזה. ודע כי ס"ר פירושים הם כפי הפשט כנגדם יש גם כן ס' רבוא באגדה וכמו כן ס' רבוא בקבלה וכיוצא בזה בכל חלקי החסרה ואין לך נשמה שאינה בלוגה מכולם:

נהר יט בסוד המגיד וסוד הנבואה:

דע כי מן העסק שהאדם עוסק בחסרה ובמזוה מזה נבראו מלאכים קדושים וזהו כפי ערך עסק החסרה כי אם תהיה הלימוד לשמה אז יהיה ג"כ המלאך הנברא ממנו קדוש יותר ומאמן ג"כ בדבריו ואם יהיה הלימוד בחסרון ושיבוש ועושה ח"ו אזי כפי מה שחסר מאותו מזוה מן יחסר אור המלאך ההוא והענין כי בחיות האדם לדיק וחסיד ועוסק בחסרה ומתפלל בזונה הנה בודאי שאין שום דבר שאין לו ממש כי חסילו הקול היוצא מן הבאת המטה וכיוצא בו אינה נעלה מנכר בזוהר שלח לך. אמנם הכל לפי המעשה ולפי בחינות

רוח הקדוש כמו מדריגת מרע"ה נבזוהו * אמנם שארי בעלי רוח הקדש שהיו מהבל של לדיקים אחרים ויש בהם מדריגות כזכור וגם כן יחלפו מדריגות הנבזוהו ובעלי רוח הקדש כפי מקום אחיזתם בח"ה ומלכות ודי בזה ואין להאריך * מהאר"י ז"ל :

נהר כ לבאר קדושת המקום ע"י דברי תורה :

הענין כי כל המקומות שעוסקים בד"ת אותו מקום מקבל קדושה בלי ספק ומתקדש והבתי כנסיות ובתי מדרשות וכן שאר דברים שהם השמימי קדושה והנה בהיות הדיק עוסק בד"ת במקום ידוע אותו המקום מתקדש על ידו ואותה הקדושה נאלצת משמחה ומש"מ גם בהיות אותה קדושה בסוד החורה המחודשת על ידו כי אותן חידושים פועלים למעלה קדושה יותר גדולה כי מהם נעשים שמים חדשים וארץ חדשה כזכור בזהר בראשית ואם כן ראוי שימצא שם מציאות קדושה כי הקדושה אחוזה במציאות נשמתו * ובהיות הדיק גובר בקדושתו בזמנים ידועים אז יפקוד נשמתו אז ככל המקומות אלו שנתקדשו על ידו כי כל כך יש יכולת במציאות יניח נשמתו שם שהוא בא לחדש אורו מידי זמן לזמן כזכור ומה גם בהיותו עוסק בסודות החורה מלא קדושה לקדושה ומאירה זו בזו ולא ירחקו ממנו כי הקדושה הזאת שנתחכפה על ידי אלו יעורר קדושה הקודמת ואותה הקדושה היא תעורר נשמת הדיק הנאסף ואז מאירה ובלקח הריא רוחא ליעלא כזכור בזהר פ' פקודי ע"ש * וממם אותה האורה ואותם הדברים שהידש שם אז יסוף הענין קדושה על קדושה ונשמת הדיק ירוץ שם דהא קיימא לן כי שפתחיו דובנתא כקבר ונשמתו מתעוררת ונתנה אל מקום חידושה ומולאה שם אלו הדיקים העוסקים שיעוררהו והיינו מה שזכור בזהר פ' פנחס * ומש"ל :

נהר כב לבאר סוד ירירת נשמות הצדיקים ממקום מנחתם להתחבר עם הצדיקים העוסקים בתורה בעולם הזה :

הענין הוא כי הנשמה היא מציגה והחורה מה"ת ומלאה החורה לנפש אל הנשמה ובעת היות הצדיקים עוסקים בעולם הזה בחורה אותם הקולות מההיים מהם אריות רוחניות משחלשלים ממטע למעלה בסוד חבי"ע ממדריגה למדריגה עד עלייתם לנ"ע מקום הקב"ה עם הנשמות באומרו חברים מקשיבים לקולך השמיעני וכשמעו הצדיקים ענין זה מתלבשים בסוד אריות החורה שהחחונים עוסקים ומה גם אם הוא דבר שהם עוסקים בו בהיותם בחיים ובכולם מדריגות עליית הקולות יורדים למטה ומזדווגין עמהם והעשר כי סוד הייחוד לקב"ה בשלימות הוא על ידי נשמות עולם זה ועולם העליון כזכור בזהר הרומה וזהו הצדיקים שהם בעולם העליון יורדים לעולם התחתון להשתתף עם הצדיקים שהם למטה כדי שיהיה הייחוד שלם וזהו כוד מלאכים המונו מעלה שהם נשמות הצדיקים עם עמך ישראל קבוצי מטה שהם התחתונים כדפי' בחקוינים * ומש"ל :

נהר כג לבאר ענין דברי תורה :

הענין הוא כי האדם הוא כללות העולם שהאדם הוא העולם והעולם הוא האדם כזכור בספר יצירה וח"כ לימוד סהוב מן המפורש כדרך שהם קיומו בסוד הבל זה הוא ובלו כן העולם יש בו סוד הבל רוחני דק השורה רק שעל ידו חיותו וקיומו והיינו משך שכינה למטה והאלהות הנמצא בתחתונים וכמו שצאדס הבל נכנס והבל יוצא כן העולם בסוד חיותו הבל נכנס דהיינו הרוחניות העליון והבל יוצא והיינו אומרו הבל הנלים אמר קבלת ופירוש הפסוק הבל מאותם ההבלים העליון שהם חיות מעולם שהוא מהקיים בהבל הנלים כהבל אחד היורד ומשך מאותם ההבלים העליונים * והענין כי על ידי יניח הנשמה האחרונה בחבלי חבי"ע מהאחד מציאות במציאות ומתמנה שם ומאור דיוקנו בתוך האצילות וע"י הבל הניחון הזה המתנוגץ עולה קול החורה וצוקע דקיעים בחזקה כי יתהווה מאותם המלות אריות וקלן ואז אין כח במקריגין לעקלו ולעכבו אמנם בהיותו מנגמס בתורה אז האריות מתהוות באיור כי הם חולשות * ומש"ל :

נהר כד בענין הבל התינוקות :

הענין כי העולם נברא בסוד כ"ב אריות ואריות אלו נחלם כוחם ומהמוטטת מפני מעשה התחתונים וזהו צריך להתחזק

נהר כא לבאר שכל נשמה ונשמה יש לה חלק בתורה :

הענין כי החורה ונשמתן של ישראל ענין א' הוא ובחינויותיו שזה והעד על זה כי החורה בח"ה ובה כוד ישראל שהם ס' רבוא ובכל נשמה ונשמה יש לה בחינה ידוע בחורה שאי אפשר שתתגלה על ידי זולתו אלא אותה הנשמה הגלה אותם הסודות ובעוד שאותן הנשמות לא גילו אותן הסודות אין הקב"ה מגלה אותם ללדיקים כלל זולתו למטה רבינו ע"ה שחפלו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש בחורה נאמר למטה אלא שלא ניתן לו כבוד גלגלו כלל וזהו ככל בתי נאמן הוא והיינו דאמר ליה הקב"ה למטה רע"ה אליעזר בני כך אומר עקיבא בני כך אומר ר"ל דהיינו אותה הנשמה ראוי לגלות לה כך וכך בחורה אמנם אל שאר הצדיקים שאינם במדריגת משרע"ה ודאי אין הקב"ה מגלה להם סודות שעדיין לא גילה לאותו הדיק אלא אותם שגילה כבר ואומר אותה בשם אומרו והנה לפעמים ישאלו שאלה מהם בן עדן ועדיין לא גילה אותו הדיק ואומר הקב"ה פגוי מוכיח כמו שמצינו בזהר פ' פנחס הא בר יוחאי לימא מפני שהיה חלק נשמתו וזה הענין הוא תועלת המלכות והענין כי בהיות ישראל עוסקים בתורה ומגלים סודותיה למטה ככה נשמתם המלכות מקבלת אותו הסוד ומתקדש בו והיא משפיע והוא מתייחד בה

נהר כז לבאר קדושת המקום ע"י דברי תורה :

הענין כי כל המקומות שעוסקים בד"ת אותו מקום מקבל קדושה בלי ספק ומתקדש והבתי כנסיות ובתי מדרשות וכן שאר דברים שהם השמימי קדושה והנה בהיות הדיק עוסק בד"ת במקום ידוע אותו המקום מתקדש על ידו ואותה הקדושה נאלצת משמחה ומש"מ גם בהיות אותה קדושה בסוד החורה המחודשת על ידו כי אותן חידושים פועלים למעלה קדושה יותר גדולה כי מהם נעשים שמים חדשים וארץ חדשה כזכור בזהר בראשית ואם כן ראוי שימצא שם מציאות קדושה כי הקדושה אחוזה במציאות נשמתו * ובהיות הדיק גובר בקדושתו בזמנים ידועים אז יפקוד נשמתו אז ככל המקומות אלו שנתקדשו על ידו כי כל כך יש יכולת במציאות יניח נשמתו שם שהוא בא לחדש אורו מידי זמן לזמן כזכור ומה גם בהיותו עוסק בסודות החורה מלא קדושה לקדושה ומאירה זו בזו ולא ירחקו ממנו כי הקדושה הזאת שנתחכפה על ידי אלו יעורר קדושה הקודמת ואותה הקדושה היא תעורר נשמת הדיק הנאסף ואז מאירה ובלקח הריא רוחא ליעלא כזכור בזהר פ' פקודי ע"ש * וממם אותה האורה ואותם הדברים שהידש שם אז יסוף הענין קדושה על קדושה ונשמת הדיק ירוץ שם דהא קיימא לן כי שפתחיו דובנתא כקבר ונשמתו מתעוררת ונתנה אל מקום חידושה ומולאה שם אלו הדיקים העוסקים שיעוררהו והיינו מה שזכור בזהר פ' פנחס * ומש"ל :

נהר כח לבאר שכל נשמה ונשמה יש לה חלק בתורה :

הענין כי החורה ונשמתן של ישראל ענין א' הוא ובחינויותיו שזה והעד על זה כי החורה בח"ה ובה כוד ישראל שהם ס' רבוא ובכל נשמה ונשמה יש לה בחינה ידוע בחורה שאי אפשר שתתגלה על ידי זולתו אלא אותה הנשמה הגלה אותם הסודות ובעוד שאותן הנשמות לא גילו אותן הסודות אין הקב"ה מגלה אותם ללדיקים כלל זולתו למטה רבינו ע"ה שחפלו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש בחורה נאמר למטה אלא שלא ניתן לו כבוד גלגלו כלל וזהו ככל בתי נאמן הוא והיינו דאמר ליה הקב"ה למטה רע"ה אליעזר בני כך אומר עקיבא בני כך אומר ר"ל דהיינו אותה הנשמה ראוי לגלות לה כך וכך בחורה אמנם אל שאר הצדיקים שאינם במדריגת משרע"ה ודאי אין הקב"ה מגלה להם סודות שעדיין לא גילה לאותו הדיק אלא אותם שגילה כבר ואומר אותה בשם אומרו והנה לפעמים ישאלו שאלה מהם בן עדן ועדיין לא גילה אותו הדיק ואומר הקב"ה פגוי מוכיח כמו שמצינו בזהר פ' פנחס הא בר יוחאי לימא מפני שהיה חלק נשמתו וזה הענין הוא תועלת המלכות והענין כי בהיות ישראל עוסקים בתורה ומגלים סודותיה למטה ככה נשמתם המלכות מקבלת אותו הסוד ומתקדש בו והיא משפיע והוא מתייחד בה

השגת הנבואה כולם אפילו קטים שבמעי אמן כנודע ואילו
 הוא המהפסע הוא מן הספרות הידוע שהוא ח"ת ומקורה
 מן החכמה העליונה המהפסע דרך הבינה ולכן יוכל מן החכמה
 ובינה מה שלא יושג ומתפשט דרך הספי" עד שתדל לחתומים
 בסוד התלוצה מדריגה אחר מדריגה והנה הדברים הרחמיים
 בהתגשמת יחויבו במצות שהיו קלה רוחניות ובקלה יהיה
 גשמיית ומלך הגשם החורה שלמה שגשמו במצות ומלך
 רוחניות שלמעלה יהיו רוחניות ובשידוקק האעיין בדבר זה
 ישיג כי חורה הואש היא רוחניות ולה מלאות נעלם רוחניות
 בעולם של אצילות מלאות נסתר לא יושג אלא בסוד נשמת
 אצילות וגשמיית שזאצילות יתחלק כי הגשמה שהיא מן הבינה
 השיג ד"א דק והרזו שבת"ח ישיג אך אחר דק אבל לא
 בהגהת הגשמה הקודם שמן הבינה והגשם שהיא מן מלכות
 השיג ג"כ בה דרך דק אבל לא כדרכים הקודמים לגשמה ורוח
 הגשמה תודיע להרוח מאותה ידיעה הרוחניות הנעלמת והרוח
 יודיע אל הגשם והוא ע"ה שהשכינה משפעת אל הת"ח והת"ח
 למלכות ואצילות הבינה נעלם ודק מאצילות הרוח שבת"ח והת"ח
 נעלם ודק מאצילות המלכות כנודע וג' דרכים אלו הם ג"כ
 צבי"ע אשר מאמן נשמתו ורוחין נפשין ואחר כל זה תלוצה
 החורה בסוד ד' קליפות המלך שחאמרה החורה לא תלוצה
 שעצמו נודע כי אם לא תלוצה אדם הראשון בסוד עור הנחש
 ובחומר העבור הזה לא יהיה החורה מתלוצה באיסור לא
 תלוצה שעצמו כי מה לבוש שעצמו שיך בגשמה הרוחניות
 המלוכנת בלבוש רוחניות אמנם היה ענין המצות ופי' קודם
 חשא אד' הראשון כזה לא תלוצה שעצמו שפ"ן ע"ז מלך המהפסעו
 והיה הכונה להדב הראשון שלא יתחילף לבוש אור שבו
 אל לבוש עור הנחש דהיינו הקליפות הנקראים שפ"ן ע"ז ועו'
 בלי ספק שבו לרה וזוקה ומופשים בהאדם ומושכים אותו
 לבינה ומי גרם לו שיטעה צירוף שעצמו צמר ופשימים על
 שנתלוצה בעור הנחש כנודע ועד"ו לשאר המצות שהם הגשמיית
 ועד"ו שפ"ן איך הגשמה תזדקק ופשוט החורה והמהפסע
 לעתיד לבא מן הגשמיית הזה שהוא עשיוה ושיעור לא נדעו
 מה שיהיו אחר התחייה מפני שאנו מלוכנים בחומר וכמו שלא
 נוכל לדעת מהות גופינו איך שהיה קודם חשא אדם הראשון
 או איך שיהיה לאחר התחייה רק רמז מעט נוכל לדעת כמי
 שרואה אור מבין סדק המהפסע ודע כי קליפה הראשונה היא
 הנעלמת ומסתתרת ההורה שהכירוב נציאנו וחקמנו בצבור ואין
 לנו ספק במעשה המצות ודרייתו וכלל התלמוד ולא ישתנה
 מן ההורה דבר לעתיד ואפילו בדברים המפרשים ואם יבא
 משה רבינו ע"ה והליהו הנביא ז"ל עם משיח זקנינו לא
 יחדשו לנו דבר במעשה המצות רק שיפרשו לנו את הספיקות
 כמו התיקו' שבתלמוד בענין שלא ישר בהחורה קליפה הראשונה
 של האגוז כלל • אמנם הקליפה הב' שהוא קשה כאבן לא היו
 יכולין לשברה מכל וכל לכן אין לנו משיגין מסודות הקבלה
 כי הם דבר מעט מהרבה שישיג ולא נוכל לדבר בקבלה מבלי
 להעזר בה סוד הגשמיית • אמנם יש דרך אחר אשר כל
 מלאותיה נעלם בענין ואלה המלאכים אשר מלכו בארץ אדום
 שפי' צוהר שדרכי הקבלה ההוא המהפסעים המלוכנים השפוע
 אל הרוחניות זאינו אלף ע"ד משל לדבר הדק ביותר כדי
 שישיגוהו שלל המעיין ולעמוד השתבר קליפה זאת מכל וכל
 ויחברר

להחזיקו ולהעמידו ולחדשו הא כיצד הכל זה של טינות הוא
 כלול מאותיות ההורה עולה ומתהווה ממנו רוחניות מאורף
 מאותיות והמלאכים נעלים אותו ומעלים אותו אל סוד הייחוד
 העליון ואפילו שיהיו האותיות בלי צירוף כגון שקרין ח' ב'
 ג' ד' איתעביד מיניה רוחא חדא והיינו אות ממש בהולאתו
 מפיו וסלקא ההוא רוחא לעילא כנודע צוהר פקודי בהיכל
 שפי' ומש"ל :

נהר כה לבאר מדריגת התורה וירירתה :

הענין כי השכינה יורדת בעונותיו בסוד הגלות מדריגה אחר
 מדריגה וישראל יורדים ומפלים וע"כ נקראת סוכת
 דוד הנופלת אשר משמעותו נעלום נופלת מדריגה אחר מדריגה
 כ"ז ימי הגלות בכל ולכן מיום שחרב בית המקדש אין לך
 יום ויום שאין קללתו מרובה משל חבירו וכן החורה יורדת
 ממדריגה למדריגה ממשנה לברייתא ומברייתא לאמוראים
 והוראס ומשם אל מדריגת רבן סבוראי ומשם אל מדריגת
 מפרשים ומשם למדריגת הפוסקים עד אשר נחמטפה הידיעה
 וירדה אל חלתי השפלות ונפלה סוכה ולא ואין לה עוד מעמד
 עד דמטו רגלין ברגלין כנודע צוהר פקודי וזו יתקיים קומה
 עזרתה לנו ונמלא כי סוד המהפסע והברייתא ותלמוד ורבן
 סבוראי והגאונים והלכות והמפרשים ופוסקים הכל הם סוד
 עליון בסוד אור החורה היורדת מלמעלה מנקודת היכל קודם
 הקדשים ויורדות ממדריגה למדריגה אחר מדריגה ואשרי מי
 שומד להם בספן לישראל בסוד הורחו להחזיק אור שלא תכבה
 ח"ו אור החורה כי צוה הוא כמי שמקיים סוכת דוד הנופלת
 ועושה לה סעד וסמך :

נהר כו לבאר חילוקי חירושי תורה :

דע כי חירושי החורה יתחלקו לב' חלקים הא' בחידוש פירוש
 הפסוקים וכיוצא בזה אשר תיבה פסוקים יורה לענין
 הזה ובחינה זו היא במדריגות מלכות כי חורה שכתב הוא
 סוד ח"ת ופירוש החורה הוא סוד מלכות לכן חלק זה הוא
 במלכות הנודע צוהר מילי דאורייתא וחלק הב' הוא חידוש
 שאינו כפשוט הפסוק אלא הוא בסוד דרושים בענין חידוש
 שיחשדה בהקדמת חכמה וזהו נקרא צוהר מילי דחכמתא •
 וענין זה שיעלה על ענין הקודם הרבה כי ענין זה סלקא
 לרישא דלדיקים והנה דברי צוהר הכ"ה פירוש הכתובים והם
 דברי תקונים שהם מילין דחכמתא :

נהר כז לבאר סהות התורה ומתות הקליפות ומספרם :

הענין כי החורה היא עם האצילות רוחניות עליון מהפסע
 אל התחתונים והיא השנה אלהים וא"ל להיות מושג
 לתחתונים זולת ע"י נבואה מפני שאינה השנה משנה בכח
 הדעת של הגשמי ואין התחלה מהשכל הגשמי ענין הפכעיים
 שהתחלתו מן החוש המושגת אבל החורה חלקית התחלתה
 מן הנבואה ואם ח"ו יכתיב המכתיב הנבואה אזי יכתיב ג"כ
 קד"ת ולכן יהיה הרחיה הראשונה לישראל מהקב"ה על החורה

ויהבבר לנו מציאות ההורה כבודות בלי אמצעי ויהעלה השכל ויגשיל אז הדבר אשר לא נוכל לבער עתה מפני שלא ידענו מהו :

נהר בח בענין עסק התורה בלי הבנה ופלאול :

דע ששם היה עוסק כל יומך בתורה בלי להשכיל בה רק שתקרא בה הנה בזה אהה אוכל החטא עם הסובין שלו והחטא עם הקליפה כי הקושיה להלכתא הם סוד הקליפות ואהה מחויב להקשות ולשבר הקליפות ולהוציא המוח ולהרין ולדקדק המלה ולהבין ונעלמה ועל המדקדק בה נאמר יעשה למחכים לו כמזכר בזוהר והיות העוסק כך בתורה בלי הבנה כל מה שאפשר בידו הוא מערב קודש בחול וחול בקודש ועליו נאמר ואלא מוסיף יסוף וכוא חייב מיתה כיון שבידו לפלאול בתורה ואינו עושה בזה הוא מחזיק הקליפות ומעמידן והענין דע כי התורה הוא עלם האצילות המתפשט והיא היתה המלאה חלקית שבה ידבק האדם בהחלקיות ולהודרך הנשמה לאור החיים האמתיים דהיינו הדבקים בחלקים בזה"ו ונבנה"ו ו"ה הכהוב ואחס הדבקים בה' אלהים חיים כולם היום אפילו בעוה"ו ומכ"ש בעוה"ו והדבקות בו נרץ שיהיה בלי מסך מדליל ביד ובין תורקך וכיון שבעינין בתורה והיא רחוקה מידעתך ונעלמה ממך ע"י קושיה שהם הקליפות המכסות את התורה ומעלמים אותה מעין שכלך והכי הקליפות הם מציאות ברזל ביד לבניו ולכן אם חשק האהבה בלבך שקועה להדבק בו נרץ שתהפשט אחר הקושיה לשבר אותה ולבעלם ולדבקו בתורה הנעלמה בתוך אותן קליפות והעושה כך הכי הוא דבוק בתחילת הדיבור והכו ההגודלות הגדולה אשר מקרב אותך להשי' בלי מסך ומדליל בידך לבינו ואף אם אתה עושה כך אם תפריש מהשבתך את התורה ומן הענין שבה הכי אתה בלתי עושה שעה חשוב כח משאר בני אדם בענין הדבקות בהשי' מפני שאין דבקותך עמו אלא כ"ז שאהה מחשב בתורתו חמס כשהפריד מהשבתך מן התורה הכי מיד הקליפות מזומנות להמציא בידך ובין קודם פירוד ולכן אסרו רז"ל לת"ח לעמוד במקום המעוקף כדי שלא יפריד מהשבתו כי התחבר בתורה אסור שם וכדפירש במעשה הגבור דרבי כי התחבר בנית הכסא אחר' בחשבון שפלתו וכוון חסד שיהיה כאלו אומרים לו שהענין גורם לו להלשך לדברים הגשמיים והכי עתה בעת ההוא שוקע בתכלית בזיון בהגוף ואיך התגלה ובהו הוא ממש יכניע את הקליפות ויחדק בקדושה ובהלקות ולא יהיו החינוכים מפרידן בינו ובין הדבקות ומכ"ש שרץ האדם בזהוהו נכנס לקדושה לדבר בענין התורה להשוב שגונותיו גורמים לו ח"ו כמה יסוים בקושיה ולרץ שיתחזק האדם כנגדו לבעלם שכל שאל יהיו מפרידן בינו לבין קונו ע"ד שפי' בתקונים שכאשר יראה האדם הקושיה מתחזקות לפניו בהלכה ישיכיל שהם הקליפות המבדילות בינו לבין קונו ואיך יידע כי שגונותיו גורמים לו ויתחזק בהשבעה ובעסק מלוא ולדקדק ויהתמיד בענין ולא ישיכיל והנה בזהוה האדם חוזר ועוסק בדבר וחוזר עליו ומעיין הרבה פעמים בו והו סיבה שבתו הקליפות מפני שהתורה היא כבוד הגל סיבה שבאדם ממש אהיות הקבועות באדם בזה הם התגממות באויר ועולות הם כבוד אבי"ע מציאות למציאות וע"י עליה זו שהיא עולה להדבק בשרשה אז אין ספק שאותן האהיות הם

עולות ובקועות את האויר ופוחתין פתח למעלה ומדקקין לבעל העוסק בחלקים ומשפיע בו הבנה וישיכיל אשר בתחלה לא היה כמו להשיכיל :

נהר כמ לבאר חלקי התורה :

הענין כי יש ב' חלקים בתורה האחד סוד האצילות דהיינו ממלכות למעלה והב' סוד ב"ע והנה סוד התורה שממלכות ומעלה אין כח להאדם להוסיף בה דבר אם לא בסוד הציבורות המתחדש' אל הנביאים המגלים סודותיה ואין חלוי ע"פ הרוב אלא על פי הקבלה העליונה ומשגיחין בזה קול דהיינו המלכות בסודותיה דתמן תליא מלתא ואין לאדם רשות לעשות מדעתו דבר מה שהוא היפך הקבלה אם לא ע"י נביא וע"פ זה קול כנון הרשב"י ע"ה וחזיריו שהיו מיורדי המרכבה ומשינים עינים נסתרים בסודות חמס התורה שאלם ג' עולמות ב"ע זה נמחר להתחננים דמתמן עימינים ומשמאלים ושם בבריאה הוא סוד לשכה הגזיה כי שם הוא סוד ע' סנהדרין שלמעלה ושם חלוי הכל ע"פ הרוב ולכן בזה חלק התורה דבי"ע כתיב כי יפלא ממך דבר למשפט וכש"ספק לנו דין מן הדינים יתקבצו אז כל הכתי ישראל וידעו ע"פ הרוב משום שבו תליא מלתא ואין משגיחין בזה קול כ"ח בתורה דאצילות אשר שם הנזירות כולם לייס על פי הרוב אלא כולם הנזירות הקב"ה ועוד יש חילוק אחר והוא כי התורה דבי"ע אין בכתה לבעל קושיה כלל והעצם כי הקושיה היא סוד הקליפה הקשה ויש להקליפה כח לעלות בכל הג' עולמות ב"ע ומה גם בסוד הגלות והלחמ בתלמוד תיק"ו שהוא משום שאין כח להרין את הקושיה ולפשוט האצטיות ונאמר קשיא פלוגי קשיא עם היות דבריהם דברי חלוקים חיים מ"מ והתחזקה פה הקליפה ואין כח לבעלה כלל חמס מחד בה מלך שיהיה אורייחא דה"ליות נאמר שם חני י"י הוא שמי וגו' אין בה קושיה ולא תיק"ו כלל על שיש בה כח לבעל הקליפות :

נהר ל רבאר סדר הלימוד :

המקרא מלקת לג' חלקים תורה נביאים כתובים ואח"כ המשנה וברייתא ותוספתא שהיא תורה שבע"פ והא"כ ספר תורת הכהנים שיש בו קע"ב פרקים בסוד עק"ב חביבות שיש ב' הדברות ומי שזוכה ועוסק בספר זה יתגדך בעק"ב ברכות כמנין פרקיו ונחשב לו כאלו קיים כל ה' דברות והשי' שומר אותה בכל עת ובכל מקום אח"כ מדריגה הג' והוא תלמוד ירושלמי ובעליו והמדברים והאגדות • ואח"כ המדריגה הד' הקבלה המבשרת ומועשה ומרכבה ושיעור הקומה וכסא הכבוד ודע שכל תלמיד חכם הדורש באגדה יש לו כח לחמול כל עוונותיו של ישראל ואם מוסיף ואומר קדיש על האגדה נמחלין לו על כל עוונותיו ואפילו נחמס עליו גזר דין לרעה הקב"ה מוחל לו ומספר שגונותיהם וכן השומע דרוש מפי חכם בתכמת הקבלה יתקרב אגדה מחלו לו כל עוונותיו • ודע כי שם יסוד' ד' חלופי' המשיב מדריגה שהוא מקרא זוכה לנפש שכלולה מששה קצוות שהוא הוה ה"א מלא והזוכה למקרא ולמשנה זוכה להשגת הנפש ורוח הנפש כלולה מן ניונות הנזכר וכו' כלול

כלול מ"ב ניצוזה כמנין ו"ח"ו מלא הרומו לח"ח ובין כולם הם כ"ה ניצוזה והזכה למקרא ולמשה ולחלמוד זוכה להשגת נר"ן והנפש כלולה בוח"ל ניצוזה שמזכר והרוח כלול מ"ג ניצוזה ונשמה מו' בנינה והמשיג מדריגה הדל"ח שהוא שלמות חכמה האמת יזכה לנשמה כלולה מן ניצוזה כמנין וי"ד מלא הרומו אל החכמה ובין כולם הם מ"ה ניצוזה כמנין אד"ס בסוד מ"ה אד"ס ותדעוהו ומעטם זה נקרא אד"ס :

נהר רא לבאר מעלת המתחבר לחכמים ועובדי הש"י :

הענין לפי מה שיתקרב האדם אל העובדים כן הוא מתקרב בסוד החיים הנחיים כי אם יתדבק במארי מקרא הגה יתדבק בסוד ספירות ה' אחרונה המתלבשת באופנים ואלו יתדבק בצבלי מטה הגה יתדבק בסוד חיים נחיים ואלו וכל אחד יתדבק בחיות שבניירה ו' ואלו יתדבק במארי ההלמוד יתדבק בנשמה ה' ראשונה אשר מתנהג' בשרפים שהם צעולם הכסא ושארז"ל לעולם ימכור אדם מה שיש לו וישא בת ח"ח מפני שמורה זו אין לה שיפור כי הוא הכלי להתדבק בה ולהתקרב אליו ולכך אין לה שיפור ח"כ כל הן ביתו לאין נגדו כי שם יתדבק ומקיים מותו ובו יתדבקו ממש עד"ו המזכר ונדוע כי אי אפשר לדבק בשכינה אם לא באמצעות הרוח ולא ברוח אם לא באמצעות הנפש לכן אמרו רז"ל לא מלא בת ח"ה ישא בת מלמדי תינוקה שהם מארי מקרא וכן בת גבאי דקה שיש בה בחינת הנפש והענין שירדוף עד שידבק נפי הכנהם כל מה דאפשר מעטם שלא ימשך להאדם חיים נחיים אלא מלד דביקות בהש"ת כמשי"ה והאדם הדבקים ב"י אלהיים חיים כלבם היום כי לפי מה שיתדבק האדם כן יזכה לחיים נחיים והענין כי האדם הוא בעל בחירה ורוץ אם יעזיב מעשיו יהיה ממארי מקרא יזכה לנפש והרי חיים המתלבשים בו ממדריגת האופנים ואם יזכה עוד להיות ממארי המטה יעלה למדריגת הרוח והחיים ממדריגת הכסא שבניירה ואם יזכה להיות ממארי ההלמוד יזכה לנשמה דכריאה והחיים המתלבשים בו הם ממדריגות השרפים וכשי"ה עוד להיות ממארי קבלה בפתרי חורה יזכה לנר"ן דאצילות וחיים ממדריגות האצילות ויתדבק בוח"ל של בס וכל זה בתנאי שהיו מעשיו יתבר מחמתו וכמשי"ה והאדם הדבקים ונר"ן משאר הנמצאים כולם ועל ידיכם כל העולמות מתדבקים בהיותם דבקים ב"י אלהיים והפסעו בכל חלק וחלק ששכס ונש"ה כוללם ר"ל כל חלקיקם בגוף ונפש ונשמה כמזכר :

נהר לב במעלת המחזיק ירית"ח :

הענין כי הח"ח אינה נקרא בן המשמש לאציו שלא על מנת לקבל פרס שכר מצוה כהאי עמלא ליכא ומה גם ס'ערא דאצילות שלא יתבסם כלל ולכן אין לו צעולם הנשמי כלום מה עושה עם הארץ עושה עמנו חיק ולבוש תלמידי חכם כמה שמאכילהו ומשקיהו והפעם דלית ליה מדינה כלום מדה כנגד מדה שהוא דליק ביסוד דלית ליה מגרמיה כלום וביזום השבת אין מבטלין כלום כי מאלל יום השבת הוא רוחניות ולא בשמיות ואין עושין בה צורך אולם נפש והעטם כי חוספת הנשמה שיש

לשאר בני אדם בשבת יש לח"ח בימי החול ו העטעם לסי שהוא נעשה בשבת בזמן שהיה לו נשמה יסירה וצלותו שימוש בחורה שעשה בחול ובפתק בו נשמה יסירה לשבת כמזכר בזוהר פ' הרומה קל"ו בחוקן שלעולם לח"ח יש לו נשמה יסירה וביזום השבת יש לו כפליים ואלו עם הארץ סביל ליה במומיה להאכילו ולכל זכריו ביום השבת ומושיט לו מאלל יפה נס ביום חול וכסות נקייה ביום חול ואלח"כ לקבל זכריו לאתהגא שפיקודין כפוס רשותיה בזכותו וישעו לו ממלך המוה אלל ישחוט בשכין פגום ומן הגיהנם כי הדקיקים מתים על ידי סכין דדוק שהוא מסייעא דקדושה ולכן הם נקרנין לקרבן ע"ז המזבח למעלה בסוד ואשי ישראל וספלהם מהרה באהבה תקבל זבולן :

נהר לג לבאר סוד קבלת פני רבו וסוד ראיית הרגל וראיית ס"ת וסוד ראיית א"י :

ראוי לדעת מהו מעלה הרוחה ארץ ישראל מרחוק חף ע"פ שלא נכנס בו כי מנינו שאמר הכהוב אם יראה איש באנשים האלה את הארץ גו' נראה כי ברחייה היא המעלה נס למשה זכריו ע"ה נאמר לו סומך למיחיתו שיראה את הארץ כמשי"ה עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ גו' וכתיב ויראהו ו"י את כל הארץ גו' והענין ויבן כמ"ש בזוהר בפסוק ויוסף ישיח ידו על עיניו כי העינים הם מצוה לצורות המדומות אל השכל החלה ינייר בשכלו את הדבר ההוא בדעתו ובשכלו והנה אם הצורה ההוא הוא מהדברים הפחיתים או יבשים השכל ויודיעו ממעלתו והוא החיסור בהשכל בנשים ובעריות שאף אם לא ידמה בשכל לעבור עבירה סוף סוף ינייר בשכלו צורה ההיא ויראה בה שאלו ראוף אם לא יפגול פעולה רעה והעטם כי היתה המלאכה המצטייר בשכלו יפגול הנפש או יתקנה אם יהיה צורה טובה וימלא בזה כמה דברים טובים בענין העבודה ואלאשר ינייר האדם בדעו צורת הקדושה ההיא שיראה בדעתו ישלים שכלו ונ"ס רבי אלח בפי משפטים שיהיה צורת רבי שמעון מצויירת לפניו והיה משיג ע"י זה השגה גדולה ונ"ס והיה עיניו רואה את מוריד וכן אל השכלו אל האצילים כי אסור להסתכל בע"ז כי הצורה ההיא פוגם השכל ונ"ס אסור להסתכל בפני רעה ולא זו בלבד אלא שגם היות צורת אדם נכבד מצויירת בשכלו הוא ישיג מעלה גדולה ונפלאה ונ"ס שארז"ל חייב להקביל פני רבו ברגל כי יעטייר עמנו לצורת שכל רבו ונש"ה חייב אשר עמיתו לפניו דהיינו שעמד בפני אליהו רבו ועמידתו לפניו נס שיצטייר את צורתו בדעת וסכל אליה שהוא משמש לפני קונו מרוב דביקותו בנבואה ונמלא עמל לפני י"י וכאלו צורה רבים ונש"ה יראה כל זכורך את פני האדון ו"י כי ינייר הוב' צורתו ומציאתו בהשכינה שעומדת שם ואף אם היות כי השגחה השם הוא בכל מקום עם כל זה לא יתבודד האדם לחקוק צורתו בהשכינה כמו בהיותו מתרחם במקום הקודש ונש"ה ולא יראה פני ריקס ובי האי גונגא טובא בשאורייתא והנה היות איש רואה את אלהבו בלי ספק יקנה עובש שמהה גדולה ויחוקקו צורתם זה רעה וזה בזה מרוב אהבתם ויקנו בדעתם צורתם וירבה שמתחם ואתבטחם והיך בהיפך בשונא ונש"ה לא יגורך רע וכן מי ביקש זאת מידכס רמוס חזירי כי יעוררו השגחה בלי ספק וכמשי"ה אם יראה איש באנשים האלה את הארץ גו' כי אחרי שהם שפירו

ובין התורה דהיינו ממש בין האדם ובין האלהים ראוי שנאמר כי דבוק יהיה נמצא שבעולם היותר משכיל שבעולם וא"כ לפי זה מרע"ה הנחדשק יותר באלהים הוא שהשיג בתורה יותר מכל צדי עולם וכמו שנעשה רב לישראל בכלל ולכל הצידיים כן ראוי שנאמר שמה שחידש הוא בתורה הוא מה שאנחנו מחדשים בה ואין זה דבר שיחדש בתולדותו שלא ידע הוא בעצו השכלתו ממצאנו"ל אפילו מה שתלמיד ותיק עמוד להשג נאמר הכל למרע"ה האמנם נאמר במשה רבינו עליו השלום בכל ביתי נאמן הוא ששם היה רוצה מרע"ה לגלות לנו המרכבה ביכולתו היה מחדש לנו כמה וכמה יותר מיחזקאל הצידי • אמנם הקב"ה גילה למרע"ה ואמר לו דע שצידי א' יעמוד לישראל ממשפחה פלוני וזאת היה כוננו ונבואתו ומכוון והספעתך הינא כך וכן ולא יתכן שרות למרע"ה לגלות סוד ההוא עד שעמד יחזקאל וגילה לנו הקדוש ב"ה על ידו ועד"ז לכל התורה הוא מה שנחדש בהן מן הפירושים והדינים ופרוק הקוסיות מפני שיש עת לכל הפן וכענין שיר השירים שנתגלה ע"י שלמה המלך ע"ה בצנין בית המקדש וכיוצא בזה ייחוד לפ"ז וסוד זה הוא כמה שגודע כי התורה והנשמות והזמן הם הספירות המנוגלות למעלה בפנין א' יחוס ללהם כי הזמן הוא סוד גלגול הספירה ביום ספירה פלונית בלילה ספירה פלונית ובשבת ספירה פלונית • וזמן שהיה מיום שנברא העולם בסוד גלגול שמות הספירות אינו סוד הזמן שמתגלגל עכשיו מכאן ואילך אלא לכל זמן בחינה מחדשת כי סדר הזמנים אין לו תכלית ועד"ז יש בסוד התורה שאפילו יעמדו כל צדיקי עולם שבעולם היה וכל הצדיקים שבעולם הבא מיום שזולד אדה"ר ועד עתה לעולם הם מוספים ידועה על ידיעה ומשגיגים יותר ויותר ועדיין ישיגו וילכו וישיגו השגה אחר השגה עד אין תכלית כי אין סוף וזש"ה רחבה מצותיך מאוד • וכן סוד הנשמות אין תכלית לגלגול ולעולם הם נובעים ומתחדשים כל אחד ואחד מצידי סוד חלוק בתורה מפני שכל נשמה וגשמה חלולה מבחינה ידועה מבחינה שאין לה סוף ובהיות שהצדיקים עוסקים בתורה ומלאים זה לזה חלק תורה פלוני חידש כך ופלוני חידש כך וממש ככללים בחינות עליונות זו בזו ואור נשמה זו בזו זהו שלימות העליון שאין למעלה הימנה והוא האחדות וקשר ההיכלות בספירות וזהו סוד האומר דבר בשם אומרו מצידי גאולה לעולם כי מאיר ממש אותה בחינה שגולה סוד זה בענין שיגלה מה המקור ומוסיף בתורה ובאחדות ונודע שלא ימצא צניק זה שלא נמצא צניק ששורש ואחר שכן הוא יקשה למה לא נתגלה אור זה ע"י שבוש שהוא מרע"ה ונתגלה ע"י הענף אלא שיש יחוס לאותו אור להתגלות ע"י הענף ההוא ולא יתגלה על ידי זולתו כי כמו שכל הסודות כלולות בצי"ח אשר בו כלל ענפי התורה ומתפשטים ממנו בסוד הענפים ומתגלים ע"י עסק פלוני ופלוני כך התורה בסוד הנשמות נשמה מרע"ה כוללה הכל ומתגלים הכל ע"י נשמה פלוני ענף פלוני והכל נתגלה למשה רבינו ע"ה שהוא שרש בחינת עליונות ובהיות נמצא נשמה פלונית התלויה בסוד הגלגול בזמן פלוני יתגלה סוד פלוני והכל נתגלה ע"י שורש שהוא מרע"ה והצי"ח והזמן נתינת התורה שאז נמצא בחינות זמן גילוי התורה והזמן נתינת התורה והצי"ח מתפשטת ומתחלה כולה וא"כ נתבאר שאין דבר מתחדש בתורה

בגוה הארץ ושנאהו אין ראוי שהיה זוכהם חקוקה בה כדי שלא יזכו בנועם דקות הרוחניות וכן מטעם זה לא יוחקק זוכהם בהם ועוד כיון שהם שוגאים לא יוחקק זוכהם כדי שלא יעוררו שגאה במקום אהבה אמנם משה רבינו ע"ה בו לא היה הדבר כן אלא ויראה ה' את כל הארץ וגו' ופירש צוהר בראשית כי מה עשם ראה כל זה כי לא אפשר כלל ועיקר להשיג בעין הרעות הגשמי כל זה ופירש שהראה הקב"ה בצור הראשון הגוה מששת ימי בראשית שבו יכולין לראות מסוף העולם ועד סופו ועתה בהקדמות אלו יובן עוד שמראין פני כתב הס"ח אל העם אשר עינין זה נעשה גם בבית המקדש של מעלה כמזכר שם צוהר בפ' בלק ע"ש :

נהר לך לבאר מקבץ הנשמות שבנ"ע :

הענין כי הנשמות שבנ"ע מציאים המשנה של מעלה שהם מילוא קצרות כמו משנה ואח"כ מאריכים עם ביאורים כמו התלמוד וזהו משא ומתן שלהם ומי שגודד שכלו בהשכלות עניינים אלו בעולם הזה בלימודו אחי יסכיל יותר בעולם הבא ויהיה ראש ישיבה למטה וכמה שלא הלחיח כמוהו וזהו עטם ריש מחמת דקאמר צוהר :

נהר לך לבאר סוד החכם עדיף מנביא :

הענין שהצידיים נביאות שלהם הוא מן ספירות התחתונים שהם נלא והוד וטודע שבהיותו נציא בנביאותו כל כוחותיו וחושיו מהצטלים ואין יכולת בו להשיג במראה הנבואה רק אותה עיני הנפקד עליו מלמעלה אמנם כן דעתו אז בלתי מכוון לשאלות וקוסיות להקשות זה למה או זה למה אלא כפי הפן האלהים השופע אז עליו בצדוהו והבחירה המקרית נטלה ממנו עד שקמטע אין בו דעת בואוהו שעה רק להבין עיני ההוא אמנם לא יחקרוהו ואינו כן החכם היודע המבין שחוקר הדבר בצחירת הדעת שבו והטעם לזה להיות עיני החכם על הנציא תוספת מעלה להיות הנבואה מב' מדות התחתונים כ"ה המזכר והחכם השיג מן החכמה שלמעלה בסוד ההבונה וחכמה ודעה נמצא ספידעה בחכמה הוא מעלה יותר גדולה מן הידועה שבהנבואה וא"כ השגה שישגי האדם באלהות היא יותר נבחרת בבחינות אלו מן ההשגה שישגי האדם מנביא עם היא שהנביא יתחיל וישיג עין בעין וזש"ה ולכי ראה הרבה נשמה ודעת והוא מפני שמוצאת החכם הוא נפחיתו שבידו שיוכל להבין ולחקור בחממה אבל לא כן הנציא כי תתגל בשעת נבואתו כח בחירתו • ועוד עטם אחר כי נשמת מרע"ה אשר מעלתו כמה מעלה כל הצידיים נשמתו משהתפת נשמת הצדיקים החכמים המלוכסים בגוף עצמו בעולם הזה התחתון ושפע חממה מתפשט בהם כניזון השמם המתפשט בככבים ובכחו של של משה עליו השלום הם משיגים ומחדשים בתורה :

נהר לו בסוד משארז"ל כי כל אחד מישראל יש לו חלק בתורה ובטעלת מרע"ה :

אחר אשר נודע לנו כי הקליפות הם המדליין בין האדם

שלא היה הכל מקודש נתגלה ע"י מרע"ה :
הענין

נהר לו בביאור סוד השפעת נשמת ת"ח :

והמשל מצות הפילין ימלא כסא בנוף הדיק ומרכבה להקב"ה בסוד חפלה של ראש ומרכבה לשכינה בסוד הפילין של יד אמנם עמי הארץ מכניעים בסוד הפילין היצר הרע אבל לא יוכלו לעשות כסא ומרכבה לשכינה כנזכר בזוהר פ' פנחס קן כיולא בו לשאר מצות * ומש"ל :

נהר מא לבאר סוד הברכות והשפעתן :

הענין כי הנשמה היא נעשית כולם לעלות הברכות ממטה למעלה בצחינת (אבי"ט) וכן היא כולם להוריד הברכות ממעלה למטה דרך (אבי"ט) ולכן כל מקום שהברכות הם למטה הם כסא ובסיס לברכות עליונות הם באצילות בצחינת נשמה דלצילות וממנו לכל הבחינות הם דבריאה נשמה הם ביצירה ברות ואם נעשית בנפש דעשייה הם בנשמה בנפשו לעולם הוא כסא ובסיס לאותן הברכות שגרס להשפיע וממנו יושפע אל כל שארי המקבלים ואין הברכות גורמין אליו בשום מקום אלא בסוד האצילות שהברכות נמשכות ממקום שאינו מושג ואח"כ משם דרך סוד נשמתו הנזכר * ובצחינת מה שנשפע לנשמה ורוח ונפש קייטוין ומלבושים לעולם הבא ומה שנשפע בנוף הוא אוכל פירות בעה"ו * ומש"ל :

נהר מב לבאר פנים הנהגה בלא ברכה ופגם העובר עבודת גילולים :

בבר נודע כי כל נמצא בעולם נמצא ונחיתה כל פרטיו עליו ועניו ואצרו ופרקיו בזה האותיות הנזכר בספר יצירה והכל נמצא ונחיהו בנ"ב נתיבות החכמה ב' אמין בסוד הבהר וה"ם באחדות גמור פועל ע"י החכמה וע"י הבינה וע"י ה"ה וע"י המלכות וכן משתפלים ההויות למטה ואפי' עש כטון בחינה עליו ושרשו וקולמו וזרעו פרחיו וליני גדולו ארכו ורחבו ריבועו ועיגולו הכל חלוי ברמז העליון כפי כח החיותו במלאכו ומלאכו בשרשו ושרשו כספירה וספי"בם * והנהיגה מן הגבראים בעברותיו כהיהר גורם. ממש סוד הקרן שמההפק העשב הוא ממטה למעלה כי בריאותו היה מלמעלה למטה אך בהנחת האדם עם הברכה ממנו הוא עולה ממטה למעלה בסוד התעברות האור אבל כשהאדם מחזיק כוחו ע"י הברכה באצילה עולה זה עד אין סוף הנקשר בעספרותיו בנחת רוח לעבודת הדיק הוא והרשע הנהגה בלא ברכה מעל שהיה העשב או הירק או הפרי כיולא קדוש נאחו באלהות מלמעלה למטה וזה כרת אותה והוציאה מקדושה לעומתה שאינו עולה למעלה בלא ברכה ויורד למטה אל החי'וטים וכ"ס וק"ו בן בנו של ק"ו אם ממש נוטל עץ חילין או פרי ומקריבין לע"ג שהיה מה שקידש בקדושת השפע העליונה והוא דבוק בבורא מפני שעל ידי קשר השתלשלות מעילה לעלול אין לך דבר נסתר ממנו ואותו נוקב ויורד דרך השתלשלות עד שפל מצב הבריאה היא אם מי אם נומח אם דומם ולזה ראה רב ראה העושה ע"ג מליין או מסרי או מעין או מבעלי חיים כמה יחטא שהרי קיומו דבק במקיים הכל והוא עושה ע"ג והיה ראוי שיסתלק ממנו המקיים ויחטבל היווהו בנגע והא"ם אינו מפסיד יחודו מן הנבראים שאלמלי רוחו ונשמתו אליו יאסוף יגיע הכל כאחד ולא יאשר

הענין כי אצילו בזמן הזה נשמת מרע"ה מהפסע פנימי לשאר הנשמות ומאירה בהם ומשפיעים סוד ההורה ועם היות שהוא מחעלם ומחלבם בסוד הגלות הוא מאיר בנשמת החיים בסוד חייתו ואור תורתו מההפסע ומשהקף בכל הנשמות * והענין כי מלכות מלך רע"ה על ישראל היה דוגמת הנשמה שנגוף וכמו שהנשמה מלך ומהפסעת בכל האברים ולא יחטעע שום אבר בלי כחה קן ענין נשמת ישראל שהם כולם גוף אחד * וכמו שאור הירח הוא אור השמש קן אור ההורה המאיר בת"ח אצילו בדורות האלו הוא אור תורת משה רבינו ע"ה ולכן אנו קורים אותו רבינו * אמנם השפע ואור זה הנמשך מנשמה רע"ה לה"ה חלוי כירח וכוכבים כי ממש הירח וכוכבים הם מאור השמש אמנם ע"י האנשים רבים והוא כדמיון חילין היונק הלחות ע"י השרשים שמרע"ה האיר בדור המדבר ושופע מן האור ההוא בצנייה והבנים אחריהם וכן דור אחר דור עד הנייע האור ההוא אל כל הנמצאים היותם בחיים עד עתה :

נהר לח לבאר סוד עשויות המצות בזמן הגלות :

כי עתה בגלות אין אור מצות ישראל כראוי אבל צעת הגאולה יאירו המצות כמשה"כ שישו אלה משותף כל המתאבלים עליה ממש כל המצות כולם האור הנמצא בהם והמתאבל למעלה בעשיתים עכשיו הוא חשוך עד זמן הגאולה בב"א :

נהר לט בבחינת בניו אדם בעשיות המצות :

הענין כי בני אדם יבחנו בענין התורה ל' בחינות * הא' הוא העוסק בתורה ומעמיק בה ויודע מקורות הדיון בלתי סמך לדעת אחרים וזהו בסוד האצילות ונשמתו מהאצילות ונקרא בן ולא עבד כי מפני יודע התורה הוא עוסק בה לשמה שלא מנה לקבל פרס * ה' ב' בני שאינו יודע בתורה אמנם נסמך על פסק ומעשה שדורשים ומורים להם החכמים והם אומרים נעשה ונשמע והם בסוד עבדים ובסוד פני לבנה המקבלים מהמחה * ה' ב' בני שהוא עם הארץ מכל וכל והוא עבד מדין והוא מהמוני הארץ ונשמתו מן החי'וטים ונ' מדריגות אלו הם סוד האצילות ובריאה ועשייה הוא בחי'וטים * ודע שההפלה והמאפה שהיא עם עסק התורה היא מיוחדת שאין למעלה הימנו מפני שעסק התורה מכפר עון ובזולת זה שמוהיר האדם מן העון ואין בא לידי חטא * ועוד שמלמדו דרך העוה * ועוד שהוא מכון באותו הפלה ומאזה ומענין בה ואין עניויו כנוסים מתים בלא נשמה ומש"ל :

נהר מ לבאר כי יתחלפו המצות כפי חילוף עושיהם :

הענין כי כמו שהנחת אדם בתורה לשיעוריהן כי כל אחד ואחד משיב כפי דקות נשמתו ויש שאין משיג כל כך מפני שאין נשמתו במדריגה ההוא קן סוד מעשה המצות חעלה עוד המזהה או תרד כפי ענין דקות או עזובות המקיים המצות

שם מלאות ה"כ החוטף חטף זה הוא גדול מה שאין הפה
 ויכל לדבר וז"ש לא העשן אתי אלהי בסף וגו' כי אהדומו
 ורמזו ספירותיו אהוזהו במלאות הנבדלים והבסף רמז לחסד
 וזהו רמז לנבירה והעושה ע"ג מהס כפי"כול ממש פושט ברמז
 עליון ופיגס בלוחם המדות וז"ש אתי אלהי בסף מפני שאם אלה
 עושה אלהי בסף אני בחברתיך עושה אותה כי כתי דבק בו כפי"כול
 אותי הוא מקטיל והיינו אתי אתי ממש כנוצר ודע כנצורה פ'
 פקודי אמרו כי הנהגה בלא ברכה גרע ברכאין והענין הוא כי
 כשאלם מצדך הוא גורם להמשיך הברכות ממקור"ר עליון על
 הת"ת והמלכות וזה נגהה מן הברכה העליונה וגורע בריה מן
 הבריות ממה שהיא אוכל לכול וגורע כח העליון השורה ויתן
 בכל הבריות הנמלאות שבעולם הן הזיומח הן הדומם וכיוצא
 ששמו של הקב"ה מתגדל בהרבות הבריות ובאשר יאכל אהרם
 ויכלה אותם וישפס לע"ג מנרע הכח ההוא מן העולם והמלאך
 או כח הממונה עליו הוא בטל וריקן לזה נר"ך להמשיך ברכות
 קודם אכילתו והוא מרבה שפע העליון כנגד מה שהיה ממעט
 אותה בריה בזאילתו והסר הממונה על מה שאכל מתמלא
 משפע זה כדי לגדל הבריה פעם שנית ומי שנהנה בלא ברכה
 גזול אביו ה"ת ואמו מלכות מכה ב' פנים האחד שאוכל הבריות
 שרומיתו שורה בה והמלאך מופקד עליה * הב' שהיה ראוי
 לו להמשיך ברכה וגרע חק ברכה מלמעלה וזה חזר הוא לאיש
 משחית וגו' כנוצר צוהר פקודי :

נהר מג בסוד קבלת תפלת הצדיקים :

הענין כי כל מזה ומזה שיעשה האדם יגרום לייחד למעלה
 אבר ידוע והיכל ידוע מאותו אבר עליון ויהיה סגולה
 שברה ענין אחד מה שלא יגרום ע"י עשיית מזה אחרת לזה
 כשיעשה אדם בעולם הגשמי מזה אחת ע"י אבר ידוע כמו
 ההפלין בראש על ידי מחשבתו פועל בלילות באבר ראש בסוד
 הגשמה ועל ידי הדיבור פועל בעולם הבריאה סוד כסא הכבוד
 בשם ידוע דוקא כמו שהפלין סודם שם אה"ה וע"י המעשה
 הגשמי עושה ופועל בעולם היצירה דהיינו סוד המלאכים החלויים
 בשם אה"ה כי לון כל המלאכים ויוקיסיתח מייחד אותה מזה *
 אומם יתייחדו ויוקיס המלאכים החלויים משם אה"ה שהם
 רומיים בסוד הראש ושבר המצות למטה יהיו כיוצא בה והענין
 ששם יהיה אדם * זוהר במצוה ידוע יתלון אליו מלאכים הידועים
 לאותה המצוה לשמרו ואם יהיה כוחם בסוד המטר וירד איש
 ההוא לפני הציבה בשנת צורה ב"מ יוקפו אליו לקבל תפלתו
 למעלה ויענה במהירות מה שלא יעשה זולתו וחק אש יהיה
 חסיד יותר ממנו וחק אש יהי' לו סגולה לענין זה לא יהי' לו סגולה
 לענין תפלה אחרת מפני שאין לו מהירות וזריות במצוה החלויה
 בלוחם אבר שבו הלוי ענין השוובה קבלת תפלתו והיינו סוד
 איתמתי גברא איתמתי קמיע וזה מה שרצינו לבאר :

נהר מזר לבאר מיני תפלות וענין הכונה :

התפלה שהיא עבודה בלב היא בשני מיני אדם האחד הוא
 סוד המשכה השפע למלכות להשפיע והעובד עד"ז
 אין כוונתו בתפלתו וברכותיו אל הדברים הגשמיים רק אל מונן

השכינה וקישוטיה וע"ז נאמר אל תהיו כעבדים המשמשין את
 הלב על מנת לקבל פרס ותפלה כזו אינה מתקבלת ע"י מפתרון
 שהוא עבד מפני שמשטרון הוא שר להנהיג הגשמיית התחונה
 וקבלת השפע הבאי אל עולם החתהון הגשמי והפלה זו שאין
 בה חלק גשמי אינו כעבד אלא כבן המשמש לאביו שלא ע"מ
 לקבל פרס ולזה אינה מתקבלת ע"י מפתרון אלא ע"י היסוד *
 אמנם מה שפירשו רז"ל שהיה האדם בנ' ראשונות כעבד המסדר
 שבתו לפני רבו וכו' היינו בצמיחת האדם שהוא כעבד בתפלתו
 כנוצר על מנת לקבל פרס דהיינו הכונה הגשמיית ולכן שר
 שכיר נקרא ושלמו הריא והשכיר הוא מטערון שהוא שכיר להנאת
 התחתונים ושלמו הוא התפלה להשפיע ההנהגה התחתונים ולפיכך
 הוא מקבל אותה תפלה כנוצר * אמנם ענין הכוונה בתפלה דע
 להיות אדם חלק אלוה ממשל אהוה בשרשרות הקדושה על ידי
 השתלשלות גשמתו ממדריגה למדריגה הנה שלשלת הנזכר תהיה
 סולם שבו העלה התעוררות מעשיו עד ששהיינה הספירות
 העליונות על ידו וכן ימשך שפע ברכה אל הספירות מהראשונה
 אל האחרונה ומהם אל המדריגות התחתונות עד שיגיע ויחול עליו
 דרך הסולם הנזכר וכפי שיעור התעוררות והכשר המעשה כך
 יהיה התרחבות הזינור והארת השפע העליון וכן כפי מקום
 אחיזת הגשמה כן תהיה מדריגות הזינור והארת ההשפעה ועם
 כל זה לא תהיה מדריגת האור הנשפע על ידי אחד במדריגות
 האור אשר יהיה נשפע ע"י זולתו וכן לא יהיה הפגם הנעשה
 ע"י אחד בפגם הנעשה ע"י זולתו וכן לא ייחול לחקן זה פגמו
 של זה ואין תקנה לפגם אלא על ידי נעמו שיחזור בתשובה או
 יתגבל ועם זה יתבאר טעם מאמר רז"ל שהלא יתב' מדקדק
 עם הצדיקים כחוט השערה דכתיב וסביבו נשערה מאד והענין
 כשימנע הצדיק מעשה אחד מן הנחות ימנע גדולות שפע האור
 הראוי להיות נשפע על ידו אם היה עושה אותה מה שלא היה
 החסרון כל כך אם היה מונע ממנו אף מן הריקים אפילו היה
 עושה אותה לא היה נשפע על ידו כן אור ושפע וכן לא יהיה
 דומה הפגם שעושה הצדיק על פי מדריגות מעלה מקום אחיזת
 נשמתו לפגם שיעשה אחד משאר העם שמדריגתו מטה מטה
 זולת סביבת מדריגות אחיות הגשמות יש הבדל רב בין מעשה בעל
 חכמה לעם הארץ כי החכם בטוב כוונתו כאשר יכוון במעלת
 הסולם תעלה נשמתו בהתעוררותו ומדריגה למדריגה ומסיבה
 לסיבה ומעלה למעלה עד שחביע ומרחא לפני קונה ותדבק
 במקורה כמקור החיים ואז ישפיע עליה שפע רב ויהיה הוא
 מקום ומושב ומכון להשפע וממנו יתחלק לכל העולם כנוצר
 בזוהר פרשת תרומה עד שחדק בו השכינה כי אחר שהשפע
 בא על ידו נאזא שהוא מקום הזינור הגדול במקום צדיק יסוד
 עולם ולכן תדבק בו השכינה ולא ידמה המכון בשפויי הדברים
 למכון בתפלה ע"ד הסוד כי כפי מקום עליית המחשבה כן
 תהיה ההשפעה כנוצר בזוהר פרשת חוקת שמי שאינו מכון
 בתפלתו ע"ד הסוד לא יכנס לראות ואפי' השכינה ופסי' שגנה
 אותה תהיה השנייה כמו שמש"ב למי שעומד אחורי כתיפיו כי
 הוא בסתר פנים ועל ידי שליח מצחון ולהבין חכלית עיקר
 הכוונה כי נר"ך המכון להמשיך הרומיות ממדריגות עליונות
 אל האותיות שהוא מזכיר כדי שיכולו לעלות האותיות הם עד
 המדרגה העליונה לעורר לעשות שאלתו והכוונה כי פי האדם
 אינו דבר ריק הוא אלא כול רומיות מהוה ממנו ואל הדומות
 ההוא

הוא נרץ להמשיך כח מלמעלה להשריש שאלתו ולעלות אלוהותיו עד המדרגה הנרציה לו וזה עיקר הכוונה להמשיך כח עליון כדי שזכח ההוא יעלו האלוהות למעלה ויתקוה במקום רומן של עולם וימחרו בקשתו . אמנם בכלל הפלה נרץ שגבוין שהקול בה"ח והדבור במלכות שהם (יהוה הדני) וכיון שיהיו מתייחדים יחד קול בדבור או רומן אל עם (יהודונים) שהוא רומן אל יהוד שיהיה ועוד וכיון כי הקול והדבור כלולים מאש ומים ואור שעל ידי שלשה שם סוד תנ"ח יהיה הייחוד נגמר כדודע שהקול יואל מורכב מאש ומים . עוד ראוי לכוין בכל הפלה והפלה למדה השולטת בזמנה לפי חילוף העמים או שחרית או מנחה או ערבית ובצחינה אותה המדה תהיה כל כוונתנו לפי עינו ושפתו . עוד ראוי לכוין בדבריו ומילותיו בשמות ובכינויים אל הספרות ר"ל סיכוי בשמות יהיה הרומנים לעצם הספריות ולא הרומיות הפנימי הנעשה לבוש אל העממות המחפשות מא"ס המיוחד בהכלית הייחוד שאין לנו דבר שנוכל להגבילו ולא לרמוז אליו רק בהייה היא המיוחדת בנקודות ההם ואז ילך לבטח דרכו ואין לנו לגלות בזה הספר יותר וכבר כללנו פרטיות הטובה בהפלות בספר בפני עצמו וקראנוהו ספר כקף רננים בס"ד * וחמ"ל :

נהר מזה לבאר סוד נפילת אפים :

דע כי מספר ימי השנה שהם ימי עליבו ר"ל ימי נפילת אפים שאותן הימים משמש מרכבה בניגויה שהיא מרכבה מטערו"ן הם רכ"ב ימים כי מטערו"ן הוא רכ"ב ומרכבה לכסיה בעולם היצירה וזהו סוד על נהר כנר וגו' רכ"ב ימים על הסדר הזה ה' ימים בהשברו וכ"ד בחשון הרי כ"ג וכ"כ בסליו הרי מ"ע כ"ג בשבט הרי ע"ב וכ"ג בשבט הרי ז"ה ה' כ"ג באלול הרי קי"ג ניסן חין שלטנוהא במטערו"ן חייב כ"ג הרי ק"מ סיון י"א הרי קנ"א המזו כ"ד הרי קע"ה אב כ"ג הרי קנ"ח אלול כ"ד הרי רכ"ב נמצא באלו הימים רכב משמש מטערו"ן עם חיות הקודש ועם ד' מחנות ועם ט' גלגלים ונשארו קל"ב ימים שהם אסורים בנפילת אפים ואלו הימים משמש כסא בריאה ואלוהות קל"ב הם אלוהות קב"ל שהם אלוהות קבלה שאין מוסרין סודות המרכבה אלא למארי קבלה * מסכ"י :

נהר מזו לבאר סוד סמני קטורת הסמים :

דע כי קריאה פיעות הקטורת יש בו סגולה להבדירה כל פנקליעי המלך וכן אמרו רז"ל על פסוק זאת הורח העולה וגו' . אמנם עטם היות סמני הקטורת י"א סמנים לא פחות ולא יותר ללמדנו שבכל ציבור שיש ביניהם רשע אחד אל יזליחו מזניהם ולא יעכבוהו מלהפיל עמהם ולא יעלה בדעתם שפסידו בהשתקף הפלה רשע עמהם ואדרבה יגיע להם תועלת ולא הפסד כי כשיעיינו למעלה ערך הפלחה לפי ערך הפלת הרשע יראו יותר חשונים ממה שהם בלתי רשע עמהם וגם הרשע יכיר בהחשדן פחלחו עמהם חוזרת להיות תועלת וזה כשיהיו דוקים אל רשע נחשבים כולם לדוקים כל ה"א נחשבים לדוקים אך חין כח בע' דוקים לבטל פסול הפלת רשע אחד ואם היו שני רשעים בחוך הציבור נרץ שיהיו עשרים

דוקים כדי לבטל ב' רשעים ולזה היה בקטורת עשרה סמנים טובים לבטל ריח החלבה שריתו רע והנה האחד מהם זרי והב' לבונה ר"ח ז"ל והג' ציפורן והד' חלבה שר"ח ז"ח ופירות אב לבן שרומן למדת החסד וע"ש שישאל מהכסים החת על החסד ע"י סוד הגלות בשעת הכעס להחליש כח הפנקליטין של מלך ולהצרותן והה' מור והו' קניעה והז' נרד והח' כרכום שראשי חיבות מלך"ך וישאל אם מקנה של הקדוש בחוך הוא שאלה רשעים ואלה סגולים לא ירעו והט' קושט והי' קלופה והי"א קמנון ר"ח ק' ק' ק' לרמוז לקדוש קדוש קדוש ה' צבאות ולרמוז שישאל הם מקנה ה' הנקרא קדוש מהכסים בכל מדת החסד הנקרא ז"ח ע"י סוד הדעת להגלל מפנקליטין של מלך והד' סמנים הראשונים היו מציאות מכל אחד ע"ע מנה וד"פ ע' עולה ר"ף לרמוז שהם סנקליטין של מלך שזרחה עגל ונקרא פ"ר על שם רפו ידיו והד' סמנים אחרים מכל אחד ואחד מציאים י"ו מנה עולה ס"ד שם ר"ח "בעשת" דשמיה ונשתחבר מין ס"ד עם ר"ף יעלה שמ"ד לרמוז שהסנקליטין של מלך שמו השמ"ד וכונתה לעשות שמד כדכתיב ויאמר להשמידם לולא משה וגו' והקושט י"ב לרמוז אל ה"ב שבטים הם זרעו של יעקב הנקרא אחם שתרנומו קשוט ונשתחבר מין י"ב לשמ"ד ועלו שני"ו לשון סיניו לרמוז שנהפך כעם המלך לרצון והקלופה ג' לרמוז לשלשה אבות וכשתחבר ג' עם שני"ו יעלה שני"ו לרמוז לשטן שנהפך ונקרא שני"ו ר"ל שנטה למות בסוד ריח הקטורת קמנון ע' לרמוז שהשלמה ענין ריח הקטורת גורם עובדה לישראל ונשתחבר מין ט' עם שני"ו יעלה שש"ח ס"ח הוא בנימטריא חיי"ס והש"ו רומן לשלשה אבות בסוד ש"ן של שבת ר"ל שבועות שלשה אבות ישראל גלולין בשעת הכעס על ידי סוד ריח הקטורת מספר כת"י :

נהר מזו בסוד הקרבן והגלגול (עין בעין משפט נהר י"ז) :

והענין נודע כי הבהמה הנקדחת על גבי המזבח ע"י החלב והדם קושר ומייחד המדות העליונות ולזה כדי שתחול עליו הקדושה העליונה נרץ בלא יחא פגום בעל מוס כי בלי ספק מים הוא פגם דבק בעממות הדבר מורה שליטת הקליפה עליו ומבדירה הקדושה ממנו שאי אפשר לשתי אבות להיותם יחד שלא כדעת זה מטיב זה כי בלי ספק קדושה בורחת משם ולכך נרץ כלי שלם להשרות בו הקדושה כדי לייחד בו המדות העליונות וצולת פטת זה יש סוד עטם נוסף בסוד הגלגול כי ימצא סודו גם צבהמה והיניו רשעים שחייבין מיתה יתלבשו בשור או סה ופנחין אורו ונחשו לו מיתה והריעו עד ירעה עונו והסתלק וברכות ה' דרכיו תחלבם צבהמה כשירה להקריב על גבי המזבח ואז בסוד עשן המערכה היא מחלקה אחר שקבלה עונשה בשחיטה בסבין כשר על ידי מיכאל הבהן שר הגדול העומד ומקריב נשמתן של ישראל וזה סוד גדול בקרבנות לחקן רשעי ישראל שהרהרו בהטובה ומיום שנחרב בית המקדש נהקיים ע"י מיתה הקטנים ולא נפש רשע בלתי עורר והגון להקריב על גבי המזבח היה מהחלב בה ועושה שם מוס במקום קבוע כדי שלא תהפך על גבי המזבח ולא תכנס בקודש אלא היה שומע אותה בחול בסבין בחוך ויהיה מחטרת ומתלבנת

בתוך היקון המצוה עד שחלקן ואחר כך העלה בשמיטה כשרה אבל לא למצוה וזו ע"ה אסור לאכול בשר כי אינו מעביר והוא נמנו עמיד להחגלגל ויום מהגלגל צבחהה היה ועוף טהורים ונעשים נבילה בסמין פגומה או ממאליס טריפה וזה קשה גילגלו מן הקודם ויש שמחגלגל בשאר מיני בהמה עמחה או בבלב וזה קשה גילגלו מאוד עד שממעט אין לו הקנה • המנס סוד הגלגולים הלה אינם לשמה ח"ו הלה לנפש לבד והמלאך הממונה על זה הוא שר הנפשות והוא מלמד זכות על נפשות בני ישראל לטהרם כדפירש בחיקוים במצוה שילוח הקן והוא נפש כוללה כל הנפשות של ישראל אפילו הכשרות והוא מתאוה לבטלי ידח ממנו נדח ועל סוד זה לאמר בכל אות נפקח חזבח ואלתה בשר המנשים סוד הנפש הולח המתחווה שלימות הנפשות כלם ובעבר הרחבנו הנאור בזה בעין משפט ב"ס ד' וזמ"ל :

נהר מזה בסוד מופכי ציבור וסוד מנחה ששרה יעקב לעשיו :

דע שמקנה האלן ששלה יעקב לעשו היו ד' מלות וארבעים לא פחות וזה יומר בכווה גמורה בחשבון ה"ס בחינת הטהרה ובחינת העומחה שהיו בעני מומין וזהו מ"ה ולכן חזרו הכהוב עם הטמאליס והיינו שכהג הגמלים בין מקנה הבקר והאלן וכזה מקנה הבקר בין הגמלים והאנוות יהודיענו כמו שהגמלים והאנוות פסולים לקרבן כי היו בעני מומין ולכן כזה בפסוק ראשון של הדורון כל כופי היבות שמסוימין במ"ס והם עויזם מחתיים ותישים עשרים רחילים מחתיים ואולי עשרים בני שום מלה אחרת מפסוק ביניהם יהודיענו שכל הבהמות ששלה לדורון היו כולן בעני מומין ודע שכל החשבון של הבהמות הטהורות ששלה לדורון הם ד' מלות ושעשים כמין סל"ח בחינת מינים טהורים ופק"ן בחינת בעלי מומין והנה מספר עויז גמעריה קכ"ז כשנותיה של שרה וברחלים רמון לו ג"כ שפעמוד לו וזהו רחל אשה וג"כ מן הבקר שפעמוד לו זכות רבקה אמו וחשבון הגמלים והאנוות היו ס' בנימטעריה הטמאה ובנימטעריה יעמ"ה וכשהחברס הטמאות עם הטהורות יעלה נת"ק לראשו של עשו ולפי ששלה הדורון הלה לעזאל קודם שיפרוש הנעשר לקרבן אפי' שהיו בעלי מומין לכך נחתיבו בניו להקריב בכל שנה הק"ן בהמות למוספי מזה לנו"ן שבתות קכ"ל ל"ב ראשי הדשים • ו"ח לכל ראש חודש • ע"ז לו"י ימי סבת • ח בעצרה למוסף • ו"ח לכל מנחה ביכורים בין כלם ש"ח עשר לראש השנה עשר לכיפורים יעלו שני"ח • ע' פרים לו"י ימי סוכה • י"ד חלים לו"י ימי סוכה יעלו פ"ד ח"ח כבשים לו"י ימי סוכה יעלו קפ"ב ז' שעירים לו"י ימי סוכה יעלו קפ"ט ועשר לשמיני עשרה יעלו קכ"ט עם שני"ח יעלו הק"ן וזמ"ל מספר כתיבת יד :

נהר מזה סוד השבת ונפש יתירה וסעורת שבת :

דע שיש אדם שאינו זוכה אלא לנפש בלבד ויש אדם שזוכה לנפש ולרוח ויש מי שזוכה גם לנשמה מי שזוכה לששתן בחול זוכה ביתרון של ששתן בשבת ומי שלא זכה בחול אלא לנפש אינו זוכה בשבת אלא לנפש יתירה ומפני כי לא רבים

יחכמו לפחות כלי עולמא זכו לנפש יתירה וידוע שהנפש יתירה הוא צרה דמולת ומקורה ממלכות דבריהם • וצדקה בע"ש שאין עמה שלשה מלאכים מעולם והיורה אחד ממחנה מיכאל שהוא כנגד מדה חסד חכמה חכמה חכמה • ואחד ממחנה גבריאל שהוא כנגד מדה גבורה פחד יראת • ואחד שהוא ממחנה אוריאל כנגד ה"ח ישראל • ומעט זה נקרא יוס שביעי שבת כלומר שי"ן רומן לג' אבות והכוונה על ג' מלאכים הזכרים הבאים ללוות את הנפש יתירה הנקרא ב"ה ולכן נר"ן לבקש ערב שבת אחר ג' כדי הדם שהם רומזים לג' אבות הכונה לג' כדי הדם לג' מלאכים הנזכרים הבאים ללוות את הנפש יתירה וכדלית הנפש יתירה שג' מלאכים הנזכרים מלא מלווה לחול עליו לא ממוהים • חי עד מולאי שבת ללוותה חזי היא זללה ובמחה וכליל מולאי שבת בשעה הבדלה כשמברכין על אהרן ג' כדי הדם הנזכר חזי הנפש יתירה יוצא באוהה ריח ומיד חותן ג' מלאכים השורים על ההדס הולכין עמה ומלוין אותה עד מקומה והנפש יתירה בשעה הליכה מברכה לבעל הבית בשביל נחם רוח שקבלה • ומי שלא זימן הג' כדי הדם עבר שבת כשבח"ן הג' מלאכים ללוות הנפש ואינו מוליא מקום להוהה חזי וביים להס והנפש נשחרה לבדה וכליל מולאי שבת כשמברכין על ההדס שופה אוהו מלאך מטיערה דשמאלה השורה עליו מהלוח עם הנפש ומהנערת ממנו והולפת לה לבדה בעצמן ומקללה לבעל הבית על שנה ערה בשבילה לזמן הג' כדי הדם לחול עליהם הג' מלאכים הנזכרים ללוותה אמנם שרש הנשמה יתירה העינין הוא כחבר ענה מכה רח"ה לרר סיני לקבל החורה ממנו לו חלף חלקים אורה שהוא רח"ה רבתי דלדס פת ארום וכשעשו ישראל העגל נאכדו ממנו בעון ישראל וזו נשאר לו חלק אחד לבד מכל החלף חלקים ולכן חלף דויקרא זעירא ולפי שמשא לא חטא בראדו ממנו רק בעון ישראל היה זה ולכן הקדוש ב"ה השלים לו משל ישראל והם האורות והכרתים שרש עדים של ישראל שהעגלו מהם בחורב ועלס פתח הח"ב להשלים מה שחסר לו • בעבור • אמנם בכל ערב שבת בלילה חוזר משה לבקש את אהרן החלף חלקים אורה ששכד ולוקחם בסוד הוספות שבת ואז הוא מחזיר הכרתים של ישראל להם ומלוה הכרתים יורשים ישראל הוספות השבת בכל ערב שבת וזהו סוד ישמח משה במהגת חלקו כי ביום שבת נותנים למשה בחמתה אותו החלק שיעל ממנו והוא שנת במה שזוהר לו והכוונה שנתנה לו את חלקו הוא שמת בחלקו ואינו מתאוה לחלקים של ישראל הוא זוכה הוא ליקן לישראל את חלקם ולא יאמר מאחר שחטאו ישראל וכבר אני זכיתי בחלקם אני חלק הכל אלא הוא שמת בחלקו לבד ומחזיר להם חלקם והעטם כי עבד נאמן קראה לו וביאר מה היא מהגת חלקו שזכר ואמר כי הוא אותו כליל ח"ה אשר בראשו נתת פעמוד לפניך על הר סיני ונאכד ממנו בדרתו מן ההר ושיני לחת חכמים הוריד בידו לבד חמס הכליל ח"ה יעל ממנו וזוהי מתנת חלקו שחלק עמה בשבת • ודע כי נפש יתירה שעת ביאתה היא בערב הכנסת שבת ויריכה למצוה הבית מהוקנה לבשת שלחן ערוך ונר דלוק ובעל הבית מקושט ומלושם בבגדי שבת ואם יש יכולת צידו לעבול הרי זה משבח ואם לאו ירחוק ידיו ורגליו במים חמים ואז נכנסת שבתה בגוף האדם ובשחרית בעה שיאמר שליח עבור בשמת כל חי חזי זמן ביאח

נהר נ בסוד איסור המלאכות בשבת והיתירם בחול:

הענין כי בשאר הימים אין שיעור מדת המלכות בעולם
 הפחתון שאין אור האצילות מתפשט למטה ח"ל סוד
 מלאך מעטרו"ן והיינו ימי החול וא"כ עולם זה וכל אשר
 בו כולם מאירים בזימי החול ומתלבשים באורות מעטרו"ן
 ובאשר האדם יפעול מעשהו ומלאכתו המשל בזה אם יתרום
 צפרה וצבליים ובקרקע הנחרשה הוא הכל בסוד מעטרו"ן
 ומוחר לפעול בו חמס ביום השבת מפני שלמעלה במל'
 עליונה נחפשו בה סוד אור נשמה יתירה המתפשט ענפים
 למטה עד שכל הנמצא התחזון מאור באור המלכות והגוע
 בכלי המחרישה צפרה ובקרקע משתמש באור עליון ממלכות
 ופוגם בכל מעשה שיעשה שהרי הוא שבת מלכתא שבתה
 ודאי ואין לה נגיעה במעשה ולפוגמה בחרישה כי הקרקע
 זה הוא ממש מלכות כיון ששיעורה מתפשט בתחזוניה:

נהר נא דרוש למילה :

י"ט לשאלו אחר שישאלו הם קדושים חלק ה' עמו מי נחן
 בהם עומאת ערלה שהיא מסייעת דשאלה והוא מדריגת
 העומאת היותר גדולה והיא רחיה שרבותיו ז"ל
 המשיגה לעומאת מת אבי צבות העומאת גדליהא בחדש
 ילקוט ריש פ' ויקרא ופ' נשא רבה פ' י"ב וז"ל ויאמר משה
 זה הדבר אשר ליה' תעשו וגו' מאי זה הדבר על המילה אמר
 להם וגו' משל לחנוני אחד שהיה לו אוהב והיה לו עומאת
 בתוך ביתו וכו' וכן איתא בפרקי ר' אליעזר פ' ט' הפורש
 מן הערלה כפורש מן הקבר. עוד שם על הגוע בערלה
 כאלו נגע במת ואם קן מהיבי קת"י עומאת זו לישאל
 וז"ל דעי החלחת התעוררות השמים אינה אלא מזד יצר
 הרע לתענוג העולם ואפילו החסידים שאי אפשר שאין בו
 חיזה ד' לכוונה תענוגי העולם כדאיתא בויקרא רבה פ'
 חזרע עמוד ג' ז"ל הן בעון חוללתי רבי אחא אמר אפילו אם
 יהיה חסיד מן החסידים ח"א שאל יהיה לו ד' אחד שמן
 ואמר דוד לפני הקב"ה כלום תחבוני אבא ישי אלא להגדת
 עמו וכו' עד כי אבי ואמי ועצוני וגו' וא"כ שם ישי שהוא
 מד' שמחו בעטיו של נחש כדאיתא בפ"ק דבתרא (דף י"ז)
 ושבת (דף ל"ה) נאמר עליו ברות הקדש הן בעון חוללתי
 ק"ו לשאר בני הדס כרי מוכח שאין שום השמים שאין בו ד'
 אחד מעון ומאוחו הד' גברה הערלה * מסכ"י :

אמנם סוד מילה ופריעה הענין שהדיו נותן שהאור העליון
 תחפשו בכל העולמות ואור הנפשו החללה ותאיר
 ואמנם הקב"ה העלים אור שכינתו והנפשו עובד מפני חטא
 חדה"ר והרשעים הנמשכים ממנו בענין ששורה הדיו נחגבר
 ונעשה מסך מבדיל מעלים הקדושה והיינו החיצונים שנתן
 לשמור את דרך עץ החיים כדכתיב וישכן מקדש לנן עין
 את הכרובים ואת הלט החרב המהפכת לשמור את דרך עץ
 החיים והנה אלו הם שמי ערלות האחד לט החרב שהיא
 ערלה הנכרתה ע"י חרב כדכתיב עשה לך חרבות אורים
 על הכרובים היא גופי ערלה שיהי הנקלפת מבאן ומכאן
 שהיא שני כרובים כוכבים כנפיהם על הכפורה והוא אין
 כורתיים

ביאת הנשמה ובחפלה הנשמה בעת שש"ן אומר ואני הפלתי
 איו זמן ביאת הרוח ובמולאי שבת כשמבדילין באתה חונן איו
 חוזרת הרוח למקומה ובשעת סדר קדושה זמן הליכת הנשמה
 למקומה חמס לדעת האר"י זלה"ה כתב האלהי הרח"ו זלה"ה
 וז"ל והנה באומרך בואי בלה בקבלת שבת אז תכוון שתקבל
 הוספות הנפש ובברכו תכוון לקבל הרוח ובאומרך פורס סוכת
 שלם תכוון לקבל הנשמה וכל אלו הם בסוד היגלה שהוא המלכות
 ואחר כך צדק תכוון צברכו לקבל נפש ובסמיכת גאולה
 לחפלה לקבל רוח ובמוסף ביה מקום כבודו לקבל נשמה
 ושלשה מן הח"ת מדה יום עכ"ל * וצריך לערוך השלחן בשנים
 עשר ככרות בליה ובשחרית ובסעודה שלישי'ת ויסדר הלחם
 שחיס מערכות פשוטים לאורך ששה לדרום וששה לנפון שש
 המערכת ושיהיה השלחן בצפון והמנוחה בדרום ואורך השלחן
 ממונה למערב * חמס המקובל האלהי האר"י זלה"ה כתב
 וז"ל צריך שתסדרם ושיהיו י"ב לחמים ששה מזד בשלחן
 וששה מזד שמאל והשם של י"ב יהיו שששה על גבי שששה
 וכן צד שמאל והשלשה עמם יהיו כעין סגו"ל וזה סדרן
 כזה * * * * * ממשי כי צדד ימינך הם ארבעה לחמים ב'
 על גבי * * * * * ב' וכן צדד שמאלך הם ארבעה ב' על
 גבי ב' * * * * * ובחמשתיהם הם ארבעה לחמין אחרים שהם
 מפסיקין בנתיים ששה ב' לחמין מזד ימין אלא חותן הד'
 שגמים ו' אחרים מזד שמאל אלא אהם הד' אשר שם
 וכשתראה לעשות המוציא תקח מאלו החמשים השנים העליונים
 ותצרכם ותחברם בשתי ידך ויהיו אלו השני לחמין זו דבוק
 לזו ושני הפנים שלהם יהיו פונים זה מזד אחד וזה מזד אחד
 ואז יהיה ניכר כאלו הוא לחם אחד ובו שתי פנים וזהו סוד
 לחם הפנים והצטע ציעה אחת והקנהו לך והצטע ציעה
 שניה שיעור כפי'ה והתן לאשקך ואחר כך תצטע ציעה אחרת
 לפן תצטע לחם לאחרים עכ"ל * וצריך שיהיה השולחן בצפון
 והמנוחה בדרום ואורך השלחן ממונה למערב וצריך שיהיה
 אורך השלחן י"ב פסחים ורחבו ששה גובהו לא פחות מחשע
 ולא יותר על עשר ושיצב בעל הבית לחורו לנפון ופניו כנגד
 פני הגרות ובשעת המוציא יקח ב' ככרות מזד ימינו אחד
 מכל מערכת ולא יניחה זו על גבי זו אלא ששהיה מעומד
 החת"י כנגד החת"י כדי שיהיה פני' של ככר אחד לפניו
 והפני' של ככר השני אל מול פני המנוחה שלפניו זכר
 ללחם הפנים פנים לכאן ולכאן ואם אין לו יכולת להניח י"ב
 ככרות אין לו רשות להניח יותר מארבעה ויערכם שחיס זו
 על גבי זו מזד ימינו ושחיס זו על גב זו מזד שמאלו
 ובשעת המוציא יעול שחיס הימני ויצטע כמזכר וכשאין לו
 ד' לא יניח ג' אלא שחיס ולא פחות שאין רחוי לצדק המוציא
 בשבת וז"ל אלא על שתי ככרות ולא יניחה זו על גבי זו
 אלא אחד מימינו ואחד משמאלו ויזהר שיניח הככר שבצד
 ימינו אל פני הגרות כדי שיצדק עליו המוציא ולא על
 השמאלי * ודע שצריך להקן סעודה למולאי שבת אחר הבדלה
 וצריך לערוך שלחן יפה שצריך לכבד נפש יתירה בהליכה
 כמו בציחה ומי שלא סעד במולאי שבת כאלו לא קיים מצות
 סעודה ג' ועוד שמונה נכה העולם שנקרא בזה כבודי מסכ"י
 יותר כונת הסעודה של שבת הארצתי בזה עשר מעשה
 חושב בס"י :

דויד'ן ודלפי'ן שהם דכורין כי הגוף הוא מן המלכות כנודע וזהו אהי' דויד'ן ודלפי'ן דנמטריא' שד הנשמה נקיתה ע"י החוקים והחורה וזה שאמר הכחוב ושמתהם ועשיהם אותם כי היא חכמהם ובינתהם לעיני העמים אשר ישמעון את כל החוקים ואמרו רק עם חכם וגבון הגויי הגדול הזה ואפשר שירצה לומר הענין הוא כי ע"י חוקי הגדולה יקנה האדם שלימות הנשמה והענין שעל ידי מעשה וכוונה ודבור יקנה האדם ג' מלבושים לג' חלקי הנפש כמזכר וזה שעל ידי המעשה הופלם הנפש וע"י הדבור יושלם הרוח וע"י הכונה בחורה ובמחשבותיו הופלם הנשמה * ודע שכל אחד מנפש רוח ונשמה נחלקה לנפש לרוח לנשמה וכן המעשה יחלק למשפטים מזוה וחוקים וכן הדבור יחלק לדבר בפשט ובמדרש ובקבלה וכן הכונה גם כן או יכוין לפי הפשט או יכוין לפי המדרש או יכוין כפי הסוד וזהו הענין שעליו כל חלקיו כל א' מנפש ורוח ונשמה וק"ל * ודע שכדי להשיג נשמה דלצילות שלא תושג רק ליחידי סגולה כמו להרשב"י ע"ה וכיוצא בו אמנם לנשמה סתם הנה כל ישראל כולם יחד זוכים לקב בעשותם החוקים וז"ל ושמתהם ועשיהם כי היא חכמהם ובינתהם לעיני העמים ר"ל שיזכו לנשמה שהיא נמשכת מהבינה לעיני העמים אשר ישמעון את כל החקים האלה ואמרו רק עם חכם וגבון הגויי הגדול הזה ר"ל כי כל הגויי הגדול כולם יחד יזכו למדריגת הנשמה וזהו ע"י מקום הבינה והנפש כי שורש הדינים יניקה מן הח"ח ומלכות שהם סוד הרוח והנפש * אמנם מן הבינה ולמעלה אין להם אחיזה כלל וזהו יובן הנפש למה הלבושים של נפש רוח נשמה הם כסוד אהי"ה כמזכר והוא לפי ששם אהי"ה הוא סוד הבינה שממנה צורחים החיטוים וזהו כל עוד שיש לו אחיזה בעברלה ועומאה בזה או אפשר שיחולו עליו הנשמה וזהו א"ל שיקרא בשם ישראל וזהו נהגו שלא יקרא לו שם רק אחר המילה שמאחר שכבר נסתלקה הערלה והסומאה אז ודאי תחול עליו סוד הנשמה ר"ל נשמה של הנפש וזהו יקרא בשם אדם ישראל י שמעון ורובין וכיוצא א"כ נחבאר שנקרא ישראל ע"י

צורחים וזהו אלא שורשין ומסלקין כנפיה ופוחחין דלחיה מכאן ומכאן לגלות את עובד האפון ודרך עץ החיים * ועל זה נאמר וגמלתם את בשר ערלתכם ממש בשר ערלה שם שהוא יתרון שהרי הוף הבשר מבפנים צורה הזכר מתעלב ואין בכל האברים כדמות זה שאם החתוך בחדר מאברים ארוץ ההיכה החסר הצורה וזה כשהמול התעלה ותחילה צורה הזכר הורה כי ענין זה נוסף על הצורה האמיתית אך שעון גרם שבגדלים כך והיינו לשון ערלתכם כי הבשר והמום הנוסף הוא בציבהם שהרי דרך עץ החיים היה נגלה ואדם בחטאו הוסיף בשר ערלה והעלים דרך עץ החיים וסתמו ולזה בשר ערלתכם דייקו * והנה חפא אדם הראשון היה בשלימות ידיו כי בידים לקח ובפה אכל גם זאת המטוה בידים נימולים ובפה מולטים להקן חטא או כי אדם משוך בערלתו היה והיינו בשר ערלתכם ומלתם כדרך שגרמתם בשר ערלתכם ממש כאותו הדרך המולו אותו וזמ"ל :

נהר נב במעלת מצות המילה :

דע שהאדם לא יקרא בשם אדם רק על ידי מצות מילה ופרעיה ובלעדה יקרא שד ולא אדם והענין לפי שמחנאי האדם כדי שיקרא בשם האדם נריך שיהי' בללם אלהים באומרו כי בללם חלקים עשה את האדם והנה ראוי לדעת מהות הבלל מה עניינו ואומר דע שיש לאדם נפש רוח נשמה שעל ידם משתמרת רוחו ונפשו ושמתו מהחיטוים כי אין לך מקום ריק בכל העולם שאין בו שמה שדים ומזיקים * אמנם ע"י הבלבוב שבדל לנפש רוח ונשמה כמזכר משמתו מן החיטוים כמזכר וזה"ש אך בללם יתהלך איש כי לא יובל לילך ולבקוע באייר בתוך המזיקין וחיטוים הממלאים אותו אלא על ידי הבלל שהוא המלבוש אלהי כמו שיבאר בעזרת האל והנה המלבוש הזה הוא מחתף בין לישראל ובין לעכו"ם בין לשדי' כי כולם מעשה ידיו יתברך ולכן האדם בכלל אית ליה מולא שהוא סוד המלבוש המזכר אך הבהמה לית לה רק מולא והנה בלבר הנשמה הנשמה על ידי מעשה או מסתלק בין המלבוש ויתאחו בו החיטוים שיעור החטא והוא בין רב למעט וכאשר ירבה לפשוע יסתלק מכל וכל וזהו אומר וידעו כי ערומים המה וזהו סוד כי ביום אכלך ממנו מות המות כי אותו החטא יגרסו שיסתלקו הלבושים המזכרים מכל וכל וזהו יוכלו החיטוים להתאחז בפשט ורוח ונשמה וזהו סוד המצוה והוא סוד מאמנם ז"ל רשעים בצייהם קרוים מזים כי ע"י חטא כבר הלבו הנללים והלבושים מסתלקים ושאריתם ערומים עד גמר סילוקם ואין ניתן רשות עדיין למי שיטול הנשמה רק עד הגיע זמן גמר סילוקם מן העולם וזהו אמרו עד שיפוח היום וגבו הנללים והנה הבלל הוא מלבוש לנשמה והענין הוא כי הנשמה היא מבינה כאלו אמרו ונשמת שדי תבינס לשון בינה וזהו אהי"ה במילוי יוד'ן דנמטריא' לל * אמנם הרוח והנפש הם מתי' ומלכות לזה המלבוש שלהם הם אהי'ה דלפי'ן ומלבוש לרוח שהוא דנמטריא' בלל' אהי'ה ומלבוש הנפש מאהי"ה דהיי"ן שהוא דנמטריא' בלל' כי אל הוא אהי"ה עם הו"ד אותיות * והנה גם השדים הם מעשיו יתברך ולפי שהם רוחות בלי גופית כנודע לזה אין להם כי אם אהי'ה

נהר נג בסוד הצדקה ובסוד מחצית השקל בכל שנה ופריון הבן :

הענין מה שהוצרך הכחוב לכחוב בכמה מכרו את יוסף בעשירים כסף להודיעו כמה נהנו ממנו כדי שיוכל להקן מה שעיזתו והעשירים כסף הם עשירים דינוי כסף וכל דינוי ר' מעין וכל מעה ד' איסרין שהם בין כולם כ"ד איסרין וכל ד' דינוי כסף הוא שקל הקודם נמצא כל עשירים דינוי כסף הם חמשה שקלים ולפיכך נלעוויו בחורה לפדיון הבן ליתן ה' שקלים גם מחויב כל אחד ואחד ליתן כופר פדיון נפשו מחצית השקל בכל שנה ושנה לקרבות ציבור ואפילו בזמן שאין בית המקדש חייב כל בר ישראל ליתן אותם לעניים שחורחן אומנתן ודע כי הצדקה שנתן אדם מדעתו ומרצונו בלב שלם יש סגולה להצילו מדינו של גיהנם אמנם הצדקה שאדם נתן דרך גאוה להכבד בו או דרך צושה שאם לא יתן יחביים מאחרים שיתנו יש בו כח להצילו ממיתה משונה אבל אין בו כח להצילו מדינה של גיהנם כי מיתה משונה הוא צער זמן מועט אבל צער גיהנם זה צער רוחני

רוחני ולא די שמלת ממיחה משונה אלא חפילו ממיחה צידי שמים מסכ"י ומש"ל :

נהר נד בסוד הניסים :

דע שהדבקות אור העליון לא יושג אלא מזד החשק והאהבה שהיא מעלה נפשית וצוה חגבר הנפש על החומר וידבק האדם בקונו וכל העולם תחת רגליו והוא מרומם על כל ופועל בעולם כרצונו מפני שהוא מקור שפע העליון מסיבתו אל סיבת העולם והיינו היוצר גובר על המלאכים הממונים על עיני עולם ובלם כנוסים תחת ידו לעשות רצונו כענין מי שאמר לשמן וידיק יאמר לחומן וידיק והיינו שיחליף המלאכים ונתן כח השמן בחומן וזה דבר קרוב מאוד ועטם נכון אל הניסים כינאל צדיקים האלו שאין ערוד ממיחה אלא החטא ממיח שהוא שער שעליו והקליפה השופע בו ובהסתלקו אור העליון ממנו נשאר בקש וחסן לפני בני אדם וזה עטם וגר זאב עם כבש וגו' ועל מאורת לפעונו וגו' ומש"ל :

נהר נה בסוד המן והבאר וענני כבוד :

והענין כי לא היו עיניי הבאר והמן והעננים סתם מוזן וענני כבוד לכל אלא היה בסוד דקוהם הבאר מן המלכות ושפע קדושתה מקדם הגוף ומכין הנפש לעסוק במצוות התורה וכן המן לחם מן השמים מן הת"ת שהוא מוצק הגוף ומכינו ומטהר הכוח לשכון בחדרי התורה ועסקה יומם וליילה וכן העננים מזד הסוד מזד הבינה שכן חסידה צרושים ביחוד לנקות הגוף ולהבטיחו רוח קדושה לטהר הנשמה ולהבינה בתורות הסודות והעלמים ענין שהם ג' בחינות האחד נפש כנגדה הבאר וכנגדה מצות מעשרות הב' רוח וכנגדו המן וכנגדס התורה והתפלה הג' הנשמה וכנגדס העננים וכנגדה סודות ומש"ל :

נהר נו בסוד יציאת מצרים :

דע שמסורת הקבלה צידינו מרז"ל שנבראו ל' היכלות של טהרה בעולם היצירה בהיכל אהבה העומדים שם מחנה מיכאל הנקרא אופנים וכנגדו נבראו חמשים היכלות הסומאה בעולם היכל התמורות הנקרא עולמו של סמ"ל שהוא ממליך עליהם ואל יקשה בעיני המעיין אומרו עולמו של סמ"ל כי מגדולת העבד גדולת האדון נודעת לכל יודעי דת כמו שכתב הרשב"י ע"ה כי סמ"ל צדא דמסערו"ן וכן מטערו"ן עלמו צדא דקדושה צדיק הוא ידוע שאין אדם נידון בצד"ד של מעלה אלא מן עשרים שנה ולמעלה ומי שנכנס ביום אחד של שנה עשרים ואחד חס יבחר בטוב וימאס ברע וישתדל לעסוק בחורה ובמצוות אפי' זלילה ראשונה כשישן על מסתו אפי' מיכ"ל שר הגדול שולח מלאך אחד מגדולי מחנותיו כפי הראוי לו להוליך נפשו ולהכניסה בפחת שער היכל הראשון מהל' היכלות של טהרה ומכניסה לפנים עד כדי שיעור זכות נפשו ועד"ז בכל לילה ולילה מכניסין נפשו יוצר פנים כפי שיעור השתדלותו ובמצוה ואם זכה להיכל הני

הרי נעשה בן חורין מסמ"ל ושוב אין לו פחד ממנו אבל כל זמן שלא זכה להכנס להיכל החמשים אף ע"ס שנכנס בהיכל מ"ט עדיין יש כח בחדס בחיבתו להחגבר עליו יצר הרע להיות תורה מן הראשונות להוציאו מן המ"ט היכלות הטהרה ולהכניסו בהיכלות העומאה וכן מי שבידו ראשון של שנה כ"א התחיל למאום בטוב ולבחור ברע ועצב ארחתו יושר ללכת בדרכי חשך אפי' כשהוא ישן על מעטו שולח סמ"ל אחד מגדולי מחנותיו לפי מדריגת נפש החוטא להוליכה בהיכלות הטומאה ומכניס אותו בפנים מפחת שער ההיכל הראשון כפי שיעור חטאיו ופשעיו ואם הרבה לפשוע אפי' מכניסין אותו יותר עד שנכנס להיכל חמשים ושוב אין לה תקנה עולמות ועליו נאמר מעשות לא יוכל לתקון ועל זה התנאי נבראו היכלות הטומאה והטהרה אבל כל זמן שלא נכנס להיכל חמשים של טומאה אפי' שנכנס בהיכל המ"ט עדיין יש לו כח בחיבתו להיות תורה על הראשונים נפש הכור דלתו נחשת ולבדע נכוחי ברזל ולנאת ממ"ט היכלות הטומאה ולכנס בהיכלות הטהרה וזה סוד משרז"ל יש קונה עולמו בשעה אחת וסוד הענין הוא כי היוצר רשע בישראל אפי' שירבה להרשיע א"ל לבנוס בהיכל החמשים של הטומאה עד שיפסע וירשע ארבע מאות יום רזופים זה אחר זה ודע שיש מסורת קבלה ציד רז"ל שישראל תלכלכו כל כך בשיקויו מזרים עד שנערבב פסח נכנסו בהיכל מ"ט שאם ח"ו נכר דלתו נחשת ויוצר היו נכנסין בהיכל ל' ושוב לא היה להם תקנה עולמית וזהו סוד אלו לא הוציא הקדוש ב"ה את אבותינו משם עדיין אלו ובנינו ובני בנינו היינו משועבדים לפניהם במצרים ולכן נכתב ל' פעמים יציאת מצרים בחורה מספר כתיבה יד :

אמנם עטם שנתעבדו ישראל במצרים הוא שגלוי לפניו יתברך שעתידין ישראל להשתעבד בד' מלכות וכדי שלא יתייאשו מהשועת ה' גם הם החומות הששעבדים בהם ויאמרו השר שלהם אמין וחזק וחי אפשר להוציא משם לכן גזרה חכמתו ית' להשתעבד במצרים שהיא שניה של ארץ ישראל ואין מושלים בה אלא רהב וכסמ"ל שכל השרים של אומות ע"ג הם תחת ממשלתם ואם הם לא יוכלו לעמוד כנגד ישראל כל שכן שער האומות והשרים וסוד זה רמז בפסוק הק' הכפחור וירעשו וירעשו וירעשו וירעשו שם תחת סמ"ל ורה"צ מזד רבוי טומאתם מכל המלכות כל עבד המשחעבד בה אינו יוצא לעולם לחירות ובעבור שידע יוסף זה הסוד לכן הקדים רפואה למכה ומל את מצרים שלא ישחעבדו תחת ערלים :

אמנם סיבת גלות מצרים כתב אלהי הארץ זל"ה שהענין הוא אחרת הדור היו מאותן הניצויות של קרי שהוציא אדם הראשון בחותן הק"ל שנה וחסו ית' הק"ל שנה סוד דור המבול שהיו ג"כ משחיתים את ורעם על ארצה להיותם באים משורש ההוא עד שנימוקו וזהו סוד וירא ה' כי רבה רעת האדם בחרץ פי' רעת אדם ממש כי סוד הקרי נקרא רע"ה והמוציאו נקרא רע כנזכר בחורה על לא יגורך רע נמאל כי דור המבול הם רעת אדם הראשון ממש וזהו סוד אמחה את האדם ואת"כ נחפגנו בדור הפלגה ועליהם כתיב לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם ממש בני אדם קדמאה עמנו שהיו בניו ממש רק שהיו מזל הקרי מדכורא

להיות חירות נפשית בשלמים יום מעט מעט שלא ירניס
כמ"ל כל קך צער ולא יקטרנ' מספר חביבת יד :

נהר נח בסוד הדלקת נר הנובה :

דע כי נרות חנוכה יש הנאים האחד באיזה בלי ראוי לנר
חנוכה דע ש"ו מיני כלים ראויים לנר חנוכה להדלקה
וכל הקודם קודם מהם משופה משום זה אלי ואנוהו. הא'
בלי זהב. הב' בלי כסף. ג' חושפת קלל דומה לזהב. ד'
חושפת אדום. ה' של ברזל. ו' של ברזל. ז' עופרת.
ח' בלי זכוכית. ט' בלי אבנים. י' בלי עשב. י"א בלי
חרס מופנה מאבן. י"ב בלי חרס בלתי מופנה ואריך שיהיה
חדש. י"ג קליפות רימון. י"ד קליפות אגוז הנרי. ט"ו
קליפות האלון ואלו קליפות צריך לעשותם כלי כמו כף מאזנים
או שראוי למוד בהם פלפל וכיוצא אבל קליפת צללים וצללים
וכיוצא אינם ראויים להדלקה וכל הע"ו כלים המכריזם שאינן
יכולין לעמד מאליהן בלא סמכיה אינה ראויין לנר חנוכה ודע
ששיעור השמן הממלא טהור וטהור צה"מ צחותם של כהן
גדול ומונה על השמן היה בו שש"ח דרה"ם והיו נוהגין
בכל לילה בכל נר ונר משקל ז' דרה"מ"ש חסר רביעי שזה
שיעור מספיק לשעה וחצי שהוא שמינית הלילה ועשה בו גם
שהיה מדליק והוקף כל הלילה ושיעור הזמן הדלקת נר חנוכה
אמרו רז"ל שהוא חצי שעה ולא יספיק לכל נר ב' דרה"מ"ש
ורביעי והענין שה"ל לוג שהוא ג' צאים וכל ציאה י"ח דרה"ם
ויעלה כ"ד דרה"ם"ל כל נר וזה השיעור היה מדליק כל נר כל
הלילה וכשהחשו ב' שפתיים כ"ד לו" היה יעלה שיעור
ע"ח וחלקו אותו השמן לח' לילות והיו נוהגין בכל לילה בכל
נר משקל ז' דרה"מ"ש חסר רביעי כזכרנו. מסכ"ו ומש"ל :

נהר נח בסוד המקוה :

דע כי מסורה קבלה היא צידנו מהכמי האמת שארבע
מאות כיתות העומאה שורה על העומאה וכדי להעביר
אותן הכיתות של רוח העומאה צריך הרצעים סאה מים
וכל סאה מחוקת קמ"ד ציאים וכל הארצעים סאה עולים
חמשת הלפים והש"ם ציאים ושיעור משקל ציאה ירושלמית
היא י"ב דינרין וציאה צבליה י"ב דינרין חסר שלים דינר
ועם היות שהאדם הוא מורכב מד' יסודות אין טהרתו אלא
במים והפסע מפני שהעומאה הוא רוח כחומריו ואח רוח
העומאה להעביר מן הארץ והיות אין צבצבו לכנס בתוך המים
וכשהעומאה נכנס בתוך המים נשקף ממנו אחרו רוח העומאה
ולכן הצריכו רז"ל לשמא לכנס במים כל גופו שאשילו אם
שאר ראש שיער אחד חוץ למים לא נטהר שמשם נהוצת
כל העומאה ותורת זכורה על הנוף וע"כ הבוד מים רומזים
למדת החסד ושם הוא בוד העברה מהפסע כחומריו בחסד
ואמה יבוסר עון ומימי החסד ממדה החכמה נשפעים ואות
יו"ד רמו לחכמה וזורה אות יו"ד הוא גולש אשום בחיות
ציאה ואות יו"ד עולה קמ"ד כזה כי ששה יצופים של היו"ד
עולים ק"ן וי"ח אותיות של ששה יצופים עם הששה תיבות
הוא כ"ד ק"כ עם כ"ד הוא קמ"ד והיינו הסה"קמ"ד ציאים
נמלא שהסאה נדמה לאות יו"ד לומר כל סאה וסאה יש
בשיעורה להעביר עשר כיתות העומאה ובהתחברות הרצעים
סאים

מדכורא לחודי וגם הם חטאו אח"כ והורכו לתקן כי כולם
נשמות קדושות ועלמות רק שחטאו החיזונים בהם והם
המקלקלים אותם אמנם אחרי שהצדפו ויודככו יהיו נשמות
קדושות אחר דום מהם חללה עומאהם והענין הוא שכבר נודע
שאין החיזונים אחוים רק צנשמות היותר קדושים שהם חיותם
והנה גלות מזרים כל עניינו לא היה רק לזורך הנשמות ההם
ולכן באו באותו השעבוד וימנרו את חייהם בעבודה קשה
בחומר וצלכנים כנגד הלכנים והחומר שהיו עושין דור
הפלגה כאשר יהפךר בעין יעקב נהר כ"ב בס"ד. ודע ג"כ
גלותו מזרים הוא לפי שביזם שחלק הקדוש ב"ה האומות
למרים צדור הפלגה נרצו בני אדם פירנה גדולה בעמ'ת'
וגנבטו כולם צבור הנה צבנו לא עיר וגו' ונגנבו תחת
ממשלת החיזונים מפני שהרלו החיזונים להם מעמד ומצב
להיות מותרים בעז' ובג"ע ובכל אשר יפנו ירשיעו כרלונם
ואין קפידה והשליטו עליהם כמ"ל ולילית ועם היות שהיה
להם נשמה מן הקדוש הכבים הקב"ה על ידן והשליט עליהם
שרים והכונה שהם היו רוצים להיות תחת ממשלת החיזוניות
ובחלדות וכבר ידעת שהאחדות הוא לקדושה ודאי לזה הפיטם
ה' תחת החיזונים כי הפירוד הוא מיוחד לחיזונים והפיטם
תחת ע' חלקים בהספר ענפי הקליפה עכ"ו ממשלת אלהי
עליהם אמנם מהנהגים ע"י השרים :

אמנם נשאר לאל יהבך חלק קטן והוא אברהם מתחתיהם
לבד ונשארו לו נשמות קדושות שהמשיך לעולם מיום
שנברא העולם ועד עתה שהיו פנומות ומטופפות גם נחשבו
בהם סיגים שמקודם תחת חטאו וזה הוביל העמיד י"ב
נשיאים מימשאל סיני ועמון הוליד אברהם מקטורה
כמה משפחות כולם סיגי הכסף כגון הדליל והעופרת ובין
זה לזה חטאו כמה משפחות בע"ז והרשיעו יותר מדאי והציף
ים אוקיינוס עליהם והציב תחת יד השרים מקום סיגי הכסף
הזה ונארפו עוד ביצחק והיה מוליא סיגי הזהב והעמיד עשו
ואלפיו והשליט עליהם שם שני ללדום וכן מלוג עמון ומואב
ואברהם נקרא אב העמון גוים שכל העמון גוים שגולדו
בט' דורות נארפו ע"י ונהלכנו צרעו צבור גלות מזרים ושם
יהתברו ויהלכנו כל הנשמות וזמש"ל :

**נהר נח סוד נפלא מענין השבתת
המץ ואבילת מצה :**

אחר שיאלו ישראל ממזרים ואיך מה עשה הקדוש ב"ה
חיוב מחשבות בלתי ידח ממנו נדה וזהו ישראל
בכל שנה ושנה שיעשו ימי הפסח בהשבתת חמץ ובחכילה מנה
וסוד הענין הוא כי היותר רשע שבנישראל הע"פ שירבה
להרשיע ולפסוע ח"ל לכנס בהיכל החמשים של עומאה עד
שירשיע ויפשיע הרבע מאות יום רלופים זו אחר זו ובכל
שנה ושנה שלופים יום קודם פחה הקב"ה עשה לישראל משא
פנים ברוב הסדיו ומתחיל להוציא נפשות מהיכלות העומאה
מעט מעט שיעור חלק ח' משלטים בכל לילה באופן שבלי
ביעור חמץ כל פושעי ישראל עומדים בפחה היכל החיזון
מהחמשים שיעור חלק ח' משלטים משיעור הנמוה שהיו
נכנסין ליל שלשים ואחד קודם הפסח ובלי פסח אין נכנסין
כלל ועיקר כולם פטורין ובני חורין וגזירה הכתמה ית'

לכחולה הם מאתיים זוז דרבנן ששים כ"ה זוזים דלורייתא והככר ס' מנה וכל מנה ג' אקו"ט מאוקיות דמשק * ומנא הככר ט"ו משקלות דמשק נמנא ככר הקודש שהוא כפול משקלו שלשים משקלי דמשק שהם עולים י"ח אלף דרה"ס אמנם שיעור המדות דע כי הומר הכתוב במקרא ובור האמור במשנה וגרוול המכר בתלמוד משקן מדה אחת שהיא מדה עשר אופות ומדת האיפה הכתובה בחבורה ומדת הכתובה במקרא שתייהן מדה אחת והוא מדה מחזקת ג' סאין והסאה מדהוה ו' קבין ומדת הקב ד' לוגין ומדה הלוג ו' ביצים ומדת הביצה ו' גרוגרות ומדת הגרוגרות שתי משורות ומסורה שתי קורעביץ והקודש הוא ב' לוקטיץ מחזיק מים משקל דיגרו ושיעור כמות חלל הקורעוב אצבע על אצבע ברום ט' חומש" אצבע ושיעור המשורה האמורה בחבורה הוא כלי המחזיק מים מחצית השקל ושיעור כמות חלל המשורה אצבע על אצבע ברום חומש" אצבע ואצבע ומשקל הלוג ק"ה דרה"ס שהוא משקל ע"ב דיגרון שהם משקל י"ח שקלים ושיעור כמות חלל הלוג הוא ג' גודלים על ג' גודלים ברום ד' גודלים וארבע חומשי גודל נמנא רביעית הלוג הוא שיעור ביצה וחצי וכלי המחזיק מים ס"ב משקל י"ח שקלים וכ"ד דרה"ס שהם ח"י דיגרון ושיעור כמות חלל הכלי המחזיק רביעית הלוג אצבעי"י על אצבעי"י ברום אצבעי"י וחצי אצבע וחומש אצבע ושיעור זה הוא שיעור לגטילת ידים ושיעור יין לקידוש ולברכות המזון וז"ל כוסות של פסח ולקידושין ולשבע ברכות ולהצלה וזה שיעור דם הנפש ושיעור הקב הוא כלי המחזיק חל"ב דרה"ס שהוא הנפש רפ"ח דיגרון שמשקלו ע"ב משקלי קודש ושיעור כמות חלל הקב עפ"ה על פסח ברום עפח"י וחצי שלשה רביעית גודל וכלי שחללו ג' טפחים על ג' טפחים ברום ג' טפחים מחזיק ארבעה אלף וש"ך דרה"ס וזהו שיעור עשרת קבין כי הקב ד' לוגין והלוג ו' ביצים וכל ביצה י"ח דרה"ס וששה פעמים י"ח יעלו ק"ח וד"ק"ח יעלו חל"ב שהוא שיעור הקב ועשרה פעמים חל"ב הם ארבעת אלפים וש"ך ושיעור הכסה הוא כלי המחזיק מים שני אלפים וחק"ב דרה"ס שהוא משקל ח"ף ושבע מלות וי"ח דיגרון שהם משקל חל"ב שקלי הקודש וכל שקל הוא משקל שלישיית הביצה מצינה ירושלמית וכל משקל הביצה המכר בחיבור זה סתם הוא ביצה ירושלמית וחסד ביצה ירושלמית י"ח דרה"ס וביצה צבליית י"ח דרה"ס וחצי נמנא ששיעור חל"ב שקלים הוא קמ"ד ביצים וד"פ קמ"ד המה אלפים וחש"ס וזהו שיעור עשרת המקוה כמכר לעיל ושיעור כמות חלל הכסה טפחים על טפחים ברום ד' טפחים ושמינית גודל וחצי שמינית ושיעור האיפה כלי מחזיק חל"ב ביצים והעומר עשירית האיפה חלק חת"ב ביצים לעשרה חלקים ויעלה כל חלק מ"ג ביצים וחומש ביצה וזהו שיעור החלה ושיעור משקל מדות החלה כלי מחזיק טעמ"י דרה"ס וחצי שהוא משקל חקי"ה דיגרון וחצי ושיעור כמות חלל מדת העומר שהוא שיעור חלה ששה גודלים על ששה גודלים ברום טפחיים וחצי ששית גודל ושיעור מדת הכור ג' אמות על ג' אמות ברום ז' אמות חסר חשיעית גודל ודע כי משקל רביעית הלוג הם כ"ו דרה"ס שהוא שיעור חצי אקו"ט הנהנהת היום בש"ח נמנא משקל הלוג שלם שתי אקויות לפ"ח והקב משקלו שמונה אקויות

סאים יסודו מעליו כל הח' כחות העומאה והיינו סוד הרבע מאות איש עמו הנזכר בזוהר ודע כי בעשרה מקומות יש שער בנוף כנגד י' כחות העומאה שער הראש רומז לראשנו שער שעל הלחי הימין רומז לב' שער לחי השמאלי לב' וזה רומז לב' העליונות שלשה שקולין כחות ושם בית השחי הימין רומז לרביעית שהוא זעל ימין ושל השחי השמאל רומז לה' ושיער שעל הגרון ושל הלג רומז לו' שהוא כוף האילן ושיער שבירך ימין רומז לז' * ושכשמאל רומז לח' ושכביב הדקיק רומז לפ' ושל אחריו רומז לעשירי ושיער מקומות אלו הם כמו כסף לעשר כחות העומאה להול עליהם אם יעמא ודע כי שיעור המקוה הם חמשה אלפים ושבע מאות וששים ביצים וסוד הענין הוא כי אלהים אצבע ומאות וששים ליצירה יתקיים הפסוק ולא רוח העומאה אעביר מן הארץ ויתקיים מקרא דכתוב והשחתי חיה רעה מן הארץ דהיינו כחות העומאה כמזכר בזוהר וסוד הענין הוא כי חתיית המתים עתיד להיות ג' פעמים בג' זמנים הראשונה הוא חתיית המתים דארץ ישראל * והב' היא חתיית המתים דח"ל והג' הוא חתיית המתים ע' אמות ולכל העולם והוא זמן יום הדין הגדול וזה החתייה הג' זמנה היא לסוף ה' אלפים ושבע מאות וששים ליצירה מסכ"י וחמ"ל :

נהר ס בשיעור המדות והמשקלות :

דע שכל ככר הוא ששים מנה חזן וככר הקודש שהוא כפול שהוא מנא וכו' מנה והמנה הוא מבקלו כ"ה שקלים משקל הקודש והשקל משקלו ד' דיגרון נמנא פי' מילת מנה ר"ל מאה דיגרון וכן כשחמרו רז"ל מאהים דיגרון והדיגור משקלו ו' מעין והמעט ד' איסרון והאיכר משקלו ד' שעורים וכסף שוב פרוטה הוא משקל חצי שעורה נמנא שהפרוטה היא אחת משמונה באיכר והאיכר הוא אחת מששה עשר משקל הדרה"ס והמעט היא רביעית הדרה"ס ומשקלה ששה עשר שעורים והדיגור משקלו דרה"ס וחצי וזמן כן הזוים כל זוז דהר"ס וחצי אלא שאם הוא זוז זורי הוא כולו כסף ואם זוזי מדינה היוו אלא שמינית כסף ושבעה חלקים נחושה ושפאומרים זוזי דלורייתא הוא זוזי זורי וזוזי דרבנן הם זוזי מדינה וח' זוזים מרבנן הם שים זוז אחד דלורייתא וכל זוזי וכל דיגור משקלו דרה"ס וחצי שהוא המיטקאל המורגל ופי כל העולם ומשקלו ו' דרה"ס שהוא ד' מיטקאל" נמנא מחצית השקל שהוא בקע לגלגלת משקלו ג' דרה"ס שהם ב' מיטקאל" והמנה משקלה מאה וחמשים דרה"ס שהם מאה מטקאלים ומשקלה ג' אקו"ט מאוקיות דמש"ק והמאחים ר"ל מאהים זוז שהם מאהים מיטקאל"ם שהם חצי משקל רכוב"ל דמשק ודע כי מוכר הבחולות שהם חמשים כסף שהם חמשים שקלים בשקל הקודש וכל שקל משקלו ד' זוזים נמנא שהחמשים שקלים הם מאהים זוז שמשקלה חצי משקל דמשק וזהו פרעון קנים הבחולים של האוגס והמספה לכל המנה שהקו רז"ל לאלמנה הם מאה זוזים דרבנן אע"פ שמשקל כמאה זוזים דלורייתא עכ"ל שוים היוו שיה כ' כל המאה זוז דרבנן אינם שוים אלא י"ב זוז וחצי דלורייתא וכן המאחים שהקו

אוקיות לפ"ה שהם שני שלישי משקל רעו"ל לפ"ה והתקרב
 שהוא מדת ג' קבין והיא היא מדה הדין ומשקלה שתי
 משקלות לפ"ה והיא מדה משקלה שהיא עשרה משקל לפ"ה
 והעומר שהוא עשירית האופה הנקרא עשרון בחורה משקלו
 שבע מאות עשעים ושבעה דרה"ס והאי וכל השיעורין וכל
 המשקלות שאמרו בו בלא כ"ל כמנין משקל אבל ביבש כגון
 קמח וסולת וכיוצא בו כל מדה ומדה חסר משיעורו שלים
 ורצויה לזה מים שעשה שלמה דכתיב אלפים בת יכיל וכהיב
 שלשת אלפים בת יכיל ואמרו רז"ל אלפים ביבש וג' אלפים
 בלא (ז"ע) ומאז שכל שיעור מדה הלח מחזיק מקמה או סולת
 נקיי"ה הקי"ח דרה"ס והאי והלקח ס' משקלי לפ"ה והכור
 משקלו ק"כ משקלי לפ"ה ושיעור משקל מימי המקוה מאה
 וששים משקל לפ"ה שהם מאה עשעים וששים משקלי דמשק
 ותשעה אוקיות והאי ותשעה דרה"ס כשיעור ביצה ירושלמית
 אמנם כשיעור צבליה הם מאה וששים ושמונה רעו"ל"ם דמש"ק
 לא פחות ולא יותר וזהו מדה הלח * וזה שיעור מנין קס"ח
 הוא מנין השעות שיש בשבעה ימים נקיים * אמנם ביבש הם
 שיעור משקל ק"ב וסימנך נח"ל יב"ק ועיני המדות המלאים
 צ"ל המורה את הכפיה בלא צד הרה"ק (ט"פ) ועיני כמות
 רביעית הלוג והמקוה כפיה (דף ק"ט) ודע כי כלי ששיעור
 הלוג אצבע על אצבע כרום אצבע מחזיק שני דרה"ס והאי
 בלא וזהו שיעור כלי נרות חנוכה כאשר נתבאר לעיל וכלי
 ששיעור חללו אצבעי"י על אצבעי"י מחזיק משקל עשרים דרה"ס
 בלא וזהו שיעור בית הפלין של ראש וכל שיש שיעור חללו
 אצבעיים על אצבעיים כרום אצבעי"י והאי אצבע וחומש אצבע
 מחזיק כשיעור כ"ז דרלמין כמנין אותיות אלפ"ה ביח"א והוא
 משקל י"ח דיגרון בלא כמנין ח"י וזהו שיעור רביעית הנזכר
 בהלמוד והוא רביעית הלוג וסימנך ז"ח ז"ך שהוא י"ח
 דיגרון כמנין ח"י וסוד עיני הוא כי נפש הבהמות אל"פ
 שהיא רוחניות בעבור היותה מהממרים ועבירות נפש המשכלת
 אחר הכנסה בגוף האדם מההפכה לרם והדם הוא גשמי
 ומשקלו כ"ז דרה"ס כמלאים בלא פחות ולא יותר בין זכר
 ובין נקבה בין קטן ובין גדול ובעבור שפדיון הנפש אין
 מולאה ממדת הדין אלא ממדת החסד כדכתיב בחסד ואמת
 יכופר עון כי קו הדין לומר נפש החוטאה היא תמות והכסף
 רומז למדת החסד ולכן אין פדיון הנפש אלא בכסף ר"ל
 שיהן משקל כ"ז דרלמין כסף כמשקל דם הנפש וכל דרה"ס
 ודרה"ס משקלו י"ו איתרון וכ"ז פעמים י"ו יעלו חל"ב וכל
 איסר משקלו גבירי זרע חרובין בינוני וביה שיעור מתמטע
 מדם הגפס ביום ההענית כאשר יהבאר בס"ד בעין יעקב
 נהר מ"ד מסכ"י :

נהר סא בסוד תנוך אוון ובהן יד ורגל ובסוד סימנים שמסר יעקב לרחל :

דע שיש ג' שדים גדולים המעוררים את האדם לרדוף אחר
 האווה גופניות * אחד משכנו על תנוך לחון הימנית והוא
 הגדול * והבינוני על בהן יד הימנית * והקטן על בהן רגל
 הימנית ועל ידי נתינת הכתן מרס האשם על ג' מקומות
 אלו מסתלק מעליו עומאת מה שהוא רוח העומאה מסערה

דשמאלא * וכן צריך ליתן מדם התרגול הנשחט לכפרה
 בעיה"ב על תנוך לחון המכפר הימנית ועל בהן יד הימנית
 ועל בהן רגלו הימנית וזהו מסתלקים מעליו השדים המעוררי
 אוהו לרדוף * אחר האווה גופניות והם הם המעוררים הם
 הם המקטרגים ובהסתלק מעליו ניצול מהנזע ומקטרג לחון
 שום צ"ד יכול לרון מבלי תנוע ועין השנין צבדו החשמים
 כשהעוררות בא מהזכר אוהו השמים אינו לשם שמים כי
 אם לשם הענוג והע"פ שאי אפשר שיהיה ההחלה החשמים
 שלא יהיה לשם הענוג מאד זה נולדה הערלה כמזכר לעיל
 אבל הזוכה לאשה כשרה בכל השמים והשמים בא על ידי
 ההעוררות ועל ידי שאוהזתה צידה בתנוך לחון בעלה הימני
 ובהן יד הימני ובהן רגלו הימני שזמן כשזוהתה לעורר
 האוהו נרצה שמתקון לכה בשעם שמתקון צבדו החשמים
 שסתלקו מעליו הג' שדים המעוררים האווה שלא לשם
 שמים וכאשר יתכוון הוא לקיים מצוה טובה לצד ולא לשום
 הענוג כלל אז אפשר לאוהו עובר לאלת מחול ממעי אמו *
 ולאו הסימנים שמסר יעקב לרחל ואמנם האשה נרצה
 להסתלק מבין רגלו שהוא סימן החתון ואל"כ מבין ידו
 שהוא אלמני ואל"כ מהתוך רגלו הימנית של בעלה שהוא
 העליון ובדרך זה מכון יעקב לרחל מסכ"י וחמ"ל :

נהר סב בסוד בקור חולים והכנסת אורחים :

ענין ביקור חולים הוא כי האדם צהייתו כבד בחוליו מורה
 צוהו חוליה היות כח החינטי שלוש עליו כענין
 אומרו בלבונו הוה צדק וכל שום חולה שבעולם הוא רוח
 קבומאה שהיא מהלבשה בדין על האדם והיינו שפירשו רז"ל
 והלאים רעים ונלמנים ופירשו כמנינו ז"ל נלמנים לשולחיהם
 והיינו אוהו הכח התתן עליו להחילאו ואוהו הדין יתקע בו
 עד שיקבל מארי דחובא דידיה והיינו ממש אוהו הנשמה
 במקומה העליון נשפע עליה דין ומחין לה פולסא דנורא *
 ובההאדם בא לבקר אוהו ומלר עליו ובקש עליו רחמים
 הנה מוכך על אוהו נשמה שפע מלך הכתר והיינו ממש
 רופא חולים ומרפא הנשמה ומייחד הת"ה והמלכות עם הבינה
 ששם מליאת הנפש והרוח והנשמה המלוכנים בדין החולה
 ובהיותו מבקר אוהו גורם גילוי הפסידות העליונות על
 החולה שהרי השכינה מראשותיו של חולה ואי מבקש עליו
 רחמים ומילק חוליו * ועיני הכנסה אורחים וחלקיו הם רבים
 רבשונה הנכנסת לביתו אין ספק שהאורחים הם ח"ה ויסוד
 והם הולכי דרכים שהדרך הוא יסוד כנודע ושכינה רודפה
 אחר הולכי דרכים כשיש ביניהם הירה שהיא ח"ה כדפירשו
 בזוהר בפסוק דק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו * והעטס
 שכיון שיש ביניהם דברי תורה שהיא מחייבתת שם ששם
 מקומה להחייבתת שם עמו שהיא ודאי כפרשת אורחין ונפרשת
 דרכים פענין רחל * ובהיות האדם מבקשם לחרך ביהו הנה
 הוא עושה מלון ואכסניא אל האדם ואל היסוד צביה שהיא
 השכינה וביחוד משכן אל השכינה ומלאה מבנים אורחים לבית
 שעל ידי הבית הם מחייבים שאלן זיווג צדק ומה גם אם
 הם עוסקים בחורה ואם נותן להם אחר כך אכילה ושתייה
 שהוא שפע צבדו אכלו רעים שהו ושכרו דודים כדפירש בזוהר
 ויקרא

את הארץ והעוף ירב בחרץ וכן נפרשת נח כדכתיב כל החיה אשר ארץ מכל בשר בעוף ובבהמה ובכל רמש הרומש על הארץ היא ארץ ושרצו בחרץ ופרו ורבו על הארץ עד שבה האוהרה שלא לסרם אפילו כלב כדכתיב ובחרצת לא תעשו עד שאפי' הא"ל מלויים על זה כדפירשו במרח דבימות פ' הערל כי בניי שהוליד בניותו מהספיס לו אם מהניירו עמו כדפיס הרמב"ם ועוד כמו שחזי עבד וחזי בן חורין אמרו במס' גיטין חקקת את רבו ואת עמלו לא חקקת לישא בה חורין אינו יכול וכו' להיות יושב בעל א"ל הא כתיב לא חוהו בראה אלא לשבת יצרה הכי ענין זה כולל לישראל לגרים ולעבדים ולגוים לחיה ולבהמה ולדגים ולעופות בין עמאים ובין פהורים עד שמפני היות ענין זה עיקר בחדש נמצא הקיפו אפי' לחינוכות בן יומן והטעם לענין זה פירוש שזכר ובפקודין כי אין שכינה מתפשטת בענפיה בתחתונים אלא על ידי התפשטות נשמה עליונות למטה ומטעם זה לריך האדם לפרות ולרבות כדי להמשיך נשמות עליונות בתחתונים ועי' מילואות הנשמות למטה יתנוצץ אור גבוה בתחתונים ושכינה בתחתונים לורך גבוה כי בהיות שכינה למטה מתקנת עמלה במעשה התחתונים יתנוצץ אור הספירה זה ובהיות אור הספירה מתנוצץ בתלכות אור אין סוף המתנוצץ בספירה ובמלכות ובמרכוזות התחתונים נודע שאין אור אין סוף מתפשט באורו אלא בדבר שלם ואין ח"ת שלם אלא ח"כ נקשר עם המלכות ואין המלכות מתקשטת להתייחד אלא בהיותה דרה ושוכנת בתחתונים שהיא מתקשטת על ידי מעשיהם ונודע שהמזות יורו על מזיאת יחוד העליון וגם מזיה זו מורה על היחוד והקיבוץ והם רמ"ח כנגד רמ"ח איברים עליונים ונודע כי ביסוד כלולים כל הבחינות העליונות כלם נמצא לפי זה במזות פריה ורביה כלול בחיות שאר כל המזות וזולת זה גורם ענין נוסף מה שלא יגרום שאר מעשה המזות כדפירש' כי שכינה בתחתונים תלויה במזות זו וחלוי קשר העולמות בסביבת הכל כדפירש' ואף שאר הבחינות בטבע המוטבע בהם על ידי השם הממונה עליהם אין להם דרך מעשה הטוב רק קיום מינס בטבע ועל זה באה המזיה שלא לסרם אפילו כלב כי מורה ח"ו על יבשות המקור העליון משפט הראוי לשם הממונה על אוהו המין והנה הנמנע מענין זה עונשו גדול והוא פחות מבהמה עמלה והמחשים ואפי' מהאיגוים והוא ממש כעין הקליפה קשה שאינו עושה פירות והכנים עמלו הם ולכן המבטלה נוח לו שלא נברא לפיכך אין לנפח ההוא פדיון כלל ועיקר בנין שאר המזות כולם לא יועילוהו אם לא יוכה לבנות בנין העולם מפני שכל המזות אינם מאירות אלא מתוך מזיה זו מפני שחיותם תלוי בבחינה הכללת הזאת כדפירשנו וזמס"ל :

נהר סה לבאר ענין היוווג :

בענין היוווג נפל טעות גדול בדעת המון עם בחושבים היות היוווג כפי כחו ואורו ובהו ים ממש נשעו אחר הצע והממון ויש שנהנו עיניהם בזיוף ויש שנתנו עיניהם במשפתה היוהם בעלי זרוע ואין ספק שכל הדברים האלה בלתי הגונים וקרוב אלי לומר היות הדבר הזה מתנהג על

ויקרא גורם יחוד למעלה שנוהן אכילה ושתייה אל האורחים ואפי' מלוא אוהם גורם להם יוהר מן הכל כי גדולה לוייה מכל דבר שבקולס והטעם כי בעל הבית ששכינה עמו בהיותו מלוא הם האורחים גורם לשכינה שהוא שמירה על הדרך ודאי שכל שפע הה"ת היא שומרת אותו ועוד שהיא נפתח כניסת הדרך שהיא וח"ו והיא שומרת שם ובהיותו מלוא אוהם גורם לשכינה שחלק עמהם ובהם שהשכינה רודפת אחר היחוד והוא אוח ופי' ששם היא רודפת אחר הו"ו שהם אותיות שבזכר והם עם בעל הבית זה שהוא במקום התי"ת שהיא התי"ת אחרונה של שם הוי"ו והוא לוייה שהוא אותיות משם הוי"ו עמם מימיים ומשמאלם ומאלמע ובהיות זה עושה לוייה גורם שהשכינה חלק עמו שהיא שמירה הדרך כדפירשית ולכן גדולה מזאת לוייה מכל מה ששופים שלום האורחים וזמס"ל :

נהר סג בסוד ברכת כהנים :

ד"ע כי ז' מיני אושר נבראו בעולם ואלו הן חכמה בניס חיים הן עושר ממעלה שלום וכולם רמזוים בצרכה כהנים וכן שנינו בכפר יצירה פ"ד שלא נבראו בעולם יוהר מן ז' מיני אושר הנזכרים ולכן לריך כהן המבדך שיכוון בכל אלו ז' מיני אושר על הסדר במלת ויברך לריך לבוון שהאל"ת יספיע חכמה על כל ישראל כמו שכתב הקנה ז"ל שאין ברכה אלא חכמה שנאמר ויברך אלהים את שלמה וכתיב וה' נתן חכמה לשלמה וגם כן בכפר הבהיר אין חכמה אלא ברכה ז' ובמלה וישמך לריך לבוין לבנים שהאל"ת יתן בניי לישראל שאין לך שמירה לאדם שלא ימחה שמו מישראל אלא בבניי ובבניי בשמר מכל רע ז' ובמלה יאר לריך לבוין שהש"י יוסף לישראל חיים טובים של בריאות כי מי שהוא חי ובריא יש לו מאור פנים ז' ובמלה ויהק לריך לבוין שהש"י יברך את ישראל בבריאות הן ובמלת ישא ה' פניו אליך לריך לבוין שהאל"ת יברך את ישראל בעושר ובממשלה דהא ברא הלוה שאין ממעלה אלא בעושר ואין עבדות אלא בעניות כאומר וכי ימוך אחיך עמך וגמכר לך והענין שהעולם השפיל וכן עדין התחתון נבראו בעולם דהיינו עולם השפל נברא לעובדי כוכבים וג"ע לישראל וכמו שאין העובדי כוכבים עתידין ליהנות מג"ע עליון כן לא רתו לישראל ליהנות מזה העולם השפל רק שהיו משועבדים ועניים ומיוסרים ובניי בפני האומות נמצא שכל העושר והממשלה שנהנין ישראל בעולם הזה הוא שלה כדון ואין לך משהו פנים גדול מזה ז' ובמלת וישם לך שלום לריך לבוין שהאל"ת יברך לריך לישראל בברכה שלום כמשמעו וזמס"ל מכ"י :

נהר סד לבאר ענין היוווג :

להיות המזיה העקריית בכל המזות שהוא פריה ורביה עד שהיא קודמת לכל המזות שצרכה שהיא ראשונה במזות החורה שאפי' בפי' בראשית כדכתיב ויברך אלהים אותם ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ עד שניין המעשה הזה היה לנפח הטובא גם לעוסות ולדגים כדכתיב בהם ויברך אותם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו

על שתי דרכים • אם נאמר שרוב בני דורינו זה בלתי הגונים
 ואין מי שיכול בה זוגו והכל לפי המקרה כענין הפסוק
 ואברהם בנכמים ובענין קן יקדמונו אחר בנחמים • או
 שנאמר שימלא גם עתה נשמות הגונוה והקב"ה מוריש זה
 כדי שישא זאת ומעשר זאת כדי שנתשא לה גורם הדברים
 בענין שיהיה מחסבה בני אדם הרעה והבלתי גונה מסכמת
 עם גזירת הכמתו יבדק והולם הם הדברים קשים אשר יקשו
 בזה הוא מה שהחמירו רז"ל בענין בה ח"ה ואם הגזרה
 אמה שאין מזווגין לו לאדם אלא לפי מעשיו או בה זוגו
 החיילות לישא בה ח"ה שרק הוא ועוד קשה לי מאד וכי כל
 בני אדם יכולין ליקח בה ח"ה אם כן מה יעשו אשר בנות
 ישראל • ומאחרי צוהר לך לך פירוש הענין אי קנה ואמרו
 ח"ה חיה מאן לאשקן עובדו בלא אחר יתבע ההוא בה
 זוגו דליה ח"ה הא קנה לעולם ימכור אדם מה שיש לו וישא
 בה ח"ה דח"ה שקדוה דמארי אשקדוין בידו • והנה השכלת
 המאמר הלוי בשני דברים האחד מה שאמרו במסכת סוטה
 כאלו בזוג ראשון כאלו בזוג שני וכן פירש גם כן צוהר
 פירש לך לך בדבדוש הזה אמר הקדוש ברוך הוא מזווג
 זיווגין ואחיהמה הא הן ליה זיווגא אלא לפוס אורחיה דבר
 גם הרי איהו ודאי זכי ועובדי • מתבשרין זכין לההוא דליה
 לאתחברא ביה כמה דנפיק לה ויוגן עיני זה בהקדמה אמה
 והוא כי האדם ישיג בה זוגו על אחד משתי פנים ויאבד בה
 זוגו על אחד משתי פנים • הפן האחד הוא כי האדם שיהיה
 בו נשמה חדשה שלא נתגלגלה כלל ויזכה איש זה במעשיו
 והשיג בה זוגו טהורה ונקיה שלא נגע בה אדם והיא גוס
 את חדשה שלא נתגלגלה מעולם זיווג זה כענין זיווג הכות
 אברהם ושרה יצחק ורבקה ויזאל • הפן הכ"ב האדם שנתגלגל
 וזכה שקודם גם כן היה ראוי והגון וכמו שנתגלגל הוא
 נתגלגלה בה זוגו עמו להשלים חלקו עמו כראוי או כפי
 גזירת הכמתו אל הגלגול כאשר יתבאר במקום אחר והנה
 זו מנגלגלת והוא מנגלגל והם מזדווגים ב"כ חזיווגם עולה
 יפה ועל זה פירש בחיקוים שנאמר לדיק ששעיה עומדת לו
 דהיינו לדיק שבת זוגו עומדת לו מתגלגלה עמו וממין זה
 משה רבינו ע"ה עם אסורה ודוד עם בת שבע ורבי חנינא
 בן רוסא ובה זוגו ורבים כמוהם • ויש ב' פנים שיאבד
 בה זוגו האחד מי שהוא נתגלגל להשלים עיניו ובה זוגו
 זכה וישלמה כבר והוא לא נמלא בו זכות והכרחה להתגלגל
 לתועלתו וזהו הדיק שאין השעה עומדת לו וכן פירש
 בחיקוים האחרים אחר שישלים חוקו בעולם הזה חזרו
 עמו והוא מפנה ומתנתן לו ואפשר לפעמים שבזקנותו התגלגל
 כפי כשרון מעשיו וגזרת הכמתו והיינו שאנו רואים כמה
 שנושאין בחולות נערות בזקנותן חזורים אז אל השלום ואל
 קיום הבית ונחת רוח כי מורה שהם בה זוגם • והב' מי
 שאבד אותה וכל ואלו אין לו בה זוג כלל והם אותם שמתו
 בלא בנים ונחיצתו נשואיהם והם נטעו בהם ונתגלגלו על
 ידי אחיהם שהרי אלו נקראו אחרים ואין להם בה זוג כלל
 אלא דרך הטיפה כדפי' בזהו ב"מ ובפרט בפסחה משפטים
 בסבא • ויש בפנים אחרים שיאבד אדם בה זוגו לזמן מה
 האחד מי שהרשיע הרבה וקלקל מעשיו שלא יזכה זה אל
 בה זוגו עד שזוהו בשפחה שלמה כראוי ויחלק לב' פנים

אם שהתן בה זוגו לאחר ויקח אותה מיד אחר אלמנה
 וזה לכבוד עונו שלא נשמרה בה זוגו אליו וכפי הנראה מן
 החיקוים שיהיה עון פדתי לה עון יראוף בזמן הילדות
 וכמו שלא שמר עפה ראשונה לבה זוגו כן היא לא נשמרה
 לו ונחנה לאחר ממש וממין זה דוד עם בת שבע אלא
 שנשמרה לו שנעולם לא נגע בה אוריה וזה מרוב דאק
 דוד בשמירה טיפחו בהיחר זכה שלא נתן לזולתו אלא היא
 מזה שמורה לבעלה עד עת זכותו ויקחה • ובין שנים אלו הבדל
 גדול שזו שניתנה לאחר קשה מאד לזווגן מפני שצריך לדחות
 נפש מפני נפש וקשה לפניו אע"פ שהכל דין ומשפט כדפירש
 צוהר והיינו אוריה שנדחה מפני דוד אבל אם לא נחנה
 לאחר לא יחוייב שידחה נפש מפני נפש שיכול לישא אותה
 על נשיו לו לאשה כענין שנראה בה שבע לדוד על אמה
 נשים שאדם נושא נשים רבות • השני הוא שקלקלה מעשה
 ואינה ראויה לו והיא אסורה ביד דחייה לדווגים קשים עד
 שזכה ממעשיה המכוערים ואז חזרה אל בה זוגה אחר
 דחייה נפש מפני נפש שאי אפשר בענין אחר וב' פנים אלו
 אפשר שלעולם לא יזכו אם לעולם לא יזווגו בהשבוה ויש
 פן אחר קשה מהכל והוא שיאבד האדם בה זוגו לעולם
 ולעולמי עולמים והוא על שתי דרכים גם כן מפני קלקולו
 והוא אדם שיגרש את אשתו כי זה ידחה אותה מעמו ואם
 יהיה מזד ערות דבר שהיא אסורה וגירשה דבין ואז היא
 מתגרשת ועליה נאמר והלכה ויהיה לאיש אחר ודאי בלי
 ספק אז לא יוכל בעלה הראשון לשוב לקחתה ועל כוון פירשו
 צוהר בסבא שהיה ר' לויטם איש כפר ראונו מלעיג אבל אותה
 שהיה על דרך ב' שהתגרשה מפני רשע מעשיו ויבא דאק
 אינה יורדת לדרכה אלא נתינת לאחר והאחר עולה עמה וזו
 אינה מתגרשת מהאחר אלא האחר נדבק בה לתועלתו אם
 דקו מעשיו ועל זה אמר הכתוב ושנאה איש האחרון יש
 אחרון שוגל ויש אחרון שאינו שוגל ומשעם זה תקנה החורה
 מי סופה שאם התקלקל לא התגרש אלא השתה וחמתו ותחלל
 ותחזור אל בעלה הראשון וגירושין אינו כן אלא אפי' מוצא
 מוריד עליו דמעות שמשם שמפירד דו פרושין עד מולם •
 ואחר שהקדמו הקדמה זו נשכיל המאמרים הנזכרים
 וז"ל במסכת סוטה אחר ר' שמואל בר יצחק כד פתח רז"ל
 בסוטה אמר הכי אין מזווגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו
 שנאמר כי לא ימות שבע הרשע על גורל הדיקים אחר
 רבה בר רב חנה אמר רבי יוחנן קשה לזווגן קריעת ים סוף
 שנאמר אליהם מושבי יחידים ביה מוציא אסירים בבושרות
 אל תקרי מוציא אלא כמוציא איהו והאמר רב ירודה אמר
 רב מ' יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאה ואופרת בה
 פלוני לפלוני שדה פלוני לפלוני לא קשיא הא בזיווג ראשון
 הא בזיווג שני עכ"ל • והנה להיות ענין הסוטה מעשיה מקלוקל
 ערות דבר שמשפירד בה זוגו מתחה בעלה אלו היה הדבר
 מתחקן ע"ה לנת היה הזיווג מתבטל מעיקרו ונפש שם
 מובדלה מבעלה הגט טוב לתקו על ידי מי סופה אדם
 עהורה היא הרי עהור עם עהורה ואם שמהה היא והוא
 עמא אין המים בודקין אותה כדפירשו רז"ל וקנה האיש
 מעון וכו' ולכן עמא עם עמאה אבל אם הוא עהור והיא עמאה
 המים הורסים ביניה וחזרה ונכניה פעם ב' והיא צאה לידו
 לפי

לסוף או מה צעונה ושם ממחנתו לו הכל כפי גזירת חכמתו
 יחברך לך כי פתח ר"ל כפיטת אחר הכי לתת טעם הענין
 כדפרישי' אין מוונגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו דהיינו
 סבור עם טהורה או עמא עם עמאה שנאמר וגו' והיינו
 טעמא דטובה כדפרישיה וקשה לוונגן בקריעת ים סוף
 והטעם משום דר"ל וכי יוחנן לא אמרו אלא ביוונג שני
 דממסוק לקמיה והשחא קס"ד דהכי פירושא כי טעם היות
 שהנשמות זכרים ונקיבות טהורות עם טהורות וחיזונו עם
 חיזונו על כל זה אחר שהם נפרדים בעולם נדרשה למטה
 קשה לוונגן בקריעת ים סוף דממסוק והקשה שהרי גם בערך
 העולם השפל הם מוונגות כמ"ש מ' יום קודם יצירה הולד
 דהיינו בעת הזרעה הספה הריא שמעלה אותה המלאך ששמו
 לילה ונחמן בה הקב"ה נשמה הראוי אליו אם טהורה אם
 ביונייה כפי כונת אב ואם ויקדושה בשעת השמיים מיד אומר
 הקב"ה בה פלוני לפלוני פ' אי אפשר להכריז פלוני לפלוני
 שהיה עדיין אין זה גוף ומדרך הזכר הקדמים אהם היא
 מוכנת ביד הקב"ה אם טהורה היא ביד ת"ח ששם פקדונות
 שלו כאשר נבחר ואם בלתי טהורה היא ביד שאר עמי הארץ
 ועל סבה זו הקב"ה מכריז בה פלוני לפלוני כלומר אותה
 הנשמה העתידה לבא ביד פלוני נקבה מוונגתה לפלוני זה
 דהיינו טפה זו שכבר נגזרה עליה וגלוי לפניו גוף זה והנשמה
 זו אם כן הרי שכן מוונגין ועומדין ואין לפרש שעל זיווגם
 שח"כ קלמר קודם ענין זה קשה מפני שרצון הבורא עשויה
 על כל ועבע המציאות מורה שמוונגין בקל ולמה יכבד
 עינים והירץ שאין פירוש הענין כסלקא דעתין דמקשן אלא
 הכי פירושו שהן שני מיני זיוונגין היוונג הא' הוא הראשון
 דהיינו שהוא בה פלוני לפלוני בעת שלא נשתנה דינו שלא
 שינו את מעשיהם ולא נתנה בה זוגו לאחר שזיווג זה קל
 ויראל כבד ולא קשה ולא עשוי מצליו וזה שאמר ר"ל אמר
 ר' יוחנן שקשה לוונגן בקריעת ים סוף היינו במקום שצריך
 לדחות נפש מפני נפש וכן פירש בזהר לך לך והיינו זיווג
 שני שנדחה זה האחד שאינו בה זוגו מפני זה שהוא בת
 זוגו ועל כל זה ברין ובתפסא חע"פ קשה לפניו בקריעת
 ים סוף דין המזרים ורחמיים בישראל ומהדיח המזרים מפני
 ישראל אף הכי דין לזה ורחמיים לזה בענין אחד והיה אפשר
 שיאריך ימים יותר אלו היה נדחה מפני זה כך המזריים
 עדיין לא מלאה סאתם וכן דרשו במדרש כדושרות בני
 ופירוש בני לנדחה ופירוש לנושא והיינו נמי לפי מעשיו
 כי כשהיבט מעשיו נחמו לו בה זוגו אף אם היה ביד אחר
 וזהו נשם ביאור המאמר ונשם הדבור האחד שיעדנו * הרבבור
 הנין הוא שנשמות זכרים ונקבות כאשר יזדווגו ישתוו בזהכח
 ומכרח והענין הוא כי בהיות הזכר זוגו אלו הנפש ולא אל
 הרוח ולא אל הנשמה אז לא יתכן לו בה זוגו אם לא שהיה
 כמותו שיש בה נפש לבד שאי אפשר להזדווג נפש בנפש
 רוח ונשמה וכיוצא אם יחסר לזה הכי אינו במחזיקים לעלות
 והיינו ממש כפי מעשיו וכאשר יהיה צדקם נפש רוח ונשמה
 אז יזכה בה זוגו בשלמות שאז מתייחדים זכר ונקבה נפש
 בנפש רוח ברוח ונשמה ובה הקב"ה אין בקטנותה
 כשהיא בת י"ב שנים להוליא עצמה מרשות קונה ונכרו
 הנשים בשרות ואינו כאדם המויליא עצמו מרשות קונו מכן

גהר סו בסוד עונת מעוברת ומניקה :

הענין כי המויליא זרע לבטלה משפיע בחצוים הנקראים
 בטלה והמזריע באשמו אפילו מעוברת ומניקה אינו
 זרע לבטלה מפני שמקיים מצוה עונה כאשר זור רז"ל ומה
 גם אל תח"ח מערב שבת לערב שבת היא מצוה עונה של
 ת"ח והטעם שעל ידי הפעולה הריא בהיותה בקדושה מתייחד'
 איש ואשה בחד נשמתו ואז בהכרח יפעלו מה בשרשם העליון
 וא"כ אף שהם בלתי ראויים להוליד בנשים וילידו בנשמה וזהו
 סוד את הנפש אשר עשו בחרמ' ולפיכך זו אינו זרע לבטלה
 ומשפיע לחיזונים אלא להוריד ברוחניו * וזה מה שנראה לי :

נהר סז בסוד צניעות היוונו :

הענין שכל פעולות העולם הנשמי הם מהגבר בהם החלוה הגשמיות חף הם יבאו לשם שמים או לשם מלוא רוב חלק הפועל ההוא כן אל החיטויים בעלי החלוה ההוא והליות עיקר אחיזה אליו החיטויים במעשה ענין היוונו הזו ורואיה מן הנחש עם חוה ולכן נרץ שלא יהיה עיקר הכוונה אל החומר אלא אל השכל ופשו המבטלת וזה כמעט חינו האספר שרוב החשוכות פועל ההוא אל היצר הפגום וכיצד יעשה יגביר על עצמו רחם וזיע כאומרו רבוזו ואל חטטלו וכראות יצר הרע שזה מטער עצמו ולינו גובר אלא מזד העבור שבו כדי לפעול לש"ש וזו חין שליטה אל החיטויים והרי שני הנאים אל הפועל ההוא להבדיל החיטויים מעליו הא' החלוה והב' רחם וזיע. עוד ג' והוא הכסוי הנזכר צורה בראשית והענין הוא שכל המשמש במותר לו כדרך המנאפים בענין מגולה והפקד וכיוצא יביעהו חלק האשה המנאפת ויתלבש בו הטומאה ועמא עמא יקרא וכ"ז יבא לו להיותו משמש מטחו במותר לו כדרך מנאפים בדרך גשמי ומפקירים עצמם וביאחם וטיפח זרעם. אמנם אלו שיהם פנימי בקודש ולא יפקירו עצמם אפי' במותר להם אלא יקדישו עצמם בענין שיהרחק מהם האשה המנאפת ולזה אמר כן דרך אשה המנאפת הכלה ומחמה את פיה ואמרה לא פעלתי און והענין כי כאשר יתלבש אדם ביצר הרע בשאחו אפילו במותר לו כיון שהוא בענין מכושר מיד האשה המנאפת וזמנתה שם וניזונה מלוחו זיווג ואולכה בו ומחמה את פיה ואומרת מותר הוא ולינו רואה שיש בו חלק בהחיטויים ונהינה מנאחות ממנו וזהו ג"כ דרך לבד ענינים המותרים ויש בהם חלק בהחיטויים והיינו קש ענמך במותר לך וגו' וכן כל מי שעסקו בחוק העובדי כוכבים בערכאות שלהם מקום קיבוץ נימוסייהם או יכנס בנית חפלהם יתדבקו בו חלק רע ויחשוב אדם שאין לו צוה עומאה אלא הדרכא מעמחין אוחו מעט מעט ולא ידע כי בנפשו הוא והטעם כי הוא מקום מושבם שהיא לילית הרשעה מפני שהיא חימא דעבד רב רובות על בניה והיכנס בתוכם נכנס לתוך חויר העמא ולכן יתרחק האדם מליהנות מהם ולא לכוון למסיבתם ולא לעלות בערכאותיהם רק לזורך גדול כי בלי ספק יושב כנפסי לילית הטמאה ומטמאה נדה במשכב לבד וגם ישיבת עם החלק עמא קתא כזכר כל זה בחיקויים וחמ"ל :

שיחורש און הרוהני ולא ישמע הדברים הרוחניים ומה שמכריז המלאך וכן הפה כאלם ולינו יודע לדבר הדברים הרוחניים וזה מעשה אורו חסיד שהיה שומר חיבריו מלהטוא בהם וקטרג עליו השקטן ובה לו כדמות אשה יפה עד מאלד וסימא את עיניו במסמר של אש שלא יבשל בה מפני שעיניו הגשמיות סיבה לסרום עיניו הרוחניים של הנשמה ולזה סימא אוחם להציל עיני נשמתו וזהו אומרו אל הפנו לא האלילים וצוה אלהי מסכה לא חטטלו לכן לעצמכם שלא תחזרו כמו הבלם שעינים להם ולא יראו וגו' ודע שהפה הוא יוהר ממחר לחטוא משאר חיברים וקשה מאוד לשמרו וע"ז הזהירו באמרו משוכנת חיקיך שמור פתחי פיך וגו' שהשיחה היא חלק מהנפש שיואלות לחון וכל דיבור ודיבור הם היא שיחה מלוא עושה מלאך ח' והם היא של עומאה נצרה מלאך רע והם היא של בטלה נצרה מלאך של בטלה וזהו כי הפלה והקדושה והקדושה שאלם מדבר בוקע את הרקיע ועולה למעלה כזכר צורה והם דבר רע מטמא נשמתו והחלק הדיבור של הקדושה עולה למקום עומאה הדומה אליו ונשאר אורו חלק הקדוש חשוב בנית החסורים וכמה עורח עושה לקונו כביכול עד שמוציאו משם ומחלה בנית הפה שהוא יותר קדוש ומעולה מברית החתון ולזה נקרא נבלות הפה כמו שהנבלה חין לה חיקון כך העון היה חין לו חיקון כמעט כי הם בתשובה גדולה ולזה אמר שמור פתחי פיך שאין נרץ כי אם פתחות הפה לבד וכן אמר להזהיר על השאר וכמות בכל עת יהיו נדדך לבנים וגו' יראה יהיה הגוף שהוא מלבוש ובגד לנשמה מלבוש נשמתו להביש הנשמה ושמן על ראשך אל יחסר שהיא הנשמה שהיא נר אל יחסר שאם ח"ו יהיה להפק יפגום בנשמה כזכר ברמ"ח חיברים והם מלובלכים ואריך לבנום צהור גיהנם ליתרף המלבוש השחור וללבן הנשמה ולטהרה ולהחזירה למקומה שממנה חוצבה. גם מזון הנפש היא החורה שאם בעולם הזה לא יעסקו האדם בחורה לשמה יומם וליילה לא יש לה מזון בעולם השמות אפי' שיש בידה מלבוש שהיא המצות או בעולם השמות יהיה רעב מהמזון העליון בעולם השמות והיינו סוד ויאלו העם ולקפו דבר יום ביומו לוקטים שברים ומזונם דבר יום ביומו והכל בעולמם שיש יום בעולם הזה ובעולם הבא ומה שמוסק האדם בעולם הזה ביום אחד כנגדו למעלה יש יום גדול רוחני שחין לו סוף וכל החורה והמצות שעוסק האדם בעה"ז יום קטן ומוגבל ובעולם השמות עולה לאין סוף וזהו דבר יום ביומו כ"ל הדבר שהוא החורה שידבר בה האדם צוה העולם הולך אוחו ליומו שהוא היום שלמעלה והכוונה שצריך האדם להולך עמו שיהא לו מזון לנפשו בג"ע. וחמ"ל :

נהר סח בביאור שאר כסות של הנשמה :

הענין הוא כמו שלשמות נרצי הגוף נרץ ב' דברים הא' מלבושים וב' מאלכים כן שלשמות הנשמה נרץ ב' דברים הא' המורה והב' עסק המורה וזהו כי הנשמה יש בה רמ"ח חיברים רוחניים ושם"ה גידון רוחנים והוא בחוק הגוף אבר רוחני באבר גשמי ברמ"ח חיברים כנגד רמ"ח ניצוטי הנשמה ואל האדם יעבור עבירה בענין להסתכל בדבר החיסור אז יסתמה עין הנשמה ונתכסה בקליפה ולינו רואה הרוחניות ולינו רואה סודות החורה והספר לפניו וכן האזון ושאר הדברים

נהר סט בביאור סוד המצות עשה ולא תעשה וסוד נגעי בתים ונגעי בגדים וסוד נגעי בני אדם :

הענין דע שהאל יתברך בחר את ישראל מכל האומות ולקחה לו לבדו לעם ואינו שיהיה נגדלים ונפרשים מכל כוחות העומאה והענין שכל אחת ואחת מכל רמ"ח מצות עשה סבולתה לנבק בשכינה וכל אחת ואחת ממצות לא תעשה אין סבולתה רק להבדילנו ולהפרישנו מכחות העומאה שלא ישלטו עלינו ולה יענו בנו. ודע כי שם"ה מצי כוחות העומאה הם ראוי לחלו

לחול על האדם ע"י מעשים רעים וכנגדן נצטריונו בתורה בשם"ה
 מלות לא חפשה לה פחות ולה יותר והעובר על אחת מהם
 מכין כסא לחול עליו אחד משם"ה כוחות העומאה כנגד
 אותה עבירה והפי' חסר הכנה הכסא חין רשות ללוחו כח
 העומאה לחול עליו ח"א עוד העומאה חין רשות ובאשר השי'
 נותן רשות לה' משם"ה כוחות העומאה חין ונותן כי אם לכה
 שכנגד אותה עבירה לבד וכל נגע הנראה בכותל הבית ח"נה
 יוצאת מח"ה אלה העבירה מעממה שעבר בעל הבית היא נעשה
 נגע ונראה לבעל אחרו נגע והיה ראוי שיצאח עבור גופו ח"א
 הלא יתבדך בדמיון חינו מלקה ח"א ח"כ מהרה בו ההרואות
 החלה בכותל הבית ואם חזר בו מועבד ואם לא חזר מהרה בו
 התראה שניה ונראה שכדורו ח"א לא חזר בו ח"א מלקוה ונראה
 הנגע בגופו ולא ריחן כח ורשות העומאה לחול עליו בענין
 הנעשים רק על פי הכתן בלבד כזכר בדברי רבותינו ז"ל מספר
 כתיבת יד זה מה שנראה לי :

מעין שלישי עין הארץ

ובו בה נהרות

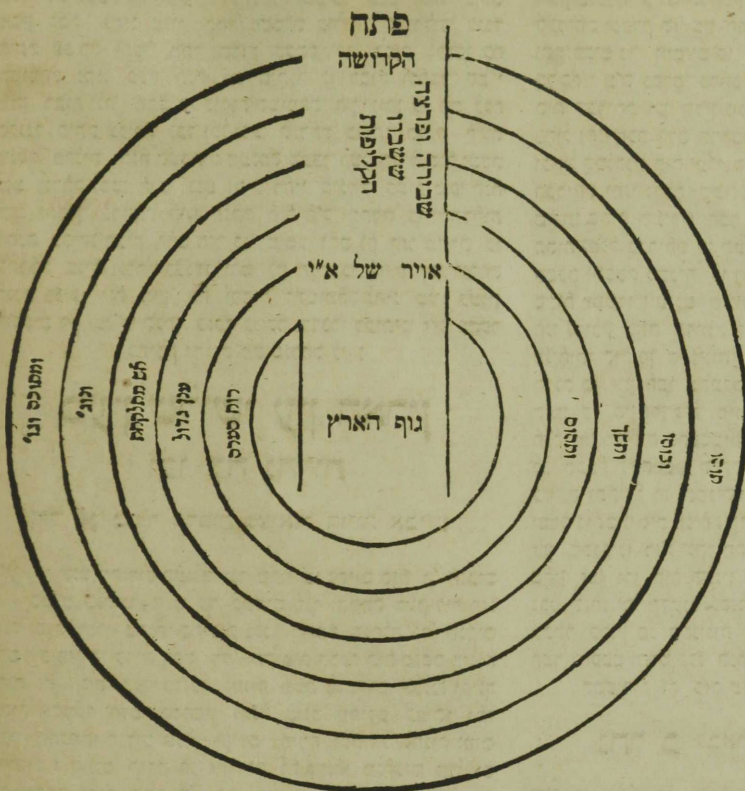
נהר א בסוד קדמות מציאות הויות אבי"ע :

דע כי הנה מחידוש העולם עד שאלו בו כהיום הוא ה' חלפיס
 שש"ע שנה ירצה כי כך פעמים הלך החמה מנקודות מזל
 עלה ובה ח"ה אלו שהיא הקופות בלגלל החמה הנחלק לד' חלקים
 והם ז"ב מזלות כל הקופה מד' הקופות השנה הוא שלשה מזלות
 והנה זמן הנה ח"ה הלו בלגלל למנות מעת שנחחדש הבלגל וליחך
 שהוא משניכל אדם הראשון ומלא עולם מחודש כמוהו ואז
 הבין מחמתו חידוש עלתו וקדש היחם והתחיל למנות ימים
 וחודשים חמנס קודם חל זמן זה לא נמלאו מלאכים קדומים
 רק בשנה ימים עשה ה' את השמים והארץ וכל אשר בס
 והמליח את הויות ח"ה הנגלות וכן ג"כ ההויות הנעלמים
 הקודמים חל העשייה בזמן ובמעלה והוא שנחחדשו המלאכים
 בעולם היצירה כמו חידוש ההויות הנגלות הנשמיות חמנס
 הכסא שהוא עולם הבריאה חס היה נחחדש בזמן חידוש העולם
 בעת שנברא כה המלאכים או חס קדמו בקדימת העולם על
 עולוה זה לא נמלא מבורי חמנס רז"ל אמרו כי כסא הכבוד
 קדם לעולם כדאיתא בפר"א פ"ג ונמלא לפ"ז כי חין עשיית
 גשמיות עולוה מהיצירה שאם כן היה ראוי שקדם היצירה חל
 העשייה ואל כן הוא ח"א הקפ"ה העשייה ח"ה היצירה שרי
 בשני נבראו המלאכים ובראשון נבראו שמים והרץ וכן נבאחר
 עוד שם בפר"א שמים מהיכן נבראו מאור לבשו של הקב"ה
 שחממר עופה אור כשלמה נופה שמים כיריעה רז"ו בזה שמים
 מהיכן נבראו כי חס היות שנראה שהיצירה עלה לעשייה לפי
 סדר המדריגוה שרעשיה היא למטה מהיצירה וז"ל למה לא
 נבראו שמים והרץ כי חס מאור לבשו שח"ה הבריאה אור
 מלבוס האצילות והיו מוחסין והולכין עד שאמר להם די עתה
 אשר הם עלולים מן הבריאה היה ראוי שיהיו נמתחין כמו שיעור
 עלוהם רק שאמר להם די ונמלא אותם בכחיה זו שהוא למטה
 מהיצירה והרץ מהיזה מקום נבראת לא מלד היצירה כי עדיין

נהר ב לבאר התלבשות השכינה :

דע כי תחלה כל מציאות אחרי התגברו החיצונים וסילוק
 השכינה מן החיצונים לסיבת פנס ועון שנרמו הראשונים
 דור אחר דור ונתחזקה הקליפה ונסחמו פחמי הקדושה ועמדה
 השכינה בעליונים וזלתי מה שנתלבשה בחיצונים וסבת ישראל
 בגלות מצרים כמש"ה חכ"י ארד עמך מלרימה וחכ"י חלך גס
 ענה ובאשר נראה למשה רבינו ע"ה היה נראה מתוך הסנה
 מתוך הקוליס הרואות סוד התלבשות לבת חס שהוא בה עין
 בה מתך מתלבשת נקוים שחי הפצר בעלדס כך השכינה
 מתלבשת תוך החוס שרו של מצרים כמו שחלבוז בס"ד והנה
 כאשר ירדה שכינה לישראל בסיד המשכן או נתחזק אותה
 קליפה בדינים ונסחם המעבר הוא בחזק חוקף העונות הקודמי'
 שהם חוקן הסמיות שנהגלגלו ונהלבוז בישראל כח"ש בס"ד
 במקום אחר והנה נאמר כי הרי חלו נחרקו בעונות סחימה
 פחמי קדושה ואיך חרד להם השכינה מופשטה ולכן חין ראוי
 שחרד ח"א בהתלבשות בגלות במצבותים כמש"ה ואחר והנה רוח
 ספרה בזה מן השפון עין גדול ואם מתלקחת ונוגה מסביב לה
 ומחוסה גו' ובחזק חלו הקליפות תלבש שכינה בדרתה עליהם
 למטה וע"כ עמדה זכות הראשונים ורחמי השי"ת וזכות לבותינו
 הקדושים ונפתח הפתח ונשברו כל הקליפות כולם ועשה שם
 פירנה ופתח כדי שיעבור הקדושה דרך החיצונים ואח"כ לישראל
 ותשרה

והסרה עליהם בלי לבוש החיצונים כלל או מקר מדביל מאלו החיצונים ופירכה זו או נסרה במדבר נוכח מושב בני ישראל

והלכה עמהם עד שאמרו כל ארץ ישראל היא ח' פרסה והוא מהחלת גבול ארץ ישראל ועד קצה שבגד ארץ ישראל האחד נקרא גבולן והב' נקרא מגדון ואלו שתחומין כל מה שיש בין גבולן ובין מגדון אין שום מחיצה מן הקליפה כל בין פחה היכל לבנת ספיר לארץ הקדושה זו אלא איתו אור ירד מיד בלי התלבשות כלל בארבע קליפות שהם סוד כתרם החיצונים ומלך בחינה זו נאמר כי א"י הוא קדוש מש"כ ארץ עמ"י עובדי כב"י אשר עפרה עמ"א ואוירה עמ"א והנכנס אליהם הוא קרוב מאד להבשל ולכן כאשר יאמו האבות אל ח"ל הולרכו כמה נדרים כמש"ה אם יהיה אלהים עמדי ושמרני וגו' וכן ביוסף הצדיק ויהי ה' את יוסף וארז"ל משל לאדם שהיה נוטה וכו' והרי אברהם אבינו ע"ה היה נכנס למצרים כדי לנסותו אם הוא יהדבק בקליפות אמנם בח"י האדם נשמר מהם כי רשות ח"י רשות השי"ת הוא ורשות ח"ל מקום עובדי כוכבים הוא רשות החיצונים אור עמ"א ולכן נרץ שמירה אל האדקים בח"ל כנ"ל :

מקום עובדי כוכבים הוא רשות החיצונים אור עמ"א ולכן נרץ שמירה אל האדקים בח"ל כנ"ל :

נדר ג שא"י נתונה תחת שער השמים :

ר"ל תחת החלון שנאמץ כיפת השמים ותלן זה הוא מרובע למעלה צד ולמטה רחב ושיעורו למעלה ת"ק אמה על ח"ק כמו שיעור ציה המקדש כי הכ"ס כולו הוא נתון תחת החלון ובאמצע עוביו של החלון דהכיפה הוא כשיעור פיר הקדש ירושלים ושיעור כמות החלון הוא למטה ח' פרסה על ח' כשיעור כל א"י וכל א"י הוא תחתיו ויורד השפע מלמעלה דרך ליגור מלכות הספירה י מעולם האופנים הוא יורד דרך ישרה עד ח'ון הכיפה הנזכר ויורד על כה"מ ומשם מתפשט על כל ארץ ישראל וכאשר רבו הפרעיים מן אוחו ההבל שהיו מדברים לשון הרע ורכילות ונבלה פה גרם העין צעו"ה ונתגשם אוחו ההבל ונעשה דמות של גוף עין עבה והתחיל להסגר מעט מעט סביבות שפתי החלון עד שביום ט' באב נסגר כולו ונפסק השפע ונחרב הבית וחיבף ומיד לאחר שנחרב הבית פחה הקב"ה את החלון והוריד את עולם האופנים ונאמץ מלכות עולם האופנים בתוך החלון כדי שלא יסגר עוד ולעולם פחה זו לא נסחה כי אם דוקא בשעה החורבן כי אז ניתן רשות אל החיצונים לכוון לא"י להחריב ציה"מ כמזכר ונתגשרו משם אז מיד ויש סיבוי וסרחה ומסך הדלל סביב לא"י אשר שומרים גבולים הללו שלא תהפסג הקליפה ומגשרים בכל דור ודור מהוכה אע"פ שארץ ישראל חרב ושםם אלו פעולות החיצונים שהם בעלי החורבן עכ"ל הם אינם שולטים בח"י רק מה שהחריבו ואח"כ נתגשרו ועמדה ח"י בחורבן ואין זר בחוכה ודע כי שיעור ח"י הוא מהלך ח' פרסה וכעת לא נשאר רק ק' פרסה על ק' פרסה חצי חלק שמינית וכל מקום דשן ושמן תקפץ ותכווץ והוא כדי לרצות שנתחיה כנגד ע' שמיעות שנעלו ולא נשאר ממנה כי אם כפרשין שנה וכמאן דליתא דמי ודע כי י' ארצות אשר הבטיח הקב"ה לתת לזרע אברהם אבינו ע"ה הוא כנגד המלכות המקוננת בעשייה הכלולה מ"ם ובימי משה רבינו ע"ה לא הבטיחם לירש כי אם ה' ארצות של ז' עמים לזר שהם כנגד ה' ספרות אמנם הפסחונים קיני

מתחומן ונכנסו כמס"ה יובא גם השטן ובגין זה נמי שליטת החיצונים הם בצדק לכל השליחות שבטולם ופחה הזה העומד לצד אפון נקרא טוקבא דההומא רבא וכן כל החלק הניחן אל החיצונים כמו עשן המערכה אשר מן האזורים המהעכלים כל הלילה הם נופים ממש לצד אפונה של ארץ ישראל ודרך אוחו נקב הוא יואל להם בעיני כי פחה המדור אשר הקליפות דרים שם נקראת טוקבא דההומא רבא והמדור רבא בעלמנו נקרא ההומא רבא וחלק החום זה אוחו כל מציאות ה' כהרים וה' היכלות עד החיצונים שפה הרקיעים ממטה למעלה כמו שהוא מזוייר

והנה הרקיעים וכל מעשה בראשית הם כולם כדור שלם כי אין שם פירצה כלל אלא שהרקיעים סובבים המציאות כולו בלי שום פירצה כלל ועיקר אמנם הקליפות ושליטתן הם אוחן שנחרכו ונפסלו נעלו מלבוחן חוץ מן הארץ רק כאשר ישתלקו דרך הפתח ודרך נקב זה שליטתה בצדק ישראל מש"כ בחוזה לארץ אשר שם ממש שליטתה בכמה דרכים והנה דרך הנקב הם יואלים אוחן הקליפות והשטן ולפחות את האדם כדי להחיתו ויחן להם אורה שליטה כמ"ס צד"ד אמנם הביגס אינו כן אלא מנגשין את הנשמה שם דרך הטוקבא דההומא רבא ונידויות שם עד שפעלה דרך נקב אשר לאחר שליטתם וזה פי הבאר שהוא סוד פחה הזה אשר צדד אפון אל נוכח ההיכלות * אמנם לנכס לארץ ישראל חלק המסתרה והמטעה והממית יש להם כמה פחמים שכלם הם לצד אפון בין לגרש המחגרים חוזה כגון עובדי גלולים שמחים בא"י מקלעים את נפשם לחוץ ולא שפעלה דרך הרקיעים אלא מיד קרוב לארץ ישראל יש להם נקב וכן התפלות שמהללן ישראל בח"ל וכמו כן כל הנשמות הטהורות שמחים בח"ל מחגלגלים הם בצדור הטמא כמ"ס צד"ד ושם יש כח מלאך דחוזה לארץ העומד לקבל ולהתגלגל בהם ובה עד שמיגע אל אזור זה התחחון

קניי קניי וקדמוני שהם כנגד ג"ם העליונות לא הכתיבם לפי שבזמן הזה אינם פועלים רק ההחטאים אמנם אחר גאולה האחרונה אשר אז יפעלו הג' הראשונות העליונים ויחן להם כל העשר ודע כי ארץ סיחון ועוג הוא קצת נבול הג"ם העליונות הגביר ועז' בחזרה להם בני גד לפי שמיד להיותם כנגד ג"ד העליונות ויהיה לעתיד המוכר שנבחר ישראל ואם היות שעדיין לא נקדש מכל ירקדש א"כ אחר הגאולה ואפשר שלכן נקבר מרע"ה שם כי הוא מסוד הדעת ומש"ל :

נהר ד לבאר סוד הסולם ועינינו :

דע כי סולם זה הוא אורי והוא מקיף כל ארץ ישראל כי זרע החום א"י אינו לא ארוך ולא עבול ולא מרובע אלא שהוא כזורה אדם מושכב ארצה על הפרקן אשר ראשו ברוח מזרח וב' זרועותיו פסוטה א' לנשון וא' לדרום וב' ירכותיו פסוטה בקן רגלו אחד לבר הבר שהוא קרן אפונת מערבית ובקן רגל השני אל נחל מזרים שהוא קרן דרומית מערבית ובין שני רגליו נכנס ים הגדול כי הים הוא במערבו דא"י ולכן חמא"ה הם רצועות גדולות וקטנות והסולם הנזכר הוא סובב את כל הרצועות ויש לו מדרגות משני לדריו כלפי שניו הוא מזד ארץ ישראל וכלפי חוץ הוא מזד חוזה לארץ * ודע כי כל הדר בחוזה לארץ נמצאים סביבותיו ו"א אלפים מלאכים כמס"ה יסול מזדך אלף ורבעה מימיק ועולים במדרגות הסולם מזד חוץ כלפי חוזה לארץ והולכים למקומם וצנעו הו שנגס אדם בחוץ אזור הסולם מיד יורדים דרך מדרגות הסולם מן כלפי פנים כ"ב אלף מלאכי סהרה כמו חשבון כ"ב אוחיות הטהורה ופלוין אוחו כ' אלף מזד הא' וב' אלפים מזד הב' כמ"ד רכב אלהים רבותיים אלפי שנאן שלכל מי שדר בצדק ישראל נמצאים הב"ב אלף מלאכי סהרה הנ"ל ומי שהורע מזלו לגאח לח"ל כשפתקרב אל הסולם הנ"ל מסתלקים ממנו הב"ב אלף הנזכר ועולים דרך מדרגות של הסולם וחוזרים למקומם יורדים ו"א אלפים מלאכים אשר אוחן המלאכים מתלויים עמו לח"ל :

נהר ה לתרץ ב' קושיות חוקים ועצומים האחד היצירה היאך הוא בא"י והב' ביתה היאך היא בארץ ישראל ;

ורגה לקושיא הראשונה נאמר כי דרך העיני זה הוא בצדק ישראל אשר שליטת החיצונים להטעיה אינו תלוי בזה כמו איש לו שליטה לגאח מחוץ חדרו להשטן שהרי הוא יואל מנבול זה ובה אל הקדש והעיני כי לצד אפון לארץ ישראל הוא פחה כניסה אל החיצונים לנכנס לאזור הטהור זה ובה לפחה ההיכל להיות שם לפחה חמא"ה רובץ להעלות שם ולכן גד ההיכלות מבחון נאחמים הקליפות מהם קליפות אגוז שהרי ד' מוחין של האגוז הם ד' מוחין קדש והקליפות הם נאחמים מבחון כי סוד אוריה קדושה היא משפעת אל החיצונים האלו ובהכרח יש להם מדרגות על מזר נוח המשחלשלות משם ויונקים על ידם כי יש היכלות טהרה מבחון אשר נדבקים החיצונים ע"כ לצד אפון זה הפחה אשר דרך אוחו פחה יואחות

המלא שיהיו ישראל בשלימותן כ"א בואתו הפסע בסוד אשר כל ישראל יתכנסו בתוכם והמלא כולו וזהו השלימות האמיתי שיהיון אז השכינה אשר היא עומדת על הי"ב בקר וגם יתקנו אז החיות שבה בעלי י"ב פנים נגדי' אל הי"ב בקר המזכרים וגם יתקון כשא' הכבוד אשר חזיו בשלימות כי אחר אשר השכינה למעלה ממנו וגם החיות למטה ממנו אינם על תיקונם ושלימותם ממילא נשמע שהיה עמיה כביכול אינה על שלימות' ואז יתקון גם הארץ ישראל עמיה כי תיקון הארץ ישראל היא ע"י שכינה אשר שורה בארץ ע"י החוקים ואחר שהשכינה לא שררה כראוי בא"י מפניו כימי יהושע כי היו אז ב' שבטים והאי חוץ לא"י וע"כ הארץ לא היתה בשלימותה עדיין וגם עדיין בעת ההיא יתקנו ישראל מעמם שיהיו כולם יחד בארץ ישראל אשר אז יהיה כל שלימות השבטים גדול מאד בהיותם כולם נכללים כאלה מ"צ שבטים ברוחניותם נשתמח בכלל בסוד של הירוף כדפירשנו במקום אחר ואין להאריך ומש"ל :

ההחזון שהוא האור אשר בין הארץ לרקיע ההחזון אשר שם ג"כ יש נקב ופניו להבנים ולהוציא אשר הוא להבנים שם עטן המערכה והרשעים ולהוציא הנדיקים והפלות של ישראל שבה"ל וכמו הצורה עמם כפירשו ו"כ יש לה כניסה לההעלות ולפחות בני ארץ ישראל ביצר הרע רק שאינו דומה חוץ היצר הרע בארץ ישראל כמו בחוה' לארץ כי אין לה כניסה שבטיית רק דרך הנקב של הפתח ושם הוא כל עיקר משכנה וכל שאר קביעותה בחוה' לארץ :

נהר ה לבאר קבלת אלהותו יתעלה וצריך לשני תנאים האחד הוא הארץ והשני הוא המילה :

והוא כי השלש שכינות יתעלה עלינו דרך פתח היכל לבנת ספיר החפשו' והשרצנו אל השכינה באויר הארץ ישראל המהדים ומצי' חכמה זה היתה חכמה שלמה המך ע"ה כי ארץ ישראל היא המלכה מפני שאויריה הוא משכן אל השכינה וע"כ לר"ך השוכן בארץ ישראל להיות נימול דאי' לאו הני הוא מטמא את הארץ וממלא לא"י כי קבלתו אלקות יתעלה חלוי בשיבת ארץ ישראל וישיבת א"י חלוייה במילה וזהו בשלימות זה הכל הם חזיו בשלימות עדי' שזכרנו הוא רק בהתלבשות וע"כ כאשר גלו לבבל השכינה עמיה וכמו כן לעולם ולמדי ולאדם בזכות מלכות מילה כמס'ה והייתי לכם לאלהים :

נהר ה לבאר כי היחוד העליון נעשה ע"י תפלות ישראל :

הענין הוא כי האדם בחפלתו הוא חוצב לבנות את ואותו המציאות הוא סוד תיקון המאורה ונתקן באויר העולם ואינו משתק ממש עד גמר התפלה אחר עלינו לבנת ותיקון זה מתקשט בסדר נאות ומקושט ואחר כך כולו ביחד מאויר ומתוקן עולה באויר מרקיע לרקיע עד פתח היכל לבנת הספיר ויכנסו שם כמזכר בזהר סקודי שהיכל ה' עומד שם ברקיע הנזכר שם עד גמר התפלות של כל קהלות ישראל ואז בואתו הרקיע יתקבצו כל ההפלות של ישראל יחד ויתקשרו כולם ויעלו שם ממקומם כמ"ש שם בזהר אמנם יש לנדקק בשירוב זה שיתעבדו עד קיבוץ הפלות של ישראל שהוא דוקא בזהות ישראל על אדמתן שאינו מקדים זריחה השמש בא"י ממקום למקום כ"א בפתח חזי שעה מפני שארץ ישראל הוא מעט הכמות רק ה' פרסה ולכן אפשר להמתין שם ברקיע הנזכר אמנם עתה ישראל המה נפולים בארבע פינות עולם אם נאמר שיתעבדו כמזכר נמצא כי ההפלות הם מעובדים זמן רב אשר יש בעשות קדימות זריחות מקום מזרח על המערבי שהוא י"ב שעות וממלא עיבוד ההפלה מרובה מאד כי בעת זריחה השמש במערב הוא השקיעה במזרח ויש להם הפלת מערב וח"ל היאך יוכל להיות בענין זה והם נאמר שלא ימתין זה על זה נמצא כי היחוד העליון הוא נעשה כמה פעמים בכל יום כי קהלה זו מיידים עתה וקהלה זו אחר שעה וכן כיוצא בו שלעולם מיידים והולכים וכן עדי' יקשה כי הלא המשמרות העליונות הם קבועים לערב ולבקר וח"ל הוא היאך יהיה ענייניהם כי פעמים רבים הוא לאלו יום וגלגלו לילה וכן עדי' יקשה למנוח שבת אשר אלו מהם שבתים ואלו מהם עושים מלאכה והיאך יהיה ענין זה ובספר יסוד עולם במאמר הב' פ' ע"ו הקשה ג"כ ענין זה ונתקן תיזון בשם גאוי' ארץ ע"ש' אמנם המקובל האלקי מופה"ר משה קורדאוורו ז"ל וז"ל ואני אומר לענין זה כי כל זה נעשים בדרך מה שארז"ל שהשבטים בח"ל הם עובדים ע"ז בשחרה ורזו בדברייהם לזו קי

נהר ז לבאר כי תיקון הקדושה וכל מדרגותיה הוא בשיבת ישראל בארץ ישראל :

דע כי כל חלק ותלק מארץ העמים ניתן אל אומה המתייחס לחלק ההוא כמס'ה כי לבני לוע נחתי את ער ירושה וכמון לעשו נחתי את הר שעיר וכמו נחתי בבל ופירשו הוא אדם וארצו אדם מורה כי ממש יחום הארץ אל האומה השוכנת בהוכה והעטם כי השר השולט על אותה אומה יש לו יחום להשפיע בחלק ארץ ההיא והנה הבורה וא"י יש להם יחום יחד וכן ישראל יחם עם הארץ הקדושה בלי ספק בשביל יחום נשמתם והרריה מיוחקאל הניבא שחלק ארץ ישראל ל"ב שבטים ויחם כל חלק ותלק בגבול אחד ולפי יחום השבט כן היה משכנו כפי שחוק נגדו לגבולו של ארצות של אותו שבט כדי שיפיע עלינו וכן המלות הנעשים בא"י הם עוליים ומקשטים כל גבול וגבול בסוד נשמה של כל שבט ושבט בענין כי שלימות הנשמות הם כמו חלקים שבארץ כי הנשמות הם נחלקים בארץ המגיע אליהם אל נגדי' מציאותם למעלה והענין כי כמו שנקודת ליון היא הנקודה אשר ממנה הופתח העולם כנודע שהיא הנקודה האמיתית אל השכינה בסוד הי"ב גבול'ם אשר מתפשטים מנקודת האמצעי וז"ל מדה הארץ המזכר ביוחקאל והמקדש בזהרה החז' שולי כנפי המועות אל רוחב הארץ וכמו שהשכינה אינה בשלימות כל עוד שמקום בית המקדש חזיו בשלימות על מכוונן השכינה ג"כ אינה בשלימות כל זמן שארץ ישראל אינה בשלימות בגויה שהוא מוחל' מזכרים עד הנהר הגדול נהר פרט ושישראל שוכנים כל אחד וא' בחלקו המגיע לו כפי חלק גבולו האמיתי הנגדי' לגבולו ולכן לא

עליהם על כל סביבה כמו שבארנו וכל ח"ל הוא רוח סערה עין גדול ואש מחלקתה שהם החיונים אויר ארץ עמים חיונים וזה סוד אשר השכינה היא משמרת לישראל בעצמו דוקא בח"י אמנם בח"ל אינו כן חלילה כי ברצות הקלי' לשלוח בארץ ישראל להחריבה אז השכינה היא מסתלקת מח"י ועולה עד ההיכלות ואחר שנסתם פתח ההיכל ונסגרת אז ניתן רשות לבקוע את מומת ירושלים שהוא מקר גוגה המבדיל וגכסו אז אומות וקלקלו ושלחו ידיהם בזני ישראל והחריבו את כל המרכבות הגשמיים וגלו מהם מה שגלו ושכינה רודפת את בניה לרחוק ארץ שתעשה לדהת לח"ל ובענין היותה בח"י אי אפשר מפני שאוירה עומא אלהיות בזיה עובדים שם גם כן אי אפשר לה להניחם ועל כן היא בהיכלות בגריות מרכבותה כמו שאמרנו רז"ל כביכול אימעטו כפי החיות כמו ענין המשל למלכא דלית ליה בריה הנאמר בזוהר ויאל ע"ש מה שלא היה כן העושה כעשוי בענין שבח"ל הניזון שלה והשגחהו מחלבש בשר שהוא ארץ ישראל הוא חתת ידו בסוד ומלכותו בכל משלה כי יו"ד אחיות הם מחלבשים ב'י קליפות לאכפאה לון כדי שלא יוכלו להרע לישראל ולא יעמאוו בני זניהם כמו שבארנו והוא ממש כענין השמש אשר הוא בשמים וניצוי אור למטה הם בארץ וכמו כן השכינה כביכול עיקרה היא בשמים רק ניצויה הם למטה בח"ל עם ישראל וכמ"ש ב"יחזקאל ואני בתוך הגולה וגו' לא עמומה ממש ח"י כי אם ניצוי אורה וע"כ נפתחו השמים והארה מלכות אלקים מכלל שהיא בשמים כמו שפרשתי והניזון שלה מחלבש בשר האומה כמ"ש שמי נוערה את הכרמים בזמן הגליות אשר ישראל המה בח"ל והם עובדי ע"ג בעהרה כמו שאמר הכתוב כי גרשוני היום וגו' :

בקר י לבאר סוד אר"י וישיבתה שהם ו' ענינים חלוקים:

האחד מי שלא ראה אותה ולא נכנס בה כלל . והב' מי שראה אותה בריחוק רחוקה לבד . הג' מי שנכנס בה וישב בה ויאל חוזה לה ומת בח"ל . והד' מי שנכנס וישב בה עד יום מותו . וה' מי שנולדה בה והיה בה כל ימי חיותו ומת שם . והו' מי שנכנס עמומותו ויהיה אחרי מותו . והנה כל חלוקים אלו הם זו על זו בעמלה ואלים רמז בדברים עליונים והנה אין ספק כי כל עולם השפל הוא כנגד מלכות ונכללים בג' בחיות האחד הוא ים והב' הוא יבשה הג' הוא ח"י וכל אחת מוקפת מחברותיה כי הים הוא מקיף כל היבשה ובחיות הים הוא כנגד הלבון שבעין שהוא כנגד החסד ושאר הארצות הנקרא חוזה לארץ הם כנגד השחרות שבעין אשר כנגדו הוא הגבורה ומשם נמשך היותו היותו וסגיו ולכן אויר ארץ העובדי כוכבים הוא ממחל כוכבי צוהר . וחי' הוא כנגד קו הירוק המקיף את בה העין שהוא מזד הת"ת הנקרא ישראל ובאחזעי ח"י הוא ירושלים שכנגד בה העין שהוא עטם השכינה ושלש גוונים הקודמים הם הסובבים ומקיפין אותה בסוד שב"ת שפרושו ש' ב"ח דהיינו ה' ג' אבות ולא ג' אבות ממש רק ג' מליאות שהם קישוים המלכות הנקרא שב"ת שהוא ב"ח עי"ן עטם המלכות הנקרא ב"ח עי"ן כי היא בת ומד' אחת מן העשר מדות מחלקה לעשר שהם סוד אופן

עשר

זיין

כי אין ההנהגה העליונה מתנהגת לא בזריחת המזרח ולא בשקיעת המערב וכן לא בשפון ולא בצדו רק אל הנקודה של ארץ ישראל היא היא מובחר הישוב ופתח היכל לבנת הספיר הוא מכון כנגדה וזריחה של ארץ ישראל היא בבקר לאשמרת הבקר ושקיעת ארץ ישראל היא לשליפת הלילה ועד זימנהגו המשמרות ומספר הימים לא יוחיבו ולא יעדיפו רק מה ששהווה השמש והיכה הגשמי בארץ ישראל ואין לנו לחוש לראות היכה בחוזה לארץ אף שלא יראו כי העיקר הוא דוקא בח"י כי שם הב' קובעים ומקדשים החלש והחמים והמועדים והזמנים והב' מהכים עמיהם אב"ל ח"י אינם קובעים ואם קובעים לא קידש כי אין בהם ממש ויום השבת בח"ל הוא עיקר הכל חלוי בח"י מפני שמוחה שבת חלוייה בארץ ישראל שמתפשט קדושת שבת דרך פתח היכל זה למטה שהוא בארץ ישראל כנ"ל והקב"ה עשה בחמתו הנוטות הגלגל ובחר במקום המחכוון כנגד מעלה שלא יחסר ולא יעדיף וזהו סוד נקודת ארץ ישראל ואין הפלות מעוכבות אלו על אלו רק דוקא שם בארץ ישראל ולא בשום מקום אחר מפני שא"י חשובה לענין היחוד ושם היחוד אינה בעתות מרובים רק עת ושעה אחת לכולה ובהיות עם ה' שבארץ ישראל כלות הפלקן ותיקוין אז הוא שעת היחוד . אמנם עושים מספק ב' ימים יום טוב ונקרא יו"ט של גלות כי הוא בודאי בעטם סוד הגלות וניזון שכינה המתפשט בו שבת להיות יו"ט יום הב' ולא עשן כי ביום השבת כי יום הגדה הוא יום מוסכם אשילו אל החושים ואין להם שום ספק בהם מפני שרואים שאשילו הגיהנם הוא שובה בהם והשירים שובתים או בייחוד או בקדימה לזריחה החמה קרובים או רחוקים . אמנם ביום טוב הם אינם מודים ומחמקים בקדושה וע"כ נריך לבוש מיום ליום והם ב' ימים עובדים הח' הוא מדאורי' שהוא מחלבש ביום שהוא מדרבנן בהתלבשות אור הקדושה באור של הגולה :

נהר ז לבאר הפרש בין השגחת השי"ת על עמו ישראל כשהם בא"י או בח"ל :

והענין הוא כי בעת שישראל שרייין על אדמתן אשר אז היא שמירתם של ישראל אשילו אל פתח אחד מן הפרטים כי השכינה מחלבשם במדרגות עמומת ופתחה למטה עם ישראל כמ"ש כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחניך והטעם מפני היות אויר ח"י בית קדוש אל השכינה ובגבול שסביב לא"י הקליפה סובבת עליו להגין כדי שלא יכנסו אליה שום רשות מרשיות החיונים כאהל מחוה עליהם שלא יעבור זר הגבול ההוא ואהל זה כותליו וגבוליו עולים בכל אויר ח"י עד כנגד פתח היכל לבנת הספיר הפתוח תמיד לעולם ולכן נמצא כי באויר ארץ ישראל שם הוא שער השמים ושם מלאכי אלהים העולים ויורדים ממש מאויר אל ההיכלות ומן ההיכלות לח"י והשכינה נשלחה למעלה למטה על בניה ועולה ויורדה וחופפת עליהם כל היום על ידי מקר המבדיל הזכר והמסך הזה הוא סוד רוח סערה ועין גדול ואש מחלקת שהם סוד אויר של ח"ל וכן היה במדבר סוד נמש פקרב סרף ואמאן : אמנם קליפה אחת עמודה הגנינה על הכל כי היא יתנו עמאים מאור הקדושה ושה"ה ונהג לו סביב שמגינה

עשר קדושות - והנה עתה מה שנודע מעלת הארץ הוא מצד מעלת הישוב בה חמיר לעולם מיום הלידה עד לאחר מיתה וזה הוא שזכה אל כל המעלות כגם בודאי כמזכר והנכנס בקטנותו יזכה גם כן בהם אבל לא גדולה כל כך כמו שגולד זה - אמנם מי שבא לא"י בגדולתו וזכה לעסקו במאות של א"י הגם שלא ישיג למעלה הגדולה כג"ל - אולם ישיג מקצתם ויזכה להשיג א"י בחינות לבד כי ב' הראשונות כבר נאבדו ממנו כנודע - ומי שעומתו ויב' ועלו לא"י לא יזכה כ"א לבחינת אחת שהיא החמירה ופקידה כהנהגה לבד - ומי שיעלה בבשרו אחר מוחו יזכה עוד כי העפר ההוא עפר המזבח מפני שהאדם נברא ממקום כפרתו והנה אלו הנבראים בודאי מן אורח עפר מחויבים להביאם אל מקום ח"כתו שהוא קודש וכבר נודע כי הדין הוא שיעפר א"י יוצא ח"ל דינו כעפר ח"ל ועפר ח"ל שנכנס לא"י דינו כח"י ועל כן המהרש"ב שברו בעפר ח"י גדלה מעלתו מאלו ואם להסד בהפקד וז"ל שיעפר אבינו ע"ה צוה להעלותו מיד סמוך למיתתו - ואולם נשאר לנו לדעת מהו מעלת הרואה אותה מרחוק אם לא נכנס בה כמס"ה אם יראה איש בחגים האלו וגו' והנראה כי הרואה אותה הוא מעלה גדולה ועוד כי משה רבינו ע"ה למעלתו הגדולה נתן לו הש"ת את זה סמוך למיתתו כמס"ה עלה אל הר עבריים וזה וראה וגו' וכתיב ויראה ה' גו' שזה מורה מעלת קצת הרואה אותה אף שלא נכנס בה כמ"ה זה במש"ן עין הקורא בהר לג' ע"ה :

נהר יב לבאר חילוק בין נשמות ישראל הדרים בא"י לנשמות ישראל הדרים בחוצה לארץ :

דע כי נשמות הדרים בא"י באים מ' פסוקים של היצירה ונקראים בית ישראל גם נקראים בניו כי כשהאדם הוא בח"ל יש לו נפש מהאופנים וכשזוכה לבנם לא"י בא אליו נפש מיצירה חדשה ומתלבש חוץ נפש הישנה שלו ובלילה הראשונה שישן בא"י יולדים ב' הנפשות ועולים למעלה ובחזרה אינה חוזרת כ"א החדשה בלבד ולכן הוא אינו רחוי לטושים כי הלא היא לא תעשה ולכן ארז"ל שמתחלו לו עוונותיו כולם וכל הדר בא"י נקרא לדיק הגם שהוא אינו לדיק כפי הנראה לעינים כ"א לא היה לדיק היחה הארץ מקיאו כמס"ה ותקיא הארץ את יושביה וכיון שהארץ אינו מקיאו בהכרח הוא שנקרא לדיק ואף שהוא בחזקת רשע - גם וע כי הדר בא"י והולך לדור שם במצרים נחשב לו לעבירה ועבירה זו גורמת לו ששר של רבב מושל עליו וכל מי ומי שיקבל עליו לדור בא"י כל ימיו ולא לרדת למצרים נחשב לו כאלו כל ימיו המליך היחוד של הקב"ה ודע כי ח"י אינה מכפרת על עבירות הנעשים בה כי אם על השגגות בלבד אבל אוחן שבמצוד אינם נמחלין כ"א בסיורין אז למי שעובר על פסע והפסעים הנעשים בא"י אין להם סליחה כי אם בתשובה ותלמוד תורה :

נהר יג לבאר סוד ירושלים וגם שאר מקומות אשר בארץ ישראל ;

דע כי ירושלים במספר קטן י"ט גם מלכות במ"ק י"ט ושם הוא סוד יוסף הרומז ליסוד וכן ניתן שם אל יוסף שמדתו יסוד - עבריו במ"ק י"ט - הר"ע עם ג' אחיות והכולל הוא מ"ק י"ט - ומשמעות עבדיה מלשון עבד הארץ כי הארץ רמוזה אל המלכות ועבדיה רומז אל הוד" - גם סב"ה במ"ק י"ג שמקבל כח מן הי"ג מדות - אפי"ה רומז לנ"ה אשר מ"ק שלו הוא כ"ב כמו אפי"ה עם הכולל והנה אפי"ה במ"ק כמיון אפי"ה לרמזו שמתנהגים עם הדר זו בי"ג מדות אשר מן הכתר כי אפי"ה היא בכתר וע"כ היא אחת מן ערי המקלט הלזיל נפשות וגם אפי"ה הוא כ"א ועם הכולל הוא כ"ב כנגד כ"ב אחיות החורה לרמזו אפי"ה היא מוכנת ומזומנת להשיב בה סוד עומקה של החורה וסודותיה כי אין אור יך בכל א"י כמו אור אפי"ה גם נ"ה גימטריא קמח ו"ה אם אין קמח אין

עשר קדושות - והנה עתה מה שנודע מעלת הארץ הוא מצד מעלת הישוב בה חמיר לעולם מיום הלידה עד לאחר מיתה וזה הוא שזכה אל כל המעלות כגם בודאי כמזכר והנכנס בקטנותו יזכה גם כן בהם אבל לא גדולה כל כך כמו שגולד זה - אמנם מי שבא לא"י בגדולתו וזכה לעסקו במאות של א"י הגם שלא ישיג למעלה הגדולה כג"ל - אולם ישיג מקצתם ויזכה להשיג א"י בחינות לבד כי ב' הראשונות כבר נאבדו ממנו כנודע - ומי שעומתו ויב' ועלו לא"י לא יזכה כ"א לבחינת אחת שהיא החמירה ופקידה כהנהגה לבד - ומי שיעלה בבשרו אחר מוחו יזכה עוד כי העפר ההוא עפר המזבח מפני שהאדם נברא ממקום כפרתו והנה אלו הנבראים בודאי מן אורח עפר מחויבים להביאם אל מקום ח"כתו שהוא קודש וכבר נודע כי הדין הוא שיעפר א"י יוצא ח"ל דינו כעפר ח"ל ועפר ח"ל שנכנס לא"י דינו כח"י ועל כן המהרש"ב שברו בעפר ח"י גדלה מעלתו מאלו ואם להסד בהפקד וז"ל שיעפר אבינו ע"ה צוה להעלותו מיד סמוך למיתתו - ואולם נשאר לנו לדעת מהו מעלת הרואה אותה מרחוק אם לא נכנס בה כמס"ה אם יראה איש בחגים האלו וגו' והנראה כי הרואה אותה הוא מעלה גדולה ועוד כי משה רבינו ע"ה למעלתו הגדולה נתן לו הש"ת את זה סמוך למיתתו כמס"ה עלה אל הר עבריים וזה וראה וגו' וכתיב ויראה ה' גו' שזה מורה מעלת קצת הרואה אותה אף שלא נכנס בה כמ"ה זה במש"ן עין הקורא בהר לג' ע"ה :

נהר יא לבאר סוד ההברל של ארץ ישראל וח"ל והדר בהם וההברל של הנהגת ישראל ועובדי כוכבים וההברל שבין נביא ומכשף או בעל תשובה והגו :

דע כי הענין הוא להיות שמשכן החיזויים הם למעלה מן הרקיעים להיות ההנהגה הזאת שהוא הנהגת השמים מבולבלים פעמים שהיא החת השלימה העליונה כך ממש היא הנהגת הגוף וגם זה מחלף אל כל החיים בין מיראל בין מ"ה מפני שהם יסודות מיוחדים מעת בריאת אדם הראשון ואין בהם לא תוספת ולא מקרעת לשום אדם רק כי בישרים יצבור הקדושה העליונה ויקדם אורח ומה גם מלך הכנת אביו ואמו צעת הכוונה וההולדה ולכן הוא מחלשב בחיים בקדושה זו ובמי שאין בו כל אלו יחלבו בחיזויים - אמנם ישחטו כבוד ב' בחינות בהנהגת הנזירים וכמו שסוד הנהגה זו תלויה במעשה האדם אם הם מטיבים במעשהו אם יתכעבו ואלו החיזויים ותחת הנהגה זו נמסרת אל הקדושה ואם ח"ו מקלקלין מעשהם נמסרו אל החיזויים כך הוא האדם ממש בהיותו מגביר הקדושה שבו הוא נפש הקדושה ושאר הפרטים כאשר נבאר יוסף אז הנהגה זו אל הקדושה ויקדשם ובהיותו מגביר העומתה יוכן ההנהגה כולה אל החיזויים - ובזה מוכל לדמות בדעתך ב' הענינים מקודם הא' הנהגת ח"י והיא הנהגת הנביאים הקדושים שהיו מוכנים חומרים והחקיניו בעצמם כל חושם והשכלתם להתקדם והיו שולטים במדות נפשיות החומריות כמו ששלטו בגלגלים ומכניעים אותם לרצונם - והב' היא הנהגת ארץ מצרים אשר הכל נמסרת לשפים והיא חכמת חרטומים ומשפסם ושאר חכמת חיזויים

חורין מכולם המדריגה האחת הוא הדר בסוריא חוץ למשק
 ין החומה ולפנים אשר שם ביה רימון ודע כי היואל אחרי
 ישראל לח"ל ע"ד לחזור במצדה באופן שמינו אשמו וזני
 ביה שם בלחץ ישראל הלא כזה לא התפשט ממנו נפשו דיצירה
 אמנם מהלבש עליו נפש אחרת דעשייה ולכן חייב לשמור הרגלים
 והמועדים בחוזה לארץ כמו בזמן שהיה בלחץ ישראל הואיל
 ודעהו וכוונתו לחזור וכל זה הוא לעובתו כי אם לא היה
 מהפשט עליו נפש העשייה ובאשר הקליפה מהלבש על נפש
 היצירה אז חייב ומיד יהיה נפש דיצירה מקבלת טומאה
 מזהו ולכן מה עשה הקב"ה המרחם והמטיב התלבש נפש
 דעשייה על היצירה קודם שיהלבש הקליפות כדי שלא יטמאוהו
 והקליפות יחלבשו בו כפי ערך המקום וכל זה מייירי מי שגולד
 בלחץ ישראל אבל מי שגולד בחוזה לארץ ובל לחץ דור שם בלחץ
 ישראל דרך קבע אז חייב כשיגיע סמוך אל הסולם מפשיטין ממנו
 הקליפות ואינו נכנס בח"ל כ"א בנפשו דעשייה ונכנס בו
 נפש דיצירה בחוץ נפש דעשייה והיא לו כמו כסין בנתיב
 ובאשר אחר כך יואל לח"ל לדור שם דירה קבע נשאלה נפש
 חדשה שמן היצירה בלחץ ישראל ואינו עולה עמו רק נפש הישנה
 דעשייה והמלבשת בקליפות ע"ד שנתבאר בה' שינוייה שיש
 במקומות ה"ל . ודע כי העולה מח"ל לא"י לדור שם דירה ערמי
 חפץ כשמיגיע לסולם מגד חוץ מהפשיטין מעליו כל הקליפות
 ואינו נכנס בלחץ ישראל כ"א בנפש העשייה אבל לא יתנו לו
 נפש דיצירה מאחר שאין כוונתו בח"ל לדור דירה קבע וע"כ
 חייב לשמור הרגלים והמועדים כמו בח"ל :

נהר יד במעלת מיתת ארץ ישראל :

וזאמר כי הם ד' מדרגות דרך כלל האחד המשובח אשר
 בלחץ ישראל והב' שאר יושבי ארץ ישראל . והב' מן
 המשובחים שבוזזה לארץ . והב' משאר יושבי ח"ל . המעלה
 האחד המשובח של ארץ ישראל לא יודק בהן לשון מיחה כי
 אם בשיתוף השם שהיא הגוישה והוא כמשל אל איש השוכן
 על ערשו בבית ולא יוכל עוד לזאח ולבא קן איש המשובח
 ההוא אף בשור יסבון לבטח כענין של רבי אליעזר ברבי שמעון
 ז"ל אשר עמד שנים רבים קיים בלא קבורה בעלייהו כדאחא
 בגמרא דב"מ ובענין ר' אחאי בר' יאשיה ומה יחידים בדורות
 ראשונים כמוהם ובכללם חוספות מעלת האבות וכל זה מפני
 שקדשו עמם צעירות אפי' בזהרור והם כאלו אינם מחים
 וקרובים אל המעלה הזו היתה מעלת הקדושים שמהו בחוזה
 לארץ כמו יעקב אבינו עליו השלום ולכן לא מנע מלזנות לבניו
 על עליית גופו לח"י כי ידע שאין אל החינוכים שום חביעה
 עליו כי לא נהנה מהם וכן היה ע"ב קדושת רבניו הקדושים
 אשר בעשת פטירתו זקם עליהם אצבעותיו למעלה ואמר שלא
 נהנה כמ"ש רז"ל וכן הוא משה רבינו ע"ה שהעסק הקדוש
 ברוך הוא כביכול כבדו ונעמנו עמו בקבורתו וכן היה ג"כ
 מיתת אהרן ומרים כי היה הכל מעלה אחת מפני קדושתם
 כי אלו אינם חייבין כליזון הגוף שיהיה לעשר כי ברח מהם
 עון של אדם הראשון ונתיירו עמלם כל אפסרי מהם ונעשו
 מרכזה העליונה וגופם קיים ולא מתו כי אם מעלה גישה
 וקראים ישיני עפר . והמעלה הב' מתי שאר בני אדם בלחץ
 ישראל

אין חורה . מרא"ן רומז לח"ה כי הנדום של אלא הוא מרא"י
 משלש מרן דבשמיא הרומז לח"ה הוא ע"ד"ז הוא מה שאמר הכתוב
 ואחין לאחי אלא מרעיהי אדם אחס . והנה מר"ן שהוא מדה
 הח"ה במ"ק א"ב ועם הכולל הוא י"ג . וכן מדה הח"ה
 הוא אמת במ"ק ט' ועם ג' אוחיות והכולל הוא י"ג לרמוז
 ל"ג מדות הרחמים כזכר . ומערת המכפלה שבהצדקו אשר
 שם קבורה האבות כבר נודע אשר משם הוא מעבר אל גן
 עדן ההחיות כי עובר לסוחר גימטריא אור"ח לנן גס גי'
 חז"ר כמו לסחר לרמוז כי המערה לנן עדה הוא כמו חזר לבית
 כמ"ש בס"ד במקומו . עבר לסחר גי' הק"ע לרמוז כל מי
 שהוא דר בחנרין הוא בטוח כשיפסוד ונקבר שם שנפשו זוכה
 להעלות לג"ע ההחיות בלי עיכוב בעולם באין שום מוחה בידו
 בלי שום נער כלל . והנה מלת חק"ע נרמז ב' פעמים בחורה .
 האחד ויעקב חקע אח אהלו בהר וגו' . והב' ולכן חקע אהלו
 בהר הגלעד שפי' כי יעקב חקע אח אהלו ר"ל אח אשמו
 ומלת אח לרבות עממו . בהר לרבות מערת המכפלה שם
 שני הרים זו על גב זו וכו' המערות בהר ההחיות וכו' מערות
 בהר העליון ומלת חקע גי' עובר לסוחר ר"ל כי מערת המכפלה
 הוא המעבר אל הג"ע כזכר . וז"ה כיון יעקב אבינו ע"ה
 והתפלל להשם יתברך בכל לבו שיזכה להקבר עמהם במערת
 המכפלה הוא ואשמו כי כן נגזר לו מששת ימי בראשית ולכן
 חקע אח אחיו ר"ל שכן כיון בחמתה כפסיו להעתיק את יעקב
 משם כדי שלא יקבר במערת המכפלה ור"ל להרוג אותו ולהקוע
 את אחיו ר"ל עשו וישמעאל אשר הם יזכו להקבר שם ולעבור
 דרך מערת המכפלה אל הגן עדן כי כבר ידע שישמעאל ובניו
 ובני קטורה נאחזים הם באברהם אבינו ע"ה ועשו ואלוטיו
 הם נאחזים ביצחק אבינו ע"ה ואם חלילה לא היה נקבר שם
 יעקב אבינו ע"ה במערת המכפלה אז לא היה שום אדם
 מישאל וכל לעבור דרך שם לג"ע רק הא"י כולם הגתלים
 דישמעאל ועשו שהיו וכוונתן דרך שם על ידיהם שיש
 להם אחיזה באברהם ויצחק הנקברים שם במערת המכפלה ואל
 זה בוונו רז"ל בלחמם לכן בקם לעקור את הכל כמ"ה ארמי
 אויב אבי וכוונו כן אירע ליעקב עם המה"ל כמ"ה והקע
 קף ירך יעקב והנה כוונתו של סמ"ל היה לעשותו בעל מוס
 כדי שלא יקבר שם במערה עם אברהם ויצחק וכדי שיקבר
 שם עמו ובה זכור אבל לא עלה בידו כי מיד ריפא אוחו האל
 יח' כמ"ש רז"ל ויצא יעקב שלם שלם בגופו וגו' והאל יח'
 ברחמיו וברוב חסדיו הפך כוונתו של סמ"ל והקע ליעקב
 במקום נאמן להקבר במערה הזכר כדי להעביר זעמו דרך
 שם לג"ע וכן נפס גי' הוא חק"ע לרמוז כי כל הדר בנפח יש
 לו יחרון על כל שארי ערי א"י והנפטר והנקבר שם בעבור
 שהוא מקום שבו ואוריו יך ונקי יוחר מכל שאר ערי א"י
 לכן במהרה שם נפשו ופורה למקום מערת המכפלה כדי לעבור
 משם לג"ע ההחיות ואין לריך להאריך מזה :

נהר יד לבאר הפנים מי שיוצא מארץ ישראל לח"ל :

הענין ים בקליפות ים חמשה שינויים וכן שנוי הקליפות
 המלבשים בהדרים בחוזה לארץ הם נחלקים
 לה' מדרגות והוכה לדור בלחץ ישראל הוא פסור ונקי וכן

ישראל אינם חייבים אל הקליפות ממה שניזונו מאעדני העולם מפני שלא אכלו מדלהון כלום שהרי א"י מזונותיה וסירותיה חתה יד הקדוש ברוך הוא וישותו הם ולכן כאשר יבואו הקליפות לשאלו אכילתם ישיבון להם וכי מדלכון אכלנו ושתינו הלא משל הקדוש ברוך הוא אכלנו ושתינו אמנם נתחייבו בכליון של הנוף לעפר מחמת עון אדם הראשון שלא נהרחקו ממנו ונכבשו בעונם כי עפר אהה ואל עפר השוב אבל מיד גופו כלה ונשמחו מקודשה ומטעם זה הם ממאין צמגט ובמשה מלך קליפה הראשונה פננס אדם הראשון ונדבק בהם המיתה והמעלה הנ' שהוא כמי שצומט בהמה כשרה ע"י שוחט כשר בסכין בדוק וכשר כי הסכין הוא קליפה טהורה הגורם המוח המפסיד הנפש מהנוף ע"י מלאך קדוש וטהור אמנם אינם נטהרים לגמרי מן הקליפות של עון אדם הראשון ופגמו כמזכר :

נהר טז במעלת השינה :

דע כי השינה הוא אחד מששים צמיתה וכמו שהמיתה הוא אל מנוחה הנשמה כדי שפעלה לנ"ע כך השינה היא מנוחה אל הנשמה שמתנדק בקדושה וזוהו מלך מן המיתוח העליון וכמו שהרשעים בעוונם צמיתים נשמחים ונדרתה ונדחת מן הקדושה כן ממש הם צמיתים וע"כ הרשעים צמיתים קרויים מחיים רק שיש צין מיתה למיתה הפרש גדול כי צמיתה האמיתית שולטים החילונים בנשמה כדי להעטישה כפי רעתה אמנם צמיי הנוף יש להם שמירה כדי שלא יסלפו בהם רק להלעיג עליהם וזהו טעם ק"ש שעל המטה כדי להרחיקם מלהחלחל צעת עליהם למעלה :

נהר יז במיני מיתה :

הענין כי הם שלשה מינים בסוד המיתה האחד היא כעין שחיטה בסכין עגום שהיא נבלה שהם אוחז המחים על ידי מלאך המוח שהוא היזה"ל שהוא בסכין ב' פנימות שהם אונרות והמוכסכה אמנם המחים עלי חסא הם בסכין בדוק ע"י מלאך קדוש וטהור בחרב של הקדוש ברוך הוא וגם עמי אצור הנשחטים כבהמות ע"י סכין כשר ושחיטה כשרה וע"י מלך המיתה הם מחפנטרים בסוד הכתוב וכפר אדמתו עמו א' אמנם מיתתם ע"י מלאך קדוש וטהור שעולה ונופל רשות ויורד ונופל ממנו הנשמה בסכין עולה ויורד כמו נחש אבל לא נחש ממש א' אמנם ח"ה העוסקים בצורה ה' שהוא עץ חיים א"ל למיתין ע"י שום אחד מן הפנימות הנוכר שהם ב' מיני פנימות כנ"ל והא' כשר כנוכר אלא רק על ידי אפיפה כדני הם אשר השכינה מהגלית עליהם עם סיעת כל הדרקיס שבגן עדן והוא בעצמו געוש מהבגמים והחומר והוא נאסף אל עמו ע"י השכינה ואוחז האפיפה לכבוד ה' היא מתרח אוחז ומלאת אוחז מן הגיהנם וענין אפיפה כדני הם הוא יס של תורה כי אם יפסקו מן הים שהוא פסיק פומיה מנרסא מיד מחיים כמו שארז"ל בדוד המע"ה וברבה בר נחמיי וכיוצא בהם כמ"ש בצמכת מ"ק :

נהר יח בסוד המיתה :

הנה דע כי יש שני מלאכים הממונים על המיתה האחד

ממונה על אוחז שמחו בחוזה לארץ שהוא מלאך המוח המאל וב' הוא ע"י ממונה נבדיל המלאך לזוהן שמחו בצרף ישראל ולכל אחד ואחד יש לו חיליות רבות ונקראים מלאכי מוח וב' ממונים הנזכר הם נקראים ענדים למספרון כי הקב"ה מודיע למספרון ומצוה לעבדו סמאל' ליטול את הנפשות הנגזרים למיתה בלוחו יום בחוזה לארץ וגם הוא מצוה לעבדו נבדיל ליטול את הנפשות הנגזרות למיתה בלוחו יום בצרף ישראל ואלו כל הממונים מעולם הם אינם נוסלים מעצמם שום נשמה רק ששולחים אחד מחיליותיו כאשר יש מלאך אחד לכל נפש ונפש שנעולם ומדריגות כל מלאך ההוא כפי הראוי למדריגות אוחז נפש שהולך ליטול ואחר שהמלאך נוטל את הנפש נותן אוחז נפש להמלאך הממונה ששלחו ותיכף אחר אוחז העליונות נכבשל אוחז מלאך מן העולם כי לא נכרא רק ליטול אוחז הנפש לכד כמשרז"ל על פסוק כאשר לא עשיתה הדבורים ר"ל כמו שחיות הדבורה תלוי בעוקץ שלה והשארית בבשר אדם ולכן היא מחה מיד בעוקצה ועכ"ל הם שמחים צמיתים רק כדי לנער את הבני אדם כן הוא הענין לכל מלאך ומלאך המוח יש לו שמחה גדולה בנפילת הנפש בחושבו שמעלה גדולה ניתן לו שנוטל נפש מזרע עם קדוש :

נהר יט בסוד קבורת ח"ל וארץ ישראל :

הנה כבר נודע כי ארץ עליונה נקרא ארץ החיים לכן קבורה ארץ ישראל סוד נשמחו עולה אל ארץ החיים העליונה אמנם הנקבר בחוזה לארץ הוא סוד חוזה לארץ העליונה שהוא בסוד עולם מספרון והם נקראים מתי חוזה לארץ ואינם חיים כי סוד חיים העליונים אינם נמשכים לחוזה לארץ העליונה כי חיים העליונים הוא סוד חת"ה הנקרא עץ חיים שהוא סוד של ההורה הנקרא ונבלות חתמה של מעלה אשר עליה נאמר והכמחה החיה אח בעליה ומשם נמשך עד אשר תגיע אל ארץ החיים שהיא מלכות ואינה מחפשת שם לחוזה כדי שלא יהנו מהם הרשעים שבחוזה לארץ עם סביב רשעים יהלכין ולכן מתי חוזה לארץ אינם חיים כלומר אינם מקבלים מאוחז חיים הנלחמים הנשפטים והכוזה כי הם אינם חיים צהיזום מתיים בח"ל עד עת התחייבם ועלייהם בצרף ישראל :

נהר כ באיסור הלגת פת בארץ ישראל ובח"ל :

הנה דע כי אסור להלין את המת בצרף ישראל על גבי קרקע כי גורם למחא את ארץ הקדושה כמס"ה ולא תמחא את אדמתך והענין הוא כי אין רשות לרוח הטומאה ולספרת אחרת דשמאלא לנפוש ביום ארץ ישראל כי אם בליה ואפי' בליה אין להם רשות ליקר כי אם רק בלוחו זמן שלן המת ע"צ קרקע אכל בזמן שאין מת לן ע"צ קרקע אין רשות אל רוח הטומאה לכנס שם בא"י אפילו דריסת ספרם רגל אחד וביום אין להם רשות כלל ועיקר ואפילו אם יהיו מחיים רבים על גב הארץ ולכן אסור להלין את המת :

נהר כא בסוד המן ופירות ארץ ישראל :

הנה יש להקשות למה בצרף ישראל יגרע ממנו המן הרוחני וי"ל

לרוח ולנפש בלבד עושה עמהם הש"ת כמה טובות לעשותם
צריה חדשה כזכר ולהולך אחס אל הכ"ע החמון :

נהר כג בסוד תחיית המתים בארץ ישראל :

מסורת קבלה היא צידינו שמחייית המתים יהיה באל"מ'
שנה קודם החייה אשר בחוזה לארץ אמנם כל מי
שנפטר בחוזה לארץ יש לו ממשפחתו קרוב שם בארץ ישראל
שהוא חייב בצלילתו הן איש או אשה יש כח ציד קרוב ההוא
אשר בארץ ישראל להחיות אותו שנח"ל וזה סוד נמוך בפ'
חמיד נשחם שחז"ל עתידים הנדיקים שיחיו מחים שנאמר כה
אמר ה' עוד ישבו זקנים וזקנות רחובות ירושלים ואיש משענתו
צידו וכתיב ושמה משענתי על פני הנער ומה שחולה כח
ההחיייה בזקנה ולא בצדקה הענין הוא כדי לרמוז כל הדר באל"מ'
נקרא נדיק כמ"ש ע"כ כלם נדיקים ואל"מ ע"כ אמר זקנים ולא
נדיקים אמנם סגולה זו דתחיייה אינה חלוי בזקנה רק נדיק
שיהיה בן תורה שהם נקראים זקנים כמ"ש והדת פני זקן
ופיטשו רז"ל זה שקיה חכמה שהוא תורה :

**נהר כד לבאר סוד משה רבינו ע"ה שלא נקבר
בארץ ישראל לא הוא ולא עצמותיו ויוסף
נקברו עצמותיו בלא גופו בארץ ישראל ויעקב אבינו
ע"ה נקבר גופו :**

דע כי מסורת קבלה יש צידינו כי בואתו יוס סיבא מלך
המשיח עם קיבוץ גלויות לארץ ישראל ימלא שם באל"מ'
שנעה אלפים מצני ישראל * ובאותו היום יחיו המתים שנח"מ'
וגם בואתו יוס יסתלקו החומות מירושלים ויבנה אחס האבנים
טובות ומגוליות ויחזרו אז המתים שנלרץ ישראל בעת חיחס
אל צדיה חדשה רוחנית וכן הו' אלפים אשר נמלאים חיים
בעת ההיא שמה גם כן יהיו צדיה חדשה כולם גוף רוחניות
כמו גוף אדם הראשון קודם שחטא והגוף של חנוך ומשה רבינו
ע"ה וחליהו וישוטפו כולם באויר יועטפו כנשרים וכל זה
יהיה לעיני אנשי קיבוץ גלויות ובאשר יראו אותן האנשים
כאשר אחיהם ועשו בריות חדשות ופורחים באויר ללכת לדור
בנ"ע ללמוד תורה מפי הקב"ה אז יקבטו יחד בני קיבוץ גלויות
ויקחו דאגה בלבנם ויהיה להם דאגון נפש ויהרעמו אז על
מלך המשיח ויאמרו הלא אנחנו עם בני ישראל כמוהם ומאין
זכו להיות הם רוחניות בנוף ונפש משח"כ אנחנו ולמה נכרע
וישיב להם המשיח הלא כבר נודע ומפורסם מדותיו של הקב"ה
הוא שהם הכל מדה כנגד מדה אותן שהיו בח"ל אחר יגיעות
רבות שהסדלו לבא לארץ ישראל כדי לזכות אל נפש טהורה
ולא חשו לגופם ולממונם ובלאו בים וביבשה ולא חשו להיות
נעבדים בים או להיות נגזל ביבשה ולהיותם שברים ביד האוינים
קשים ונעבור עיקר רוחם ונשמחם עשו זאה ע"כ חזרו להיות
רוחניים מדה כנגד מדה * אבל אחס שהיה בידכם לבא לארץ
ישראל כמוהם ואחס ותרשלחם בעבור חמדה הממון ומשחשם
לאיבוד גופים ומאודים ומהם עשיכם עיקר ורוחכם ונפשתיכם
עשיכם עפל לכן נשארתי אחס ג"כ בשמים מרוחכם * ולחמדה
ממון שמחדשה הנה הש"י יתן אליכם ממון בלי שיעור כי כל
כסף וזכב אצנים טובים ומגוליות הנעבדים בכל ים מן הימים *
הנה אחוה הים מושבע להביא הכל אל ים יפו כי כל מה שנעבד
משפת ימי צדאשית עד ומן שלמה המלך ע"ה הכל הקיף הים
יפו אל שלמה המלך ע"ה ומשם נחשבר ממון אחוה עת שמה שלמה
המלך ע"ה עד עתה שהוא זמן קיבוץ גלויות הכל יבא לעמיד
לבא אל ים יפו והוא יקיף אותה אל היבשה ומלך המשיח
יחלק לכל נדיק ונדיק לפי חלקו הראוי לו כמ"ש כי שפע
ימים יקפו וגם כל המטמונים שחחם לארץ עתידה הארץ שחשפה
מחילות מחילות כדי שתגלגלו שמה כל האצרות והכסות והביאים
אחס אל ארץ ישראל כדי לחלק אחס אל אנשי קיבוץ גלויות
לכל אחד ואחד כפי חלקו הראוי לו וישפטו כממון רב וכל זה
יהיה לאותן שהקפידו על ממונם וגוסם ונשארו בשמים שבעים
כממון רב אבל אותן שלא חשו לגופם ולממונם כזכר רק חשו

וי"ל כי העפע לזה הוא כי במדבר אין פירוטיהם כדאי
לקבל את רוחניותה של הקדושה כי אין גוף עמא נעשה ללי
לקבל רוחניות הקדושה ואם היחה הקדושה היחה צפירוטיהם
ובמזוגותיהם היה הכל ניתן בלי קדושה חלילה וזה אינו ענין
כלל * וע"כ נתן להם הקדוש ברוך הוא המן מן השמים
אמנם פירות אל"מ הם ע"י הקדושה ואותן הרוחניות שהיה
ראוי אל המן נחלבם צפירות הקדושים ההם וע"כ לא היה
מן בארץ ישראל בל"א במדבר :

נהר כה בסוד הדר בארץ ישראל בביאת המשיח :

דע כי מסורת קבלה יש צידינו כי בואתו יוס סיבא מלך
המשיח עם קיבוץ גלויות לארץ ישראל ימלא שם באל"מ'
שנעה אלפים מצני ישראל * ובאותו היום יחיו המתים שנח"מ'
וגם בואתו יוס יסתלקו החומות מירושלים ויבנה אחס האבנים
טובות ומגוליות ויחזרו אז המתים שנלרץ ישראל בעת חיחס
אל צדיה חדשה רוחנית וכן הו' אלפים אשר נמלאים חיים
בעת ההיא שמה גם כן יהיו צדיה חדשה כולם גוף רוחניות
כמו גוף אדם הראשון קודם שחטא והגוף של חנוך ומשה רבינו
ע"ה וחליהו וישוטפו כולם באויר יועטפו כנשרים וכל זה
יהיה לעיני אנשי קיבוץ גלויות ובאשר יראו אותן האנשים
כאשר אחיהם ועשו בריות חדשות ופורחים באויר ללכת לדור
בנ"ע ללמוד תורה מפי הקב"ה אז יקבטו יחד בני קיבוץ גלויות
ויקחו דאגה בלבנם ויהיה להם דאגון נפש ויהרעמו אז על
מלך המשיח ויאמרו הלא אנחנו עם בני ישראל כמוהם ומאין
זכו להיות הם רוחניות בנוף ונפש משח"כ אנחנו ולמה נכרע
וישיב להם המשיח הלא כבר נודע ומפורסם מדותיו של הקב"ה
הוא שהם הכל מדה כנגד מדה אותן שהיו בח"ל אחר יגיעות
רבות שהסדלו לבא לארץ ישראל כדי לזכות אל נפש טהורה
ולא חשו לגופם ולממונם ובלאו בים וביבשה ולא חשו להיות
נעבדים בים או להיות נגזל ביבשה ולהיותם שברים ביד האוינים
קשים ונעבור עיקר רוחם ונשמחם עשו זאה ע"כ חזרו להיות
רוחניים מדה כנגד מדה * אבל אחס שהיה בידכם לבא לארץ
ישראל כמוהם ואחס ותרשלחם בעבור חמדה הממון ומשחשם
לאיבוד גופים ומאודים ומהם עשיכם עיקר ורוחכם ונפשתיכם
עשיכם עפל לכן נשארתי אחס ג"כ בשמים מרוחכם * ולחמדה
ממון שמחדשה הנה הש"י יתן אליכם ממון בלי שיעור כי כל
כסף וזכב אצנים טובים ומגוליות הנעבדים בכל ים מן הימים *
הנה אחוה הים מושבע להביא הכל אל ים יפו כי כל מה שנעבד
משפת ימי צדאשית עד ומן שלמה המלך ע"ה הכל הקיף הים
יפו אל שלמה המלך ע"ה ומשם נחשבר ממון אחוה עת שמה שלמה
המלך ע"ה עד עתה שהוא זמן קיבוץ גלויות הכל יבא לעמיד
לבא אל ים יפו והוא יקיף אותה אל היבשה ומלך המשיח
יחלק לכל נדיק ונדיק לפי חלקו הראוי לו כמ"ש כי שפע
ימים יקפו וגם כל המטמונים שחחם לארץ עתידה הארץ שחשפה
מחילות מחילות כדי שתגלגלו שמה כל האצרות והכסות והביאים
אחס אל ארץ ישראל כדי לחלק אחס אל אנשי קיבוץ גלויות
לכל אחד ואחד כפי חלקו הראוי לו וישפטו כממון רב וכל זה
יהיה לאותן שהקפידו על ממונם וגוסם ונשארו בשמים שבעים
כממון רב אבל אותן שלא חשו לגופם ולממונם כזכר רק חשו

המעם הוא שיוסף לא נקבר גופו רק עצמותיו בארץ ישראל
ע"ד אחוה טיפה זרע שיפא ממנו בענין פוטירע
אך מאחר שלא נמא המעשה נקבר בארץ ישראל אמנם שמה
רבינו ע"ה אף שלא ילא ממנו טיפה זרע ע"כ לקח אשה נשית
לכן גם עצמותיו לא נקברו בארץ ישראל כי ארץ ישראל נקרא
אשה יראה ה' אבל יעקב אבינו עליו השלום לפי שבאה אליו
סמנע פלגש עשו ובקשה ממנו שיפאנה ולא רצה זכה שנקבר
באל"מ * והו מדברי מהר"ד קלוגימוס זל"ה :

נהר כה בבאור מעלת הצדיק :

מחורבן הבית ואילך אין לך יוס שאין קללתו מכונה והולכים
וד"ים מחסרון השפע וכמו שנכתבתי שנספק מזון
הלב הוא גיוון משאר אברים צדוהים כי חלש הלב ולפחדם
מיתה הלב שלא ימוחו גם הם ע"כ הם נותנין לו מדם האברים
ממה שנמלא בהם כדי לחזק הלב שלא ירבע כחן והימעט
חלשם וכי הם כן ג"כ בעת החורבן מתמלית ח"ל ויתה ארץ
ישראל כי אין לארץ ישראל קיום ועמידה רק ממוה"ל לארץ כהיום
הזה והנה הנדיקים יושבים בארץ ישראל ע"י אמצעים השפע
יורד מלמעלה והוא כי אחר ששפע רוחנית ח"ל שירד למטה
לארץ בשמי כי אם ע"י הנדיקים שהם חלק חלוה ממעל ובהבנת
חורחם ומעשיהם הטובים מורידים את השפע היקר עטבו ויעזור
להם טהרת המקום כמו שטושה פחילה טובה עם שמן הזך
שהוא נושא האור כי בהם נלחז אור רוחנית כי אין בטבעו
שירד למטה כי אם ע"י הנדיקים וכבר חז"ל כי אין עולם
סחות מלי נדיקים שיהיו כאברהם אבינו ע"ה לעולם ולמדו
מספוק

אמנם שאר נתיבותיהם שהם נפש לשאר מציאות העולם אין הח"ת מגלה שם אחרות בעצם וכבר האר"י ז"ל כי האדם צלם אלהים שבו כל העלווים תלויים ונאחזים בשיעור קומתו גם כל הנבראים התחתונים נאחזים בשיעור קומתו של אדם התחתון וע"י מתכנסים כלם :

נהר ב בסוד ד' יסודות אשר הם מרכבה אל הקדושה והחקיפות :

הענין שהבחירה להאדם שיהיה מרכבה ליער פוג או ליער הרע ולכן יש גנוף של האדם אברים ידועים שהם מרכבה לכל בחינה מבחינות הקליפה הד' יסודות שנאמר הוא ששם שוכן הקליפה הוא המהפסג שם צלל הגוף והענין כי גנוף של האדם הד' יסודות מי"ח ח"ש ע"ר רוח"א והם מרכבה אל ארבע מלאכים שהם ד' היות מיכאל גבריאל רפאל אוריאל שולטים בגוף האדם באיברים ידועים והם ארבע מרות שהם לבינה אדומה ירוקה שחורה שים בארבע אברים ומשם מהפסגים בכל הגוף והם הלבנינה בריאה והאדומה בכבד והירוקה צמרה ו שחורה בעמול והם מרכבה לארבע קליפות שהם : העון בלבינה מי"ח מים ושמחה באדומה רוח : ואף צמרה ירוקה אש וחמה בשחורה עפר והם ממש עדיים למלאכים הד' הנזכרים והענין כי באברים הנזכרים יש בהם שיפעלו להרע או להטיב להרע כגון לקרר עזמו בעליות לעשות המצוה ולחמם עזמו לשמוח בעבירה ולקעוס נגד אורבי השם ולהראות עצבות בדברי הקדושה או שולטים עליו אף וחמה עון שמחה אהם אש ירחיק האדם אהם מעבדות ויראה רחמנות ורכות הלב לעניים ולאלבויים לגמול חסד וירחם עזמו עליהם ויחמם לדברי הקדושה לעשות בזריזות המצוה לשמרה ויהקוטע באויבי ה' ויכעוס עליהם וכן יזרוק מרה בתלמידים כדי לגמדם ספר וידלו חמיר על עונותיו ויבנה עליהם ועל מצה הדין הקשה אז מנער מעליו עון ומשחיה אף וחמה וישלש עליו ארבע חיות הקדש שהם מיכאל גבריאל רפאל אוריאל וכן משם ולמעלה עד מקום האצילות :

נהר ג במעלת האדם על כל הנבראים :

הענין הוא זה שהאדם חביב הוא יותר מכל הנבראים כי נברא צלם אלהים ירנה בזה כי סוד שיעור קומה שלו דומה ממש לשיעור קומה העלווה כדפי' וכמשה' כי צלם אלהים עשה את האדם וגו' שכל העלווים הם תלויים ונאחזים בשיעור קומה אדם התחתון וכן ידו כולם מתכנסים ולכן כל אדם האומר פרק שירה בכל יום ויודע לכון בכל אלו הנבראים התחתונים איך הם רומזים בו הוא גורם השפע לכל הנבראים התלויים בו וזה שאמר רז"ל שגדולה מעלת האומר פרק שירה בכל יום שזוכה למעלה גדולה נוסף לזה כי כל העולמות כולם לא נבראו אלא בשביל האדם ולא מנעיהו עולמות הללו הנשמיים אלא אפילו נרותיהם שהם השרפים והאופנים וחיות הקודש כולם לא נבראו כ"א לביועת האדם שהוא כאשר ענד עבודתו ועשה הפלתו אז הם משועבדים לקבל הפלות והבלים והדיבורים אשר לו בתפלתו ולהעלותו למעלה עד מקום הספיקות כדי לגרום יחוד עליון וכדא' בתקוים בסוד כי עוף השמים יוליד את הקול ובעל כנפים יגיד דבר הוא קול של ק"ש ודיבור של חסלה :

מפסוק היה יהיה לגוי גדול וגו' שמנין יהיה יהיו לדיקים חמיד בעולם כמוהו והנה כאשר הדור זכאי יהיו רובם בחרן ישראל הקדושה והכונה לזה כמ"ש כי קיום העולם הם הדיקים המקיימים את החורה והמצוה בקדושה ובעתה ומושיבים את השפע למטה בחרן ובהיותם רובם בחרן ישראל המה ימשיכו שפע רב טהור ונקי וזה מיעוטים שהיו צנוהם לארץ ויכלו אחר כך להמשיך לשם ומה שכבר נמשך וירד לארץ ישראל :

אמנם בהיותם המיעוטים לא יוכלו להמשיך משער שמים כ"א מעט כי כפי גדול הפחילה ועוביו היהיה אז השלבהת גאחזה בה וע"פ חף הם יהיו רובם בח"ל לא יועילו כי הם לא יוכלו להמשיך כ"א השפע שכבר ירד בח"י על ידי המיעוטים שבה : או ירנה בצופן אחר והוא על ידי הדיקים בהיותם בח"י יוכלו להנין על כל המקומות והוא על פי שח"י הוא הלב כמ"ש והוא העולן חיות וקיום לכל האברים אהם הדיקים שבח"ל לא יועילו רק על מקומם לבד כי הוא כמו חיות אבר פרטי מפרטי הגוף ואיבריו ולא יועילו לזולתו וכן הם נעמ סלוקס אמנם הדיקים שבח"י כמו שהם צומן חיותם כן הם במיתה מועילים לכל העולם ולא להשגי מקומם בלבד כמשה' וחמה שרה בקריה ארבע וגם בחרן כנען ויש להעיר ולהקשות באתרו תהלה סימן פרטי וזה בקריה ארבע ואחר כך אחר סימן כללי זה שהוא ארץ כנען הכולל דרך כלל כל ח"י אהם יהישב צמה שכהתי כי הכונה הוא לרמוז על מעלת אמנו שרה ע"ה שזכותה הועילה לאמשי מקומה ולכל גדול אמשי ח"י שהוא ארץ כנען ובעת סלוקס מהה אל כולם יחד ונסתלק מהם התועלת המזכר :

מעין רביעי עין יעקב

ובו נט נהרות

נהר א בסוד אשר האדם הוא עולם קטן :

הענין הוא כי כל העולם כולו ככלל הוא כמציאות האדם ממש דומה בדומה וכמו שיש לאדם גוף כן יש לעולם גוף שהוא חלק הגשמי העכור הנראה לעינים אשר אין האדם משיג מן עולם הזה כ"א חלק הגשמי הזה והוא כמו שאינו רואה בחיבורו רק חלק הגשמי שבו וכמו שיש באדם יצר הרע שהוא מקליפות העומתה כן העולם הזה בגשמי מתלבש בחבור אורח הטמא שבו משכן החיוניים ונחלק זה הוא כניסה כל המכשפים שהם מזככים ראייתם ומשיגים לראיית השדות לפעמים פתאום ובני האדם שירגו שישיגו אורחם יסלקו מציאות העולם הגשמי ויועילו לראות חלק אורח זה ולא יראו מעולם הגשמיים כלל מפני שיצאו מן הגשם וכנסים בחלק השני הזה וכמו שיש באדם על היצר הרע נפש פוג וקדוש כן יש לעולם הזה חלק לבוש קדוש שהוא סוד נפש דעשייה משכן נפשות הדיקים הנקרא חצר מזה שהנפשט שמואל מן חלק הגשמי וכנסם בחלק זה וכן משעה דר' אלעזר אכיואל וכמו שיש לאדם חלק נשמה כן יש לעולם הזה התלבשות חלק נשמה והנה חלק הנפש שבח"י הוא יפה מחלק שבח"ל וזהו טעם שבמיתה ח"י הם משובחים ממהה ח"ל כמזכר צעין הארץ וע"ש והענין כי המלכות אשר הנפש דבוק בה בחינות רבות אליה ובחינות האמנעים שבה סוד עיקר היחוד אשר שם מתגלה אור הח"ת הוא מתגלה בח"י

נהר ד בתועלת ירירת הגשמה בזה העולם :

אשר הקשו הקדמונים במהות הגשמה מה תועלת יש לה
 ברהה אל הגוף מפני שהיא קרובה אל ההפסד אשר
 ביחה בחומר ויזר הרע הטמא שולף בגוף והיא כחוקה מאד
 מן השכר אשר נלמה מחומר הזה ושאר מי שזוכה למסור
 נשפתו לקונו כפורה כמו שנוהגין לו בהחלה וכשחעלה לו
 חעלה יורח מהמקום שהוצגה ממנו ונס כן מה כוונה בריחח
 הגשמה ומה תועלת לה לבח בזה העולם . וההשוכה לה כי
 הגשמה למעלה בהיותה קידס רחיה היא עזורה בלוגר ידוע אל
 הגשמות אשר עדיין לא בחו אל העולם ואין הגשמה נהנה שם
 מהשפלות בלור חיי עליין והבגד אלא היא בת מלך גנועה ויש
 לה מאכל קצוב מאח אביה המלך והבגד אמנס פני השכינה איננה
 רואה מיום הולדה מפני שהיא אז ערומה ממזות ומע"ט כי אי
 אפשר להראות את פני המלך יח' אם לא בלבוש מעשה מצות
 ומורה והחילוק אשר מן בורה אל העולם הזה לקודם בראח
 מעלה רבה כנבזה שמים מן הארץ וי"ח צויה פרשה פקודי
 בהוא לבושא לבגש שהוא ענין לבושי המצות כזכר שמה אחתי
 ופמי נו מספקלריו כו' והענין כי עדי שירדה לזה העולם
 הגשמי ויכול בה רוח ונפש הוך הגוף ויעשה בו מצות ומ"ט ואז
 כשחשלק אח"כ מעולם הזה החלבש בהם בעולם הבא ונמלא
 כלולה מכל עולמות ונקראת אז לראות פני המלך והבגד למעלה
 וחלמלא לא היחה כלולה מכל עולמות כזכר אזי לא היחה כדאי
 לראות למעלה כמש"ה אך דקיים ודו לשמן גו' צעוה"ו שהן
 צעוה"ו שישבו שמים אח פניך בעולם הבא כזכר ועיקר העטס
 הוא כי הגשמה הוא מכסא שהוא הבינה והרוח מהח"ה הנקרא
 מלך בהחלבשו ביצירה והנפש הוא מן המלכות הנקרא אופן
 החחלבש בעשייה ונמלא כ"א לא חרד לעולם הזה אזי לא החקשר
 הנפש אשר עיקרה בעולם העשייה ברוח שהוא ביצירה והרוח
 כגשמה והוא פירוד למעלה כי אין בינה מיירה בח"ה ואין ח"ה
 מייר במלכות כי מעשה השמים יפעלו וישאו את השרשים .
 אמנס ע"י רדהה צעוה"ו החקשר הגשמה ברוח ורוח כנסש
 ויחירוזה בזה ושלשתן בגוף וכן יחקשו בדומה לזה בחליות
 הבינה וח"ה ומלכות וע"י זה יזכה להנות לעוה"ב להיות
 ענין יחוד כמש"ה לחיות בעוטס ה' ולבקר בהיכלו :

נהר ה במציאות גופו של האדם מבח האותיות והד' יסודות :

וחיה וכדומה לזה כל מיני בעלי חיים שבעולם הן בארץ ובימים
 כי אל כלם מהפסד החיים מזד אם כל חי והיא נקרא' אלהים
 חי"כיהוה' הוא המדבר שהוא יוד' מן השם שהוא האדם הנברא
 מזד החכמה הנקרא' אד"ס שבו יש השם ממילוי כמנין אד"ס
 וזהו ה"וד' שהוא חכמה שהדבור יולא ממנה כי הדיבור הוא
 בחכמה כי שם זה הוא סוד הדבור מן הדיך מ"ה ולו השכל
 הוא ממנו שהוא מקור השכליים שהם ל"ב נחיצות החכמה אשר
 משכשפט השכל אל האדם והנה ד' הדברים האלו מורכבים
 כולם הם בחלם כסוד ד' אותיות השם דהיינו מ"ה' אחרונה
 בא הדיבור של האדם ודמות של הדומם ונחיות נחיות האדם
 וגדלו הוא מסוד וי"ו ששם והחיות והחיותה של האדם בא
 מסוד ה' ראשונה ששם שהיא הבינה . הכלל הדבור והחכמה
 בא מסוד יוד' ששם שהיא חכמה שממנה בא לו השכל והחכמה
 נמצא האדם כלול מכל ד' אותיות השם ולכן הוא מושלם יותר
 מכל הבריות שבעולם כי שרר הנבראים הסירים הם כי אין נכלל
 בהם כל ד' אותיות השם אלא האדם נכלל בכל השם כולו ויש
 לו גיבול בגופו שהוא מזד עצמו דומם ויש לו צומח ויש לו חיות
 מהנוגע שהוא בחינה מורה על הצומח שיש בו ג"כ חיות אבל אינו
 מהנוגע ממקום למקום . ויש לו שכל דברני וזהו מעלה אדם
 על כל הנבראים ונדוע שכל מי שאינו אוחז בכלל השם כולו
 אזי אפילו בחקתו לא יזכה לאחוז והעטס שאין השם מהפרד
 ומחלק ולכן אין שרר כל הנבראים נחמזים בהשם ממש על
 שאין כוללים אל השם רק כשנצק האותיות הם נחמזים אבל
 האדם אוחז בכל ד' אותיות השם נלחז בהשם ממש וזהו מעלתו
 על כל שאר הנבראים . וגוף של אדם זה נבנה בצמה עינים כי
 הוא אינו גוף פשוט רק שהוא מורכב ולכן ברא הש"י חחלה
 הד' יסודות שהם אש ורוח מים עפר שהם הן דממות אגנים
 לכל הברואים הגשמיים ומהם נבנה כל בנין הן גוף או צומח
 או חי או מדבר כי אלו הד' יסודות החחלקם מן הכהר אמנס
 הן אינם מההוות הם בגילוי והם מהפסטים ממציאות נעלם
 למציאות יותר מהגלה עד בואם אל הפירה חסד מים .
 בגורה אש . ח"ה רוח . מלכות עפר . יונה יסודות אלו הם
 ראשונים לכל הנמצאים והם בד' מדות אלו באצילות ואחר כך
 מהם הפשטו לעולם הבריאה והא"כ לעולם היצירה . והא"כ
 לעולם העשייה עד עששה הגשמים הזה אמנס למעלה יחיל
 מציאות העולם מן הכהר עליין ושם הם במציאות אין ובחכמה
 הם קצת במציאות יש גמור ושם יש מציאות מעט בהחלה אך
 וכן בהעלם גדול עד בואם לקומה במלכות שבהצילות ומשם
 אל שאר עולמות עד שנהוו הד' יסודות עטריות הגשמיית
 שבעולם הזה והא"כ החחילו להתקרב אלו באלו בענין שהם
 נקשרים ומתקשרים בהחחלמות אלו באלו וכולם נקשרים בימים
 וכן ברוח וכן באש וכן בעפר אמנס סדרם בעולם החחחון הם
 אש למעלה והעטס כי אש הוא גבורה ורזיך אל הגבורה להעלה
 למעלה כדי שלא יאבד העולם שגורה כי אלו היחה הגבורה
 מהפשטת אל החחחיותם היוו ספו חמו כנגע ח"ה ואם כן אין
 הגבורה אלא אל העליונים אבל החחחיותם אינם מקיימים
 כ"א בחסד וזהו הסיבה והעטס שיסוד האש הוא עולה על
 שאר היסודות עד לשטח קצרות נגלגל הגבורה להראות כי
 עיקר הגבורה לשרת אל העליונים והחסד תהפסע למטה
 לקיים החחחיותם דהיינו שהחסד נקשר בארץ שהוא הימין
 השפועה

דע כי הענין הוא כי הד' יסודות הם מורכבים בעולם והם
 נלח"ם מפני שגברא העולם מכת ד' אותיות השם (יהוה)
 וכבר נודע שמסוד ד' אותיות אלו באים הד' הנהגות האחד
 הוא הדומם שהיא ה' אחרונה אשר יושבת ודוממת כסוד
 נלחמתי דומיה החשיתי מסוב וגו' וגם נלחמתי כרהל לפני
 גזויה ונקרא למעלה מסוד ארץ ואכן ולכן בא ממנה היסוד
 הנקרא דומם והב' הוא צומח ובה מן וי"ו ששם הנקרא בחליות
 עץ וכל מיני נחמזים יהלו בה כי הם חיים ונחמזים מכה
 השפעחו וע"כ ביום השלישי שרומז לת"ה שהוא אוח וי"ו
 נבראו בו מיני נחמזים כנדוע והב' הוא החי שהוא ה' ראשונה
 מן השם שהוא בינה שהוא סוד אש כל ש' שהוא סוד בהמה

החיים והשלוש כשכרון המעשה ר"ל חיי הנפש אבל לא חיי הגוף * והענין כי האור הא"ם הוא שופע ומשחלשל במדרגות עד הביע אל אפס החיים שהוא המות והוא כי אור הא"ם שלינו מחפשע בחי'ונים שהם המות כי צמות אין חיים כלל * ולהיות ענין זה כך כאשר יעלו המצות וכשכרון המעשה מבני אדם למעלה מן המצות הנשמיות כי כל המצות המעשיות אף ע"פ שהם בשמיות מכל מקום יש להם חיות כי כמו שהגוף פועל גוף המצוה כן החיים אשר באדם פועלים בחיים וחיים האלו הם מצוה כפי שיעור חיות אדם אם אדם רשע נשפו נכרתח וחיות הא"ם מחפשע מנשפו מעט מעט מפני קורבנו של אפס החיים שהוא המות כדכרית'ס * הנה מצותו יהיה בה מעט אור החיות וחיות מועט עד שכמעט אינו עולה למעלה לעולם שבר האמיתי וסוקים לו שברו למטה בעה"ז כמשה ומשלם לשונאיו אל פינו וגו' * ולא נפש אדם טובה ואור האין סוף שופע בו כראוי ומאיר בו ומכ"ש אם יש בו רוח ומכ"ש אם יש בו נשמה ומכ"ש אם זכה לנר"ז באצילות אשר אז חיות המצות שפטים יהיה גדול בחכמים האשכרי וכאשר מעשה מצות הוא בא למעלה ויחטער בה בספירה היא בסוד נשמת הדקיק הזה הנה ספירה היא נכללת בחיים החאין והם ממש אור הא"ם השופע בנשמה וכל זה הוא על ידי כשרון המעשה של חורה והמצוה הנפעלת על ידו :

נהר ט ברוח החיוני שבאדם :

דע כי רוח החיוני הוא נאלץ מן השמים מסיבוב הגלגלים דהיינו הגוף והרכבתו הוא מן ד' יסודות והחיות שבו הוא מן החיים ששפטים כי כמו אשר אלו היסודות הם גופים ממים והרכבתם אלו באלו באמצעות סבוב הגלגלים ואחר כך יופח החיים תוך היסודות מכת חיות השמים וגם חיות הזה הוא מורכב מד' יסודות רוחניות ויפעלה המציאות זה על זה ועל יסודות האלו יש מציאות שני והוא חיות האדם שהוא כעין חיות המנהיג את העולם והד' יסודות שבו הוא סיוע כח נכבד בשמים מחפשע על הארץ אשר ממנו נאלץ על כל צעלי חיים חיותם והמשונות ממנו נאלץ אל האדם מפני מעלת גופו מבניינו בללם ובדמות אמנם כוד רוח חיוני זה שבאדם הוא דבר רובב על אלו האצורים ופועל בסוד ה' חושיים שהם הראייה והשמיעה והטעם והריח המיוסדים בראש והמימוש שהוא המיוסד בכל הגוף :

נהר י לבאר ענין המוח וצורתו ובחותיו :

דע כי זות אל"ף הוא כדמות מוח וזורה א' למעלה כמו סחוח וכן למטה י' והן שבאמצע כמו שזרין שיהיה חסוחים דבוקים ולדוקים זה בזה בלחשן שזרין שיהיה זורה י' שבאות א' עבה מב' גדרין ודקה וזרה בלחשן כזורה מוח וכל אלו הד' מוחין כל אחד ואחד ממונה ומוכן לפעולתו * האחד על המחשבה והב' על הזכירה והג' על הדמיון * והד' על שפע הזועיית : וכל א' מאלו ד' מוחין יש לה ד' זיוות לד' רוחות לד' מיני המחשבות * כשאלם חושב בדברי חורה אצו לחו מחשבה בלה מרות לרומי * וכשחושב בספרים החי'ונים אותה מחשבה בלה מרות לטונית וכשחושב בדבר

השפועה לקבל ארץ העליונה בין שמי הזרועות דהיינו רוח בין אש העליונה ובין מים התחתונים מפני שיש כוד חסד למעלה משאר היסודות ולכן מים מעל השמים כמשה"ה כי גדול מעל שמים חסדך ועתה מן ד' יסודות אלו יהיה כל מציאות ההויה ונבנו מהם בהקשרות כלם יחד ולא ימלא בהם חלק נפרד מחבירו אלא מקושרים לעולם ארבעתן של הד' יסודות כי אין שום הויה בצורה מציאות או חלק ממנה אשר אין ארבעתן מהקשרות יחד ומתחלפות וזה כוד של כל הגמלאים למטה והעליונים גם הם מורכבים מהם רק שהם בסוד ד' יסודות רוחניות כי לכל נמצא יש ד' יסודות רק כי היסודות למעלה הם יותר דקים וכן כל מקום ומקום כפי ענינו כן היסודות הם ומה שדע שלא בלבד בהתחונים נמצא הארבע יסודות אפילו גם בעליונים וכן בחי'ונים פולס הם מארבע יסודות ומקורם למעלה באצילות בחג"הם שהם שרבי כל היסודות להתייחד כל מה שיתחווה בעולמות כל אחד לפיעניו ותכונתו :

נהר י לבאר בריאת גוף ונשמה :

דע כי אין גוף או נפש רוח ונשמה אשר לא נבראו ע"כ אבותיהם ההורה וכל אחד מהם יש לה כ"ב אבותיהם ההורה והם בפנים של האדם ועוד האדם סוכך עליהם דוגמת מן הרקיע והאמנם הדקיקים יש בנפשם האיר מחוץ העור שצפניו ולחוף ולעצור האותיות דרך העור בהתגלות לעין הזוכה לראות מן האותיות הפנימיות וזהו הענין שהיו הראשונים רואים כתובים העצמות במצא האדם וגם עתה הדקיקים רואים אבותיהם ההם :

נהר ז בענין אדם הראשון ובריאתו :

דע כי בעת בריאת אדה"ר היה בנ"ע * אמנם כן שאר העולם לא נברא לחם אלא שהיה אדה"ר יואל מן ג"ע אל העולם לזכך השמים הגוף וכל זכרו והיה הג"ע של אדה"ר כמו בית המקדש או בית הכנסת להסתלל בו וכמו בית המדרש לעסוק שם בחורה ולקיים המצות ולהתנבאות שם בשם ה' ושאר עולם היה שייך לכל רכושיו וחיותו הנשמי רק שלא האריך אדה"ר בשלוותו ונהגש משם :

נהר ח לבאר סוד חיי האדם :

הענין הוא דע כי לפי כשרון מעשה האדם כן תלוים סוד חייו כי נפש האדם היא נמשכת לו מבחינה דקה שבין החי'ונים לקדושה והיא קליפות האגוז הנאללת עם האגוז ולכן לפעמים חזקת בקדושה ופועה ולפעמים חזקת קליפה היא בחי'ונים והטמא עומה בחי'ונים וזהו בהכרעת ובבחירת האדם אם לא מתנהג ביושר אז חזקת נשפו בעומאה ויבא למיתה התמידית וזהו הכרת * ואם האדם יזכה בטוב מעשיו ישא עליו נפש יותר זכה ופינימי מן הראשונות ואם יזכה עוד יותר נוהגים ומשפיעין לו רוח שהוא קדושה אחרת והיא כפי שיעור דקות המלאך בקרוב ואם יזכה עוד יותר נוהגים לו בחינה נשמה וכן יעלה מבחינה אל בחינה בכל עולם ועולם עד שיזכה אל עולם אצילות לקבל משם הנר"ן הרי כי תוספת

בדבר מזה אותה מחשבה בזה מרוח מזרחי ויבטחוב בדבר עבירה אותה מחשבה בזה מרוח מערבי וכן במוח הממונה על הזכירה רוח הדרומי הוא לזכור בל"ה האפוני לזכור בספרים החיוניים והמזרחי לזכור בדבר מזה והמערבי לזכור בדבר עבירה וכן מוח הממונה על הדמיון דה דרומי הוא לדמות ולזייר לזייר חכמת התורה והאפוני הוא לזייר חכמת התכונה וההגדה והמזרחי לזייר כלים וביניים של מזה כגון בנין בית הכנסה ובית המדרש וגוי של הפליין וס"ח ולזייר וסוכה וכיוצא בזה ומערבי לזייר כלים וביניים של עבודה גלולים וביני הרשות וכיוצא וכן המוח הממונה על הזרע יש לו ד' רוחות מרוח דרומי ומזרחי באים עיפות הזכרים דהיינו מהדרומי טפות של ז' חדשים ומזרחי טיפת ט' חדשים ומהמערבי טפות של נקבות מז' חדשים ומהאפוני באים טפות הנקבות מט' חדשים :

נהר יא בענין יצירת הולד והצלם :

דע כאשר האדם פוקד זה אשמו ומחשבתו אז המלאך גבריאל שולח אחד משלושיו לטול את הטיפה ולכל טיפה וטיפה שולה לו מלאך ההוי לו והענין כי תחת גבריאל יש' מחנות נגד עשרה יוחסין שבשיראל ושאריו רז"ל מלאך הממונה על הריון ליל"ה שמו כי ליל"ה במ"ק י"ב גם גבריאל במ"ק י"ב נגד י"ב שבטי ישראל כי אין גבריאל מוזמן רק לישראל ולא לא"ה והקב"ה שולח מלאך אחד הממונה על הנפשות ומביא משם נפש ה' והקב"ה אומר לנפש שהכונן בטיפה זו כי תספה עתיד להיות בנין גופך ומלואו גם כן על מלאך הממונה על הזרע הנלמים להוליד עם אותה הנפש כדי שיבחר לו זלם ברצונו ארוך או קצר שלם או בעל מום חלם או גבור יפה או מכוער וכיוצא ואומר לה דע כי בעולם שאתה הולך הוא נקרא חיי שעה ואחר זמן התחיייה נקרא חיי עולם וכל מי שהוא ארוך מבני דורו הוא יהיה לעתיד יותר קצר משאר בני אדם אחר התחיייה וכן בעני ועשיר חלם וגבור יפה ומכוער וכל כיוצא בזה והבחירה נהוגה בידו ויש מי שבוחר במקום ויש מי שבוחר במאחר שהוא זמן ארוך ויש מי שאין בדעתו לבחור רק בבינוני של המקום והמאחר ופי' זה אין שום אדם יוכל להתרועע על האדם ולמה תבדיל ויש ממנו והוא מכוער יותר וכן כל כיוצא בזה כי הכל תהוי בבחירתו וחס' רז"ל וכל כפוש מלמד שכל מעשה בראשית בבינוים ובקומתן נבראו כי אמר הקב"ה לשר הממונה על הבהמות עמאות ולנפשו רגונם להבראות על מנת שהיו משועבדים תחת הבני אדם לרכיבה ולמשא ואמרו לו וכן אמר לשר בהמות עהורות ולנפשו רגונם להבראות על מנת שהיו מוזמנים להנאה בני אדם ולתכליתן ואמרו הן והנה אם תבדיל חיים שלא נבראו אלא לבינוים נאמר קן לבני אדם על אחת כמה וכמה וכן שמורידין היפס מן האור העליון לעולם השפל החשך הוא ממדריגה אחר מדריגה כדי שכולם יוכלו להתלם מטיילין אחרו בנגות ופדרסים ואח"כ בשדות ובכרמים ואחר כך מכניסים אותה לעיר ומשם למבואות ואח"כ לחצר ואח"כ לבית ומשם מכניסין אותה בעמי אשה בנקבי חוטמת דהיינו הזכר נכנס בנקב הימית והנקבה בנקב השמאלית ומפני שאין ברצונה ללדת כי לא הורגלה בנקב לכן

מורידין אותה בעל כרחו לעובתה וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על כרחך אחת נולד כו' ודע כי הכל תהוי בבחירת האדם הן חלם או גבור עשיר או עני ארוך או קצר יפה או מכוער צווי או נכבד חריף או חם אמנם זכר או נקבה חכם או טפש זה אינו תלוייה בבחירתה כי ענין זכר או נקבה דבר הנברו הוא כי נפש הזכר אי אפשר להתלבש בגוף שהוא של נקבה וכן בהפך כמזכר בנזר פ' וילך דכל רוחין דשפקין מליילא כולהון דבר וקובא נפקין וזכר קן מהפשוין וכו' ולא שייך בנפש להתלבש בזכר בעה"ז כדי שיתלבש אח"כ בגופה בעה"ב כי נפשו הזכר אי אפשר להתלבש בגוף הנקבה וכן הענין בעפס או חכם כי אין שום אדם מואם בחכמה וזכר בעפסות כי מי שהוא חכם בעה"ז בודאי שלא יתפקד אחר התורה להיות טפש וכלאשר דברו רז"ל על פסוק ומרוה גם הוא יורה כל הזכר להיות מורה הוראה בשראל בעה"ז וזכר גם כן להיות מורה הוראה בעולם הבא אמנם גזירת טפש וחכם ק"פ ע"פ שאינו בבחירתו מ"מ נזר מפי הש"י כפי מעשה חביו ואמו שאם יהיה הויות העיפה על ידי אבילה נסה ובהחלת הלילה קודם שיכול האבילה לא יתלבש בה נפש חכמה ודע כי אחת היות היחוד של איש ואשה אחר הזאת ומאבילה דקה אז יתלבש בה נפש חכמה ואחר שבהרה לה הנפש זלם כרצונה ומתלבשה בתוכו ויורדה לעולם השפל פושעת מעליה אותו הלם ונכנסה ערומה בעמי האשה ואותו הלם עולה ועומד על ראש המעוברת עד שתלד ואחר כך עומד על ראש הילד וחס' בבוואה דבבוואה שיש אל אדם זל סביב כל הגוף וכשאדם מזדווג עם אשהו כשיכינו שניהם לטובה ולשם מזה או יא' ולד לדיק גמור בחור מקיף ופנימי והפך בהפך אמנם אם האב כיון לעובה ואמו לרעה אזי יהיה לו אור המקיף עוב והפנימי רע ובהמשך יבקש המקיף הפנימי ויעשהו עוב כמזוה וכשהוא לבקש יבקש המקיף רעע מעוב הפנימי ויהיה רעע לפי המקיף הוא כולל את הפנימי בחויו ומתפכו אל מה שהוא רוצה והנה אם תראה אדם שהוא קל כגשר ודן לבני ככל מעשיו והוא מהיר במלאכתו זהו גורם אליו הנבחרת כה האב וכשהוא כבד ועלל אז גבר עליו כה האם והכל הוא לפי מה שהוא אם האב כיון לעובה אז האב יהיה מהיר במלאכת שמים ויהיה גדול בחורה מאד ואם יהיה כוננו בבני עולם ויהיה מהיר במלאכת הבלי עולם וחס' עשהאל קל ברגליו שארז"ל שהיה דן על ראשי שבטים ולא היו נשברים והוא כפשוטו אצל זהו מכונת האב ולא מכונת האם כלל ולכן נתגדל בו אור המקיף עד קצה האחרון וכל כחות הקלות הנמשך מאור המקיף מוליך את האדם ומניעה בקלות ולכן המלא איזה קטנים שאינה זוים ממקומם ויש שאינם יכולים להיות שקטים אח"כ רגע אחד והכל נמשך לפי מה שדברנו :

נהר יב לבאר סוד עם ישראל ומדריגתו :

דע כי יש ששה מדריגות והדרום ממש למעלה האחד מי שאין בידו לא הורה ולא דרך ארץ שהוא אומנות ואם אין לו אומנות הוא מוזמן ללססם את הבריות כי אין לו צמח להתפרנס והם נמשלן לנאן מלד שאין להם מלאכה ולבת היו קרא הכתוב בני כול' מדריגה הב' מי שאין בו

נהר יד לבאר תנאי השלימות :

דע כי כל המעלות כלם לא יקנו אל האדם כ"א על ידי ג' עניינים . וכאשר יהיו כל הג' כלם יחד אזי יהיה הטוב הגמור וכאשר יהיה רק ב' או א' לבד אז הוא הקון אבל לא חיקון גמור . ואלו הן ירושת אבותיו הידועה והולדה אשר היה כונסה לטובה ולשם שמים וצדקה משכו לו נשמה טובה אמנם זה בלבד לא יועיל אם לא יעשה גם הוא בעצמו מעשים טובים ונורם להמשיך עליו אותה נשמה הקדושה שהקדישו אבותיו והם הוא בעצמו לא יעשה מעשים טובים אז הוא גורם רעה לעצמו כי עגם הירושה טובה שהורישוהו . והשלישי הוא אחר עומדו על הטובה בלוחו מדה להשתתב בה ודואה לקיים אצלו הנשמה טובה שהורישוהו אבותיו ושלא לזדנה הנה הוא נרץ להחזיקה במוסר החזק מפני שכל אלו העניינים הם צנקה לאלהים ח"ו והא ראה מירבעם ואלישע אחר אשר היה הם מתחלה בשמות קדושות וגאברו מהם כדודע . ואם ירגיל אדם בשני עניינים אלו בלבד ר"ל שהוא בעצמו עושה הסוב הגורם להמשיך עליו מלמעלה נשמה קדושה וגם הוא מחזיק תמיד בצדקהו בלופן שלא יאבד הנשמה הריח אז יהיה לו בחינה הטוב בכלל אע"פ שלא היה לו בחינה זו ר"ל ירושה מאבותיו רק שיהיה לו בעורה גדול כמו שיהיה לר' עקיבא בן יוסף שלא היה לו זכות אבות ומ"מ זכה למעלה נשמה קדושה ונפלאה מנד מעשיו ושמירתו לבד וכן כמה אחרים :

נהר טו בסוד העבודה ודביקות בהשכינה כביכול :

דע כי ענין של משכן השכינה היא הלוייה בעבודה הטוב של אדם למטה וכל זמן שעבודה קיים וקבוע על האדם אז גם נשמתו קבוע ודבוקה בו והשכינה קבוע בנשמתו של אדם השכינה שורה ושובת וקובעת ע"י הגוף כי אם ע"י הנשמה והנשמה אינה שורה בגוף אם לא על ידי העבודה הראויה ולכן אין הנשמה מתחזקת בהאדם כי אם בשעה עבודה ונפתלה . והנה כל מי שעושה מליאות עבודה עיקר ושהר עניינו עפל אז נשמתו קבוע בו ומאחר שהיא קבוע עבודה והפלה ג"כ ואינו חסר תמיד מעבודת השם יתברך רק כמה שהוא מוכרח לעשות לגופו מחמת חומרו כדי לקיימו לעבודתו יתברך . אמנם מי שאינו עושה עבודת שמים עיקר רק ערלי ועושה עבודת גופו עיקר אז הנשמה אינה קבוע בגוף ולכן גם השכינה אינה קבוע עליו ואם כן נקטינן מזה כי כפי שיעור העבודה ומעשים טובים כך הוא שיעור הנשמה בלחם וכפי שיעור הנשמה בלחם כך יהיה משכן השכינה גם כן . והעטס לזה כי השכינה והנשמה הם עם כל הנמלאים וכל העניינים כי הנשמה הם בלחם כבוד ג' עולמות ב"ע והשכינה ג"כ שורה בבי"ע וכל הנשמות כלם הם כמו בחולות והולכות אחריה של השכינה והם מתהגוהו בגוף האדם כפי מהגו של הגוף בעבודת שמים ומעשים טובים :

נהר טז לבאר מיני העבודה לשמה ושלא לשמה :

דע כי העבודה והיראה להקב"ה שלא לשמה הוא עבודת המתרחק

חורה אבל יש לו אומנות ולכה הזו קרא הכתוב צדק מנד שיש להם החרישה והדשה ואולגים מדיהם כמ"ש הכתוב לא תחכו שור בדישו כן גז זאה ממש ונקראים בכתוב בלי סס בעבור שאין בהם חורה אין בהם אוח משס (הוי"ה) ולזה אין זקוק לשלות לו מלאך לשמרו . המדריגה הג' מי שיש בו חורה רק שלא תהעסק כי אם במקרא לבד ואחר שיש בו מקרא יש לו נפש המכללת רק בשביל שלא למד המשנה נקרא צור וקרקע מי החורה שצכתה נמשלה לשדה והמשנה למחירי האומחים ממנה והשדה שאין לה נחם נקרא שדה שור ולכן מי שיש בידו מקרא ואין בידו משנה נקרא קרקע צור וכה זו הוהיל שיש בידו מקרא זקוק בו אוח (ה') אחרונה משס (הוי"ה) לשלות לו מלאך לשמרו . והמדריגה הד' הוא מי שיש בידו משנה ותלמוד עם המקרא אבל אין בידו אגדה וסחרי תורה וכה זו נקרא עם הארץ דאורייתא כמ"ש ביוצר צפ' ויקרא ואם נפש החת התחא צבגנה מעס הארץ וגו' ולכה זו יש נפש משכלת ממדת המלכות וגם יש לו רוח שכלי ממדת הת"ה ומקיים לו אז ב' אוחיות אחרונות משס (הוי"ה) לשלות לו ב' מלאכים לשמרו כמס"ה כי מלאכיו יצוה לך וגו' . המדריגה ה' מי שיש בידו מקרא משנה תלמוד ואגדה וסחרי חורה וכפר יצירה ועדיין אינו שלם בנחמה כי לא העמיק בה כראוי וזה נקרא חכם ונבון אבל אינו נקרא משכיל וכל הכס רבוז ככולו זקוק לו לשמרו שנלמר ה' שומרך ה' צנך וגו' . המדריגה ו' הוא מי שהוא שלם בכל הדברים הזכרים בתכלית השלימות בכל אוחיות (הוי"ה) זקוקים לו לשמרו לעולם שנלמר ה' ישמור אהך ובואך מעתה ועד עולם . וכל ג' מדריגות העליונות עשן קרנסי דהיינו העשן היוצא מחוטמם ביום התענית המתמעט מדמם ותלכס נקרא קרבן לה' :

נהר יג לבאר סגולות המיוחדות לכל שבט ושבט :

דע כי ו"ב סגולות נבראו בעולם . וכל אחד ניתן לבטנ אחד ואלו הן . האחד הוא סגולה הדבור הוא ליהודה שהיה לו יהיהון בכה הדבור על כל האדם . הג' הוא סגולה ההרהור והעיון שהורה הוא לישכר שהיה לו בזה יהרון על כל האדם . הג' סגולה ההליכה בין גים ובין ביצנה הוא אל זבולון אשר בזה היה לו יהרון עכ"ה . הד' סגולה הראיה הוא אל ראובן אשר בזה היה לו יהרון עכ"ה . ה' סגולה השמיעה אל שמעון אשר בזה היה לו יהרון עכ"ה . ו' הוא סגולה התעשה אל גד אשר בזה היה לו יהרון עכ"ה . הז' סגולה התשמים הוא אל אפרים אשר בזה היה לו יהרון עכ"ה . הח' סגולה האורים והחומים אל לוי שהיה לו בזה יהרון עכ"ה . הט' סגולה השמיה הוא אל בנימין אשר בזה היה לו יהרון עכ"ה . הו' סגולה הכעס אל דן אשר בזה היה לו יהרון עכ"ה . הי"א הוא סגולה ריאת הרגלים אל נפתלי אשר בזה היה לו יהרון עכ"ה . הי"ב סגולה שחוק ורצון ושמן הטוב אל אשר אשר בזה היה לו יהרון עכ"ה . י"ג סגולה הריח אל מנשה וכו' . סגולה החכמה לאשר וכו' . סגולה שחוק ורצון טוב לנפתלי וכו' וכזו הנוסחא לא זכר (וי) :

פגם אל השכינה שנאגרשה מהאדם כי האדם הוא כסא שלה ולכן נברא והוא פגם כסאה וסלקה וגרשה ואין לו תקנה אם לא בהטעה גופו מכל וכל ושז ורפא לו מן הפגם ההוא שצלוהו אבר כי כל האומר להיה שבר בכל ההורה חוץ ממוזה פלונית נקרא משומד למזה אחת מטעם המזכר :

נהר יז לבאר חלק הרבור וסגולתו :

הענין כי כל הדבור שיהיה בו הן חפלה הן מורה או הודאה עושה רושם וכן הדבור הרע ולכל דבור ודבור יש מלאך בפני עצמו . והנה הדבור הטוב כולו עליהו בסוד רוחניות אחריות הקבועות בפה בה' מוצאות ומעלה הכל זה בסוד הנפש בלדס זה צבולס השפל והנה עד סוף מדריגה זו עלתה הנפש ורומ ואשמה * ובהגיע אל עולם המלאכים דהיינו לבנת הספיר עזבה הנפש ועלתה הרוח ונשמה ונשמה לנשמה שאי אפשר הענייה לעלות יותר ונשאר נפש מליאות האחריות שם ועלתה הרוח ונשמה לנשמה ונכנס מהיכל אל היכל עד הגיע אל היכל קודש הקדשים ושם עזב רוח האחריות שא"ל לעלות יותר ונכנסת הנשמה ונשמה לנשמה עד הכסא ושם עזבה נשמה בכסא דאי אפשר לעלות יותר ונכנסת בלילות נשמת האחריות בלילות עד הייחוד העליון וירד בהשזבה אם ראהיה עליה מדריגה אחר מדריגה השזבת האלילות מחלצת נשמת אלילות ופוגעת בנשמת השזבת נשמה דכסא הכבוד ושתי השזבות מזדווגת ומחלצת ויורדות עד השזבת הרוח עד ההיכלות ויורדות בהשזבת הנפש עד מעשה בראשית * ובאור זה מהעשר האיש החסיד הגורם זה * ודך זה ג"כ אל המלות ואל הקרבן ואל כל אשר יהיה עולה דרך מדריגת הסולם בעלייה ובירידה ובדבור הטוב * וזהו ענין שמים חדשים הנעשים מהדושי החורה כזוכר זו הר בראשית ובפ' קדושים כי ע"י עסק החורה אופן האחריות המחוחות ומלטרפות בפיו יתהוו מהם רוחניות וענין נחמד * וזהו ענין החפלה שאכתריאל מקבל וקושר קשרים לרבו * ולזה כאשר לא חתיה למזה כונה הרי היא כנוף בלל נשמה וכפי שיפור הכונה כן יגדל רוחניות המנות ותעלה מעלה מעלה ולכן אמרו רז"ל מנות זריכות כונה אם כיון שלא לנאת לא יא :

אמנם עליית הדבור הרע אינו עולה דרך הסולם אלא מדריגה אחד שהיא עולם הנשייה ואח"כ יוצא קליפה ממקומה לקראתו ופוגע בו ונוטלו ואינו מעלהו דרך פתח לבנת הספיר שהרי החטא והעון אינו ע"י רוח ונשמה שהרי כתיב נפש כי החטא ולכן מחחורי היכלות עולה עד כנגד היכל זמות מנחון במדור שהיכל שחבו שאין לו עלייה אלא כנגד היכל שלישי במדור שלו ומשם קובע בהיכל ארבע ששס הדין וכבר הכניסו העדים ועיני ה' במשכנות העדות על הדבר ודנין בו ונוטל גזרחתו ויורד בגזרה על החיצונים דרך נוקבא דההומא רבה ושם מתייחדים בחיצונים ואינו לו לנאות הפעולה רעה ואם הדבור רע והוא עוב דהיינו כמו הודו עולה דרך העלייה הטוב שפי' לעיל במעלת הסולם ויורד בידידה המזכר לדבור הרע מפני שמוריד הפגם העליון למטה להשליך בחוק הקליפות הכל זהו והשליך במצולות ים כל חטאם ומפני שהאדם חוטא בכ"ב אחריות ששס כ"ב אחרות עליונות

המהרחק מן החטא כדי שלא יחסר לו חייו וחיי אהביו ושלא יתמעטו נכסיו וכיוצא בזה כי הוא ודאי שלא לשמה ואמנם יש אחר שלא לשמה שהוא קרוב להיות לשמה והוא אשר נשמר מן החטאים מפני יראת עונש עולם הבא וכריחתו נפשו חלילה אבל לא מחמת עניני העולם הזה ואמנם יש יותר ענין שלא לשמה עוד פנימי מזה כי הוא נשמר מלחטוא מפני יראת העונש שיבא לידו שאר החטאים כמו שאמרנו רז"ל שכר עבירה עבירה והבא לעמא פותחין לו ולכן נזהר מלפרוץ אפי' פרצה קטנה מיראתו שלא יפתח לפניו ח"ו שער גדול מן החיצונים וזה טוב מאד כי במעט מעט ישיג אל ההורה * ועוד יש יותר פנימי מזה והוא כשיבא אל האדם דבר איכור ירחק ממנו בהיותו מכוון ומדקדק שבמעשיו התחתיים חלויס עולמות העליונים הדקים כבוד הספירות ודע כי כמו שמכניע יארו שהוא ענף של העומאים כן הוא גורם למעלה להכניע עומאה כסרא אחרא דשמאלא שהוא ענף של עומאה לפני היצר טוב שהוא מסטרא דימינא שהוא ענף של קדושה * והענין כי כל מלות עשה הם בחסד וכל מלות לא תעשה הם בגבורה וראוי לאדם להשמר מאד שלא לעבור ח"ו על מלות לא תעשה כדי שלא יפגום ח"ו בגבורה ובחיותו כדי שלא ירבה עומאה לייק ממש ח"ו וכשאינו עובד על מלות לא"ה גורם ששערי הגבורה הם נעעלים ואין החיצונים יכולין לייק ממש כי שס"ה שערים הם בגבורה וכאשר האדם פורץ גדר ח' ח"ו בלילה שער משערי הגבורה הנה בזה עושה פרצה אחת אל החיצונים שיכולו להתחזק בדון הפנימי ח"ו * וכאשר האדם עושה חילה מזה ממלות עשה הוא גורם לפתוח לו שער אחד משערי חסד ואהו אור החסד מאיר בספירות ממש כי כל מעשיו הולכים אחר כוונות טובות כנ"י ואם האדם אינו עובד לשמה שהוא על מנת לקבל פרס אז אינו יכול להמשיך אור למעלה בספירות כדי ליחד שם רק למטה בסוד עולם היצירה שהוא עולם מטטרון שהוא סוד עבד המקבל פרס מרבו מסוד שכינה דלילות הגורם הייחוד ומשם הוא מקבל שכרו :

נהר יז לבאר פגם האדם ומעלתו :

דע כי השכינה שוכנת בחחחונים ואין לה שום כסא כי אם בלדס בסוד הנרץ ואם יעלה על דעת ביטול מין האנושי מחליות החחחון אי יחלק השכינה חלילה מן העה"ז והטבל כל העולם כולו כמש"ה וכל שיה השדה ערס יאמה ואדם אין לעבוד וגו' והנה הכסא האמיתי הוא האדם הכשר אשר מעשיו הגונים כמש"ה ויעל אליה מעל אצרכה ודרשו רז"ל האבות הן הן המרכבה וענין זה לא ינמא כי אם בלדס * ואם לא נהג האדם כשורה אפילו בלדס אחד מאזכרו לבד אז אורו אבר פגום ואז לא יהיה האדם ההוא כסא אל השכינה כי נפגם אחד מאזכרו ובאותו אבר הפגום שרוי השפחה בישא והקדושה מסתלקת ממנו לפני סיבות האחד מחמת סרון אל ההוא כי אין כסא מחזיק לשכינה השוכנת בהחחחונים אם לא יהיה בעל רמ"ח אברים והנה כסא זו חסר אבר אחד * והב' כי השכינה והשפחה בישא הם נרות זו לזו וכיון ששפחה בישא שרוי בלדס מכה סיבת פגם ההוא ע"כ מסתלקת השכינה ממש ואח"כ שרוי השפחה בישא על כל רמ"ח אברים שיש לו זה הוא

נהר כב לבאר סוד אכילה ושתייה וריח :

הנה דרך הנאות דברים העליונים אל הנהגים הם ג' .
 האחד הוא האור . הג' ריח . הג' אכילה ושתייה . ודע
 שהנאות על בני אדם בני עולמות בעה"ז באכילה ושתייה .
 בע"ע של מטה בריה בנוסחין דגנחא . בעולם הנשמות בזיו
 השכינה והטעם כי עולם הנשמות כפא הכבוד יוקם מבינה
 לכך הנאות ענין הבינה שנאמר בה הע"פ אין זו לא אכילה
 ולא שתייה וגו' : ובע"ע התחנות שהם שואבין מהה"ת נהגין
 בריחין דגנחא דעדן ובעה"ז שהם ניזונים מן המלכות הוא
 באכילה ושתייה והם ג' אלו הנהגים כל אחד דרך פתח בפני
 עמנו האור יבנם דרך העינים ימין ושמאל החמה ובינה והריח
 דרך החושים שהוא בסוד וכו' תחלה והאכילה והשתייה דרך
 הפה מלכות ובימים קדמונים שכל כוונתם לשם שמים היו מביאין
 את המזוגר ומזכרין עליו לקשר עולם זה עם עולם הנשמות
 הנותן גם מהריה בסוד הת"ת דרך החושים והאור הדיינו
 מורה בסוד העינים ובאכילה ובשתייה בפה הדיינו במלכות
 כמזכר ובהיותם מתיחדים יחדיו בכונה בעונג שבת היו קושרים
 כל העולמות ולכן נר שבת מזה כל כך אמנם היות קיום העולם
 בריח או בצור אינו עתה אלא בעולם הנשפות או בעה"ז
 כמזכר אם לא לתתם העינים מעין עולם האור כגון
 ויחזו אליהם ויבאנו וישחו הדיינו שנהנו מזיו השכינה או
 אורם שנכנסו לנ"ע כדאיחא בעובדא דינוקא ובעובדא דר'
 אלעזר והיינו שזכו אל מעין אורם העולמות בחייהם אמנם
 בעה"ז אינו אלא שפע הנשפע לכל הנמאלות התחתונים שהוא
 אכילה ושתייה כמזכר ומה שהוא גשמי לבני אדם הוא משל למדות
 עליונות כי התחתונים תלויים בעליונים וזה מה שרמתי לבאר :

עליונות לפעמים נפגמות וזהו סוד אלפ"א ביח"א דהוי"ה שהם
 כ"ב פעמים טוב להחודות כולם להמשיך הפגם מהם למטה
 בקליפות והכל דרך אחד וזמ"ל .

נהר יט לבאר כי הנשמות הם מעורבים טוב ורע .

הענין כי הנשמות הם מעורבים טוב ורע ולפעמים החלק
 הטוב של האדם ניתן אל רשע אחד ולכן יש רשעים
 שפוסים קצת מלוח כחקים ובשאר הם רשעים גמורים וכן
 להפך כי יש לדיקים גמורים אמנם יש בהם קצת עבירות
 שאינם יכולין להפדו מהם וכמה שאל יבשל עם הארץ
 אלא חלק הרע שבו מהווה אל אורה הבחינה ואל העבירה
 ההיא וזה כפי הערכות בחינה וקצת הטוב של הדיקים נהערב
 ברשע וקצת הרע של הרשע נהערב בדיק ולזה האדם לדיק
 להיחזו מזכה לרשע שעל ידי שזכה הרשע יתערב הטוב
 שברשע וינתן אל הדיק והרע של הדיק ניתן להרשע וזה
 פע"י שזכה לחיוב יתערב הטוב שבאורו רשע עם הדיק
 כי חושק בו ומהחבר עמו וזה הטוב שברשע ניתן אל הדיק
 והרע של הדיק ניתן אל הרשע וזה נזכרין וזמ"ל אם רשע
 שנאריך מפני קצת טובה שבו האנולה להם לחמה של תורה
 ומימיה של תורה כי עי"ז גמלא כי גתלים אתה חותה על
 ראשו בסוד ונשא השעיר עליו את כל עוונות ויה' ישלם לך
 ר"ל שיבא לך הטובה שהיה חסר ועי"ז אתה גבלם . וזה
 הבין ענין לדיק גמור ורשע גמור ובינוני וסקול במעשיו
 הכל כפי חלק ניצוץ הטובה שבאדם וכפי ניצוץ רעה שבו
 וזמ"ל מהאר"ז :

נהר ב לבאר קלקול השא אדה"ר ותיקונו :

דע כי ארבע דברים הם כלולים בדריח אדה"ר והם דה"ס
 והאדם המדבר יתקן בתקון העולמות והתי שאינו מדבר
 יתקן ע"י מה שקרא להם דה"ר שמה ולכן נאמר אכילה
 בשם אה"ר כי כבר נתקן התי ולא התי כ"ל בדומם ובנומת
 שדן לא נתקנו ולאחר שקלקלו כל הבה"ח את דרכם בדור
 המבול ונת נשאר דיק על כן הוצר לו כל בשר הבה"ח כדי
 לתקן אורם בתיקונם הראשון והנה בזמן שבות המקדש היה
 קיים היו כל ד' תליסם נתקנו כי האדם נתקן ע"י הודיו
 שעל הקרבן . והבה"ח נתקנו ע"י הקרבן עמנו . והזומה נתקן
 ע"י עצי המערכה וכן ע"י המנחות הבאים מן הזומה כמו
 יין ושמן . והדומם נתקן ע"י המלח כמ"ש לקמן בס"ד :

נהר בא לבאר תיקון אדה"ר בשאר צדיקים הבאים :

דע כי צדיח כל דיק ודיק נשתלם אדה"ר ממה שגרע
 בתחלה על ידי תפלו כי כל לדיק ודיק הוא אחד מאבריו
 כי כל הנשמות הבאים לעולם הם בסוד הנשמות שנשאלו באדה"ר
 עמנו וגם באים הנשמות שנשברו מלדה"ר אחר התפלה . ודע
 לאחר ביח המשיח יתקונו אז כל הנשמות של אדם הראשון
 ויהיה אז שלם באבריו ובנשמתו כמו בתחלה הן מה שנשברו
 הן מה שנשאלו בו כולם יחזרו אליו ויהיה כמו בתחלה ויתקן :

נהר כג לבאר אותם החכמים שנכנסו לגן עדן או
 שפגעו בכמה מקומות בחלקי הכות מושבי
 הנפשות מה היה בעה"ז עליהם וכן שמואל דנחית
 לחצר מות וכן הגזכר בפ' בראשית ר' חייא חמא לר"ש
 וביוצא באלי מה היה ענין העולם עליהם ואנה הלכו :

בבר פירשתי במקום אחר כי העה"ז הנקרא חג מות וכו'
 מושב הנפשות והיינו אחר שהנפש יושב בקבר ויש לנפש
 הזה פנימיות והוא כוח דיצירה המהפפע בעשייה והיות הזה
 דק מהנפש כעין דקות הנפש אל הנוף והוא משכן לרוח
 דלדיקוי"ה והוא הנקרא ג"ע התחנות ויש לו חלק דבק בנפש
 הזה והוא לו עדן הארץ שפי' רז"ל וענין הנפשות שבנשם
 אל מדור הנפשות הנקרא חג מות שהוא מקום שנגמם שמואל
 וכן נכנס רבי חי"א וכיוצא הני עובדי אינם משתמשות מנשמות
 העה"ז ולא ממקרו כלל ואין הנפש להם ונהיגים מדקות הארץ
 ומדקות השמים הנה נפשו הדקה שדרך אורה דקות הוא בית
 יד להקשר במשפיע ועל דרך זה הם הרמות דקות בחוץ
 דקות ומחנות נפשות עוסקות בחרה גמורת במחנות שאמנות
 ואינם משגים ברוחות בני"ע אלא דוחק שבבחות ובחדיקים
 ועל דרך זה הם הגופים אשר לנו אל הנפשות ההם וזמתי
 זכי הראות וחסידי הפליון היו יודעין להדבק נפש אל נפש
 וכנסים בעולם הדין והוא יוצאים ומתפשט' מעולם העבור הזה
 וזמ"ל

וא"ל להשיג גם שניה יחד שיהיו רואים עיני העה"ז הנשמי ורואים הנפשות אם לא שינתן רשות מלמעלה אל הנפש להגלה ולבא אל העה"ז או להפך שי"א האדם חי מן העולם הגשמי הזה ויכנס אל הרוחני ההוא ושניהם כאחד ב' עולמות יחד ח"ל אלא או יביע בנפש או יביע בנפש ואזרח החכמים שהיו משיבים העולמות הם שבעד דבצלי קבין ועובדא דרבי אלעאי כולם היו מחפשים מעיני העה"ז ונכנסין בדקותו ולא היו רואין מחלקי העה"ז לא רקיע ולא ארץ כלל ולא היו זריכין ללכת רק מעט חוץ לשוב רק להכין העצב אל המראה והיה נדמה להם כאלו נכנסים במערות חתח הקרקע ועד"ז עובדא דיועזר צוהר שירד במערה הכל לפי דמיון עד הכנס הדעת אל הגוף להשיג מעלה היא להכנס אל אור נ"ע וזמ"ל :

נהר בר לבאר ענין הרבקות רוחא ברוחא :

הנה המאמר של רוחות הוא צוהר פרשת אחרי מות וז"ל תוהוהו אף איה מאן דידע לאודעי וכו' ע"ש והכונה כי אפילו שייך האדם ויבנה על קברות הצדיקים לא מפני זה החשורר הנפש כלל כי הנפש אינו בקבר חלילה וז"ס נפשות הצדיקים שהיו פוגעים ברבי שמעון בן יוחאי וברבי אליעזר בנו ושאר החברים בסוד זכות נשמתם ודבר זה לא נמסר לכל אדם ועם היות עיני זה גשמי אינו כמו שיחשוב השומע שיהיה ענין הזה בבית הקברות או בבתי גנסיות ובתי מדרשות או במדבריות הוא יעלה דעת המוני עם * אמנם בעיני זה חשיב והמלא בסוד הקודם לבית האדם ושאר מלאות העולם קודם שחטא אדה"ר בסוד כהנות אור ואחר שחטא והתגבס בגופו כמות שהוא עכשיו כמס"ה כי עפר אתה ולא עפר חשב והלבוב הזה ומלאות העולם דק כזה הם נוהלים בסוד נפשם ולא נמסר דבר זה כי"א לזכי השכל המגבירים נפש הרוחניות על זה הגבס וזה הם מבצלים כח הגוף ואז יעבור מהם המסך ופחה עולם הגשמי ה"א ויגנס אל עולם הנפשות וישיגו לפי שיעור זכותם הן לשומעם הן לראותן ממש כמו הרשב"י ע"ה וחזיריו כמ"ס בשאר מקומות באורך וכמו רבי חייא שראה את הרשב"י אחר מותו כזכר צוהר פרשה בראשית וכמו עובדא דר"פ במדרש רות ופרשה בלק בעובדא דר"ע וכיוצא בזה רבים וז"ס קשר נפש בנפש ולא נמסר אלא למי שעומד בעולם הזה ויכול לקשר את נפשו בהיותו בגבס עם נפש של הצדיק והוא בהיותו שוכן בגשו ממש על הצדיק ההוא ומדבק נפש בנפש ומדבר עם נפש הצדיק ומודיע לו כל דבר ודבר * והנפש יעורר את שאר הנפשות וענין זה נחלמה אלליו שהיו מעשיות כזה בזמניו אלו וגם העידו לי מגידו אמת אשר ראו עיני זה מהארי"ז זל"ה ומחלמדיו החבירים זל"ה :

נהר כה בענין הרבקות הצדיקים וההשתתחות על קברי הצדיקים :

לאתדבקה רוחא ברוחא ונפש בנפש כדי לאודקך זיכרך רב ולהתקדש בקדושה ופלאה ולהתענג בעונג עצום כדי לחזות בנושם ה' לדעת איזה דרך ישכון אור בכל מעשיו

ויודיעוהו דברים אמתים ולא יחטא אל האערה ובלבד שיחנהו בקדושה ובעתה ובעתה וזכרה חטא וישים הסם הנכבד והגורל חמיד לנגדו לייחד המדות בדחילו ורחימו לחבר ו' עם ה' ע"י ב' אותיות הראשונות י"ה והנה חין ספק שדמה האדם אללו כי בפעיות הצדיקים ח"ס היוהם שוכני עפר להיוחס בעלים מן העבורה וסיווד ח"ס שהקב"ה משתעשע עם הרוחות של צדיקים בג"ע כמ"ס צוהר ולא עוד אלא שגם הם מזדווגים חמיד בג"ע ומוסיפין כח כל יום ויום ומאירים אור בצלילות עד חין ערך בכל יום נוסף על חבירו ואחר פעירתם המה מייחדים כאשר כבר עשו ג"כ בחייהם וגם הם מחפליין על החיים כמו שמינוו בצבות העולם שהיו מתפללין בראשי חדשים ואולי הפלת המחיה לא היו מתקיימים החיים ואחרי אשר הקדמון לך שם עובדים ומייחדים חמיד בסוד נר"ן למעלה בעולם העליון לכן כאשר יתייחד האדם הייחוד ויכוין בכל יחוד כנגד הנוגע לו מגשם לנפש ומרוח לרוח ומגשמה לגשמה ויכוין להדבק הנר"ן של הצדיק ההוא בעת הייחוד ואז בלי ספק התדבק נפשו בנפש וכן רוחו ברוחו וגשמתו בגשמתו וזכה לדעת לכל אשר ישאל ממנו ולענין זה צריך כונה גדולה שיפנה לבו מכל מחשבה ויפשוט גופו מגשמתו פן יתחייב ח"ו בנפשו ודע אם יזכה אדם לנר"ן ולגשמה לגשמה הנה כולם יתדבקו בצדיק ההוא וישיגו את השגה עליומה עד להפליא ואם לא זכה רק לנר"ן לבד או לנפש ורוח לבד התמעט אז הגבחו לפי ערכו ופי גודל חסדו ודביקותו * גם דע כי חף על פי שכתוב צוהר כי נפש הצדיק בקבר ורוחו בגן עדן ובשמתו בכסף הכבוד כל זה הוא למי שגא זכה אלא לנר"ן של ב"ע אבל מי שזכה לנר"ן דלאלו חין ספק שפשו העלה אל המלאכות ורוחו לה"ת ובשמתו לבינה כי כל אחד הולך לשרשו מהארי"ז ז"ל :

נהר בן בדיעת העתידות אל הצדיקים :

המעם הוא כי הגשמה מזד עגמה היא ראויה לדעת כל מה שיהיה במלאות והל תהמה מזה אל הגשמה כי הלא אפילו השדים יודעים הנעשה בקצוי ארץ על שהם קצת רוחניות ולכן גשאלים מהם עתידות ומה שאינם יודקים במקלות דבריהם הוא מחמת שהם מכזבים ומחלוללים בבני אדם מפני שהם מזד הכוז והחלוטים וכמו שהאדם הגשמי יודע מה שכלל גופו כולו כאחד מפני שאין אללו מושג וכן הגשמה רוחניות היא שופעת מרוחניות הרוחניות עליון והוא כעין שכל עליון המשפיע על כל ויודע כל פרטי המלאות בין קבועות ובין מיקריות בידיעת השכל מה שיקרה אל גוף האדם וע"כ הגשמה הדבוקה ברוחניות השכלי המשפיע על יודע כל פרטי המלאות כולם ורחוי היה לכל הנשמות להשיג השגה גדולה רק מפני שהם מתלבשים בחומריים יהיה הומר הזה מסך מצדיל מחשך עיני שגלה ולא יוכל אלא לכת הגוף שהוא בית משכנה * והצדיקים אשר נשמתם בלתי תלבש בחומר רק שגשמה נשמתם לרוחניות השואבת משרש רוחניות עליון והשדים שואבים מהרוחניות שפעייה אשר משם היוהם ויודעים ברבע כל המלאות והמלאכים הם שואבים מהרוחניות שביצירה אשר משם היוהם ושרשם ויודעים כל מה שהוא למעלה וע"כ הרשב"י

הרשב"י ע"ה ור"א בנו וכיוצא מן הקדושים דוגמתם היו יודעין כל המלאכות כולם עם עיני השמחה הסהורה שלהם מפני כי נשמחה דבוקה ברוחניות עליון ויהיה כל העולם גוף ונשמחה דבוקה בשביל המנהיג את הכל ויודע את הכל :

נהר כז לבאר ענין חמור של ר' פנחס ב"י :

דע כי ענין המוה הוא מאד ובי הבהמה היא בת עושין כנראה מן הזוהר שהיו מעשין אותה על שעמדה במקום בלתי עתור וכן שאר עיניינים הנזכר בזוהר . האמנם מזה יתבאר סוד הגילגול כי לעון הכרת הנפש היא עונה נה מבישים בה את הנפש בחיה או בבהמה לפעמים בטהורה ולפעמים בטמאה וכן בעוף ובכל החי והכל לפי החפץ והתלבש שם עד שיתרצה עוונות ולפעמים לא יפסוק זה אלא יגזור עליה מיתומה עממה אם ישר בעיני הקב"ה תהיה בהמה לקרבן ואם לאו תהיה לאכילה האדם ואם לאו תהיה נבלה לכלבים ואם לאו תהיה נמלה ובחמור . אז אם במיתה קשה אפילו בחמור ובכלב הכל לפי הענין והח"ס כח של המור של רבי פנחס בן יאיר שזכה שמה להטהר קצת ומעשים נפש היא כראוי לה והנה נפש המהלכש חוץ הבהמה ישיג ויכחה כמו השדים מפני שאין קשרה בחומר הבהמה כמו קשר הנפש בגוף האדם וח"ס גילגול ועיבור מה שהוא בגן אדם הוא דרך גלגול ומה שהוא בבהמה הוא דרך עיבור ויש לה פירוד קצת מן החומר ושם מאטערוות לעב גדול לאדם אשר לא ישוער . אמנם הח"י זל"ה כתב וח"ס הנה אדם הראשון היה מברר בו בחינת הנשמות עד שחטא וחזרו לרדת . וגם כאשר קרא שמות לכל הבהמות והחיות לא מנינו שקרא שמות להדומם והכוונה והענין כי אדם הראשון בירר והעלה כל בחינת הבהמות ותיקוים והיו טעם קריאת השמות אך לדומם ולצימת לא תיקן כלום ולכן נאמר באכילה בשר ולא הותר לו רק ירק טעם בלבד לפי שכונת אכילה לברר כל הקדושה שיש בחיותו ב"א או דומם או בזומה כפי מה שהוא ולא נהבדר ויהיו ע"י אכילה ולפי שכבר ביררם אדם הראשון ע"כ נאמר באכילהם כי כבר נתקנו מה שהיה מספיק להם ועם היות כאשר אכלו אדם הראשון מעץ הדעת חטאו עמו כל הבהמות ואכלו ממנו והתקלקלו ע"כ ע"י הקרבן שהקריב אדה"ר היה בירור גמור כפי מה שראוי למדריגותם לגמרי אך לאחר שחטא אדם הראשון חזר אז לא עומקי הקליפות ולכריסו אלו לבררם כדי להעלות ניוטוי הקדושה אל המקום והנה ח"כ בדור המבול בעון בהמה ועוף שנתקלקלו ונזקקו לשאינן מינין ע"כ משם ואילך הותר לאכילת בשר לנח ולבניו כדי לתקנם ובזמן שבה היה קיים נתקן הכל ע"י מה שהיו מקריבים הקרבן על גב המזבח כי האדם נתקן על ידי הוידי בשעת הקרבה והבהמה עממה ניתקן בסוד קרבן עגמו . והכוונה היה נתקן על ידי עני המערכה . והדומם ע"י המזבח כמשה על כל קרבן הקריב מלח . אמנם שאין בנו כח לבררם בבירור גמור כמו אדה"ר או בזמן שבי"ה היה קיים ועם היות שאנו רואים כי כך הוא הענין כי חזרות אותה בהמה להיות חלק אבר מן האדם בעממו אך יותר מעולה היו הבהמות של שש ימי בראשית מן האדם אשר חטה אע"פ שנעשים חלק האדם

משם וח"ס חמורו של רבי פנחס בן יאיר כי הוא היה במדריגת בהמות של ו' ימי בראשית וע"כ אפילו האמוראים היו אומרים אנו כחמורים ולא כחמורו של רבי פנחס בן יאיר כי אותו החמור לא נתקן ע"י אכילת אדם הראשון רק שנתקן ע"י החמור הזמן וגם נתקן ע"י רבי פנחס בן יאיר שלא ע"י אכילה עד שעלה למדריגה היא . ואמנם אין כח אל הבירור רק הח"ה וע"כ אמרו רז"ל עם הארץ אסור לאכול בשר כי אדרכא יסתלק ממנו אותו מעט קדושה אשר בו וימטך אחר בהמה כי אין כח בעם הארץ להבדר . אמנם נאשרו עדיין מששת ימי בראשית מלאכות בהמות בכרי אף אשר אותן בהמות לא יכלו אז להבדר לגמור כמו שאר בהמות רק שנשאלו בבחינה מה שאנו מבדרים עמה על ידי האכילה וע"כ אותן הבהמות מזומנים לאכילה האדוקים לעתיד לבא שע"י האכילה הוא יבדרו לגמרי וכל זה הוא בירור הבהמות לעממן . אך יש עוד בחינה אחרת והיא נעשית מעממ' המגולגלים בבהמות או בדומם או בזומה לפי רשעתם וע"כ תהיה כוונת האדם באכילתו לברר הקדושה שבאכילה היא רמ"ש בספר מעשה חושב :

נהר כח בענין התבודדת הצדיקי' בדרכים ומדבריו' :

צריך לדעת ענין גירושי הצדיקים כמו ר' שמעון בן יוחאי ע"ה וחבריו אשר רוב דבריהם היה בדרכים ואין ספק שלא היה הדבר הזה במקרה כ"א בזונה אשר כל משאם ותמנם בחורה היה תמיד בדרכים והענין הוא כי אחר החורבן ביה"מ נתגרשה השכינה מהיכל מלכו של עולם ואין לה יחוד עמה והיא אולת ומתבודדת מדוך לדרך ומאחר לאחר כמ"ש בתיקונים שאמר שם דיו לעבד להיות כרבו ונגזר על בני הצדיקים להיות מריבין והעוסקים בפשופי הלכות ותלמוד אין להם כח להיות נודדים עמה משם ונעשו אפרוחים שאינם יכולים לפרות אחר האם . אמנם כן הצדיקים שהם מארי כגולה יש להם כח להיות נודדים מאתר לאתר מדוך לדרך ע"כ הרשב"י וחבריו ע"ה שהיו עוסקים בחכמת הקבלה היו נעדרים ממקום למקום והיו מגורשים מצתיים כדי להיות מרכבה למלכות בסוד גלותא וע"כ הנדוד והגירוש היו זוכים לזה שהשכינה היתה שוכנת עליהם וענין זו לאו דוקא אל הצדיקים שהם יביישת אמנם הוא ג"כ לנשמות הצדיקים שהם למעלה במנוחה כמ"ש בתיקונים אשר גם הנשמות אילן ומתדבקין בקב"ה ושכינתיה ורוב המנוחם סבל הוא מכללם שהיה דרכו להחגלה ולהתלבש בסוד לבוש הנפש הנראה לזכי הדור בשבילו בסוד מלאות גילוי הטיטס והיה חמיד נשלח אל הצדיקים בשליחות מלמעלה :

נהר כט לבאר מעלת הצדיקים :

דע כי כל העולמות יחד העליונים והתחתונים וכל מה שכללו המים העליונים והתחתונים הוא ילין א' מזיווג א' ועיפה א' מורכבת ממים זכרים ונקיבות וכן הוא ממש גם כנשמת הצדיק ונקבתו שהם מזיווג אחד ונמצא שהם שקולים ולכן אין שלמות הצדיק כ"א בנקבתו שהוא זכר ונקבה : במעלת

נהר ל במעלת הצדיק יותר מן המלאך :

להבין הדבר צריך לדעת כי כל הנמצאות בשמים ובארץ נאלצות ממקום גבוה ולכן אסור לספר בגנות כל דבר והענין הוא כי למעלה המה שרשי ארבע יסודות והם גדולה יסוד המים גבורה יסוד האש ה"ח יסוד הרוח ומלכות יסוד העפר והמה מן הודים יסוד ארמי' והיסודות העליונים והדקות האלו נשתלשלו ממקומן מדרגה אחר מדרגה מעילה לעלול מעלילה לבריאה . ומבריאה ליצירה ומיצירה לעשייה ובכל א' מל' מדרגות אלו בעצמן המה מדרגות אבי"ע כי בעליוני' יש אבי"ע ובכל המה חילוני' ובברי' יש אבי"ע ובכל ברי' וכן לכל המדרגות משל לזרף הכסף שיבדיל את העפר ההוא שזרפין הכסף לד' מיני כסף שהיה נקי לגמרי כי בפעם ראשונה יהיה נקי אבל יהיה בו סיגים וכן בשניה יהיה סיגים אבל לא כראשונה וכן בכל הד"פ כל פעם ופעם יהיה נקי יותר כי לא ימלט שלא יהיה בכל פעם חיונה הערובות דומה לשאר מינים וכן הוא ענין מדרגות אבי"ע ועשיה שבאצילות דק מאצילות שבבריאה ועשיה שבבריאה דק מאצילות ועשיה שביצירה דק מאצילות שבעשייה ועל ידי השתלשלות ארבע יסודות ארבע מדרגות אלו נשתלשלו כל העולמות מספירה לכסאות מכסאות להיכלות ומיכלות לקליפות ומקליפות לרקיעים ומלות וממם אל אלו היסודות העבים והבסיס אשר לעינינו נמצא כי כל האצילות שורש לבריאה והבריאה אל היצירה והיצירה אל העשייה וממצא שהעולם הזה שואב מן הקליפות שבהם נכללים שבעים שרים החיונים הממוצעים בין המלות ובין המלאכים הקדושים והשרים הנזכרים שואבים מן המלאכים הקדושים שהם המדרגות היכולות שביצירה וההיכלות שואבים מן הכסאות וכסאות והספירות והספירות מן עלמות האין סוף המאפסת ומאיר אותם נמצא לפ"ז כי ארבע יסודות עולם שבדקיעים עם היותם ספריים הם ארבע יסודות עולם שביצירה וכן עד העליונים אמנם מפני ההשתלשלות נחשבו כי כפי רחוק ממקורם כן נחגלמו ונחשבו ולפי זה אין דבר בעולם שלא יושפע עליו מלמעלה שפע ואור אלא שהשפע ההוא כפי רדתו והמאחזים הם פנים אל שאר המדרגות התחתונות כן יגבש ויהעבה ויהגשם ממדרגה למדרגה עד שלא תמצא בעולם הזה דבר שלא יהיה בו רוחניות כפי ערך חומריו וכפי ערך רחוק ממקומו והוא יהיה כחש בעלה חומר מהחומרים העבים אל מציאות הדקות חזק החומר שעליו הנה יאיר בו שיעור חומר המעולה הוא משל לעשיות הדולקות בחמץ הבירה גדולה שהדברים העומדים במקצועות הבירה לא יאירו כחותם הסמוכים אל העשית ואם יקרבו אותם אל העשית כל אשר יוסף להקריבם אליה יוספו להאיר יותר ועד"ו תהיה נפש הנאמרים כי כאשר נקבצו הארבע יסודות ויחשבו על ידי המזרע זרע למינו יצטייר החומר ההוא ויתחווה ממנו העשב או האילן כי ע"י שגשג יצור היסודות הם בצורה יותר נכבדת על הראשונה במדרגתה עליונה ויחברו עליון מחמת שהיה במדרגה עליונה נקבצו אל אור עליון ואז מה שהיוותו קודם חתה המלאכים הממונים על היסודות יצאו מרשותם וחזרו לשאוב משפט ואור יותר עליון ע"י המלאך הממונה על העשב ההוא כאומרו אין לך עשב ועשב שאין לו מלאך

מלמעלה מכה בו ואומר לו גדל וענין ההכאה היתה הכונה אל האדם וההכאה אור עליון בעשב ההוא ע"י המלאך העולם אשר הוא צדמיון צינור של אור הנעלם כבוד היצירה ועולם המלאכים ולא המלאך יהיה מאיר בעשב על ידי הכוכב המיוחד לו כי הכוכבים הם בעולם העשייה והם שמים ועדים לכוחות היצירה ולא ייחסו גידול הנאמרים למלאך ופעמים לכוכב והכל לכונה אחת עולה וכן על דרך זה יהיה נפש בעלי חיים כי כאשר יתקבצו הד' יסודות ויצטיירו בצורות הנעלי חיים על ידי שגשג יצור היסודות משפס בצורה היותר נכבדת על הראשונה במדרגה העליונה נקבצת אל אור עליון ואז מה שהיה קודם חתה המלאכים הממונים על הנאמרים יצאו מרשותם וחזרו לשאוב משפט ואור יותר עליון ע"י מלאך הממונה על בעל חי ההוא ואותו מלאך השופע בו יהיה נפש אליה ולא תהיה בו רוח וגשמה אחרת אלא הנפש החיונית ועל האמת לא תהיה בו נפש כל עיקר כי במות הבעל חי והפסדו יתפרדו יסודותיו והתרחק מאור עליון שקנה בצורה ולא נמצא לו רוח וגשמה שפעלה או שחדר כי לא היה אלא צדמיון הזכוב הפורה באויר הבירה כי בהיותו מתקרב אל העשית יאיר בה האור והאור ההוא יקרא חיותו ובהתרחקו אל ירכחי הבירה יבדה האור מעליה מפני ריחוקה וזו היא מיתתו ולא חשך לו נפש שתחזור למעלה אל מקורה וז"ש ורוח הבהמה הירודת למטה לארץ כלומר שתחזור לעיקר יסודה יסוד העפר ושאר כל אשר היתה בתחלה ועל דרך זה היא נוצרת האדם הנברא ע"י יצורפי אלפס ביהא דספר יצירה כי לא תהיה בו רוח וגשמה אלא חיות בעלמא כחיות הבהמה והרכבתה עם היות שהיא מעולה מחיות הבהמה זה יהיה מפני כחנות נורחו שהיא משותפת מצורת הבהמה וקרוב יותר אל מקור העליון לא ששהיה בו רוח וגשמה ולא כאשר יגווע ויאסוף לא יהיה ענין אלא שישוב חלקי גופו אל היסודות כמיתת הבהמות שהתפרדו חלקיה וישבו העפר על הארץ כשהיה ולכן אין בהריגת הבהמה ולא בהריגת אדם בזה שום איבוד והקפדה כי לא יש בהם הפסד רוח וגשמה כי אם החזרת חלקי היסודות אל מקורם וכן על דרך זה יהיה חיות אדם כי כאשר יתקבצו ארבע יסודות ע"י כח עיפת הזרע ויצטיירו צורת אדם על ידי שגשג יצור היסודות והם בצורה מעולה ונכבדת כאשר הוא מתקרב אל אור העליון צמחוד מאלו והחומר לשאוב השפע והאור מן המדרגות ואתו יהיה בו נפש חי וע"י חיות הזה יתלבש בו אה"כ רוח וגשמה עליונה ומפני כך אסור להפסיד נורחו וכן על דרך זה תהיה תכונת המלאך כי כאשר יתקבצו חלקי הארבע יסודות הספריים אשר למעלה בהיכלות מדרגות היצירה ויצטיירו בצורה רוחניות יותר נכבדת ומעולה יותר מן האדם הנה על ידי שגשג יצור האורה נכבדת היתה יתקבצו אל אור עליון מחמת שהיה שואב מקודם ואותו האור יהיה חיותו וגשמתו ולא יגבולו לו דבר אחר בו והנה עם מה שתבאר בנתינת היסודות תהיה מעלת המלאך גדולה ממעלת האדם כי האדם יהיה מקובץ ממרכבת חלקי היסודות הנפסים והחשוכים והמלאכים הם מקובצים ממרכבת חלקי היסודות הדקים והרוחניים המזוהרים עד שמפני זה תהיה תכונת המלאך יותר מעולה מתכונת האדם אמנם בנתינת המלאך לא תהיה שנימיחוה אלא אור

מעלה האבות נמאלו עמה בענין זה ד' בחינות בחינה האחת היא קטנה מכאן היא בחינה המלאכים שהם זינורות שאור העליון מתלבש בהם ומאיר דרך הספירות המקורו * בחינה ב' היא גדולה מבראשונה היא בחינות הצדיקים שהם זינורות אור העליון עם הת"ת מהפשט בהם שהשגשגות הם ענפים הת"ת המהפשט * בחינה ג' היא בחינת חנוך ואלהיו כנז' * בחינה ד' היא בחינת האבות וביולא בהם אותם שהיו מרכבה אל הספירה על דרך הזכר וחמ"ל :

נהר לא לבאר דמיון עם הארץ ות"ח :

הענין הוא איש בני אדם שהם כלי חרש שהם צעורה מגזירים יסוד העפר ומעמלים באויר מהוכס שהייר הרע שבוהכס מעמלים מחוירים והם קלים לקבל עוממה והיינו עם הארץ החוטאים והפושעים ויש שאינם מקבלים אלא במחוק והם תלמידי חכמים שקרסם קדוש לגבוה וחוטאים קלה והשוכחה הקהיה אומנם צעם הארץ נאמר אין בור ירה תעא ולא עם הארץ חסיד ושזרתן היינו מיתקן עתהרן וכחב הארץ זלה"ה דע כי יש הר"ג נילוצות וכלם הם תלמידי חכמים ויש אחר כך כמה וכמה שהם עמי הארץ דוגמת האילן המוילא פירות וסביבותיהם כמה עצים וענפים וחמ"ל :

נהר לב לבאר סוד נשמת ת"ח ועם הארץ וסוד גלגול נשמת משרע"ה בגלות :

הענין שהרשב"י ע"ה נכנס לעולם הנפשות אל הזנך ההוא בחסידות ושם עסק בתורה עם נפש רעוא מהימנא וחיבר שם ספר רעוא מהימנא לזנך הדור כמזכר בתקונים וגם ר"מ צדיקותו מתנוצץ בה' ברוא ממש נשמתו סובלה לער קדושי בני ישראל שח"ס מביאם לפרות ולרבות תמורתם בהתינוקות נשמתו בח"ס מפני לער ענייני הגלות והיינו והוא מחולל מפשעינו וגו' מפני שע"י חטאו של ת"ח הקב"ה גוזר עליהם גזירות עוני בגלות נמצאה נשמת משרע"ה משערה כנגד עונש עויונו ופשעינו * והיה כשירי ישראל הם מקום גלגולו ועיבורו והתנוולותו אמנם שאר עמי הארץ הפורצים גדר הקשים והעצים הם נלוותים חלוצים שפורה לילית נרעשה בישראל וגם הם עמי פנים בעלי זרוע המצטרים ת"ח ועמדו כורים נאמר ואל זה רמו על משה רבינו ע"ה ויתן את רשעים קברו ר"ל שהוא מתנוצץ בצדיקים והצדיקים הם בין שאר רשעים עמי פנים שזכור כאלו משרע"ה קברו בין הרשעים וזה מה שרמזתי לנאר :

נהר לג לבאר שהארם בחיים הוא נטוע ובמיתה עקור וענין זיווג :

הענין שהאדם כל עוד שלא יהיה נטוע צעפר הזה לא יעשה פירות כי הקב"ה ברא אילן ששרשו נטועים צניע האו וענפיו יעשו פירות למעלה היינו כוד דיוקנאות אשר לו בספירות העליונות כדי ליהד שם במשעו והיינו משעו פירות בספירות ויחודם הגורמים האורות ושאר ענינים * והענין הוא שכל עוד שלא יהיה נטוע צעפר הזה לא יעשה פירות חף אש יעשה כל טובות שבעולם אין אותם הטובות יעשו פירות אלא דוקא

הסם כדרך שאר מעברי האור השופע אל כל הנמצאות והאדם לא כך הוא אלא מלבד האור המאיר ע"י קיצוץ חלקי יסודותיו יתלבשו בו רוח ונשמה עליונה ועבורה חלק אלוה ממעל נמצא כפי זאת הנשמה מועלה האדם גדולה ממעלה המלאך כי כאשר יגבר האדם נשמתו על חלקו וחומריו יאיר ויזכיר ויהסוף בו אור עליון מלמעלה מרום המעלות מסובה ומעולה ויהר מאור השפע המאיר על המלאך מפני כי נשמה האדם כלולה היא מצי"ע ולא יעטרך לקבל ע"י אחד ממדרגות אלא ע"י ענמה האור והקבל משפע מקור נשמתו ולא עוד אלא שהף המלאכים ושאר העולמות ישאבו שפע אור צרכם על ידי הצדיק שעל ידי האדם יתעלו כל הדברים לאור באור החיים ולשאוב שפע אור מאור השכינה וזהו כל זמן שהצדיק יהיה שומר נשמתו האלולה או הצרוחה עליו לא יהיה חתה שולטנות המלאכים מפני שמדרגות שמתם הריהו למעלה מהם וממנו יהיה מקור השפע להם עד שיש בידו לשנות המערכות והשבעיים אומנם כאשר יטה האדם עממו מדרכי התורה נסתלקה ממנו הכשמה האור העליון ואז יהיה חתה שולטנות המלאכים בעלי היצירה וידונו ויענישו ויכריזו ויש מה שביארנו יש להספק מה הרויחו חנוך ואלהיו כמה שחזרו להיות מלאכים כי כפי מה שזכרנו ירדו מגדולתם וממעלתם שאם היו צמעת הצדיקים היו למעלה למעלה מעולם היצירה מקום המלאכים וי"ל כי נשמה חנוך עלתה אל מקום הנשמות אשר בסוד ג"ע עליון כשאר כל הצדיקים ולא גרע ממעלתם כלום אלא שרוחו שהיה לו לעמוד בג"ע שלמטה כשאר כל רוחות הצדיקים העומדים שם שלא יעלו ויהר הוא שזכה חנוך לעלות רוחו ולהיות מלאך ושר הפנים להיות צריכה לקבל השפע היוצר מהכחא ולהשפיע ולהלקו על ידו לכל שאר המלאכים ולכל העולמות התחתונים ועוד הוסיפו כי גופו הגשמי ממש הוא שנהפך ללפדי אש כמזכר בפי היכלות מה שחין כן בשאר הצדיקים גופם כלה צעפר ורוחה מתלבש בזה אחר כדמותו גופו ובאורו לבוש ישחמש בג"ע של מטה וחנוך גופו ורוחו נהפך למלאך רוחני ועלה למעלה להיות מלאך קיים לעד ונשמתו עלתה למעלה אל מקומה ובענין זה ג"כ בחליהו אלא שלא היה ענינו כשל חנוך ממש כי חנוך רוחו ועפר החומרי כאלה עלו למעלה כי נהפך גופו ללפדי אש כמזכר * אמנם חליהו נחפשת רוחו מגופו והנבשם בלוש אחר ועלה למעלה וגופו כרהשון נשאר נגזר כסערה וכשרה יורד למטה לעשות פליחה הוא מתלבש בו ובו הוא מתרחא לבני אדם כמזכר בזוהר פרשה ויקהל בפסוק מי עלה שמים וירד ואחר שנהבחר מעלה חנוך ואלהיו משאר צדיקים כמזכר היה יש להספק למה לא זכו האבות העולם אליה וי"ל שצמעת האבות הייתה יותר גדולה ממלאכים והיא מעלה המרכבה כי נשמתה הייתה מרכבה ונעשיה היכל לשכינה שבה התלבש השכינה עם ענש מעמלי הספירות עד שהעשה צריכה ומקור לשפע המשלשל מהספירה היחוד על שעל ידם ישאבו ויקבלו מהשפע ההוא כל המלאכים וכל העולמות התחתונים עד שנשמתן העשה זינור אל השתלשלת השפע השופע מן השכינה לכל העולמות וכל זמן שהשכינה המלא צדיק וזארי בזה הארץ לא תתלבש במעטרוץ באופן שגורשה שהוא ויהר רצוי ממרכבת מעטרוץ ומעלה זו ימלא לזוכה בה בין בעודו בחיים ובין לאחר מיתה והוא מעלה שאין למעלה הימנו והיא

דוקא ביהוה נטוע בעפר הזה וזהו הנשמות בין קודם החלבסם
 בעפר בין אוחס שהיו בעפר וסחלקו כולם עובדים עבודה
 תמיד בנ"ע אמנם לא היה להם שכר טוב הזה אדרבה אוהו
 הטוב הוא נמול למעשה יודים מהם ששבו בע"ז ואין להם שכר
 כי אם על מה שעמלו בעולם הזה והעשם כי כל השכר הוא
 על פעם היצ"ר המפסה אוהו בעולם הזה ואינו שומע לו ועוד
 כי היות אדם בנזק עפר ד' יבודה חומרות עפרות או יכלול
 הוא כל המדרגות כלם מלמעלה למטה לפי שכל המדרגות
 כלולים בחדם כסדרן עד מדרגה החתונה והנה לא יכלול
 האדם כל המדרגות כלם מלמעלה למטה אלא ביהוה נטוע בעפר
 הזה והנה הוא האילן ששרשיו נטוע בטיט הזה ועשיו יעשו
 פירות בטיפות והנה נטיעוהו בעפר הוא כבוד דו פרזופין
 דהיינו כאשר יקח האדם אשה וזהו השהשלותו האמיתי ופירותיו
 מלאיחין והוא עושה יחוד ולכן טוב לאדם ליקח אשה ביהוה
 בן יג שנים שאז פירותיו מלאיחין ומיד הם שלימות הפירות וכל
 מן שאין לו אשה כמעט אין לו שורש והנטיעה הזו עושה
 פירות שאינם הגויים ושלמים ומבשרים אלא הם טובות כל זמן
 שלא הגיע לזכר ולנקבה לא השלים מינו לפשות פירות וענין
 זה פירשתי בפרשת ויקרא :

**נהר לד לבאר מה שאמרו רז"ל המורה הטא
 בנשמה קודם בואה לעולם :**

ענין זה המורה חטא בנשמה קודם בואה לעולם כדפירש
 בזוהר אחרי מות וזוהר שיר השירים הוא מן הדברים
 שכיון שאין שם יצ"ר האריך ידק שם חטא ועון ומה גם
 ההרחקו מאלה פני השכינה והיותם נמשכים אחר הקליפה הטובבת
 סביב גן עדן באומרו סביב רשעים יתהלכון והיינו ממש כל
 חמאיו בעה"ז השכל כי יעזוב איש אביו ואמו הקדושים ודבק
 בשאר אגונים ו"ל כי כל הנשמות אחר אילנות אינם יורדים
 חקף לעולם החתון עד היותם לפני הקב"ה עומדות ועוסקות
 בחורה ולומדות לפי שיעורן בעולם הזה ואינם רשאים לרדת
 לעולם זה השפל עד שיתן להם רשות מלפני בוראם ואלו
 הנשמות נטועות אחר החיזונים היינו שמורדות בקונם ורזות
 לבא קודם שמתן ודעתו את השעה והיינו שחונס המורדים
 החיזונים מנקשים להם בעטותיה לומר שישמכוה למטה ויאכלו
 אוהה מעץ הדעת טוב ורע דהיינו שהמשך אחר הקליפות
 ועניני החומר ועולם הזה הנשמי והיא חחאה לזה וכל עונם
 שם הוא דחיקה השעה לבא לעולם הזה הנשמי קודם בישולם
 קודם גמר החלם וקצב עבודתם ותורתם למעלה ובכוחם כמהגסם
 למעלה כן מנהגם למטה ולכן אינם באים אלא ע"י מעשה זכות
 ויואל מפי שהם בחוץ הקליפות ואין להם מקום לתת נשמה
 אלא בחלקם במקום הרשע ממזרים או בני נדה שיש בו נד
 העומאה ואלו רובם לרעה והיינו ברשות הבורא להשפיע שם
 נשמה כענין ויעש ה' אלהים לאדם ולאשחו כהנות עור וליצבים
 דהיינו עור הנחש גוף זה העבור העמא כנזר חמס"ל :

נהר לה לבאר סוד הפנס :

הענין כמו שיש מעמשים טובים עשה יעקב לאביו כן יש

מעמשים רעים אשר שנה ה' עששה עשו לאביו והיינו
 הענידות והמעשים המקוללים שעושים למטה ואינה עולים
 דרך הכחות הטוחנות והמסם והאנשומא שם כחות קדושים
 ואמנם יש כוחות אחרים שם סמח"ל וחיליו שם משבלים
 ומכנים והנין מהמעשים רעים וקשרים על ידם והיינו אומרו
 בידוי עפלנו שקר ומרמה דהיינו מרמה ליל"ח ושקר סמח"ל
 והם נשפלין וקשרים ע"י מעשה הרע העשה למטה ואח"כ
 הם טובים עפן לעינים העליונים ורחיין מורת רוח ליצחק
 ולרבקה ובהיו וכהנין ענינו מראות הפך ריח נחות
 אלו המה מורת רוח מעמשים מרים המעוררים מרירות
 לרוח ומרירות זה הוא סוד הדין הקשה המעורר להשפיע
 להתחזקים החיזונים ולפעול הדין עולה ונטול רשות
 יורד ונטול נשמה והיינו אומרו הן עליה עשן בלפיו אם
 יוקדה כל היום המעוררים סוד ויחר אף ה' והיינו ממש הפך
 נחת רוח וכמו שכל ימין הקדושה מחשורר השבו יורד ומחנסי
 עד החתונים ורוב טוב בניו עומד וקנין ודעת וחכמה וחיס
 וכבוד וכל מאורעות הטוב כן עומד לשמאל המעורר הדין יורד
 ומחנסי עד אשר נעשים חלאים רעים ונחמנים ומאורעות רעות
 ומקריים קשים ומרים ממות סוף דבר זה לעומת זה וזה המורת
 זה והנה לבאר ענין זה ויחר דע כי כאשר יחטא האדם ויפצע
 בבור זוהמת מעשיו אז הכרת ותאחד הנפש שלו אמנם רוחו
 ונשמתו לעולם לא יכאדו ולא יכרתו מכל וכל - אמנם גם הנשמה
 נפגמת ונשמת אמנם ענין עומאה הוא לפי הנשמה ביהוה
 מהאלה כפי המעלות אשר ירדה כך תשאר צורתה ומליאותה
 במקום מסעותיה מדרגה אחר מדרגה עד הגיע אל הגוף אשר
 בעה"ז עד שהיה שלשלת המשהשלת כולם מולב ארצה
 וראשה מגיע השמימה וזהו עם היות שהנשמה מסחלק מהגוף
 החוטא ע"ז תהמסכנה אל הנשמה דרך שלשלת השמשלות
 ותחפנס בהכרח - והננס יהיה מלך כי כאשר המדרגות מושבות
 שפע בקדושה כן הרייה המדרגות מושבות העומאה מלך
 העומאה וכמו שהמקדש עצמו ומיישר דרכיו מושך שפע קדושה
 מלמעלה על נשמתו כן המעוות עצמו ומפמא דרכיו מלמעלה
 משמאל נשמתו מלמעלה עד שהדבק בקליפות וכפי ערך העוונות
 כך שיעור העומאה ומסס יושפע אל הגוף למטה והעומאה
 היא חיה הכהה והננס בנשמה ולא יורר ממה אלא ע"י
 החשונה כמו שיתבאר כי כאשר ישוב ויגיע עצמו עד כדי מה
 שדבק בקליפה ישכר הקליפות שניכנס בהם וחחזור נשמתו
 למקום קדוש - אמנם ענין פגמה למעלה הוא להיות הנשמה
 מיאותה מלמעלה כנזר לזה על ידי פעולותיה יהיה הפנס
 למעלה ושיעור הפנס כפי שיעור החטא וכפי שיעור העומאה
 שימשך עליו כן הפנס למעלה כי ישלוב הקליפה במקום המורה
 שעבר עליה כי המצות תלויות במדות וכאשר יעבור על אחת
 מהם ישלוב על אחת המקום שהמצוה תלויה בו כח הקליפה
 מלך מיאות נשמתו עליונה שבמקום הוא כי ע"י שימשך על
 עצמו הקליפה למטה ימשך אחת גם למעלה ואין הכוונה
 שהקליפה נכנס אל מקום הקדושה ח"ו אלא שהיא אז מובעת
 דין וחומרת זאת הנשמה משלי ויוכרת שחפנס הנשמה היא
 ומקומה העליון ומכנס בקליפות - ואין הכוונה שהיה נכרתת
 ממקומה ונכנסת בקליפות ח"ו אלא שהיה עולה ונקת מלך השמאל
 כדי להשפיע הקליפה ע"י צינור שמתהיה על ידה חיה נשפט
 למקום

הפגם והיינו אומרו אם רחץ ה' את זרעו ביום ואת דמי ירושלים ידוח מקרבנו וגומר. ואחן השופטין הם מזון וחלק הניתן לחייונים וזה צריך להודות בהפלתו בזרעת שומע חפלה ויכוין לעורר המים העהורים העליונים וירחץ כל פגם עון שבמדות העליונות וישפיע למטה וידוח לחון ויטהר כל הפגם ולזה הוידוי בלחות אלפ"א ביה"א לעקר כל כ"ב אותיות הבורה הפגומים וזה שאמר בזוהר פ' שקודי היכל ז' ומהאור גלותא חולקא דסערא אחרא שנבדל לה להפגרים ממנה הוא כל חינון חובין וחסרון דאורי עליהו ועל לון לחלקו מפני שהם חלק שמרים לפגמיהו כאומרו והשליך במלכות מי שהם החייונים כל חסותם. ואומר אני כי אחר שהאלים יאמרו ואומר בסוף ואתה. ליקח על כל הבא עלי יקבל יסורין והצדיק עליו דין שמים. ויש עבירות שהחשובה הולא ויסורין ממקורן וזה בהיות השעיר נושא את עונותיהם אל ארץ גזרה היינו שאומרים הפרע ממנו צדק וכן יסורים והם שמחים בזה הדין הנשפע עליהם ליסור כדי רשעתו בצ"ד העליון ואם לא החודה לא שעבד עמנו אל הב"ד העליון ולא גזרו עליו עונש שאין יסורין לכפרה אלא עם הוידוי כענין הבא לעהר מסייעין אותו הוא נטהר בידוי וחסובה מסייעין אותו ביסורין ומקרבין אותו וזמ"ל :

נהר לו לבאר את הפגם והעון מצד הרפק :

למקום אחיזה נשמחו ולכל מדריגות הקדושה שהיא נכללת מהם מדריגה הגורר השמאלי ומשפיע האור הוא הנמשך ממנו ואין פגם גדול מזה כי יזיקו מדריגות הקדושה ליגן משמאל ולהשפיע לקליפה ע"י ציור נכמתו וכמו שישפיע האדם במעשיו הטובים שפע לעולם שיחיר מאור השפע ההוא חלקו להתלבש בו וממנו יהיה לבוש נקי אל הנשמה כן השפע המר שישפיע החוטא לקליפות יפאר לו חלקו וממנו יהווה לבוש טמא לחותה נשמה להתלבש בו צעת שחסותק מן העולם ולזה יובן ענין ולרשע אמר אלהים מה לך לבפר חקי כי מאחר שהרשע נמלא ברוך הקליפות כזכר הנה כשהוא עובד בהורה הוא משפיע אל הקליפות בהכרת והקליפה חסומת והומרת הפלתו של פלוני משלנו הוא ונוטלת השפע הנבא מחמתו וזהו סוד ושפחה כי הורש גבירה אבל ע"י נח התשובה יתקן הכל כשהיה בראשונה ויותר כי יכניע וישבר כח הקליפה ויחזור ויקח כל השפע שנטלו מחמתו ויעלה לריח ירחו לה' ויחשבנו לו כל העונות לזכות כמו שיתבאר בסיימתא דשמיא וזמ"ל :

נהר לו לבאר איך הפגם והעון מצד הרפק :

הענין הוא כי סוד הרפק הוא סוד ההפשטות חיות האל"ם צ"ה ברוך ז"א והתלבשותו בצוד ההכמה בצוד כלם בהכמה עשית. והענין כי כח החיוני שדופק ברוך הוורדין הוא כוח האין סוף והרפק בעצמו הוא חכמה שהוא הכלי אל החיות האל"ם ולפי שאין מהפשט בכל הגוף כי הם החוריים ולזה נקרא דפק שהוא החוריים של ע"ב שהוא קפ"ד. ודע כי כפי מה שיש עבירה או עון כן נחסר האור משם אמנם יודע העון והפגם כפי המדה היוהר גוברת בדפק בה הוא הפגם וזה ע"ד הוסף רוחם יגועון. והענין הוא שיש עשרה מיני דפקות כזכר בהקוים והם צ"ר"ג כנ"ל וכו' והנה ששתים ידך בדפק לפעמים תראה שדופק נקודה אחת ואח"כ נקודה שנית בלדה וזהו סוד צ"ר"ג ולפעמים זו למעלה וזו ונקודה שב"א ולפעמים בראשונה תרובה והשניה נקודה לבד וזו היא קמן וכן כיוצא בזה וזה מורה כפי מילואי החיות הנמשך לו אז מילואי בחינה שבהכמה כי אם נקודה דפיקהה קמ"ז אז הוא מורה על ההגזרות בחינה הכתר שבהכמה אשר משם שולח הארה וחיות אל האזורים כולם ואם הוא פתח הוא מן החכמה שבהכמה וכן כיוצא בזה בכל הנקודות ולפעמים הם שני נקודין יחד שו"א וצ"ר"ג וכיוצא. ודע כי בזה יודע החטא והפגם של האדם כי כשהיה הדפיקה בקמ"ז זה יורה שחטא בנהר ולכן מהגבר הכתר ומעלה כמו כנדי שלח יסחלק כי כאשר היה בחינה אחת גוברת יורה על חסרון אותה בחינה המזכרת ולפעמים זה מורה בהפך על שעשה מלוא בחינה הרי"א. ואין אהנו יודע עד מה מהאמר"י זל"ה :

נהר לו לבאר סוד הוידוי :

הענין הוא כי החוטא פוגם למעלה פגם הדין והחוסך והפגם הזה הוא נאחו בתקום העון כפי המדה שפגם החוטא וכפי שיעור עונו והמקודה חטאתו וחסותה כל ישראל גורם לעקר המדות העליונות ולנקוהם מאותה הפגם וחלק פגם ההוא יורד בפע ידוע מלמעלה ומעבירו ומטהרו והיינו נושא עון ויובער על פשע והוא מימי העברה לרחוק תלחה

דע כי החטא נמשל לחבל של ב' חוטין והעון נמשל לחבל של שמונה חוטין והפשע נמשל לחבל של כ' חוטין בצוד בוש"ה וחרפ"ה וכלימ"ה ודע כי הכפרה לחטאים מחילה לעונות סליחה לפשעים. וסדר הוידוי כך הוא מהבייש אני מחטאתי ונחפר מעונותי ומוכלם מפשעי אלא השם כפר לחטאתי ומחול לעונותי וסלה לכל פשעי מחטאתי ושעויתי ושפשעתי אני ובני ביתי עם חטאתה ועונות ופשעים חטאתו ושעו ושפשעו עמך ישראל. ודע שמי שעבר עבירה אחת שבגנה ג' פעמים זו אחר זו נעשה עון וצריכה מחילה וכן מי שעבר במיד ששוא עון צריך מחילה ואם עבר אותה שלשה פעמים צריכה סליחה שהיא פשע בשם מושאל זה מה שרציתי לבאר. מסכ"ל :

נהר לזו בסוד התשובה :

הענין מלות תשובה היא עולה על כל המצות מפני שכל חרי"ג מצות הם בצוד שש קצות דהיינו חרי"ב כל אחד ואחד כלול מעשר ועשר מעשר עולה ח"ד מהם עשה מצד החסד ומהם לא תעשה מצד הדין וי"ב הם ו' קצוות מלמעלה למטה וששה מלמטה למעלה והיא הנקודה הבוללת כלם המתקנת כלם הנקודה האמצעית היא מצות התשובה שיש לה זמן והיא בכל זמן יש לה זמן מר"ה עד יום הכפורי דהיינו עשרת ימי חשיבה נקודה אחד שהיא י' ברוך כל ימי השנה ועם העשרה עולים שס"ה והוא בכל זמן הנקודה האמצעית מאירה בכל הימים ונמלאת עם כולם. אמנם דרשו ה' בהמלוא דהיינו גילויו ע"ש הנקודה ומראה בחותיה הוא דוקא ביום הכיפורים הקדוש וימי החול אשר לו שבעה ימים

וזהו סוד האלפים הפושעים כי יו"ד של שם הוא סוד האלילות והיא ראשונה סוד הנבירה וי"ו סוד היצירה ה"א אחרונה סוד העשיה וכפי גודל העבירה שיעבור כן הפגם שמוריד השכינה בחוק הקליפות וזהו סוד השכינה בגלות ודע כי אם תחא במצות הקלושה ופגם בפעולה עשה חשונה השיב המלכות למקומו עם הת"ת וזהו חסוד ה' וגם אם חטא במצות ל"ח אז פגם ביצירה ות"ת והפריד הת"ת מצינה באופן שירדה הקדושה עד ג' אלמנית הקליפה ולכן כשעשה חשונה חסוד ה' ה' תחלה במלכות עד ה' עלאה בינה ואז יעלה ג"כ הת"ת עמו * באופן שלישי לפעמים יהיה החטא בזריחה אם עבר בחייבי כריתות ויש פירוד ותחד החשונה שיהא הבינה למלכות ואזי יחזור מלכות ות"ת כי הבינה על ידי ירידהה גורמת חיבורם ויהי חסוד ה' גם כן * באופן רביעי כי חטא ג"כ בחכמה והפריד בינה וזין הכתר אם עבר חילול השם פגם באלילות וגרם במקום הנגמרים ואז חשונה היא חסוד ה' עלאה בינה אל הכתר ואז גם החכמה יעלה עמה * ודע כי העובר לקח העשפים שיועד את רבו ומכווין למרוד בו גורם שהקליפות יקחו כל השפע כי זה נקרא פגע אחותיות ש"ע אך עון שהוא כמו אוכל נבלות לחאבון גורם שהקליפות יקחו השפע ולא כולו כי מאחר שהם לוקחים אז מידם כל אלינו השפע בסוד הגלות ודע מי שלא רצה לדבר פשע במקרא פגם בת"ת דעשייה ומי שלא רצה לדבר בזמנה פגם ביצירה בת"ת שבו ומי שלא רצה לדבר במדרש התורה פגם בת"ת דבריאה ומי שלא רצה לדבר בסוד התורה פגם בת"ת דאלילות וכימנך פרד"ם ומי שזכה לירד לעומק כלם זוכה לסוף המעלות וזה מה שרציתי לבאר מהרי"א זלה"ה :

נהר מב בסוד לבישת השק :

דע כי הלבש שק ומחלל לפניו יתבצר ושואל ממנו שאלתו קורעין לו גזר דינו ומנעלין כל גזר דין שבעולם בנת סגולה לבישת השק ואין חפלתו חוזרת ריקם וכדי לאמת זה דע כי שק עולה ארבע מאות וזהו סיד ארבע מאות כחות הטומאה שגבראו בעולם ולזה וירא יעקב מאד וגומר ולא נעלם מיעקב לבישת השק שהוא חוץ מגופו לשק"ו של עשו שהוא עורו וזהו סוד השקופה ר"ל הש"ק יפ"ה וזמ"ל :

נהר מג בסוד היראה ומעלתה :

הענין דע שצנוד שאין בלדס יראה ה' שולטים עליו הקליפות וכל מה שצמור הוא עבודה אל החוץ להשלים ולהגמול והרי לא נכנס כלל בכל עניניו בקדושה אמנם כאשר יהיה ירא כראוי יהיה - בורה עליו השכינה כדי שיהיה כל שאר עבודתו הקדושים ב"ה ראוי שיראה ה' והיה ראשית לנכנס אדם לכל הקדושה שאין עבודה בפנים אלא היראה הקודמת לו והיא פתח כניסה לכל וז"ש צוהר צדקשית צדיקודין מאן דעיר יראה ה' נעיר כולא שהרי הכל הוא בחוץ הקדושה לא נעיר יראה לא נעיר צדיקודין שכלם חוץ לחיצונים כמזכר והנה המצוה הזאת כוללת כל התורה כלה כדכתיב אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת וכו' :

ימים מר"ה ועד יום הכפורים כולו חולו של מועד החשונה והנה הצדיקים פועלים המצוה עשה נקום עשה ומאירים אותם ומתקבצים אליהם ומתקיים אותם * ומצות לא תעשה בהתרחק מהם בענין שאינם מאירים אותם הרוחות אלא משברים אותם ומכבדים דיים בהתרחק מרם ומשך אורה של הימים אבל מי שחא מעשה בידו ועמד בנסיון הרי כבש הדין ההוא וכללו בכלל הימין והגביר הימין והעשה על לא תעשה ויש יותר חסוד מזה הוא החוטא השב מאהבה שהרי מתודה ומתחרט וזוכה ושב אל ה' בכל לבבו ומגביר החשונה שהיא הנקודה העבדית על כל אותן הענפים הרי העוונה נעשים לו זכות מפני שבהיותו מגביר אור החשונה על אורו מקום הפגום מאירה ומזכך אותה ואינו משבית אותה וכבשה כמו הצדיק הנזכר אלא מהקנה ומאירה מהחשונה ולזה זדונות נעשה לו זכות ממש יזכך אור נקודת החשונה באותם המאורות השמאלית שחטא בהם ולזה אין לך אור חסוד המפורות מאור הנקודה האמצעית שהיא הנקודה מוסד ר"ה בסוד המלכות ובגבורה ועולה ונקשרת עד יום הכפורים סוד הבינה העולה ונקשרת על הכתר ולזה מקום שבעלי חשונה עומדים סוד מקומם הנקודה האמצעית המקשרת חשונה החחחונה מלכות בששונה עליונה בינה הנו' ואין הצדיקים גמורים יכולין לעמוד שם כמזכר וזמ"ל :

נהר מ בסוד התשובה :

יש להקשות קשיא עזמה איך הרשע שהלך כל ימיו אחרי שרירות לבו ולבסוף נחרט ואמר תעלתי וגומר שיהיו נמחלים לו כל עונותיו בדיבור תעלתי וגו' יש לומר כי כל עשה שהישראל חוטא ועובר על מאמר יולרו הקב"ה המחלל כעס וחמה וסמ"ל שמה והכל לפי שיעור החטא ומדריגת החוטא וכשהישראל מתחרט על מעשיו ואומר תעלתי סמ"ל מנענע לרוב וקדושה ב"ה שמה שמה גדולה כי הדאגה שמחבל סמ"ל צעת החרטה הוא כפלי כפלים מהשמה שמה בשעת העבירה והשמה שמה הקב"ה בשעת החרטה כפלי כפלים מהכעס שכעס הקב"ה בשעת העבירה צענוד שנחשב לפני המקום החוטא בשעת החטא כאלו השווה סמ"ל למקום ובשעת החרטה כאלו הפילו עד ההום רבה וזה כאשר חסיה דוקא החרטה בלב שלם וזמ"ל מס"ל :

נהר מא בסוד התשובה :

דע כי האדם כולו מכל העולמות ואע"פ שלא זכה רק אל הנפש העשירה עכ"ז הוא מיכן לקבל את כלם * ודע כי הנפש מרמ"ח איברים ושם ה' גידוץ וזה כלל גדול וכשהוא חוטא הוא פוגם כפי האיברים שחטא בו מן הרמ"ח ושם"ה מן הנפש עצמה והנה כשים לו נפש דיצירה או בריאה או אלילות כפי מעלת נפשו כן גם כן פנימיות חטאו ולכן חטא אדם הראשון פגם למעלה מאד כי כפי גודל נשמתו שהיא כוללת כל העולמות וכן כל צדיק והסוד כפי גודל מעלתו כן חוקף יצרו * ודע כי מי שיש לו נפש דעשייה פגם בעשייה וכן כשעבד כשעשה מתקן העשייה * ודע כי כל הנפגמים הם כשם

וכו' ופי' באומרו אם לא חשמור אלו מזה לא חששה לעשות אלו מזה עשה והיינו אם כל דברי ההורה הוא הכתובים בספר הזה ליראה את השם וגומר ויודע כי בס"ה מזה לא חששה במלכות ורמ"ח מזה עשה הח"ח וזה פשוט ולכן צירף בכבודו ואמר את כל דברי ההורה הוא"ה הרי הוא המלכות בספר הז"ה הוא ח"ה וקיומו יהיה ליראה את השם **יאהדונה** שהוא נכבד מזה כבוד ודאי והגורל מזה הח"ה והיינו את ה' אלהיך ה"ה ומלכות כבוד ענין שהיראה לפ"ו יכול הייחוד בגמור וענין יראה עמה נאמר כי הוא אינו יראה העונש כי זה נקרא יראה הרע והיו בחי'ונים בהקליפות כדפי' בפרשת ראשית יחודים יהיה היראה בלבתי הכעים דפי' את קונו ויאלתר אוי לי אך יראה ונמלא חכמים את קונו ומהפך מידותיו מרחמים ולא יכבד בעיני עוגשי המגיע לי מזה כנגד כבודת הכעס אשר הכעסתי כי רבה היא מזה ואם יודע יותר יאלתר אך האנס פנימה אל הקודש בחטאתי ונמלאתי מפגל בקדשים ומכיים לם בדובל וזה יהיה רע הרבה מזה לפני צוראי לא חששה זאת ואם ידע יותר יאלתר אוי לי כי הלויים יחודים עליונים והחטונים ויחוד המדות העליונות והצביל הם ושלם יחודם לא חששה זאת וכל אלו החטונות נקראו יראה חטא שפי' רז"ל כל שיראה חטאו קודמת לחטאתו וכל בחינות אלו הם בערך לא חששה האנס בערך מזה עשה הוא להיות אדם ירא ומצטער אך חששה לייחד המדות האלו כדי שלא יהיה קנף הדון גובר נר"ך או להיות עושה מזה כדי שעל ידי אותה מזה יתמיד יחודם ולא חמלא המלכות לבדו ואפחד שמה יפגע הדון במוטע האין לאן קדשים ויהיה פרנה גדולה בהקדשה מרוב הדון ולזה נר"ך שלא יצביר הדון על הפלה והחורה והמזות להיות היחוד מהמיד וזהו סוד רבי אלעזר ברבי דוק שהיה מהענה על ירושלים ורבי אלעזר המודעי שהיה מהענה על ביהר וזהו ג"כ אומרו רבי שמעון בן יוחאי ע"ה כל יומא באשערהאל דלא יוקדד עלמא בדיוני דלדק דפי' אם צפ"ו ויש נכסה בלא משפט כאשר אין משפט בלדק וזה היה בעלה אברהם כאומר כי ירא אלהים אהה זה רצה בסוד העקידה לעקוד הדון להיות ההורה הוא תמיד נקשרת בימין וביחוד והיו ויראה מאלהיך וזמ"ל :

נהר מזה בסוד להסיר הגאווה :

תבון נפש הוי"ה צמילוי הדין כי גאווה בנימי ע"ו וגם מילוי של סם ה"ה בזה"ן מזה **יר"ך ה"ה** אותיות המילוי **ר"ך** והם בני' גאווה והענין שהקליפות אין להם אחיזה אלא ב' קצוות שהם ו"ה מן הוי"ה כנודע ע"י גאות אדם מתנאים ג"כ הקליפות ח"ו ויוקיים מן ב' אותיות ראשונות י"ה ותכונן להחזירה אל ה"ה שהוא בעל הגאווה וזמ"ל מהאכ"ר זל"ה :

נהר מזה בסוד תענית ארבעים יום רצופים ובלתי רצופים וסוד השינה וסוד השיתין נשמין של דור המבך עליו השלום :

ארז"ל הישן בלילה טועם אחד מששים בעת מיתה ודע

כי הני הלילה השמה הולכת לסייל והרוח הולך לתת דין את עסק בחורה והנפש הולכת לתת השבון על קיום המצות ואינו נשאר בגוף כ"א נפש הבהמות הולך ממה אחד מס' ואותו אינו יואל טלו עד שיסן בל משחין נשמין אכל את ישן כ' נשמי או פחות אינו טועם כל פעם מיתה באותו שינה כי עוד שאינו יואל חלק אחד מס' ויותר הוא בעל בס' ודע כי שיעור חלק ח' מס' הוא חלק אחד מג' אלפים וח"ר מהנפש שיואל בכל נשימה ונשימה כי השיתין נשמי הם חלק אחד מס' מהנפש וס' פעמים ס' עולים ג' אלפים וח"ר ודע כי שיעור דם הנפש הוא רביעית הלב שהוא בינה וחצי בינה ירושלמית הנשקל רביעית ארבע בלעים וחצי שהם משקל י"ח דינרין כמנין ח"י ולכן נקרא בעל ח"י כל זמן שלא השלים נפשו וכל דינר משקלו דרה"ס וחצי והוא הנקרא מוטקאלי' בזמנינו זה נמלא שח"י דינרין משקלם כ"ז דרה"ס כמנין ז"ך אזהירות החורה וכל דינר ודינר משקלו ו' מעין ו' פעמים י"ח עולה ק"ח וכל מעה משקלה ד' חיסרון נמלא כי כל דם הנפש משקלו חל"ב חיסון שהוא כמנין חב"ל וכל חיסון משקלו ד' שערות שהם חל"ב השכ"ח והנפש נערכת בערך כסף שנאמר בערך נפשות כסף וכסף שהוא משקל ל"ו שיערה שיה' ב' פרוטות נמלא ב' פעמים חל"ף חשכ"ח עולים ג' אלפים חנ"ו פרוטות יש במשקל רביעית כסף ודע כשהאדם ישן עד שיחין נשמי יאל מהנפש בכל נשימה ונשימה חלק אחד מג' אלפים וח"ר מהנפש נמלא כל חלק וחלק הוא פחות מפרוטה ולכן אינו מרגיש ומצטער שח"ה היה יואל בכל נשימה כשיעור פרוטה שלמה היה מרגיש ומצטער וזהו סוד הפרוטה שיש בה ממשות ופחות משיעור פרוטה אין בו ממשות לא בצדקה ולא בגניבה ולא בגנול ולא בקדושים ולכן הישן פחות משחין נשמי אינה שינה בעבור שלא יאל חלק אחד מששים מהנפש בשלימות וכשישן יותר משחין נשמי הוא שינה וטועם סעם מיתה ונפקא מיניה חל"ב חל"ב הוא ישן כל הלילה וכל היום אינו יואל ממנו אלא חלק אחד מששים שיואל משחין נשמי קדמאי שאם היה יואל יותר חלק אחד מס' ה' ישן שינת עולם ודע כי סוד ההשונה שר"ך האדם להענות ארבעים יום רצופין זה אחר זה הענין הוא כי כשאדם מהענה כ"ד שעות מתמעט מאותו ההענית מדם הנפש חלק אחד מהל"ב שהוא שיעור חיסון והמהענה ג' ימים רצופים לילה ויום שהם ע"ב שעות כמנין חס"ד מהמעטים ממנו מדם נפשו ג' חיסרין כללו הענה ארבעים יום רצופים ויותר והיינו שהיה משהבן ההוא לורבא מרבנן שהיה מהענה מ' יום ולא הוי ידעי מאי קאמר רבנן ודע שהמקבל עליו להענות ארבעים יום שהוא סוד ההשונה נר"ך שהיו אותם ארבעים יום רצופים זה אחר זה שלא יפסיק בנתיים לא רודש ולא שבת אלא יתענה חף בהם ולכן נר"ך להזהר שלא יאל בחוך הארבעים יום אחד מג' ימים שאסור להענות בהם והמהענה בהם מספר דימיו מרוים שהסיגור נעשה לו קסיגור ואלו הן הג' ימים המכריים יום מהן חורה שהוא ו' לסיון וערב יום הניסורים ויום פורים אבל שאר כל ימות השנה בנתיים ובמועדים ובשבתות וראשי חדשים אינו חייב להפסיק ואם הפסיק חזור ומונה והימים הראשונים יס"ו בסוד ההשונה הוא נר"ך להענות מ' יום רצופין

ללבו ומן הלב אל המוח שהוא יותר עליון שבאדם אמנם סיוס הקרבן הוא שאחר שעלה ריח ניהוח למעלה או יורד השעשע רכ וגדול מעילא להחא מן המוח העליון עד סוף המדרגות וזהו סוד החענית כי ביום החענית אין האכילה עולה ממשה לפעלה רק אדרבה המוח שולח מזון מעילא להחא אל כל האיברים מאותו מזון הרוחני שהוא חלקו כי מוח משם הוא מחלק אח"כ מזון ומוריד לכל האיברים ומשם ניוונים ביום החענית וזו היא הכונה שדרך שיטתו המתענה : אמנם פעם החענית ב' וה' כחב האר"י זלה"ה שהפעם הוא כי בהם שולפים נצורה והוד שהם הדינים והמהענה לדרך לבוין : שהף ולמחק נצורה בחסד והוד בגלגל ולקרוה בימים אלו בסדר קדשים כאלו הקריב קרבן בזמן שניה המקדש קיים וישמור מלשון הרע ורכילות וכיוצא בכך וזממ"ל :

נהר מזו לברא מי הוא נקרא צדיק :

דע שמדרגות הנדיק אינו אלא בשמירת מצות ברית מילה צהרה ויש בזה ב' כיתות ה"ל העליונה שבה ליד נסיון כיוסף הנדיק והוא נקרא נדיק גמור ומי שלא בא ליד נסיון אף על פי ששמר בריתו נקרא נדיק שאינו גמור ומקומו במדת נדיק בחסרון וי"ד של מדת נדיק כי איתוה נדיק בחסרון וי"ד ודע כי מי שאינו נדיק אינו ראוי להקבר בצרון ואם נקבר בצרון מדקדקים עמו עד כחוש השערה ואם לא היה נקבר בצרון אין נפרעין ממנו אלא מן הטבירות הממורות לבד ולזה לא נמצא בחורה מי שנקבר בצרון אלא יוסף שנקרא נדיק ובה ליד נסיון וזה מה שרציתי לבלר ממספר כתיבת יד :

נהר מזו במעלת הנקרא בנין וענין ישראל שאינם תחת השר :

הענין כי השגחת האל יח' נמשכת עד הכסף כבוד ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים מיכ"ל נבדיל"ל אורי"ל רפא"ל והיינו בצוד שאין שכונה מהלבשת בהם אמנם כשהשכינה מתלבשת בהם אז ארבעים יחד היה אחד בסוד הקשר והיחוד וכל עמם ההשגחה אחת ונמשך יחוד הקשר הזה והשגחה הזאת המיוחדת עד היכל לבנת הספיר שאין לו אלא סתם אחד מחלק ההשגחה לע' שנים ע' חלקים להם צינורות שבהם החלבש ההשגחה להנהיגם וציוס הנועד לדון כל העולם יהוועדו כולם ויושגחו על ד' ההשגחה הכוללת וניהג בהם כדי לנדיק כל אחד ואחד שזמורו אלוהים בני אלוהים וגו' וכתוב ועל המדינות בני יאמר וגו' והמדינות הם השמים כי העולם הנשמי נחלק אליהם והשר פועל כל השנה כפי השפע הנחלק אליו וניצון ההשגחה המתלבש בו כי לא נידו להטיב אמנם ישראל אחר אשר נצטר אברהם לחלקו יתברך וכל זרעו הקדושים הם מסורים תחת היכל לבנת הספיר שהיא ההשגחה פרטיות לעולם שכל השגחה הקדוש ברוך הוא נקשרת עם ישראל באל"ה שהיא נדייית לפתח היכל לבנת הספיר כאומר והיה עיני ולבי שם כל הימים : ובהיות ישראל בדרך ישראל הרי הם נקשרים עם ההשגחה הנזכרת בלתי נחלקת לחלקים כלל בענין שאינם תחת השר ולא שליח אמנם בהיות ישראל גולים בעת הזאת

לנפון זה אחר זה בלי שום הפסק יום נבתיים כדי שכיבע את הירר הרע המחטיו ולמעט ממנו מ' יום זה אחר זה איסר אחד ואע"פ שבסעודה בלילה חוזר ומשלים אותה מעט ולכן המחשבה ג' ימים רצופים זה לזה לילה ויום הוא יותר חשוב לפי שמתמעט בכל יום איסר אחד ואינו ממלאו באופן שבסוף ג' ימים מיעט מדם הנפש ב' איסרן משא"כ במחשבה ארבעים יום ואוכל בלילה או אפילו חף יום לפי שבלילה ממלא חסרונו אבל עכ"פ המחשבה ארבעים יום בלי הפסק מעיל לו לכפרה כמו חענית שלשה ימים לילה ויום לפי שמכה ומכניע יצרו הרע וממעט ממנו איסר מדם הנפש בכל יום המיד ארבעים יום זה אחר זה מבלי תח לו יום מנוחה נבתיים : ודע שהמחשבה ז' ימים לילה ויום : אשפר להקיים ואם החענה יותר אי אשפר להקיים הוא"ל ובכל יום החענית כ"ד שעות מתמעט איסר אחד נמצא שבז' ימים מתמעטים ז' איסרן והם קרוב לחלק אחד מס' מהחל"ב איסרן שיב שבסוף ולכן יכול להקיים וכשהמחשבה יותר מז' ימים ה' שעות או יותר אי אשפר להקיים בשום אופן כי כבר יאל ממנו חלק א' מששים וכבר אמרנו ששכ"ל ממנו חלק אחד מששים ועוד כל שהוא אי אשפר להקיים כי ז' פעמים ס' עולה ח"ך נשאר מחל"ב איסרן י"ב איסר וכל איסר ח' פרוטות וי"ד פעמים ח' עולים ז"ו נמצא שפרוטות ואחר הוא חלק אחד מששים מהז"ו פרוטות הנשפרות עשירית הפרוטה הוא אחד מששים נמצא ס"ו איסרן ופרוטה וחצי עשירית הפרוטה הוא חלק אחד מהס' מהחל"ב איסרן של דם הנפש וכל פרוטה מתמעטת בג' שעות בין וחדע ודע כי הרוצה לחזור בתשובה ואינו יכול להחמנות ארבעים יום א' ג' ימים לילה ויום יכול לפדותם בארבעים איסרי כסף מזוקק לנדקה : וכן מי שהיה בדעתו להחמנות יום א' נבתיים איסר א' של כסף מזוקק לנדקה יכול לפדותו ובלבד שלא יהיה חענית ציבור : והוא"ל וכונה השינוי הוא כדי לנער את הנוף ולהכניע יצר הרע ולמעט ממנו שיעור איסר מדם הנפש כיוצא לכן חייב אדם להזהר שלא יאכל ליל כניסת החענית יותר מכדי הרגלו שאם ירבה בסעודה בצבור החענית לא יועיל לו ואחו החענית שהרי ואחו מוהר שמור לו ביום חענית מסכ"י :

ומשארז"ל האי צורבא מרבנן דיתביב בתעניתא כלבא ליכול שירות' היינו מי שלא חטא מימיו אינו נדיק חענית כי עסק החורה גדול מן החענית כי מי שלא חטא יותר טוב לו ללמוד לעסוק בחורה שבזה יביא שפע לנפשו ממקום גבוה מאוד מן החכמה כיוצא בזהוה בשלל אמנם מי שחטא ראוי להחמנות כדי לתקן אותו המקום עם היות שלא יוכל להמשיך לנפשו מזון רק ממקום התחתון כי ע"י אותו החיקון יוכל לעלות למעלה : ודע שהחענית הוא דומה לקרבן והענין כי האכילה עם היות שהאדם מכוון בה כראוי היא מעלה גדולה עד מאוד עכ"ל הארחה היא מתחלה לעילא כדמיון חחלת הקרבן : אמנם החענית הוא סיוס ענין הקרבן מעילא לתחת והענין הוא שהקרבן מתחלתו עולה מתחלה לעילא ועולה העשן וריח ניהוח מעשייה ליעריה וניתר עד א"ס כנודע כיוצא בצ' ד' וכן הוא סוד האכילה של אדם שעולה הגאח האכילה היא ואחיה הכוונה טובה מתחלה לעילא כי מן הכבוד עולים

לבוץ העמים והשרים הגה ניצוץ שכינה מחלצת עם ישראל
 בחוף השר שישראל נהויים חתח ידו כאומרו ואני בחוף הגולה
 ממש ירדה שכינה עמהם ונעמה פתח היכל לבנת הספיר
 להחלצת כל כח ההשגחה צבר כסדי וכן למדי ולכל מקום שגלו
 ישראל שכינה עמהם ולזה ישראל העומדים בחוצה לארץ משפיעים
 לשר הוא כהם מחפלים על הצרכה ואין ספק שלא יושפע
 עליהם שפע אלא ע"י השר הוא שהם חתח ידו ולכן נאטוו
 התפללו על שלום העיר כי בשלומה יהיה לכם שלום וכן אמר
 דוד כי גרשוני מהספח וגומר אחר שנמר בלבו לאח לחוצה
 לארץ והוצרך ליחד ולהשפיע בעל כרחו יהיה ע"י השר הוא
 החיצוני ודע שמעולם לא נשלמה שכינה כח"י מפני ראובן וגד
 ואחי שבע משה ששאלו חולה ונבהרה ניצוץ שכינה חולה
 עמהם והיינו סוד מראה המזבח שבו ולא כן לעתיד ש"כ
 שבעים כלס מיוחדים בארץ ישראל כודע וממשיכו עליהם
 שכינה בסוד נשמח שהוא בסוד היכל לבנת הספיר ולפנים
 מזד האופנים נפשו ומזד החיות רוחין ומזד הכסף נשמחין
 והם עובדים עבודה חכורה שסגולה על ידי נפש רוח ונשמה
 לקשור ההשגחה יחד להאיר עליהם * והנה דישראל יש חלקים
 יש עובד זוכה לנפש בלבד וזה יזכה אל ההשגחה עליו בבחינת
 עולם האופנים לבד דמחמן נפשו יש עובד עבודה ומדבק
 בחורה ובמלות בחשק גדול ומתרחק מיצר הרע יוחר שיעור
 רב כי כפי ריחוק האדם מיצר הרע שהם הקליפות וקורבנו
 אל החורה ואל העבודה כן יגדל מעלתו ויזכה אל נשמה
 דכסא כבוד ויזכה אל ההשגחה עליו יוחר סרטים ויקרא עבד
 ישמחה בו בוראו כאומרו לי בני ישראל עבדים עבדי הם
 וגומר * והנה יש בהם במדריגות בנים שהם שלמים בעבודה
 יותר ויותר מעבדים והפעם שהעבד יעבוד את רבו על מנת
 לקבל פרס והיינו שבהיותו מהפגל לקונו או נוטל לולבו ומקרב
 זבתו וכיוצא כל כוונה כפי הדברים היוצאים מפיו אם יאמר
 עבד עבד ע"י ה' אל הניו את השנה האחת וכן רפאינו ה' ונרפא
 ויבוא הרי כל כוונה לחושלת עמלו להשפיע רב טוב לעולם
 וכל מה שיוסף ויחמץ בכונתו שפלתו ויפד להיות קובע
 פרס רב מרבו הצרכה והרפואה והחיים והשלום כאמרנו זכרנו
 לחיים וכיוצא וכן בכונה נענוע בלולבו לעזור עלים רעים
 וכיוצא הרי לעולם נוטל פרס מרבו אמנם הן שהוא האיש
 אשר חננו קונו ללכס בפנימיות החכמה הנספחה ודע שיכול
 באומרו בך עלינו וכן רפאינו הכונה להמשיך הצרכה והשפע
 לפסירות כודע ממקומו * הנה זה עובד הקדוש ברוך הוא
 ושבחינה פגן המשמש את אביו ואת אמו עבודה שלימה מאהבה
 בלי לקוות ממנו שום הועלת ולא פרס והפעם כי הן נשמחו
 מאצילות עם הספירה ולזה יקראו בנים ממש מיוחדת דקב"ה
 ושבחינה אמנם הקודמים יקראו עבדים בני אמה העבדיה כי
 הכסא והחיה והאופן שמשם סוד נשמחם ורוחם ונפשם והעבד
 ואמה אל אצילות משועבדים אל השמים האצילות להשפיע והיינו
 אומרו דוד המלך עליו השלום אני עבדך בן אמהך מטערו"ן
 וסגדלו"ן אמנם הבנים שהם מזד האצילות הם עם הספירות
 מזוגות דקב"ה יקראו בנים כאומר הן יקיר לי אפרים אם ילד
 שעשועים על כן המו מעי לו שהם המעיו"ם פנימיות והעיין
 כי מי שהוא במדרגת בנים כנוצר וזכה לנשמה דאצילות בסוד
 בינה והם מדרגה הגדולה במדריגות בנים זה יזכה לעורר

נדר מה בסוד השתעבודות אשה לאיש :

דע שספר שיר השירים מדבר בעינין חתן וכלה החתן
 רומז לשכינה והכלה לישראל וידוע כי כל מדותיו
 יתבדך מדה כנגד מדה וכפי המדה שמתנהג עם הקב"ה אשתו
 המתנהגת עמו וזהו משאל"ל זכה עזר לא זכה כנגדו שמרדת
 בו כמו שהוא מורד בקונו וזהו הסוד לא שייך אלא דוקא
 לדדיקים ולזה כל בן חורה שאין אשתו נשמעת לו אין ראוי
 להתרעם עליה כי איהו דאפסיד האפסיה אמנם הרשעים דרך
 טבע הוא שנשמעת להם שמתעוררות מהם ודע כי אין ראוי
 שחשב הנקבה בימיו בעלה אלא בשמאל אמנם הכל בשעת
 החופה בזמן שאומרים הו' ברכות באושה שתיך דווקא
 שהכלה תהיה נלכט בימיו החתן דתהיב נלכה שגל לימיק' וידוע
 שזה המזמור נהגו כל העולם לאומרו לחתנים והפעם לזה
 הוא סוד גדול כגולי שאם החתן נזהר לשום רגלו הימני על
 רגל הכלה השמאלית בשעת שבע ברכות אותו השמת רגל מסוגל
 שיטלו עליה כל ימיו ותהיה השמאלית על רגל דבריו
 ואם הכלה נזהרת ושמח רגלה השמאלית על רגל החתן הימנית
 שחלש היא עליו כל ימיה * ודע שהיה נשמעת לדבריו וחתנה
 רגל הימני על רגלה השמאלית בשעת שבע ברכות כדי שיטלו
 הוא עליה וכשספרה הכלה לאביה הדברים לימד לה והזהירה
 שבעשעת זיווג הראשון שחשאל מהחתן שיביא לה קיתון אחד
 של מים ועל ידי זה גרמה שחלש על רגל הימני עליו והוא
 דבר מסוגל לנצל השמת רגל החתן וחסלוט היא וסוד נלכה
 שגל לימיק' עלה עובד קמל"ן שיהיה החתן לשום רגלו הימני
 על רגלה של הכלה השמאלית כדי שתהיה נשמעת לדבריו וחתנה
 הבית על פי האיש ולא על פי האשה שאין ראוי לבית שתנהג
 על פי האשה שהאשה מסושרת דשמאלה וכלאו מתנהגת על
 פי מדה הדין הקשה ולא יחסר חולי לאורו בית ועניות גם
 כן ודבר אחר ואשרי הבית המתנהגת על פי האיש שכל בית
 מתנהגת על פי האיש כלאו מתנהגת על פי מדה החתמים * ודע

כי ג' מיני גבורות הם באלה הראשונה הכובש בגבורתו מדינות
 רבות שניה גדולה מזו הכובש את אשכנז השלישית גבורה
 גדולה מזו הכובש את ירושלים ודע שיש ד' מיני זיווג המין
 האחד הוא המשובה שבזמן שהוכר בה מחבורת החסד וזה
 בבת זוגו מחבורת חסד והוא שהאיש בעל שכל וגם אשכנז יש
 לה שכל אנושי ומכרת שבעלה עיקר והיא עפ"ל ושמעת לדבריו
 המין הב' בזמן שהאיש מחבורת החסד ולא זכה בבת זוגו ולקח
 אשה ממדת הגבורה הנקרא מדה הנקבה ודעה קלה *
 המין השלישי האיש בא מזד הגבורה ואשכנז מזד החסד
 הוא יש לו דעת נשים לפי שבא ממדת הגבורה והוא יש
 לה דעת אנושי לפי שבאה ממדה שהוא זכר ולפיכך הוא נשאר
 לדבריה והיא אינה נשמעת לדבריו * המין הד' שהאיש והאשה
 שניהם מגבורה ושניהם דעתם קלה שבסג האיש לו דעת נשים
 ולעולם יש בניהם קטנה לפי שהאשה היא עיקר והאיש עפ"ל
 אחר ששניהם באים מגבורה שהיא מדה הנקבה ולזה הנקבה
 עיקר והאיש עפ"ל מסכ"י :

נהר מזו בענין איוב ודינה :

דע שדינה בת יעקב נולדה בשנת תשעים ליעקב ויוסף אחיה
 בשנת ז"א וכשהיתה דינה בת שבע שנים נתעברה משכס
 בן חמור וילדה את אסנת כשהיתה בת שמונה שנים וכשהיתה
 בת תשעה נשאת לשמעון אחיה וילדה את שאלו בן הכנענית
 וכשהיתה דינה בת ארבעים ירדה למצרים ויוסף היה בן ל"ט
 שנים וכשמת יעקב היה יוסף בן ל"ו שנה ודינה בת ל"ז שנה
 ולאחר ב' שנים אחר פטירת יעקב נשאת דינה לאויב והיא
 היתה בת ל"ט שנה והוא היה בן י"ח שנים אמאל כשהיתה
 דינה בת מ"א נולד אויב וזאתה שנה היתה שנת שירדו למצרים
 ודע שאברהם ונחור היו אחים ויאחזק בן אברהם ועון בכורו
 של נחור היו שני בני אחים ודינה בת יעקב גם כן יצחק נשאת
 לאויב בן בנו של עון ומה שכחו איש אחד היה בדרך עון
 דע שיעון בכורו של נחור בנה עני אחד על שפת ים עבריה
 לעלמו וקרא שם העיר על שמו וזאת העיר קראה המתרגם
 ארמיניא והיא קוששנטינו הראשונה ואויב נולד בדרך עון היא
 ארמיניא הנקרא קוששנטינו ואבנה שניה שירדה דינה למצרים
 נולד אויב וכשהיה איוב בן י"ח שנים היה נביא וחסיד
 ומחסידי א"ה ובשם א"ה דינה קרובה ודינה גם כן היתה נביאה
 ויודעת שהיתה קרובה וגם היתה יודעת שנולד מהול ולזה
 נקרא חס ולכן נחלתה לינשא לאויב ועכ"ל אם היה יעקב קיים
 לא היתה נשאת לאויב אע"פ שהיה נביא וחסיד ונולד מהול
 על כל זה עדיין נקרא ערל אחר שלא הוליא עיפה דם לשם
 גירוח כי גם בלעם נולד מהול ונקרא ערל ודינה ילדה שבע
 גנים וג' בנות ואויב עשיר היה וגדול הדור והנה היה לו
 שבע אלפי אצן לפרנסת בניו ושלאח גמלים לפרנסת בנותיו לו
 ואח"כ בקר לפרנסתו ות"ק חמונות לאשתו שיחפרנסו כל אחד
 מהפירות הקרן ישאר לעולם קיים ועמד בעושר זה וכבוד עד
 סוף שבעים שנותיו ולסוף ע' שנותיו נפטר ויוסף הצדיק וכל
 זמן שהיה יוסף קיים היה מגן ואינה לכל ה"ב שבעים ולא
 היה השטן יכול לקטרג וכשנפטר יוסף אחת ה"ב חודש
 הראשונים אחר פטירתו היה משתדל לעלות לג"ע עליון

כדכ"ל כל י"ב חודש נשמתו של אדם עולה ויורדת ולבסוף
 י"ב חודש עולה ואינה יורדת וסוד הענין כי הנשמה לאחר
 שהורגלה בעולם השפל אחר פטירתה אינה יכולה לפרוח
 באויר ולעלות לנן עין וכמו שהאפרוחים ציפורים לאחר שיצאו
 מקליפתן אינן יכולין לפרוח באויר אלא מהחילין להרגיל
 עצמן מעט מעט ובכל יום מוסיפין בה לפרוח יותר עד
 שלבסוף י"ב חודש יכולה לפרוח עד בן ערן וכשנפטר יוסף
 והיתה נשמתו משתדלה לפרוח באויר ולעלות לנן עין כמזכר
 ולפיכך לא היה מגין על ישראל ומאל המקטרג מקום לקטרג
 על ישראל וה' ברחמי על ישראל גירה הקטיגור על אויב
 להגיל את ישראל כדכ"ל משל לרעותה וכו' ועוד בעבור ש"ח רצה
 לנסות את אויב היכול לעמוד בנסיון וביסורין כהברה ולא
 עמד בהם אלא בעט ביסורין ולא נתייבך אלא י"ב חודש
 שעלתה נשמתו של יוסף בנן ערן והתפלל על ישראל והגין
 משם ואיך על ישראל * ובעבור שאין הקב"ה מקפח שכן
 כל צדיק ואפילו הכלבים כדפירש רז"ל על פסוק ולכל בני
 ישראל לא יתכן כלב לשונן לכך כתיב בתורה ללבו תשליכון
 אוהו לזה יתכן לאויב שכרו בעולם הזה ובפל כל אשר היה
 לו משנה בשכרו וניתוסף לו חיים עוד ק"מ שנה כאומר ויוסף
 ה' את כל אשר לאויב למשנה וכתוב וימי אויב אחר זאת מלה
 וארבעים שנה מכלל ששניו הראשונים היו שבעים זולת שנת
 היסורין שלא נכנסה בזמין אלא מאהים ועשר ימי העובה
 ששנת של יסורין הם ימי הרעה ואינה נכנסה בזמין וכשנה
 השניה לאלה ישראל ממלכים בשנת המרגלים מת אויב וידוע
 שמושב ישראל במצרים היו מאהים ועשר שנים ואויב נולד
 לשנה השנית שירדו ישראל למצרים ומת בשנה שניה שיצאו
 ומש"ל מספר כתיבת יד :

נהר ג לבאר פגם העולם בסילוק הצדיקים ב"מ :

הנה סוד אור עליון המהפשט בעולם הזה התחתון הוא
 על ידי יחוד הגוף והנפש והוא משל אל אור הבהיר
 הבא ומאיר דרך התלונות וחרכים עד הגיע אל ספיר העומד
 למטה ועל ידי היות הספיר שואב מאור המזכר האור שופע
 ומאיר דרך תלונות המזכר ואם ידעך הצרות הספיר ויאחזק אורו
 ישארו כל התלונות כאשון לילה ואפילו זהו סוד קשר העולמות
 כלם מהיחוד העולם הנבואה עד היחוד הגולה הנבואה שהוא
 אדם ספיר והבורא שפעו הוא אור הבהיר שמאיר עליו ועל
 ידי ב' הקצוות כאלו קשר כל העולמות ומיוחד כי הבורא
 משניה בלדם והשגחתו היא עוברת ומחיה כל העולמות
 והיינו בסוד הנשמה שבו אשר זה הוא מאיר ועשה גרתי ספיר
 ויהלום ולכן פרישת הנפש מהגוף קשה כי הוא סילוק הבשר
 כמעט וזהו א' ממשמי הקריעה על האדם אשר והבני והשמה
 עליו ולכן ממש בענין המות שהוא ח"ו סילוק החיות מהעולמות
 כן הוא סילוק הצדיק ומש"ל :

נהר נא בסוד ויוסף ישית ידו וגו' :

הענין כי שהאדם כולל כל העולמות הנשמיות מתחבצות מזוירות
 ופחת

ופתח כניסחם צו הוא העינים כי העינים יראו צורות
 הנשמיות וימסכרו דרך ליטורות ידועות לשכל והנה נמאל ע"י
 העינים פתוחים בשכל הנשמית מסתכל צורות הנשמיות ולכך
 מזהר לבקור העינים בשעת התפלה לסלק דעתו מהצורות הנשמיות
 כולם ליחד המחשבה בצורות השכליות ועשה שהאדם מסתלק
 מסתלקים ממנו מה שהוא פתח כניסת הצורות דהיינו החיזה
 שיש לאדם צעה"ז והסוגר מורה שישאר אחריו זמן רב ויורש
 החלק ההוא * והענין כי התי נהנה מעניני הנשמיות לעבודת
 קונו ונשמיה שמה צבודה המנוח הנשמיות ובהסתלק האדם
 בלי ספק יאבד מכאן והלאה חועלת הנמשך לנשמה בעולם הזה
 הגשמי וכאשר ישאר לו בן ראוי וכשר והגון עוסק צעה"ז צמאות
 מעמידים האב למעלה בצור מנוח הבן ועל ידו נהנה וזהו
 ויוסף ישית את ידו וגו' לרמזו כי יוסף יורש אותו הענין
 וממזותיו והנה יעקב וזמ"ל :

**נהר נב לבאר מציאות הדרגש למתים וסוד
 התכריכין של פשתן :**

במסבת זכרות ובוהר נמאל שיש קשר אל הנשמה עם הגוף
 אחר הסתלקה ואפילו אחר שלשלת הרקב בעצמות
 ימאל הקשר הזה בעצם הקטן שהוא כשאור שנעשה בחייה הגוף
 והנרצה שהעצם הזה הוא עצם הקטן שהוא חמת המוח בו
 בפנימיות הגלגולת ואינו דבק אל עצם אחר הוא קטן כשעורה
 אמנם אינו כמציאות השעורה אלא הוא עגול וקרוב אל המרובע
 ובו חושי דם גדמות עכבים מסובכין אלו באלו ובאותן וידין
 מיוסדים חמשה חושים ופמעט כל הגוף כולו ומחומו בענין
 דחמשה חושים בנייים על א"ו והוא חוש המשותף מכולם
 ולכן ממנו נבנה כל הגוף וכל מקום שימאל עצם זה אין לו
 דיכול עולמות וימאל קשר הנשמה עם הגוף שאם סתלק ישאר
 קשר ובנין ורושם כי זו בחינה הקדושה ועל זה נאמר והשמתי
 את מקדשיכם אע"פ שזומיין בקדושתן הם עומדים ועיין
 במסכה שבעות ס"ב ונוסף עוד שבריות אדם לא היה למיתה
 אלא להיותו הויה קיימת אלא שחפץ אדם גרם המיתה והעדר
 על כל זה לא אינו חמידי אלא מעותד אל החייה כמו שהעידה
 ההורה בזמה מקומות לכך ההעדר אשר יעדר חיים מן הגוף
 אינו ההעדר החלטי אלא קצת אמנם בעצם הזה נשאר הקשר
 החזק והאמין עד שקשר זה יחזיר הדבר אל קדמותו שהוא
 סוד החייה * והנה אלו החמשה חושים להם בחינה גשמיות
 מהלבשה בגוף ובחינה עצמם והנה בחינה בגוף יסתלק בחינת
 האדם אמנם בחינה מלך עצמם הוא יש העומד ואינו אבד
 בחינת הגוף וגם חמדי קרבים אל העצם הגזר ואין להם
 דיכול לעולם ולזה אין המיתה מנתלת החושים ועיין רבי
 אליעזר יוכיה וכן הוא אומר דובב שפתי ישנים ומעשה דר'
 אחרי בר יאשיה שהגוף ממש מדבר ושומע * אמנם ענין
 המיתה הפיר הקשר שיש לחמשה חושים שהם קשורים בדרך
 אחת במזון החיים * וכן מדרש זה יוכיה ענין לבוש המיתם
 כי כמו שנקנים לבקר כן ממש מתלבש בזה ההוא בקבר
 הרוחניות בלבוש הגשמי שמוליך והיינו סוד הכת המעמיד
 הגשמיותו שאין דבר גשמי מעדני או מלאכתיו שאין בו כח
 מלמעלה ושעפ"ז יוכיה שפוגם בזה הסמאל השורה עליו על

הנפש וכן אותו הנח שהלבושים ההם מלבוש הגשמי אף
 אם ריקבו התכריכין וזה טעם רבי גפילאל שאמר שלא אריה
 כחתן בין האבילים ולא כאלב בין החתנים וכן המלחמה הגזר
 במסכה זכרות בהוא עובדא וכן העידו אנשים המהעסקים
 שקוברים אחרים אלא כרז"ל כפי מה שהלבושים בשעת מיתתן
 נראים כך הם נאים נראים נראים ואם כעורים נראים כעורים
 ודברי אלו מתיידי :

ומצאתי נככ"ו וז"ל דע שיש סוד גדול זכרישם נבדי פשתן
 כי הוא העולם לחיים והלמתי לגדולים ולקטנים
 שכל נפטר שמהלבש בנבדי פשתן לכן אפילו נפטר בח"ל כל
 קטיגור נעשה סיגור והרזה לחקור ולדרוש ולבדוק ולנפות
 מופת סגולה לבישם נבדי פשתן בלא לבוש אחר ואפילו היטוק
 שאביו מוחזק שמתו לו בניו הרבה ע"י הלילית או רוח רעה
 או כל רוחני מסתרא דשמאלא היטוק זה בעות מכל אלו היקיות
 בעגולת לבישם נבדי אלו * ודע שסגולת נבדי פשתן המזכרים
 דוקא שמהלבש נבדי פשתן לבדו ולא מין אחר עמו אפילו חוט
 אחד סוסל בו * ופרעה מלך מצרים השיג בחמתו סגולת הבגדים
 ולכן היה מלבוש כולו נבדי פשתן לכן ובהם היה מתנאה בפני
 חמיו וגדוליו ואומר להם שהוא אלוה והמופה שכל חמיו
 והרטומיו לא היו יכולין לשלוט ברוב כישופיהם והם לא ידעו
 שהדבר חלוי בסגולת הבגדים * וגם יוסף השיג זה הסוד
 ברוח הקדש וידע שמהלבש נבדי פשתן לכן אינו שולט בו לא
 עין הרע ולא רוח רעה ולא שום מיני כישוף כלל הדברים
 שניזול מכל דבר רוחני חוץ מרשות הבורא שאין דבר עומד
 לפניו אבל שולטין עליו כל מיני חוק פכעיות ונשמיות כגון
 מים ואש קור וחום ואבן ומיני ברזל וכל מיני מקרה ופע
 רע כי לא יש מסיבן בעולם כמו כהן גדול ביום הכפורים שהי' יננס
 לפני ולפנים במקום שאין רשות לשום מלאך שרף לנכנס להם
 כמ"ס רז"ל בירושלמי מאי וכל אדם לא יבא אל חך אלא מועד
 אפילו מי שנאמר עליו ודמות פיהם דמות פני אדם שהם
 חיות המרכבה * וכדי שלא יקנאו עליו קנאה ותחרות לקפנ
 עליו לכך צוה האל ית' שכל מזותיו עשה טובה שיננס הכהן
 דוקא בנבדי פשתן לכן שהם מסוגלים שהקטיגור נעשה סיגור
 ויוסף השיג הסוד הזה שמזכר ולזה פרעה הרשע לרוב דגת
 לבו כדאות את יוסף לבוש נבדי שש לאה שם רביד הזבג על
 צווארו כדי לנצל סגולת לבישם הבגדים וזה שאמר הכתוב
 וישם רביד הזהב * ויוסף לא חשש לפניו הרביד לפי שעה כדי
 להראות לפרעה שלא השיג הסוד אמנם שההלך לביחו הפשיט
 רביד הזהב מעליו וכל זה כדי להעלים מפרעה הרשע
 הענין וזמ"ל :

נהר נג לבאר אימתי תתלבש הנשמה בלבוש רוחני :

הענין יקשה על מה שאמר בוהר כי כל זמן שהגוף קיים
 בקבר אין הנשמה רוח נכנסים למזותה ח"כ יעקב
 וכל מלכי בנין דוד הנחמנים וכן הנדיקים שאין רקב שולט
 בזכרם צוח ר' אחרי בר יאשיה וכוונתו מי שאין בו קנאה ח"כ
 ח"ז יא שבו בספרו שיהי לעולם אין מתלבשם בלבוש התלבוש
 ח"ז אמנם י"ל כי כאשר הגוף ההוא אינו ראוי והגון מפני רוע
 מעללי הקנאה והמעשים המכוערים וכוונתו אז נר"ך לידון ולשפוט
 על

ודור הפלגה ואנשי סדום • ודע כי אדם הראשון היה חסוד על הגזל לזה נחם גזר דין של המבול על הגזל גם אדה"ר כופר בעיקר היותגדס היה דור הפלגה עובדי עבודה זרה • גם אדה"ר נאספו על הדגינים וכנגדם אנשי סדום כופרים בדגים דייגים רעים העמדות והנה כשעמדו ישראל על הר סיני פסקה זוהמתן ולכן נצרך לתקן חתלה ג' פעמים אלו • אמנם כנגד דור הפלגה שפסרו בעיקר לכן שבת ודינים במרה אפקדו כי המודה בשבת כאלו מודה בכל החורה כולה וכן להיפך ולכן המודה בעבודת כוכבים ומזלות ככופר בכל החורה כולה וכן להפך ולכן ניתנה להם חתלה שבת והדינים לכפר עון עבודה כוכבים כמ"ש רז"ל כל המקיים שבת הכלתה אפילו עובד כוכבים כדור אנוש מוחלין לו וכנגד אנשי סדום שפסרו בדגים לכן ניתנה פרשת הדגים של ואהה תחזה קודם מתן תורה והיה נמחל להם העון של סדום וכנגד דור המבול מעטין הגזל נאמר פרשת משפטים והתחיל בענד עברי שממך על בנכתו ועל גזילתו וזכה נמחל להם העון ופסקה זוהמתן והוא פעם נשנית החורה של הדגים ג' פעמים במרה ובפרשת יתרו ואהה תחזה ובפרשת משפטים ומש"ל מהא"ר זלה"ה :

נהר נה לבאר פגם אדה"ר בעת שחטא :

דע כי אדה"ר היה לו נפש רוח וגשמה מצי"ע ועליהם נפש רוח וגשמה מאצילות המלכות ת"ח ובינה ואלו הם זיהרא עילאה ובעת שחטא דליין אל גולד קין אז נסתלקו ממנו סוד נר"ן של האצילות וחסו המיתה הגמורה וסינו אומר כי ביום האלף ממנו מות תמות וגו' • ודע כי חנוך נפל סוד הגשמה דאדם הראשון דזיהרא עילאה דאצילות לכן היה מלאך בשמים וקרא שרו של עולם לפי שהוא מן האצילות עלמו והוא שולט על כל העולמות • ודע כי אליהו ז"ל נפל סוד רוח מאצילות של אדה"ר לכן זכה גם הוא להיות מלאך ולא מת אמנם הנפש דאדם דאצילות נעלוהו קין והבל כדי לתקן אותה שיכיל לתקן הנפש אחר שנחשבו טוב כדע רב צבוב • ודע כי חלק הנשמה של אדה"ר נמשכה אחר כך ביוסף הנדיק לסייך היופי של אדם הראשון בל לו ליוסף מאותו זיהרא עילאה של אדם הראשון ויוסף זכה לאותה הנשמה באותו לילה שנמך שעבודו כדי לעלות למלכה ולזה למד שנעים לשון לפי שזכה לאותה הנשמה שהיא של מספרון הממוה על שנעים אומות ויודע לשון כלם ומש"ל מהא"ר זלה"ה :

נהר נה לבאר סוד אליהו ופינתם ונשמתם :

דע כי כשחטא אה"ר נשרו חזריו ר"ל כל אהם חלקי הגשמות הכלולים בו קודם החטא נסתלקו כלם ונשרו ממנו אל עמק הקליפות זה צבה וזה צבה • אמנם חנוך נפל החלק הראוי לו מנר"ן דבי"ע וגם נעל חלק הנשמה דאצילות דאדה"ר כנ"ל אמנם חלק הנפש דאצילות נשאר באדה"ר פונה עליו ולא נסתלק ובאשר הוליד קין והבל אז נחל קין והבל אהו נפש דאצילות עם כל השאר המגיע להם מחלק צ"ע ודע כי הנפש הזו נשאר מקיף ופינימי • והנה נדב ואביהו הנאים משורש קין הנה הם לקחו סוד אור מקיף של נפש דאצילות • ואמנם אליהו יוד

על דוע מעללו צלי ספק ואי אפשר להחלש הכוח כדוח הקדושה העליונה אלא עד ירכה מעללו המכוערים וכן רוחו כובל זער זה שהוא ערום וכל שכן אם יעמוד ידון בנייהם ויסינו הנזכר בזהה אמנם אחר מעשיו הגוים וישרים מהתקב בזריותם והא חזק נדוק גמור ועינה גופו לרצון קונו יזכה ללבוש ההוא חף כתיים כמו מרדכי ואשחר וכל שכן שיזכה מיד אחר המות ולא יעכס הגוף כלל ומשעם זה לא עכבל' אליעזר בר"ש כל אהון השנים שעמד בלא קבורה וכיוצא ומש"ל :

נהר נה לבאר חטא אדם הראשון ותיקונו :

הענין שאלם הראשון באתון ק"ל שנים שהוליד שדים משימות הקרי שהם ניצויות קדושה והתלבשו בתוך הקליפות ומה גם שהם עליונות שהשימות היוצאות ע"י אומר לבד הם יותר מעולות והנה היה בהכרח לתקנם וזה נצרך כמה גלגולים עד חוס כל חלאתם ודע כי אלו השימות ר"ל ניצויות הקרי היו מגולגלים כדור המבול ולכן היו כ"כ מורדים מרוב הקליפה שבהם וגם היו משחיתים לרעם על הארץ כבוד כי השחית כל בער וזה אמרה את האדם אשר בראתי כי הם בני אדם ממש יציר כפיו יתבדך וזהו אומרנו כל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום פירוש כי להיות מסוד נגע בני אדם היו גם הם רשעים מתקום שבלו • ואחר כך נהגלגלו פעם שנית אשר בנו בני האדם ר"ל בניו דאדם קדמאה בניו ממש שהוליד אותם באתון ק"ל שנים ואחר כך נחגלגלו פעם שלישית באנשי סדום וגם הם חטאו וזשי"ע ואנשי סדום רעים ומחלים לאמר כי כמו שאמר לא יגורך רע ר"ל מאותם שכבר חטאו אחר שהרעו ג' פעמים בני גלגולים וראה שלא הליתו אז נעטם פעם ד' במזרים והן הן הישראל במזרים וזהו הטעם לגלות מזרים כי הלא הם היו דור המבול ולכן גזר פניה על הן הילוד היורה שליכרוב כנגד העונם שנמותו בני המבול גם גזר עליהם להיות עשודה קשה כחומר ובלגים כנגד גלגולם כדור הפלגה שהיו עשבים לבנים וחומר לבנות הנגול וגם ערב רב היו מאותו גלגול רק שלא נתקנו עדיין ולזה נקראו עמו של משה כי שחח עמך וגו' כי כלם הם מסוד הדעת שמשם יאל משה רבינו ע"ה כי הנשמות היוצאות ע"י סיפת קרי הם יותר עליונות מן הבאות מזכר וקצבה שהם באתו משורש הדעת וכלם היו ניצויות משה רבינו ע"ה שנמשכו בקליפות ואז נתקנו במזרים על ידי משה והוצרך להעלותם מן הארץ והואותם על ידו כי הוא מוכרח לתקן שרשו • ולזה יוכבד הם משה היתה גלגול חוה ואולי גם עמרם הוא גלגול אדם ולכן מת צעמיו של נחם והוא פירש מן חוה אשתו ויכבד ק"ל שנים כדי שבתון ק"ל שנים ימשכו אותם נגעי ב"ה קדמאה ויבאלו לעולם ואחר שכלו כלם מלבד לעולם אז חזר עם אשתו והוליד למשה רע"ה לתקן אותם בניצויות שלו וזומת שם אחרי שחזר אדם אשתו חוה • ושה הוא גלגול משה וראה ח"ך כל דרכי האל יתבדך מחוננת ביושר ודע כי ג' מיני קרי היה לאדם • הא' קודם שגולד קין היה בתחלה מוציא שבת זרע לבטלה ובשבאל על חוה והוליד קין והבל היה מזרע זרע לבטלה וזרבע ההוא בל על חוה ונתעברו הסיפין וג"כ אחר שגולד קין היה מוציא שבת זרע לבטלה כל הק"ל שנים וכנגד ג' בחיות אלו הם ג' גלגולים המזכרים דור המבול

העלוינה כי אם על ידי התעלות הרחבים והחזקים * וכמו שבעדד המים אי אפשר לגדל הזרעים כך אי אפשר בעדד החטלה וקלקולה גידולם כל כך * והנה לא לבד שאין אלו גומלים להם טובה עונה חזק עבודתם עמנו אלא בשאל יתיה להם זער גדול הזה צעה סילוקס קודם זמנם במיתות משוגות כי בעונותינו ירא ושלם לחרפה וזהו שא' דינאל כי בעונותינו ובעונות אבותינו יבואים ועמך לחרפה שהם הצדיקים הנקרא שם ה' עליהם לחרפה וגומר * בהיות העינויות רחבים וחזקים בהכרח ימשכו המים להשקות הכרם ונטיעותיו ובראיות צל הכרם שקור לעשות ענבים וישע בראשית הנה ישגר העינויות לכל יסקה שורש פורה ראש ולענה וזהו סוד סילוק הצדיקים בעון הדור זמ"ה רב אוכל ניר ראשים ויש נספה בלא משפט יראה רוב אוכל ומוזון יהיה לעולם ע"י ניר והכנה הצדיקים שהם ראשי העדה ויש מוראשים המזכר נספה בלא משפט יראה בלי היות לו משפט מות רק בעון הדור זמ"ה :

נהר נח לבאר סוד חיי דוד וסוד הסוכה :

ד"ע שמדה דוד היא המלכות הנקרא מלכות בית דוד והיא השכינה ההולכת עם ישראל בגלות ונקרא סוכה דוד כאומר ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנשפלת כמו שאין השכינה יורדת למטה מעשרה כך הסוכה שאינה גבוה עשרה אינה נקראת סוכה וכן דוד הרומז במדה השכינה והסוכה כוזב והיה ראוי שיחיה בה אלף ות"ר ימים כחשבון האיסרין של עשרה עפחים כמו שיהבאר והענין דע שכל כלי שחללו עפה על ספח ברום עפה מחזיק ק"ם דרה"ס בלא שהעפה הוא ד' גודלים וכל האצבעות המזכר הם בגודל ועפח על עפח ברום עפה הם ס"ד גודלים וכל שיעור גדלה מחזיק ב' דרה"ס ות"י נמצא כל שיעור ס"ד גודלים ק"ם דרה"ס צסוד שם המפורש שם בן ד' הנקרא ע"י שפוח בנימטרל ק"ם שבו נחתקו מי מרה כאומר ויורוה ה' ע"ן וזהו סוד שנקרא שם בן ד' שם המפורש על שם מדה העפה שהוא ד' גודלים כוזב שאין לומר שיקרא שם בן ד' להיותו מד' אמות ששרי שם אד"ג"י ושם אה"ה כל אחד מהם ג"כ בן ד' אמות ולא נקראו שם בן ארבע אמות הוא סוד ידוע למקובלים ואפשר הוא כוזב * נמצא כי בן שיעור עפה מחזיק ק"ם דרה"ס וכל דרה"ס י"ו איסרין נמצא כל סכום האיסרין של ק"ם דרה"ס הם ב' אלפים ותק"ס איסרין ושיעור ב' עפחים הם חמשת אלפים וקכ"ה איסרין נמצא שיעור עשרה עפחים כ"ה אלפים וה"ה איסרין וזהו סוד הנה עפחות נחה ימי שראה דוד ברוח הקודש ששיעור מדה ימיו כ"ה אלף ות"ר ימים לא פחות ולא יותר כחשבון האיסרין של עשרה עפחים כשיעור גובה הסוכה שהיא סוד להשכינה וכמו שאין השכינה יורדת למטה מעשרה עפחים שם בן ד' גודלים להשכינה לא היה להפקד מן העולם עפחות עד שיחיה כ"ה אלף ות' ימים כוזב וידוע סוד מאמרם ז"ל שראשי חיבות אד"ס אדם דוד משיח ולפי שנקנס מיתה על אדם כאומר כי ביום אכלך ממנו מות חמות ויומו של הקדוש ברוך הוא אלף שנה כדור"ל ואדם לא חי אלא חקל"ל שנה וחסר לו ע' שנים להשלום אלף ונתנס אדם לדוד שהוא בגלגל שני לאדם ומיתה דוד מיתה הניינאל לאדם ונחקיים בו ג"כ כי ביום אכלך ממנו מות חמות * בגלגל ג' הוא

שהוא נעל אחר כך זה וגם הפנימי וגו' * ודע כי פנחס בא מב' ניצויות האלוד משורש יוסף שפסעט ביארו ונילון השני מיתרו שפיעט עבלי עבודת כוכבים * וסוד כי להיות יוסף סוד היסוד אשר כל השמות וחסדות וגבורות מעשרבים ובאים שם לכן יש מציאות להעטרב משורש אחר עם הנשמה של יוסף ואין תימה בזה * ודע כי חלק יתרו היה מנפש פנימי דלצילות הרי שהיה פנחס כלול משניהם והנה אחר כך כאשר מחו נדב ואביהו בסבת החטא אז נעדרבו בפנחס מחמת אוחו חלק שלו שהיה מיתרו שהוא ק"ן * ודע כי הנשמה הבא מעת ההולדה אע"פ שהיה משורבת יחד כממה ניצולין כמו זו עם פנחס שבאה מנפשו פוטילל מב' טיפין כי פוטילל לשון טיפין ולא הולרכה למי שמחבר אותם יחד * אך הנשמה הבאה אחר הלידה כמו נשמת נדב ואביהו שבאו בפנחס אחר שנולד הנה אלו ריכין נשמה אחרת שהבא מלמעלה שהצנרם יחד ולא היתה אוחה נשמה מגולגלה רק ביאה ראשונה שבצוא לעולם וזו הנשמה היא נקרא אליהו החשבי מחושבי הגלעד והוא משורש גד וזו צלה מחדש הנשמה החדשה עם אוחס הנשמות הישנות בזה נשמה חדשה אחרת והיא משורש בנימין זמ"ה אליהו חני מבני בנייה של רחל הרי כאן ד' נשמות * אחד פנחס עלמנו * ב' נדב ואביהו * ג' אליהו החשבי * ד' אליהו משבט בנימין * וזהו סוד אליהו בצרבע ואלע"פ שהם כלגות מאחרות כי פנחס כלול משני טיפין כוזב וכן של נדב ואביהו ותרי פלגה דגופה אין אלו קוראין אלא בכללות מה שהיה נקרא נשמה אחת * ודע כי כאשר חטא אליהו ז"ל כשלא רצה לילך אלל יפתח להחיר לו נדר בחו כמ"ר ז"ל אז נסחלקו ממנו נדב ואביהו ולא נשאר לו רק טיפה יוסף לבד וטיפת יתרו יאלחה ממנו * ולהיות כי עיקר החטא כי הלא נדב ואביהו היו מושאלים שם כוזב וכן שני מציאות אליהו משבט גד ובנימין גם כן היו מושאלים שם גם טיפה יוסף היותה רחוקה מהחטא טיפת יתרו כי הוא טיפת קין שהיה ביתרו שפיעט ענלים לעבודה כוכבים ומלוד עיקר החטא וכאשר נסחלק נפש טיפת יתרו שהיתה בו עקריה נהגלגל בחיאל בית האלי * ודע כי כאשר נפלו כל העם על פניהם ואמרו ה' הוא האלהים אז מחל עון נדב ואביהו ונחקנו ונסחלקו להם ונפרדו בבחירתו של המערה * ודע כי נשמת אליהו החשבי כאשר עלתה לשמים שוב לא ירדה והוא משבט גד ונשמת נדב ואביהו נחבר אל-ל-שם ונשמת של חלק אליהו ובנימין הוא שמתחבר אחר כך עם אליהו החשבי שלמעלה וזהו אליהו דבנימין הוא העולה ויורד ומדבר עם החכמים ועושה הניסים * ודע כי אוחה הטיפה של יתרו שנתנה לחיאל ומה אחר כך נעלה אליהו עמו ואוחה העיפה של יוסף כ"ל היא אשר נתנה אליהו ליונה בן אמיית והוא עתיד להיות משיח בן הפרים במהרה בנימין חמן * וזה מה שרציתי לבאר במהר"י זל"ה :

נהר נז לבאר שאנו גומלים עם הצדיקים רעה תחת טובה :

הענין כי הצדיקים הם גומלים עמנו חסד שהם דרך ותעלה וניגור להורדה מי השפט לגדל פרי הלאחותינו הגשמיים והרוחניות הענין שאין להורדת השפט מן הכריכה

הוא משיח בסוד אדם דוד משיח והמשיח הוא מנחה בן חזקיהו שגולד בחורבן בית ראשון ביום ע' באב בשנת ג' אלפים של"ח ליצירה משיח בנימיטריה חש"ן שהוא חסן לישראל וח"ש לעובדי כוכבים ולזה נקרא דוד משיחא שאין לומר שנקרא כך שנמשח בשמן המשחה שהרי הרבה נמשחו בשמן המשחה והרי אהבן נמשח ואין לנו אומרים דוד אהבן כהנא ולא אהבן משיחא אמנם הכונה הוא שנקרא דוד משיחא הוא שדוד הוא המשיח שעתיד לגאול את ישראל בצורת ה' ונחזור לענינו שהמחה הוא שהיה דוד ראוי שיחיה כ"ה אלף ות"ר יום כזכר אמנם דוד לא חי אלא שבעים שנה וחצי ויום ויחד בסבת השתדלותו בחזרה ביום הפסירה וידוע שימות השנה הם שכ"ה יום ורביעי וכשתלטרף שכ"ה יום ורביעי לע' פמיון ר"ל אחוה ע' שנה שחי דוד יעלה כ"ה אלף הקס"ד ימים ומחלה ועם החצי יום שחיה יותר על ע' שנים בסבת עסקו בחזרה כזכר אז נשלמו כ"ה אלף הקס"ה ימים שלימים וסימך כ"ה חיקון ח"י ר"ל שכ"ה חיקון חי עולמים שיחיה דוד כחשבון כ"ה חיקון חי באופן סימי דוד היו כ"ה אלף ותקס"ח ימים חסר ל"ב ימים לחשבון כ"ה אלף ות"ח שהוא כחשבון ארסיי עשרה עפ"ס כנזכר וזהו סוד ב"ל נמוטו עמי ב"ל כמנין ב"ל נמוטו עמי שנפטר קודם זמנו ל"ב יום ואולי אפשר שנחמטעו ע' שנה ול"ב יום לאדם נשביל דוד שהיה דוד גלגול שני ולא חי אדם רק חתק"ל שנה חסר ל"ג יום דע' שנה ויום אחד נשביל דוד שהיה גלגול ב' ול"ב יום למנחה בן חזקיהו שהוא גלגול ג' כדל"י באיכה רבתי א' מספר כתיבת יד:

נהר נמי בענין תחיית המתים :

הנה ענין תחיית המתים הוא סוד הגשמות שהם בסוד המיתה ודאי שפרודא מן גופא כי כמו שיעקב שכינה בתחתיים להפשת ולקשור אצילות דבריאה ובריאה ביצירה ויצירה בעשייה ועשייה בחיי הגלגלים והגלגלים ביסודות הגשמי וזכין זה הוא שלימות המציאות ואפשר לא יתפשט סוד המציאות הזה ולא יתקשר אין העולם על שלימותו שלא נאלץ ונברא ונעשה ונוצר אלא על סוד הקשר הזה כך הגשמה לאצילות נקשרת בגשמה דבריאה ודבריאה ברוח דליצירה ורוח בגשם דעשייה ונפש דעשייה בחיי הגלגלים שהוא חיות האדם והחיות ביסודות שהוא הגוף וזהו כל שלימות האדם להיותו תמונה שורה בחבור ח"ם בתמונה כל המציאות כולו וכל זמן שאין העין ק"ל יאמר גדר המיתה בכל המציאות כי הגשמה באיחוד והענין בהנפש והרוח וגוף והנפש כלם במיתה ומי גרם המיתה זאת סוד החיצוני שהוא מחבת הכדור שנתן בין העולם הזה והעשייה והכדור המדריגות כי כל זמן שיש קדושים ואין החיצוני מבדיל כל האור מהפשת מרום המעלות ועד נקודת הארץ ולא האמר שיהקשרו המדריגות אלו קתם בזולה קתם שא"ל כלל אלא דוקא כלם כאחד נקשרים וזהו טעם המיתה של הגוף ממש שהגשמה והנפש והרוח נסדרו כל אחד ואחד ליסודו מפני שאחר שאינם מתקשרים שני חלקים התחתונים שהם חיי הגלגלים והאברע יסודות יתסדרו החלקים והסדר הגוף מן החיים האלו הוא ע"מ מלאך המות והיינו סוד מלאך המות שיכנס הקליפה לעולם הזה ויתפשט בו והוא מחבת

הכדור מפריד החיים העליונים ונשאר העולם במיתה וח"ו אין קשר לאצילות עם הכריאה ולא הכריאה עם היצירה ולא היצירה עם העשייה מפני שאין העשייה בעולם השפל מפני המיתה שבו נסדרו חיי הגלגלים מן היסודות וענין זה ממש הוא המיתה באדם שיכנס החיצוני בין החיים הם חיים הגוף וזכין היסודות ויפרידו ופרידה ממש גורם פרידת גשמה מרוח ורוח מנפש והרי כל חלק וחלק נסתלק ורפיאחם ממש להחיות היינו על עליון שהוא מג' רשמונות מרפא ומתקן כל פירוד ופנס שיש בכל הספירות התחתונים ומשם יתקנו כל העולמות כך ממש סוד התחייה שיופפע על מרישא דמלאך למלכות שבה ויתחקנו כל מדרגות המציאות ואין תחיית המתים אלא מאד על תורה או המחזיקים בה כזכר וזהו מה שרציתי לבאר :

מעין חמישי עין משפט

ובו נב נהרות

נהר א מענין שבעה דינים העוברים על האדם :

בזהר פ' גשא שבעה מיני דינים עוברים על האדם ואלו הן : הראשון הוא דין הקשה בעת פרידת נפש מהגוף שהוא דין ראשון בשיחוף הגוף והנפש והוא לסיבת העונות שהוא חוטא בהם בגוף ונפש יחד בחיים כך בעוד שכל חלקיו יחד מקבל עונשו וזה העונש קשה מאד וקצר שבשעה כמעט זמן כדי ענג העברה שעה קלה ונקרא זה אל החלקים כלם יחד ואם לא שעה זו אין לו שעה אחרת :

השני הוא מעט הימות ואלא מביחו עד שמוליכין אותו לקברו מכריזין על מעשיו כמה כרוזין עליו לפי מעשיו ומבייטין אותו על מעשיו ומעניטין אותו ומכריזין על כל עבירה ועבירה עונש פלוני על עבירה פלונית וכל עבירה ועבירה גובה שם חלקו וזה חלק עונשו כנגד מה שחטא בעולם הזה ממש :

השלישי כנתינתו לקברו ממש שם פחת הכניסה מעולם זה אל עולם אחר לקר שם בעל חוב כל גובה חובו ובמקום אחר נראה מהוהר ששם מעניטין אותו על בניס זרם הנולדים מעיסי זרע לבטלה והקריין :

הרביעי דין הקבר והיינו חיובו הקבר ששם מרכיבין הנפש בגוף כמו בזמן הימות בעולם הזה ונשם יתרון על כל המעשה שעשה בשיחוף ושניהם יחד נפרעין בשיחוף : החמישי דין גיהנם לבדו שכבר נח הגוף והנפש לענמה נערת ומתלבנת בגיהנם :

הששי דין הגוף הנרקב בקבר בגוש רימה וחולעה והנפש מתאבלת וקשה רימה לבשר המת כחמט בששר החי וזה לכל אחד ואחד בפני עצמו :

השביעי גלות אחר שיצא מניהגם ולא נתן לה מנוחה בגן עדן ונעה ונדה עד עת קצת הדבר לפי עונשה עד יראה עונה עד כאן :

והנה הדין הראשון בפרידת הנפש מהגוף חו"ל פירשו יש ממנו

ממנו קשה : ויש ממנו קל כמשחל בניהח מחלבל והענין הוא שהמיתה היא על ידי מלאך המות שיהיה לו רשות להעניש האדם כשיעור מה שגדבק בעבירה ולא יהיה הענין החשבון לאדם קודם מיתחו כדי שיהיה נידון מיד על פי מעשיו ושם מלאך המות כדי שיהיה גובה אה שלו על פי הרשות שמששן אורה שיגבה בענין המיתה כך וכך שיעור לער כפי מה שנהנה האדם מיצר הרע וכפי בחינת אותה שפתההה כך יבא לנכות חובו בסוד החרב הזה ופיוחיה כמנין העבירות וכך יהדנה וישחיונה ויעבירה על האדם ויגבה חובו בעת פירדת נפש מהגוף ושיניו בפ"ק חיבוט הקבר וז"ל :

ביצד אדם מה שצ"ח עליו ד' מלאכים אחד ממולכי השרה ואחד ממלאכי המות ואחד סופר ואחד ממונה עמו ואומר לו קום הגיע קצך והוא אומר להם עדין לא הגיע קיצי מיד פוחה את עיניו ורואה מלאך ארכבו מסוף העולם ועד סופו מתק רגלו ועד קקדו מלא עינים לבושו אה ככוחו אה כולו אה וסכין בידו ופיפה של מרה תלויה בו ממנה מסריה ממנה פניו מוריקות והוא מה עד שרואה הקב"ה בעלמו שנאמר כי לא יבא ידוע ומי בחייהם אינם רואים אבל במיתה הם רואים שנאמר לפניו יכרעו כל יורדי עפר מיד מעיד על עלמו כל מה שעשה בעולם הזה והוא מעיד והקב"ה חורח אה זדיק הוא מוכר נפשו לבעליו ואה רשע גמור הוא מקשה עפרו ומגביר יצרו מכאן חזו"ל אפילו בשעת פטירתו של אדם יצרו מהגבר עליו רחבי"ו אחר כהם שמקשה ערפו בעולם הזה כך מקשה לו בשעת שמועד של הדין שנאמר רשע יראה וכעם וגו' בשעת פטירתו של זדיק מהו אומר זדיק אבד בצדקו וגו' ובשעת פטירתו של רשע מהו אומר ובליעל קוקן וגו' (ע"כ פ"א : עוד שינוי בפ' ד') אמר ר' יוסי בא וראה כמה בין ההבמה ואדם בהמה אין סובלת יסורין בעולם רק שוחטין אותה ומשפטיין אותה אין עליה דין אבל אדם כמה יסורין סובל בפעו"ל ולאחר מיתה אה זדיק גמור הוא פוטרין אותו מן הדין ואה רשע גמור הוא דנין אותו בדיון חמורין אמרו בשעה שגפסר אדם מן העולם לא די שגבה ממלאך המות שכולו מלא עינים וחרבו שלופה בידו אלא שואל לו כלום עסקה בחורה וגמילות חסדים והמלכת לקוקן שהריה וערבית והמלכת את חבירך בנחת רוח אה יש בו דברים הללו זוכר אותה טיפה לחון פיו ויואלה שמהו בלא לער כמסוך ניחא מחלבל ואה יש בו דברים הללו יואה נשמתו מנופו כגדריה קוליס מן האמר וכשבא מלאך המות אליו אומר לו זדיק קוקן שלהני אליך מיד מתחנן לו ואומר לו שעה זו א"א לעברה אלא ששמעתי מחאורי הפרגוד שהקב"ה מתקן לך מדור בנן עקך עד כאן פ"ד :

ושעם אלו המלאכים פשוט שהוא כדי לכתוב טובה ורעה לכך הם ד' כנגד ד' אחריות של שם ונגד המרסבה הטוב מן הימין לכתוב זכות והרע מן השמאל לכתוב חובות ואחד סופר ואחד ממונה כנגד ה"ח ומלכות והוא אומר עדיין לא הגיע זו השעה כי הוא מקשה את לבו ורשע אינו חוזר בחשבוה ומלאך המות יש לו שליטה בכל הגמאלות ובכלם הוא מחטיו ויש לו עינים להשגיח ולדעת שיעור החטא כמה להעניש בנאון היוצר בדקדוק לבשוו וכסומו בדין אה וקודם זה הוא בא אליו להחטיוא כמה פתויים בכל ענייני העולם

עהה מראה הדין בכלם ואינו מה עד שרואה לקונו וגו' שאין מענישין אותו עד שיראה לקונו ויבין למי חטא ומה גרס בחסא ויזדיק עליו אה הדין הוא מעיד על החטא והקב"ה חוהם לו העונם וזהו מקרא שניד מלאך המות להענישו כדי רשעהו אה זדיק הוא מוסר עלמו לטיה ומקבל בסבר פנים יפות ונדבקת בקדושה * רשע מקשה ויואלה בחוקה ואינו נדבקת בשכינה לדעת ח"ק ביצר הרע ולדעת רחבי"ו אינו מזל יצר הרע אלא מזל עונשו והוא מה שוחטין בו שיעשה כך וז"ש בשם וגו' בשעת פטירתו וגו' זה שלא בנחירה כדי שיעניש ורחבי"ו ס"ל בנחירה או בהיפק סוף דבר איכא בינייהו או בנחירה או מרנן ולא סתמיאם או אפשר כולו בנחירה ות"ק שעת פטירה ורחבי"ו קאמר שעת העמדה בדין בשעת פטירתו של זדיק מהו אומר הזדיק אבד בשעת אבדוהו הוא זדיק והוא נח מיד שנאמר יבא שלום ובשעת פטירתו של רשע הוא ממש רשע בשעת פטירה ובליעל קוקן בעת יציאת נשמה הוא כקוקן דהיינו כפיטורי צפי ושם כאמר מן הקוליס * בהמה כמה יסורין וגו' יראה אינו סובלת יסורין לא על מוגה ולא על מלכות ולא בחלואים רק בשחיתוה ואחר כך בהשמה גם כשמשפטין אותה אחר מיתה אינה סובלת דבר נמאלא כל דיניה רק שחיתוה או מיתה והאדם סובל בחיים כמה יסורין כגודע ואחר המות נכנס בחשבון אפילו הזדיק והרשע אחר החשבון נכנס בדיונים קשים לא די שגבה ראו להספיק לו על עונשו על חשבונם קונו והוא ימהר ויחם מעשיו : אלא שמתעורר עמו בלבוש אה הוא נענם בצותו הבהלה בהעשכ * ובחורה ה"ח * גמילות חסדים חסד * המלכת את קוקן היינו מזל המלכות ובנחורה ובחסד והמלכת את חבירך לשון ענה מזל המלכות ואפילו שיש בו דברים הללו אינו נאיל מן המות אלא זוכר וגו' ואה אין בו הרי עונם לעת יציאת נפש לבד מתחנן לו שירפה ממנו מלאך המות שעה זו אי אפשר לעברה אבל עתיד שהוא נכנס אל מקום המנוחה וזמ"ל :

נהד ב בדין חיבוט הקבר שיניו בפ' חיבוט הקבר פ' שני :

שאלו את רבי אליעזר כיצד דין הקבר אמר להם בזמן שאדם נספר מן העולם בא לו מלאך המות ויושב על קברו ומכה אותו בידו ואומר לו קום הגדיה לי שמך אמר לו גלוי וידוע לפני מי שמאר ויהיה העולם שאינו יודע מה שמי מיד מכניס רוחו ונשמתו בגופו ומעמידו ומחייבו בדין אריב"ל חייים ושלשלוה של ברזל בידו פעם אחד איבדו מהסרקין פעם שני עלמחויו מהסרקין ובאין מלאכי השרה ומלקטין אותן ומעמידין אותן ומכה אותן פעם ג' ומבקשין ממנו דין ודינין אותו בכל מהו ומדה יוס' א' ויוס' ב' כך דנין אותו ומכהו מב' עיניו מפני שלא ראה ואמר ומאזינו מה שלא שמת ואמר ומשפתיו מפני שהוציא בשפתיו דברי הפלות ומלשונו מפני שהעיד עדות שקר ומרגליו מפני שהקדים ברגליו לדבר עבירה מכאן חזו"ל כל המקדים ברגליו לדבר עבירה מקדימין לו מלאך המות וכל המלשין על חבירו מיתחו באסכרה ע"כ :

ואומר ויושב על קברו כדי להאחיל עליו אהל לעשות מחיאה בינו ובין שאר המתים ושם מגביל לו מקום שזקוק ללרבי

נהר ג עוד בענין חיבוט הקבר שנינו שם פרק ג' :
אמר רבי בשם ר"א קשה יום הדין שהקב"ה דן את האדם
 בקבר ויחר מדין של גיהנם שדין גיהנם מ' שנה ומעלה
 אבל דין קבר אפ"ו הנדקים ידונין בו אפילו גמולי ח"ב אפי'
 יונקי שדים אינין בו אבל אמרו רוב"ל הדר בצ"א ומת
 בערב שבת אינו רואה דין הקבר ומה יעשה ויגלו מדין קבר
 יהיה אוהב לדקות ואוהב תוכחות ואוהב גמילות הסדים ומכניס
 אורחים לחוך ביטו ויתפלל הפלות בכונה אפילו מה בצ"א או
 רואה שנאמר ויאמר קראתי מזרה לי אל ה' וגו' בן עזאי
 אומר שלשה דמים הם ושלשהם לפני הקב"ה הם רבי עקיבא
 אומר וכי שלשהם לפני הקב"ה הם והלא דין קבר דין אותו
 ודין גיהנם לבדו דין אותו ודין שמים לפני הקב"ה אם אין
 עליו דין פוערין אותו מיד ואם לאו דין אותו דין ארוך ע"כ :
קשה יום דין שהקב"ה דן וכו' פ' מה שאנו רואין שדין
 זה אפי' על הקפנים יא' לנו מזה שנשמעוהו קשה
 מאד מן הבורה הקשה שהרי אינה פטרה שום אדם כל שכן
 שלא יאשר חלק ולא יושר דבר . ויום הדין דקאמר כל מציאות
 דינו קאמר אפילו מה שמלאכי חבלה דנין אותו . וכשמציא ראה
 אינו מציא מן הד' הים שזו אינו בקצנים אלא מפני שבכל
 דין קבר נכנס דין בשר רמה ותולעה שהיא לכל לכן
 מציא ממנו ראה לשאר הדינים וכן דיוק לישיה דקאמר ברישא
 קשה יום הדין שהקב"ה דן את האדם בקבר מורה על כל מציאות
 הדין שאדם ידון כלל ופרט ואחר כן אמר אבל דין קבר סתם
 אפילו הנדקים וגו' וזה הדין אינו אלא דין קבר בשר שאינו
 גילי ממנו אלא מעט ומעט : אמנם קשה מאי גמולי מתלב
 ומאי יונקי שדים אפי' נפלים ממש ואפשר שענין נפשו עליו
 האבל לא שייך בנפלים שלא הוחזקה להם נפש ודי להם במיתה
 עזמה שמהו . ומה שאמר דין גיהנם מעשרים שנה ולמעלה בזוהר
 מההוא עובדא דפ' בלק נראה שחיוקיות יש להם דן גיהנם שאמר
 שם שהיו הכרוכים חופסים בו ואפשר לפרש שהחפסה היתה
 שלא יבטום עד שיהיה נדון דין קבר . אמנם האמת הוא שיש ב'
 מיני גיהנם והעליון הוא יגיהנם נשמה והוא קשה מאד כאשר
 יתבאר ועל זה אמר שאין נדון בו אלא מ' שנה ולמעלה מפני
 שהוא נדון בדין עליון ואין דנים שם אלא מנן כ' ולמעלה אמנם
 יש גיהנם אל הכות ואל' הפסג ויש לו גבול והאדם נדון בו אפילו
 קטן לפי שכלו ושניו כאשר יתבאר בס"ד . הדר בצ"א ומת בערב
 שבת אפשר דלא או קאמר את התי או התי כל אחד מהם מספקת
 וזה הפירוש אינו דח"כ בטלת דין קבר בצ"א מכל וכל וזה
 אינו אלא דוקא בצ"א מפני קדושתה ויולה אל עיני זה קדושת
 היום כשהיו שניהם יחד ניזול כיון שקידש היום בצ"א אין כח
 לחיזונים . אמנם אם לא קידש היום או שהוא בח"ל החיזונית
 מתגברות ושולטות ודנה את האדם בחיובו . וא"ל ואם מת בערב
 שבת ובח"ל סוף סוף מעשיו הרעים במה יתקונו אם נאמר שזכות
 ח"ל מעבד מיניה מה נאמר שבת שבת שאינו בזכות אם לא
 שנאמר שהקב"ה נכנס לו שימחה כדי שיהיה ניזול מפני שאינו
 חייב . ועדין קשה אם זה פטור ח"ב אפי' לא ימות יהיה ניזול
 וי"ל כחומו מעשה דליתא בזוהר מאותו חינוק שהפסוהו הכרוכים
 ונכנס

לכרי דינו כי אין הדבר תלוי אלא במקום לכן מלאך עושה לו
 מקום והיינו יושב על קברו ואין העשר שעליו מעלין ולא מורדין
 שיש כח לכל זה והפטם שהסודות אלו הם היוחס מגשמים
 סובלים כל הנשפע עליהם ומכאן אוחזו בידו דרך לעג ובזיון
 ועוד על ידי הכאה זו ניתן לו כח הדיבור ומחזיר נפשו אליו
 וכן קדקד אחר כך שאמר ומכניס רוחו ונשמתו ונפשו לא נזכר
 מפני שהיא עמו בקבר והכאה זו מכניסה בו קוס הגידה לי
 שמך מפני שפנקס עונותיו כחובין בידו וכחובים ע"ש פלוני
 ולזה כדי שינדיק הדין עליו אומר קוס הגידה לי שמך כדי
 שהראה פהקא שבידי שהיא כתובה על שמך מרשות עליון וגזר
 דינו על האדם וצדאו וזוהו על המצוה והנהגה כולה על ידו
 ובשליחו לא לשאלו על שמו לדעת הבורא לך משיבו גלוי
 וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שאינו יודע מה שמי והיינו
 ושם רשעים ירקב . והענין שהשם הוא נוגע אל האדם מקיבוץ
 חלקיו וכאשר השם תשוב מורה על עובדו ושם רע מורה על
 קיבוץ אוחן חלקים הידוע והעד בנמרא עובדא דכידור
 והנדקים ז"ל אותה הנחיה הידוע שהיא שמה עומדה קיימת
 מציאות קיבוץ חלקיו לברכה להבחין למעלה כענין ועצמותיו
 יתלין גם חלק השם המורה על קיבוץ חלקיו יתקיים להבחין ראה
 והרשע חלקיו נפרדין שאין לו שובע לחיזות ולא חילצה עמיתו
 ולא שאר חלקים אלא ירקב כעין שאוחז רקב בעצמותו כך
 יאחז בשאר חלקים ובשם קבוצים ולזה אינו יודע שמו שאינו
 נאחז בו אולם אוחיות הקדושות כי פרחו ממנו ונפרדו ואחוזים
 נקבון ולא יאשר בו חלק בהם מיד מכניס רוחו ונשמתו
 בגוף כדי שיחבקנו חלקיו יחד לדון כענין שחטאו יחד ועל
 ידו כך יזכור שמו אחר שחזרה הנשמה אליו ואפשר הוא ששמו
 הוא מעשיו ולבושו שהשם מורה על הפעולה והלבוש כזכר
 במעין זה נהר ר' והוא אומר שאינו יודע שמו שהוא כאבן דומם
 ופוער עצמו מהדין על ידי פענה זו ולזה מחזיר רוחו ונשמתו
 כאוחז משל החיגר והסומא ארו"ל ואזי הוא מעמידו ומחייבו
 דין שהוא מודה על פשעיו ועל עונוש ועל גזירה הכתובה
 עליו לכולהו ופרשתי . חזי אש ושלשלות להלקיות מפני שהאש
 שולט בשמהו והכבש בגוף השמה והגוף מחפרק ושיניהם
 יחד עועמין טעם מיחה וריסוק איברים וזהו עונש שהרתיח
 איבריו לעבירה ותחלה איבריו מפני שחמם בשרו ועצמותיו
 מפני שהרביב אבריו ואפשר שהאיברים לנגד הנפש ונפשו עליו
 האבל עצמותיו לנגד הרוח פתם שלישיית לנגד השמה שקלקלו
 שלשם ולאן השלטה הכחות כוללה אל הכל אחר כך מבקשים
 עומד דין למדת עונש הנזל ודעו והוא משבצל דינו עומד
 כנגדו (ג"ל והוא משיב על דינו) ואח"כ דנין אותו מכל מדה
 שחטא ועבר מענישין אותו במכות וריסוק וניתוח איברים והיינו
 שני ימים שעדיין הגוף קיים וחזק ואחר שכלה הגוף ונפול
 דנין אותו בדרך אחרת שיבא כל בעל דין ויקח את שלו מידו
 העניים יבוא סרסורו שהחטאו ויקח את שלו וכן כל כח
 וכן המחטוף אוחז יבא אל הקבר ויגבה חלקו שמשם השפן
 המחטוף הוא הבא שם ליטול חלק האבר שהרוח בהיותו
 מפתה אותו מכאן אמרו לחזירו בחייו ולהקדוש ברוך הוא
 (ג"ל ולקברו) לאחר מותו :

ועם לפני עינים אלו מפני שעל שניהם העולם עומד חורה ועבודה וגמילות חסדים כפלה העבודה נשאלו השמים והס כוד ה"ח חורה והחסד כמשמעו להגביר ימין על השמאל להמתיק הגבורה בין שני מדות אלו • אם יש בו דברים הללו פוערין אותו נראה שאפי' יהיה חוטא בדברים אחרים וזה דומק שיקח הקב"ה שחד על מצות וי"ל שמדון זה דין הקבר יוכל להגלגל • אמנם עדיין לפני דין רמה ותולעה שיקה עונותיו על ידס אמנם כשיש בו שנים אלו אין דין קבר שולט בו ואפשר שמי שיש לו שנים אלו אין חטא זא על ידו • מוסרין אותו לחמשה מלאכי כפלה כדי להבנות ממנו ג' עינים אחד ביכול תורה מזד הח"ס • הב' גמילות חסדים מזד החסד • הג' בשאר עונות מזד הגבורה כנגד חמשה חומשי תורה מפני שראשית מדון הוא החורה וכמו שהס חמשה קדושות כך הס בהיפך ה' חיצונים ומתס אגילות חמשה כוחות אלו לזון יחד נגדיים כמו שהדיינים אחד מזד הגבורה ואחד מונה שלס להוסיף מזד החסד ואחד מזד הגוף האמצעי מוטיא אור מגופו ככבשן שהאור יולא ממנו כך המאדס עגמו יולא האור להתלהב בו ויפרס זה הראו לאלהי הרמ"ק בחלוס • אמנם הלשון מורה שהמלאך מוטיאו אותו מגופו אל האדס ככבשן וגו' הרביעי מטיא עשבים וגו' נראה שאס לא גזל אינו עושה ואינו אלל על ידי אותס הכחות גופו המחלש וזה מחזיקו בהס כדי שיוכל לסבול כל הכחות והשריפה ואס גזל אומר לו דקדק ועשנש אגב אורחיים בזה וזה מזד המדה אחרונה שעל נלח והוד שמצדה מרים וחמוצים מרים מן הימין וחמוצים מן השמאל או בהפך • החמישי מכה אה אביו ואח אמו היינו מזד היסוד שהולידוהו והיינו נגד ג' עליונות ואומר להס מפני מה לא הדרכהס וגו' שיעשה מצות ומעשים טובים מזד ה"ח והמלכות ויפריש ממעשים רעים מסמאל ולילית החיצונים • מיד נותנין לו רשות מפני שהולידו כזה כזה אס כן הולידו אותו מן החוץ ודינם מתחדש על כשעת הכן וזה נראה לי עיקר • זה הוא שלס הדריכוהו לא בחורה ולא במעשים טובים אבל אס הדריכוהו בחורה ולא קיים יכה הכן בפניהס והס מצטערים בצערו • לפי זה למדנו ממה שקדס בחיבונ הקבר בהכחות אס ואכילה דברים מרים וחמוצים ג' מיני דינים הכחות כמספר לאוין בעבר • האס כמו שהרתית עגמו בעברה • האכילה כנגד האכילה גזל ושאינו שלו וכיוצא וזמ"ל :

נהר ה בדיני חיבונ הקבר :

דרך כלל הרי לך חיבונ על פי הכתובים הראשון ותשליכני מזלה בלבב ימים הרי מביאין לו כל מימות בעולם ומשליכין אותס לחוץ אותס הימים המים הממלכרים והיינו ותשליכני מזלה במזלה לא נא' אלל מזלה כח מכות החיצונים שהס נקרא מזלות יס וזה מזולה א' מהס מעשנת האדס בקרירות על שנתעלל ונתקשר מן המזנה • השניה וזה יסובבני והוא נלג בפריס הסובב אותו ויוצא אס ומשלבנת אותו והנהר ההוא ילהט סביבו ויסבבה כחש הכרוך כך יסובבהו וילהנהו מסביב האס ההוא שאינו נתלה בעינים אלל יסובב גופו כמזכר השלישי כל משכריך וגילך עלי עברו היינו המלאכים

ונכנס לנן עדן שלל מן הדין וקאמר ההס אפילו הכי לא אחסס אלל בצערה סני כאשר אבאר לקמן בס"ד • הנה מה שמסכת מזד אחד מחקן מזד קל יותר בעינין שאין ויתור כלל אלל דרכים קלים ברכמים ע"י זכות • ומה יעשה ויגלל מפני שאין לדיק וגו' לכך יתקן שבעה מדות מזד ה"ח אוהב דקות שכן ה"ח אוהב דק בעליון ולדק תחתון • מזד הגבורה אוהב חוכחות • מזד החסד אוהב גמילות חסדים לא שיעשה לבד אלל שראוב לעשות ויעשו אחרים ויעשה מאהבה • ומכנים אורחיים נלח והוד אורחיים ביסוד שהוא אורח לחוך ביסו מלכות • ויחפלו וגו' נגד הסוד עם המלכות הקב"ה שזהו כונה הפלה שנאמר קראתי וגו' קראתי עסקי בדין וקאמר כען שאלו וקאמר אלו העינים וקאמר חוכחות בהעטעף עלי נפשי ביסורין וגו' • וקאמר תפלה תבא אליך תפלו • וקאמר גמילות חסדים בהפך חסדס עיונו מכלל לאו אהה שומע הן • וקאמר אוהב דקות בקול חורה אבחה לך וקאמר הכנסת אורחיים אשר נדדתי דהיינו ליתן ללדיקים אכסנאים ברכתי ויתאוהו בין כענינים ושאר הכתובים מספרים דין חיבונ הקבר מפני שהגד הוא הקבר ויונה הגוף כמזכר בזוהר וכמו שנתבאר לקמן בזהר בפני עגמו בס"ד • ג' דינים כדמפרש ר' עקיבא דין קבר ודין גיהנם לנפש או לרוח ודין שמים לנשמה בהיכלות שהוא דין ארוך כאשר יתבאר בס"ד וזמ"ל :

נהר ד עול בענין חיבונ הקבר שנינו שם פרק ד' :

בשעת הדין אומר הקב"ה לאדס תורה גדול היה לי עליך משירתך במעי אמך ולא היית נפל וכשיצאת לאויר העולם תקמתי לך מזונות והללתיך מן היסורין בלוס עסקת בחורה ועשה גמילות חסד לפני אס יש בו כל הדברים הללו פוערין אותו מן הדין מיד ואס לאו מוסרין אותו לחמשה מלאכי כפלה כנגד חמשה חומשי תורה אחד מונה ואחד מכה כדרך שמונה ומכה בב"ד • השלישי מוטיא אור מגופו ככבשן שהאור יולא מתוכו • הד' מטיא עשבים רעים ומרים וחמוצים מן ההרים שאס גזל את חביונו אומר דקדק בשיניך לפי שאגלת גזל בשיניך הנה' מכה את אביו ואח אמו ואומר להס מפני מה לא הדרכהס את בניכס ללמוד תורה ומעשים טובים כדי שיעשה מצות ומעשים טובים ויפריש ממעשים רעים : פירוש בשעת הדין אומר לו הקב"ה טענה לחייב בריבו ממש והוא תורה גדול היה לי שמא חאמר שלא עשית עבודה מפני תורה ככר הקדמתך בטורח זה אני וזהו אומר תורה גדול היה לי עליך • והנה כשהקב"ה בורא לדיק אינו עורח לפניו אמנם כשהוא בורא רשע מקטרנת מדה דין ועושה לפנים מצורת הדין ועושה לאדס ג' עינים הא' הוא עסק בריאותו ולהלילו מכל המיקטגונים כלפרישיות • הב' אחר היצירה לגמול לו חסד והיינו אומר משירתך וגו' וכשיצא לאויר העולם וגו' במלתיך חסד והזמנתי לך מזון היה לך לעשות שניהם כנגד היצירה שיצרתך היה לך לעסוק בחורה שהעוסק בחורה הוא בונה עולמות כמזכר • וכנגד החוץ שגמלתיך חסד היה לך לעשות גמילות חסדים ומפני שדקך אלו לעשותס אותס לשם איזה סיבה לזה אמר לפני ירכה לשמי • ועוד לפני שאני גמלתיך ואתה לא גמלתי א"כ הרבה העזת פיניך לפני •

המלאכים המכים אותה וטובים גופו כנזכר ומתחנן אותה
 אנשים אנשים והיוו משכרין וגליך הם שלשלוה של כדול
 משלכותה באש שבה מכים אותה עד ששכרה הרביעי ואני
 אחתה נכרתי חשך ואפילה מנודה השורה עליו עד שיאפיל
 כאפילה מזכרים ואז חור העולם חשך בעדו ארץ עפחה כמו
 אפי שריו עליו החמישי אפסוני מהם עד נפש משקין אותה
 של ראש ולענה עד שמחזירין מים אליו כדי לכול עונשו
 ועדו פעם אחר פעם והיינו עד נפש הששי חסום יסובבני
 דהיינו המות שפועם פעם אחר פעם תהו"ם אחיות המות
 מה מלעד המכות וחורז וחי וחורז ומת בענין שיהיה המות
 יסובבנה פעמים רבות השביעי סוף חבוס להאשי מפני
 שהרכין ראשו לעבירה יבא מלאך חבלה הנקרא סוף ויחבוס
 ראשו כנגד מה שהיה חבוס ראשו ומפיה עלמו ונבה ראשו
 והרים ראשו העבירות השמיני קצני הרים ירדתי מעמיקים
 קצרו עד קצני הרים ומגביהין אותה ומשליכין אותה עולה
 ויורד והיינו קצני הרים החתיות הרים שופל בו קצני הרים
 שהוא מרום ונפול השביעי הארץ ברימיה כדפירשו בחיקויים
 שמשם הקבר דוחק כחליה זה עם זה והוא באמצע עד שנובע
 הדם מבין לפרינו ואלו השנים באמת חבוס הקבר דמו וגופו
 מתחבט בקרקע הקבר ועוד הקבר בין שני קצוות כחליו
 כמחבט כך כובש זה עם זה העשירי שחת מליאים קוצים
 ובדקנים ומשליכים אותה לחובו והיינו ותעל משחת חיי שהיא
 שחת מלא קוצים וכל נחשים ועקרבים נושכים אותה בקצרו
 וכיון ששכל עשרה דייים אלו ותעל משחת חיי וגו' והרועה
 להנלל כתיב בהתעף וגו' שהם עשרה מצות כדפי' בחיקויים
 והם ג"כ כמספרים שלשה חוכמות שלשה אורחות שלשה
 נדקות הפלה אחת הם עשר לחיקוינו ומשם"ל :

נהרן בסוד חבוס הקבר וסבתו :

עליו לשמות בהם בצער ויין רק רשות ודע כי ימות הפנה
 נחלקים לשני חלקים יש מהם ימי ענבות ויש מהם ימי שמחה
 הימים ששולטין בהם סערה דשמאלא עולם סמ"ל נקרא ימי
 ענבות ומותרים בפילה אפי' והימים שאין שולטין סערה
 דשמאלא אלא סערה דיימיה ר"ל עולם היצירה נקרא ימי
 שמחה ואסורים בפילה אפי' וצומן הסוכנן האסורים בשמחה
 בצער ויין אפי' חלילה ביניה קודם שפיר ויין זכר
 לחורבן כאומר אפי' אשכחך ירושלים תשכח ימינו וגו' אמנם
 בימים המותרים בפילה אפי' אפי' חלילה ביניה זכר
 לחורבן אסורים בחלילה צער ובשתיית יין ואפי' לקח צער ויין
 לשם שבת או שהם מותר של שבת מותרים ואפי' לא לקחם
 לשם שבת או שלא היה מותר של שבת ואכלם בימים המותרים
 בפילה אפי' ענש עליהם בחיבוס הקבר ע"כ לשון מסכ"י :
אבנבם אלה"ה זלה"ה כתב פסית חיבוס הקבר הוא
 דע כי כל נשמות כללות היו בחדם הראשון קודם
 החטא כמו שביארנו במקום אחר וזכאשר חטא נפלו ממנו
 ובשאריו אל הקליפות וזהו סוד נשירת איבריו שאר"ל והנה
 אין כל הנשמות שוות כמו שאין הפגמים שוים כי האברים
 אשר נמצאו יותר בזהות החטא שחטא אדר"ה הם נפלו יותר
 אל תוך הקליפות מן נשמות אחרות שלא היה ידע במעל
 כל כך כי יש נשמה שפגמה בזהות החטא יותר מן האחרות
 וכפי בחינתם נפלו אל הקליפות נמצא כי אין נשמה שאין
 לה בחינת קליפה אחת המיוחדת על פי מדרגתו וכפי מדרגות
 חטאו בחטא אחד הראשון זו הקליפה מלבשרו ומלפשו חמיד
 כל ימיו ונעשה לו לבוס וזהו סוד כי אפי' ענוותיכם היו
 מבדילין וגו' כי הם מליבוסם את הנשמה מכל לדיה ואין
 הארה העליונה יכולה למשוך את וזהו סוד הוזהמה שהעיל
 נחש בחוה ועל אדם ועל זרעו אחריו ואין מי שיגל ממנו
 אמנם אינם שוים לה כנזכר אמנם אין מי שלא יהיה זה
 קצת אחיזה אפילו אותם הד' שלא היה בהם חטא ועל כל
 זה מתו בעטיו של נחש כנזכר והענין כי אותה זוהמא
 והקליפה שנדבקה בו אי אפשר לה הסירה מן האדם רק אחר
 המות שעל ידי הקברה שמתעורר הנפש בצער שפגמה ממנו
 אפי' היה לדיק גמור על כל זה חמות בעטיו של נחש כדי
 להפריד אותה הקליפה שנדבקה בו מזהמת נחש בימי אדם
 כנזכר ודע כי כל קליפה וקליפה צפני ענמה יש לה שם
 המורה כל בחינה ונחמה כמו שנקדשה כתיב אשר שם
 שמות בארץ כי גם אלה נשמות זה עשה אלהים
 ולזה גל אחר משרא לך הד' השם שיש לו שקורין אותו אפיו
 ואמו שהוא נרשם למעלה בכסא הכבוד כי הדבר אינו במקרה
 כי האל ית' מזמין אותו השם צפי אפיו ואמו ולכן רבי מאיר
 בדק בשמאל ואותו השם הוא שם נשמת אדם בקדושה ומלבד
 זה השם יש לו שם אחר של אותה הקליפה הדביקה עמה
 כנזכר וזהו סוד יצר הרע שבאדם כי הוא סוד אותה הקליפה
 הנמשכת מזהמות הנחש הדביקה שנשמתו ענין חיבוס הקבר
 ענינו לתקן כל זה אחר מיתת האדם ונקבר בארץ אז תיפך
 ומיד באים ארבעה מלאכים והם משפילים קרקע הקבר
 ומעמיקים אותו בארץ כגובה קומת האדם כנזכר במדרש
 ומחזירין באדם נשמתו כדרך שהיה בחיים כי אותה הקליפה
 היא קשורה עם הנשמה והגוף ולזה מחברים אותה יחד ואלו

דחינו כמה פעמים כמוהו וזה חמיה גדולה ואם נאמר שהעולם כפיפה והיפיה החתונה הזאת מדהה כן גם זה לא יסבלוה השכל שהרי מדה כל כיפות הרקיעים יחד גם על הארץ ולפי הדעת הזו יהיה הכיפה הזאת כולה יחד גם מהחה רוב כיפות הרקיעים שהרי הכיפה הזאת מזד עלמה יותר מכיפה הרקיע הראשון שמדה חמש מאות שנה הארץ וחמש מאות שני אוריון הם אלף וחמש מאות אם לא שנאמר שכל ארץ וארץ מתפשטה לארדן עד כנגד הרקיע. וזוה יהיישז הענין קשה כאשר זיינו לך בענין הקורא נהר ד' אמנם יש עוד לדקדק דלמר גובה ורחבו ועובי בשלמא גובה יחוישב או עובי מפני שהעובי יקרא גובה או הרוחב בעלמא אמנם שיהיה בו רוחב ענין אחד וגובה ענין א' ועובי ענין אחד היאך אפשר להתיישב. וכלי ספק המדורין האלו הם זה למעלה מזה ולכך אמר עליון ולא אמר הראשון מפני שהוא עליון ושני למטה ממנו וגו' ושיביע למטה מכלל. ואי אפשר לזייר שיהיה הכיפין זה בתוך זה שח"כ יהיו זה גדולה מזו שהיאך אפשר כיפה על כיפה במדה שזה בהכרח העליונה גדול מהחתונה שכן דרך העגולים שחלה מזייר זה בתוך זה אפילו שיהיו הכיפין זה על זה. לכך לריך לומר בהכרח שהם מרובעים זה למטה מזה מדרכות שבעה מדורין לפי זה יהיה צורהם כזה למעלה. ועתה שמע אל דברי ואעירך הקושיא חזקה וכי יזייר שניהם עם היות שהוא למטה מארץ הנשמי יהיה גשם כמציאת הגשם זה דוחק גדול והלא מדורין אלו בתוכם מלאכי חבלה הם רוחניים בלי ספק אם כן נראה לומר שזה הגיהנם דומה ממש בענין רוחניותו בן ערן ארזי. ואינו ממש בגשם שהרי פירשו רז"ל בענין בן ערן

נהר ז ברין גיהנם:

גרסינן בבבויחא דמעשה בראשית וז"ל למעלה מן יבשה תהום. ולמעלה מן תהום הרומם וז"ל למעלה מן צהוב ים. למעלה מן ים מים. למעלה מן מים ארקא. ועל ארקא שאלו ואבדון ובלר שחח ופיט היון ושערי מות ושערי זלמות וגיהנם. ורשעים בהם ומלאכי חבלה ממונים עליהם. ושם חשך ועוביו כחומה של עיר ודיניהם של רשעים מחוקקים שם קשה ומרה שנאמר ורשעים בחושך ידמו.

מדור הפליון שאלו גובהו מהלך שלש מאות שנה ורחבו מהלך שלש מאות שנה. ועוביו מהלך שלש מאות שנה. **מדור** השני באר שחח גובהו מהלך שלש מאות שנה ורחבו מהלך שלש מאות שנה. ועוביו מהלך שלש מאות שנה: **מדור** השלישי פיט היון גובהו מהלך שלש מאות שנה. ורחבו מהלך שלש מאות שנה. ועוביו מהלך שלש מאות שנה.

מדור הרביעי שערי מות גובהו שלש מאות שנה ורחבו שלש מאות שנה. ועוביו שלש מאות שנה:

מדור החמישי אבדון גובהו שלש מאות שנה. ורחבו שלש מאות שנה. ועוביו שלש מאות שנה:

מדור הששי שערי זלמות גובהו שלש מאות שנה ורחבו שלש מאות שנה. ועוביו שלש מאות שנה:

מדור השביעי גיהנם גובהו שלש מאות שנה ורחבו שלש מאות שנה ועוביו שלש מאות שנה. ומנא הילוכה של גיהנם שחח אלפיס ושלש מאות שנה והאש של גיהנם וגו':

הנה המעין כאשר יראה דברי הברייתא הזאת יתמה היאך אפשר זה כלל שהרי אם נאמר שהעולם כדודר וכלה ח"ק שנה היאך צביון ח"ק יסבול מציאות שיש בו שבעה מדורין גובה כל אחד שלש מאות שכלל אלפיס ומאה

- מדור ראשון
- מדור שני
- מדור שלישי
- מדור רביעי
- מדור חמישי
- מדור ששי
- מדור שביעי

רוחני דק והוא בעולם ואין העולם כדאי הוא לו אלא שמפני רוחניותו המועט מתחיק את המרובה כדרך שהמקו' סובל המרכבות כך הגיהנם בארץ ומדהה מדה הראויה לה לפי התפשטות הארצות מלמטה מוין. הרוחניותו סובלת המדה הזאת והתפשטות הנכסות בו מולמות כשיעור המדה הזאת כדרך האדיקים המולאים בנ"ע כשיעור והמדה ההיא ואמר ששיעור שבעה מדורין שיש בו לכלל מדה וקצבה א' דהיינו מרובע ארבו כרחבו ועוביו הוא המתייחס עם הרוחב דהיינו אורך וגובה השניהם צביון שהוא מרובע מכל פחותיו מדה שלש מאות על

כדאיהא במדרש הנעלם פרשת אחרי מות מעיני הקצב אביו של ר' שמעון הפקולי שהיה מלקט קוליס כדי לשרוף אותו ועיני זה נראה שהוא דין הנפש ה חנלמה לעין הרואה ודינה דינים גשמיים והכי איהא נמי בספר החסידים מעשה באחד שראה במדבר לאור הלילה וגו' היינו צניהם ארציי הגשמי אש שחמה הארץ ויש לו פיות גשמיות ושערים גשמיים בארץ הארץ כדפי' רז"ל אמנם יש ארץ עד היום ששער גיהנם פתוח עליו וקולם כים יהמה ועשנו כעשן הכבשן ומשעה לשעה נדשן דשנו למרחוק ומתרחקים משם בני אדם וזהו מקום הגיהנם הגשמי אמנם יש רוחני הגשמי הזה לנפש והרוחני המזכר לרוח • ויש עליון לנשמה והכל במספר במפקד לזורך האדם הוא וקשר הארצות עם העולמות העליונים ומרקא' אל נקשרת עם החיונים והיינו סוד גיהנם משתלשל במדרגה אל מדרגה למעלה סוד החיונים בדתות ונקשרת המדרגה עד שנגיעות ממציאות אל מציאות אל הארצות אלו כאשר נבאר בס"ד וזמ"ל :

נהר ה

גרסינן ההם ואש של גיהנם חזק הוא אחד מששים מן האש שבשערי גלמות והאש שבגלמות חזק הוא אחד מה' מן האש שבשערי מות והאש שבשערי מות חזק הוא אחד מה' מן האש שבשערי היון והאש שבשערי היון חזק הוא אחד מה' מן האש שבבאר שחת והאש שבבאר שחת חזק הוא אחד מה' מן האש שבבבדון והאש שבבבדון חזק הוא אחד מה' מן האש שבשאל והשאל היה אש וחיהו ברד והרשעים שבחכה כשיואזין מחוק האש לוחץ אותם הברד וכשיואזין מן הברד לוחץ אותם ודולקן האש והמלאכים שממונים עליהם משמרים את גשמהם בגופן שנאמר כי הולעם לא תמות ואשם לא הכבה וגו' עכ"ל :

נהר ז

גרסינן ההם ז' גיהנם ברא הקב"ה וכל גיהנם וגיהנם יש בו ז' מדורין וכל מדור ומדור יש בו ז' נהרות של אש וז' נהרות של ברד וכל אחד ואחד רוחז חלף אמה ועמקו חלף אמה וארכו ג' מאות אמה וכל אחד ואחד מושכין ויואזין זה אחר זה וכל רשע ורשע עובדים בהם וכשרפים במקומם ומ' חלף מלאכי חבלה ממונים עליהם ומחיים אותם ומעמידין על גבליהם ומודיעין להם כל מעשיהם שהם רעים וכל מעשיהם ודרכיהם שהם מקולקלים ואומרים להם אף עכשיו עברו לפנינו צבתי אש וצבתי ברד וצבתי הלפידים וצבתי שלג על שענתם על דברי תורה ומצות שנתן לכם צמיני ואחס לא ירחס מאש של גיהנם ומן דינה של אבדון בלו ותנו חשבון על מעשיכם ולא עוד אלא שבכל מדור ומדור יש בו ז' אלפים סדקים כל סדק וסדק יש בו שבע אלפים עקרבים וכל ערקב ערקב יש בו שלש מאות חוליות וכל חוליא וחוליא יש בה שבע אלפים כדי מרים תלוים בו ומושכין ויואזין ממנה ו' נהרות של סם המות ואדם הנוגע בה מיד נבקע וכל אשר ואשר שבו מיד נופל מחוק גופו וכרסו נבקעת ונפולו על פניו ומלאכי חבלה עומדים ונוטלים כל אשר ומחייין אותן ומעמידים אותם על גבליהם ונפטרין מן וגומל' עכ"ל :

פירו'ש שבע מדורות הם ז' גיהנם הנ"ל וכל גיהנם יש בו ז' מדורין הם ספרים במדור ומדור שיהאם חופטא בז' מדריגות יצר הרע כאשר נבאר בזוהר ולכך הם שבע מיני גיהנם ובאחתו יצר הרע עצמו בכל אחד מהז' יש בו ז' בחינות שהאדם נעמא בו לכך יש בכל גיהנם ז' מדורין כשפי מה שנמשך אחר יצר הרע כן יכנס לאחתו מדור וכפי מה שמדור מולא בדרם וזהמא יצר הרע כך שולט בו לכך נכנסו צמדור המתיחס ליצר הרע חלק יצר הרע שמשך אחריו ועל זה הדרך יש יצר הרע של זריות לעומאה בעצירה ולזה הם נהרות אש נגד תומה של עצירה ויש יצר הרע של עליות שאדם מהפעל מן התורה והמצות ולזה

לא אירא רע, אמנם הרשעים מפני דבוקהם ברשע ועול וחמה אין בנפשם אחר כלותה שום כח אפילו להחלבלל שהיא מבטלת שם ממל וכל וימינו אומר שהיא נעשה אפר וזרז חם לא עשה חשונה בעולם הזה. אמנם אם עשה חשונה דרך אחרת לו והוא כי ממש האש הזה השורק נפש בגיהנם על הנזכר הוא ממש היה יורד ושורק אבדו הקרבן הנתיים על המחנה תמורת החושא ויהי' שגביר בעצירה ואש גיהנם שהלחיז בעצירה היה נשרף שם ומחטבל באש גבוה ושם יחטבל הקטיגור שברא והתשחית שיר צעונו המזומן לו בגיהנם לשרופו על העצירה ההיא שם היה נשרף ומחטבל בסוד חשונה ושריפות איברי חטאחו או אשמו וזה מה שרציני לבאר :

נהר יא בסוד גיהנם והגלות :

הענין כי העון גורם פגם שנשמה כזכר והפגם הוא שימקד מקליפה אליה רוח עומאה והיא נעמאה ונעמא ברוח העומאה ההיא והחזיר הנשמה לתוך אשו של גיהנם מקור הרוח העומאה הנשפט עליו כל דבר אל שרשו אשו של גיהנם מעל רוח העמא ומחזירו אליו ונפרד מהנשמה והנשמה נשארת תורה וקיה לחזור אל שרשה שממנה חוצנה והיינו העופרת החוזר אל יסוד העפר העמא שמשם שרשה וכן ענין הגלות ישראל כי כמו שהם נמשכו אחרי הקליפות ונעמאו בעולם הזה כן הקב"ה מגלה אותם לטהרם בסוד הגלות שעל ידי הגלות כללות האומה נערתה ולרפת בסוד הגלות והטומאה הנדבקת בהם נעק חילול החורה בא"י מתעבל ומחטבל מעט מעט ובעת הגאולה יתבררו ויתלבנו בענין שיאלו עהורים ככסף הדרוף ומש"ל :

נהר יב בביאור סוד גלות בבל :

הענין אחר שהדרך להשגת הכלית האדם צריאחו הוא להיות חומרו וכל כחותיו נשמים אל השכל ולעבוד עבודתו ולא ימרהפיו כי בזה הדרך ינהג השלימות והכלית וזה נחייב כי זאת התכונה נקנית לעם הישראלי בכללו בהיותם בגלות בבל וזה שהגלות הוא מחליש החומר באופן היותר שלם שצפניו והענין שקיום החומר ר"ל הנבנת כוחותיו הוא ממילא לאדם הדברים המחזיקים הנפש החיונית כגון הכבוד והשררה והלחמן כי בזה התחוק והתגבר הרוח החיוני וכחותיו והנה הגלות מקנה הפך אלו הדברים כי הוא מקנה לישראל הקלון תחת הכבוד ובה נחלש הכח החיוני' וגם הדברים המחזיקים בנפש האומה הם בהיות לאדם זרע דגן חירוש ויהי' לרוב והנה הגלות ישראל בעירום ובחוסר כל וזה כונת אומרו ית' תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובצבוב לב וגו' ועבדת את וגו' יצאה מה שאמרנו והנה ישראל כבת חמטאש הוא בהמאל להם המחזיקים נפש החיונית והם השמחה ועוב לבד שהשמחה היא המפרה והמרכה נפש החיונית והיא נמשכת מן הכבוד והכניעות וגם היו להם דברים המחזיקים הנפש האומה והוא אומרו מרוב כל ובה נבו אחר החומר ולא עבדו את ה' וביאור כי הגלות היא להם

הם נהרות נרד מה שנתקרב מהמאות שהם חוכה על האדם ועוד יש בה בחינות רבות מאל בענין זה מפני שבני אדם חלוקין במדוחם לכך דינם חלוקין לכמה בחינות חורין רבים וסדקים ועקרבים הכל משנע אל שבע לזה נפרעין ממנו ולזה כל עקרב ועקרב ממונה על מעשהו וכך כשהרשע נכנס וגזר דינו ביד מלאכי חבלה מוליכין אותו אל חדר המיוחד הנריך ואל סדק הנריך ואל העקרב הנריך ולפעמים שחטא פעמים הרבה ממיחין אותו ומחייה אותן כדי שיטעום העונש שיורר פעמים שטעם העצירה ולפעמים שעבר עבירות הרבה מוליכין אותו מחור אל חור או מסדק אל סדק או מעקרב לעקרב כפי שינוי הטאיו והכל במספר ובמקד מלמעלה והכל צריך ואין דבר לבעלה והכל לטהרם של אדם ולטובחו שאין לך מזוהם נכנס לבית המלך אלא אחר כלות ימי מטרשו אחר טהרתו ומש"ל :

נהר י לבאר סוד גיהנם ויצר הרע :

הענין כי סדר העצירה עבירה נעמה כיצד יצר הרע הוא גיהנם אליהו ממונה על גיהנם והענין כי יצר הרע יש בו כוחות רבות כח לפחוח על"ו וכל כוחות אלו הם כח זה אילו כח וכן יש בו אולרות אש זה השונה מזה כנ"ל להענין במספר כחותיו כי אוחס הכחות שבו הם הם המפתים הם המענישים הם גיהנם שהכל אחד ולזה כאשר יתפתה האדם אחר יצר הרע הרי הגביר כח גיהנם ונכנס בקליפות להעניש על ידן וכל אוחס הכוחות דבוקים בהיותו חטא בהם ודבקות אוחס הקליפות עמו הוא רועש חטאו באשר הוא שבו מחטאו אוחס מרציו עליו פלוגי חטא זה ולפי' הם שם"ה כוחות הגיהנם להעניש והם שם"ה רשמים לרשום החוטא כזכר והיינו סוד אומרו בפ' ויאל שרחה לאדם באשה יפה והיינו לפחוחו ועולה ומסעין היינו הרועש המרציו ויורד וטובל נשמה ומעניש בגיהנם כזכר וענין הרועש והכרוז הוא אומרו חקוקין על עצמותיו אחר שכלה הבשר ונשאר רועש עד קבלת עונשו ובענין החטא והפגם צעשייתו כן אמנם חקוקו בחשונתו והוא טהרה היותר נכונה שכל טהרה העונות ומיני טהרה הם ג' האחד חשונה ויסורין וכיוצא בה' מיתה וגיהנם הב' בגגול וכל אחד קשה מחבירו היותר טובה שכלם החשונה ממש כמו שהגבירו במעשיו כן מבטל כוחו במעשיו מדה כנגד מדה וממש מכנה אש הנצטר בעבודתו. ויש עון פגם גורם בנפש וזהקן בגיהנם ויש עון פגם בספירות ונתקן בגלגול ויש שרריך חיקון בגלגול ובגיהנם. אמנם בתשובה מוחה הכל ומתקן הכל. וסוד אש גיהנם הוא כי החיות שהם מיכאל"ל גבריאל"ל אוריאל"ל רפאל"ל וכל חיליות הקדושות שחתח ממשלתן הם יוגקין הדין ואש הגבורה מלמעלה וקיומם באש שהם מן האש ומזוהם אש ומתמזיה דהיינו השמרים הדין הנשפע לחיונים נעשה והר דיור שהם כוחות הדין משתלשלים אלו מאלו עד יתקרב אל השחר פנים מקום שאינם קדושים שאין אור הקדושה שופע אליהם ואלו הם יצר הרע וגיהנם. והצדיקים הם טובלים צנהר ולא בסוף סאלו ותחתית וכיוצא אלא בסוד כניסת' לקודש עוברים דרך שם לעצילה המכר ואינם מצטערים אלא כשיעור הנגהש מן הנשמיים והיינו אומרו גם כי אלק' בגיא גלמיה

למעט תהפסע עד סוד זכר וקבה כמזכר במקום אחר ועתה כאשר הנשמה תחנה בהנהגה רעה דהיינו שהדבק בחיצונים והטמא עצמה מיד הספירה העליונה נפגמת מפני שבאשר הנשמה הדבק ברע ישלע הרע שבדבק זה וישתקש ברובות העליון ויעורר משם סוד חושך ופגם וסילוק אור החיים משם והרי הספירות פגומות בחושך זה ושחרות זה שהוא סילוק ההשגחה העליונה ומי הספירה אור המולבש בהם וכיון שהחשך שם מיד הדיוט שם וכיון שהדיוט שם מיד החיצונים שם שכל יחיתוס אינו אלא בנבזרות והוא הפגם המזכר המיד בכל מקום ובכל זמן שהנשמה נפגמת שזינו זוכה אל הקודש דהיינו ששהיה נבדלת מן החיצונים ונכנסת אל הקדושה הפגם הזה בספירה לכן היתה עלה העליונה לתקן הענין זה ע"י שפע הדיוט בהם על האדם ואלו הדיוט יושפע על האדם בניהם ויהיה נידון לא מפני זה יתוקן פגם הספירה מכל וכל מפני שהפגם לא יתוקן אלא ע"י שתחלש הנשמה אל הגוף ושם יאכל פרי מעשיו והדיוט הם והוא ממכל ומתקן הספירה ע"י ב' עיניים האחד ע"י הדיוט הנשפטים עליו בענין בקצרות שים במיעוט בנים עד ירכה עוונו והוא מתנהג בחסידות ומתוך שלא קיים החורה בעושר מקיימה בעוני וזוהי ירכה הספירות העליונה ויחקקם ולזה יהיה סוד טורה בגלגולים מפני שהוא נוגע בכבוד גבוה ותיקון עליון זה דרך כלל למציאות הפגם אמנם דרך פרט הספירות הנפגמות ממש התגלגל עם הנשמה לפי מה שיהיה בח' האדם שנשמתו או שהוא מבינה או מן החכמה ויתגלגל בגלגול ראשון בחסד או שני בגבורה או שלישי בח' כך ממש תחפסע התגלגל החכמה או הבינה של הספירות האלו להפסיע שם סוד הפגם ההוא ולתקן המעוות לבסם המזכר בספירה היא כדי שתהיה נחקקת הפגם ההוא בספירה אחרת המשל בה ה' הגלגלו בחסד ופגם שם ויתגלגל בגבורה הגה החסד בזה ה' הגבורה ושם התגלגל וישפיע הפגם אשר בה עד יתוקן עניינה שם זה כלל למציאות הגלגול וטעמו כמזכר בחיקונים והמפתח לכל כי כפי שיעור מקום חציבת נשמה ואצילות מן הספירות העליונות כך שיעור הפגם שפגם מפני שהפגם חלוי בהשפעת שם הנשמה כמזכר ומש"ל :

נהר מן לבאר מאות כרת הנפש :

הגה הנפש שאינה נכרתת היא כלין הנעוץ בחרץ השואבת לחות הארץ והוא רענן והיינו דכתיב שחוליס בביה ה' והנכרתת אינה שואבת חיים מן החיים העליונים אלא היא חיה מכח השפע הנחלק לחון מקום בחינת עמידתה ושם היא שפעתה כח מזון גשמי או רוחי לפי מציאותה והרי היא מצטמקת ורע לה שאינה חיה מאור לפי מלך חיים שבמזון ההוא שנשפעת לה אינו מקיים אותה ומתאחזה כי מזון המסוגל לה משורש קיומה נסתלק ומלת כרת ממש מורה על זה כעטיעה שבכרתה מן האילן חיותה ממש והנה הכרת בשני גוונים או כרת החליט או כרת זמני הכרת הזמני ב' גוונים או שנדחה לזמן עד שנטעת במקום אחר או עד שתחזור במקומה ממש והענין כי לפעמים יתגלגל אדם במציאות

להם הפך זה מדה כנגד מדה כי יהיה להם דברים המחלישים נפש החיונית והוא ההכנעה והשפלות והיינו אומרו ויחן עול ברזל וגו' וזה שארז"ל יפה עניותא לישראל כוודא סומקא לבוס' חיוורא וגו' והכונה מה שאמרו כי בגלות צבל יחלשו כח החומר ויגבר השכל ומש"ל :

נהר יג לבאר סוד מעם לעונש הנשמה והרוח :

אין ספק שהנשמה אינה חוטאה מזד עצמה אלא מזד הגוף ח"כ ה"ך יחמירו על הרוח יוחר מן הגוף שתהיה נטרדת על עונשה ממקום מנוחה כמזכר בזוהר הרומה והיה ראוי כיון שהגוף שבת וינפש מעונשו שגם הרוח השוב אל אלהים אשר נחמה והטעם נאמר שאף גיהנם אינו שורף ולא מתלהב היצר הרע ברצונו או במעט אמנם יתעבב האש הזה כל זמן שסיבתו קיים דהיינו הגוף הלהב צאח ביצר הרע לעבירה אבל אחר שהבשר כלה אין כח בניהם להתלהב שברי מה שהשפיע הבשר הזה כבר כלה משני שבכר כלה הבשר והענין שכל מין נחפס מזהו האדם מורכב מנ' מינים האחד הוא אלהי הקדוש דהיינו רוח אלהים אשר בקרבנו והמין השני הוא טמא ומטונף והוא החומר שבו הוא משכן הנחש ואין הנחש נכנס אל הרוח אלא מפאת הגוף ושם מטעיה לרדוף אחר הנשמיים ודרך שהנחש חופס בו להחטיאו הוא הדרך שהפסם בו להענישו וכל זמן שהבשר הזה קיים יש מבוז אל השפן כאן ונכנס אל הרוח דרך הבשר כילה הבשר אינו שולט בו עוד שאין לו דרך שם לבא ולזה אחר שכליה הבשר נשאר עתה הרוח אל גזירת מעשיו אם יענש אם יכנס אם ידחה והנה השכר יהלק עתה לג' חלקים יש לדיק שמשעו פובים וענש על מיעוט עונו וסבל עונשו ונשמתו בנ"ע של מעה והגיע עונת הנשמה לעלות והרוח יואל מגיהנם נקי ופהור אחרי הורידים אוחס ומיד לדיקים יולאס לקראתו אוחס שהם בני גילו ומקבלים רוחו אל ג"ע ההחיות שמה מיני שמחות וכן מקבלים נשמתו כשהיא עתה נפלה מג"ע של מעה לג"ע של מעלה ועדיין פובלת היא בניהר דינור מחלאת הגוף ויש לדיק שבזולת עונש גיהנם מענישין אותה שידחה מג"ע כך ימים או כך שעות ויש רשע שנחתיב כליה ואין לו טובה אלא רוחו נשקף ונעשה אשר החת רגלי לדיקים והכונה שאינו זוכה למדרגת קדושה אלא מדרגת א' ר שאינו עושה פירות דהיינו הקליפה דקה החת כפות רגלי הדיקים ודאי שהיא קליפה חיצוני ושם נקשרה ואינו נקשרה ואסילו במדרגות אשר יש בחי' זה אל הרוח כי הנפש היא נכרתת מכל וכל ומש"ל :

נהר יד לבאר סוד הכרת והגלגול וסוד הגיהנם :

הענין כי כל הענינים הנמשכים מן הספירות העליונות כולם מושרשים בספירות לא במציאותם למעט אלא בבחינת רוחניותם ודקותם למעלה ולזה כל זיווג וזיווג כאשר יעורר אור הספירה להוליד הנשמה הגה מציאות' מושרש בספיר' העליונות בתחמה הם במחשבה ר"ל היותו מחשבות רוחניות וצבייה הם במעשה כי משם סוד אצילות נשמה להשתפע

לֹא זָכוּ בְנֵי עֵבֶר וְהֵם בְּאוֹתוֹ חָזַר מִזִּמְמוֹתָיִם עַד בָּא עִתַּי פְּקוּדוֹתָי וְהַטַּעַם שִׁים בְּיָדָהּ פֶּסֶס שְׁאֵין גִּיהֶנֶס מִלְרַפּוֹ אֲלֵא לִירֹפּוֹ בְּגִלְגּוֹל ע"י עֵוִי וְחֶלֶם וְעַפְסָה וְכוּיֹאֵל מִן הַגִּזְרִיתוֹת הַקּוּדְמוֹת הֵל הַנְּשֵׁמָה קוֹדֵם בּוֹאֵה שֶׁעַל זֶה רָמְזוּ רַז"ל עֵיפָה זֶה מֵה הָהָא עֲלֵיהּ גְבוּ וְהַטַּעַם שְׁאֵין פִּרְחָסָה בְּגִיהֶנֶס הוּא מִפְּנֵי שְׂסוּד לִירֹפּוֹ גִיהֶנֶס הוּא כְעֵין מֵה שְׁעָתָה נֶעֱלֵר כִּי הַנְּשֵׁמָה שִׁעוּר קוֹמָה וְהַפְּסָס בֵּה יִהְיֶה חֲפוּי הַבֶּשֶׂר הַתַּם הַמְאוּס בְּחֵי הַשְּׂרֹפָא גוֹרְדוֹ וּמַעֲמִידוֹ עַד בֶּשֶׂר חֲפוּי וְהַכְּהֵס וְהַבְּכָר הַמְאוּס הַזֶּה שְׂרֹפָא פֶּסֶס הַנְּשֵׁמָה חֵין גִּבְרִידָתָה מִן הַנְּשֵׁמָה אֲלֵא עַל יַדִּי גִיהֶנֶס וְכוּי שִׁעוּר שְׂכָהֵדָה מִן הַעֲבִירָה יִהְיֶה שִׁעוּר עֲמִידָתָה בְּאֵשׁ גִּיהֶנֶס עַד שֶׁשֶׁס יִגְמוֹר עַל חוֹב לְבָבוֹת אֵחַ חוֹבוֹ וְכֹאֲשֶׁר חֵלָא הַנְּשֵׁמָה מִגִּיהֶנֶס חֵלָא כֹּלָה מְלָאָה פְּעֻסָּה וְהַבְּרִיתוֹת מִהַבְּכָר הַמְאוּס נִשְׁלַח מִמֶּנָּה וְנִשְׁלַח מִקּוּם הַפְּסָס גּוֹמֵל דְּכָךְ מִשְׁל • וְהִנֵּה כֹאֲשֶׁר חֲשָׂר הַנְּשֵׁמָה בְּרַמ"ח אֲבָרִים שְׂבֻבָּהָה שֶׁלֵּה קִיימָת חֲנֻסָּה לְבָע וְכֵס וְזִכִּיר הַקְּבָ"ה אֲרוֹם שְׂמֵשׁ עֲלוּיִן דְּהֵינּוּ אֲדוּר הַחַיִּים מֵאֵד הַבְּכָר וּמִשֶׁס הַתְּרַפָּא הַנְּשֵׁמָה בְּנָ"ע חַחְחוּן וְאִשִּׁי בְּשַׁעַת רְפוּאָתָהּ סוֹכֶלֶת שֶׁס לְעַר בְּחוּךְ ג"ע כְּזוֹכֵר עֲבוּדָא בְּהוּאָ יוֹקָא וְיִהְיֶה הַמְשַׁל זֶה מִמֶּס אֵל נִגְעֵי בְּנֵ"ל וְחַל מִחֵן מְכֻוֹת שְׂגִיהֶנֶס הוּא גִבְרִידָתָה הַמְאוּס וְהַבְּאֻס בְּלִבָּד וְגו"ע הוּא רְפוּאָתָה הַמְכוּוֹת וְהַבְּכֻרֹת • וְהִנֵּה גוֹדַע שְׂבַנְמֵי חֵין חֲסֻרוֹן אֲדָר מַעֲלֵה אֲרוּכָה בְּלָל כִּיֵּד אֵם יַחֲסֵר יַד אֲדוּ רַגְלֵי אֲדוּ זְרוּעֵי אֲדוּ עֵין אֲדוּ לֶשׁוֹן אֲדוּ נִחִיר חֵין לוֹ תִקְוָה בְּרְפוּאָה וְזֶה הַנְּשֵׁמָה שִׁנְדוּס בֵּה חֲסֻרוֹן כְּגוֹן שְׂגִדְלָה אֲשַׁמְתוֹ עַד לְשִׁמְשֵׁי עַד שְׂנַפְסָה הַאֲבָר הַהוּא שִׁעוּר שְׁאֵין לוֹ תִקְוָה אֲלֵא לְעֻקוֹר הַאֲבָר הַהוּא מַחֲמַת הַהוּא מְאוּס אֲדוּ בְּאֻס אֲדוּ ב' אֲבָרִים אֲדוּ ג' הֵיךְ אֲפֻשֶׁר לְהִקּוֹן בְּגִיהֶנֶס שְׂהֵרִי יַחֲסֵר הַאֲבָר הַהוּא מִכָּל כָּל וְהַשְּׂמֵשׁ לֹא יִרְפָּא מִחוּסְרֵי אֲבָרִים כֹּלָל וְזֶה יִשְׁכַּח שִׁיבָלָה עֹנֵס גִּיהֶנֶס וְלֹא יִגְמוֹר שֶׁס אֲלֵא יֵאָד בְּאֲבָרָיו וְלִגְמוֹר תִּתְגַּלְגַּל בְּעוֹלָם בְּעוֹלָם וְחַל חַחְחוּן הַנְּשֵׁמָה בְּכָל אֲבָרֵיהּ וְזֶה עַפְסָה הַגִּלְגּוֹל שֶׁל הַעֲבִירָה מִפְּנֵי שְׁאֵין גִּיהֶנֶס מִתְקַן אוֹתָהּ וְזֶהוּ שְׂאֲמַרְנוּ שְׁאֵין כָּל עֲבִירָה מִתְקַנָּת בְּגִיהֶנֶס אֲלֵא שִׁים עֲבִירוֹת שְׂחִיקוּסָה בְּגִלְגּוֹל נוֹסֵף עַל עֹנֵס גִּיהֶנֶס וְלֹהַגִּלְגַּל כָּל זֹהֵמָה מִיַּד בְּלִי גִיהֶנֶס בְּנָ"ע יִרְאֵה שִׁנְבּוֹר הַרַע מֵאֵד אֲלֵא יוֹדוּעִים בְּגִיהֶנֶס שִׁיבָל הַרַע וּמַתְגַּלְגַּל לְהוֹסִף הַעֻבֵד וְלֹהַתְּרַפָּאוֹת אֲמִירוֹן לְהַתְּרַפָּאָה מִמִּסְבָּבוֹ נַחִית עוֹן וְכֵן נִזְכָּר בְּחִיקוּסָה אֲמִירוֹן בְּכָן לְהַתְּרַפָּאָה מִמִּסְבָּבוֹ נַחִית לֵה בְּגִלְגּוֹל וְחַמִּישׁ •

נִהְרַי יֵן לְבָאָר סוּר מִיְנֵי גִלְגּוּלִים וְסוּר הָעֶגְל :

דְּעֵינִי דַע יֵי אֲרַבַּע בְּחִינוֹת יֵשׁ עֲבוֹלֵס הַשְּׁפָל וְהֵס דּוּמָס וְזִמְמָה וְנִשְׁלַח חֵי וְהֵאֲדָם וְהֵס זֶה לְמַעְלָה מִזֶּה וְדַע כִּי גַם דְּדוּמָס יֵס בּוֹ חַיּוֹת וְרוּחַנְיּוֹת שְׂאֵס לֹא כֵן לֹא הֵיךְ הַעֲפָר מוֹיֹאֵל זְרַעִים אֵם לֹא יִהְיֶה בּוֹ חַיּוֹת אֲמַנָּס חַיּוֹת הַזֹּמָת הוּא לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ וְחַיּוֹת הַבַּעַל חֵי לְמַעְלָה מֵהֶם כְּגוֹדַע וְחַיּוֹת הָאֲדָם לְמַעְלָה מֵהֶם כְּגוֹדַע • וְהָעֵינִן הוּא אֲחֵר שֶׁהַנְּשֵׁמָה הוּא קְדוּשָׁה וְעַשְׂמָה פְּעוּלוֹתֵי כְּבַעַל חֵי כְמוֹ הַבְּהֵמָה וְהַלֶּכֶת אֲחֵר אֲכִילָה וְהַשְּׂחִיתָה וְהַמְשַׁגַּל לֵעַ כְּשִׁימוֹת זֶה הָאֲדָם יַחֲזוֹר וְיִכְנַס נִשְׂמָתוֹ בְּנֵ"חַ וְאֵם הֵיךְ וְיִחַר רַע וְיִרְדּוּ לוֹתוֹ מִתְּהַלְלֵי הַהוּא מִתְּהַלְלֵי לְקוּס הַמְאוּס וְכוּיֹאֵל לְהַטִּיב אֵל הַדּוּרוֹת הַחֵלּוֹ הַנְּשֵׁמָה בְּנָ"ע וּמַחְנֻנָּתָה בְּנוֹן לְמַטָּה וּמַתְגַּלְגַּלָּתָה • אֲמַנָּס הַעֲפָק כֵּאֵן אוֹתָם הַנְּשֵׁמָת אֲשֶׁר

אֲחֵד וְלֹא הַלְלִית עוֹקְרִים אוֹתוֹ מִן הַבְּחִינָה הַהִיא וְנַטְעַת בְּבַחֲמִיהָ אֲחֵרָת לְרֹאשׁוֹ שְׂמֵחַ יִלְחֵחַ וְבִין עֻקְרָה לְנַטְעִיהָ מִמֶּס דּוּמָה לְאִילָן הַהוּא נְטוּעַ בְּאֶרֶץ בְּשָׂדֵה נְעִיעוֹת וְיוֹנֵקָה מִלְחוֹת הַאֶרֶץ וְלֹא הַלְלִית בְּסִירוֹת עוֹקְרֵין אוֹתָהּ מִהַלְרָץ הַהִיא וְנוֹטְעֵין אוֹתָהּ בְּמִקּוּם אֲחֵר וְבִין עֻקְרָה לְשְׂחִילָתָה חֵינּוּ יוֹנֵק לְחַוֹת הַאֶרֶץ וּמִצְטַמֵּק וְרַע לוֹ כִּךְ הוּא מִמֶּס עֵינִן הַנְּעִיעוֹת לְנַפֶּס וְרוּחַ וְנִשְׂמָה עֲבוֹד שֶׁס נְטוּעוֹת בְּבַחֲמֵיהּ נְעִיעַתָם הֵם יוֹנֵקִים מִמְקוֹם נְעִיעַתָם מִהַלְרָץ הַעֲלִיוֹנָה שְׂפַטָּס וּמוֹטוֹס קִיוּמוֹס • אֲמַנָּס בְּגִיהֶנֶס נְעִיעֵרִים מִמֶּס עַד שִׁנְטַעוּ בְּמִקּוּם אֲחֵר מִצְטַמֵּקוֹת וּמַעֲנוּת בְּרַעַב וְזֶהוּ הַכְּרַת הַזִּמְנִי הַהוּא בְּשִׁינּוּי מִקּוּם • אֲמַנָּס אוֹתוֹ הַהוּא לְזִמְנֵן עַד יִבְלֵה יוֹמִים כִּךְ וְכִךְ חוּן מְנָ"ע וְכוּיֹאֵל הֵרִי זֶה כְּרַת זִמְנֵי אֲבָל נַטְעַת בְּמִקּוּמָה מִמֶּס לֹא בְּשִׁינּוּי זֶה קָל מִן הַרְאִשׁוֹן מִפְּנֵי שֶׁהַנְּעִיעִיהָ בְּאֶרֶץ אֲחֵרָה שִׁינּוּי הַמְקוּמוֹת גוֹרֵס לֵה שִׁינּוּי הַמּוֹזֵן עַד שִׁרְגִיל עֲלָמָה בְּמִקּוּם הַהוּא וְיִשְׁנֵה עֲבַעַת אֵל הַלְּבַחֲמִיהָ הַהִיא הַעֲלִיוֹנָה וְסִיגוֹן וְסִיגוֹן זֶה קֶשֶׁה לֵה מֵאֵד • אֲמַנָּס הַנְּטוּעַת אֲחֵ"ב בְּמִקּוּמָה מִמֶּס חוֹזֶרֶת אֵל עֲבַעַת וְחַל מִזְנֵה וְחַל מִזְנֵה זֶה נַח לֵה וְחַל מִמְשַׁל זֶה מִשְׁל הַנְּעִיעוֹת יוֹכֵל הָאֲדָם לְדַעַת לְעַר הַנְּשֵׁמָה אֲדוּ הַרּוּחַ אֲדוּ הַנְּפֶס הַנְּכַרְחָת כְּמָה וְכְמָה הוּא לְעַרָה בִּין נְעִיעִיהָ לְנַטְעִיהָ וְהַנְּכַרְחָת לְעוֹלָם כְּמָה קֶשֶׁה מֵאֵד עַד חֵין קָן רַח"ל יֵשׁ עֲבִירוֹת מַחֲיִיבוֹת כְּרַת עֲבוּרֵי"ז לְבַד הוּא מִפְּנֵי שֶׁהַנְּפֶס מוֹנִיעַ אֵל בְּחִינוֹת סוּלוֹק הַשְּׂפַע מִן הַהַחְחֻוּסִים וְכֹאֲשֶׁר הַפְּסָס מוֹנִיעַ לְמַעְלָה כְּבוֹד הַרוּחַנְיּוֹת נִכְרַת מִן הַרוּחַנְיּוֹת לְפִי שִׁעוּר הַפְּסָס הַהוּא כִּךְ שִׁעוּר כְּרַת אֲשֶׁר לוֹ וְלַפְּעַמִּים יִשְׁעָה חִיקוֹן שְׂחָקוֹן לְמַעְלָה וְלֹא יִכְרַת הַנְּפֶס וְיִכְרַת הַגּוֹף מִפְּנֵי שֶׁלֵּא תִיקוֹן לְנַטְעָה וְכֵן פ"י בְּחִיקוּסִים שֶׁס פֶּסֶס וְנַחֲחִיבֵיב כְּרַת לְמַעְלָה וְלַמַּטָּה וְהַקּוֹן בְּסוּד הַקְּרָבָן לְמַעְלָה וְנִשְׁאָר לוֹ פְּסָס הַנְּשֵׁמָה הַחַחְחוּן נִכְרַב עֲלָיו וְנִכְרַת וְקָבַל עוֹנָסוֹ וְלַמַּעְלָה נִהָקן וְחַמִּישׁ"ל • וְכֵהָ הַלְלוּי הַחֵי"י זֶלֶ"ה כִּי לֹא נִזְכָּר כְּרַת רַק בְּנַפֶּס לְבַדָּה לְהוֹתָהּ מַעוּלִים הַעֲשִׂייהָ בְּקִלְיוֹת וְלִכֵּן יֵשׁ בֵּה כְּרַת אֲבָל בְּרוּחַ וְנִשְׂמָה שֶׁס מְבִרֵי הַיִּרְיָה בְּהַכְּרַת הוּא שִׂחְחוּקוֹ כִּי חֵין שֶׁס הַגְּבוּרָת קִלְיוֹת כְּמוֹ בְּנַפֶּס דְּעִשִׂיהָ וְכוּיֹאֵל הוּא שִׂיבוֹל לְהַחִיקוֹן וְחֵין הַפְּרַשׁ רַק כִּי יֵס מִתְּהַקִּיב מִהַרָּה אֲדוּ אֲחֵר כְּמָה גִלְגּוּלִים ע"ל •

נִהְרַי יֵן לְבָאָר סוּר גִּיהֶנֶס וְהַגִּלְגּוֹל וְסִינּוּי :

דְּעֵינִי שֶׁהַנְּפֶס מִשְׂחַלְחַת בְּנִלוֹת רִאשׁוֹן גִּלְגּוֹל אֲחֵד וּבְגִלְגּוֹל הַשֵּׁנִי חֵין נַפֶּס מִשְׂחַלְחַת כְּפִכְר פְּסָקָה הַזּוּמָמָה • וְהַרּוּחַ לְבַד מִשְׂחַלְחֵין וּבְגִלְגּוֹל הַשְּׂלִישִׁי מִשְׂחַלְחֵין לְנִשְׂמָה לְבַדָּה • וְהָעֵינִן שִׁים חֲחָא וְעוֹן וְשַׁעַת עַל הַחֲטָאִים הַנְּפֶס מַתְגַּלְגַּל • עַל הַעֲשׂוּתִים נִשְׂמָה מַתְגַּלְגַּלָּתָה • וְהֵינּוּ וְנַפֶּס עֲבַס שׂוֹלְחָה אֲמַנָּס פֶּסֶע יִיעַע לְמַעְלָה שְׂפַטָּס בְּאֵם עֲלִיוֹנָה • וְדַע כִּי לֹא כָּל הַנְּשֵׁמָת יַתְגַּלְגּוּ וְלֹא כָּל הַנְּשֵׁמָת יִכְנַסוּ לְנָ"ע אֲלֵא הָעֵינִן שִׁים נִשְׂמָה שְׂפַטָּס עוֹנֵה יוֹקוֹן בְּהַכְּנָסוֹ בְּגִיהֶנֶס וְחַל יִכְנַס לְנָ"ע וְיֵס נִשְׂמָה שִׁיכְנַס בְּגִיהֶנֶס וְיִטְרַךְ אֲחֵר כִּךְ לְכַנּוֹס אֵל הַגּוֹף בְּגִלְגּוֹל וְלֹא חֲנַסָּה אֵל ג"ע אֲלֵא יֵשׁ חֲזַר יְדוּעַ בְּאוֹתוֹ חֲזַר הוּא מִקּוּם אֵל אוֹתָם הַעֲחִידִים לְהַתְּגַלְגַּל וְזֶהוּ הַמְגוֹלְגַל הַהוּא מִתְגַּלְגַּל לְקוּס הַמְאוּס וְכוּיֹאֵל לְהַטִּיב אֵל הַדּוּרוֹת הַחֵלּוֹ הַנְּשֵׁמָה בְּנָ"ע וּמַחְנֻנָּתָה בְּנוֹן לְמַטָּה וּמַתְגַּלְגַּלָּתָה • אֲמַנָּס הַעֲפָק כֵּאֵן אוֹתָם הַנְּשֵׁמָת אֲשֶׁר

יקח חלקו וכל אחד מתקן חלקו כזכר • וזוה יובן הפסוק כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם ר"ל על הנשמות של לחם אלא ברוחניותו שהוא הניצויות הקדושות שהוא מולא פי ה' כאומר וישח בלפניו נשמת חיים ור"ש כי הנזיר אל עיר ימים רבים וגו' שהאל יחז' מדבר עם מלאך המות שהאל ומספין לחדם למעלה ור"ש כי הנזיר אל עיר שהוא האדם הלחם בעשיותיו והאלה בעץ שיש בחיבור מגולגל שום רוח לא הלחם את עצה כי האדם עץ השדה לבד מפניך במצור ר"ל אותו העץ הוא ממש האדם לבד מפניך במצור ששפיכת שאתה רודף אותו והזיקו הוא נכנס במצור ההוא לשמור עלמו ממך • והענין שהרוח הולך נע ונד בחוק כף הקלע בורח מן השטן ומכניס עלמו בדומם או בצומח המקום הגזור עליו והראוי לו וזה כשנכנס צנוף אינו יכול להזיק לו • ור"ל חבין הפסוק חסך אפי"ס וגו' ר"ל פסוק ומולפת דגך וגו' פי' שכלית הצומח והאלה ושבעת וגו' שהוא שביעת הנפש מן הנאבד ממנו תחוסף הניצויות המובלעים בחיבורו שהם דגך וגו' דגך ממש • ונתיי עשב בשךך לבהמהך ור"ל והאלה ושבעת שהיא שביעת הנפש מן הנאבד והמנו השמרו לכס אם לא השמרו דברי תורה והכרתם וגו' ועלם את הנשמות וגו' שישאר העולם יבש וההלך לא חתן את יבולה ויהיו הניצויות מובלעים בחיבורו והוא ואבדחתם מהרה כי זה הוא האיצוד שלהם ח"ש רז"ל גדול יום הגשמים כקבוץ גליות כמו שיבאר לקמן בע"ה • והם חתיה הנשמה יותר רעה יורידו אותה לדומם והאדם שיש לו קורבה עם נשמתו מתקן אותה ומולא אותה מהמארים האלו כי היותר קשה שנגלגולים הוא בלגול האבן דומם יבש שלא ילא ממנו שום חושתו זה שאמר חבן מקור חושק לאלה אותו רוח מקומו וכמו נבל ששחמר וימת לבו ויהי לאבן שבה בנגלול כנגל שהיא נשמת בלעם ולזה יונם ויומזכרום בניו עשו את העגל כמו שהבאר לקמן בע"ה • ודע כי ח"ן בורג נברא בעולם שאינו מן בירור ה' המליכס כי המובחר ממנו באצילות והיותר גרוע היותר בביראה היותר גרוע בצורה והיותר גרוע בעשייה והיותר גרוע בהקליפות • והנה יש ד' בחינות בעשייה הנזכר הדומם והצומח והחי והמדבר • והאדם הוא המובחר בכלם ואם יוכשרו מעשיו הוא עולה ממדרגת אדם עד המלאך כי זה הוא סוד הבירור כי הגדוקים על ידי אצילותם מתקנים ומצדיקין כל הדברים שהם סוד פסולת ועבירות והם מתתקנים מבחינת הדומם עד בחינת האדם גמור • אמנם הרשעים להפך זה כי אדרבא חלק האדם מורידין אותו עד בחינת הדומם • ויש רשעים שגומים על ידי עונם כשומותו להגלגל בעלי חיים שאינם מדברים כי כל כך הם כמוערים ונזיזים כמותם • ויש רשעים שעל ידי עונם מתגלגלין בצומח • ויש רשעים שמתגלגלין בדומם כמ"ש למעלה • ודע שהמגולגלים בבחינת הנזכר הם עומדים שם בנגלול זמן קצוב שנגזר עליהם עד ימרוק חטאו שגורם לו זה הגלגול וככלות זמנו עולה עד למדרגה אחרת ומתגלגל בצעלי חיים עד זמן קצוב ואח"כ יגלגל באלם • ודע כי אופן בלגול באלם הוא בא' משני פנים הא' או דוגמת אלו הרוחות שאנו רואים שנקבצים בגופות בני אדם ומדברים שם בחוסם ומספרים כל הקורות אותם כדודע ר"ל או הוא באופן אחר כי הם מתעבדים באלם כדודע עיבור ומתדבקס

שהוא אסור שמה וזהו הטעם האסור והמותר כי כאשר יגיע הזמן הקצוב ונחקן אותה הנפש אז היתה מותרת לאכילה ואם עדיין לא נהקנה אסור לאכול משחיטה כי יחילד בהסימני טרסה וקרא טרסה כי עדיין היא מובלעת בהונה שאין יכולה לאלח כמו הטרף הצלוע צפי החיה ולזה אנו שוחטין את הבהמה בסכין כשר בלא פניהם כדי שלא ירגיש המות של דיני השחיטה וממשה דברים המפסדין אותה הם מפורדין בסוד גדול שעי' הדינים אלו והסכין בדוק יהיה ראוי לקרב לאכילת אדם להדמות לבשר אדם כי כל מה שיעבור על האדם בעת יציאת נשפו יעבור גם עליה כמו שנבאר והענין הוא כשמלאך המות שוחט אותו אס הוא לדיק וכשר שוחט אותו בסכין בדוק וזהו רשע שוחט אותו בסכין פגום שיעשה אותו נבלה וזה אומרנו יחיו מחיך נבלתי יקומו וגו' מחיך הם המחים שביחיטה יפה הם הגדוקים יחיו אמנם הרשעים שהם נבלתי יקומו לבד בלי רוח כדי שיראו בטובת הגדוקים וזוה יקבלו עונשם • אמנם הגדוקים הנמורים שהם כמו אבות העולם אפילו שחיטה בסכין בדוק אינו מערית להם האל יחבדך אלא כדגים הנבראים בים שאמרה התורה שאספתן זו היא שחיטתן מה שאין כן ברשעים • וכמו שיש לאדם חיבור הקרב שחובטין אותו במקלות של אש ויעשו אבריו חתיכות כדי לנער הוהמאם כך הבהמה אחר עונש השחיטה מפשיטין את עורה ע"י יפות ונעירות ואח"כ מוחבין את בשרה אברים אברים ואח"כ מולחין אותה היעב כדי להסיר ממנה זוהמת הטומאה שהוא הרס כי הרס הוא הנפש האנוש החופשית היא תמות • וכמו שהאדם אחר כל עונשים אלו מוליכים אותו לגיהנם של שלג ו' הדשים ושפה חדשים לגיהנם כן אש כך הבהמה אחר שחותבין את בשרה מרחיטין אותה כמה פעמים במים ואח"כ מבטלין באש ואח"כ היא ראויה לאכילת אדם להדמות לחלק נשמתו וזה שאמר הכתוב כי חאוה נפשך לאכול בשר בכל אה נפשך פירש שכאשר חאוה נפשך להמשיכה אליו אותה הנשמה שמה אז חאלל בשר ולזה אמרו רז"ל עם הארץ אסור לאכול בשר לפי שאינו יודע לחקו ולפיקר קודם דור המבול שבעדין היה קלקולו של אדם לא נתקן כלל לכך נאסרו בבשר ואם הנשמה חתיה יותר רעה נמעשה חרד ותתגלגל בצומח וכאשר יאכל אותו אדם יחזרו ויתקנו אותם הניצויות • אמנם אם עדיין לא נתקן יתנום בעץ של ערלה כי עדיין אסור אותו הניצון ולא נתקן עדיין ולזה אסור לאכול ממנו • וכמו שנפש האדם עוברת עליה בגיהנם כמה עונשין כך יעבור על זה הניצון בצומח כי כמה עורה של ידי החבור יעלה לר"ן שהיא מעלה כי חתלה הוא הקצירה והיא כמו המיתה שחותבין אותה ואחר כך הדישה והבכירה והעמיתה והרקודה והלישה ואח"כ האפיה שהוא בתגור שהוא כמו גיהנם של אש שגריך אפיה בתגור עד שיקרא לחם שעל ידי עונש התגור שהוא כמו גיהנם של אש אז יהיה ראוי להוציא ממנו חלה שהיא אפילה מעולה לכהנים שעל ידי התגור יעלה לר"ן שהיא מעלה רמה וכן ג"כ ע"י הביכורים והדומות ומעשיות ולקט שכתה וסאה והחלה והמוציא ואחריו ד' נרכות שעל ידי אלו המצות יתוקן הניצון לעלות להדבק בנשמת אדם • והענין שצורעים ודגן העניים יש להם חלק והכהנים והלויים כל א' מהם

אז מהגלגל בו ועולה כל אלו המדרגות ביחד והנה אפשר גם כן להתגלגל במלח ונקרא צומח ולכן אמרו רז"ל הנוטל מלח מן המחצב חייב משום קוטר ואין קצירה אלח בצומח • ויש מגולגלי' במים ולפעמי' יתגלגל האדם מצומח לאדם כגון העשבי' ויאכלם האדם ויש כמה מיני גלגולים • והנה הזדקוק בעת אכילה מהקנים אוחס המגולגלים ואם האוכל אוחס יהיה אדם רשע אפשר שיפגום אוחס ע"י מעשיו ואפשר שהמגולגלים יזיקו אותו ויעיבו אותו ויפטיאורו רחמנא לנאן מכל פגעים רעים שפוגעים שאין לך רנע שאין בהם כמה מקרים לאדם בעת אכילתו ובעת שתייתו • אמנם הזדקק לא די שאין המגולגלים מזיקים אורו אלא אדרבה מההקנים על דו ולכן ראו לאדם לתקן בעת אכילתו ולא לאכול כמנהג הבהמות • אמנם מי שהוא עם הארץ אינו מתקן שום מדרגה כלל ולא די שאינו יכול לתקן שום מדרגה הרחוקה ממנו הרבה אלא גם הקרובה אליו אינו יכול לתקן כמו מי שהיה מגולגל בצ"ח ותגלגל בו שאינה רק מדרגה אחת על כל זה לא יוכל לתקן כלל ולזה הסור לאכול בשר אבל שער דברים יכול לאכול כי אין מעשישין אותו רק על שאינו יכול לתקן אפי' מדרגה אחד • ודע כי התלמידי חכמים שיודעים בחורה ואינם יודעים בחכמת האמת והקבלה בסודות החורה אלו יכולין להעלות המגולגלין מדרגה אחת והוא מצ"ח לאדם • והיודעים חכמת האמת והקבלה יכולין להעלות ב' מדרגות והוא שהם מצומח לאדם והמופלאים בחכמת האמה מאד מאד אלו הם יכוילין להעלות אפילו מן הדומם לאדם וצוה יובן מאמר רב חסדא שאמר אבא לא בעניויהי אבלי ירקא ולא בעתירותי אבלי ירקא לאמר באתרא ליעול ירקא ליעול בשרא והנה הדבור הזה לא יאות אלא לכנפים הזוללים בשר וח"ו על קדוש כזה הדברים האלה וע"כ אין הדברים יוצאין מידי פשוט • אמנם הדברים הוא שאין עני אלא עני מן החורה ומן המצות ולכן אמר רב חסדא כי לא בעניויהי פירוש בחיותו עם הארץ קודם שהיה חכם בחורה ולא בעתירותי פירוש אחר שנתחכם בחורה מעולם לא רצה לאכול ירקא ולדבר הצומח והעשעש כי בשהיה עני שהוא עם הארץ לא היה יכול בודאי להעלות מצומח לאדם ומכל שכן שלא היה אוכל בשר כי עם הארץ הסור לאכול בשר • וגם בעתירותו שהיה חכם והיה יכול להעלות אפילו שני מדרגות כגון מצומח לאדם לא היה רוצה להעריח עצמו לאכול ירק ולתקן שני מדרגות ביחד כי לרוב תיקון גדול ולכן היה אוכל בשר כי בעבור מועט היה יכול לתקן מעלה אחד ולתקן כמה גלגולים של אותה המדרגה אמנם אם יסגע המגולגל במי שאינו יכול לתקן כגון מגולגל מצעלי חיים בחדש עם הארץ או מצומח בחדש ת"ח שאינו יודע חכמת האמת הנה יזיק לו מאד ויפחתו בכל דרכיו וימנעוהו מכל המצות והוא סוד שחראה כמה זדקקים ויש להם איזה מעשה רע שאינם יכולין להפטר ולהמנע ממנו והוא לטעה זו הנזכר כי פגע בו מגולגל אחד שהיה דרכו בצוותו העבירה והוא מרגילו כמנהג בצוותו העבירה • ולפעמים יתגלגלו בחדש כמה גלגולים ביחד רחמנא לנאן ולשזון וחמ"ל מהר"י זל"ה וע"י מה שכתבתי לעיל בעין הקורא גבר ת"ו :

בו בהסתר גדול • וכאשר האדם יהיה זדק ויעשה מעשים טובים גם המגולגל ההוא יזדקק ויתקן שם על ידו • ואם ח"ו יתעל האדם ההוא אז גורם רעה לעצמו ואורו עיבור מטייע לדרכך רע כי כמו שהבנתם הזדקקים מתעבדים בחדש על ידי זכויותיו וגם מטייעים את האדם לדרכ טובה • גם האדם החופא גורם שיזדקק בו נפש רשע ומטייעו לדרכ רע • ודע שמי שמתגלגל בדומם אין לו זמן לעלות להתגלגל בצומח רק בזמן ידוע בד' חדשים אמעשים של השנה שהם אב אלו חשרי חשון ואם נשלא הזמן הקצוב להם בד' חדשים הנזכרים הוא עולה ומתגלגל בצומח והם לאו אינו עולה עד ל' חדשים אמעשים של שנה הבאה וכן המתגלגל בצומח זמן עלייתו להתגלגל בצעלי חיים הוא בד' חדשים ראשונים של השנה והם ניסן אייר סיון תמוז והם לאו אינו עולה עד ארבע חדשים הראשונים של שנה הבאה וכן המתגלגל בצעלי חיים זמן עלייתו להתגלגל בחדש המדבר הוא בד' חדשים אחרונים של שנה והם כסלו טבת שבט אדר ואם לאו אינו עולה עד ל' חדשים אחרונים של שנה הבאה • וכבר ידענו כי ערב רב הם עשו את העגל וראשי הערב רב יונס ויומזכירום שני בניו של בלעם הרשע והם אשר לקחו ע"ה ואשר השליכו טם של זהב וגו' • וזריך לידע מה כוונת בני בלעם בעשותם את העגל הזה ומה הנאה להם בזה • אמנם הענין הוא כי הלא כבר נודע אצלנו כי בלעם הוא פסולת הוזהמא שי"א מדרגה שהוא שורש משה וזה שאמר יודע דעת עליון גם ערב רב הם ג"כ סוד הפסולת של הדעת כי כן ער"ב ר"ב בנימטריא דע"ה אך אינם כ"כ זוהמא כמו בלעם • ודע כי לכן ובלעם ובעור ובניו של בלעם הם משורש אחד כי לכן הוליד בעור ואחר כך נתגלגל לכן בבלעם וכלם היו משפטים גדולים ודע כי נשמת בעור אביו של בלעם היה מתגלגל בצומח והיה המיד בצוותו התגולגול ולא היה יכול לנאח משם ולכן בני בניו שהם יונס ויומזכירום ראו להעלותו וכן כל הערב רב ראו בזה כי קרובים הם אליו ולכן נמצאו בחותו מעשה הרע ההוא וראו כי אי אפשר להוציאו משם כי אם על ידי שיחשיו את ישראל וע"י קטרוז זה שתגבר הקליפה ותוכל להוציא את בעור אביהם משם וגו' ולכן השליכו לאש טם של זהב כחוב בו עלי שור כדי שעל ידו יעלה גם כן נשמת בעור אביהם המגולגל בצומח ויתגלגל בצ"ח שהוא השור ההוא העשה על ידי כפייתו ויעלה מדרגה גדולה עד שיעשה אלוה עליהם ולא יא עשה וזאת ואתר אביו אלהי' אלהי' שהיה בו כח בעור הרשע ושם רשעים ירקב הנהון חוך העגל ההוא על ידי כפטים והרשע ההוא היה אומר אלה אלהיך ישראל וזה שאמרו רז"ל שהאליהוה עשבים כמ"ה שבצבית שור אוכל עשב פירוש כיון שהוא היה מגולגל חוך עשבים שהם צומח לכן היה אוכל עשבים המתקן משם נשמתו המגולגלת שם וע"י אכילתו אוחס יאזרו אבדו מאבדיו השור והנה ענין זה היה בחדש תמוז כי אז הוא חדש אחרון מן הד' חדשים שבו נשלמו המגולגלים בצומח להתגלגל בצ"ח כ"ל • ודע כי לפעמים מתגלגל האדם מדומם לאדם כיצד הרי שהיה מגולגל במעט עפר וגם לאורו עפר חוך תבשיל ואכלו האדם הנה

נהר יח מודיע כי יש כמה מיני גלגולים וכפי
הטאו של אדם כך יתגלגל :

הנה הרשעים אחר פטירתם הם נעשים בגיהנם ומתקברים
והטעם לפי שהאל ית' רואה שכל גלגול וגלגול יעשה
הרבה עבירות יותר מזכות לזה אחר שרואה שפעם הזכות
הזריכות לו אינו מגולל והעבירות שלו מתקיים בגיהנם
אך הצדיקים והתכמים אינן יכולין לכוונם לגיהנם כמו אלטיפע
אחר ולכן זריכין להתגלגל בעולם הזה למרק חזיה עון ודע
כי הצדיק מוכן אחר פטירתו לשלוח במעלות ואינם שוים כי
החלה ימרק קצח עונותיו ואז יתן לו מעלה אחד ובשיראה
להעלותו מדריגה אחת יותר גדולה יענישוהו וימרוק חשאיז
היותר קלים וקפנים כדי שיעלה שנית * אחר כך מענישין אותו
על דקדוקי מצות כחוש השערה כדי להעלותו במעלות האמיתיות *
ודע כי רוב בני אדם לא ימלטו להתגלגל כל כך זמן בכל
מיני הנבראים כדי שיקבל עונשו בגוף ונפש כי צריך להגשימו
כדי שסכול וירגיש הצער על עונשו ולכן אפילו הה"ח והצדיקים
יש בהם קצח מי שתגלגלו בכמה מיני גלגולים הנזכרים מחמת
שכח לידם עון גדול ולכן לא די זה אלא גם אחר כמה שנים
שנחו בעולם הגא כשרוצים להעלותם יותר חזרים שנית להענישם
כזוהי ואין להחריך באלו הפרטים כי זה חסדי רחמנותא ועיני
בשר לנו עיינין דסתימין * והצדיקים כדניאל וכדוד המלך ע"ה
הוצרכו להבשר שינוחו בע"ה ולא הוצרכו להתגלגל כמ"ש ואתה
לך לקן ותוהו וכבוד אמר והיכה נפש אדני זכורה בצרור
החיים ועל כל זה מנינו איך היה ירא ומצער כל ימיו מן
הפחד הזה כמו שאמר לולי האמנית לראות בטוב שה' בחלק
החיים קל וחומר לשאר בני אדם ועל כל זה מנינו שדוד ישב
ז' שנים אחר מיתוהו שלא נכנס לירושלים של מעלה למחיתו
העליונה וכו' ואין לנו להחריך במקום שאמרו לקצח * ודע כי
אין שום אחד מאלו הגלגולים שאין לפיו כרוז שמכריז עונשו
ובגונו כל אותו היום של אותו הגלגול הנזכר עליו * גם
יש עמו מלאך שוער אחד המחניקו בתוך המים או הגלגול
הוא ואין ספקדים ממנו עד השלום עונשו * גם יש לפניהם
ג"ד אחד שדינן אותו בכל עת ומשנים אותו מעונש לעונש
כפי הדין הראוי לו ומש"ל מהאר"ז זלה"ה :

נהר יט בסוד הגלגול :

יכפר עונותיו הראשונים וכבר קדמו לו זכות מצות מן זמנו
הראשון וגם חלק שלוקח עמה ממצות שעושה ניצוץ זה וזכה
הוא לשלמת וכה דרכה בכל הגלגולים עד שיושלמו ניצויו
עד הרגלים וכדון ית' חשיח * ודע כי בעיני העבירות
שעושה עמה אין לזה הניצוץ עונש עליה רק מן הזכות כי
היא מסייעת עמה במצות דוקא וגמלא כי כל הנפש היא
מהתגלגל בכל חלקיה אמנם מה שצריך לזה הגוף הוא אותו
חלק הניצוץ שהוא ובו חלוי העונש * אמנם בסוד היבוס
מהתגלגל כל חלקי הנפש בעצמה לצורך עצמה והענין כי
המתגלגל מחמת עבירות שלו תקנה ביסורין וכיוצא אך מי
שאין לו בגים ולא הצליח כלל ועיקר והרי הוא כאלו אינו
וצריך להתגלגל הוא עצמו בגוף השני הזה והוא גוף העקרי
ולא ישוב בעת החתיה אל גוף הראשון ולא יזכה רק אל
אחיו רוח דשביק ציה בלתיחיה וכמו שזכרו בעיני הנפש
כן ג"כ נוהג בחלקי הרוח והנשמה ג"כ * ודע משארז"ל כי
הרשע אינו מתגלגל אלא עד שלשה גלגולים הוא סוד נפש
המתגלגלת החלה לבדה ג' פעמים ואם בפעם הג' לא
התחיל לחקן שום חיקון ואז נכרת הנפש והוא לגמרי :

אמנם אם התחלה לחקן אז חוזרת להתגלגל אפילו חלק
דור ודע שאם בגוף הראשון עסק הרבה בחורה
ולא נשאר לו רק דבר מועט להשלים הנה איש כזה ודאי
שכל מה שעסק בחורה ומצות הגוף ודאי הכל הוא לצורך
חיקון נפשו לבד והנפש תחזור בגוף הא' עקריי כי ה' הוא
השאל' לבד ולזה נ"ל שזה היה שמחת רב ששח כשהיה עוסק
בחורה אחר חדאי נפשי לך חנאי לך קראי והענין הוא כי
רב ששח כבר היה בגלגול ראשון אדם גדול כי היה גלגול
חסיד בבא בן בועז אמנם נתגלגל על גבול מועט והיה עבד
על גופו כי יגע לריק לכך היה אומר על נפשו חדאי לך
נפשי פי' אני הגוף איני יכול לשמוח על שאני קורא בחורה
רק השמחה היא לבדך כי לך חנאי לך קראי והכל לתועלתך
ולא לתועלת הגוף הזה כי חשה תחזור בגוף הראשון ולא
בגופי זה ודע כי המהגלגל בשביל הבנים הראשון ינפש רוח
שאינו כזוכר ולא כשיחזור להתגלגל ויכרתו לבא ינפש רוח
ונשמה שלשם יחד כי הוא דומה לבנין חדש זה אם יעשה
מעשים ראויים יזכה אל ג' חלקים נפש רוח נשמה חדשים
ודע כי מי שהוא חוזר להתגלגל מחמת שלא היה לו בגים
ואפילו יהיה כשמעון בן עוזי שלא הוצרך להתגלגל על בגים
עכ"ז כשיבא להתעבר בבירה אדם להתגלגל בבירה חיקון אחר
שחשב ממנו לו לתועלת חתרים א"ל לבא יחיד כי הלא הוא
פגא דגופא וצריך לבא בשיתוף אחר בככרת אמנם כל שאר
הגלגולים אינם יכולין להשיג ביחד נצ"ח רק החלה יתגלגל
נפש עד שחזקת וימות ואז התגלגל הרוח לבדו וסוד
הנפש מתגלגלת עמו בסוד עיבור לבד להשלימו וליקח ממעשיו
העובים ולא מן הרעים כנ"ל וכן בשמחה וכו' ודע כי לפעמים
אפשר שיזכה אדם אל כל ג' נפש רוח ונשמה בפעם אחד
זה כאשר התגלגלה הנפש לבדה החלה אם אז היא מודרכת
חלה כ"כ יש לה תקנה כי כשישן בלילה ומפקיד נפשו ביד
הש"י ע"ד נפשי אוחיך בלילה כמו שכתבתי אצלנו או נפשו
נשאת למעלה בסוד צאר בסוד מ"ן וכשהוא נשור משנתו נכנס

מזד נדב ואזיהו שהם משרת קין ואז ישבו כל א' לשרשו וזה מה שגראה לי מהרי"א ז"ל"ה :

נהר ב לבאר סוד הגלגול והעיבור :

הענין כי תחלה תבא הנפש מיום הלידה ואם יוכשר מעשיו יזכה לרוח ציום שנת י"ג ואם יוכשרו אז מעשיו יושר תבא אליו הנשמה בשנת העשרים ואם לא יוכשרו מעשיו ישרו הנפש והרוח בלתי נשמה ולפעמי' לא יזכה אלא אל הנפש לבדה ונשאר בלתי רוח ונשמה ואח"כ נשארים הרוח והנשמה בחדר מסוהר ר' דוד והקבלה התגלגל הנפש כל כך עד שזדוקה כל זכרה ואזיהו יכולה לקנות רוח עד אשר תגלגל פעם אחרת אשר נתקנה ואז תזכה אל הרוח הראשון שלה ואחר כך התגלגל הרוח והוא כ"כ פעמים עד שיתקן פנים הרוח ג"כ לגמרי ואז יצ"ח מהתגלגל פעם אחרת עד שתתקנה ואז ישיג אל הנשמה ותגלגל כמה פעמים עד שיתקנו נפשם ואז אין צורך עוד לגלגול ודע כי אחר שתתקנה הנפש ותגלגלה עם הרוח תתקן את הרוח אם יעשה חיזה עון ופנס ברוח חיזו נקרא פנס כנפש כדו שנאמר שצריכה נפש להתגלגל עוד פעם אחרת יחידית והפנס הוא הוא לרוח בלבד עד שיתקן וכן הדיון בנשמה שאחר אשר נתקנה הנפש והרוח ותגלגלה עם הנשמה לתקן את הנשמה אין הפנס יהיה אלא אל הנשמה לבדה כנ"ל לגבי רוח י' ודע כי לפעמים יהיה כ"כ שתתקנה הנפש את מעשיה שאין צורך לגלגול כלל ותשאר למעלה במקומה ואז הרוח יבא בגלגול מלוכב בנפש הגר עד שיתקן ואחר כך יבא בגלגול עם הנפש ג"כ כדי לקבל את הנשמה עד שיתקן את הנשמה ולפעמים יבוא ג"כ הרוח לבדו עם הנשמה ויתחברו שלשתם יחד למעלה והנה אותו נפש הגר להיותו שכן הנפש הגר צהאי עלמא ויכל להתעלות במדרגות הנפש הנזכר והיוו שכינים בזההו עלמא ג"כ ודע כי לפעמים תבא תגלגל הנפש לתקן ההקול תהיה כל כך מתתקנת ומנשרת את מעשיה עד שיהא זוכה אל מדרגות ואז אין יכול' לרוח שלה כי ראוי לדעת כי אין שלשתם או צ' יכולין להצטרף בגלגול אחד אם לא בחיפון גדול כל אחד ואחד לבדו כנזכר א"כ זאת הנפש שתתקנה עד שראוי לקבל הרוח והנפש ממל' דע כי אז כפי הזדקנות ומעלה תיקון הנפש יהיה אז צנוב ההוא בחיים חיותו ותגלגל נפש אחד מנדיק אחד אשר כנר השלים לגלגולו ולא היה צריך להתגלגל ואז נכנס שם והיו סוד העיבור ונעשה אותו נפש הצדיק במקום הרוח אל נפשו י' ודע כי לפעמים יתגלגלו הנפשות עד אצרהם וכיוצא או כמה רבינו עליו השלום וכיוצא ויתגלגל שם בסוד העיבור כנ"ל כפי ערך זיווך הנפש יהיה וכן אפשר להיות שיזכה הנפש הזאה בזמנים זה אל הרוח מן הרמות הראשונים עד הצבות כנ"ל והכל תלוי כפי ענייני מצות האדם ההוא כי יש מצות רבים להשיג נפש ויש מצות להשיג רוח ולפעמים יתעבר שם נפש חיזה צדיק ואח"כ זוכה יותר ומתגלגל שם נפש צדיק אחד יוח' גדול מן הצדיק הראשון והוא במקום נשמה כי נפשו מתלבטת בנפש צדיק הראשון אשר הוא במקום רוח ונפש זה הצדיק השני יקיה לה במקום נשמה ודע כי לפעמים יתקן כל כך עד שישגי

בו הרוח לבדו וזה נמשך לו כאלו נתגלגל פעם אחרת והולך ומשלים הרוח וזאת הנפש נפשו ותהיה מרכבה אל הרוח ואז אפשר להיות שיהיה יחד בנמה הנוף וכן הענין בחלק הנשמה כי יבא הרוח והנפש ואחר שנתלמה אז יבואו נפש רוח ויעשה לה מרכבה י' ודע כי מה שזכרנו שלא יכול המהגלגל לזכות בנפש רוח ונשמה ביחד היינו דוקא לפי מה שהשיג פעם אחד סוד נפש רוח נשמה ואחר כך פנס אותה ולזה כשיצטרך להתגלגל אחר כך לא יוכל לחזור לקחת נר"ן בגלגול אחד י' אמנם מי שתחלה לא זכה אלא לחלק הנפש לבד והוא פנס אותה והוצרך להתגלגל אז אפשר להשיג י' נפש רוח נשמה יחד בגלגול אחד והנה הוא יורם את הראשון ולוקח ממנו נפשו ורוחו ונשמתו ואין הראשון רק אותו חלק הניצוץ שהיה הוא שזכה בו י' אמנם אם לא זכה זה השני אח"כ מהגלגלים בגלגול כפול ר"ל כי הם מתחברים עם ניצוץ נפש אחרת ואחר כך חוזרין אל הראשון וגו' ודע כי אחר שחין בדורות אלו מי שיזכה אל הנשמה ולא אל הרוח והם צריכים לתקן א"כ צריך יעשו י' וביאור כי הנשמה שחיה יכולה לשרות בו בנשמה היא מתקנה נפש הגר כדי להשלים על ידו ולעמוד לבד משתתפת עם נפשו ממש ודע כי יש יכולת בנפש או ברוח או בנשמה לעלות ולקנות ניצוץ נפשו ורוחו או נשמתו אשר הם למטה בקליפות ויש להם תקנה על ידו וזהו סוד עשרה הרגוי מלכות ב' ע"י הרבותם זכו ללקח כל הניצוץ שתחתיהם ולהעלותה אל מציאות יותר מובחר לתקום י' ודע כי כל אחד מהניצוץ של שורש הנשמה צריך לקיים כל הרי"ג מצות כי אין כל אבר שאינו כולו מכלל א' חיזו דומה מי שכבר קיים שרשי כל המצות אע"פ שהוא לא קיימם למי שלא קיימו עדיין מן השורש שלו ודע כי המצות שאינן יכולין לקיימם בעולם הזה כמו הקדושות וכיוצא הנה לזה צריך להתגלגל כל אותם שלא קיימו מצות אלו אחר שיבנה בית המקדש במהרה בימינו קיימם י' וזה שאמר ר"י בן אלישע כ"ג כשהטה את הגר בליל שבת לכשיבנה בית המקדש צריח תשאל שמינה י' אמנם שאר המצות כמו יבום וכיוצא אין יכולה בחדם לקיים אם לא שהקדוש ברוך הוא אזה אותם לידם הנה כאשר חיזה אדם שבה לידו מצוה זו ולא קיימה צריך להתגלגל להתקיימה לפי שבה לידו ולא עשהה אבל מי שלא בא לידו יתעבר בזה ה' דרך עיבור ולא בגלגול ממש ואז יקיימנה י' ודע מי שנתגלגל מפני שנתעלל מלקיים את המצוה ולא קיימה זה יותר מובחר וכל שאר יתחא אבל מי שבה לידו לנשות מצוה ולא עשהה עבר עליה זה והוא חיזו מובטח שלא יתחא ומי שלא נשלים בכל הרי"ג מצוה במעשה צדיבור במחשבה יתגלגל בהכרח גם מי שלא עסק בפרד"ם שהם נפשו רמו דרום סוד חוזר להתגלגל לקיים כלם י' ודע כי על ידי חטא קין והבל ואדם ותוה נחערבו כל הנשמות זה עם זה ולזה ימלא נפש אחת מקין ובהם עם הרוח של הבל וכדומה בזה מצד הנשמה והנה כשהיה הרוח שבה במעלהו אל הנפש ויתקן האדם את נפשו אז יכול אותו הרוח לבא בו אע"פ שאינו מסוב הנפש וזה יהיה עד ביאת משיח אמנם אחר כך ישבו כל אחד לשרשו כי זה הנפש של קין ילך אל הרוח של קין וזה הרוח של אדם ילך אל נפש האדם וזה סוד והשיג לב אבות על בנים וגו' כי ענין זה יעשה אליהו כי אליהו היה בן כי רוחו היה מזד אדם ונפשו

מהגלגל צנקה וזה א"ח הוליד אש לא שחטעבר בו נשמת נקה אחה ולזה נ"כ א"ח שהזכר מגולגל צנקה יוליד זכרים כי הלא האיש והאשה זכרים ואשה כי חוריע חביב נ"כ לפעמים אוחה אשה שנחטעברה בזה הזכר המגולגל בנוף הנקבה הגה בעת ההריון כשחלד אז חלגלל אוחה הנקבה של עיבור הולד ההוא ומהיה הנקבה ואז אפשר שחטלגלל ואז בשחחזור ללדת אוחה צריך שחטעבר עמה נשמת נקבה אחרה או שחמוה אוחה הבת שילדה ותחזור ולהחטעבר בה וגו' ודע שמה שאנו אומרים שנשמות הנדקים ורומיהן הם צלות ומחטעברות נשמות האדם לפייע בעולם הזה אינם הם עצמם כי הם למעלה בצלור החיים אלא הבורא יחנך אך אותו הרוח שנשאר מהם בכל בחינה שצ"עירה הם שיורדים למטה ומחטעברים בחדם לפייעו ומש"ל :

נהר בא לבאר סוד הגלגול וסוד נשמה חדשה
ובלתי חדשה :

דע כי כל הנשמות שנשארן מאדם הראשון ונסלו בעמקי הקליפות אלו הם ישנות לגמרי ויקראו גלגול ראשון וכאשר חיזה נשמה מהם תחזור בעולם ותחזור ותמות נקרא אז מגולגל ב' פעמים וכן כיוצא בזה עד כמה פעמים . אמנם אוחס שנשארן בחדם הראשון עצמון הם אשר יאלו מהם קין והבל ומעצמות הנשאר לחלק אדם אך שם היה מאוחס שנשרו איברייו ולזה קין והבל להיות שלא נשרו רק נשארן בו בחדם לכן גדולה מעלתם אחר שחוקנו יומר משאר השרשים ובפרע בענין זה כי לא יחשבו הם לגלגול אחר רק עדיין זה בכללות אדם הראשון ובלאו לא נשרו ממנו וכאשר יבא חיזה ניצון מהם לעולם זה יקרא נשמה חדשה בבחינה אחת כי עדיין לא נתלקה לניצויות ספני עצמן אך אש אחר שצאו פעם א' ותמו כאשר יחזרו לבא יקראו מגולגלים פעם א' ודע כי הנשמה החדשה האמיתית זה יוכל לבא לעולם ולהשיג בפעם אחד עד נשמה לנשמה דלצילות כפי מעשיו צקלות גדול ואם חפץ בפעם ההוא משם והלאה יקרא מגולגלת רק אינו יכול להשיג הרוח רק עד י"ג שנים ואילך והנשמה מכן עשרים ואילך וכן הולך עד שקונה נפש רוח ונשמה דלצילות כפי שניו אמנם בחי' קין והבל והיא אשר נקראת נשמה חדשה בלד מה כנ"ל נאשר ילא ניצון ממנו בעולם הזה הם היו חובל להשיג בפעם ההוא הראשונה נפש רוח נשמה ונפש דלצילות ולא יומר והעטם לפי שנחלק מאדה"ר זיכרה עלאה ולא נשאר בו רק הנפש דלצילות לבד ובוה יש יחרון לזאת הנפש של שושן קין על הנשמה החדשה כי היא יש לה יכולת להשיג כל זה קודם חטום הי"ג שנים . ודע כי הנשמה החדשה גמורה וכולין לבא לה כל החלקים נר"ן זה אחר זה כפי השנים וכלם יחד בנוף א' ויעשה הנפש משכן אל הרוח והכות אל הנשמה אל מי שבה משורש קין והבל א"ח לא לקבל הרוח אחר שחוקן נפשו אש לא בליה ע"י יבום כי יולאת הנפש מן האדם אחר חקונה בעת השינה והולכת לה ובצוקר נכנס הרוח אל האדם ומצ"ח עמו נפש הנר כדי להיותה משכן אליו עד שחוקן הרוח נ"כ ואחר חקונה בזה הנפש ושורה ונקשרת עמה ואחר כך אי זהה יחיר יולאת נפשו ורוחו וצלה הנשמה עד שנשלמת ומתקנת ואחר כך חוזרין שם שלמות אך קודם חקונה אי אפשר להם לבא כלל וגו' והיינו סוד הנדקים גמורים שמתים

עוד לרוח נדיק אחר יורח גדול מכלם והוא בחינה רוח ממט יוכל להיות עד שישיג אחר הצרחה איביו עליו השלום כי כפי בחינתו תוקן והנפש ההיא חזקה להשיג נשמת נדקים הראשונים עדי חכלית האחרון ומש"ל דככל דרזא אית כנוונא דלצרחה יחאך ויעקב ומשה וגו' . ודע כי ענין עיבור זה הוא לב' פנים הא' הוא ע"י עיבור נפש הנדיק ההוא חוזרך הנפש ההיא דוממת הנדיק ההוא וחובל לעולם במעלות הנפש הנדיק ההוא . גם כפי הנדיק ההוא נ"כ זוכה ממעשה המצות אל הנפש הזו כיון שפייע את האיש להודק וזשאר"ל גדולים נדקים שאפילו במיהתם זוכים להפנים . ודע כי גם אחר שנחלגלו הנפש והרוח ונתקנו שניהם אז גם כן כפי הזדככות מחטעבר עמם נפש נדיק אחד או רוח או נשמה והיא להם במקום הנשמה שלהם גם עתה יש כמה פרטים דוממת מה שכתבנו לעיל בהיות הנפש לבדה וכן הענין לפעמים אחר גלגול שלשם יחד אשר כפי הזדככותם להחטעבר שם נפש או רוח או נשמה נדיק אחד לבד כנ"ל ודע כי הנדיק ההוא אשר נחטעבר שם הוא קרוב לשכר ורחוק להפסד ואם יחמיד האיש ההוא בנדקתו נ"כ הנדיק ההוא יחמיד שכונתו עמו ואם חזר וקלקל אז הנדיק ההוא הולך משם כי אינו דבוק שם ממש כמו נשמת האיש בעצמו כי אינו שם רק בהשלמה ולזה אינו סובל כלל מיסורי הגוף ואינן מניעים לו כלל ועיקר . ודע שיש עיבור בחיים כי אש יש נדיק אחד דבור ההוא אש יעשה האדם מליט אשר כפי מהיחייבות אל הנדיק ההוא אז מחטעברות בו בהיות שניהם ביחד בחיים בסוד ותדבק נפש דוד ביהוה ונגו' ודע כי יש אנשים מחגלגלים על עבירה ויש אשר מחגלגלים על חסרון מצוה ויש שמחגלגלין לתקן אחרים ולזכותם והנה ראשון מהם קרוב לחטוא והב' מהם רחוק לחטוא אך הני' ודאי שלא יחטאו ולפעמים מחגלגלים ליקר בה זוננו ולפעמים שלקח בה זוננו וחטאו והעדרך להתגלגל וצא יחידו ולפעמים יש גם זנות ומצ"ח אחרו עמו וע"פ שיהא אינה צריכה להתגלגל גם זה לזורך אע"פ שאשחו אינה בת זוננו ודע כי האדם כשנא בפעם ראשונה והיה חדש ואז בזה זוננו עמו כנודע וכאשר בה לישא אשה או מזדמנת לו בת זוננו בלי שום טורח כלל . אמנם אם חטא אדם ונתגלגל והוא מאוחס שנחגלגלה אשחו עמו הנה האדם כזה כאשר ילא לישא אשחו כי יאש בת זוננו חלא על ידי צרה גדולה וקטנות כי יש לו מקטרגין ועליו אמרו קשה לזיווג כקריעת ים סוף ולכן חרחה כמה פעמים שיעשה זיווג אחד כרבע בלתי שום קטטה ויולא לאורה וזה יורה היותה בת זוננו ובסוד פעם ראשונה ויש זיוונים שיש בהם כמה קטנות רבות ומניעות גדולות קודם שיגמרו לעשות ואחר כך נמשך השלום גדול ואין עוד קטטה כלל וזה יורה היות זיווג שני . ודע כי הזכרים הם מחגלגלים וזהו חבל הנשים אינם מחגלגלות אבל באים בסוד עיבור עם ניצוץ נשמות ולכן הנשים מרובות מן האנשים כי כן הדינים מרובים מן הרחמים וזה אחד מארבע מאות איבעיות ששאל דוואג וחתיובל והעטם שאין הנשים מחגלגלות לפי שהאנשים עוסקים בחורה ואינם נכנסים צניהם ולכן צריכין אל הגלגול אבל הנשים הם נעשים צניהם ואינם צריכין עוד להתגלגל אמנם מחגלגלת האשה לפעמים בסבת בעלה כזאמר וילאה אשחו עמו כזכר כשנא . ודע כי הזכר

שמחים כי כבר תיקנו נפשותם ואינם יודעים להמשיך הרוח ומחכים כי כבר השלימו נפשם והיינו וימותו ולא בחכמה * אמנם בחי' הג' והיא שאר בני האדם שנקראו נשמות ישנים אין בהם שום יכולת בעולם רק לתקן בחי' אחד לבדו פי' הענין כי אם בא לתקן את הנפש הוא חלש ישלים נפשו וימות ויבא אחר כך הרוח שלו בגוף אחר ובהשלימו ימות וכן בגשמה ואם לא השלים יתגלגל כמה פעמים עד שישלים הנפש ואחר כך יבא הרוח בגוף אחד על ידי נפש הגר וכן הגשמה ואם הוא מאוהב שכבר תקנו נר"ן ומטאו והובא עמה בגלגול גם כן יהיה לו כדון המזכר ואם ביחוד תהיה לתיקון וזולתו ונפטם הראשונה שהיו הרבה אפילו עד הגשמה האילנות הנה עתה כשמתגלגל יכול ליקח כלם בבת אחת וז"ל אותן היונקי פהיו מופלאים במעשיהם והיה טעם לפי שבו יחד נפשם ונשמתם * והנה הגשמה האחרונה זריכה לקיים כל הברי' במות ה'ך המגולגל הישן אינה זריכה לתקן עתה רק אותה המצוה שהיתה חסירה ממנו לבד ולכן כל חכם וחכם מהראשונים היה והזכר במצוה ידוע ויהי משאר המצוה זה בצניות וזה בהסילין וכיוצא כל א' כמה שחבר לו כפי גלגולו והיינו סוד הרז"ל אבדך במה זכיר ועב' וגו' ודע כי בעל הבחי' הג' שהיא נשמה הישנה אפשר ע"י כוונה בעת נפילת אפיס יוציא את רוחו מן עמקי הקליפות ותבא לעולם בזה בגוף אדם אחר ע"י מן בעלמו ה'ך שורש קין והבל אי אפשר לבא על ידי אחרים רק על ידי עלמו לבד ולכן אי אפשר לרוח שלא יצאח אלעד השלום התיקון נפשו * אמנם בעל הבחי' הג' הוא עומד בשיקול גדול ובכף מאוזנת והוא שאם אותו שלקח הרוח שלו והשלים תחלה את הרוח אז בתחיתה המתיים הנפש והגוף ילכו מאוהב הגוף הפני שבא בו הרוח ה'ך אם השלים תחלה זה הגוף לא הנפש שיהי' יוכנסו בזה הגוף של הנפש * ודע כי אפילו תיקון זה של הרוח שהקנו אח"כ הנה הוא עומד בשקול והוא כי אם אותו האדם יזכה ויכל להמשיך כל הטוב של הרוח ההוא אליו והשאר האחר כולו רע וגו' וכל זה לא שייך רק בבחינת הנפש והרוח ה'ך הגשמה לא המלא כלל לעולם עד שיהוקנו הנפש והרוח וימותו האנשים שלקחו נפש ורוח ואחר כך תלא הגשמה לעולם וחמ"ל ממנהא"י זלה"ה :

נהר כב לבאר סוד ירשי נר"ן :

דע כי יש נפש בעשייה ורוח ביצירה ונשמה בצבירה * ונפש באצילות במלכות ורוח בז"א ונשמה בצנינה * ונשמה לנשמה בחכמה דאצילות ואין לך שום שורש דאין לו שום חלק בבאו החלקים ודע כי רוב בני אדם אין נפש רק מן העשייה ה'ך יש בהם חלקים רבים כי הלא העשייה עממה נחלקת לה' פרצוסין אר"י"ך וזו"א וזו"ן * והנה האדם קודם שיהיה לו רוח מן היצירה לר"ך שיהיה ש"ל בכל ה' פרצופים דעשייה שאף על פי שיש מי שנפשו ממלכות שבעשייה ויש מי שנפשו מיסוד שבעשייה וכיוצא בזה על כל זה לר"ך לתקן כל העשייה בכללותה כדי שיקבל אחר כך רוח מן היצירה גדול מכל העשייה כלה וכן לקבל החלקים לר"ך לתקן האדם כל חלקו ורוחו בכל היצירה ואחר כך יוכל לקבל נשמה מן הבריאה ואין מספיק לו במה שיתקן שרשו לבד עד שיהיה ראוי אל כל העשייה וה' שיג' היצירה וכן בשאר העולמות * אמנם מי שלא יתקן רק

מלכות דעשייה הנה אין בו רק נפש מן נפש דעשייה ומי שתיקן גם ז"א דעשייה לא יהיה לו נפש ורוח דעשייה ואם התיקן גם עד הבינה דעשייה אז נאמר שיש נפש רוח ונשמה מן העשייה ומי שהשלים כל העשייה אז נאמר כי יש לו נפש רוח נשמה ונשמה לנשמה שהם יחדיה אחיה כנודע וכלם מן העשייה וכל זה קרוי נפש וה' זכרה לרוח מן היצירה וגם שם שייכות כל המדרגות המזכר ואין להאריך * ודע כי מי ששרשו במלכות דעשייה לעולם נפשו הוא במלכות דעשייה ה'ך נפשו מודרכת מדרגה אחר מדרגה עד שתחלה עד הכתר דעשייה ועדיין שם בכתר יהיה בכתר המלכות ור"ך להזדקך עד שיעלה אל הכתר ממש אז יקרא מלכות דעשייה והטעם הוא שעולה עד הכתר דעשייה כי העשייה היא למטה בקליפות ולר"ך שיעלה מפחד הקליפות למעלה בכל מה שיוכל אך ביצירה צריאה אצילות אין הדבר כן רק מי שהשלים מלכות דעשייה וגם היה שורש רוחו הנה כאשר יתקן יותר ביסוד של יצירה אז יקבל רוח אחר מאד היסוד דעשייה ממש והרוח האחר נשאר למטה במלכות דעשייה וכן בעליוויו בהוד דעשייה ימות רוח של היסוד ביסוד היצירה ויקבל רוח אחר של הוד דעשייה וכן עד סיום היצירה כי אחר שתיקן נפשו בכל העשייה יש לו יכולת לקבל רוח בכל חלקי היצירה כלה וכן הענין בצבירה כבוד הגשמה ואין לר"ך לעלות לרוח הראשון למעלה כי אין שם פחד מהקליפות כמזכר וסוד הענין כי העשייה אינה רק ספירה אחת ולכן יכולת לעלות עד הכתר שבה ה'ך היצירה היא סוד ו' קצוות והס' ו' ספירות ממש ודע כי לפעמים אפשר להתעלות כל כך נפש האדם עד שיהיה נפשו מן האצילות וזה כי הענין הוא נפש מעשייה ורוח מיצירה נשמה מצריחה ומזכר ולפעמים יתעלה לנפש ממלכות האצילות רוח מת"ח נשמה מצבינה נשמה לנשמה מהחכמה ולפעמים שלשה מייצירה ולפעמים שלשה מבריאה ונפש מצריחה ורוח ונשמה מאצילות וכן כמה מיני פרטים עד אין מספר ואין להאריך והמסביל יבין * ודע כי כאשר נאמר כי הנפש רוח נשמה מאצילות או מצריחה וגו' אין כוונתנו לומר שאין לו נפש מאד דעשייה כלל כי אפי' השכינה מתלבשה בעשייה ה'ך הכוונה כי הלך העשייה מזדקק כל כך עד שאינו נרגש בעדך באור נפש היצירה ונקרא הכל נפש היצירה וכן הענין בכל הפרטים כי כשנאמר נר"ן מאצילות הוא בהתלבשות ב"ע רק שאינו עולין בשם והכל נקרא בשם אצילות * ודע כי לפעמים עושה אדם איזה מצוה גדולה ואז יוכל להיות כי יזדקק כ"כ עד שחשוב נפשו במדרגות הגדוק ההוא ולא לר"ך להשלים רוחו ונשמתו עד מאד עד שיהיו ראויים להלחם בנפש ההוא ואח"כ יהיה שקול במדריגת הגדוק ההוא ויעלה למעלה ששרשו נשמתו וזה נבטיע הגדוק ההוא * וזה מה שרציתי לבאר מהר"א זלה"ה :

נר"ך כב לבאר סוד נשמת צדיק בן רשע וגלות שבינה :

דע שכל נשמות כלם נפלו הוך עמקי הקליפות ע"י חטאו של אדם הראשון והנה בשום נשמה אחת יקרה הערך הוך הקליפות אינם מניחים אותה הנשמה ללאת משם מתחה ודע כי הם נזוונים על דעה * וסוד הענין ונס' סוד למה החיצונים המאויים כל כך להחטיא את האדם ולגרום חרבן ביה המקדש

המקדש ולהקעים את ה' ולהגלות שכינתו והענין כי החינוכים הם שירי זיהומא ממה שגבר מן הקדושה והם נקראים מוחא והם רוצים להיות והנה החיים הכפירה הקדושה והנה צעוד הקדושה היא בניהם יש להם חיות ומזון ושפט ושחין בנייהם הקדושה הם מתיים לכן בראותם כן הם עורחים להחטיא את האדם כדרך הטורח אחר מזונותיו כי כשהאדם יתעא אז יגרמו אל אוחה נשמה שחכום ברשומם ואז הם חיים על ידה כי הקב"ה ממקום קדושהו ממשך מזון לאותם הנשמות העומדות חוץ הקליפות ומשם ניזונים הקליפות והנה כשגברו העונות ונחרב בית המקדש גלחה השכינה בין החינוכים וסוד הדבר כי הנשמות שביניהם אינן יכולין ללאת משם ולכן השכינה שיהא אש אלה נכנסת שם והיא מלקחת אותם הניצוצות של הקדושה מבין הקליפות ומעת שנחרב בית המקדש עד עתה היא עושה מעשה זה ועד שהכלה ללקוט כלם עד סיום הרגלים שהם אותם שפגלו צעמקי הקליפות גם אותם הקח והנה השכינה צריכה אלינו כבוד הנו עוז אלהים וכפי מעשינו יש בה יכולת להזיא ואם היינו שבים בחשובה היה זה כח להזיא כל הנשמות ברעג אתן יכולין ללאת משם ולכן השכינה כביכול וכשילו כל אותן הנשמות ללאת אז האל ארש השכינה וימותו הקליפות כי אין עוד להם שום חיות ובהיות השכינה בחוכם הם מקבלין שפע לכן כל נגמחת להמשך את השכינה ואת הנשמות בגלות כדי שיהיו ודע דהחינוכים שבים נשמה יקרה הערך ביניהם הם ניזונים על ידה ואינם מניחים אותה ללאת משם כלל וכוננתה הוא לפניה בכל כחם כדי שתשאר תמיד בידם שם וראים אולי יבא שום זכות בזהו אדם להזיאה משם בעת זיווגם ולכן בברואים איה חכום פגום היווג פגום עד מאד הם נוחנין שם אותה הנשמה ומניחים אותה ללאת כדי שתחלקל ביהר ממה שהיה בידם ויהר פגומה מבראשונה כדי שהעמוד בידם ימים רבים והנה החס עובד כוכבים ואשרו עובדה כוכבים כמוה ודאי ואז בראות הקליפות מקום מעוקף ביותר כזה אז הניחו נשמה אברהם ללאת מזה ונכנסה שם ולפי שהשמה אברהם היתה ביניהם לכן נקרא גר זקן כי שרשו היה חוץ הקליפה והעומאה והענין כי סוד אברהם היה סוד אדם הראשון שעבד כוכבים ולכן נהגלגל בעיפת הרח העובד כוכבים לכפר עליו ודע כי חרה הוא פסולה של שורש נשמה אברהם ולכן נתגלגל הדבר לתקן על ידו וז"ס כמה ארשים גדולים לאין קץ וזמ"ל ממריא זלה"ה :

נהר כך בסוד הגלגול ופרטיו :

והם ב"ע ש"ד עבודת כוכבים וסומן גע"ש * והד' שהיא קשה מכון הכילות ולשון הרע * והענין כי מי שעבד גילוי עריות יתגלגל בגמל כחיב הכא גומל נשפו איש חסד הוא וחיב צעירות חסד הוא * ועל עבודה כוכבים יתגלגל כשכן מאי שכן שפנה אל אלקים אחרים ועל שפירות דמים יתגלגל בחיב כחיב צדוה ביער לחטוב עצים וכחיב יכרסמנה חזיר מיער ואם הוא שר או נסיה יתגלגל ככלב ודוקא אחד מג' העצירות חמורות שעליהן אמרו רז"ל יהרג ולא יעבור יתגלגל בזהמה שמהא ובפעם שנית בעבודה חבל בשאר כל העצירות אין שום בר ישראל מתגלגל בזהמה במאה אלא בזהמה עבודה ואפילו על רכילות ולשון הרע אינו מתגלגל אלא בזהמה עמו ה צניווי הרגלים צפון לר"ד רגל אחד ובענין רכילות צב' רגלים וסוד הרמו הפסוק הולך רכיל מגלה סוד איש רכיל לא נאמר אלא הולך רכיל וכחיב לא חקך רכיל בעמך לא הדבר לא נאמר אלא חקך רכיל לרמוזו כסופו להתגלגל בזהמה חסירה רגל או יתרה רגל וחוק מאלו הד' עצירות לא יש עבירה שמתגלגל בזהמה עבודה אלא חשעה עשר עצירות לבד וכנגדן יש חשעה עשר שינוין צעריפות שאינן מטעם מוס כי אינם בגלוי גם אין החיות הלוו צה ואפילו חבן צפירות אולם משום שינוי ועטם היסוכן הוא כי יש י"ט מיני עצירות חמורות זולת הד' המזכר וכנגדם יש י"ט מיני שינויים צעריפות והם אסורים ובשביל עבירה אחד מהם יתגלגל בזהמה עבודה שיש זה צעריפות אחד מהי"ט ואלו הן חסרה המרה נמלא צ' מרות * חסרה הקיבה נמלאו צ' קיבות * חסר הכרם נמלאו צ' * חסר המסם נמלאו צ' * חסר ביה הכוחם נמלאו צ' * חסר אחד מן המעיים נמלאו צ' * חסר צדקה האורות נחלשו האורות * הוחרבו האורות * נמלא הריאה בלי חימוך האורות * חסר מקצה הריאה * חסר אחד מן הרגלים או יתיר והנה בשביל עבירה א' מהי"ט המזכר התגלגל בזהמה עבודה בעלת עריפות א' מהי"ט המזכר ודע כי שמונה עריפות יש מחיים והם דרוסה * נקובה * חסרה * נעולה * קרועה * פסוקה * נעולה * שבורה * וסימנך דין חק"נש"ר ר"ל שתיקן דין חק קנס לנפש * ודע כי ל"א עריפות מה' עריפות חלוין צ' עריפות מה' המזכר חוץ מחסירה ובצריפות חסירה נמלאו צה י"ט מיני עריפות צ' מהם שהם אחד חסירות רגל צ' יתירות רגל אלו ה' עריפות מהחשבות עם ה"ל"א עריפות היוצאים מה' עריפות ששארשים שהם דרוסה נקובה נעולה פסוקה קרועה נעולה שבורה ויעלה ל"ג ואלו ה"ג מיני עריפות היו פסולות לקרבן אחר ידועהן ושאר י"ז עריפות היוצאים מחסירה לא היו נסליין לקרבן כי היה רצונו יתצדק לקרב את הרחוקים ודווקא בעולה שהיא כולה כליל אמנם בשלמים ובשחיתות חלוין שהם אבילה הדיעו כל אחד מהי"ט אסורים בצלילה מטעם היסור אבילה צבר אדם שהיא אבירות ע"כ מסכ" * ודע כי על עון המשמש מטמו לאור הנר יתגלגל בעוים והפרים המתגאה על הציבור מתגלגל בדבורה כי הדבורה הוא גוהנית גם היא דברנית גם המדבר צברים שלא כהוין מתגלגל גם כן בדבורה והסופך דמים יתגלגל במים אולם נוסה ועקר צערו שפול במקום שמקלה המים ונפול על הקילות וסימן על הארץ חשכנו מים ואלו הוו ידעי בני עמלא בצערא הדין הווין בכיין חדיר יגם מי ששעשו במיהה חקך הוא נעשו במים ונהקם שם ככל עת * והב"ה

והבא על אשה איש מחגלגל צדאיים העוהנים על ידי מים ושם נידונים שניהם האיש והאשה בכבוד הטחון לאחר אשתו והמדבר לשון הרע וכיוצא מחגלגל באהן דומה ולזה בלעם נחגלגל באהן ואח"כ בדומה וכל זה על עון לשון הרע ומהאילן נבלות לישראל מחגלגל בעלה של אליהו והרוח בא ונחגלגלו והוא לער גדול וסוף בעושו הוא שטופל עליהן גם כן נחשב לו למיתה ממש ועושה שברכת מן העולם ומי שלא נעל ידיו גם הוא מחגלגל במים וז"ל אזי עבר על נפשנו מים הזדונים ברוך ה' שלא נחגנו "ערף" לשיניהם ר"ת נע"ל גם החבר חיבות שלא חסיה שלא נעל הוא אשר יעבורו עליו המים הזדונים הנזכר אמנם אשר קיים ברוך ה' שנטל על ידי זה לא נחגנו ערף לשיניהם גם מי שלא היה מקפיד לנבך ברכת הנהנין נידון בעושו הזה במים ודע שאין כך מעין או בור או מקוה מים ובהר שאין שם כמה וכמה מגולגלים ארץ קץ ואין המכפר לכן לא רחוי לאדם להניח פיו על הסילון לשהו לרוח ויקח בידו כי יוכל אחד מהם להחגלגל בו כנודע ואז מחטב בו נשמת הרשע ההוא כי לפעמים על ידי חיזה הטא בל לאדם חיזה מקרה רע ואז מחטב בו נשמת הרשע ההוא ומסירו להטעיה וזה מעשה דההוא רחא דהוי דר בההוא מעיינא וכו' ולכן רחוי לאדם להזהר מאד בזכרהו כשסוטה מן המים מן המעיין והלאה יכול להגלגל וגם זה הוא נהוג בד"ה ולכן האדם ע"י אכילתו ושתיהו כמה מיני גלגולים מחגלגלים לו בכל עת כשהוא אוחז ומכוון אכילתו ככוונה יכול להעלות ולתקן אותם המגולגלים ובהפך מי שאינו מכוון בהם שניזוק מהם ומחטיאים אותו חטא גדול ודע כי המים אחר שהביאו אותם מן המעיין לבית און שום חשש כלל ועל כל זה טוב לשפוך מעט מים קודם שיטעה אפי' בביתו ודע כי כל דור זה או רובם היו מגולגלים החלה בזהמות וחיות ולכן הם עזי פנים ובלתי שלימים אל לא השרידים אשר ה' קורא ודע כי האדם יתגלגל באשה על עון שטעה בנזן משכב זכור וכיוצא ודע ודע כי זכריה לפי שחירף את ישראל כל נעשם ונחגלגל בשני גידי זקק שמעיה ואבטליון כי שמעיה היה נשיא היה בו רוח של זכריה ואבטליון אב ב"ד נפש של זכריה ונחגלגל בנרים רק שהיו גידי זקק והדבקו החלה באלהים אחרים דוגמת מה שחירף בישראל שאמר למה עזבתם את ה' וגו' ומש"ל ממברי"א זלה"ה :

נהר כה בגלגול קצת תנאים וצדיקים ז"ל :

כוכבים ולכן נחגלגל בעיפת הרח הזכר כוכבים לכפר עליו וזכרה הוא מפורש נשמת אברהם בנו והיה בחינת פסולה של שרש נשמת אברהם ולכן נחגלגל הדבר להחזקו ע"י ודע כי גלגול חרה ואשתו הם אביו ואמו של אברהם נחגלגלו באיוב ואשתו כי אמו של אברהם הייתה אחמאל בת כר נבו ונחגלגלה בדינה בת אלה ושמת לאיוב ודע כי אלעזר עבד אברהם היה חתלה נשמה קדושה שנחמה הו"ק קליפות כנען החורו ובשנוולד אליעזר יתה אותה הנשמה מאותה קליפה החוררה ונקרא ברוך ואחר כך הוברר יותר ונחגלגל ככלב בן יפנה והיה מחטבה כל ימיו כדכרש רז"ל כדי שיא' לגמרי מכלל ארור הראשון וכאשר ראו ישראל לכנס לארץ ושלאו מרגלים נחטבו י"ב בשמים ב"ב מרגלים כדי שלא יחטאו ונשמת לוי נחטבה ביהושע בן נון ויהודה ככלב ולא נסתלקו מהם מלוא השנים ולפי שהיה כלב גלגול של אליעזר עבד אברהם אזו ששתטע על קבר אברהם להספול ואחר כך הוברר יותר ונחגלגל בשני בן יהוידע גם נחגלגל ביהוידע אביו של בניו ואחר כך נחגלגל בבניו בניו וכן נחגלגל בזכריהו וביהוידע אביו וזכריהו לפי שחירף את ישראל שאמר למה עזבתם את ה' נעשם ונחגלגל נפשו ורוחו בשני גידי זקק שמעיה ואבטליון ואחר כך רוח זכריהו נחגלגל בבני משתה קדווי"ר זלה"ה ונפש זכריהו במבור"ר אליהו די וידאש ז"ל ולכן היו אוהבין"א לזה ודע כי בימים הללו בדרת בחרתי נחגלגל משה עמו עם העבר דר וסוד הגלגול הזה הוא דבר נעלם ולזה רוב אנשי דורינו נשוחים מושלים עליהם לפי שהיו בזמן העגל והגשים לא ראו לכן הם מושלות עליהם נמצא כי בזורינו זה הוא גלגול דור המדבר ועבר רב ג"כ ומשה במוכס ודע כי רב הממונה סבא הוא גלגול משה ורשב"י גם כן דוגמת משה רע"ה אך לא בכבוד זיכרה עליו חמשה כפעם ראשונה שקבל הלוואות רק בבחינת נשמה שהיה לו בלוואות שניות * אמנם חתלה היה הרשב"י למטה ואחר כך עלה למדרגת משה כמזכר * ודע כי הלל ור' אליעזר הגדול ורבינו הקדוש וכן האר"י וכן הרשב"י כלם היו סוד היסוד דאבא או דו"א או דיעקב * ודע כי ר"י בן זכאי ור"ע היו ב' זרועות ימין ושמאל דמשה מעורבין בקין ולכן שנותים משה ועשרים שנה ולכן רמז משה להגות את התורה על ידי רבי עקיבא * ודע כי משה הכה לעונ מלך הבשן כי בעונ היה ניו"ק קדושה אחת והוא ניו"ק שמעון ב"ן נחמאל ר"ה בשן שמעון בן נחמאל וניתן ניו"ק משה כי בן רבי שמעון בן נחמאל היה תלמידו דריב"ז שהוא שורש זרוע ימין דמשה ולפי שהיה ירא חטא נאמר אל חירא אותו וגם הארץ רחב"ה ידים ר"ה ר"צ ח"יניא ב"ן ח"רדיון ואפשר שגלקה בחרך קליפות שכם בן חמור לכן הו"ק להרוג ולהחליבן ודע כי נשמה דלדס הראשון גלגלה חו"ק ולכן היה מלאך בשמים ואליהו נעל סוד רוח דאצילות דאדה"צ ונפש דלדס נעלוהו קוין והכל כדי לתקן אותה שיכלו לתקן העם אחר שחטבו עונ ורע * אמנם חלק קוין נחגלגל כל הגלגולים שידעה בקוין ובמהללל עד חלק ורביהו כי חרי פלגא דנפשא ניניה ומשם נעלם פנחס והיינו אומרו אנתו עמאים נעשם חס כי הוא ממש נפש אדם הראשון שנחגלגלה בנדב ואביר * ודע כי חלק מנשמת אדם הראשון נמשכה אחר כך ביוסף הגדיק ולכן היופי של אדה"ר בא לו ליוסף מאוהו זיכרה עלילה ויוסף זכה לזאת הנשמה באוהו לילה שנגמרת ששבורו

שהוא הרגו תחלה בימי שלמה ואע"פ שהרגו בדיון על כל זה יואב היה כמעט ראש הסנהדרין ואין הקב"ה מביא תקלה על ידי הצדקים והצדק בניהו לנקות אותו עון והצדק להגביל בזכריהו והרגו יואב המלך שהוא גלגול יואב ונתחלף את צ' בש' בזה"ש י"ש * ודע כי אהרן הוא גלגול הכן ולפי שהוא מה תחלה על פני אביו גם בניו נדב ואביהו מהו על פני אהרן אביה * וכתב נתגלגלה בחבר הקני ואחר כך נתגלגלה בנחמה * ועלי הוא גלגול יעל אשה חבר הקני וזהו מנשים בזהל תבורך שהתברכה משאר הנשים שעלה למדרגת איש ושמה בזהל גלגול עלי הכהן * ושמוין גלגול נדב בן אהרן ולכן נענש בצית האסורין בהיות טוחן בצית האסורין נפי פלסחים לפי שנדב לא רצה ליקח אשה * עוד מ"ב בין דברי הלה"י במהרה"ח ויעל ולא ידעתי אם הוא מהרה"ל זלה"ה ח"ל זמרי נתגלגל כר"ע והכ"ד אלף שמהו במגפה היו כ"ד אלף תלמידים של ר"ע שמהו בין ספח לעזרת * ואשה פורנסרופס היתה גלגול כוזבי עמשה ונתגיירה וזכה להעמיד את ישיבתו שהיא היתה אחד משלשה דברים שהעשיר את רבי עקיבא * ועיין הפנים של אליהו היו דהן ואבירם שנתחלל שם שמים על ידס כנודע וניתקנו סה ואבירם היה חלק הפר שבא לגביהו הבעל לפי שהיה יוחר אביר לב במחלוקת ואלו היו שמעון הפרץ וחזקוני שמהו על קידוש ה' * ודע כי אריסטו"ו היה ניצוץ מאבגליון בשביל שלמד לתלמידים שאינם מהוגנים שנעשו צדוקים ולכן אריסטו"ו היה מכחיש התורה ולבסוף חזר בתשובה ואחר כך נתקן באבגליונים שהיה למד עמו רבינו הקדוש ז"ל * ועיין חמר ומלכת שבא ורחב היו אחד והיינו ר"ח של חמר ושלשם אירע להם דבר אחד שהנה חמר ילדה תאומים * גם מלכת שבא ילדה משלמה שנים * ורחב היילה ב' הילוחים כנודע * עוד מלאחי כחוב שדיה צה יעקב נשאה ז' אלופים ח' כסם בן חמור * ב' שמעון בן יעקב * ג' איוב * ד' נבל * ה' דוד * ו' טורנסרופס * ז' רבי עקיבא ועל כך מלאחי * ודע כי הבל נולדו עמו ב' האומות ועל זה הרגו קין שהיה לו משפט פי שנים שהיה בכור * והב' האומות הם סוד לפורה * והב' בתייה צה פרעה * עכ"מ * ודע כי האדם מניח חד רוחא צמע איסתא צביאה ראשונה והנה הרוח רוחא דלחא יעקב ברחל יאל ממנו בנימין והוא סוד ויהי בלאת נפשה וגו' כי אוחה הרוח נקרא נפשא הוא אשר יאל ונעשה צמיר אמנם הרוח שהיה בלאת יאל ממנו אביגיל ומן הראוי להיות נדב רק לפי שעבד באשה לבד באשה שמר * ועיין היא שפחה דרבי היתה שמד גלגול השמות שהיו על הים וגו' ומעלת גדולה מן החכמים לכן נהגו כעין נדוי בזהו צבא בשבילה וכמה דברים שלמדו ממנה כמזכר במהרה"ל זלה"ה :

נהר בו לבאר סוד הדין שלוהי עליון :

דע שנעולם המרכבה לכל העליון הרוחני אם יגבר החסד הכי כל החכמים ש.ו.ה. חסד והס כולם מלאים חסד ומספיעים אותו לכל * ואם יגבר הדין בעולם משני רשעת הרשעים יחסעת הדין בעולם וכל העולם יתמלא מהדין ופועלים הדין ברצון ונאונם ולכן אין עוב אלא להספיד אדם עזמו וכאמור חבי כמעט רגע וגו' דכד שריא דינא בעלמא שריא על כולה שיפעה הדין מיני מקריים באבנים ובעצים ככל

שעבודו כדי לעלות למלוכה וזהו למד שצטים לשון לפי שזכה לאותו השמה של מטטרון הממונה על ע' אומות וידע לשון כלס * וסוד נשמת רבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול הוא נשמת יוסף ואדם המזכר ולכן היה יפה עד מאד דוגמת יוסף והיה ראוי לענש לתקן הפנים עשר ניצוחות של זרע ויוסף הדריך ולכן הפשיטו את עור פניו כנגד ויפשיטו את כתונתו יוסף וכמו שיוסף נשבה בין המצרים כן נשבה רבי ישמעאל בין הא"י כשמאלו רבי יהושע בן חנינא ואמר מי נתן למשיה יעקב וגו' שאותו חינוק היה ר' ישמעאל כהן גדול * ודע כי רב שפת הוא גלגול בבא בן בועז הנקרא חסיד כמס א רז"ל שהיה מקריב כל ימיו אשם ספק כי שסח בל"ה ב"ש ב"ח * ודע כי רבא האמורא נמשך מנעמה העמונית בה לוט כי כאשר הקליפות שבו את לוט גם נשמת רבא שבו עמו עד שיאלה נעמה העמונית בה לוט ויאל רבא עמהו וזה אומר ויקחו את לוט ואחר ר"בשו בין ח"מי ר"ח רבא בן צלעדי ר"ק ח"שן אלו העגרים ר"ח רבא * ודע כי בן זומא סוד הבל והענין בשמחערבו ניצוחות אדם חוך הבל נהערב סוד הבהן הימיני של אדה"ר ולקחו בן זומא וכבר ידעה שאין לך אחר ואחר שאין בום רבוא ניצוחות לפעמים הנה הצורך בן זומא להתעבר ולהגלגל עם כל הס' רבוא של הבהן המזכר כיון שגלו בחלקו לתקנה וזה סוד שאמר בן זומא ברוך שברא כל אלה לשמניי חוכלסא בהר היתה כי כלם חלויים בו והוא ממשער בהם כדי לתקנם וכבר ידעה כי המחגלגל עם אלוה נפש כדי לתקנה הנה הוא נוטל חלקו מן האומות המצוה שעושה אותה הנפש נמלא כי כל אלו הס' רבוא הם משמשים לו כי הם עושים מצוה והוא נוטל חלק עמהם בלתי ידיעה * ועוויה המלך שרצה להקטיר ונשטרע הוא גלגול עוזא אשר שלח ידו בצרון אלהים והנה נשמתו היתה יודעת כי מחלה היה כהן ונמשכה גם עתה אחר הבהונה ופנס צוה * ודע כי שם ונח ומשה כלם שורש אחד והם מזד החסד של הבל וכן ח"מי המים מתייחבו זה סוד וזהה אמרת ידעתיך בש"ס וגם מלאח כן בעיני הוא גלגול משה בש"ס ונ"ח * וסוד הלל הזקן הוא מזד החסד של הבל ושמהי הזקן הוא מזד הנבונה של הבל ולכן היה קפדן מסוד הדינין וכן אבוי מסוד זה ולזה לא היה הלכה כמותו * ודע כי מזד הטא קפדנותא לכן נתגלגל בשמעון בן עזאי ולא נשא וזו היה בורא נשפות הגרים על ידי עסקו בצורה וצוה סוד הנבונה דשמיא נשפות לחסד כי מזד החסד דלנרנה הוא אהערנו נשפין הגיורין וכן היה משה נשפות כפשיטם מן האשם לפי שהיה כבוד החסד כמזכר * וכן אבוי החוץ בדבריו של בן עזאי להמשיך נשפות הגרים על ידי התורה כי נר"ן דבויי היו כלם מסוד קין וכלם מנחמית נפש שהוא סוד המלכות ולכן היה יחוס שלא ראה אביו ואמו וסקן נשפות הגרים שאין להם אב ואם וזה שאמר אבוי כשהיה שמה הריני כהן עזאי בשוקי עבריא וטעם השמחה שעל ידי שהיה ממשך נפש הגרים כהן עזאי צוה היה מתקן עטרה דנבונה כמזכר * וגם רבי עקיבא היה בורא נשפות הגרים דוגמת אבוי וכן עזאי * ודע כי יואב שר הצבא אשר היה לדוד אשר הרגו בניו בן יהודע בימי המלך שלמה נתגלגל אחר כך והיה יואב המלך שהמליכו יהודע הכהן כי רצה יהודע לתקן מה שהרג בניו ליואב ועל כל זה לא נתקן כי אחר כך חזר יואב והרג לזכריהו שהוא גלגול צביהו לפי

כל סגת ומכסול בבהמה בחיה בעוף בני האדם באומה כל מיניה ובישראל הרשעים כחומר חסונה ע"י חייב ויוהר נמלא הדין במקומה הדין ממש כגון ללאה לשוק כדפי' רו"ל יואל אדם לשוק דומה כמי שנתמד לסרדויע ואין רשות לכוהת הדין לכנס אל ביתו של אדם הלא צדקא ממש בשליחות * אמנם בשוק עומדים להמתין שם על אחרים ואגב אורחיהו יעבור שם אחד ויפגע בו הדין בענין השלע שהיה מזיק בדרך והיינו כח רוחני של דין מתלבש בגשם האז עומד בפרכת דרכים בשווקים וכס ידונו אחרים או יעמדו שם בעלים שלא צלו שם בשליחות הלא מחמת שנתן רשות להקפעת הם מהקפטים בכל העולם ומי שעובר וחיבי סוגניו צו וכשיעמוד אדם בביתו מצוה מצוה ישמרו מאלו ומכיואל בהם ושמור מצ' ענינים שלא יזקו מאחרים שהם מהקפטים בשווקים מלאים חמת ה' גערה אפו וגם נשמר שלא יזיק הוא אחרים ששם לא יזקו לפחות יתלבש בו ג"כ כוחות הדין ויגרום על ידו נזק לאחרים ויהיה בו נסים ומכון לרעה ויתלבש בו הזיק לאחרים וחס"ל :

נהר כזו לבאר סוד הברז העליון ושירת העופות :

דע כי כל מה שנגזר למעלה מכריון אורו פטרט בעולם העשייה הכל מנד עובי האויר אינו נשמע * אמנם כשהעופות טורחין דרך הפתחה ועפיפוס הם צוחקין האויר וחולקים אורו ואז קול הכרוז עובר שם והלוה הם העופות שאין להם דיבור הנקרא אבי"ם מודא"ם בעל" * ויש עופות על דרך דבורם ונפאפוס נטערף קול הכרוז * כל העבירות שאדם עובר כלם נכרוזת ע"י צ"ד אחד ושליח צ"ד אחד ההולך עמהם מנד עובי האויר כמכר אינו נשמע וזה סוד כי עוף השמים יוליד את הקול כי מחערב קולו עם קול הכרוז וע"י זה הוא מוליד את הקול וכנגד האלמים כמכר הוא אומר ובעל נכפס שהוא העוף שאין לו דבור כלל אך בחינת היומו בעל נכפס לבד ע"י נכפיו מגיד דבר כי כל הגדה זו ברמז ובחשאי וכפי חנועות עפיפתן ניכר קול הכרוז * גם ב' הענינים יחד הם העופות שהם בעלי אפיון כי לפעמים מנפאפוס ולפעמים מעופפוס אמנם טעם העופות הנקרא אבי"ם מודא"ם דע כי כל אלו הם נמככות מנד ליליה והתוכה הילדים שעדיין לא הגיעו לערך דבור וכל אופן השמות נכפס הם הם רשעים כלם הולכים ודנקים עם אלו העופות האלמים והולכים עמהם ועם לילית ולכן אין להם כח הדבור * ודע שיש עוף שמונה יהודיע גזירה רעות כגון הרעב * ואחר על הדבר * ואחר על ההרבה וכן כיואל * וכן יש ממונים על הטובות והבשרות העובות * ויש ממונה על כמה דברים חלוקים * אמנם העופות האלמים הם ממונים על גזירות הילדים המתים קטנים וכן יש להם שליטה לידע על בשרות אחרות * והעובר כלו בשרות רעות ובכרת על הדבר והמגפה ובדרך מקרה ולפעמים אומר בשרות עובה והגן הנקרא מוליא"ו מנשר בשורות טובות והגולגולדריאל יסור דבור על בשרות טובות ובכרת על בשרות עבירות המגפה וכמעט שכל ימי המגפה אינם נמלאות בעיר שיש שם מנפה ודע כי אחר שנשרפה החורה צומן חורבן הבית נמסרו

וסודותיה וכחה ביד הקליפות בעונות ולכן כל נכרה בעולם אפילו העמלים השקפים והרמשים מודיעים איהו דבר כי השרים הממונים עליהם וידעים כחות וסודות החורה ומי שיצין לפשוט הנכראים יוכל להבין סודות החורה ולפעמים מנד השמות המגולגלים מאותם הצביות והם היו יודעות בהחלה ולפעמים כי נשמת לדיק מן עולם העליון מתלבש באותה הצורה ודע כי אפילו שקפים ובהמות ורמשים קטנים וגדולים כלם מצויין במקום אדם להגיד להם שפעם וקורחם וזה מה שרציתי לבאר מהר"א זלה"ה :

נהר כח לבאר סבת הדבר ב"מ :

הנה משמע מהזכר כי השמירה מן הדבר הוא להסגר בחדרים כחומר צל בחדרך וסגור ללחותך וגו' והנה דבריו אלו יתדרו לבנות בני אדם בלי ספק שראוי לאדם להסחיר עצמו בזמן הדבר ויעסוק בחורה ויסק ה' בעדו * ונראה כי בזמן הזה שאינם עושם כן הלא הם הולכים ומתפזרים בכפרים צביוול חורה וספלה והנפש הגודה והעבירה עשויה שהרי מאחרים יותר בכפרים בנילוי דרכים ולא כך דרך החירה הלא שזה דרך חוקות הגוים שלמדו מעשיה' ואינם שומעים אלינו כגד מה נראה כי בזמנים הקודמים היה זמן דבר יוס או יומים יעמוד * אמנם עתה יעמוד ח"ו שלשה או ארבעה חודשים ואם ח"ו יחזיק אדם בדברים אלו וכיואל תבאם החרץ מהמתים ח"ו חולין דורש אותם ארבעה חודש בשם מחזיו לבקר את האויר ולקבור את המתים ושומר פתחים ה' ולא עדיפא דא ממים מגולים וכן שיבהא שפי' בנמרא שהוא רוח רעה ששורה למי שמאכלי היתונקות בלא נצילת ידים ואינם גזורים כלל וכמה ענינים אחרים ועל כיואל בזה אמרו מאין דקפיד קפדן לי' ואין הקב"ה משלש בעולם הלא מה שיכולין ללך כלל כך לאדם שאומר ויהרר מהסחבל בפני השמים וכן כמה גופי עבירות שהם גורמים הרע ועל היומר יבטח בשם ה' וישען באלהיו ואם רוצה לקיים דברי הרשב"י שהם דברי הגניאל לך עמי צל בחדריך וסגור ללחותך וגו' * ומכלל הדברים אלה למד שאין הדבר חולי הדבק מעיפוס האויר ושיניו כמו שאמרו העבכיים ומדין חורה אפשר למת ולחי לישן על מטה אחד והכל תלוי דוקא בשעה מלאך המות עובר לנגוף שלא יפגע ושמירה זה היא אפשר שלא דוקא כל אחד בביתו * וה"ח שהרי אלו רואים כמה וכמה שהזכו בפעם ח' במגפה וניאלו ועל הגד הרוב הם ניאלוין וזה קשה להאמין שיאמר הקב"ה כיון שעשיתו לפגוני כבוד שניאל מדבר שכל בזמן פגוני נכבדתי גם בזמן ס' ולא ימות שגזירה שמים מנד המעשים הוא צל והכל גזור ואם נוסף עליהם מעט בהשפעת מ"ה מעט מועיר הם וענין זה מחזיק סכרת העבכיים ודעתם ואפשר לומר שקרובה דעתם לדעת החורה עתה צומנינו זה שהדברים קרוב אל העבכ ומדרך העבכ מלאך המות נכנס עם בני אדם בעסק זה כמכר בכרפיה חז בענין המכזול דהנהו מיא מלאך המות חזיל צבו גם בדרך העבכ הוא נכנס בו אל תלוי העבכ החזיל וזההרע מזליהו יכול עליהם מלאך המות יותר ועל דרך זה השורכט מדעת העבכיים ומדעת הרשב"י

ולמרה אלו מזה שמה * והנה כמו שיש בלדס בחינה
 נשמחה יש אדם שכל מעשיו טובים ומדותיו טובים והוא
 כשיש לאדם נשמה משורש טוב ומחמת זכותו כל לו שבת
 זדיק לסייעו והוא מקיף עליו והי' אז טוב בכל ויש בדיק
 הכל רע במעשיו ובמדותיו מזד נשמהו ומזד הקליפה
 החופפות עליו ויש רע במעשיו ובמדותיו טוב וזה שיעקר
 נשמהו מן הקליפה אלא לסיבת היותו זכותו כל אלו טוב נשמה זדיק
 כדי להקין היותו וזהו מעשיו הרעים מזד נשמהו ומשמה הזדיק
 החופפה עליו גורמת לו מדות טובות * ויש טוב במעשיו ורע
 במדותיו וזה כשיש לאדם שורש נשמה טהורה הר' מעשיו טובים
 מחמת נשמתו טהורה ומחמת שורש שם עון כל אלה אלו
 נשמה מן הקליפה שהיא החופפה עליו וגורם להיות לו מדות
 רעות * וכנגד אלו יש באלוהים כי ההלכה היא כנגד מה
 שנחברר שהכל טוב ואלוין סרק הכל רע שהכל קליפה ויש
 אלוהים שהפרי שהוא המוח הוא מלאו והקליפה מופשט
 עליו מבחון כגון הגוים ורמונים וכנגד קליפה שלקחה
 ניצוץ קדושה נפוסה להיות אלהי והוא חופפה עליה
 קליפה אל המוח ויש אלוהים כגון זיהוב וממרים שהמוח
 מהפרי מלבד והקליפה מפגשים שהוא הנניעין שכתוך הענינים
 וכיוצא והוא כנגד זה הקליפה כשניצוץ הקדושה שגפלה שם
 היתה גדולה ולא יכלה הקליפה לשכלל כל אותה האור בקדשה
 כנגסה הקליפה בתוך הקדושה ונעשית הקדושה מקיף והוא
 כמו הרשע שכל אלו נשמה זדיק לקין אותו ועיין מה
 שכתבנו בעין גדי נהר ז' בס"ד והנה העובד ע"י דוהה
 מעליו כל הקדושה ושאר הקליפה וזה נקרא זואה אל חלמך
 לו שכולו פסולת והנה כשנפלו ניצוץ הקדושה בכל הבריות יש
 מהם שפלו בנחינה הדומה ולפי שהם ז' מליכס ששפלו לזה
 יש ז' מיני מתכות זהב וכסף חסד וגבורה * נחשת ח"ת *
 בדיל נח * עופרת הוד * כסף חי הוא יסוד ולכן נקרא
 חי * בדיל מליכס * וזה שנס הדומה הוא גדול מפני ניצוץ
 הקדושה שנקרבו * וכן פלגו בצומח ולכן יש בנחינה באלוהים
 כמזכר וכן פלגו בשבעים אמונה והיות עיקר אהיהם
 כשהטיל נחם הוהמחא בתוה ע"י ה'יסוד שלו לכך במזרים
 שהיא ערות הארץ שם נהערבו הרבה מניצוץ על כן גלו
 ישראל לשם גס השכינה עמהם להעלות אותם הניצוץ
 אשר שם ולכן הוצרך הוא יתברך בצבורו ובעצמו לכנס
 בתוך גילולי מזרים להוויא הקדושה כי יש קליפה קשה
 שפילגו המלאך אס יהיה שם האשך שמתאחזו בו ולכן חני
 ולא מלאך וע"כ נעשו ישראל שם הוסיפו להאחזר ע"ד
 עולם כי כנר יתברר כי הקדושה כשפלו ישראל ממזרים
 אחר שיצאו כשהסביא יצאו כל הניצוץ משם חמס
 בצבל שיצאו במטמוניות עדיין נשאר שם ניצוץ ולכן כל
 העולה מצבל לא"י עובר בעשה כאומר צבלה יוצאו ושם
 יהיו * וע"כ נגזר על ישראל שיסתעבדו בהם שבעים אמונה
 כלם להוויא כל הניצוץ שפלו בכל אומה ואומה וארו"ל
 ששם יהודי אחד נשנה ביד אלוהים אחת חות כיון שגלה שם
 אותו יהודי די והדי מעלה עליו בלאו ששעבדו שם כל
 ישראל כי די בנחות יהודי להעלות מה שפלו שם כי כפי
 המועט שפלו באומה אומה חספיק ביהודי א' ועל זה
 הוצרכו ישראל להספור בארבע רוחות העולם להעלות הכל
 והנה

הרשבי ע"ה יתורו הדברים הרבה מהם המהימים בעיני
 זה כי הטבע חסן בו הקב"ה וקשה בעיניו לדחווה ומטעם
 זה אשר לומר שאותם שם מורגלים בדרך והם ניוליים
 וחזקי המזג יגזור עליהם הקב"ה מיחה בדרך אחרת ולכך
 לא ימותו במגפה רק אותם הקדושים אל הענין ההוא כמו
 הבאים מארצות רחוקות בשינוי אור והילדים והילדות ומי
 שלא הורגל מהם ואלו מהם בגזירה ה' ומהם מזד שליטה
 המלאך המוח ופגיעתם בהם אלו נכתרו ניוליו או אס ברמו
 למרחקי הארץ ואותם שהם חזקי המזג לא ימותו אלא אותם
 שגזרו למיתה מיד הקב"ה מיחה במיתה אחרת וכל זה אני
 אומר לך הדבר ההגו בזמנינו זה שגני אדם חולים חולה
 כדך החולים ואין זה דרך קדמון אלא מלאך המוח פוגע
 בגני אדם כנגע וממיתה כמזכר בזוהר ויקאל והקב"ה
 איוו מציא רעה לעולם אלא בדרך שיכולו בני אדם
 לסובלה וזמש"ל :

נהר כמ לבאר סוד המיתה והגלות והמטר :

הענין ששם לא חטא אדה"ר שאכל מעץ הדעת טוב ורע
 שהיה מעורב והיה היוונ העליון עושה בליל שבת
 מהפחד הטוב מהרע לגמרי והיה הטוב מהפחד למעלה
 והרע יורד למטה * וכיון שחטא נשאר מעורבים ונפלו
 מהניצוץ הקדושה בתוך הקליפה * והכל כל מעשה המזוה
 אבר נעשה כל ימי חיינו וזה המיתה בכל לזורך הביורין
 הללו ואת שישלמו כל הביורין או יבא משיח במהרה בימינו
 אמן * וזה ענין המטר שיורד מלמעלה וגורם להוויא אה
 הגמחים כי מי נתן אותם הגמחים שיולאים מן העפר העכור
 הזה אלא הם ניצוץ קדושה המעורבים בתוך הקליפה ויוצאי'
 לחוץ והנה ענין הביורו הוא כי יורד אור עליון מן הקדושה
 שלמעלה ואלו ניצוץ הקדושה אשר בעמקי הקליפות עולים
 לקחת האור היורד ומתדבקם ומתחברים ועולים * והנה
 המטר הוא אור עליון היורד מלמעלה שם מים דקוין וכנגד
 עולים המין' שהם ניצוץ כאומר זהו אומר אין לך טיפה
 יורדת מלמעלה שאין טיפיים עולות מלמעלה משום שניצוץ
 אלו מהם מן הקדושה והם אסורים בכבלי בדול בעמקי
 הקליפה והם מתחיים והוסקים לעלות אל מקורם ואין לאל
 ידם עד שיהיה להם סיוע מן עליונים ואלו עולות בחשק
 גדול טיפיים כנגד טיפה אחד ולקיות כל טובותיו תלוים
 בזה הביורו כי כשגשמים יבא משיח דקוין בע"ה והביורו
 חלוי במטר לכן לא מזכר עולם גדול כהורה כמו משחה
 המטר והשכר היורד גדול ונחתי מער ארצכם בעתו ממש
 דבמטר חלוי ביאת משיח וזה מה שאמרו רז"ל גדול יום
 ההשמים כיום קיבוץ גלויות כי מה שייפות לזה עש זה אלא
 קבוץ גלויות עממה הוא קבוץ כל הניצוץ הללו השבוים בגלות
 ולכן גדול יום הגשמים כיום קבוץ גלויות כי הוא הקבוץ
 גלויות עצמו וחס"ה טובה ה' אה שיתאנו כשפיקס כנגד
 וגו' * והנה עיקר הביורו חלוי במזות הוהנים בדרך
 כשאדם חורש בשור וחמור או זורע בלאים גורם שחויא
 הארץ ג"כ מעורב עומחה וקדושה ואין זו הטובה וכשהם
 שומרים המזות או מתברכת הקדושה בפני עממה וזה לעבדה

והנה כל הברור שאדם עושה בחייו הוא במעשה המצות ובאכילתו אבל במוחו כשיולא נשמה זדוק מן הגוף כי אז הנשמה היא בלא לבוש הנשמי אז אין אחיזה לחיפון בנשמה ואז היא נכנסה בהכנס ומצדקה כל הקליפות ומלקטת כמה נלוותה הכל כפי כח הזדק שמה ומעלה אז בשעה מוחו יומר ממה שהעלה בחייו וזהו שאמרנו חז"ל גדולים זדיקים יומר ממיהם יותר מבחייהם נמצא שזדק מתקנס ממלאך המות מיד וזהו עת אשר ישלוט האדם בחדש לרע לו ר"ל האדם הבליעל בחדש הזדק לרע לו ודאי לבליעל כי לוקח לו הקדושה ושאר מות וזהו "האדם" בחדש "לרע ר"ח" בלע "המות" לנצח ועד כאן הזדיקים עוברים בנייהם להעלות הנילוות אשר הם כי הם דורה הקליפות וזהו עוברי בעמק הכנח וגו' וזה מה שנראה לי מהר"א זלה"ה :

נהר ר לבאר סיבת המיתה :

דע כי אין האדם מה אלא בעבור השגות עששה כל ימיו והיינו איש בחטאו יומת . אמנם העונות הם שארשים אח"כ לבנים כדי שיקבלו יסורים על עונות אביהם כחומר סוקד עון אבות על בנים וגו' והענין כי האב נוהן חלק מנשמתו אז בנו ונעשה והוא חלק מלבוס לנשמת הבן ומאז זה חייב הבן בכבוד האב וזה נשאר לו אפי' לימות המשיח אבל לא לעולם הבא כי כל אחד חוזר לפרשו לגמרי והיינו כל זה כשאין חלק האב אל הבן רק פחות מת"ק מדריגות אבל אם יש בנייהם ח"ק מדריגות או יותר אז ודאי מתכפל זה בזה ונעשה שורש א' גמור לעולם . אמנם הרב המובהק בשנתן רוחו בנו תלמידא דאז נדבקים נשמותם בסוד והדבק נפש דוד ביהונתן אז לעולם מתחברים תמיד ואם בנו של אדם הוא רבו ויש בנייהם יותר מת"ק מדריגות כנ"ל אז שניהם מתדבקין זה בזה וזה בזה מב' בחינות . וחמש"ל מהר"א זלה"ה :

נהר לא לבאר סוד האבילות :

דע כי האדם יש לו נשמה פימית ומקוף והמקוף הוא סוד הגלגל . ודע כי ששים יום קודם שימות האדם מסתלקין ממנו בחינות המקופים בסוד ונבו הגלגלים וגו' ובעת פטירה האדם אז חוזרים פלס יחד בו כדי שכלם יסבלו כח המיתה ועושה . ודע כי צמות האדם הנשמה והרוח הולכים עם המקופים שיהם מלמס הרחוי להם והנפש עם הו' מקופין שלה שהם ל' מ' של גלגל שארשים בבית האבל כי יש גלגל לנפש ולגלגל לרוח ולנשמה וחייה וגו' . והנה הגלגל של הנפש נחלק לשנים לפנימי וחיצון והיוחזר פנימי שהוא הו' דגלגל הוא ההולך עם הגוף אל הקבר בסוד ונפשו עליו האבל והיינו סוד פנימי של נפש אך הו' מקופין של הנפש שהם ל' מ' של גלגל אולי שארשים בבית האבל כי אין יכולים ל"ב מתקנס שגפזר בו וזהו משארז"ל כי נפש המת בא כל ז' ימי אבילות אל בית האבל והוא סוד המקופין של נפש . ואמנם הם הולכין ובאין כי הם רוצים להיות בבית שמה בו גם רוצים להשתקף עם

הנפש הפנימי שלו ולכן הולכת אל הקבר וחוזרת אל הבית . ודע כי בכל יום מו' אבילות מסתלק מקוף אחד מן הו' ושאר דבק עם הנפש וכן עושים עד שבעה ימי אבילות שעדיין הנפש בבית האבל . ודע כי כאשר היו המקופין עדיין בבית אז היו הקליפות אחוזות בנפש המת בדבד כי במקוף אין להם אחיזה ובכל יום מסתלק כח קליפה אחד עד כלות ז' ימים ואז אין נשאר שם רק שהוא הכרחי לשאר הגוף בעוד הנפש קיים וזהו סיבה עושה המת בבלו הו' ימים כי אין המקוף שומר את הפנימי גם עומאח המת הוא לעצם זה כי יש אחיזה להחיותים עמו מאז ואחר כך מהמעט והולך . ודע כי מה שהחיל לילך מחלק המקוף אל הקבר הוא ל' של גלגל יום אחד דעה יום ב' בינה יום ג' חכמה וזו צנ' ימים הראשונים עיקר דיני המת בדבד ומשם ואילך שהולך בחינת הו' של גלגל"ם אז מתמעטים הדינים ודע כי מנהג אשכנזים שלא לעשות ציון על הקבר עד ז' ימי אבילות וטוב המנהג כי הלא הציון ההוא לתת כח אל המקוף לעמוד שם ואם יבינהו קודם שגח המקוף נמצא שאנו נותנין כח אל העומאח האחוזת במה שישרה שם ולא חלק משם דומת הכונה בית ולא הזכיר את השם מן שמות הקדושים דרוחא מסאבא שריא בבייה אך אחר שגח כל המקוף אז מזהו לעשות ציון להכין כסא אל המקוף ודע כי סוד קבורת המת לריך שהכוין שסתעכל אותה הזוהמא שנתעבה בחטא אדה"ר ושסתעכל בקרקע וישאר אדם נקי וחמש"ל מהר"א זלה"ה :

נהר בסוד השחיטה וה' דברים הפוסלים אותה :

הענין כי המהה מאליה היא הריגתה ע"י העומאה הנלוה הממונה על דבר זה וכלי ספק האוכל אותה משליע עליו כח הקליפות ומן העצם הזה שחיטת א"י פסולה מפני שהריגתה היא ע"י החזוני וידמה ענין זה כחומר ואוחו הנחט בחרב בני עמון מוכר בזוהר והיינו ואלו בלעם הקווס הרבו בחרב ר"ל ממש בחרבו העומאה הריגוה מפני שחרב ישראל יש קדושה והיינו מלכות ושם המפורש הוי"ה כחוז עליה ואין ראוי למאח ההוא להרבו בסוד הקדושה אלא בחרבו ממש הנקרא חרב בני עמון נחט מקוק בו והיינו סוד סמ"ל ולי"י שכן דרך החיותים המשחמטם בהם נופלים נקמס מהמטפל בהם והיינו חטא דוד יגומר נמצא כלי המיתה מקנה בנוף ונפש או קדוש או עמא אש חרב ישראל ואש חרב בני עמון וכפי בחינת הכלי הנשחט בו כך נשחט שם נשמתו שח"א שהסתלק משם נפש אש לא שחדבק נפש בנפש אש ישחוט הבהמה בחרב ישראל הנה חדבק נפש המנוגלגל ההוא בסוד חרב ישראל ואש ע"י חרב בני עמון דהיינו שחיטת א"י פסולה שסמס מהשחמטם לפ"א או ניבילה ומתה לריך להסגלגל שניה והבל ע"י שר הממונה ע"ז בסילוקה וצדיקתה ולכך אבר מן החי נאחר בו לא תחבל הנפש שאין ח' מפני סכינים המזכר בא אליה כדי שידבק נפש בנפש וכמעט ידק שיחפסל חלק הנפש שבחבר עצמו והפגס ושם ישלוטו בו החיותים ולכך פוגס ואולי ימשך לענין סכינים אלו סוד ג' מדות

הסדר מעין חמישי עין משפט לאברהם

בגש מעט אמנם רוחניות השורה בזמן שחר בני עולם שאינם ת"ח מעט הוא כי מזון בני עולם יש בו רוחניות להפרינם אבל מעט אמנם מזון החלמידי חכמים מעט הכמות ורב האיכות ומש"ל :

נהר לד לבאר טעם העונש לעבירות לישראל ולא לא"ה :

הענין כי הדברים שאברה חורה הם דברים מזיקים לנפש ומועבידים אותה הרבה מאד אמנם לא יהיה זה אלא לנפש הקדושה שהיא ממוחה דלילגה כי הקליפות וכל כוחות מזיקים לה מפני שהוא הערובות מין בשאינו מינו . אמנם נשמות שחר העובדי כוכבים שהם מין זמני ואינו חוזף וזהו טעם כרח בחלב ושחר העריות לישראל ולא לעובדי כוכבים ומש"ל :

נהר לה לבאר סוד הגלות ויריעת הקץ :

הענין כי העולם הנמצא בראו הקב"ה ברום המעלות בעת בריאתו וקשרו ע"י אהר"ר ממש באלהותו והיינו מדה האחרונה שהיא השכינה ובחטא אדם הראשון ירד כל המלאכות שלו ושכינה עמו ירדה גדולה שנחשבה כל המלאכות וקבלה הפסד גדול ולבשה לבוש החיצוני ושלטו קללות בכל השפלים התחתונים ולא נתקן זה עד עמדו ישראל על הר סיני לקבל את התורה ובמעט עגל נתקלקל כן היה העולם מהתקן ומתקלקל טעם אחר פעם עד בנין בית המקדש ובאברה שעה עמד העולם על התקון היפה ולא כמחלה רק על רום המעלות מה שלא חזר כך מעולם ומחורבן הבית ועד עתה החיל העולם ושכינה עמו ארץ דרך מורד הקליפות והקליפות שולטות ואין לך יום שרדו בו קללה יותר מחזירו מפני שבכל יום יורד מדרגה אחת ממדרגת החיצונים וכל מדרגה שהיא למטה היא קשה יותר ממדרגה שלמעלה ממנה והיינו סוכת דוד הנופלת שלעולם נוסלה ויורדת וקץ הימין תלוי בירידתה ובכלותה לרדת מיד העלה בבית אחת ולכן מי שיעד ויבין בעמקי החסד רבא שהוא משכן החיצונים העמאים וספירותיו והיכלותיו העממות משם ידע סוד הקץ כי יראה ירידת השכינה ובמקום שהיא עומדת וכמה מדרגות שאלה עד ירידתה וכמה יורדת בכל יום ומזה ידע ויבין עתקי סוד הגלות והקץ דהא בהא תליא ומש"ל :

נהר לו לבאר סוד חבלי משיח :

הענין כי מסערה דלילות החורה מתבארת מלד הספי' הנאלות וכל עייני החורה פירושם אינו מלד הנשמות אלא מלד סירות הזורר ע"ד הסוד וכאשר יהיה הקץ הימין שיחבטלו הקליפות ויהבררו ישראל חוכל מחוק פסולת ויהיו כלם בסוד העוב ואין רע עמהם כלל אותן שקשטו עממן בסוד מעשים טובים ונחשקו במעשה מצוהם והפלה ע"ד הסוד בפרשה ונקיות אלו בני ססק בנהנוץ סוד עץ החיים דהיינו ססרה דנשמחה

מדיה בסכין אונרת מסוכסכת עולה ויורד כנחש . אונרת היינו שהוא סוד אגרת בת מחלה שהוא א' מהפנימות והיא סובמת הנפש מכל ד' וקשה הוא הרבה לבני אדם והיינו נבלה נבל ה' נבל סמאל נבל לילות והיינו אונרת אוספת כל החיילים עמאים אמן דשדים אגרת ודאי ופנימחה קשה הרבה ובה פוגמין אלו המחממין עממן בזרע לנבלה והיא האוספת אותם הסיפין לעשות גם כרונה מולידה בניס זרים רח"ל והיא אונר : ועשה נבלה : מסוכסכת זו קשה ולא כל קשה מפני שיש בה ד' עהור האמנם כשנסכת בחדם חסובתו אגרת הרבה והחוז בו מרוח אחד עמא ופני סכינים כמזכר הם עושים נבלה ולכך שליטתן מיחה ממש נמצא שה סמאל' בחרבו לילות והבשר עמא ואסור לאכלו מפני שנאלחו בחיזונים . עולה ויורד כנחש כשרה והטעם סכוד העלייה והירידה עוב שעולה בשורבו ומחמתק והיינו שהיתה קודם פנומה ונעברה ונכשרה ע"י שחקנה ונעשיה עולה ויורדת כנחש . וטועה היות סוד הדקיה מג' דלדים שהם י"ב בסוד י"ב כוחות עמאים שאלה לשמעאל י"ב שילאים יוליד וזריך בדקיה מג' רוחות כדי שיהיה סכין דהיינו חרב נקי וטהור מג' רוחות ג' אבות שהם מימין ישמעאל ומשמאל עשו והאלמע מערב רב ואחרי עהרתו יבשר הבשר : וטעם שחיטה ב' סימנים הקנה והושט בנבמה הוא מעטם שהאדם מסמן מה שהוליא מפיו ומה שמכנים לפיו ולעברה הרשע זריך להענישו בשני סימנים דהיינו על עמל פיו באכילה האסור והיותו מדבר המנוגה ולכך יעטם בשתיקו וע"י עונש הזה נענה לאכילה להיותו חלק אחר כמזכר בדרשה קודם לזה וכל עוד שלא שחט רוב שנים לא נטהר אמנם בעוף אינו מתנגגל אלא על א' ובסימן אחד יספיק ויקבל עונשה וקטרה לאכילה והטעם ה' דברים המפסידים כי . שהייה שהנפש שרה לעלות מפני עיבוב שיש לה עדיין בקליפות ופסולה . הדרה כיווא זה שהרי היא עמאה כחולדה הוא שהיא מסתתרה מלמה מחיזונים ואינה יכולה עמאה היא ובשרה פסול הרבה שהיא דרוסה מיה"ר וטמאה היא הגרמה שהיא יורדת דרך מעלה מוח ודרכי שאל. לעדיה יתמוכו . עיקוד שהוא קשה מן הכל שנעקרה מן הקודש ולא חסוב עוד לראות אור ומפני שהסכין פגום הסובמת הנפש ושהיא ואינו עולה למעלה מיד וכן מחליד אותה אל סוף הקליפות וכן דורסת אותה וכן מורידה לשאלו כל עוקרת אותה מן הקודש אבל בסכין כשר מוליד ומביא מוליכה הנשמה אל הקודש ומביאה בחדם ואח"כ בגילגול כשר זה שלא כן עשה עמאה היא הנפש הזאת ולא תקרב ותאל החוזה וזה מה שרצינו לבאר :

נהר רג לבאר סוד יסורי ת"ח ומונים :

הענין כי כל שהוא משכן לרוחני יש לו בגשם חלק יותר מעט והעד הר הבית רוחניותו מעט בערך המקדש עממו והעזרות רוחניותם מעט בערך ההיכל והיכל רוחניותו מעט בערך קודש הקדשים וקודש הקדשים אין רוחניותו בערך הארון . וכן היא ארץ ישראל לערך העולם כולו מפני שכל מה שיאלחו ברוחניות ימעט גשמיותו ולא ת"ח מזונם

אלא מה שימצאו גם במדבר פרטים מלוחות או יסובו כלם בהשגחה ומי שלא יסבול ויאחר אלף אל העובדי כוכבים או יכלה עממה והשאר יורפו בצער ההוא כל אחד כפי שיפור עונו והלדיק יחבדך השורש המלוח במעיוכמן ויחזיק בבלהיו וביצוינו ישוב * והרשע ידחה או ישוב ויטער ואין כח ביד משה רע"ה אלא לבנות עממה ותכרה הקצו והתשובה כי מיד יקומו מתי מדבר והלמח הקץ ותקום השכינה מעשרה שחלחל נשילתה היה מעת שמתו דור המדבר ויהיה דור יובל דור גאולה וחיות ומיד יבואו גאולים לירושלים הבנויה ובה"מ בניו והבא עממה השכינה ותשרה במקדש ויבאו דגלים כימי אלחם מארץ מצרים ולא יאחוה הקב"ה בנפוחה הארץ ויגערו רשעים ממנה ועל כל זה אין להם ב"א גווייהם כל אחר כך יעשרו עושר גדול במזיה גוג ומגוג שימצאו ועל כל זה אין להם שבוה אלף ב"ה בדכתיב זה היום עשה ה' נגילה ושמחה זה חוכי"ר ומש"ל :

נהר לח לבאר סוד הקץ וסוד בעתה :

הענין שהגאולה יהיה בע"ה בסוד שמח"ל דוחה דהיינו מאריכין בגלות עוד ו' חדשים מחשבי שמאל דוחה עד ניסן וימין מקרבת כי בששה חדשים אלו יהיו בעוני וצרוף כנ"ל עד שישובו כלם ויהיו כל ישראל זוכים לגאולה על ידי הצרות והיטורים לעת צקר פאומר והשארתי בכם עם עני ודל וחשו בכם ה' והתועלת המגיע בזה הוא כי אם יגאלו בסוד הגבורה ימעטו הם ושלום כי מזד הדין יהיה כליה בשגולי ה' ורק אחת הנשארים יהיו בכבוד גדול ואין זה הכונה אלא שישובו ויזכו כלם לגאולה כי אם יתמעטו ח"ו יתמעט כבוד עליין וצרוף עם הגלות מלך שהוא סוד גלגול נשמות ס' רבוא ויעמוד העולם עד מלחות הגאולה ולא יפאחו משיעורם ואם ח"ו יתמעטו וישארו אחד מעיר וגיגים ממספחה ימעט כבוד גבוה שאין לך עולם פחות מששים רבוא ויתמעטו המקורות אם יתמעטו הנשמות ויערפו בגלגולים * אמנם אם יעטרפו בחיים ימעט צורך גלגול ויזכו כולם ויכרה כבוד שמים וירבו מקורות השפע :

נהר לח לבאר ענין שבר טוב לאדם בגן עדן :

והנה בענין זה של גן עדן יש לחקור שצמח במקום אחד בויצה נראה שהנשמה מקדמת אל פתח צמח המכפלה ובמקום אחר נראה שהיא מקדמת אל היכל לבנת הספיר ומשם נדחית לגיהנם רוחני או נכנסת מיד ובמקום אחר נראה שהיא נכנסת בגן עדן של משה ולבשה לבוש הרוח עד שיבא הרוח וילביש לבושה והיא תעלה משם אל גן עדן של מעלה דרך העמוד האמצעי וגו' ואל"ס מה החלוקים האלו * תחלה נדבר בנשמה העהורה ובה שהרי היא באלמה מן הגוף תדבק בשכינה הכל אין עלייתה מיד מכלן לכן עדן ואל חשיבני מפרטים * אמנם הכולל הוא הדקך הזה והוא שהאדם ממעטיו יעשו שלשה לבושים האחד מהמלות המעשיות הנשמות נעשית מתנועת הגוף מלוחה המליחות הנשמי יעשה לבוש נעשיות הרוחניות המלאח בעולם הזה והיא רשות סודלפר"ן שהוא שלש בעולם הנשמי שעליו נלמך

דנשמחא דלצילות * ואלו אינם לריכין לעת הקץ לנסותם מפני שהנסיון הוא לאותם שהם בסוד הפשט מסיערא דעץ הדעת טוב ורע ששמחה מסיערא דזריאה ויזירה שהם סניב רשעים יתהלמן וצריך לנסותם לראות אם יתדבקו בצבוב או ברע הכל אלו שהם מסיערא דלילנא דחייא עליהם נלמך והמשכילים יזיירו כוונת הרקיע דהיינו מסיערא דלצילות ולא יכבד עליהם נסיון הגלות בלחיות דהיינו כהתם הפושעים * ואחר הקץ יתגלה סוד ההורה הנעלם לכל ישראל ואפילו אחת שלא עסקו ע"ד הסוד אחר שעסקו בגלות בתורה לזה יסובו דרך הסוד אחר כך וז' אלו הכתות לעתיד בלא יתעסקו בדיוני ההורה ע"ד הסוד בפ' המסיות והמלות ע"ד הנסתר בטעמי המלות שבספר רעיא מהימנא ויבוא מפני שהם יתפרנסו מהמן מעץ החיים ואינם ריכין לציבור ולתפוח עמא וטעור ויבוא על ח"ו שמתגבל התורה והתלמוד ח"ו * אמנם הכוונה כשהיו ישראל במדבר מתפרנסים מהמן מפני שהוא טעם וכה כל מהכל שבעולם ודאי שלא היו לריכין לדון בשר בתלב ובס לדיוי חלב ודם ולא דיני שחיה וצדיקה וע"ד זה כל דיני חיסור והיתר וכן אם לא ימותו ולא ימלא צנייהם שרצים ונבילות לא יצרכו לדיוי עומאה וטערה וכ"ש שלא יהיה צנייהם נדה ומאורע ולידה צובב וכיוצא מפני שלעתיד יתפרנסו מהמן מעץ החיים אמנם ע"ה שלא יתפרנסו מהמן אלא מהבשר ולחם מעץ הדעת טוב ורע להם יערכו כל דיני ההורה כפשטן ויהיה הענין בדיוני נדה שלא יערכו אלא למי שהיא נדה וכיוצא לשאר הדיונים ומש"ל :

נהר לח לבאר סוד חבלי משיח וסוד בעתה אחישנה :

הענין שהקץ יש לו שני פעמים וסוד צמח דהיינו שחיה הגאולה לישראל בנחת עם לחשוק ולא יזכו אלא כשרים שבהם וימותו כל החוטאים ולא יזכו אלא אחד מעיר ושנים ממספחה ויש עת שיחליץ עני בעניו וישובו בהשגחה ויזכו כל החייבים והיינו שהרבה הצרה אשר כמוהו לא נהייתה שאין לישראל או כי אם גוייתם מרוב עוני ותכרה הבכיה ויתרכו הלבבות הקשות מרוב הצער והיינו שכבר לא נשאר ההשגחה אלא בצורה כי פעמים הרבה יתעורר הבכיה על צרת ענין אחד והם בנחת מזרת הלחם או בצער מזרת הלחם והם בנחת מזרת המות או הם בצרה המות והם בנחת מזרת העוני וכיוצא והיינו שצבוב לעתות בצרה * אמנם צרה זו שחיה להם אז היא כוללת כל הצרות יחד עד שאין שום נוח משום בחינה מושב דהיינו בחינת הבלות אין לחם ואין שמלה אין נחת ואין מושב ואין בית ואין עיר ואין להם כח מפני הקור אלא כל אחד ואחד אין לו כי אם גוייתו מזרה השכינה והמיתה והחריב והקדום צדוך הוא מחליף להם מיתה בעוני ולכן לא יהיה מיתה בימות המ' * והיינו מהומים שעתידין ישראל לאלח מירושלים להיות במדבר העובדי כוכבים כעין שהיה לוע בהפיכת סודם שלא הילל בידו אפילו פיסח צב ויאל אל המדבר ממש דומה בדומה כך יהיה צדקן על ישראל וכולם נפוצים על פני המדבר שכל צרות שעברו על ישראל מעולם לא היה כצער הזה עד ששם יתגלה מרע"ה לישראל שיחיה ויכרה עמם בצרתם כדרך שבא וככה עמם על נהרות צבל ושם ומוני ישראל מ"ה ימים כנגד מדת משה רבינו ע"ה כנגד שם של מ"ה ולא יאכלו שם

נאמר אופן אחד בדרך אל החיות בענין כרחמי' נפש לעולם הזה מצי' נפש היא הפ' הרחמי' דקו' העליון ויש לה מדור במצי' רוחניות כאשר יהבאר בס"ד ומיד הנשמה בנאחה מן הגוף חלשם לבוש הזה והכנס בו אל מדור הנשמות ויהלך בעוד שהנפש והרוח מהקדים עלמן אל הכניסה אל מקומן ותחלה יתקון הנשמה לכל מפני דקוה שאין השבויה למטה אלא יתן חשבון ותתקון הנשמה עלמה אל ערך הרוחניות הזה ותתעבב שם עד בא הרוח שהוא ג' כמקדים אל הלבוש הזה לנכנס דרך עשייה ואחר שהרוח נעקר ובלו לו אל העשייה הזאת מיד הנשמה פושטת הלבוש הזכר ותפעלה לג'ע' החתון ושם נפתח ג'ע' פושטת הלבוש הזה שהוא בעשייה ושאר אל הרוח ותחלש בו והנשמה לובש לבוש שני אשר הוא ממשעה התחתונים והרוחניות המזוה לא רוחניות עליון אלא בינוני מעין הרוח מרחסורי הלב במעשה המלות ודיבור הבורה וכו' ונא' ועתה הרוח במדור הנפש והנשמה במדור הרוח והנפש עדיין נעה ונדה עד שכבר נתעכל הכשר ונח מדון קבר מיד נפש מקדים אל לבושה והרוח פושטת לבושה ג'ע' תחתון ונחמו אל הנפש בעשי' והרוח מקדים אל ג'ע' תחתון אשר תחת ממשלת מעטרו' ונשמה פושטת הלבוש ההוא ומתעלה בדרך נעלם להתעלות אל הרקיע שגל הכן שהוא כוד היכל לבנה הספיר ויכנס דרך היכלות וילבש לבושה חמישי ע"ג דקוה' והיינו דכתיב מעיל דקוה יעטי והגוף נח מדיני' והנפש לובש לבוש הרוח בעולם הזה ומחליץ העצמות בקבר ועל זה נאמר שהנשמות פוקדות המרים בקברות כי מומם וכנסות אל הוך הקבר ומחליצין עצמות מחליצות הלבוש ההוא וע"ז נאמר ועצמותי יחליץ ולפעמים יתקשרו שלשה יחד כזכר בזוהר זמס"ל :

נהר זא לבאר ענין הנפשות אם יש להם שעשועו כעין שיש אל הרוחות בחצות לילה :

נראה צי' צפ' בלק שהנפשות פוקדות קנרם בתחלה הלילה שהיו בלום לרבי שמעון ב' לדיקים לדבר עמו כל היום ובתחלת הלילה לא היו יכולין לדבר עמו מפני שהיה זמן שקדח קנרם ובפרשת בראשית נראה צי' שאשר נעה השמש להעריב ראו ושמעו שהיו אומרים בני אלהין קדישין אינין דאתברין בני חייא דהאי עלמא אינון בזוינא בני מציבתא אחכניס דכוכבייהו לאשחשטע במאריהון דאורייתא' עוד שמעו קול שני שאמר טירנין קרפיין פטישין רמזין הא מרחיין דנונין מרקמא דציונין קס על אלטונא עלו ואתכנסו' בההוא שעתא שמעו קל ענפין דאלינין רב ושיגו וחקיף והוי אמרי קול ה' שובר ארזים הנה ג' קולות אלו מוכיחין שהיה עת ערב עת שעשוע וזהו א"א אל הרוחות שעת שעשוע בחצות לילה ועוד לא שייך דאינון מתבררין בני דהאי עלמא אלא דוקא בשמות שהם הקרובים אל בני אדם ועוד דלחיא הא כהיחך דלחמן פוקדין הקבר בתחלת הלילה וצפי' שנאמר שהיו רוחות פוקדות בתחלת הלילה בקברות יא' לנו שעשוע אל הנפשות שא"א שהיו הרוחות פוקדות הקברות אלא באמצעות הנשמות

נאמר אופן אחד בדרך אל החיות בענין כרחמי' נפש לעולם הזה מצי' נפש היא הפ' הרחמי' דקו' העליון ויש לה מדור במצי' רוחניות כאשר יהבאר בס"ד ומיד הנשמה בנאחה מן הגוף חלשם לבוש הזה והכנס בו אל מדור הנשמות ויהלך בעוד שהנפש והרוח מהקדים עלמן אל הכניסה אל מקומן ותחלה יתקון הנשמה לכל מפני דקוה שאין השבויה למטה אלא יתן חשבון ותתקון הנשמה עלמה אל ערך הרוחניות הזה ותתעבב שם עד בא הרוח שהוא ג' כמקדים אל הלבוש הזה לנכנס דרך עשייה ואחר שהרוח נעקר ובלו לו אל העשייה הזאת מיד הנשמה פושטת הלבוש הזכר ותפעלה לג'ע' החתון ושם נפתח ג'ע' פושטת הלבוש הזה שהוא בעשייה ושאר אל הרוח ותחלש בו והנשמה לובש לבוש שני אשר הוא ממשעה התחתונים והרוחניות המזוה לא רוחניות עליון אלא בינוני מעין הרוח מרחסורי הלב במעשה המלות ודיבור הבורה וכו' ונא' ועתה הרוח במדור הנפש והנשמה במדור הרוח והנפש עדיין נעה ונדה עד שכבר נתעכל הכשר ונח מדון קבר מיד נפש מקדים אל לבושה והרוח פושטת לבושה ג'ע' תחתון ונחמו אל הנפש בעשי' והרוח מקדים אל ג'ע' תחתון אשר תחת ממשלת מעטרו' ונשמה פושטת הלבוש ההוא ומתעלה בדרך נעלם להתעלות אל הרקיע שגל הכן שהוא כוד היכל לבנה הספיר ויכנס דרך היכלות וילבש לבושה חמישי ע"ג דקוה' והיינו דכתיב מעיל דקוה יעטי והגוף נח מדיני' והנפש לובש לבוש הרוח בעולם הזה ומחליץ העצמות בקבר ועל זה נאמר שהנשמות פוקדות המרים בקברות כי מומם וכנסות אל הוך הקבר ומחליצין עצמות מחליצות הלבוש ההוא וע"ז נאמר ועצמותי יחליץ ולפעמים יתקשרו שלשה יחד כזכר בזוהר זמס"ל :

נהר ז בביאור מציאות מנוחת הנפשות :

דיינו כבוד עה"ז ננפש אשר בו רוצה לומר העולם הזה הנשמי ויש לו רוחניות מתלבש בחוכו לא יתן רשות אל העין לראותו' אמנם הנשמים הנדיקים החכמים הקדמונים היו יודעים להודיך והיו נכנסים אל המדרגה ההוא בחייהם לשאול נרכיהם והיינו מה שאמרו בגמרא דשמואל הלך לחצר מות כדלחיא במסכת ברכות פרק מי שמהו ואפשר שהיו נכנסים ע"י איזה סגולה או ע"י שם או מפני דקדקס כיון שהולכים לבית קבורתם נראה אליהם העינין ההוא וכבר אמרו מי שגועל עפר זבולא קדמה מחסרת הקבר ויחויקו יא' עד שיבואו המת לקבורו ירחלו אלו כל המתים חוץ י"ב חודש' אמנם אמרו שימות הוך נהו ומה שנראה שקפידה גדולה הם מקפידין בענין זה שהרי שמואל נאמר לו לנעגל אחית וכן בזוהר פרשת בראשית דרבי חייא התענה ארבעים יום למחתי לרבי שמעון' אמרו ליה ליה חנה רשאי למחתי ליה צבה ותעתי ארבעים יום אחרינא אחיואל ליה בחזויו לרבי שמעון ורבי אליעזר צביה ושם בסוף המאמר אחר שאמר המשיח כשראה לרבי חייא יושב לרגלי רבי שמעון אמר מלן יסיב הכא בר נש לבית מדא דההוא עלמא אמר ליה רבי שמעון בן יוחאי דא הוא רבי

ח"כ ששוע הנפשות הוא חס יהיו בו הרוחות :

נהר מב לבאר מנוחת הרוח :

ענין הרוחות מנוחה בג"ע עליון וכמו שבארנו שהרקיע שעל הנפשות הוא מקום מושב הרוחות וכמו שעלו הנפשות אל מקום הרוחות במחיבתא דרקיע כך הרוחות עלות וסורחות באויר אל מחיבתא דרקיע מקום הנשמות וכן פי' בפרשת בראשית מהוהר • והענין כי הנפש התארה לעלות ותדבק ברוח ובס יודיעוהו הרוח ממליאות חדושי התורה אשר לו מפני היות שבגוף הם ג' קשורות יחד אחר המיתה יתפרדו ויהיו שלשה וכן פירש ר' אליעזר בפסוק אביו וזוהי כל אחד וא' מכיר כפי שיעורו שהרי אין אור הנפש כשיעור אור הרוח ואין אור הרוח כשיעור אור הנשמה • והעד הספירות העליונות בינה נשמה • רוח ח"ה • נפש מלכות וזוהי ממש יתעלה הנפש אל הרוח שימטע מסודותיו ויאיר מאורו ויתעלה הרוח אל הנשמה לשמטע מסודותיו להאיר מאורו עוד פירש שם כי בעלזוהי אל לבד כי יהיה הנאח הרוח ללמוד מסודות הנשמה אלא זוכה אל החרג ג' ראשונות וזה שאמר שם ג"ע דלהתא כל דיק ח קיימין סמן ברוחא דוקא רוח ולא נפש כי מקום הנפש הוא בקבר כדפירש דהתלבש בלבוש יקר דהיינו הלבוש שנתקן לו מתעטפה המלוא כדפירשונו לעיל ודיוקנא דההוא גלמא וזוהי אהיו פעלה לחוסים כך נגד בני אדם ירצה בצורות בני אדם ממש אלא שהוא לבוש יקר דיוקני דבני אדם וקיימי המן כי עקר עמידתם בגן עדן החתון ופרמי לעיתים ידועים באוירא וסלקי לכו ממחיבתא דרקיע בההוא גן עדן דלעילא דהיינו בג"ע עליון על רקיע שעל גן עדן החתון ופרמי ואסכהיין הגוף ההוא לחתו ולעננו בעלמא נהרי אפרסמון דכ"ה • ונודע סוד אפרסמון בדינה ונודע כי סלא סוד סל אורות דהיינו יה"ו כזה יו"ד ה"א וא' בגימ' סל ומתיאוחיו הרבה עלי נהרי אפרסמויא היינו משך סוד עג"ל סוד נה"ר ג'ן ונחתי מן העדן הזה העליון אל ג"ע החתון ופרמי להתא מפני שש מקומן וכאשר יעלו יהיו סורחים אל הנשמה ועיקרם למטה בג"ע החתון מנוחה ומש"ל :

נהר מג לבאר סוד ג"ע שהצדיקים מתענגים בו :

ראיתי בו דרכים וכלם מהביתים שם ז' היכלות מסודרים למנוחת הנשמות כל זמן שלא הגיע זמנם להסתלק ואחר שיסתלקו הנשמות כאשר יבוא יתן המנוחה אל הרוחות כנ"ל והם ז' היכלות ויש היכלות עליונים למעלה בסוד הכסא והם מדורות הנשמות ומתיאוח היכלות אלו נמלאו ממתיאוח אחד מפני שכאשר ברא הקב"ה בראו באתיות התורה ואלו האותיות היו מתיירות יצורי עולמות העליונים ויצורי העולמות התחתונים והיה הכונה שיהיה מדור האדם בגוף בעה"ז כבוד ההיכלות האלו שם בסוד ג"ע הדרן שהוא רוחניות ההיזיה כולם ומשם יתעלה לג"ע עליון רוחני ככסא יורד עוד למתיאוח העולם הזה הנשמי כשיצטק להסתכל בעיניו הנשם ומפני שהאו גורם המנוחה הזאת ואינו נכנס אלא אחר הפרד מן

הגוף • והענין שהגוף הזה לא היה לבוש אדם כשהיה בג"ע אלא הנות אור אחר כך חטאו והלבישו עממן בכחנות עור זה צריך לעמוד בעולם הנשמי הזה כל זמן שהלבוש הזה עליו עד יצאנו עורו מעליו כחשם ולאחר כך יכנס שם אל מקום מנוחתו הראשונה • הנה האדם אלא נכרח מעשר ג"ע אלא מעשר נשמי כדי להשתעלותו לנפשו לג"ע והיה סוד ד' יסודות עפרות אלו מזדככות והיינו דכתיב ויעש ה' אלהים בן בעדן מקדס ואינו שנטעו ביום ח' אלא כל זמן שהיה העולם הולך ויבנה היה בן עדן הולך ונוטע • ויש בו ז' היכלות כנגד ז' ימים כלם וכן פי' בפירוש בפרשת בראשית וזוהי ג"ע כנגד כל מעשה בראשית והיו האותיות מתפשטות ממתיאוח אל כל בריאה ומצריחה אל יצירה ומתיירה אל פניה וזכרה אל הגשמיות • והנה המתיאוח אשר באתיות שורש הכל יורדו ויאלו ממתיאוח אל בריאה ושם נהווה בכחיתה ידועה בבדיחה סוד ג"ע עליון בו מנוחה הנשמות ובו יסוד כל הנמלאים וירדו משם אל היצירה דהיינו בן עדן זה חתה ז' היכלי היצירה שהרקיע שעל הגן הוא היכל לבנת הספיר וירדו האותיות משם וחתמו החותם הנזכר למטה בעשייה רוחנית בגשמיות עד הגשם הזה אשר אלו בו אכל לא בירידה סוד בסוד שנתקלקל הארץ ונחמטפה זורחה בתחא אדם הראשון ונמלאו עולמות כלם חתומים בחושה ח' • והנה האדם נמלא ביום הששי חוץ מגן עדן ולאחר כך לקחו הקב"ה ונחמו בג"ע אשר נטע בפרשת ימים ונקלח עפרו מהגשמיות היה ונתן שם ביהק ג"ע כדכתיב ויש שם אה האדם אשר יצר • והעטם שאלו היה כלו מגן עדן אה יתעל אין לו תקנה שלא יוכל למות כדרך עזא ומגן עדן שיעדיין הם קיימים מפני שהיו מעולם המלאכים ונמלא שיחנכם מגן עדן לעולם והקדוש ב"ה נתן גבול לגירוסיו הגוף לעולם שיחזור ליסודו כי עשר אה ונו' • והרוח תשוב אל ג"ע מקום מנוחתו מקודם ולא עוד אלא שמקודם היה הגן סתם מדור בכלם בשוה ומפני שעל ידי חטא האדם הם בני אדם בעלי מדריגות הרבה לכן התקינו למעמד מושב הנפשות חופות חופות מדויקן מדויקן לפי שגור המעשה וכן פי' בפרשת בראשית שהתקינו אח"כ לנשמות זה סוד חיקונו • וענין ג"ע הוא סוד נשמה לעולם הזה ומתיאוח נעלם והוא אינו בעל מתיאוח נשמי ואינו חוץ מהגשמי והוא ענין דק רוחני ולכנסו אליו צריך לעבור בגבולי המתיאוח למטה כדכתיב וישקן מקדס לנן עדן אה הכרובים ואה להם החרב המתהפכת לשמור את דרך ען החיים והענין שהכרובים שומרים בן עין שלמטה שכל הכנסם יעבור דרך שם ועל זה אמר גס כי אלק בניא זלמות לא אירא רע • וכן פירשו בפרשת בלק בעובדא דההוא יוקא שהיו חופסים בו הכרובים ולהט החרב שומר דרך ען החיים הוא סוד הכניסה דרך ההיכלות אל ג"ע העליון וסוד להט החרב היינו סוד נהר דינור שטובלת בו הנשמה כפי' בהיכלות ומש"ל :

נהר מד בהיכל ראשון :

דגה ההיכל הזה מתון נגד מדת המלכות נגד היכל לבנת הספיר וענין מתיאוחו מורים על סוד המדה ההיא לפי שסוד הגן כלו העתק חושה הספירות והיכל הזה בעיניו מחתים

להם שכרם בכל המדות ודרך זה יתקשרו עם חכמיהם המלאכה
 בזה איש אחד חבר לגר ושיניהם עשו כלחד המלאכה הריא
 ורחויים כלם לשכר בשוה יתדבקו שניהם בזהיל פלוני כל
 אחד כפי מה שהוא חכמת הדיקים אשר לו . זה הכלל
 ההיכלות יש להם גד רוחניות ומאורו גד יתאחדו ההיכלות
 בדרך אחדות הספירות . וכמו שמדת המלכות בה פתח האור ההיכל
 אל החיצונים למטה כמזכר בפי' פקודי בנסוק תחלת דבר ה'
 בהישע כך ממש יש בזהיל זה פתח ההולך לגיהנם כדי שיראו
 הישרים בדיני המשפטים שידונים הרשעים והאך מורידין
 אותם לגיהנם ו ממנו ויגילו שניצלו מדינים ההם ובמי שמדת
 המלכות יחודה עם הספירות העליונים שלשה יחודים ערב
 בזקק וזהירים כך ממש ההיכל הזה שלשה פעמים מאיר מאור
 העליון ומתעששים בשעשוע גדול בשגים מאור ההיכל
 ההוא ובכל ההיכל והיכל ראש ממונה מן הדיקים על כלם וכן
 ראשי ההיכל לזקוקים הגר וכיוצא מאוהם שגייירו עממן בחיבה
 הגדולה כיוצא בזה ומעין מנוחה זו מסתלקת אל כיוצא בה
 בן עזן בסילוקם לעת זמנם כמזכר ומש"ל :

נהר ביה בהיכל שני :

בהיכל הזה נדיי להיכל עם השמים והוא נגד מדת הוד
 והנה ההיכל הזה מתעלה ופנימי אל ההיכל הח'
 גבוון הספירות וההיכלות העליונים דא קליפה גדול ודא מוחא
 גדול כך הם היכלי ג'ע ממש הם פנימי אל הראשון ומהעלה
 עליו כעילה על עילתו . ופתח היכל זה סמוך אל תוך מערת
 המכפלה והוא מלד שני צבות יבסו אל האל שיש יעלו
 כח ורשות לכנס לנן עדן כאשר יתבאר בס"ד וגבולי ההיכל
 הזה הוא מוקף כל אהן יקרה בעליו ובהוך היכל הזה מאיר
 אור כולל כל גוויין דהיינו מכל אורות העליונים והוא מאיר
 מלמעלה נמשה משני היותו מלד העליונים ואפשר מפני שההוד'
 כלל כל החמישים דהיינו ה' ו"ד . אמנם היתור נראה שהוא
 ג'כ נגד היסוד ועם ההיכל שליש שהוא נצח לשלש מדות
 אל ההוד ואל הנצח ואל היסוד ששניהם פועלים אחת עד
 היסוד' . וישבי ההיכל הזה כל אותם שפבלו יסודין בעולם
 הזה לתקן עממם לנקות מעשיהם ולא קצו בהם אלא היו
 משבחין להקדוש ברוך הוא עליהם בכל יום ומודים לפניו
 דהיינו מלד הוד' הודות על הדין ועל היסודין והיו מתמידין
 להודות כל היום על יסודיהם ולא בעלה חפלתם מפייהם כל
 ימיהם אף אם יסודין קשים בדיים שפבלו אף על פי כן
 מתקנים יתודת הזה ביסודין וראוים אל אור ההיכל הזה .
 וכבר נודע שההיכל הזה כלול מיסוד לך כריכים הפלה חמיד
 כדי שלא תפחד המלכות ממנו . והנה ההיכל הזה כלול משניהם
 דהיינו ההיכל והאור המאיר בזהיל לך הוא כולל שתי מדות
 ההוד' והיסוד' . ואלו המזכרים הם מבחינות ההוד' ומבחינות
 היסוד' הם אותם הפנימיים ופנימיים בחוכיות ההיכל היינו
 אותם שענו קדים אמן יחא שמה רבא בכל כחם דהיינו סוד
 אמן ביסוד וכן קדושה היו הם מקדשים בכל יום בכח גדול .
 ונודע שסוד הקדושה הוא קדוש קדוש קדוש ה' נצלות מלא
 כל הארץ כבודו דהיינו היסוד והקדושה מן ההוד' ולך אלו
 הם בחוכיות ההיכל הזה פנימיותו ומאורו אור רואים כללות
 המאורות

מהחיים סוד הספירות ולזה ישמעשו וישבי הנן להכיר גדולת
 בוראם כמו שהיה אלה"ר מכיר גדולה בוראו מתוך הנן . ועם
 היות שיחסו אל הנן מקום דהיינו לגד מזרח דכתיב בן בעזן
 מקדם לינו מושג כלל אלא אל נשמות הדיקים . והנן מכיוון
 נגד כל העולם כלו ויש בו גד מתקרב אל העולם הזה שכל
 מי שיכנס אליו בחיים יכנס דרך שם משני שהוא נכנס בנדין
 ונפש וסם בחינתו הדבק בגוף עם הנפש ומשם יסתעף על
 פני כל העולם כלו ואסילו כנגד יסובינו זה . והפתח שדרך
 בו נכנסות הנשמות הוא דרך מערת המכפלה מפני ששם הוא
 פתח לדבק בו אותם הנשמות מן הגוף ולא שיהיה הנן במערה
 החת הקרקע אלא שחשם יכנסו מהנפש אל הרוחני . והנה
 הנן ממש חוהם הספירות שהחיות מעולם היצירה אל העשייה
 דהיינו נמי חוהם מעשה העולם החיים הספירות ולך תחלת
 שבר הדיקים הוא ההיכל הזה מפני שהדיקים עוזבים הוד'
 החיצונית ושולטים ביצנם ומתדבקים בצוראם ועובדים ארזו
 אם כן תחלת שכרם הוא שיעזבו מהחיצונית ויתדבקו בקדושה
 וזהו ההיכל העוזב החיצונים ומתחיל תחלת הקדושה וכמו
 שהוא היה נשמר מאשה זרה בעה"ז אשר אמריה ההוליקה כך
 הקדוש ב"ה שומרו עתה בצדו לכנס שלא יתדבקו בו אמנם
 אם נדבק בה בצדו אל הנכונה הזו הופסין בו הכבובים ואין
 מניחין אורו לכנסו והשער לינו נפתח . ומעטם זה מיד כשתלא
 הגשמה מן הגוף אם זכתה תכנס דרך ההיכלות האלו התחטוטים
 ושם תהיה עממה בשפיעות החומריות אשר הורגלה כל ימי
 היותה בגשם ואם דבקה מאד בגשמיות תתעכב מאד כאן
 ואם שפועה היא לא תתעכב אלא מיד תעלה וחז"ל פי' שנים
 עשר הדם שיה גבול הבינוני ויש שלעולה לא יעלה :

ובכל היכל והיכל שבהיכלות יש חוהם דיוקן השורש העליון
 במציאות דק רוחני עליון ובמציאות גשמי קרוב כדי
 שיהיה אמצעי אל הגשם ואל הרוחני וכן כל אורו הלבוב
 שמתלבשים עם הדיקים כדי שתתקן גשמי יסתכל ברוחני
 להרגיל עממם אליו לכשיגיע זמנם להתעלות כל אור"א כפי
 שיעורו זמן שצריכה להתעלה . ומתוך הלבוב הזה בינוני בין
 הגשם ורוחני . וכן העכבה בעממו מסתכל למעלה ומדרך
 עממו להסתכל ולידע בספירות עליונות וכן שפועלם ודבר זה
 שיה בכל ההיכלות . אמנם ההיכל הזה פתח לכנס לכלם
 ודרך בו נכנס :

והנה יהיה סוד ההיכלות כעין הגוף שבגבוליו גשמיים ורוחו
 ושמתו פנימה אליו רוחני כך הוא ההיכלות יש להם
 גבולים גשמיים מלד בשמיותו והוא כעין גבול מלד רוחניותו
 המשיגים בסוד פנימיות ולך והנה ההיכל הזה גבוליו
 הגשמיים אבנים עובות וזהב מובחר כל היצור הגשמי . אמנם
 פנימיותו כמה ענינים יצורים רוחניים ודיוקנאות להסתכל
 בהם הנשמות לדעת גדולת הספירה הלו"ה היא מדת המלכות
 ונודע שספירת המלכות היא חלק הגרים דהכי לקרו גר זקק
 לך בזהיל הזה היא הפגמם' והענין ששם עוזבו אח ענביהם
 ודבקו בקדוש גם כן ראוי שיהיה שכרם צדמה זו ובהיכל זה
 שעוזב החיצוני בו ידבק בקדוש כמזכר וכל עם שכרם כאן
 הוא' . ואם תאמר המלאכה בזה אלו שוכו לקדים ולעניית אמן
 שאנו אומרים לקמן ששכרם בסוד היכל ב' היאך יהיו למטה .
 הענין שההיכלות ברוחניותם יתאחדו אלו באלו וכאן יאיר

וזכר חלול מקדשו ביד עכו"ם בוכה על אלו ומזכר עליהם ומיד מודמנין שם נשיאי בית דוד ואחיהם צו ומנחמים אותם בנקמות שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות על ידו וחוזר ובוכה פעם שנית ואין נחמה היא מעולת אלא לבני האדם האלו - אמנם על מציאות הקול היה שנאמר קול צדקה נשמע נהי כפי המורידים רחל מבכה על בניה קול זה אינו שקב אלא ברמה נשמע עולה עד אין חליתו ולא נאחו המשיח בקול ההוא והקול היה יוצא מעת לעת דוקא בחסרונה של לבנה שאז רחל מאנה להנחם על בניה כי איננו אינם לא נאמר אלא איננו דהיינו שאין הת"ה עמה והיינו סוד חסרון הלבנה וכיבוי אורה וזו המשיח מרבה אל הלבנה מלכות בית דוד עולה עם הקול ההוא ואורו נמשך מכל הישיבות שכאשר אור שכינה עליהם הם בצור הגאולה עמהם והמשיח אליהם וכשהלבנה מתמעטת אור משיח מתעלם ולכן סוד קול עולה משכינה אשר עם ישראל בגלות - וכאשר קול זה יוצא קול בניה שבכחה שכינה עמה נאחו בקול ההוא ועולה אל עולם עליון למקום שעולה ושם עומד ומצפה חידוש הלבנה ועומד שם מתחבב ועולה עד שהלבנה מתחדש בראש חודש ואז יורד ומוריד עמו זיו שכינה לכל ההיכלות להאירם והזו ראש חודש לשון חידוש מתחדשים שם מעולם עליון וכעין שהלבנה בחסרונה סובלת כחיבין ומכאובין ועצר גדול של גלות כך המשיח סובל כל חסרונה של לבנה עולה להעמין במקום שלא יראו פנימות אורו וכאשר הלבנה העליונה התמלאת פנימית גם הוא יתרחף עמה ואלו כלם שסבלו בעולם הזה מכאובות ועצר על פנימיתם נאמר בה שינוי אלה ממש כל המהאובות עליהם לכך כלם מתחדשין מאורה על ידי משיח בדרתו ומביא להם אור הבהר המרפא חולים להוסיף להם אור לפואה חלופי הצער שנעטרו עמו בעולם הזה ועם צער המשיח המחולל מפשעי ישראל :

ובעלייתו בסוד קול בניה גם לופש לבוש שזכות כל אותם הרוגים מוצייר בהם כל פשעיהם וכל מכותם כדי להזכיר כל צערם שסבלו - וכשהוא בא ומביא נחמות ואור זיו השכינה המהמלאת - ומתחדשת מביא לנדיקים האבילים אור נחמה ולהרוגים שהם עצבים מפשעיהם ומעלה צורחם ומביא אור לבוש להגיבם נוסף על הנחמה הזכר וכל אחד ואחד מהם מתלבש בצור הלבוש ההוא ושם בהיכל המתעדים כל זמן החודש צעד שעולה ויורד אליהם ומחדש להם האור ומלבישים חידוש לבושם כנזכר שם במתעדים בעוד שהוא מסתתר בצאותו האור הנשאר להם והנה סוד הגבורה מסורה לדוד ולשאר הנשיאים לכן הם נמשאים באלו ההיכלות שאלו הייתה מלכות בית דוד בשלום ובשלימותה כל צערם של אלו הייתה מתקנת והמלכות והגבורה שלהם היא אלא שאינה חקקה מטעם חסרון הלבנה - וראשי ראשים של ההיכל היה הם עשרה הרוגי מלכה בזמן החורבן שיש להם כמה תוספת מעלה שהיו קדושים ולא נחייבוו מאדם המיתה ומחו על קדושת השם לזה הם פנימיים בהיכל פנימי מאד ואלו עומדים נהנים מסוד המלכות המאירה מאור הת"ת ומאיר מאור החכמה והבירה בסוד כך עליה בחשבה ונהנים מזיו המחשבה המאירה על ידי הבונה שעל סוד זה נאמר עליהם חלקם בחיים ונשוקן תמלא בעינם דהיינו עין לא ראתה אלהים וזלךך מעלה עוד

המאורות העליונות שהם מבחינת הת"ה כעין היסוד המאיר מהספירות העליונות ורואים ואין רואים מפני שהם נעלמים - וראש ליושבי היכל זה הוא משיח מפני שסוד מדה הוד הוא במלכו' ומשם היא משיחת מלכים בשמן נוכח כפרת בראשית - ולא שהוא עיקר המשיח כן אלא הוא נכנס בשן וממנה אורה על שסבל היסורין שמך המשיח בעל היסורין כנודע וכדכתיב והוא מחולל מפשעיו וגו' והוא נכנס מהיכל זה אל היכל שלישי וממנו אל היכל רביעי כאשר יתבאר בס"ד :

נהר מזו בהיכל השלישי :

בהיכל הזה הוא כולל הנ"ל וההו"ד והוא היכל נגדיי להיכל נוגה - והנה יושבי היכל הזה ב' מעלות האחד למודי ה' שהם אותן חינוקות של בית רבן שלא השלימו ימים שמתו בקצרות שנים בתלמוד תורה אלו הם ודאי באלו המדות מפני שהם עסקו בצורה בסוד למודים אלה כנודע והם מתעטרים על שלא השלימו ימיהם ואלו ודאי בעלי יסורין בחייהם ממש - ה' כל אותם שסבלו יסורין קשים מאד מאלו הנזכר כגון אותם שסבלו חלאים רעים וכאבים קשים מאד הגבורה והדיון דהיינו בהו"ד וכל אותם העצבים ומחלבלים על החורבן בית המקדש דהיינו בסוד ונהר יתרג יוצג ואלו הם שופכים דמעות בעולם הזה חמיד אלו כולם מנוחם שהיכל הזה ואלו הם מתעטרים וממשיח מנחם אותם חף צערם שסבלו בעולם הזה - וכבר פירשתי שהמשיח נכנס מהיכל שני להיכל שלישי מפני שאלו סבלו יסורין כמורה ועוד שמכה זכות של חינוקות של בית רבן הוא מתחזק אל הגאולה לנצח - וכל אלו שסבלו היסורין מקלין יסוריו שאינו סובל כל כך כיון שאלו סבלו יסוריהם מאד עצמן לכך מנחם אותם והאורות הנאות עמו מאירים בהיכל הזה כדפי' בפרשת בראשית ז"ל משיח אחי צבל אינו מחיבהת אותם אורייתא משפיותהו דרבנן ובההוא שעתא אחי משיח מתעטר מן ירשא מחיבתא ציעטבן עילאין - הנה שמשית פוסק הלכה וחוחם החורה לכל יושבי ישיבות שבהיכלות הם ישיבות ישיבות כעין שהם בעולם הנפשות מתעטר המשיח מראשי הישיבות בצור החורה להפעלות וכאשר נכנס מציכל אל היכל מאיר ההיכל מזיו ועטוריו וכן ראו והיינו נחם לן שאין נחמות צדיקים צעלמא חלא הארת אור העליון ומש"ל :

נהר מזו בהיכל הרביעי :

הוא היכל הגבורה והוא היכל הזכות ויושבי ההיכל הזה הם אבילי ציון וירושלים ירצה אותם המתחלבים חמיד קבועים באבילות על החורבן כפי אותם ההרוגים ביד מחריבי הבני שאלו נהרגו בזרוע בגזירת דין הגבורה ולכן מקומם בהיכל הגבורה וכן חורבן בית המקדש המתחלבל עליו מבטל הדינים מפני שזה סוד לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה לכך כלם צדיקים זה וכל אלו ההיכלות תמלא בהם מאד הגבורה שכן כל אלו כלולים בהיכל זכות לכך כולם דין וגבורה והמשיח כשנכנס להיכל שלישי נכנס אליהם בהיכל רביעי וכיון שמזכר שם נרתם של ישראל שהאומות הרגו בהם

עוד שאין מי ששיגורו אלא הבינה דהיינו מסוד החכמה דהיינו העליונים ומאור זה מאיר עליהם וזמ"ל :

נהר מזה בהיכל החמישי :

היכל הזה הוא היכל האהבה היכל החסד שסודו ימינו פשוטה לקבל שנים לכך ההיכל הזה מקום שבעלי השובה עומדים אהום אהום שהם בעלי תשובה יראה שקבלו סיגוף ויסורים כנגד העון דהיינו תשובה המשקל ושבו מחשבו דהיינו תשובה הבאה שהפ' החטא בא לידם פירשו ונתחטשו מחשבתם דהיינו שגדלו לעמון גדלים שלא לשבו לכסלה וזה נקראת תשובה הגדר ויאלה נשמחן בטהרה דהיינו אותן שמהם ממרתק שזריבין וידוי בעת מיחה כדי שמתוך השובה תאל נשמחם ושאר כמה מיני בעלי השובה כלם בהיכל זה וכל אותם שקבלו מיחה בידם שלא לעבור על התורה כגון אותם שמפילים עמלם לבורות או באש שלא יאבסו אותם על התורה שכל מורה האבתו של הקדוש ברוך הוא שאינם חטים שיתרעמו האויבים מפני פחדם שלא לבעל את התורה כי יראים אהבה ה' כן בעלי השובה מחמת אהבת ה' דהיינו תשובה שלימה לפיכך כל אלו בכלל אורבי ה' מזד החסד :

נהר מזה בהיכל הששי :

ההיכל הזה הוא היכל הרצון והוא כנגד מדת הטהרה וזה נקרא היכל החסידים דהיינו בסוד מוליך לימין משה והוא היכל משונה על כל ההיכלות ואין מי שיכול לעמוד בו אלא אותם החסידים הקדושים שמתנהגים צעניים לפנים משורת הדין וכל אותם האוהבים לקיום אהבה רבה ועינין האהבה הזאת היא אהבה שאין דבר שיעמוד אליהם נגד העבודה * ומפני שנתן העבודה הזאת הוא ק"ש בסוד הייחוד ססוד הייחוד והאהבה מעטם זה כל אותן המייחדים בכל יום וזו לעמוד בפתח היכל זה ובעת עולה הנשמות להקשר למעלה בזן עדן עליון אלו מוזמנים לעלות קודם הכל * ויש ל' ראשים בהיכל הזה בפתח הימין אברהם וצפתה השמאל יצחק שהם הראו אהבה רבה אל הבורא * ולא המזרח עומד יעקב שלם צחיר האבות כלם נדבקו באהבה עזה צקונים * ויעקב י"ב שבטים סביב לו שהוא מתעטר עליהם בצחיות י"ב פנים לחיות * וצפתה מערבי הם אותם המייחדים כדפי' ועל ראש ג' אבות השכינה שהרי הם סוד המרכבה כדוד * אמנם אדם לא מזכר כאן ולפי הנראה אלו ראוי פתח המערב שהוא במערה עמהם וכן נראה צוהר שאדם בצבחה האבות צ"ע שהם יחד במערה והוא עמהם צמדור המזכר כדאיחא בפרשת תרומה א"ח והרי הענין צ"ע זה הוא לעלות לג"ע עליון עד י"ב חודם וכיואל והאריך אלו הנדירים ממונים כאן ולא עליון עד תהו ו"ל האבות והנדירים הקבועים אינם בנשמה אלא ברוח ונשמחם צ"ע עליון וכן הוא סוד כל העולים שיפשוט הנשמה הלבוש צ"ע זה וילבש הרוח כדפי' לעיל * וכמו שהנפשות מעוררות לאבות במערת המכפלה כך הרוחות מעוררות לאבות אשר בעולם והאבות מעוררות השכינה והשכינה היא עולה מבחינה זו אל היצירה והיצירה ומשם אל האצילות והנשמות על כל העולם ומנייה על ישראל בצשפע הספירות העליונות שהיא מקבלת בהתעוררת האבות שהיא מעוררת מדתם למעלה ע"י נשמחם בכסא מבחינה אל צחינה שקך העולם נקשר הנדירים בנפש ונפש ברוח ורוח בהנשמה והנשמה בצחינה ובעשייה ועשייה ביצירה ויצירה בצריחה וצריחה גן האצילות דהיינו ג"ע תחתון צ"ע עליון והיינו היכלות גן עדן בהיכלי יצירה והיכלי יצירה בקדושים הקדשים והיכל קודם הקדשים בכסא הכבוד וכבר פי' קשר זה במקום אחר וזמ"ל :

נהר נ בהיכל השביעי :

בל ההיכלות האלו הנזכרים מקושר יחד בהיכל שביעי אשר עליהם צמאיחות היכלי היצירה שהם נקשרים כלם בהיכל קדש קדשים והנה ההיכל השביעי בכל מקום הוא נגד ג' ראשונות והם נעלמות וכך דפוס מציאותם נעלם בלתי מתגלה והיכל הזה אינו אלא כדי לעלות מתחוב הנשמות למעלה דהיינו עליות הנשמות מג"ע תחתון לג"ע עליון וסוד העלייה הזו היא דרך עמוד שבאמצע הגן * והעמוד הזה

ובשער ההיכל הזה ממונה מנשה מלך יהודה ששב אל ה' וחתר לו מחתרת מחתת כסא הכבוד וקבל השוכתו מפני שהיחה שלימה מאהבה ויש פנימה להיכל זה מדריגה עליונה לאותן שנתמרמרו על עונם ומתוך מריחתם יאלה נשמחם כגון רבי אלעזר בן דודאלי וכיואל בהם והנה נודע שמדת החשבה היא הבינה ולכן מזד הבינה המאירה בצחש אור עליון בא לתוך ההיכל הזה ומאיר להם ג' פעמים ביום נוסף על העדוון העליון אשר להם תמיד * ולהיות מיני החשבה רבים מאד ומאירות חרות הלב עד כמה לכך רבו בהיכל הזה חופות הבעלי השובה וכל אחד גבוה מחופתו של חבירו ולא אלו בלבד אלא כל בעלי ההיכלות הם חופות חופות ואין אחד נכנס לתוך חופת חבירו אלא כל מדרגה ומדרגה לעלמו ומה שנאמר שהנדירים נעשים מחול יחד נראה שהם מתקבצים יחד וזה ענין לעלמו ויתבאר במקום אחר בס"ד והנה ההיכל הזה מתעלה על כל המזכרים ועל זה נאמר במקום שבעלי השובה עומדים אין נדירים גמורים יכולים לעמוד * ויש בזה כמה עעמים האחד שממש משער מתלעות החיונים בשבוב ומכניעם מה שלא עשה הנדירק שלא נכנס אליהם לשגר כהם * הב' שערי החשבה מזה המאירה כל העבירות שבתורה ומשם כל זדונות החשובים העושים פגם האור העליון בא עליהם אור החשבה ונעשה זכיות יראה הורות זכים מאירים נמלאו אלו עבירות כלם מזה השובה מתקנס שהרי עושה תשובה על כל אחד ואחד הרי זכו כולם ואלו הם מזה שאין נדירים גמורים כמוהם יכולים לעשות ודאי שמתות החשבה היא מזה המסתרה העמאים ומלצנת השחורים ומפקד העמא לטהור וזה מה שרצייתי לבאר :

זה הוא בנן בהיכל קודש הקדשים והנה הלבושים אינם עולים מהנן מחופשה כלל אלא השאר הנשמה מופשטת הלבוש והדבק על העמוד והכנס בחוכו ומחוכו התעלה למעלה וסוד העמוד הוא מחוזה לו הוא בסוד עין ועשן ונונה אש להבה בדכריב וברא ה' על מכון הר ציון והעשם שהנשמה הפשיט לבושה והשאר ערומה ואין ראוי שחצלה כך לעיני הכל ואין ראוי שחצלה עד שחצלה אל סוד הכסף ושם היא במציאות הגן עין שלמעלה סוד לבושה מהלבוש הזה לזה נשיבא זמנה להחצלות בדהעלות וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקדוניה היא מתקדבת אל העמוד הזה ומשתחבת ברוך העמוד שהעמוד מבחוק עין ועשן כדי שלא יתראה מה שכתובו ולא יוכר ומחוכו נונה אש להבה והיינו סוד כבוד חופה שלא יראו הרוחות בכבוד הנשמות בעלייהם והעמוד בחוכו הוא עשוי ד' חופות שהם ד' גווני חור שומק ידוק אובס לנכה ד' פלופים שהם אריה חור שור אדום נשר ידוק אדם אובס וכל נשמה שהדבק בסוד גוונה ופרצופה עולה ונקשרה בנחיתתה ומכאן מהחלת נורה עליונה להזדקך והעמוד הזה הוא עומד בלמעט ההיכל מעין שיש אל ההיכלות העליונים היבילי היצירה עמוד שדרך בו הם וכללים ועולים מהיכל אל היכל כך מדרך העמוד הזה עולות הנשמות וכל מקום שהוא עומד רמז אל היכוד דרך בו ויכרות וזדקקה אל היחוד ודרך בו עולות למעלה והיכל הזה אין בו שום מדור כלל אלה עשוי לעליות נשמות אמנם יקשה אם העמוד הוא אינו יורד למטה בכל ההיכלות אלא עומד בהיכל הו' דוקא והלבושים אל הרוחות אינם עולות מהיכל אל היכל מפני שגווין התחתונים מחופות הנריהם אם כן היחך העלה הנשמה מלמשה ממוחפתה בהיכל ראשון או שני או שלישי אל היכל השביעי להחצלות דרך העמוד ולומר שחצלה הנשמה פשוטה בלי עמוד ואורה אין ראוי וכפי פרושינו בפרשת חרומה אמנם נראה שכל ההיכלות יש להם קשר ודרך אל היכל השביעי כדרך הספירות שכולם קשורות בזינה ויש לה דרך לכנס אליה וכן פירשו בזוהר בהיכל זה ואמר וכולהו היכלין מתקתים ומתקשרין בחד היכלא שביעלה הרי שיש דרך לכל היכל והיכל להתקשר בהיכל ה' ומש"ל :

לא ידעו מעלת המקום ונאותו יום שהלך אברהם אל הבקר עם ישמעאל בנו ליסול ג' פרים ממקנה שלו הלך אחריו רפאל בנסתר ולאחר ששלח אברהם ב' פרים ונתן ביד הנער להוליכן היה משחל עוד ליקח פר שלישי ונדמה רפאל לפניו כפר חשוב ומשובח וזוהר רפאל ס"ר א"ל פר חשוב וכשבא אברהם ליעלו היה הפר נשמע וזוהר מעט מעט עד שהוליכו בפתח המערה ונשמה פתח המערה וכל זה בשליחותו ב"ע מיד ידע מעלת המקום ותמיד להיות שם והריח ריח ג"ע מיד ידע מעלת המקום ותמיד להיות שם קבורתו ומיד נמסר הפר מאליו ביד אברהם ובהגיע לאלהו לא מצא אלא שנים והולך לבדו פר שלישי על ידי ספר יצירה כדי שלא יפסד כסעודת אורחים שאלם היה חוזר אל המקנה היה עובר זמן המאכל וז"ש וכן הבקר אשר עשה ממש ודע כי המערה כחצר לג"ע וזה הוא שאמר הספוק עובר לספר כי לספר בנימשירא אור"ח לנ"ן ובנמשירא חז"ר כי המערה היא חצר לג"ע מסכ"י :

נהר נב לבאר החילוק שנמצא בדברי רז"ל בין יש לו חלק לעולם הבא ובין אמרו הרי זה בן עולם הבא ובין אמרו מזומן לחיי עוה"ב :

והענין הוא כי הלא הנדיקים אחר פטירתם וגם בנאות שעה עצמה אשר הם נפטרם אז עולים עד הבינה הנקרא עולם הבא ועולים שם בסוד מ"ן לעורר היחוד העליון אל הכמה ובינה וזו מעלה גדולה ואמנם יש נדיקים אשר אינם כדאים לעורר היחוד הם לבדם רק זריכים להצטרף עם שאר הנשמות ובחלוצותם יעוררו גם הם היחוד וזה נקרא פלוני יש לו חלק לעולם הבא כי כל עובדי ה' הם כדאים לזה זולת אותם שהם מפורשים במשנה שאין להם חלק לעולם הבא אמנם ישארו למטה בסוד מ"ן לשכינה אמנם יש יותר גדולים מאלו המוכרים והם נקראים בני עולם הבא שהם כמו הת"ה שהוא בן לבינה הנקרא עולם הבא והוא לבדו עושה היחוד העליון בלתי הצטרפות ואמנם אמרו מזומן לחיי עולם הבא הוא לעתיד לבא שאז חייב היה אור הלבוש כלאר החמה וגו' וזה יקרא חיי עולם הבא ומי שיהיה ראוי אל אותם המ"ן צעת ההיא אל הכהר הוא מזומן לחיי עוה"ב ואין לנו רשות לפרסם יותר בזה הספר וזמש"ל ממרה"א זלה"ה :

נהר נא בביאור סוד ג"ע תחתון :

דע כי ג"ע תחתון נכרא חלק ותת"ח שנים קודם עולם השפל שאלו בו ושיעור זה העולם אחד מס' בנן וזה הגן עומד על נד ימינו של ג"ע לרוח דרומית מזרחית וזומה זה העולם לפני ג"ע כילד בן יומו לפני אמו וקרקע עולם השפל רחוק מקרקע הגן עשן ואפיו של עולם השפל כלל דרומי של הגן ולצפון של עולם השפל שם גיהנם מדור המזיקין ומלאכי הכלה וזוהר העולם השפל כזורה אות ב' ואע"פ שהוא קשה בין לחיים בין למתים ללכת לג"ע מפני חסד המזיקין של גיהנם העומדים בצפון של עולם לכן גזירת חכמתו יתברך לעשות מחילות עשר ממערת המכפלה שנחברו עד חוץ העולם השפל כמון לכן כדי שיעברו הנשמות הנדיקים דרך ישר שם ולא יפגעו המזיקים ואדם וחיה שידעו סוד זה השתללו להיות שם קבורתם ומיזם שנקברו שם אדם וחיה נכסם סי המערה מפני הנריות

מעין ששי עין גנים
ובו מזו נהרות

נהר א לבאר ענין ע' שרים ושלישיתם :

דע כי כל האמה והאמה למטה יש לה שר נדדי לארצה מלמעלה שהוא עומד נכח ארצו והוא מקבל מעשרה כהרים ו' היכלות החילוניים ומשפיעים אל האומה אש שפע הנשמות אש שפע מזונם וכל אשר בראשו הכל שפע נשפע נוכח ארצם מהשר ההוא השופע כי חלק הרקיע העליון חלקו ונבאו

ונבאו ופקודיו נשמייס כנבאיו ופקודיו רוחניים ועמו כעמו
 ואלו כאלו וכל ענין העליון כענין התחתון והתחתון כעליון
 ואין מלך נולח מלך למטה שלא יקדים תחלה המלחמה בין
 שני השרים ונבא למעלה ועל זה נאמר יפקוד ה' על צבא
 המרום במרום וגו' כדפי' בזהר במה דוכתי ובדברי רז"ל
 והרמז בפסוק יבן גבולות עמים למספר בני ישראל. ועתה
 נמלא למדין פי' דברי הזהר בס' הרומה כי הרקיעים הם
 מהגלגלים דרך העולם כולו צבואם נוכח כל גבול וגבול
 לכל שר יפשיעו אותו השפע שהשר משפיע דרך גבול אשר
 לו ואם יתגלגל חלק הרקיע ההוא אותו חלק הרקיע יפשיע
 חלקו ג"כ נגד גבולו לעולם תהיה סוד השפעה מן השר
 ועל דרך זה כל השרים * אמנם הרקיע שכנגד ח"י אין
 לו שום שליטה בארץ מפני שהם יונקים מהשר אשר עליהם
 הם כל מדריגות הקודש עשרה כשרי קדושים וז' היבולות
 קדושים שהם נפתחים על ארץ ישראל ממש פתח היכל לבנת
 הספיר אינו לשום גבול אלא לגבול ח"י ולכך אומר ארץ
 ישראל מכחיס בסוד חכמת שלמה השולט ב * אמנם אין
 כח בשרים לבטל שליטת הגלגל כלל אלא אותו השר שפע
 יתמוג בשפע הרקיע שהוא מגלגל עליו שהרי הרקיע י"ב
 מזלות וסוד גלגל מזלות זה מגלגל על הארץ כל יום מהלך
 אחד נמלא משפיע כ"ד עתים י"ב מזלות שתי שעות כל מזל
 הנה צעבור החח השר יתמוג השפעתו בהשפעת השר ויתן
 השר שליטה למזל ולא ישתיהוהו שאין כח בשר להשביח
 שליטת המזל * אמנם בזה * פירשו שתי הרקיעים לבטלה
 מכל וכל שאין שום שליטה למזלות לפני פתח היכל לבנת
 הספיר וזמ"ל :

נהר ב להוסיף עוד ביאור בדרוש הזה :

ונאמר אחר שהוכרח שקבלת המזלות וכוונת מההיכלות
 הקדושים כנזכר בזהר הנה יבאנו שתי שליטות
 זו בזו שליטת החיצונים שהיא ע"י השרים ושליטת המזלות
 והכוכבים הרקיעים שהיא ג"כ מהיכלות ח"כ לא יוכל השר
 להתגבר על ההנהגת המזלות מפני שהוא ממקום גבוה
 ויתן מקום אל המזל לשלוט ונמלאו שרים עם היוהם גבוהים
 על הרקיעים משועבדים אל הנהגות המזלות. וז"ל האמונה
 התקוע בסוד שמש וצדקן ואחוזי הולך וכולל מא"ס ועדי
 פתח היכל לבנת הספיר לבד שם פוסק להרחות ש"ס למטה
 כוחות המזלות שאין מזל לישראל כלל ואדרבה הם משביחים
 כוחות המזלות כדפי' למנא קיימא רקיע בארעא דישאל
 שאין המזל גורם לישראל או מכריע דבר כלל כאלו לא
 היה ואין שום שליטה לרקיעים וכוונת ומזלות בארץ ישראל
 אלא מה שכחצו בתורה והיו לאחיות ולמועדים ולימים
 ופנים כאנן השעות לבד מה שאין כן בזהר לארץ * אלא מאת
 הקודש ויתן שם ברקיעים ע"י ההיכלות כח מן הקדושה
 כנזכר שכל מזל יקבל מ"ב פנים שבחיות וכל כוכב מקבל
 מהיכל עליון נמלא להם לשרים אלו האורות לרח מהם
 לאומת' ולזה אין לשום גבול וגבול בחוץ לארץ אלא כפי
 מה המצוי של אותו כוכב השליט עליו * אמנם משאר

הכוכבים הנפשיים או הדומיים שאינם עובדים על אותו
 הגבול אין להם מפני שאין השר יכול לכנס בגבול פלוגי
 מפני שנוטה מגבול נפשו או דרום ח"כ לא יוכל להתמוג
 כנזכר ההוא לעולם ולכן לא ימלא בגבול פלוגי המעשים
 והמחכות ומיני נפשים וכיוצא מן המעדינים * אמנם ארץ
 ישראל שהיא נשפט מן המקור כתיב לא תחסר כל בה
 שהמקור נשפט למזלות כנזכר והנה לא יתבטל כח המזל אלא
 מידי עברו נחמיכת הרקיע שכנגד חתיכת ארץ ישראל
 דהיינו ח' פסרה על ח' פסרה ובהיותו שם נופל כמו
 וכאשר יעבור ויכנס אל גבול העמים ידלק ויתלהב כמו
 וזהו ענין קרוב מאד אל הטבע שיקרא צמל שכל כבוד
 לפעמים לסיבות ואין לך שפיר גדולה מזו * ועתה נמלא
 שאם היות שהמזלות יונקות מפתח היכל לבנת הספיר
 מההיכלות כדפי' ונזכר בס' הרומה סוף סוף שלטותן
 הוא בכח הכתרים החיצונים וההיכלות ונתן להם השפע
 להתמוג בהנהגה חיצונית לשלוט וכאשר יתבטלו כח החיצוני
 ויכניע אז יגבר צמל קבלת שפעו מן הקודש לבד וכאשר
 יגבר החיצוני יתמוג כח צמל המזל ויחלש כח הקדושה
 שנשפט צמל ולפעמים ישלוט החיצוני ויחלק שפע המזל
 בצרכו ובהנהגתו וז"ל שליטת החיצוני וסוד ע"ז אשר מקדם
 היו מתנהגים בעלמאות ובקסרות עבודות זרות להוריד
 כח אלו הכוכבים והמזלות והיה ענין הכתרים העליונים
 החיצונים והיכליהם על המזלות והכוכבים כנזכר וכבר נאמאר
 ענין ההנהגות בארץ ובחולצ' לארץ * אמנם יקשה עתה שאלו
 העובדים עבודות אלו בח"ל ינחא אלא בארץ ישראל שאין
 שליטה אלא בחוץ מאי אהני להו וי"ל שהיו מכחישים פמליא
 של מעלה ומשליטים הרקיעים והחיצונים גם בעברם בארץ
 ישראל ומכחישים כח ההיכלות הקדושים וזה פנים גדול
 שהיו גורמים בארץ עד שנחגרשו בגלות וזמ"ל :

נהר ג לבאר הנהגת ישראל :

הענין להיות מילואות משכן חיצונים למעלה מן הרקיעים
 היות ההנהגה הזאת שהיא הנהגת השמים מצולצלת
 פעמים שהיא תחת שליטה עליונה ולפעמים תחת שליטה
 השרים כך ממש היא הנהגת הגוף שהנהגה הזאת הנזכרת
 המלא אל כל המעשים בין מן העמים בין מישראל ועדי
 שהם יסודות מיוחדות מעת בריאת האדם אין בהם מוספת
 ומגרעת לכל אדם יגבור בהם קדושה עליונה ויקדשם ומה
 גם מהלך הכנת אביו ואמו צעת ההולדה לך לביש בחיים
 אלו הקדושה אמנם אל העמים והישראלי בחיים כל בני אדם
 שוים קדושת האדם בחיים כענין ממש שליטת הקדושה
 העליונה בהנהגת הרקיעים והחיצונים וכענין וכמו מסוד
 ההנהגה היא תלויה בצעשה בני אדם אם מעבים מעשיהם
 יכניעו החיצונים ותהיה ההנהגה הזאת נמסרת אל הקדושים
 ואם ח"ו מקלקלים מעשיהם נמסרת אל החיצונים כך הוא
 האדם ממש בהיותו מגביר לך העומאה יתן ההנהגה אל
 החוץ ובהיותו מגביר קדושה שבו שהם נשפט הקדושה
 ושאר הפרטים יתן ההנהגה זו כולה אל הקודש ויקדשם וזמ"ל :

נהר ד לבאר סוד נפש הגר מעמון ומואב :

הענין כבר נודע בכל הזוהר שאין נפש הגר מעמון ומואב ממעלה נפשות ישראל וזה נקרא גר זרק לפי שאינו נכנס אלא למדה זרקה ונראה שאינו חופס אלא במדה נפש אבל רוח ונשיה אין בו וכן כשבא לפרש מדריגות ההיכלות בג"ע מפרש שמדרגות הגרים היכל ראשון שהם נגד מדת מלכות • נראה שבלי ספק שהם זוכים אל גר"ן וכולם מלך המלכות ות"ת ובינה שבמלכות • והנה מציאות הנפשות ורוחות ונשמות הלוי כפי זמן היווג העליון ותמיד הוא מתיחד אפילו ביום מר ונעשה מהיחוד גר"ן וכאשר יהיו ימי רעה שהם ביום המזרים יהיה היחוד כפי בחינת הגבורה וכך יהיה ההנהגה בעולם ולפי מה שצני אדם חושבים פעמים שבינה מחלשכת בחוץ ומלך הפנס ועכ"ל העשה ייחוד ואז אוחס הנשמות גרועות מלך ולא יש בה כח להפעלות להפקשר בכוד המדות העליונות בענין שלא עלתה הנשמה זאת לריוחה בכוד עולם המזכר ויהיה מלך עולם הקבצה ויהיו אוחס נשמות לגרים וכאשר חטיב ותזכה העלה במעלה גר"ן בכוד היכל ראשון וחופה ראשונה ששם שורשה • ומעשה יש גרים שהם גרים גרועים אפילו בזמן גרוהם כגון עמוני ומואבי מזרי ולדומי אלו אינם יכולים לזכות להם נפש אפילו מבחינה זו שהרי אסורים לבא בקהל • אמנם יש ג' בחינות עוד במדת מלכות שהם בחינת קדושה ב"ה אבל בחינות זרות שאינם פנימיות לכך אלו זוכים אל אוחס הנפשות :

לו היא הד' הקבוצה אל הקדושה שבה נלחמים חסידו אומות העולם • אמנם הג' קליפות האחרות שהם ג' קליפות אגוז הקשוח הנה הקליפה הב' הנקראת אש מתלקחת יש בה ע' ענפים הנכללים בהם ע' שרים והם החחונים למטה שלמים למעלה מכללי העולם והם מתלקים העולם לע' חלקים ע' גבולי העמים כל אחד ואחד ממש מכון חלק ממלחמו כנגד אומתו כמו שנהבאר לעיל כאומר יצנ נבולות עמים וכן אומר כי לבני לוט נחתי את ער ירושה והם שואבים מבחינת שרשם ואחרותם קליפת אש מתלקחת האוחזת ע' ענפים ונעשה בה כולה כאחד ובחינה זו עולה ומתלקחת מבחינה אל בחינה עד הנוגה והיא מקבלת נשמות ונוהגת לע' שרים וכן השפע נשפעת לשרים והשרים לרקיעים המנוונים כנגד כל חלק וחלק שנגד גבול העמים ומה שכמה מהים קטנים בדורות אלו האחרונים יותר משאר דורות הוא בכוד הצירוף והליבון שיש נשמה שריא זריכה להחלנן להחגלגל ד' פעמים ויש חמשים ויש מאה ויש חלק מיהות או יסורים קשים וזוה הלוי ענין הגשלים וענין מיתה הקטנים היה שלא היה כן מקודם גביה ראשון לע' וימי שריא שריאל רבים לאין תכלית מפני שעמדו על הגפרה ונהקדשו בציאהם חיוונם ולא הוצרכו אל הצירוף וכל ייחודם היה עושה פירות עד שנתקלקלו ונעדרפו ומתו בחורבן כמה וכמה והכלל חמלת האב הרחמן יתברך על בני לבתי ידח ממנו נדח • ומש"ל :

נהר ו לבאר סוד ערב רב וסוד שאין מקבלין גרים לימות המשיח וסוד שאור וחמץ :

נהר ה לבאר סוד נשמות חיצונות וערב רב :

הנשמות החיצונות הם ממש נשמות מליית וסמאל והם סוד ערב רב שנשמותיהם עיקרם נחונות לשכנים זרים להוליד בנים זרים ואלו הם העובדי ככבים הקדמונים אמנם אלו לא חטא אדם לא היו ראיות להחגלגל בב"א מפני שאין להם לחיונים חלק בשיעור קומת אדם אמנם בחטא אדה"ר הטיל נחש זוהמא בחוה נשמה רעה מכשכת במעיה וכשבא אדה"ר על חוה הגשים וברא גוף לאותו הנשמה הטמאה ונולד קין אחת שהיה בו יניעות עובות מפני אדם חוהו שהולידו והם מלך הקדושה וזה יאל ממנו ד' טוב כדכתיב קיני איש אה ה' שראה חיקונו שחבר הקיני נפרד מקין העוב הזה ונהגייר אמנם ד' הנשמה רעה ולכך משם נעלו חזק אלו חיונים להתגשם בגוף ולהיות להם חלק באדם ואלו הם הנשמות בישראל לפעמים ע"י היווג המכוער בני ע' מדות וכיוצא ואלו הם רובם רעה והם אחריתם לרעה שעוזבים אביהם ואמם הקדושים • ודע שכל הנשמות החולפות הכשרות שנשלחו בעולם עד דור הפלגה שהיה אז אוצר הנשמות פתוחה לכל הנוולדים עד דור הפלגה שהלק הקב"ה העובדי כוכבים לשרים ולא נתן עוד נשמה קדושה בצני אדם שהם החת השרים ואינם שואבים אלא מחמת יד שריהם מלך החיוניות השולטות עליהם בכוד הקליפה החחונה שהם ד' קליפות מלמטה למעלה שהם רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונוגה

דע שענין ביטול ערב רב אפשר על ב' דרכים הא' שמתם יתבטלו פריצי בני ישראל דמינייהו היו בלי ספק ואין ספק שמתו שגזרפרו ישראל בצמרים בג' ימי אפליה כך ירפו ויתלבנו בחולה העתידה • ואחר שנושג הגלות כל מה שנמשך לא נעפרו אלו ונתבטלו להשיב עוונם אל חיקם • הב' ערב רב הכוונה אל סוד קבלת הגרים שבהם נאמר אין מקבלין גרים לימות המשיח והעטש שהשכינה נבטיה פרושות לקבל כל הבא לחכות חתה כפי השכינה ומפני שבטיבת ערב רב נמשך להם לישראל כל הגלות והטלולו שגלו ונעלולו מציאת מזרים ועד הנה לכן כדי שלא יערכנו עוד שמחתם יבוערם מן העולם ואין מקבלין גרים עוד בשום ענין וב' דרכים בערב רב הם חמץ ושאר והיינו שאור וחמץ הם פריצי בני ישראל שיש להם קצת אחיזה עם המלכה • וסוד ערב רב הוא כשישראל עמדו על פרק יציאת מזרים נשלמו ס' ריבוא נשמות כפירות מזרופים צירוף הגון ולא היה צמיחות כלל יותר מהם לא פתוח ולא יותר כאומר יסעו בני ישראל מרעמסם סכותה כשם ממות חלק מרכבה שלמה ונערפו הנשמות • זה הכלל אין מעשה מגיע אלא בחלק החחונה בגר"ן ואלו ערב רב לא מלו לא היה מגיע ענין הפנס אלא בשר החיוני אמנם שבקבלן משכ"ה וגיירם המשך להם מהקדושה וכללו בשם ד"ל שהוא שם הברית כנודע אש כן מעטש זה אמר כי המר לי שדי מלך אותו חותם שדי דברית דיהיב משה בערב רב כנודע גרם

הב"ח הטורחים בריאותם מן הקדושה ובעלי חיים הטמאים בריאותם מן הטומאה והמלאכים השולטים עליהם הם מלאכים טמאים מן הקליפה וזש"א ז'ל' השוחט לשם הרים וגו' ומפרש בנמרח לשם גדא דהר מורה היות אפילו שלשול קטן מזל ומלאך ממורה עליהם אלא שהבריות המזיקות המלאך הממונה עליהם הוא חיצוני ומזיק יותר ולפי' בניסול הקליפה מן הטולם כתיב וגר זאב עם כבש ושעשע יונק על חור פתן וגו' :

האמנם הקדוש ברוך הוא יושב וזן מקרני ראמים שהיא הבריה היוהר גדולה שבעולם ועד ביצי כינים שהיא הבריה היוהר קלה שבעולם המזיקה הא כיצד שהוא משפיע במזל' הוא המלאך הממונה עליהם והקדוש ב"ה משפיע ממלאך העוב ועד מלאך רע שאין קיום והעמדה לשום בריה בעולם חיצוני או פנימי וזלחו הא כיצד העה"ז משכן לשיהיה כדפי' לרעים ולטובים ישראל קדושים וניזונים מדברים טהורים וקדושים :

אמנם מזון הפנימיים מהדם הלול הוא השפע הטהור והקדוש הנשפע לקדושים ועינין שפע זה בא דרך פתח לבנת הספיר והוא אמן משם ע"י עהריאל' המלאך לכל המלאכים הממונים על מערכות העולם הב"ח והגשמות הכל לפי זורכס ומשם ניזונים הכל והשפע המותר שהוא הראוי אל החיצונים נעשה לו דרך יושפע בתוך ד' חיות ע"י נהר דיגור הנעשה מויעתן של חיות ולו ידים לנאח מהיכל הרצון להיות נמשך בדרך בפני עצמו על ראש רשעים יחול ומשם נשפע לכן התמזית והזיעה היא שהיא התמזית הנעשה לשפע מזל המשכחו והתהפכו מעינין לעינין כמו הפת לחם שמזד התהפכות לרם המזוני נעשה הותר פנים קן למעלה מזל התהפכות השפע לקבלת התחטוים נעשה מותר וכמו שבאדם התחטוין יש לו מעבר יעבור המותר ללד האחוריים קן מבשרי אחיה אלוה וז"ס אשר יצר את האדם ה"ת בתכמה דהוי וגו' שאם יתחס אחד מהם שלא יושפע לחיצונים בו והוא או אם יפתח אחד מהם שהם קדושים לחיצונים או בהפך א"ל להתקיים כל התחטוים ולא זו בלבד אלא אפילו המלכות הנקרא שעה אחת או אפשר להתקיים והעינין שראשונה ניזונים הקדושים מהלול שבשפע והפנים והמותר הוא מזון החיצונים ולעמוד על חוק דברינו אלה עינין המותר עיין בספר שער התמורות ע"ש :

והגדה מיני השפע יתחלק לתלקים רבים * הא' הוא המשבח בכולם והוא היות ישראל ניזונים והקדושים כולם כי באמרו ישראל היינו זד הקדושה כולו עליונים ותחטוים וכל המלאכים הממונים על חפקידי הקדושה והטהרה אשר אפילו על החיה ובהמה ודגי הים הטהורים ותגבים הטהורים בכלל כאומרנו ישראל אצור הקדושה שהכל אחד וזה תלוי בזה וזה בזה ובהיות זד הקדושה ע"י ישראל יהיו מבינים עמנן לזון ולקבל השפע הדקוק ביותר הגה לא יאטרך השפע להתהפך פעמים הרבה ויקבלו אותה בדקות מרוב אדוקהס למעלה הנה או ימעיע חמזית השפע וקליפות מחות ברעב ואינם ניזונים אלא קצה כפי רצון ישראל הקדושים להשפיעם מהקדושה חלק נודע והם נכנעו לקדושה וזהו סוד מן שבנע בין האיברים ואני

גרם לי מרירות זה ולא עוד אלא שלא הוצרכנו לגלות עד הצטרף כל אוחן הנפשו וטהרהם ולא עוד אלא אוחן הנשפות מולידות ומוטכות פעמים מהכשרות פעמים פוגמות מחמת הפנס הקודס הדבוק בהם בעינין שנמשך הענין כל זמן שנמשך ולזה קטים גרים לישראל כספחה והיינו שגרים למשרע"ה דמחית מדרניה מפני שהפנס הגיע אליו בגשמי שקבל אוחס גרים כל זה ברוחני שהגיע פגם למדרגת מדתו שהגיע פגם לת"ח בסיבות פיזור השכינה כנזכר בזהר ויקרא ובאומר לך רד כי שחה עטף ח"כ כשיגמור החיקון לגשמות ויעמדו ישראל על חיקוים בציורף כדרך שנלטרפו בעת גלולה מזרים יחזור משרע"ה לאחיו הראשון * וזש"ל :

נהר ז לבאר סוד אין מקבלין גרים לימות המשיח וסוד הגלות :

העינין שכל זמן שהגשמות פוגמות אוחות בקליפות ואין הקב"ה חפץ בציודן כאומר וחסב מחשבות לבחתי ידח ממנו נדח וגו' וזש"ל :

נהר ח לבאר מעלת האומות בגלות השכינה :

העינין להיות אחת שהדיקים נשמתם מהקדושה כי אין חלק לקדושה רק באנשים נדיקים ואין חלק לקליפה רק באנשים רשעים ונסמך דבר זה - מעת בריאת אדה"ר כי היה נשמה קדושה ובוהמת הנחם נולד קין קנא דמסאבותא והכל נשמה קדושה ותחתיו שת והיו שתי משפחות קין ושת זה קדוש וזה רע וממשך עד דור המבול שבעל הקב"ה כל נשמה הקליפות מן העולם וחור חס אבי נענן ואתיא לוועיין על עלמא וחור לעשות קנא דמסאבותא ונתקלקל כל הדור במעשה דור הפלגה ואז היה רצון לפניו ית' קיין שנברה יד הקליפה ל"כ בגשמותיהם הרעות והסמאות יהיו ע' עכומו"ז תחת ע' שרים שמתן מהחולה מהקליפות ויהיה אברהם וזרעו לחלק הקדושה והתחיל הקדושה להתנונץ בגשמות מעט מעט וחור הדבר אל יסוד העולם אדה"ר בתכמה התגלגל באברהם יתקן ויעקב חגי"ה ויעקב הוי"ו י"ב גבולי לאכסון מרכבה אל השכינה ולהיות שעדיין היה תערובות טוב ברע ללצר הקדושה הולך גלות מזרים ובנאחס ממזרים נשלמו הגשמות בקדושהם בשלימות בעולם ס' ריבוא ואז היה זמן ביטול שליטת הקליפות אמנם נתקלקל הדבר במעשה העגל ונשתברו הלוחות של בהם חרות וגו' ועי"ז נשאר הדבר חסם לגשמות קדושות אלו בני קב"ה ושכינתיהם :

נהר ט לבאר סבת השפלות וסוד התמצית מהו :

בבר נרמו במקומות רבים כי בהיות ישראל ראויים הם ניזונים מן השבח ובהיותם בלתי ראויים הם ניזונים מן התמזית ויחבאר עינין שבת ותמזית במה שנודע היות העה"ז כולל שתי מערכות עליונות קדושות וטמאות כיצד

נח יב לבאר שורש נשמות העכו"ם לארצות לגויהם :

דע שהנפשות של הרשעים נפש ורוח ושמתם מעולם רבז והקב"ה בחר לחקו מכל עמי הקדם ישראל להיות לו לשם נחלה לכתיב כי שם ה' נקרא עליך ועל עמך * וזמש"ל מסכ"י :

נח יג לבאר שורש נשמות ישראל ועכו"ז :

דע כי ג' עולמות של עהרה נבדלו לנרד עובדי ה' ורוחם בא מעולם היצירה המכוה בשם מעטרון ששם מקין הת"ח * ושמתם מעולם הנבירה ששם מקין הבינה ועם הקודש אין לו חלק בנפשו דשמאל שיא עבודת האליהם הקדמונים כדברי ירמיהו לא כאלה חלק יעקב * ודע שכל עוד שלא נימול הישראל אינו משיג כי אם המדרגה התחתונה מכל מדריגות השררה והיא היותר תחתונה שבעולם האופנים ולאחר שנימול זוכה לרוח הבאה מעולם היצירה מסיפרא דת"ח הנזכר בזוהר פ' אמור דף ג"א ב' ז"ל ת"ח בר נש דאחיילד לא אחמנא עליו רוח עלאי וגו' וזמש"ל * מסכ"י :

נח יד בענין השרים הממונים על כל הנמצאות :

דע כי אין דבר בעולם שאין שר ממונה עליו והוא סוד אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מזה עליו מלמעלה ואומר לו גדל והיה ע"י אוחז שר נמשך אליו שפע וחיות * והנה אותו השר אינו יכול להשפיע כלל עד שיאמר חלה שירה וע"י אותה שירה יקבל מונוחיו וחיותו להשפיע על התחתונים והיינו סוד פרק שירה * ודע שהאלימות כשהעליון נופלין מהם גם אזיה כח עליון מן אותו שר נחמד בלוחו שעה ממנו * והנה ההרים הגבוהים יש להם שרים גדולים למעלה כדמיון ההרים עממן כנבחרים כי הלא השמים דוגמת הארץ הם בכל הדמיונות * ואמנם המעיינות שבקרקע כנגדן יש למעלה במלכות ארץ עליונה וכן אין לך מקום מעין למטה בארץ שאין כנגדו אור עליון מלמעלה ואם אנו רואין אזיה מעין או בור שיבש ונסחם הענין הוא כי כמו למעלה נפקס ואינו מעלה מ"ן * גם המעיינות החדשים הוא כי נחמד ג"כ למעלה אזיה אור עליון או נשמה המעלה מ"ן * וכמו שהארץ נחלקה לז' אקלימים כך למעלה נחלקה המלכות ונקרא בה שבע וכפי המקום שבו מתחדש המעין למטה כך כנגדו מתחדש למעלה ודע שההרים נוצרים וגדלים מיום ליום מעת בריאה העולם רק שאין הגידול ניכר בהם ויש הרים שמתגדלים ויש הרים שמתמעטים ע"י ארץ ישראל הנקראת צבי שנתחבולה ונתקשרה כך הענין בהרים עממן כי המתעטים והמתקרים לפי מיעוט כח השורש כנגדו או גדל כפי כח השר שעליו לפעמים שהשר כנגדו למעלה מתבטל לגמרי ואז זה השר שכנגדו אינו מתבטל מציאותו אך הוא מתערך ומתערב עם אזיה הר אחר ומתבטל בו ואינו ניכר בו ופעמים שיראה בקיעות גדולות בסלעים ובהרים ואינו בקיעות העפר רק הסלע עצמו שנבקע ממש ועיינו הוא כי למעלה השר שלו נחלק לשברים ומושל למטה ויתנה

ואינו עושה מותר והיינו נמי השפע העליון שהאדם העליון ניזון ממנו בדקות ואינו עושה מותר וממה שהיה המן נמס היו אוכלים אפילו הבהמות העמאות נמאל אפילו החי"ונים ניזונים מהקדושה מה שרמסו כרגליהם וחמלית דבר מועט והקדושים הם ראשונים לקבל השפע בדקות וכמעט אין מותר להם כדפריש' * והמין ה' הוא שיטערך המזון והשפע להחלם ולהתהפך ויחר כי לא יכלו הקדושים לקבלו ברוב דקותו ומזה ירבה המותר ועכ"ז לא היפרנסו העכו"ם אלא מהתמלית דהיינו מותר מה שהוא מהמנה מהדס הלול ונעשה זיעה וזהו מוזנס ומאלכס ושפעת להם מאחורי ההיכלות דרך זינורות ידועים וזה להם עובה מועטה * אמנם אינם עומעין מהטוב והלול והקדוש אלא חלק הניחן להם ע"י ישראל בסוד פרי החג :

והמין השלישי הוא שיכנסו עמאים להיכל ויקחו מהשפע הלול ראשונה ומה שמתמנה מהם יקחו הקדושים שזה בגלות שאין לך יוס שאין בו קללה יותר מחזירו ואם היינו שוים כולם ניזונים מהקדושה היה ניחא אלא שאדברא הם נופלין הכל והדברים רעים מתרבים ולכן כל העולם נעשה יער ושפע אליו מאלכ מהמעט והעולם חרב ואכזר ונחשים ועקרבים מלתיים בני אדם מכמה נדרים וזהו כי מפני רעה נלספ האדיק שלא להשפיע :

נח יא לבאר סוד התנכרות אומה על אומה :

הענין אשר הוא המוסקד על אומה בלי ספק שכל שפע שיושפע לאומה הוא על ידי השר וכפי שיגדל מעלה האומה יגדל מעלה השר והוא מרכבת אל המלך על האומה וכפי המקרה אשר יקרה למלך האומה כן יקרה שיטשעבד עלך חתה מלך שר חתה שר וכופרה חתהו ועד"ז אם יליח מלך על מלך מורה היות ענין ממש כך במרוס כדכתיב יפקוד ה' חתלה על צבא המרוס ושר"כ על מלכי האדמה באדמה וגו' והיינו מזלם ושפעת בשר העליון וכפי השבחהו למעלה כן השבחהו למטה * והנה אם התחסד אומה מן האומות בין אומה כללית כענין אשוי נינוה בין פרטי כגון חבירי איוב לדעת שהיו מן האומות התעלה מעלה השר על ידי הסידות ההוא והמעשים טובים והזדקות שיעשו בני אומהו :

נח יב לבאר סוד ע' לשון :

דע כי אין כל הע' לשונות שוות כי כל לשון ולשון יש לה מדרגה בפני עצמה והס"ח לשונות הם חיוניות וכל אחד מדרגות חיונה למעלה מחבירו אבל הב' לשונות הנשארות שהם לשון יוניה ואשון ארמי ארפי' שאין להם קדושה סוף גשן חיוני אין להם ונקראים חול ומדרגות לשון יוני היתה עד פעירת רבי אבל אחר פעירתו נשתבשה לשון יוניה בלופן שלא נשארה מכל ע' לשונות בלי חיוני זולה לשון ארמי שהוא טהור ולא קדוש וזמש"ל * מהרי"א ז"ה"ה מסכ"י :

וניתנה חצי מעלתו לשב אחר בשוקפות עם שב אחר עמו
כלל הדברים הניכס אחר מעמד * מהר"י זלה"ה :

נהר טו לבאר כי תחלה היה גיצין קרושה ונבואה
מתפשטת אל עמון ומואב והשאר מעוברי
בוכבים הקרמונים להנהיגם :

על זה התפלל משרע"ה ופלינו חזי ועמד וגו' שהתפלל של
יחשט סוד הקדושה אליהם שלא תהיה להם אלא הנהגה
רחוקה והיינו שלא תהיה גיצין קדושה ממש מחשבת אליהם
אלא סוד מה ששואבין מלמעלה לחון להיכלות על ידי מה
שמשתלשל אליהם מבתוך * אמנם אור קדושה ממש לא היתה
מחשבת אליהם בענין ויקר אליהם אל בלעם שאין להם
אור כלל והנה גיצין קדושה המתפשטת אליהם היתה להם
מכה סוד ז' מלות בני נח שהיו מופקדים עליהם אמנם אח"כ
בשעת מתן תורה נסתלקה מהם שכניה ונצוה דהיינו ראה
וחר גוים * והיינו ממש סוד זרע משעיר למו וגו' הנזכר
בזוהר פ' בלק שהיה אור הקדושה מהניצן עליהם דרך
הנהגתם והיה זה מכה סוד ז' מלות בני נח עליהם והיה
להם אור שכל עמלם והיה מגיע עליהם קצת אור הקדוש
ואז בשעת מ"ח אסף קדושה אור של הקדושה על כל העמים
עובדי ה' והיינו זרע משעיר למו :

מעין שביעי עין גדי ובו כח נהרות

נהר א לבאר סוד מי יתן טהור מטמא :

הנה הא"ם יתרחקו ממנו כל נשמות וכל רבוי וכל חסרון
וכל דין ויניצא ואל כלם יכול השאלה מהיכן יאל תחסר
מהיכן יאל הריבוי מהיכן יאל התכלית ונבול ועל דרך זה לכל
המציאות ולא נלזו משאלות אלו מחייבי הקדמות הכופרים
בבריאה יש מאין אמנם דת ה' המלמינים יש מאין אין
להם צוה שאלה כלל מפני שהשכל יש מאין * וכמו שהיש יאל
מהאין המוחלט כך הטמא המהבור שהרי יוהר נמנע היש
מאין מיש מהיש עם היוחס דברים מתחלפים * ושאלת הריבוי
ג"כ יוהר נמנע הוא להוציא היש מאין ממה שימנע השנים
מן האחד או האף מן השנים ועל דרך זה ברחמי מהשאלות
כולם ולא הכנסנו עמינו אצחנו המלמינים בחיקון העניינים
אלא מלך האמיתות הדבר בעצמו * ועתה נאמר דע כי ההעדר
אינו כאשר חשבו בני אדם שהעדר העדר ואפס ח"ו שהרי
הוא עצמו הוא כל המציאות ואין ההעדר ח"ו שהרי לא יחשב
ההעדר אלא כשהצייר היש והצייר מקום היש והעדו * אמנם
אם הצייר ח"ם לבדו הוא ואין זולתו הרי הוא ממלא כל
המציאות שכל פשוט והוא החשיבות והיש אמיתי שלא יעדר
לעולם ובו כל מציאות ואין חסר דבר ואל יעלה בדעתך לומר
שה השלימות אשר בו העדר שיעבר ה"ו לעולם שהוא הוא
המלא הקיים והעומד לשלום לא יעדר ח"ו לעולם נעדר אמנם
הלבים והעלים והסחיר עצמותו והגלים השכל בשכל יוהר נגלה

בערך עצמותו הקודם והעומד והמאחר שלא יוסף ולא יחסר
ולא קודם מציאת השכל הזה הממלא המחדש הנקרא אין
ולא אחר מציאותו כלל הנקרא י"ם והנה השכל הזה שהוציא
להלבים את עצמו אינו מחוזה ממנו שהרי לא היה זולתו אלא
הוא ממש כוחו הנעלם והנסתר העומד בעצמו הוציא * והנה
זה השכל הלבנב נקרא יש בערך שקודם לא היה ועתה היה *
אמנם לא בערך שהיה העדר שהרי הוא וידעו אחר צוה
אחה המעיין יחישב בלבך כל הספיקות והבן וזמ"ל :

נהר ב לבאר מהיכן יצא הגוף והחומר :

הנה השאלה הנה שאלוהו החוקרים ואמרו שמהצורה לא
ימשך חומר ומעטם זה דברו על ה' תועה * אמנם
הם חשבו שידעו הצורות והחומרים ולזה הקשו מה שהקשו
לא ידעו ולא יבין בתשכה יתהלכו מפני שחשבו שהצורה אינה
מורכבת אלא פשוטה שכל ולזה סבלו זה * גם חשבו שהשמים
גשם חמישי פשוט וצוה יאלו אל מה שיאלו * והל' רז"ל פירשו
שהם נקראים שמים שהם מאש וממים ועל דרך זה חשבו על
הנמצאות העליונים שהם פשוטות ולא עמדו על סוד ה'
ואינם אלא מורכבות שהפשוט והרוח והנשמה הם מורכבות
מד' יסודות רוחניות כדכתיב מארבע הרוחות בל הרוח כזכר
בפ' שמות ולא עוד אלא חיות הקודש הם חיות מורכבות
מד' יסודות רוחניים וכל אחד כלולה מכולם וכן הכסא דהיינו
עולם הבריאה יש בו ד' עמודי כסא ויסוד היסודות באצילות
דהיינו חסד מים * גבורה אש * ת"ת רוח * מלכות עפר *
ויש עוד ליסודות אלו שרשים בחוכות הבינה והם מתעלמים *
ועתה לדרך זה נאמר יפה העיני המציאות מהפשוט ומשתלשל
מאצילות אל בריאה ומבריאה אל יצירה ומיצירה אל עשייה
ברצון הרצונות להפשט הפעולות ובהיחס משתלשלות הם
צורה וחומר כי הנה ח"ם צורה אל אצילות והאצילות כלים
וחומר אל הבריאה העליונה דרך משל * והאצילות צורה אל
הבריאה * והבריאה חומר אל אצילות והיצירה חומר אל
הבריאה * והבריאה צורה אל היצירה והיצירה צורה אל העשייה
והעשייה חומר אל היצירה * וישתלשל מעילה לעלול מצורה אל
צורה והם חומר וצורה לחומר עד הגיע העניינים ממציאות אל
מציאות בכוונה מכוונות שיעור ומשקל ומדה לכל נמצא ונמצא
שיעור מציאותו ומקום עמידתו ועניינו ממדד מאת האציל ע"י
סוד עצמות וכלים ויחשטקו מרצון עליון ואל ממנו תחלה מאחדות
פשיטתו ברצון ומשם ישתלשל ממציאות אל מציאות עד שהגיע אל
מקום עמידתו ואין לך דבר שלא יהיה חומר למה ש"מעלה
ממנו ואין לך דבר שלא יהיה צורה למה שלמעה ממנו אלא
שאנו בקצה החחתון משיגים אל החומריים התחתונים ומתעלמים
לנו הצורות העליונות ולכן יקשה להשכלותיה הקדושים האחת
אבל המציאות האלם אין קושיא כלל :

נהר ג לבאר סוד מציאות הקליפה :

הענין כי כל העתק שיעתק הווה ממציאות אל מציאות
יעשה מותר צוה ביות העניינים מאור אל מים וממים
אל דקיע * והענין הוא כי הספיקות העליונות מדר השכלותם
מעילה לעלול והעיקר הם חג"ח והחסד עילה לגבורה וגבורה
לח"ת

דין וכל פנים זועפות כך הוא המיד ממש דרכה של שכינה מציתה זרות על הצדקים ומימסר ומראה להם פנים של זעם ומתקשטת במעשיהם למעלה :

נהר ז לבאר סוד מצייאת יצה"ר וקליפה וכטה מיני פירות יש :

יש לשאול אחר שהנפש היא מעולם האופנים מסערה ומיגא סערה דדכיא מאין נולד הקליפה ויהא"ר * החשובה עיין מה שכתבנו צעין משפט ונהל כ"ח * ודע כי ל' מיני פירות האילן נבראו צעולם ומכל מין ואין יש הרבה מינין כמו שדרשו רז"ל על פסוק וצעני חמרים ע' מיני חמרים וכן ככל המינים עשרה מעולם הבריאה סוד עשר ספירות דבריאה ולפי שהם רחוקים מן העומאה וקרובות לאילנות אין להם קליפה לא מצפנים ולא מבחוץ ונאכלים כמות שהם והלו הן ענבי"ם חתי"ם תפוחי"ם אחרוני"ם לימוני"ם אגס"ם חבושי"ם חוהי"ם סוראבי"ם חרובי"ן * ועשרה מהם מעולם היצירה סוד עשר ספירות דיצירה שהם ציטונים בין עולם הבריאה ובין עולם העשייה שאינם קרובים לעומאה כמו עולם העשייה ולא רחוקים כמו עולם הבריאה לכן גרעני הזרע בחוץ הפירי אינו נאכל לפי שאינו כך כדנעין שבתוך השרות דבריאה והלו הם זתי"ם תמרי"ם גודגניו"ת סופיפא"ם פריסקו"ם סירולא"ם ששמישו"ש גיאד"ם אקראני"ם גוספולא"ם ועשרה מהם מסוד עולם העשייה ולזה נאכל מה שצפנים וזרק מה שבתוך שקליפת הפירי היא מחייה בינו לבין העולם התמורות הקרוב לו כדי שלא לקבל העומאה והם אלו רמוני"ם אגוזי"ם שקדי"ם ערמוני"ם לוזי"ם אבוליו"א בלעז אביווא"ם פיישי"ם פיניונו"ם פיסעוקי"ם מאווי"ם * ומנין שמוהם ומספרם קבלתי אבל סידורם על סדר הל' קבלתי עד יערה עלינו רוח ממרום * וכנגד אלו הל' מיני פירות יש ל' אחים מסיערא דשמאלא שזמחין צעני היער מאליהם ורובם אין בהם אוכל כי אם קליפה ואין מצדקין עליהם בורא פרי העץ ועי שמדקק במעשיו לא יאכל מהם מפני שהם רמוזים לבטערא דשמאלא ודע שפירות האדמה הראויים לאכילה נבראו ל"ה כמנין האדמה * והשאר אינם ראויים לאכילה * והיות זה שהם פירות האדמה שהם שפלים ר"ל שאינם מתגלחין לזה הם מוליאים פירותיהם וגדילים על כל מים והענין שכל מה שנברא האל ית' בראש זכר ונקבה כדי שיפרו וירבו ואפי' המים יש בהם זכר ונקבה כשנבראו וברא רקיע להבדיל בין מים הזכרים לנקבות ודע כי כל פירות האדמה אינם זכריים למים זכרים אלא אילני ע"י מים נקבות מוליאים פירותיהם והטעם כזכר חוץ מן החטא מן העטם שיתבאר אחר כך כל פירות האילן שהם צעלי גלוה אינם מוליחין פירותיהן אלא על ידי מים זכרים חוץ מן האחרוג והטעם שהוא המוצרך שצמיני פירות שנאכל כולו ועכ"ז אינו מתגאה בשאר אילנות לזה גדל על כל מים בין זכרים בין נקבות אמנם החטה להיות שהאל ית' נהן בה כנולה המזון והיא חשובה יותר מפירות האילן לזה היא צמעותה פירות האילן ואין מוליאה פירותיה אלא ע"י מים זכרים ולכן גדל המלח שנה שיהיו בה ריבוי גשמים ואין מוליאה ריבוי תבואה ויש שנה שיהיו בה מיעוט

שום פעולה מבלעדי הקדושה העליונה כלל כי הקדושה העליונה היא הפועלת העושים * אמנם הם מנועים הדינים אל בני האדם ע"י אלו צענין שהקדושים המוריס אין בהם שום עושים כלל אלא גוזרים והעושים מושכים מן החיצונים ואין לך שום פעולה מצייאת שלה ההל ומן הקדוש מפני שאלו הם גופים מהים אין בידם טובים * אמנם פעולהם מלד הקדושה שהיא נשמה פועלת בחוכם ואינם יכולים לפעול פעולהם אלא ע"י המוח הפנימי אשר בחוכם חו"ש ועשר ספירין מוחם בגווייהו דהיינו ההפשטות עשר יצויות לפעול בהם והיינו אומרו ומלכותו ככל משלה שלא יפעלו אלא דרין עליין * ויש ענין ג' שהם ממש עשים מחייה להבדיל ולסחוס השערים שלא יכנסו התפלות עד שיקבלו עונשם ואז ישראל צעור גדול והיינו אומרם כי עוונותיהם היו מבדילין ביניהם לבין אלהיהם ועם היות שאמר לא יגורך רע פירשו רז"ל לא יגור במגורך רע למעלה * אמנם הקב"ה ושיבתי"ה מתפשט אל התחתונים להנהיג בהם והיינו ע"י לבוש כבודו עוד אמר לא יגור דרך גירות דוקא אמנם דרך ערפי יעלה לעתים כאומר ויבא גם השטן וגו' וכן אומר היחפאר גרזן על החוצב וגו' שאינה אלא כלי מסך אבל היד המניף הוא מלמעלה כנזר ועכ"ז מזהו עליו לבטל פעולהם מכל וכל שיפשט המלך והמלכה מאלו הלבושים ומשל ענין הקליפות למה הדבר דומה לרופא חכם שיש לפניו שוטה שנשעטה ורפואתו להכותו מכות עצומות אכזריות והרופא רחמן ואיש חכם צוה לבקש איש אכזרי שוטה שיכה השוטה עד שיתרפא ועתה ימלאו כהן ג' דעות הרופא החכם דעה מיושב רחמן מזהו להכותו אותם ההכאות כדי שיתרפא השוטה ודעת השוטה המוכה הנידון צעטותו ואדם סבור שאין אכזריות גדולה מאכזריות הרופא המלווה להכותו זה שקר שהרופא מחזיר אחר כל תיקוני חועלת החולה כדי לרפאותו * והדעת המכה שאין כוונתו שבהכאות אלו אלא להתאכזר ולהטות כדרכו הרע שמכה כל מי שימצא בלי שום חועלת * והנה הג' דעות אלו הן * היא הכוונה העליונה והנהגת הדינים מלמעלה שהכל ככוונה לסיבת האורך * והב' האדם הנידון הכל חועלתו שאלו לא נשעטה לא היה צורך בזה כלל והרי שטות המכה ממש גרם לזה להיות מוכה והיינו יצה"ר המתטיא * הג' המכה הם החיצונים המתחייבים האדם ואחר כך מכים בלי כוונה רק בצלזליות מפני שרודף אחר העומאה * וחש"ל :

נהר ז לבאר סוד כח הקליפות :

דע כי כמו שהקדושה נועלה כח ממעשה האדם כך החיצונים ממש היא נועלת כח מצני אדם ומעשיהם * אמנם הקדושה היא בלתי וייסוד והחיצונים בשקר ופירוד כי השכינה מתקשטת ומתקשקת ממעשה בני אדם אל העבודה צפנים זועמות בחוכמות על עון אינה מתקשטה פנים למטה אלא למעלה כדרך ששפה מסרע"ה עם ישראל הקב"ה כי למטה הראה להם פנים של זעם ולמעלה אמר והנחת על הרעה העמך זכור לאזכרה זכור האבתם וטוביה פרי צפנים עליונים טובים על ישראל כך היא ממש פני השכינה למעלה תלמד זכותם ואומר אלו ואלו עשו כך וכך מזהו * אמנם למטה אמרה הפך מזה כל

מיעוט גשמים ומוציאה תבואה הרבה לפי שהדבר תלוי במים זכרים ואל יקשה בעיניך שארץ מצרים מוציאה חספה ע"י מים הקבוצות כמו היקרות שאין הענין כן אלא כדנ"ל שכל שנה ושנה בימי הקופה תמוז הקב"ה מעיל טיפה אחד כמו כדור ממים זכרים לתוך גילום ואותה הטיפה היא כמו שאור בעטיפה ונעשים כל מי גילום מים זכרים ואינה זריכה למי גשמים וזאת הטיפה אינה נמנעת מלבא בכל שנה ושנה לפי שנתנה למצרים בשביל זכות ותפלת אברהם והענין רמוז בססוק וישם אברהם בצוקת ויקח לחם וחמה מים וימן אל הגר שם על שכמה וגו' והענין ששר של ישמעאל הוא רכב שר של מצרים ולפי שמצרים היא שניה לארץ ישראל וימוז שארץ ישראל היא בתכלית הטהרה הקדושה לזה היא יזווגת ממים זכרים כן יש מצרים ואותה הטיפה ולפני שזכו כבוד אהרו לא כלכן מצרים וגו' והשקית ברגליך כגן הירק * אמנם אברהם לאהבה ישמעאל בנו ההפלה עליו ואמר לו ישמעאל יחיה לפניך פן יהיה גיוון ממים נקבות ויהיו חייו אינם חיים והאל יתברך השיבו ולישמעאל שמעתיך הנה ברכתי אותה והברכה היא כוד הטיפה והענין אחר שכבר נזכר חכמתו ית' שלא ירדו גשמים בא"מ וא"ל שהיה גזירתו בעטלה לזה בשביל תפלת אברהם ניתן למצרים זאת הטיפה :

העשורית סמ"ל ויזווגו המחפשת ונוגע בחומר הזה ומדבק בו עד שרצה להחטיו והיינו משל הזונה הנזכר בזוהר חרומה * ויש כח ביד האדם לברוך הטוב ולמאוס ברע * וכמו שברע הוא העשורית סמאל ויש לו בחינת האדם וכניסה בו ואותו המנעת אליו ממנו יקרא יצרו הרע חזיו קשור בחומר למעלה בקברו הוא יצרו וחזיו קשור בשכל האדם ושמתו והיינו שיש באדם להגביר בו הי"ע והי"ה"ר אם ימשוך דבקוהו בצורה יגביר בו י"ה"ע והעטפה החוט הזה כעבות העגלה ויהרבה בו העשורית בוראו * אמנם יוסף סמאל אומן שם כי באים גבורה וכל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו והרשע ורשעו ע"י חובו חסד ורחמי יולדו אשר היה עליו ולאחז בספק ובקברו פלס סמאל קרני רשעים * ועכ"ז ישאר לו עלת י"ה"ע שם ביום או ז' פעמים יתעורר בלבו ניצוץ חסובה כזכור בסנה ואם יש בו דעת לאחוז בחקות חוסי החסובה ישוב י"ה"ע אל קדמותו ולזה נקרא י"ה"ע החובל המנהיג הספינה בעצרו מאח הבדל בהעשורית כוד אור הגיליות מחפשת מבריה אל יצירה וזוה נחשאר ענין י"ה"ע וי"ה"ר על שורשו וזמ"ל :

נהר מ לבאר בחינת יצה"ר והשרים ובחינת הנשמה :

ודע שהמים הנקבות נחלקים לב' חלקים ומדריגות זו למעלה מזו * המדרגה ה' היותר פחותה היא המים השאובין שפואכים בני אדם ביד מן הנהרות ומן המעינות להשקות גני הירק ואלו נקראים מים וזהו עולת מצרים קודם תפלת אברהם ולפני שז"ל לא כלכן למצרים וגו' והשקית ברגליך וגו' * המדרגה ה"ב למעלה מזו היא המים הנמשכים מן המעינות והנהרות ואלו נקראים מים חיים * המדרגה ה"ג הוא מי גשמים שהם נקיבות וכשהם ממלאים העבים מימיהם מנהרות המרים והרעים מחתקים ומחפכים למים מחוקים וטובים ויורדים אלו יוהר טובים ומשובחים מן הראשונים עם היות שהם נקיבות וכמו שהמים הנקבות נחלקין לב' חלקים כנזכר כן הענין גזירתו ומחלקים לב' חלקים * המדרגה ה"א כשהגשמים יורדים ואויר הגשמים כולו גוון אחד ר"ל שאינו עלאים עלאים מגוונים משונות * המדרגה ה"ב היא כשיצא חתן לקראת כלה * המדרגה ה"ג היא יוהר מעולה היא כשהגשמים מנשמים ג' ימים רטופין יום גילה בלי הפסק ודע שכ"ע מיני פירות והחטה אינן מוציאין פירות אלא על ידי אחד מחלו ה"ג מיני מים הזכרים והאחרים גדל אפי' גמים שאובים וז"ש רז"ל אחרונ גדל על כל מים ולזה הוא שזה לירק לענין המעשר מ"ד שפלותו הוא הידורו שאין חשוב והדור לפניו יתברך אלא מי שהוא שפל * ודע כי אין דבר נשמי למטה שלא יהיה מחלה רוחני דוגמתו למעלה והגשמים הם כלם רוחניים באופן שכל ה"ג מיני פירות הנזכרים כולם נמצאים למעלה כגוונם וזכרם למעלה כן גוונם וזכרם למטה אלא שהעלויים הם רוחניים והאחרונים גשמיים והם גל רוחניים ואם לא היה מזל לא היה גל מסכ"י :

הענין שהנשמה באדם מהגיליות והיא נקראת בת להקב"ה ויש נשמה מבדיחה והיא נקראת אמה ויש נשמה למטה מבדיחה והיא נקראת שפחה הדיוטה * וכן יש בי"ה"ר כמה מדרגות כי הוא למטה מבחינת הקדושה היינו למטה מהיכל לבנת הספיר משם ולמטה ויש בו כמה בחינות לפי קורבת המדרגות אל הקדושה ויש בחינות מ"ד י"ה"ר שהם רחוקים מכוד הנוגה שהיא קליפה קשה ויש מבחינה אחרת כאשר יתבאר וי"ה"ר לא נברא אלא לשרת הנשמה כלי מוכן לעבודתה וכן קראו הכהוב עבד כאומר הפסוק מסתן מנוטר עבדו וי"ה"ר יכריח הנשמה שתחלש בגוף ברגוון קונו ויש לכל אדם ואדם י"ה"ר שהוא נקרא שד אחד בגופו המחטיו שד ודאי כי הי"ה"ר והשדים מחבב שלהם אחד והנה הי"ה"ר מחבב שלו מאיזה קליפה הוא כן הכנות לעניני העולם ולכן יש בני אדם שחומרם זך מוכן לשכל ויש שחומרם עכור הכל לפני בחינת י"ה"ר מאיזה קליפה ובאשר תחלש הנשמה כבוד רוח ונפש בי"ה"ר וי"ה"ר בגוף אין ספק שהנשמה בעלת עשר כלולה ודאי ולזה היא יו"ד ובהיות הנשמה גוברת על י"ה"ר ומערתה ומכניסה בקדושה ומשעבדו לעבודת השם הנה יאמר עתה על י"ה"ר זה שהוא שד יהודי ולא מזדווג הנשמה וי"ה"ר יחד באמצעות רוח ונפש ויעבר הי"ה"ר ע"י הנשמה היא ויעשה מלאך והיינו שיעשה על ידי הנשמה שד"י והיינו בני' מעטרו"ן ואם ח"ו יהיה בהפך שמתחייב הנשמה לא לבד שיאבד הנשמה והרוח ע"י י"ה"ר אלא גם הנפש נאמר הכרת הכרת הנפש היא ואדרבא י"ה"ר גורם שהיה הנפש שד והיינו הרשעים הם הם המזיקים כוודע * ודע כי הי"ה"ר משפיע באדם כבוד הקליפה הקרובה אל המוח כזכור במקום אחר ומפני קורבתה יש כחה להעטר ולהתקרב יותר לכנס אל הקודש והיינו י"ה"ר יכול למהו י"ע מפני שיש לו שורש מחוק וז"ל

נהר מ לבאר עהות יצה"ר ויצ"ט :

ברצ"ה לפרש מהות י"ה"ר וי"ט והענין דרך כלל הוא

נגף ונור מכסול והס על פי הכאר ר"ל על פי הקדושה
 נוסעים וחונים לנגוף כל המעוותים אורחותם. ואחר שכן
 היא חייבת לזונם ולפרנסם והס תובעים מזוהתם ממנה
 דכתיב הכפירים שואגים לטרף וגו' וכתיב ותקם צבדו
 לילה זמן שליטת חמור הנוער וכו' ותתן ערף לבינה מזון
 הקצוב להם מדי יום ציומו למאכלם. אמנם בעת שימלאו
 עוונותם ותטאים יחלקו שלל יותר ויותר עד שיגרמו
 לסחור מעין הקדוש ויגרמו לפחית מקום עבור מקום שהי'
 שם הנזורה וך ונעשיה חלב ויגרמו שדדיה זומקים ונהפך
 לדם עמא ודין קשה להשפיע עכירות לרשעים ולא וינס
 ויאל והס אוחזים בה וזהו סוד גלות שכינה ולא חי אשכר
 שיהיה הייחוד כלל בקדושה ח"ו ודע ג"כ כי כאשר יקריב
 אדם קרבן במקום הראוי ובקדושה הראויה אין ספק שאין
 להם הנאה כלל עד שאפילו במקום שנקרא שם הקדושה אין
 לה אחיזה כלל עד שאמרו צוהר שמי שטובל והוכיר שם
 ח"ו ודבר של קדושה נזכרים שבה קליפה מחלקת. ואם
 ח"ו מזכירין בליזה דבר שבעולם אפילו מלה מעונפת יאחזו
 במלה או בדיבור ההוא או שנין ההוא כ"ש לומר דבר זה
 יהיה לפלוני כמו שאומרים הרבה ובאשר האדם יעשה דבר
 של קדושה הנה הרעים האלה כיון שראוין שאין להם אחיזה
 לא בדיבור ולא במעשה הם עולים למעלה מקנאה מפני שכל
 המערכות נקשרות והיא נבדלת כמאזרע ואז עולה והולכת
 ומקטרגת על הקרבן ההוא או על השמחה ההיא ומעשה
 אברהם בעשרת שמתח הגמל יתכן יוכיח כדפי' צוהר שלא
 זו מקב"ה עד שנגזר חלק ליתחן כל זה גורמת הרעה
 הזאת אם לא יתנו לה חלק מה ויתן זה נר"ך דעת הרבה
 שא"א שיסלימו ביניהם שהם נרות זו לזו כנזכר לולי חכמה
 ההורה ע"ד שזוהתה התורה ליתן לה חלק. והנה החלק
 הייחן לקליפה הא' הוא אב כלולס והוא השעיר לעזאזל.
 הב' שעיר ר"ח. הג' שער של חפילין. הד' מים אחרונים.
 הה' ערלה בעפר. הו' שער הזר ופסוקים כנזכר צוהר.
 הז' פירות ערלה. הח' פני חור. הט' ירדו הקרבן.
 הי' בשר הגוף הבלה בעפר כנזכר צוהר בפסוק הכסיל
 חובק ידיו. הי"א מי רחינת ידים מביח הכסא. והשינה.
 ויש רבים. והכוונה בכל אלה להבדיל. שלא יקוער בקדושה
 ולא יקערג כי בחלק ההוא נלמה ושמחה ואינה תובעת כלל אלא
 אם יתן לה פתח במעשה כנזכר או בהדבור כגון בקרבן או
 מזה שאל לשמה והנה נזהר מזה בחינות אמנם ע"ד כלל
 הם שתיים הא' לתת הוזהמא לבד ובכלל זה שער עזאזל
 שנותנים לו שם וזהמת עוונות וקדושה נערה לכן מים
 אחרונים לפי שהאדם נמשך אחר המאלל ורונה לנצך לקדושה
 כדי שלא יהיה לה חלק שם נותן לה וזהמת הידים שהוא
 החלווה החומרית שאלל בה ונוגז בה ידיו וכן בכלל זה
 היודיו על הקרבן וכן בכלל זה מי רחינת בית הכסא שהוא
 כיסוד הקליפה מנוף שהוא מותר המעוקף וביח הכסא שורה
 רוח העוממה והוא שורה בידיים בהכנסו שם נר"ך לתת לו
 חלק העינוף ההוא להעבירו מיודיו וכן בכלל זה רחינת
 ידים בבוקר שעל ידי השינה שורה שם רוח העוממה נותן
 לו חלקו ומערה. והחלק הב' לתת לו חלק מהקדושה
 ממש והיינו פני החג וכן שער ראש חודש ושער של חפילין

וה"ס היאך ממחקין החורמסין שידע שלמה והכל לפי כשרון
 המעשה. ודע כי יש קליפה בעממה בלי האטרפות הקדושה
 אליה אלא יש בה קנה הבנה אל הקדושה והכל לפי מחנך
 היתה"ר כי יש היתה"ר מוכן לקבל כל חכמה והושק בה
 ויש שיר הרע גם ועב וחשק החלונות הנשמיות והמדות
 המכוערות וזה שפירשו ח"ל בעיני השדים הפשוטים שהם נחשבי'
 מהקליפות ואין הרבנות כבני אדם ועל"ז יש בהם חכמים וזהו
 יראה מפני שיה"ר משרש הקליפה בעממה יש בחכונתם טבע
 וחשק נידיעה. וכשינגלגל ישה"ר בלדס מקליפה זו בקל
 וכל להתחכם בהורה ויהי"ח בחורה מפני דקותו וקורבתו
 אל הידיעה ואם לא יחסוך לעטוק בחורה ובעיניי הקדושה
 לפחות יתחכם בחכמה נשיות חכונה וכיואל בה דברים
 עבטיים ידע בהם להסגלות כבני אדם שהרי לא יפתחו
 ישה"ר אלא בעסק החכמה וזה מפני מחנך ישה"ר ומחנך
 דרך החושק בחכמה. דע כי יש בחינות בשדים עממן כמו
 שיש ח"ח כבני אדם הבלתי שוים כפילוסופים חוכניים
 וכיואל יש שמדבקים ועוסקים בחורה ה' ויהי"ר נהפך
 ממש למטה להיני מעטרון כנזכר ויש אחרים שבשדים
 עממן הם נכמה שאינם רודפים אלא אחר הנזק והקלקול
 ואינם יודעים מאומה וזה לסיבה היות מחנך שלהם רע
 ומפסיתות ועביות מחנך שלהם אינם חושקים בכל חכמה
 רק קודשים אחר המאלל והמשהה והמשכל וכיואל :

ובשבתנגלגל ישה"ר מחנינה זו כבני אדם יש בהם שתי
 בחינות הא' השבים בתשובה והס ח"ח
 קשי העיון והבנה נכיס בכלם ערחס טורה מרובה ויש
 בחינה השבים הדבקים בח"ח להשיג דבר מועט והס חמורים
 נושאים סכל עבודתם במשא עד שמשברים הקליפה הגסה
 מעליהם ועורחים כמה ערחות להשבר מכמה מדות מנוונות
 שבהם. ויש שאינם שוים והם עמי הארץ שמדוחיהם רעות
 בוים התורה והעוסקים בה ואינם אוהבים שם עסק חכמה
 והס בעלי מדות מנוונות וחושקים המאלל והמשהה והמסל
 והס סקן ונחיתות שרן. אמנם בחינת השבים הוא כמו
 שזכרנו. ומש"ל :

נהר י לבאר סוד חלק הגיתן לקליפה :

דע כי הקדושה והקליפה הם נרות זו לזו וה"א בשום
 אופן בעולם להקליף ביניהם כלל מה שאין כן בשאר
 חלקי העולם אבי"ע שכולם משלימות ומתקשרות יחד ונהיין
 גלם מהקרבן אמנם הקליפה חי אשכר להשלים עממה אלא
 או יהיו כלם לקליפה והד' מערכות יחלקו שה' עד עולם
 המלאכים והמערכה אחרונה שהוא זה העולם השפל לבד
 היא מוכרתת ומוכנעת תחת הקליפה ושאר הדברים האסורים
 כי ממש כל זך הקדושה מתחלק ממש ואז הקליפה נכת
 הקליפות ההוא עושים עשק ונגלוז בקדושה ופורטים שרן
 בעולם המלאכים וגורמים כמה רעות וזה כי נר"ך לדעת
 לפי שהמלכות היא המדה המתהוגגת העולם בדין וזדק לכן
 היא משפס באלו הרשעים שהם הקליפות לייסר בהם בני
 אדם והם נקראים ננעי בני אדם ושפט אנשים והס אכן

שער לחי הממלא כדי שלא יתחברו כחות הטומאה : יחמשה פאות הם בזקן ב' בראש לחי עליון א' בימין וא' בשמאל וב' פאות אלו סמוכות אלל פאות הראש כזכר וב' פאות בראשי לחי התחתון אחד מימין וא' משמאל הנקרא שכולת ואחד במקום אמצע לחי התחתון שהוא כנגד הגרון וכל שערות שנחמט אלו הפאות הם רומזים לכותות אלהים כמו

השערות שבשני הפאות הראש ואסור לגלחן שכל שער שבו פאות אלו הם כסא לז' כואות העברה לחול עליהם בזיותו עהור . ונחזור לענין ושער בית השחי הימני רומז לרביעית שהוא זרוע ימין ובששתי השמאל רומז לחמישית ושער שנחזה רומז לז' שהוא גוף האילן והשער שבין ימין רומז לז' ובשמאל רומז לחי' ושכביב לדרק רומז לז' ושל אחוריו רומז לעשרית ודע כי השערות שנעשרה מקומות הנזכרים הרמזים לפומאה אל יעלה על הדעת אפילו במחשבה לומר שגוף השערות נעלמם הם פומאה חז' כי ישראל קדושים וא"ח שיצא בגוף דבר פומאה אלא שהשערות שהם בעשר מקומות אלו הם כמו כסא לעשר כוחות הטומאה לחול עליהם אם יעמאו . ודע כי יש' מדרגות לספרא דשמאלא . המדרגה א' שהיא עליונה היא מדרגת רהב וסייעה הנקרא עבדא בישא ושפחה בישא ונקראת פומאחס אבי חנות הטומאה ובשביל רוב גודל מעלתן של ישראל לא ניתן רשות לשום אחד מאלו המדרגות של פומא' ליגע בהם בשעת הפטירה ולאחר הפטירה אלא דוקא סמאל וסייעו . המדרגה ב' יקרא עבדים דשמאל וכן על זה הדרך עד ו' המדרגות והמדרגה הג' נחלקה לד' מחות כחות וכולם חונים על העמא שנעמא בנ' מע' פומאח אלו זכ' מצינע בעל קרי נדה יולדה זיבה פומאח שרן . נבלה מי חטאה ויש הכשר עז' מקוה עברה להעלותו מטומאתו בין שהיה טמא מטומאה א' מן הע' פומאוח בין שהיה טמא מכולם : וידוע שכל אחד מע' מיני פומאות אלו נקראו אב הטומאה והמא נקרא אבי חנות הטומאה בעבור שגולעים בו מהמדרגה הא' באופן שאין מסתלקין מעל טמא מת אע"פ שיצול בים הגדול ולא שום דבר אחר אלא דוקא באשר פרה . וסוד הענין הוא שכבר נבאר כי אין רשות ליגע בנפטר הישראלי אלא סמאל' שהם המדרגה הא' וכשמזין על העמא אשר פרה מיד הטומאה הנקרא עגל שתחלקת ממנו . כי ידמה לו באשר פרה כאלו אמרו ישראל אותו כמו ששרפו את אמו ומיד מסתלקן והלך עבדו שכל ענייני ההורה אינו מתקיים אלא על פי שני עדים לבן הורכבו ז' הזאת . ועוד בשביל שנותן רשות לפומאה לחול עליו ז' ימים כנגד ממשלות ז' כוכבי לכת שכל כוכב מושל ביומו על סדר זה לבנה ביום א' . מאדים ביום ב' . חמה ביום ג' . נוגה ביום ד' . כוכב ביום ה' . שבתאי ביום ו' . זקד ביום שבת . למחנ"ך ש"ן . וידוע כי ביום ג' רומז לה"ת שהוא קב"ה ויום ז' למלכות שהיא שכנת עוון ולכן נרמזים החות ג' וז' שיתחלק הטומאה בכת הקב"ה ובעינת עוון בחיבור שיהיה כי בכת הזאת שביום ג' הרומז לה"ת מסתלקים כל כוחות הפרא אחרת דשמאל' שהם מסייעו של סמאל' וענין שאחרים אותה של סייעה של רהב . ובכת הזאת יום ז' הרומז למלכות מסתלקים כל כחות הטומאה שהם מסייעין

זה הכלל אין הכוונה לשחק פה אל הקדושה אלא לכת לה חלק שם החוזה בחוק נוקבא דהטומא כנא ולא יבלבלו חלק הקדושה כלל . וחמ"ל :

נהר יא לבאר סוד שפחה כי תירש גבירתה :

הנה להניל המעיין שלא יחשוב נראותו בספר הזוהר שפחה כי תירש גבירתה וכיוצא בהן כפשוטו חז"ל כי הקב"ה עהור וכי יעלה על הדעת ואפילו בקודש הקדשים שלמעה אין מלאך ולא שרק ולא שום צבירה יכולה לכנס ואיך יעלה על הדעת שחכם עם שפחה במקום גבירתה למעלה אך הכוונה כי העולם מתנהג על פי המדות העליונות והמדות העליונות כולם משפיעות וממשיכות שפע אל המלכות והיינו היות הח"ת מחיימד עם המלכות והמלכות מחלקת מזון מהשפע הנז' מנהגת ומנהלת העליונים והתחתונים חלוניים ופנימיים :

נהר יב לבאר סוד ריבוי קליפת החטא אעפ"י שאינו עושה פירות :

כי היה ראוי שיחטבל ותלך מיום שנברא העולם אלא אדרבה שאלו רואין שמתפשטות והולכות וגדל' והקליפה נעממה אינו עושה פירות . אמנם יש גורמים ובעצירה הם מרבים אותה כענין העושה עבירה אחת קונה לו קטיגור אחד וזה לא נקרא עושה פירות אלא שהרשעים גורמין אותה שחפשט מה שאין כן הקדושה שאם עשה האדם מצוה אחת שהמורה נעמה עושה פירות והח"ת והמלכות מחיידיים ומוסיפין קדושה אם לא היו מוועים אותה מה שאין כן החלונים שהם נעממן אינם מחיידיים אלא שהרשעים מחזיקין אותה כזכר וחמ"ל :

נהר יג לבאר מיני הקליפות ומקורם ומקום חנייתם וסוד פומאח המת ושאר הטומאות :

דע כי בעשרה מקומות יש שער בנזק כנגד עשרה כוחות הטומאה שער הראש רומז לרשונה שער שעל הלחי הימין רומז לב' שער שעל הלחי השמאל רומז לג' . וזה רומז לג' עליונות שלששתן השבות א' . ודע ששער הזקן מחבר שער ב' הלחיים ושער הלחיים מחובר עם שער פאות הראש לרמוז שלשמן א' ודע כי שערות פאות הראש רומזות לכוחות אלהים של עברה ולכן פומאה חורה לא תקיפו פאה לראשים שאסור לגלחם עם שער הראש ושער הלחיים הרומזות לכסא כוחות הטומאה וגורמת חממתו יח' שהיו אלו הכ' פאות כמו מחיצה להבדיל שלא יתחברו ב' כוחות הטומאה יחדיו וכמו כן פאות הזקן שהם למעלה בסוף הלחיים הם ג"כ רומזים לכוחות אלהים עהורות ומחברות עם פאות הראש באופן שהם כמו מחיצות זו אל זו כמו ב' הקיעות בין ב' תרועות להבדיל ולהפריד כוחות הטומאה שלא יתחברו לכחות העברה והיו מופרדים . וכן הפאות שבסוף הזקן להפריד בין שער לחי הימין ובין

מסיעתן של רבב - באופן שנשאר הטמא טהור מטומאת המת אבל עדיין נשאר לו טומאה מי נדה ולכן אינו טהור עד שיטבול כי טומאת אפר פרה הנקרא מי נדה היא ח' מט' אבות הטומאה והטמא בחזק מהם אינו טהור עד שיטבול ולכן הטמא בטומאת מת אחר האלה ג' וח' כ"ב שיטבול י ומסל' - מסכ' :

נקר יד לבאר פרטי החיצונים בנזן השירים וכוותח אחרים המתפשטים במציאות :

חבמי הקבלה הקדושים אומרים כי קבלה מסורה לאבותיהם כי זה האור נחלק לנ' חלקים עליוני ואמצעי ותחתון עליון נחן לאשמדאי מלכא רבא דשידא ואין רשות לקטרג ולא לחבל אלא ביום שני בשבוע ואשמדאי אף על פי שקרא מלכא רבא דשידא הוא חכה ממשלה סמאל ונקרא שרא רבא כנגד אילנות של מעה ואשמדאי החה ידו וממשלותיו ויליות סבחה משמש בה סמאל * ואשמדאי משמש בלילית זעיראח * והב' כחה האלה עם בת זוגם כל אחד מהם נולד עם בת זוגו 17 פרזופים כאדם וחוה * וילית עולמתיה כלהא דאשמדאי היא ברתיה דמלכא דשמה קפצפוני שנבר לקמן ואמרו החכמים הקדמונים סמאל מלכא רבא השר הגדול נולד קנאה בינו ובין אשמדאי מלך השדים על לילית שקוראים אותה לילית עולמתיה שהיא כזורה אשה יפה מהרשש עד שצדק ומתעורר ולמעה אש לוהט כי כאמה בנה שהיא מהיטבאל אשה קפצפוני הם לילית עולמתיה ושחיהו אש ובה ערודות במלחמותם עם לילית רבתי אשה סמאל ומתולדות אשמדאי וילית אשחו נולד שר גדול בשמים מושל על שמונים אלף משיחיות ומחבלים וקוראים הרבה דאשמדאי מלכא ושמו אלפסיניא"ש ופינו מלהטיס כאלם ולהנה ועוד קוראים אותו ער יהודה פירושו מקטרג ומחגרה עם יהודה שהם ג' שרים המלמדים זכות על יהודה ושם מלכאל עטוריא! נשיראל ובשעה שנולד אותו משיחית נולד ג"כ בשמים שר משורש המלכות נקרא הרבה משיחא ויש לו שני שמוה ואלו הם משיחאל ונוניאל וכשיבא ויגיע הרצון אז יא' חרב מהערה ויהייקיומו הנבואות כי רוחה בשמים חרבי וגו' דרך כוכב מיעקב וגו' החלק ג' קפקוני ונרעיהא אשחו שמשם בה חני שנה וחצי שנה משמש בשה אחרת ושמה סגריאח והתולדות היוצאות מהם זכרות משונות זו מזו יש להם גופות והכרת פניהם בשני דמונים בני נרעיהא כמו דמות מנורעים ויש אומרים כי המנורעים בני נדה שמנורעים לי' לכ' לל' למ' לנ' לע' לפ' כדפי' רז"ל הם הנולדים מהם מכה התולדה הזאת המגונה ובניסגריאח הם חין להם הכרת פנים אלא כדמות מנובעים ותלמיה הרובה בנייהם והם רוחות רעות מתפשטות בחויר וכל הזיקים והזועות יוצאים מכה אלו ההרעובות וממשלה אשמדאי ואימהו מועלת עליהם ומה שמחדש עליהם הם מודיעים אה שלמטה מהם החלק הג' הם המזיקים נבראים ומלוששם בכמה מיני זכרות משונות זו מזו יש מהם בזרות כלים ואם עון אדם גורם והכלל המזויר מאותה תולדה

הרעה יקרה בלדס ונושך אותו ורפואתו קשה עד מאד להרפא * ולפעמים ישחנה זורחו בעוונות כלזרות הכלב הוא ומחלף בזהה הזורה וזוכה וזועק ונושך וחוזר ונושך הוא חין לו רפואה עולמית עד שימות וחוזר ומחלשם בערוב האויר ההות בכח אותו הזורה וישו עונשו ואפיסחו ועל זה הסוד ההפלד דול הצילה מחרב נפשי מיד כ"ב יחדיה ויש מהם שזורחם זורה שער עזים ומאלה היה רכב עזא ועזאל ושיניהם לבדס זורחה דמות אדם ממש וכשנפלו ממקום הקודש נחלשבו בכח זה האויר אשר עלינו ונחלשבו בשמות בני אדם * ונחלשם כח עליוני וקבלו כח תחתוני אלה תולדות שיצאו מהם היו נבורים בקומה יחירה ונצבורה וזוקה מכל ב"א ויש מהם זכרות אחרות בצורה ב"א מתולדות מהם זכרות אנשים ומהם זכרות נשים נראין לבני אדם ואין ביניהם רק השקר והכזב ויש להם קנאה מבני אדם וכוננם לעמלם ולהכשילם וכמעט שהיו מכלים ומשחיתים כל מה שנראה להם לולא מדה מלכות המושל מאילנותה שר ידיד והביז לפני השכינה שמו יופיא"ל שר הפנים ולולא ששנחמו ולימהו עליהם לא היו מניחים שום זכרי בעולם והשר הזה מכניעם ומשפילם * והשר על החלק השלישי הזה שמו קפצפוני * וסם אשחו מהיטבאל בת מטרג והתולדות היוצאים ממנו מקפצפונים בקפינה ח' מקנאה האויר ועד קנאה האויר ויתן להם ירשות לפעמים להטיב ולהדית המזון מבני אדם ומודיע להם עתידות כי נראה להם בצורת בני אדם ואין להם מתשלות לא בשקרים לא בזכרים והשולל מהם המלא שאלתו כרצוהו אש השולל ראוי לענות אותו ואם לאו משיבים לו בכח ההשנעה שלא יתן לענות שאלתו * ולפעמים לפי הכח והממשלה הנחון להשר הוא קפצפוני * מתחבר ומחברק עם כח ח' אשר לו ושמה לילית אשת אשמדאי כנ"ל וחיבתו הוא בדוקה בלילית הזאת (ע"כ דברי הגאונים בקינור מופלג) : שוב מלאחי בדברי שפרשים הם כחות של מלאכי חבלה נבראו בעולם ואלו הם כח אהת נבראו כשכא נחש על חוה בע"ש והכח השניה נבראו מנגיע אדם הראשון מהקרי שראה אה"ר כל אוחן ק"ל שנה שפירש מחוה וכך הם מתהוין מקריין של בני אדם והכח הג' נבראו מהם שהם פרים ורבים כדפי' רז"ל ו' דברים בשדים ג' כמלאכי השרת ג' כבני אדם וז' מהם הוא שהם פרים ורבים * כבני אדם עכ"ל * ובאמת א"ר בפסוק כי היא יתיה אש כל חי קאמר אמר ר' סימון ק"ל שנה שפירשה חוה מאדם היו רוחות זכרים מחממין בה והיא יולדת מהם ורוחות נקיבות מתחממות מאדם ויולדות ממנו הה"ד אשר בעוהו והוכתוהו בשבט אנשים ובנגיע בני אדם בניו דאדם קדמאי ע"כ * לפי דברי זה המאמר הם שתי משפחות או אוחם שהם מזד הזכר אדם גשמי או אוחם שמלד הנקיבה גשמי כמנוה ושתי משפחות האלו הם מורכבות מאדם גשמי ורוחני רע והתקבצו זו בזו ויולדו ואח"כ הם בהם מולדין אלו באלו כי אמנם יש מינים אחרים רבים אבאר עוד בע"ה * והחילה ראוי לנו לשאת בעניינים בענין אחר כמו שיבא בסייעתא דשמיא זה מה שנראה לי :

נהר מן לבאר שמלאכי חברה אינם השרים :

הם מלאכי שלמים שנבראו מכת החיצונים שהם משחיתים לחבל ולולו הם לבני השמים המלאכים הקדושים לבני בני אדם רחוקים מהם ומשולים ואלו לא נבראו להתגשם כלל אלא מציורם נמצאו לשליחות ופעולה החיצונים על ידם יוצאת לפועל ואלו אינם מתמעטים ולא מתרבים אלא הם במספר כמפקד המלאכים הקדושים והם סוד התפשטות המרכבה החיצונית וכוחותיה שאינם מתבעלים אלא עומדים על משמרתם ויולאים מציורם המושגש למעלה ובאים לעולם לקיים גזירות אלוה נורך והם פועלים ברוחניים כשאר החיצונים ואלו אין אלו נרביין לשאת ולתת על מציאות הרכבה ממה הם מפני שגודע הרוחם עיני השרש והמקום שממנו נמצאו לקיים גזירה ההנהגה העליונה מהם לפחות מהם לענוש מהם לחבל הוי נמצאו מהיכלות עליונות כפי כחן ועניינם מתפשט כח ההנהגה למטה בהתפשטות כגולת המלאכים והשפעתם שאינם פועלים בגשם גשם בגשם כלל אלא פעולה השגה והמשכת השפע • אמנם יש להשחק באלו המתפשטין בעולם כיצד ענייניהם אם הם למעלה מהכוכבים או למטה מהם כי בנחיה ח' נראה שהם למטה מהכוכבים מפני שליטת הכוכבים בעולם אינו עניינים רעים אלא טובים כגון ד"ק וכו"ב ונו"ה ומה"ה ולב"ה שליטות טובות זכיונא אמנם שבת"י מאד"ם שליטתם רעות ח"כ משמע שהכוכבים למעלה מאלו ואלו הכוחות יהיו מענין עץ הדעת טוב ורע לבך יא' מהם פעולות טובות ורעות ובדרך אחרת קיימי לן שאין מול ישראל ארזים החת רעות טוב כ"כ ח"כ נמצא שאלו הכוכבים להנהגת הרעים ושואבים מהם והם למעלה מהכוכבים ועיקר הנראה בזוהר שהכוכבים יקבלו מהיכלות הקדושים דהיינו מהיכל לבנת הספיר מקבל שבתאי ומהיכל עם השמים מקבל זקק ומהיכל נוגה מקבל מאדים ומהיכל אהבה מקבל נוגה ומהיכל רגון מקבל כוכב ומהיכל קודם הקדשים מקבל לבנה • עם היות שלא תפשושם שם כלם מלא ד' מהם נראה להם שהוא הדין לכולם אלא שסמך על המבין ובחיצונים בז' היכלות הנזכר פירש ממש הם מקבלים מז' היכלות קדושים כי כל הגזירות היוצאות מההיכלות הקדושים לדין כלם ניחנין לכשנגדם היכל נוכח היכל גם את זה לעומת זה • וא"כ עתה חזרנו על ענין ז' כוכבים ולא נודע ענין השפעתם ממה הם אם הם הקדושים אם מהחיצונים ובספרי התכמות חכמת הצ"ה מצינו בחופים ענייניהם ככלם נראים להם שהם עבדות זרות בחיצונים ואם כן ראוי שנדע כיצד יהיה ענין זה • ודקך קצרה נראה שמדור אלו החיצונים למעלה מקרקעים אלו שהם רקיע הכוכבים ומכת דקך אלו הגשמיים יתפשטו בעולם והוצרכה להחלבש השכינה בכוחות התחמונים החיצונים כאשר נתבאר לעיל בעין כל בס"ד ולזה המלא שאורי ח"י קדוש משכן לקדושים זולתי אורח החיצונים שהם שליטת יצ"ר וגיבס נחש עקלהון ונחש בריה שבעה היכלות שולטים בארץ ישראל דוקא לפחות ולהחטיא ולהשעין ולהעניש שהם ד' פנים פני ההגהון • אמנם שליטת מוזן להביא לפרנס אין ארץ ישראל תהיה יום וממשלה כלל שאורי ח"י ישראל סבור מלא זה כנ"ל בעין

הארץ • וכמוכר בזוהר שמי ארץ ישראל מחים ע"י סכין דקוק דהיינו מלאך קדוש מתלבש בחכריות המוח ומחז ח"ל מחים ע"י סכין פגום סמאל והכוונה כי בשליטתן בארץ ישראל אוחה השליטה אינה דומה לשליטתם בח"ל שליטתם בח"ל חזקה ותקפיה יותר מדאי ובארץ ישראל חלושה וקלושה עד שאפילו לעיני יצ"ר אמרו זה לפני ירידת האבות לח"ל :

נהר מן לבאר לפי זה הנזכר שליטת החיצונים בג' בחינות :

הא' בח"י כנ"ל שאינם שולטת אלא בבחינת חטא אדה"ר כדליתא בעין גנים ובעין הארץ ולזה שם ימנא המיתה והחלואים והיסורים והחוכמיות על עון ועל עוני והחורבן והמפולת וכיוצא מן הדברים המיוחסים אליהם בעין הקוים והדרדרים וכל שאר דברים המיוחסים לל"ט קללות שנתקלל אדם ואשמו ונחש והאף אלו לא חמלט ח"י מהם על הדרך שהם נכנסות בארץ • הב' בחוזה לארץ שאין לך טובה או רעה בה שאינה מהם ממש ע"י ההנהגת הנגלות כדפי' ולא יוכל אדם לחפוש ענין בחוזה לארץ שאין החיצוני שולט בו זולתי בכניסתו לארץ יסתלק הכח החיצוני ממנו ויעשה עשר ח"י קדוש • הג' עיקר שליטתם אינו אלא במקום החורבן והשמון כגון המדבריות החוקים ארץ גזירה ארץ מליחה ולא חשב ששם שולט החיצוני לבדו בכת המזל מאד"ם ושבתאי' לבדם והחריבו העולם • ומן העטעם הזה המלא מדור אלו השרים במקום המדבריות והחוכמות ושמתה מפני ששם הם נמצאים לכך כל מציאותם לרדוף אחר מקום שיהנו מהכחרים העליונים ההם ומן ההיכלות שמציאותם במקום החורבן כנזכר עד שיש מי שפירש שהם נקראים שדים בעבור שמשכנס במקום שדוד כגון המדבר ועיקר מציאותם בקנאות כגון סאת לפון החרב מפני הקור • והנה ימצא דירתם במקומות רבים משונים וכל אחד ואחד כח לעצמו הנה משכנס במקום המדבריות ומקום שאין דירה בני אדם ונראה שגני אדם מחליטין כחם שאין שליטתם ביבוצו כמו במדבר וכל מקום שנעשה בו ישוב בני אדם כחם נחלם וכן הם דרים בחורבות מפני המזיקים וכן הם דרים במרחשלות מלך העינופות וכן דרים בבתי כסאור והם אלו מלך שהם נזאה רותחת וכן דרים צביבין ובמקום המרובין כגונם בנמרה או הם הדרים בבית המעבתיים מפני שמלאכת המקום טינופת ההוא גורם ענין שמיטה ודם ובשר :

נהר ין לבאר משפחות השרים לגוייהם ומיניהם רבים :

הראשונים בכלם הם מלאכי חבלה והם מיינס רבים לפי מלאכות שיש לחיצונים לעשות ואלו אינם שדים אלא רוחניים כנזכר ולהם ולמיניהם שמוה בחורה כגון מוי רעב היינו ע"י שוד ופסן וכוחותיו • לחומי רשף • וקטב מרירי • ופן בהמות זוחלי חמה עפר פח יקוש דבר באופל ילהך • קטב ישוד לשרים • היינו קטב מרירי הנזכר • ופן בהמות שחל

שחל ופחן • כפיר ותנין • חלף ורננה רעה ונגע פחד לילה חץ יעוף יומם • דבר הווה שעירים ושדים ולכל המציאות האלו ס' בזהר ס' בראשית שהם נבראו לזורך העולם והיינו להוכיח בהם בני אדם והיינו דכתיב והוכחתי בשבת אנשים ובנגעי בני אדם מאן נגעי בני אדם אלו מזיקין ואינון וזיקות אלהם לאלקה בכן חייבי עמלא ולכן הם נבראים מלמעלה עמלא ששם שררי ההיות כמו ששם שררי ההיות העליונות כך התחטוים האלו הם שררי ההויות התחטונות והיינו דקאמר בזהר ואינון וזהמא דהבגא והיינו שררי הפעולות כלם שנבראו והיינו אשר ברא אלהים לעשות אלו מזיקין שמשם נמלאו ממדת מלכות כדרך שברא כל הנמצאים ברא אלו לזורך כמו שהשרים העליונים לזורך קיום הנמצאות העליונות דהיינו כל פגם ונפשתיים כן שררי ההיות התחטוים האלו הם קיום הנמצאות שכל פגם נשפע אליהם כדי שיוכיחו בני אדם • המשל בזה כאשר ישחבר לאדם כליו או יאבד פשתו או יחרין גדישו הכל מעזר אלו והם ההגים מזה דהיינו כאשר יספיד כל מציאותו ויעשה העדר הם ממש נהינם משה והרי הראה בחוש שישבי המדבר היווה מן האדם ולא אלו מוציאין הפסד ובני אדם נהינם מן הלחם ומוציאים הפסד והם רודפים אחריו ונהינים ועל מכלה דברים יש להם שליטה ומן הדבר השכות מן הלב כנון המניח מעות אנשיה וכו'אל דלא יציר ולא חיים ולא מני שולטים בו ומייסרים בני אדם ויתן להם ולזה יש בהם ידיעה הזאת לדעת כמעט כל הגשמי הנעשה חמת השמים כדי שירדפו אחר הפקד הנפסד והדברים המסורים להם ויקחוהו ויהנו ממנו ולא נתישם בהם הכבילה כדי שיאכלו ברכת ב"א ויקחו מזונם מן השדה ויאכלו את תבואתם וזרעים ואוספים כבני אדם ואין אולכים ואינם יודעים ממש והוא מאלו שהם באים ונוגעים כשמתן להם רשות להוכיח ולייסר בני אדם ולעולם הכל חיקון העולם וזמ"ל :

נהר יח לבאר משפחות השרים במש :

הראשונים שאין בהם תערובות כלל הם אותן שנבראו בערב שבת בין השמשות שהם הגנה אלהים :
 אחריהם באו שניים מן התערובות וזכר אדם עם נקבותיהם והיו מתחממין מהם • אחריהם באו רביעיים מתערובות אלו ולא שהם פרים ורבים כבני אדם • אחריהם באו חמשיים שהם מתחממנות בני אדם בקריין • אחריהם באו ששיים שהם מנעמה אמהן דשדים שהולידם מעזא ועזאל • אחריהם באו שבעיים מאנרת בה ממלח כרפי' בנמרל • אחריהם באו חמשיים מתחלה עממה כרפי' הגזוים • אחריהם באו חשעיים עוד בני לילית הרשעה כרפי' הגזוים • אחריהם באו הגולדים מאדם וקין ב' אריות שהם מנשוחים שנתגרשו עמהם • אחריהם באו נפשות של רשעים שהם המזיקות ומשפוטות בעולם יחידות אינם פרים ורבים ולא מתקבלות אל השדים • ועתה נבאר המשפחות האלו כדפירש בזהר והגזוים כפ'ד ועל המציאות הרשון קשה וכי לא היה יודע הקב"ה לעכב את השבת שהם אותן שנבראו בין השמשות בשרב שבת שהקשה בזהר ס' בראשית קושיו וז' שם אמר ופי לא היה יודע הקב"ה לעכב את השבת עד שיעשו להם

גוסות ופי' הוא שכן הוא הענין שאלו הם נשמות עמלות שהם מסטרא דשמאלא ונדע קדימת הקדושה על החיצוים ולכן הקדימה הקדושה והוליה צמוד זיווגין עליונים כל בריות שנבראו במעשה בראשית וכשמר כל מעשה בראשית של הקדושה התחילה החיצוית להוציא גם כוחותיה והם המזיקין למשפחותיהם ואלו היה הקב"ה מניחם שהגמר מלאכתן הייתה חיצוית מתחזקות בעולם מפני שגמר ההיות וסיומן וחתומן הוא גורם ששולטת בכל הנמצאות התחתונים ומציאות חותם הנמצאות היא כמו שהוא סוף המדרגות לפעלה ברוחמי גם היא הייתה סוף המדרגות בגשמי וממלאת שהיתה שליטה בעולם בכל ההיות וזה ענין קשה שיטעם העולם ולא ה' אשר לאדם להתקדש על ידם וגם כל ההיות הגשמיים נהרסין היו ומחשבים יד ידם ולזה כאשר ברא להוציא אלו הנשמות ורצה להכלל בגשמיים ולהיות לה אחיה בגשם הקדים הקב"ה קדושה שבת ושאריו בריותיה במציאות עממה ואין להם אחיה בגשם כלל אלא מה שבני אדם פוגמין במעשיהם וניהיה להם כללות בגשמיים • אמנם מזד עממן חין להם כללות בגשם אלא הם סוד יסודות גרועים המשל בזה סוד יסודות אלו הגשמיים אשר לנו ואשר במציאות העולם כאשר ילא מתוך הקדושה העליונה סוד יסודות קדושים ונחשטו לנאת אל הגשמיים הזה עברו מדרך הקליפות דהיינו ההעדר הקודם אל ההויה המחשפוטות ומחשוות מעט מעט ואין ספק שההעדר ההוא משל החיצוים הוא ששם ההעדר והחזרה והכריז ויתחילו משם ההוי' לתח אל המציאות והיינו והאין הייתה חתלה הוית יסודותיה תורה ובהו וחושך ותהו ואלו ד' יסודות יוצאים מתעדר אל ההויה והם היו בתחילה הויה גרוע תחה ממשלת החיצוים ונחשטו עוד ובאו אל חיקון ויצאו הנמצאות הגשמיים מהעדרם ונחשטו בביטול גמור פרי ההויה גמורה אחד לאחד עד שנאמר יהי אור וגו' עד שבאו לסוף היוחס בערב שבת בין השמשות שהוציאו המדרגות הקדושות דרך היסודות האלו הגרועים כל מעשיהם אל הסועל וגמרו מעשיהם והתחילו אז החיצוים להוציא מעשיהם ובריותיהם הקשים מזיקים ומחבלים והתחילו לעוברם דרך תהו ובהו וחושך ותהום הם על פתח יציאתם אל הגשם ראה הקב"ה שאם יצאו ישטטו העולם ולא יהיה ליסודות הנמורים הקדושות שום קיום מפניהם אז הקדים שבת אינו מחמת חסד ומן אלא אדרבה בכיוון קצר הזמן והוסף מחול אל הקודם כדי שלא יהיה זמן אל החיצוים להגלם כלל וממלאו הכריות העמלות ההיות לילית וממלאו בשאר היסודות תהו ובהו וחושך ותהום ולא הגיעו אל הגשם ואין להם קיום בו אלא בגריעות זה ולזה הם יסודות קלים שלא נגמרה מלאכת גופן ולזה הם בין הקדושה ובין החיצוית אל הגשמיים ויש להם דברים כלפניהם ודברים כמלאכים כאשר נבאר והנה בכל מקום שהחיצוית מחזיקות ותפסות בגוף קצה עד חנות הלילה ובמרחללות ובצתי כסאות וכיוצא יכולים להגלם בגוף מטעם שיש להם לגשמיים שורש ושליעה ואז נראים לבני אדם ומזיקין אותם • וזמ"ל :

נהר יט לבאר שמצינו תערובות רוחניות וגשמייות אפי' במלאכים ובני אדם :

הפסוק אומר ויצאו בני אלהים אל בנות האדם וגו' ופי' הקח

הכחוב שאמר וילדו להם להם דייקא מורה שנחערב
 הרוחני עם הגשמי וכן פי' בזהר בפסוק הרפאים יחוללו
 מחמת מים שחיים אדם היה מת והמים מלאך היה קיים
 ולכך היה משליכין עממן אל חוך היס להמית עממן וכן
 השדים יתערב יסודם כיבוד האדם ויעשה מהם עיני בינוני
 לא שד גמור ולא אדם גמור אלא חמצי' חמס' אנו
 מודיעים הדבר בנעלם ממנו וכן שם מיבעיא לן האריך
 יתערב יסודי מלאך ביסודי אדם וכן יסודי שד עם יסודי
 אדם והענין אלו המלאכים בדרהם יסודם הרוחני נגלם
 ונתעבה ביסודי העולם מפני שאותם היסודות העליונות הם
 שורש אלו העצים אשר לנו ומפני דהם נהעבו ע"י ונעשו
 גולמיים גשמיים נס אלו אשר למלאכים בדרהם יתעבו
 ויתגלמו וישתוו אל בני אדם וכיון שכלם מד' יסודות נחערבו
 אלו באלו אלא שהלק יסודיהם קיימו עמם סודם כס המוח
 המפסיד היסודות ומקריבן דבק בלדם מפני שנגזר גזירת
 המיתה חמס' אנו אין בהם כס הממית ההוא ולכן יתקיימו
 ולא ימותו וכאשר יתערבו אלו באלו ימלאו חלק היסודות
 המחיים כמשא על חלק היסודות הקיימים ולזה הם בחרו
 במות וממיתין עממן במים מפני שאינו מיתח עממן מאפיסת
 כוחות אלא הריגת עממן וכמו שישלט זה בצמחית בני
 אדם כך ישלט בהם אפי' שהם קיימים ויהרגם וכן ממש
 נהבאר בזהר ויש שיאמר שם שהיו אובלים מיני עצבים
 שהיה כס כגולת המיתה לאותו החלק ח"כ עתה מזה
 נלמד לענין השדים שהם קרובים לבני אדם ויהר מן המלאכים
 שהם מחיים בבני אדם וקרים ורבים כבני אדם ואובלים
 ופוחים בבני אדם ח"כ יתערב יסודם ביסוד אדם וילידו
 אבל העולם שהם רודפים אחר בני האדם מפני שיסודיהם
 הם גרושים שאינם ככלל אדם וכל כוונת' להכלל בכלל אדם
 כל מה שיכולו ולכך יחפלו להדבק עם בני אדם לא לכוננת
 זכות אלא לכווננת הנאה זו שהם חפצים להדבק אל בני
 אדם ויש להם הנאה גדולה מפני שבני אדם מהיסודות
 הגמורים כלולים בשיעור קומה ואלו אינם בקומם גמורה
 מפני שהם רוחות בלי גוף ואותם היסודות הם יסודות
 גרושים וכאשר יתערבו עם בני אדם יא' ממש חולדה
 בינונית חמס' מה שיקשה להולמו בלזיה בחינה דירכה
 ומה מציאות משכנותם ואני אומר שסוד תורה וזוהר וחוסך
 בהשמים הם מקום עמידתם וישכנו בכל מקום הגשמי שיגמור
 שם ההווה והזוהר והחוסך וענין זה יחי' בכל מקום אשר הפיסחם
 נוצר שם ובאותו חלק הוא משכנם וזה נראה לי שיתיישב
 ענין גדול מן הדרוש הזה כי איתא בגמרא שהפסם שלמה
 לאשמלאי והיה אסור בכלל וזכותם וסם המפוסח חתום עליה
 והנה אחר שהחירו הניח כנף אחד בארץ וכנף אחד בשמים
 והשליך לשלמה ק"ך פרסאות היאך ישכיל השכל ויחשוב לו
 דבר גדול כזה והיה בחוך בלי קטן והיה ממומלם אל שיעור
 זה ועוד היה מפיל כתלים כרפי' בגמרא ואף מחינת
 זכויות קלה יכשלוה ואם היות שיהיה כח השם החתומה
 בפני סוף הדבר קשה מאוד ועוד כזה מצינו מחכים
 מלך ושבדיו באשמה ובראלין וגו' כל זה ענין אחד
 ודרך אחד והנה בזה יוכרח שהם מסוד ההווה שיטמו
 במציאות שהיו אלו היסודות אשר אנו בהם החלה היה תורה
 ואח"כ זוהר ואח"כ חוסך ואח"כ תהום שהם ד' העדרים

קודם אל המציאות הגשמי ועדיין מציאותם קיים שזה שגילה
 לנו החורה היתה תורה וזוהר וחוסך ואלו הם המציאות
 קיימות שנבראו ביום הראשון ועברה הארץ דרך כס והולידה
 מציאות תורה וכן כולם עד אהיה ואלו ההעדרים דבוקים בה
 בענין רוחניות במציאותה בלתי מושגים ובהם משכנותם של
 שדים וכאשר יגלימו עממן מפני שיש להם כח להגלים עממן
 בשעות הגרועות שמשלש החיטוים כגון כוח הצנזר היום
 בלילה מתחלה הלילה ועד חצות וכיוצא ויש כוח בידם ליקח
 אדם ממנו ולהעבירו אל המציאות ההוא אל משכנותם ועם
 היות שהוא לבוש גשם עם יש בידם כח ליקח אותו אל
 ההעדר ההוא לנדיהם אבל זה קשה מאוד בעיני כי בשלמה
 הם מהתהווה יעלו ויגלימו עממן חמס' אנו שחמנו גשם
 עם הארץ יזדקך אל התורה ויעבור אל משכנותם וחמס' :

נדר ב לבאר מה שפי' דו"ל אובלים ושותים כב"א :

י"ל מה אכילתם וממה הם מתפרנסים הם זורעים וקולרים
 בלזיה מקום זורעים וזה מציאות זרעם אם הוא
 מאכילת בני אדם או בענין אחר והנה בשתייתן פי' במסכת
 חולין עד שיעברו מים הרעים וכו' צנחית אלו הדרים
 בלרקא פירשו זורעים וקולרים חמס' אנו אינם שדים
 אלא בני קין כנזכר שם ואני שמעתי שאובלים מה שזורעים
 בני אדם וזהו מארה המשתלחת בזרעים שיש להם רשות
 ליקח ברהם כנ"ל חמס' אנו ז"ל פירם ורבים בבני אדם
 יש לדקדק מה מציאותם אחר מיתחם אם הם בזהמות שאין
 להם השארות או יש להם השארות מפני שברעי' אמימאל
 נראה שיש מהם יודים וכן מעידים ארום שהם העוסקים
 בחכמת השדים שיש בהם מכל מיני העמים ורמזותם ויש
 בהם יהודים ר"ל מאמינים בלמונת ישראל וחז"ל פירשו
 שאין מזכירין שם שמים לבשלה ואפשר שהוא מלך העונש
 שיחשבו מיד ואין ראיה גמורה והנה אין ספק שיש להם
 דמות לילית וסמאל ויש בלך הקליפה הטובה המשועבדת
 אל הקדושה ומשעבדים אל הכשרים ישראל כמעשה דיוסף
 שידא עם היות שיש שפירשו חסם בקי בחכמת השדים
 וכמעשה בן תלמיון והנה מצינו שעמדו לדין לפני רב
 פסא וקיימו גזירת דינו ואפשר שכל זה מלך פחד עונש
 גופם ומיתחם ובליונם מכל וכל חמס' נראה לי שאם נאמר
 שיהיו להם השארות יהיה בהשלותם דבוקים במקום הקליפה
 בצמחיה ידוע שיהיה מרגוע לכשרים כענין חסידי ח"ה
 חמס' העידו קת בני אדם שהתפללין ואין תיחא שכן
 פי' בזהר ביושני ז' ארצות ואין לי שום ראיה מפני
 שנראה שם שהם צמוד הגלגול חמס' השדים ממש יש
 לדקדק בזה ולפי הנראה מדברי הזוהר מפ' בראשית שהם
 רוחות ודוחק גדול שנאמר שיתלבשו רוחות ברוחות צמות
 רוחם הגשמי וחלק החיים ישאר חמס' אינם יהיו כלאות הנבראים
 שצמחתם אין השארות אלא אכילות כגליון השלהבת
 מפני שהתלה מפני לאות ארום היסודות הגרושים שאינם
 יכולים שוב לסבול וימותו ויהיה חלק החיים אשר להם נאחו
 כאסיפה יסוד האש אל יסודו לא שיהיה בו דבר ממשות
 כרות האדם שיש לו דבר ממש אחר מיתחו והחיים הם
 נשפטים להם מלילית וסמאל רוח חיים ושלם אותו הרוח
 ושלם

ונשגם גופם ומחיה אוחס היסודות וקוברים אוחס לפי מה שהעידו העוסקים בזה ו אוחס שהיה להם יוהר מזה יהיה אוחס הבחינות הטובות שיוזכרו כגון יוסף שידא וכיוצא יקנו להם השאלות מאוחס החיים להתקרב אל בחי' חסידי עובדי מכבים בקרוב וזממ"ל :

נהר כא בביאור רד"ל יודעים עתידות במלאכי השרת :

הגה מציאות הידיעה הזאת ועניינה אינה הלויה בלימוד ענין ידיעה בני אדם שעל ידי הלימוד יודעים אל הידיעה זאת וסגולה בהם ממש ורלוי לדקוק מה הוא החממה ומיכן מושפעים ולמה היא גדולה מידעת האדם וכדרך זו מצינו לגדולי ישראל כגון רשב"י בעובדא דפיאל וזכה עניינים אחרים וכן לר' אליעזר בבהוה נחש וכיוצא אמנם היה הענין תמיה גדולה ולחד בדרא וכיוצא אמנם השדים חממה זו מושפעת בהם והנה בזוהר שאלו על ענין עופות מה עטם חממה גדולה מצויה בהם בנפשויהם כגומר בעין משפט דבר כ"ו וירוצו מפני שהם פורחים והם עומדים גבוהים מבני אדם והם קרובים אל החממה העליונה ולכן חממה גדולה בהם ועמה לדרך זו נאמר שהחממות הם ב' או חממה פנימיות או חממה חיצונית והנה מן הראוי שצ"ל אל יתחבמו אלא מן הפנימיות מפני שהם קרובים אל הקדושה עש"י בלשם ודמיה ואלו היו כשרים היה חממה חיצונית ופנימיות עומדת בהם אלא שפגמו וקלקלו ונתרחקו מן הפנימיות ואל החיצונית לא באו שאינה שלהם אמנם השדים חממה חיצונית שהם צבועים קרובים אליה מאד ויוהר מבני אדם וחטרים מן החממה הפנימיות מפני שהפנימיות גבוה מאד והחיצונית תחתונה מאד השדים דקים וזכים אל ערך החממה היא וזני אדם חרוקס ומחממה עליונה מפני שהיא גבוה מאד וזחממ נרחקו ובעון נרחקו מאד עד שנתעלמה מהם זולתי לאוחס המוככים עממן ואומר אני שהצבעה בהם הידיעה הזאת מכמה עמים הא' שהיא סיבת קיומם שהרי אינם מתקיימים אלא ממה שהם גונבין מבני אדם ורודפים אחר הגזל ר"ל שהאדם הגזול מחבירו או שחומם או שפושק יש להם שם שליטה וכל דבר הנאצד בגזירה שמים להטעם האוצר הוא מהם וכיוצא מזה מהם הוא וכל הנקרא והנפסד כדפי' בגמרא הני מאני דרבנן כדלו א"כ בזהרית גמור זריבין ידיעה ללכת אל מקום האדיק להדבק בו וזריבין התעופפות כדי שימלאו מוכנים בכל מקום הצורך והלמלא יחסר להם הידיעה לא יוכלו לדעת מקומות אלו להיוהם ממלאים שם לבקש דבר לא יזייר ולא תחיס אלא שמתוך אוחס הידיעה הם הולכים לרוח הענין ההוא עד שמואלין אותו כההוא עובדא דפרק כל הכשר ואמנם אופן ידיעה זו ענין צמח שכר כחבנו בעין יעקב נהר כ"ו וזממ"ל :

שלימן בגוף והענין הוא שהאדם צעה"ו גופו נאחו בהשכינה דהיינו דמות מהרוחני מן ה"ח דהיינו גלם אצל חלו לא נבראו בעת היוווג דהיינו בעונת שבת אלא בין השמשות לא מוכר כראוי מפני שנבראו מן הקרי כיון שלא היה שם נקבה כלל והיינו שנאשרו פנומין לא למטה ולא נשלמו בעולם מלמעלה כי לא נקשרו בזכר מפני שאין אחריות יה"ו בגוף הזכר שורה אלא במקום שהשם משתלם בו וכיון שאלו אין בהם אוח ה' שהוא גוף גם אין בהם אחריות יה"ו שהם הרוח ונשארנו עוזבים ואין להם חלק לא מזה ולא מזה מפני פנימה זו אינם צבש הוי"ה ולא חופסין בו ולזה כל אוחן שהם נחפסין צבש הוי"ה הם נהיט מהשם מפני שהם מושפעים בו אמנם אלו אין להם חלק צבש הוי"ה ונקדושה נבדלים ממנו ומיד כשמועטים השם נבדלים ונחפזים ואינם יכולים להתעבד בשומעם יראתם ופחדם ולזה כל מציאות השם בורחים ממנו ונרתעים ממנו שהוא דבר שאין לו חלק בו גם פירשו רז"ל שאין להם שער בראשם בפסוק ויחדר האים וילפתה שחשב היוחה שידא כשראה צבש"ו אמר שהכיר שהיה אשה וזהו יורא והנה אשה שוכנת ממגלות'ו צמח שפירש כאלו נוחת ששערות הם אחריות סוד האדם למעלה שהם שרש שהאדם משתקט בעולם העליון ואלו עוזבים מלמעלה ועוזבים מלמטה לכך אין להם שערות להראות שאינם נכללים בשערין דמלבא דחמן משתרשין בסוד המחשבה העליונה כל אוחס שהם קרובים אלא עוזבים אמנם קשה דגבי קלות חוה אמר שהיא מנדלה שער כליית נראה שליית יש לה שער וזה הפך הנכרך וי"ל שליית היא קליפה אינה שידא ולכן היא מושפעת למעלה * (ועדין קשה דלמא לגבי בעוץ היחה לילית והיאך ידע שהיא אשה שמה היא לילית וליית בזה לדברים אלו ועיין בילקוט חדש בע' כפסים כו' ג"ה) אמנם השדים אינם קליפות חלא ענין נפרד שאפילו שרש חיצוניים אין להם ולכן לילית יש לה שער והשדים אין להם שער וזה דוקא צממות היא דרך כאשר ישמש שם כי להדמיון בעלי שער אלו כאשר יאמר יחפיק זריק למשמען בידים והם כולם קרוחי ראש ועור גופם אינו כגוף האדם כלל למשמות הידים מפני שצבש אדם הוא מושלם בשלימות ואלו הם רוחות לכך כשהאדם ממשמש בהם ימלאם במשמות האפיליה דבר קר רך שאין בו ממשות האדם ואפי' שיתקשה למשמות ידים יהיה קר כהבן שאין היסודות בו שלימים כשלימות יסודות האדם המשומשם :

נהר בג לבאר ענין השרים שהם שתערובת אדם ממש :

פי' בזוהר פ' בראשית שיש כח אסכרה שהיא לילית ועירחא לא לילית רבחה שהיא נברחה ביום שני אלא ועירחא והיא כח מחשפט מהיכל שלישי מפתח רביעי וזה הכח רודף להדבק אל בן זוגה ורצתה להדבק ונדבק אל האדם הראשון עד שנחתה שלא היה לצדו אלא אדם וחמה צלעו ציוסיה רבחה משם ונתמנה על מיחה הקטנים כמו שפי' שם כשגולד קין נראה אנפי זוערמא והיא חשקה אלו ולא יכלה להדבק לו מפני שאינו מאוחס המחסים בקטנות אמנם כשהגרגר מחפשו נודקקה לו והולידה ממנה מין ג' ממני השרים שהם המערובת

נהר כב בביאור ענין מה שפי' ב' בראשית שיש להם אימת השם וכן פי' בגמרא בענין אשמראי שאמר ליה שמא דמרבך ערך פחד ועמד :

פי' בזוהר מפני שאלו הם נפשות פנומין דהיינו שאין

מתעורבת קין וליילת זאה ואלו הם מין אחד שהם מלד הזכר בני אדם ולד הנקבה שידה מפני שאמה לילית זאה ויש עוד אחרים שהם משדות נקיבות שהיו מזדווגת לאדם כל אותם ק"ל שנים שפירש מאשתו אמנם עדיין הם מלד הזכר אדם ומלד הנקבה שד' וחוה גם כן עשהה כמוהו והולידה משדים זכרים והיינו קריי' הנקבה ועיבורה מלד הזכר שדים ומלד הנקבה בני אדם אמנם זה היו מעט עד שגולדה נעמה ומלד יפיה טעו אחריה עזא ועזאל בתחלת במושה ועליה נאמר ויראו בני אלהים את בנות האדם כי טובות הנה ואלמדו להתחפק מלד הגוף אל זד המלאך ונעשית כעין שידא יפה מאלד מה שילדה מהם בתחלה הם היו שדים מפני שהם דומים למלאכים ודומין לבני אדם לז הנקיבות אדם לז הזכרות מלאך והקב"ה שומרת אותה כדי להעמיד עמה בדין כדרך שהם עמידין לעמוד בדין ולכן הם עומדים כהני חושך ועדיין הארורה מהשיאה בני אדם והיא שדה עם השדים ויולדת שדים והיא וליילת כל אחת לעמה מזדקקת לבני אדם והענין סוד אותן שני כוחות העומדים בארקה הם נקראים שפירא וקסטימין מעוררים אותה בכל לילה והיא מהפסטה בעולם ומלד אחד לילית והיא מלד אחר ומשחקת עם בני אדם ומחטיאה אותם בקרי והענין כיון שהאדם מהרבה ביום אותו ידיבור דבוק בנפש וכיון שהם פוגעות בנפש הפגומה בזילה מיד יורדים ומחטיאים אותם בקרי בגוף הדיבור ועל זה יורדים המורה והשמה מכל דבר רע כדפי' שלא יהרהר וגו' והיינו מכל דבר רע אפילו מאלו הכוחות מ"ש הקליפות הגדולים הקשות מאלו אלא מכל דבר רע שהם לילית זעירתא ועמה וכיון שהם צאים על האדם תופסים בהם ממש ועושים אותו שיחא שופך זרעו והם הניגים הם ברותיות מאלו העיפה והזנות ההוא ומולידים הם שדים רעים ואלו חשבוני שגברא דבר לבעלה שהכל היה לצורך העולם הנה האדם המהרבה בקרא חוטא ונפשמהו בזילה בתלום אלו לא היה דבר מל לא היה עושה החטא על עושה הקב"ה דבר זה בעולם של אוחס המנבזים פיהם דביבור רע וכן אוחס המזנים במחשבהם יעשו ע"י אלו שהם נוקקות אליהם ומולידים בנים ואלו הנקראים בנים זרים והם המענישים האדם בפחת קברו וע"י נאמר בהם זב' בגדו כי בנים זרים ילדו וגו' והם ב' מינים שגברא הקב"ה בעולמו להחטיא בני האדם אלו החוטאים הם מציאותם א"כ ברהור א"כ שמהכל בדבר רע כל אחד ואחד יש לו עונשו להבין ולהשכיל בני אדם שאין הארץ עוונה אלא יש דין ויש דיין על כל המעשה אפילו על דיבור קל או המחשבה או הסתכלות הקל והיינו זב' בגדו כי בנים זרים ילדו אוי לו לאדם נוח לו שלא נברא וכאשר רואים בני אדם ישנים לזרם אלו הם מחשבים בעמם שאו ממש היא בזה וקופצת עליהם ומחזיקין בהם ומחטיאים אותם בזנות פעמים בתלום ופעמים בהקין מציאים לו אשה נאה מצווחים מקושטות ואחוזות בו ואומרים שהיא נשאת לו להחטיאו להוליד בנים זרים הרבה מאד לכן יש לאדם להזהר מאד שלא לישן בלילה בלילה בלילה על סוד אלו ירד שלמה וברח מהם וזה שאמר אל נגח אגוז ירדתי דהיינו סוד קליפת אגוז וראה והסתכל בכל אותן רוחין ושרדן וליילת שהם קליפות וידע שכל ענין ועידוין אלו אינו אלא להדבק אל בני האדם כמה

מיני רוחין ושרדן וליילת ממינים משונים שהם יוכלו להחטיאו כדברנו ושלא כדברנו בהקין ובחלומנו כדברנו להדבק עליהם ובדיווחו במקום סכנה או לזכו בחוכמות בשדות בזילה כשהוא יחיד הכל מאלו הארורה הזאת הקליפה הרודפת אחר בני האד' ומעגנת אותה ומתענגת ומתעמם לרעם והיינו חטוני בני אדם שאמר שלמה שהם המתענגים בזינה בתלום הלילה שהם עושים שדה ושדות ע"י חטונים רעים שהם הקריים והם מוזמנים לרעתו להענישו זולתי א"כ יקדים רפואה למכהו יעל הפשחיתים בהשגחה ומעשים טובים ויסורים ותוכחות ויברח מחמת יד הארורה הזאת ומש"ל :

נהר בר בביאר מה שפירש בוהר במעלי שבתא כל רוחין וכל עלעולין ושרדן וכל סטרא דמסבא בלהו שטירין ועאלין בעיני דרחי"א דנוקבא דתהומא רבא :

ויש' לדקדק א"כ כדברנו הוא היה ראוי שלא ימאז שדים בזיל שנת בעולם וזה אינו שהרי נמצאים והחוש יכחש והני הענין עוד שפי' שירשו רז"ל שנלילי שנת ישנן בעולם והכי איתא בוהר' וי"ל שהמינים הם רבים ואותן שהם נבראים בע"ש מלמעלה הם אותם הנאכפים הם שאינם מתפשטים אלא להזיק ועתה עת מנוחה בעל כהם' אמנם יש אחרים שהם אותם המורכבים מבני אדם כנ"ל ואלו אינם מתקבלים שם אלא הם עומדים במדור שלהם מקומות שהם מחזיקים בהם לרהומא א"כ מה שאמר שהם נאכפים בעיני דרחי"א דנוקבא דתהומא רבא וגו' נראה ש"ל ממש בנזקבא דתהומא שחול' לפי שפח לנתת הספיר ששם ראש הגוש והקליפות עליונות כי מי עלה אותם שם והם קפני קפנים למטה אלא הענין הוא שלא אמר בנזקבא דתהומא רבא שהם דהיינו נקב' לפי שפח היכל במדור ראשון אלא אמר בעינא דרחי"א לפיכך נראה שלמד דפון חויר העולם יש נקב ציור הגלגלים שהנקב ההוא הוא לז מלד אלו האחרונים שחח החוטים ואלו הנחות אשר שם נאמר על כבוד השפה אשר אחר הרחיים והיינו שהשפה לילית זו עבדו שלה הנה התפשט ממנה שהוא אחר נקב זה שהוא ציור האפוני בענין שהוא סוד הרחיים ששם המקום מתפשט הרחיים כמו שיש שחקים אל הקדושה שהם שחקים מן קדושים בסוד היכל עם השמים ולבנת הספיר שהם יריכים נכחיים לנחה והוד כדודע כך יש מדרגה הזאת מדרגה רחיים אל החיונות ויש נקב זלד האפון לכנס שם ולהיות שההיכלות הללו שחקים מתפשטים אלו הרחיים ההפכיים אופפים כנאותם אלו רוחין ועלעולין ושדים והם מלממזין עלמן בנקב זה שנלד לפון העולם החחון דהיינו שנכנסין אל מקומן ואייר העולם ניתקן ונכנסים להוכיח וליישר בני אדם בחובם אבל כיון שזאת שנה נעמיים כדודע סוף דבר עינא רחי"א הוא למטה והוא אינו נוקבא דתהומא כדכזר ומש"ל :

נהר כה לבאר ענין מה שפי' שכל אותן ק"ל שנים שפירש אדם מאשתו הוא היה מוליד שרים עם נקבות טמאות והיתה היא מולידה שרים עם רוחות זכרים :

בזה יסול לב האדם עליו ויאמר מה תשובה אהר"י ותסידותיו וכן תשובה חוה שהיו פורשין עלמן מן ההולדה הטבעיית העקריית

העקריים שעליה נבראו והיו עופים בנים שעליהם נאמר בה' נבראו כי בנים זרים ילדו ובה פירש בזוהר בראשית עטס נאוח כי בעת שחטף אדה"ר וזוהר העילי בה נחש וזוהמא ומחמת אוחה הזוהמא הוליד את קין והבל קין והבל רע והבל מכל טוב והעפ"י ש"א מטוב עכ"ל היה פנוס קלף מפני שאוחה הזוהמא היחה מכשכשת בהם לא היה אפשר שיולידו חולדה ראויה הסרימו שיהיה לפרוש זה מזה עד שאוחה זוהמא שהיא שאוכה בה העהכל וישאלרו הנופים פטורים להוליד בלאם ודמות כמו שהיה אחר כך דכתיב ויולד בדמותו וכללמו ולזה כל אוחה הזוהמא שהיחה מהעכלת והולכת היו וילאוח אוחה החולדות הרעות ואילו נולדו בניווג אדם וזוה היו אנשימין הקליפות וזמתינן להם מציאות בגוף כדכך שנתנו בקין שהוא קינא דמלכותא ומדור השדים והרשעים הכל מלמנו כזוכר שם לכן אמרו מטב הזוהמא היחה העהכל וזוה פירשו ועכלו אוחה הזוהמא ע"ד קדושה גדולה היא באדם וזוה ופירשו ועכלו אוחה הזוהמא ע"ד המציאות ההוא וכאשר השלימו לסקר אוחה הזוהמא וראו עממן פטורים מלאוה הזוהמא והיטר הפנו' נחלבשו קינאה זה בזה ומקינו והולידו את שם שממו היה קינא והיטו ותיקומו וקודם עת זו לא היחה שעת ויוונם כלל והיא היא סיבת הקריין שימשך האדם על עממו וזוהמא במחשבה ודיבור שאינו הגון ואת יתחמם האדם מהוך חינוס לילית ויהעורר לאשתו ויליד דבר שאינו הגון מן העעם היה מפני שאוחה הזוהמא נהעורר בו ואם יפטרנה ויעבינה מעליו ואח"כ יתעורר לביאת מלוא ויליד בן נכר ואם לא יזכר בזה האל שיעורר זיווג הטומאה על אשתו ביאה דזוהמא נהעבר בה ויליד קינא השחית או בן עשוק שהיא מאוהה הנשמות העשוקות מיד לילית וימות גמול מחלב או עתיק מסדים או ויליד בן פריץ שהנפל עוב ממנו מפני שאוחה הטומאה היחה מהעוררת לאדם אלא מזד הפכריות שהאדם נהג בעממו על ידי הרהור או דיבור כדכתיב אל הפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא העשו לכס וכיון שלילית רואה מיד היא מזומנת לקבל את שלה לכן הזוהרה לטהר המחשבה והדיבור ושלא לתת חלק אל הטומאה הזאת שלא יטוב באדם ולא ויליד בחון וזוהמת הנחם אלא יעכלנו בכל יבולתו בעהרת הלב וכך היה עושה אדם הראשון שהיה מטהר עממו מכמה גזדים בתשובה וסיוגן זקריים המוכרחים שלא היה רוצה להוליד בעין קין בן פריץ או בעין הבל בן עשוק אלא המתין עד שנתקן מעיניו והוליד בן גדיק בן קיימא וזה עטס אל אדם אל קריין וכמו זה צ"ל בראשית שם בלמות מלך והלתינן שני האחרים אדם מחוה וכל אינון מלך והלתינן שנין הוה חוליד רוחין ושדין בעלמא בגין ההוא חילא דזוהמא דהוה שאיב ביה כיון דאעדיה מיניה ההוא וזוהמא הב וקני לאתחיה ואוליד בר כנזכר וזמש"ל :

ברבוי על זרע האדם * הב' להטעות האדם לחממן על דבר העבירה ונטולה מהם זוהמא ומולידה בנים זרים ולא יעלה בדעת שהיא נוטלת הטיפה הנשמיית ממש אלא החימוס שהם מחממין עממן לדבר היא נוטלת ומאוחו חינוסם היא מולידה זרים וכוחות רעות שמורים להעניש בהם האדם לעת תמוע רגלו ויש אומרים בכניסתו אל הקבר אם לא חסן בתשובה שעל ידי התשובה מעכל הזוהמא ההיא כולה והיא כולה * הב' היא אוחה מובל קין ועמה שמה שהיא אל השדים וזו היא זונה שניו בה ושעו אחריה בני אדם ושדים ומלאכים מפני יופיה ומאחין זונה יצאה ולא אחין זונה עמדה שהיא מזרעה של קין מדור הרשעים ושדים ואוחה הזוהמא עמדה ונחזקה בה ועליה נאמר ויראו בני אלהים את בנות האדם כי עובות הנה ושעו אחריה ועם היות שהיה ראוי שתמות אפילו נאמר שהיא ש"א הרי נאמר שיהי מתים כבני אדם עכ"ל הקב"ה ממליך להטמאה בדין עם כל הזונים אחריה ועם עזא ועזאל וכאשר יעביר הרוח הטומאה מן הארץ יעביר זאת בכלל כל רוח הטומאה . הג' אגרת בת מחלת היא ג"כ אל השדים כך פירשו בזוהר פרשה בראשית ואלו הנשים שאמרנו לאו דוקא הם אלא מבנותיהם שהולידו ומבניהם הם מזקקין הם ומייליהם להטעות בני אדם בזה שהם רצוה מאד מאל כולם להטעות לאפעול הרעה הרבה וזוה זה פירשו שם צ"ל דלמר נעמה אמר דשדין הווח ומכפרא דא אחיין כל אינון דחייבין בהון ועבדי להון בעלי קריין וקודם לזה אמר ר' יצחק בר נש כד איבו בתלמא אחיין רוחין נוקבין וחייבין ביה ונחממין מיניה ואולדין לבתר רוחין וכלהו נגעיי בני אדם אקרון ולא מחפסי אלא לדיוקני בני נשא וליח לון פטריה ברישא * יצאה שיש מיני שדים שמהפסין לחהולין ויש לפטריה וכיוצא ואלו שיש מקריין כיוון שיעקרבם לזרת אדם אינם מחפסין אלא לזרת אדם בני שער ראש ועל דרך דכתיב בשלמה והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם ובה"ל גוונא רוחין דכרוין אחיין לנשי עלמא ומתעברין מיניהו נשי עלמא ואולדין רוחין וכלהו נגעיי בני אדם איקרון מפני שהם מזומנים לעשות נגעים לבני אדם ועל זה נאמר ונגעו לא יקרב באלהיך ונ"ל שיהם המזדמנים לאדם לשבור כדו ונערף גדישו או להתריב ביח ולשפך יינו וכיוצא באלו העניינים הקטנים הבאים לאדם בגרמא כאלו ביד עשאוים והם אלו המופקדים על כך מתקרבים אל אלה האדם ולא משכנותיו להחריבו כמו שאפשר ברצוה ושלא ברצוה כשהוא מיציא מפיו דבר תקלה ולזה צריך לכל בר ישראל להזהר ולהשמר בכל לילה וליה בעת שכבו להסיל נפשו מכל המיוקין ומכל רוחין בישין הנוכר ולהרחיקן מעליו ומכסותיו מיטתו ק"ו ממליך שלמה מלך ישראל שהיה אדון החכמים ומושל על השדים והיו חתח רשותו ועכ"ל הוצרך לתקן ולסדר מטתו בסוד גדול כמו שנבאר בס"ד כדי להגלל משחד בלילות משחקו של רוחין בישין הנקראים לילית על שם ששלטים בלילות ואם שלמה כך ק"ו לכל העולם ולכך צריך להזהר ולומר סומך למתתו הסדר אשר נזכיר בס"ד אמנם ענין מטתו שלשלמה יש בה סוד גדול וכל מה שיש לנו רשות לפתס ופרסם * דע כי מטתו של שלמה היחה חמש אמות אורך וחמש אמות רוחב ועשר אמות קומתה והיחה מרובעה בלרבע וזוית ללרבע רוחות העולם וסנויה מלרבע רוחותיה וכל רוח וכות היו בה ש"ו דשין וכל דף ודף רחבו שני עטמים

נהר בו לבאר כי ג' נשים הוון מסונים על הקריים להחטיא בני אדם :

דא' לילית ועזרתא אוחה שהיא נזדמנת לאדם כנ"ל והיא ממש מזוהמת סיני הזכר כשאר כחות הטומאה ומלאה מן החיזוקים העליונים ולה שתי מלאכות הא' לשעול אכסרה

טפחים באופן שכל ג' דפין היה נרחבן שיעור אמה ח' נמצא בכל ע"ו דפין חמש אמות ועל קומת העשר אמות מבטת מלמעלה סוגר כל המטה לגמרי וגובה מקרקע המטה אמה נמצא מהמטה עד הגג הוא המכסה הנזכר ט' אמות ויהיה כגובה משלטה רוחותיה לגמרי שהם רוח מזרחי ורוח דרומי ורוח מערבי ובכל אלו הג' רוחות היו הע"ו דפין שכל רוח ורוח שלימה כל דף ודף עשר אמות ומהע"ו דפין שברוח לפיניו ב' מהם הסמוכים לרוח מערבי היו שלימות כל דף ודף מעשר אמות . אמנם הדפין הסמוכין לרוח מזרחי היתה כל אחת ואחת חתוכה לג' חתיכות על דרך זו אמה ח' מהדף סגורה מלמעלה שהיא שיעור קומת גובה המטה מהקרקע עד המטה ושיעור ששה אמות הם שיעור גובה הפתח וגי' אמות עליונות סגורות נמצא שהיה לה בכל ארבע רוחותיה ח' דפין שהוא סוד ס' גיבורים כאשר יתבאר בס"ד : ודע שהמטה עצמה ר"ל קרקעיתה היתה מששה דפין וכל דף ודף ארכו חמש אמות שהם שלשים טפחים ורוחב הדף חמשה טפחים נמצא בכל הששה דפין שלשים טפחים מרובעות ארכה נרחבה וגובה המטה מן הקרקע אמה ולמעטה סגורה מארבע רוחותיה ותלולה מתחתיה גובה אמה חסר עובי הדף והיו מ'ע"ו צה י"ח כרים וכל כר וכר ארכו חמש אמות ורחבו ארבע ובכל הי"ח כרים היה גובה שיעור שלש אמות וממעל לכרים עד גג המטה היה גובה ו' אמות וגג המטה ו' דפין ובכל דף ודף ארכה חמש אמות ורחבה ה' טפחים נמצא שהיה ששים דפין סביב המטה שצ'ארבע רוחותיה וכל דף ודף ארכה שלשים טפחים ורחבה שתי טפחים נמצא קו המקיף המטה צ'ארבע רוחותיה שיעור מאה ועשרים טפחים שהם עשרים אמות וכל הדפין שהיו במטה בכל ו' רוחותיה היה בסדר הזה ס' בכל הד' רוחות ט"ו בכל רוח וששה מלמעלה וששה מלמטה הרי ע"ב וסביב המטה מבחוץ היו ה' אמות תחתונות חלקות בלי חקיקה שום אור וכו' אמות עליונות חקוקות על דרך זה : צדק האמצעי שברוח דרומי היה צ'ראשו אור ו' ולמעטה ממנה חסד ולמעטה ממנו אברהם ולמעטה ממנו אריה ולמעטה ממנו מיכאל ולמעטה ממנו מים : צדק האמצעי שברוח לפיניו אור ה' ולמעטה אלהים ולמעטה ממנו פחד ולמעטה ממנו יחפק ולמעטה ממנו שור ולמעטה ממנו גבריאל ולמעטה ממנו אש : צדק האמצעי שברוח מזרחית אור ו' ולמעטה ממנו יהוה ולמעטה ממנו ח"ל ולמעטה ממנו ישאל ולמעטה ממנו אדם ולמעטה ממנו אוריאל ולמעטה ממנו רוח : צדק האמצעי שברוח מערבית היה אור ה' ולמעטה ממנו אדני ולמעטה ממנו מלכות ולמעטה ממנו דוד ולמעטה ממנו נשר ולמעטה ממנו רשאל ולמעטה ממנו עפר :

ודע כי בס' דפיס וסביבות המטה היו חקוקים צהם ס' אוחיות שצ'ברכת כהנים על כל דף ודף אור ח' כמ"ש וחיה ח' מס' חיות שצ"ק שצ"ב שצ"ב שצ"ב שצ"ב שצ"ב שצ"ב חיות בספוק ראשון של שמע ונרץ להאריך צד' רבתי שבלת אחד לכווין להמליכו בכל ששה קצוות מעלה ומטה מזרח ומערב אופן דרום נמצא שצ'פסוק ראשון כלולים בו י"ב חיות ששה מן הפסוק וששה חיות מן הששה קצוות הרי י"ב חיות וששה שצ'פסוק שצ'מל"ו הרי י"ח כמותי ח"י ומ"ב חיות צ"ב וארבעה עד וצ'שעריף הרי ס' וס' חיות משיר של פנעים

מן יושב בסדר עד מחסי ומשנה א' מס' משניות שצ'סר יצירה ומשנה ח' מתיבת סדרי משנה וזהו סדרון :
בדף א שברוח דרומי א' של יצרכך ולמעטה ממנו חיות ששע ולמעטה ממנו חיות יושב ולמעטה ממנו (משנה ח' מספר יצירה) ולמעטה ממנו (מסכת ח' שצ"ס) :
בדף ב שברוח דרומי ב של יצרכך ולמעטה ממנו חיות ישאל ולמעטה ממנו חיות כחצר ולמעטה ממנו (משנה ג' מספר יצירה) ולמעטה ממנו (מסכת ג' שצ"ס) :
בדף ג שברוח דרומי ג של יצרכך ולמעטה ממנו חיות חתוכה לג' חתיכות עליון ולמעטה ממנו (משנה ג' מספר יצירה) ולמעטה ממנו (מסכת ג' שצ"ס) :
בדף ד שברוח דרומי ד של יצרכך ולמעטה ממנו חיות חתוכה לג' חתיכות עליון ולמעטה ממנו (משנה ג' מספר יצירה) ולמעטה ממנו (מסכת ד' שצ"ס) :
בדף ה שברוח דרומי ה של יצרכך ולמעטה ממנו חיות יהוה ולמעטה ממנו חיות שדי ולמעטה ממנו (משנה ה' מספר יצירה) ולמעטה ממנו (מסכת ה' שצ"ס) :
בדף ו שברוח דרומי ו מן יהוה) ולמעטה ממנו חיות (אחד) ולמעטה ממנו חיות יחלוק ולמעטה ממנה (משנה ו' מספר יצירה) ולמעטה ממנה (מסכת ו' שצ"ס) :
בדף ז שברוח דרומי ז מן יהוה ולמעטה ממנו חיות מעלה ולמעטה ממנו חיות אומר ולמעטה ממנו (משנה ז' מספר יצירה) ולמעטה ממנו (מסכת ז' שצ"ס) :
בדף ח שברוח דרומי ח מן יהוה ולמעטה ממנו חיות מטה ולמעטה ממנו חיות ליהוה ולמעטה ממנו (משנה ח' מספר יצירה) ולמעטה ממנו (מסכת ח' שצ"ס) :

ובאן מתחיל רוח מערבי

בדף א שברוח מערבי ה אחרונה מן יהוה ולמעטה ממנו חיות מזרח ולמעטה ממנו חיות מחסי ולמעטה ממנה (משנה ט' מס' יצירה) ולמעטה ממנו (מס' ט' שצ"ס) :
בדף ב שברוח מערבי ו מן וישמרך : ולמעטה ממנו חיות מערב ולמעטה ממנו חיות ומזרחי ולמעטה ממנו (משנה י' מספר יצירה) ולמעטה ממנו (מסכת י' שצ"ס) :
בדף ג שברוח מערבי י מן וישמרך ולמעטה ממנו חיות לפון ולמעטה ממנו חיות אלהי ולמעטה ממנו (משנה י"א מספר יצירה) ולמעטה ממנו (מסכת י"א שצ"ס) :
בדף ד שברוח מערבי ש מן וישמרך ולמעטה ממנו חיות דרום ולמעטה ממנו חיות אצבת ולמעטה ממנו (משנה י"ב מס' יצירה) ולמעטה ממנו (מסכת י"ב שצ"ס) :
בדף ה שברוח מערבי ח מן וישמרך ולמעטה ממנו חיות צדק ולמעטה ממנו חיות צו ולמעטה ממנו (משנה י"ג מספר יצירה) ולמעטה ממנו (מסכת י"ג שצ"ס) :
בדף ו שברוח מערבי ר מן וישמרך ולמעטה ממנו חיות שס ולמעטה ממנו חיות כי ולמעטה ממנו (משנה י"ד מספר יצירה) ולמעטה ממנו (מסכת י"ד שצ"ס) :
בדף ז שברוח מערבי חיות ד מן וישמרך ולמעטה ממנו חיות כבוד ולמעטה ממנו חיות הוה ולמעטה ממנו (משנה ט" מספר יצירה) ולמעטה ממנו (מסכת ט"ו שצ"ס) :

בדף ה שברוח מערבי חיבה י מן יאר ולמטה ממנו חיבה מלכוהו ולמטה ממנו יניגך ולמטה ממנו (משנה) ט"ו מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ט"ו שבש"ס):

בדף ו שברוח מערבי חיבה א מן ויאר ולמטה ממנו לעולם ולמטה ממנו חיבה מסח ולמטה ממנו (משנה י"ז מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת י"ז שבש"ס):

בדף י שברוח מערבי חיבה ר מן יאר ולמטה ממנו חיבה ועד ולמטה ממנו חיבה יקוש ולמטה ממנו (משנה י"ח מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת י"ח שבש"ס):

בדף יא שברוח מערבי י מן יהוה ולמטה ממנו חיבה ולהנה ולמטה ממנו חיבה מדבר ולמטה ממנו (משנה י"ט מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת י"ט שבש"ס):

בדף יב שברוח מערבי ה מן יהוה ולמטה ממנו חיבה אח ולמטה ממנו חיבה הוה ולמטה ממנו (משנה כ' מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת כ' שבש"ס):

בדף יג שברוח מערבי ו מן יהוה ולמטה ממנו חיבה יהוה ולמטה ממנו חיבה שברוח ולמטה ממנו (משנה כ"א מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת כ"א שבש"ס):

בדף יד שברוח מערבי ה מן יהוה ולמטה ממנו חיבה יהוה חלהיך ולמטה ממנו (משנה כ"ב מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת כ"ב שבש"ס):

בדף יו שברוח מערבי ה מן יהוה ולמטה ממנו חיבה חלהיך ולמטה ממנו חיבה יסך ולמטה ממנו (משנה כ"ג מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת כ"ג שבש"ס):

בדף יז שברוח מערבי פ מן פניו ולמטה ממנו חיבה בכל ולמטה ממנו חיבה לך ולמטה ממנו (משנה כ"ד מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת כ"ד שבש"ס):

ובאן מתחיל רוח צפוני

בדף א שברוח צפוני ג מן פניו ולמטה ממנו חיבה לבניך ולמטה ממנו חיבה יחיה ולמטה ממנו (משנה כ"ד מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת כ"ד שבש"ס):

בדף ב שברוח צפוני י מן פניו ולמטה ממנו חיבה וכל ולמטה ממנו חיבה בניסיו ולמטה ממנו (משנה כ"ה מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת כ"ה שבש"ס):

בדף ג שברוח צפוני ו מן פניו ולמטה ממנו חיבה נספך ולמטה ממנו חיבה חסכה ולמטה ממנו (משנה כ"ו מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת כ"ו שבש"ס):

בדף ד שברוח צפוני א מן אליך ולמטה ממנו חיבה וכל ולמטה ממנו חיבה -נה ולמטה ממנה (משנה כ"ז מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת כ"ז שבש"ס):

בדף ה שברוח צפוני ל מן אליך ולמטה ממנו חיבה מארך ולמטה ממנו חיבה וכוהנה ולמטה ממנו (משנה כ"ח מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת כ"ח שבש"ס):

בדף ו שברוח צפוני י מן אליך ולמטה ממנו חיבה והיו ולמטה ממנו חיבה אחוה ולמטה ממנו (משנה כ"ט מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת כ"ט שבש"ס):

בדף ז שברוח צפוני ד מן אליך ולמטה ממנו חיבה הדברים ולמטה ממנו חיבה לא ולמטה ממנו (משנה ל' מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל' שבש"ס):

בדף ח שברוח צפוני ו מן ויחוקך ולמטה ממנו חיבה חלה ולמטה ממנו חיבה חירא ולמטה ממנו (משנה ל"א

מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"א שבש"ס):

בדף ט שברוח צפוני י מן ויחוקך ולמטה ממנו חיבה אשר ולמטה ממנו חיבה מסחד ולמטה ממנו (משנה ל"ב שבש"ס) יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"ב שבש"ס):

בדף י שברוח צפוני ה מן ויחוקך ולמטה ממנו חיבה חכי ולמטה ממנה חיבה לילה ולמטה ממנו (משנה ל"ג מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"ג שבש"ס):

בדף יא שברוח צפוני ג מן ויחוקך ולמטה ממנו חיבה מארך ולמטה ממנו חיבה מחך ולמטה ממנו (משנה ל"ד מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"ד שבש"ס):

בדף יב שברוח צפוני ד מן ויחוקך ולמטה ממנו חיבה היום ולמטה ממנו חיבה יעוף ולמטה ממנו (משנה ל"ה מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"ה שבש"ס):

בדף יג שברוח צפוני י מן ישא ולמטה ממנו חיבה על ולמטה ממנו חיבה יומם ולמטה ממנו (משנה ל"ו מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"ו שבש"ס):

בדף יד שברוח צפוני ש מן ישא ולמטה ממנו חיבה לבניך ולמטה ממנו מדבר ולמטה ממנו (משנה ל"ז מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"ז שבש"ס):

בדף טו שברוח צפוני א מן ישא ולמטה ממנו חיבה ושנהס ולמטה ממנו חיבה בלוכל ולמטה ממנו (משנה ל"ח מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"ח שבש"ס):

ובאן מתחיל רוח מזרחי

בדף א שברוח מזרחי י מן יהוה ולמטה ממנו חיבה לבניך ולמטה ממנו חיבה ילכוך ולמטה ממנו (משנה ל"ט מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"ט שבש"ס):

בדף ב שברוח מזרחי ה מן יהוה ולמטה ממנו חיבה ודברת ולמטה ממנו חיבה מקטב ולמטה ממנו (משנה מ' מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת מ' שבש"ס):

בדף ג שברוח מזרחי ו מן יהוה ולמטה ממנו חיבה בס ולמטה ממנו חיבה ישוד ולמטה ממנו (משנה מ"א מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת מ"א שבש"ס):

בדף ד שברוח מזרחי ה מן יהוה ולמטה ממנו חיבה שבתך ולמטה ממנו חיבה זהרים ולמטה ממנו (משנה מ"ב מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת מ"ב שבש"ס):

בדף ה שברוח מזרחי פ מן פניו ולמטה ממנו חיבה צבתיך ולמטה ממנו חיבה יסול ולמטה ממנו (משנה מ"ג מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת מ"ג שבש"ס):

בדף ו שברוח מזרחי ג מן פניו ולמטה ממנו חיבה וכלהך ולמטה ממנו חיבה מארך ולמטה ממנו (משנה מ"ד מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת מ"ד שבש"ס):

בדף ז שברוח מזרחי י מן פניו ולמטה ממנו חיבה בדרך ולמטה ממנו חיבה חלף ולמטה ממנו (משנה מ"ה מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת מ"ה שבש"ס):

בדף ח שברוח מזרחי ו מן פניו ולמטה ממנו חיבה וצטנך ולמטה ממנו חיבה ודבבה ולמטה ממנו (משנה מ"ו מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת מ"ו שבש"ס):

בדף ט שברוח מזרחי א מן אליך ולמטה ממנו חיבה ובקוונך

גג המטה עשר אמות כנגד י"ם דעשייה ג' עליונות למעלה
 וששה בלמעט וא' מהמטה ולמטה . ודע שה' דפין עליונים
 רומזים לו' רבתי הרומו לת"ם והששה דפין החתמות
 רומזות לאות ו' זעירא הרומו ליסוד והמטה רומז
 למלכות מוחתה בין ת"ם ליסוד כדי להגילה ולשומר' מסערא
 דסמאלא שלא יגע בה ולהו כיוונו מרדכי ואשר לסדר
 המגילה בין שתי ווי"ן בין ווי"ו של ויהי בימי החשורש ובין
 וי"ז של תיבה זרע"ו . והעולה בידיו שזריך כל בר ישראל
 להודר ולהשמר בכל לילה בעת שכבו להגיל נשפו מכל מזיקין
 ורוחין בישין ולהרחיקן מסכנות משחו וישא ק"ו משלמה
 המלך כזכר שהוצרך לחקן מעתו בכל הזכר כדי להגלל
 מפחד בלילות שלא יבא לידי קרי לכך הוצרך האדם לחקן
 ולסדר משחו במקום הראוי ושהיה חלל שחתה המטה שמי
 ולהרחיק ממנו כל מיני טיטוף ולכלוך ולא יבא מראשו
 לא מנעלים ולא מכנסים אשפי' שיהיו חדשים ונקיים ולא
 שום כדול וצריך לומר סמוך למפתו להגלל נשפול ופרשה
 ראשונה של ק"ם ולכוין בס' חובותיה כנ"ל ולדעת האלהי
 האר"י זלה"ה צריך לומר כל הג' פשויות דק"ם ואח"כ
 יאמר פסוקי הנה משחו שלשלמה וגו' כולם אחויו חכב וגו'
 עד משחד בלילות ג' פעמים ששס' ס' חובות סוד ס'
 גבורים יאח"כ יאמר ג' פסוקים של ברכה כהנים וכווין
 בס' חובות . ואח"כ יאמר ה' מה רבו לרי עד לה' ישועה
 שהס' ס' חובות ואח"כ יאמר ה' זכחות עמו ה' זכחות אשפי'
 אדם בועה כך ה' ה' הושיעה וגו' ג' פעמים שיש בהס'
 ס' חובות . ואח"כ יאמר חדשים לבקרים רבה אמונתך .
 שהס' ס' אוחיות . ואח"כ יאמר יחדיו לשכבה ואישן וגו'
 שיש בהס' ס' חובות . אח"כ ב' פעמים בידך אפקיד רוחי
 וגו' ס' אוחיות הרי בין כולם עשרה פעמים ס' סך הכל
 ח"ר לרמוז לה' ח"ך בני ישראל' שהס' סוד ס' ריבוא
 שהשכינה שורה בהס' כדרשו רז"ל ביבמות שאין השכינה
 שורה בשחתו מס' ריבוא . ואח"כ יתוודה מעומד . ואח"כ
 יאמר חפילת אהז זכח וגו' שאין לנו לגלות כלן יותר וכבר
 הארכנו בזה בספר מעשה חושב בס"ד . ובתב האלהי האר"י
 זלה"ה כדי שיוכל נשמת אדם לעלות למעלה בזילה בסוד
 פקדון ולא יתבלו בה החוונים צריך להז' ר' נגאים' א' הוא
 שבאחתו יום יכווין היטב בתפלתו עד שגורם לויווג עליון
 בעת נפילת אפיס וז"ס מי יעלה צבר ה' מי הוא האיש
 שיכול לעלות נשמתו בזילה צבר ה' שהוא ג"ע שלמעלה .
 ואמר נקי כפיס ובר לבז אשר לא נשא לשוא נשפו ס' כי
 כשעשה באוהו נשיות נשפו כלאומר לדוד אל"ך ה' נשפי'
 אשה ואומר שכאשר נשא נשפו ביום ההוא לא היטה לשוא
 ועל חוס רק שיהי כח בידו לגרום זיווג עליון נשפי'
 אפיס שלו ונמצא שלא היה לשוא נשיות נשפו והנה איש כזה
 העלה נשמתו צבר ה' ובמקום קדשו לעשות ע"י נשמתו
 הייחוד הנעשה אחר תפוח הלילה כנודע . ב' צריך שהתן
 דקה ביום ההוא כפקודיה שהוא לא ידע למי נותנה וגם
 המקבל לא ידע ממי נותנה ושהיה במקום הגון וראוי
 לתת לו דקה ואין צריך שיעשה כולם רק אפילו אם לא
 עשה אלא אחד מחלו ובתקנה יספיק לעלות נשמתו
 בזילה ההוא . אמנם אם עשה עבירה גדולה מונעה אותו
 מלעלות

ובקוץ ולמטה ממנו תיבה מימין ולמטה ממנו (משנה מ"ז
 מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת מ"ז שבש"ס) :
ברך י שברוח מזרחי ל מן אל"ך ולמטה ממנו תיבה
 וקשרה ולמטה ממנו תיבה אל"ך ולמטה ממנו
 (משנה מ"ח מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת מ"ח שבש"ס) :
ברך יא שברוח מזרחי מן אל"ך ולמטה ממנו תיבה לאות
 ולמטה ממנו תיבה לא ולמטה ממנו (משנה מ"ט
 מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת מ"ט שבש"ס) :
ברך יב שברוח מזרחי מן אל"ך ולמטה ממנו תיבה
 ולמטה ממנו תיבה יבש ולמטה ממנו (משנה
 ל' מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל' שבש"ס) :
ברך יג שברוח מזרחי ו מן וישש ולמטה ממנו תיבה
 ידך ולמטה ממנו תיבה רק ולמטה ממנו
 (משנה ל"א מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"א שבש"ס) :
ברך יד שברוח מזרחי מן וישש ולמטה ממנו תיבה והיו
 ולמטה ממנו תיבה בשעירך ולמטה ממנו (מנה
 ל"ב מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"ב שבש"ס) :
ברך טו שברוח מזרחי ש מן וישש ולמטה ממנו תיבה
 נטופפות ולמטה ממנו תיבה חביט ולמטה
 ממנו (משנה ל"ג מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת
 ל"ג שבש"ס) :

וכאן מתחיל רוח דרומי

ברך א שברוח דרומי מ מן וישש ולמטה ממנו תיבה
 בין ולמטה ממנו תיבה ושלומה ולמטה ממנו
 (משנה ל"ד מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"ד שבש"ס) :
ברך ב שברוח דרומי ל מן לך ולמטה ממנו תיבה עיניך
 ולמטה ממנו תיבה רשעים ולמטה ממנו (משנה
 ל"ה מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"ה שבש"ס) :
ברך ג שברוח דרומי ד מן לך ולמטה ממנו תיבה וכהבה
 ולמטה ממנו תיבה הראה ולמטה ממנו (משנה ל"ו
 מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"ו שבש"ס) :
ברך ד שברוח דרומי ש מן שלום ולמטה ממנו תיבה על
 ולמטה ממנו תיבה כי ולמטה ממנו (משנה ל"ז
 מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"ז שבש"ס) :
ברך ה שברוח דרומי ל מן שלום ולמטה ממנו תיבה
 מזוזתה ולמטה ממנו תיבה אחת ולמטה ממנו
 (משנה ל"ח מספר יצירה) ולמטה ממנו (משנה ל"ח שבש"ס) :
ברך ו שברוח דרומי ו מן שלום ולמטה ממנו תיבה
 ביתך ולמטה ממנו תיבה יהיה ולמטה ממנו
 (משנה ל"ט מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ל"ט שבש"ס) :
ברך ז שברוח דרומי מ מן שלום ולמטה ממנו תיבה
 ובשעריך ולמטה ממנו תיבה מחסי ולמטה ממנו
 (משנה ס' מספר יצירה) ולמטה ממנו (מסכת ס' שבש"ס) :
ודע שמכל הנשים שהיה לשלמה לא נכנסה בהמטה שום
 אשה מעולם לבד הי' נשים שלקח בדין חורה לכך היה
 צמקת הי"ח כרים כזכר וכל כר וקר מאשה אחת ובכל
 לילה וליילה היו מליעין הכר של אותה האשה המיוחדת
 אל אותה הלילה למעלה מכלל . ודע כי סוד עשם היות עד

מלעותו ג' ג' ג' שיהיו נגד עיניו כל החטאים שעשה בלוח
 היום והיו נגד עיניו בעת שכיבתו ויחודה עליהם כפי
 אחר ק"ם כנודע ולא ישכח אחד מהם ד' שיהיו עליו כל
 היום הפליין בלי שום היסח הדעת מהם עם הכוונה הידוע
 אליו. ה' מאן דזכי לחייבה בלוחו היום ומנע לחייה רשע
 מאיזה רשע והחזירו בהשגחה מעון ההוא או שמדבר על
 לבו דברי תשובה ודע שהאמת הוא מי שהוא שלם העלה
 נשמתו אך אלו המלות יש בהם סגולה להעלות הנשמה
 בלילה כזכר ו' ומש"ל :

נהר כז לבאר ביטול הקליפות והרשעים :

הענין כי סדר המציאות של הקליפות הם כי לריך רעועה
 להלקוח בו בן סורר ומורה וכיון שגדל בן סורר
 ומורה והטיב ועלמו אין לריך לזה הרעועה וישראלים באש
 ויבטלה וזה משל אל המציאות החכמה העליונה ומשאל הוא
 כח הקליפה הרעה המייסדת בני עולם ומה גם אל הדיוקים
 והרשעים הם שלוחו וכוחותיו המהלכשין בחומר הלוכח בנשמה
 לבני אברהם יצחק ויעקב ומחו דור הפלגה שפגמו הנשמות
 והרסו והיינו הכה נרדה ונבלה הם שפחה ועד"ו יחבטל
 גם מן העמים כל רע ולא יסחר בהם אלא החלקים הטובים
 שהוא השפעת הקליפה מזד ג' ראשונות שבה שמעם חסדי
 ח"ה שיש לעולם הבא חלק להם ועל אלו נאמר כי אז
 אהפוך אל עמים שפה ברורה ובהבטל שחר הקליפות
 הרעות יחבטלו עמדם העונות והחטאים א' אמנם הקליפות
 שם שומר לסירות יתקיימו כדי שיגיע מהם חועלת ולא נזק
 והנה עתה אל הקליפות ב' בחינות האחד בחינת הקליפה
 שאינה רעה אבל טובה שמתנה שומר לסירי והוא סוד ית"ר
 המטיב עלמו ונכנס פינימה וזה לא יחבטל והב' הקליפה
 הרעה שהיא המכוננת המבטלת הדיוקים והמוכחים מהמלות
 והמשטת אורח ואחר שאין בן המלך לריך ליעבדה מה
 נורך לרעועה ו' ומש"ל :

**נהר כח לבאר כמה מיני קליפות הם ואימת זמן
 בטולם וסוד היצירה :**

הנה יש לדקדק לחומר ולתיד ונר זכב עם כבש וגומר
 זה מורה שיהיה לעמוד לבא קשה כי הנה לחומר
 בורא שמים חדשים וגומר. ממילא נשמע מזה שיהיה אחר
 ביטול הקליפות וכתיב הנער בן מאה שנים ימות וגו' מיתה
 וחטא וקלה למה לי אם שלם אלה נמצאים ביטול הקליפות
 היכן הוא עוד קשה כשעמדו ישראל על הר סיני שסקה
 זוהמתן דכתיב חרות על הלוחות וגו' ח"כ למה חטאו בעגל
 מאחר שלא הייתה קליפה וחטא א' אמנם לפי הנדחה לומר
 חט"ם שזה הדרוש נסחר ונעלם מזד קולר המטיב ועומק
 המושג מ"מ נודיעך במקרה שהדברים בענין החיטונים
 והקליפות הם רבים ונחמיות שונות א' ביום ב' שגבר
 גיהנם ב' ביום ד' לקו המאורות וכו' נפל אסברה
 בתיוקוק ב' עוד ביום השש' בעון אדמ"ר ד' עוד ביום
 ששי בין השמשות כדפי' ר"ל שנבראו המזיקין עוד ראוי

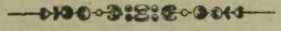
שנבר בענין החיטונים כי אין בריאחם לריך ולבטלה כמו
 הקליפה לאלין שהוא יסויו וסויו כדפי' בזהר פ' לו בסמוק
 ואני אמרתי שיש יחרון לחכמה מן הסבלות ומעטם זה ברא
 הקב"ה אדמ"ר ביצר הרע בחללה בריאותו כנודע ואין
 ספק שהיתה ענה מאתו להשכירו על עוב' מעליו לחת חלק
 לנפשו לאותו קליפה שהיא קליפת האילין וזה חס לא חטא
 אדמ"ר היה בו חלק ההוא וזה אמת שאין בו ספק שא"כ
 לא היה כבר לפעולתו וזה ענין הכסף נקי והטהור שיצטרף
 ויחלבן ע"י עירוב העופרת ויהעלה עוד עניינו כי בטוב
 טבעו יהיה בוחר בטוב ומואם ברע הוא ישברו עד
 שיחברו אל עיקרו וינרפחו וזה כמו שאז"ל בזהר משל
 הזונה שנס אל הזונה יש שבר ומעלה שאין הנדיק נפחה
 אחריה כי כמו שהוא מגביר הי"ט שהוא מזד הקדושה בן
 מגביר הימין על השמאל ואילו גם החיטונים יענגו על
 רוב שלום כי יתערבו ויחלבנו וינרפחו עד שיכנסו אל אדמ"ר
 ויהוקן הרע ויטובו לומר כי זה לבד צורך בריאח אור
 להמציא בעולם החתומן הויה דקה וקדושה וכוחניות לתקן
 כח הגבורה החזקה ודינים אף המתפשטים לחון בזולת
 טעמים אחרים שם בדרוש הזה וז"ס ית"ר הנעשה י"ט כדפי'
 בזהר כמו שהשמאל גבורה נעשה ימין כסוד עלייתה בימין
 כן י"ס בחינות כלל י"ט נעשה י"ט וימין הנעשה כג"ע
 בעידון הנפש כמקרה השפטים ענין הענפים ואולם
 חלק זה אשר באדם הוא אשר נתן הקב"ה באדם בחללה
 בריאותו היה רצונו מאתו מזד אחד ובלתי רצונו מזד ב' כי
 הקליפה הרעונית מאתו להמציא בחינות לענין זה
 להשכיר ולהעניש בענין הגיהנם ששכר עבירה היא הגברת
 ביום ב' מזד הגבורה לבד והוא הנמשל לזונה שפ' .
 אמנם נתן ב' חלק ב' בלתי רצונו ית' והוא סוד הקליפה
 הגוספת ע"י מיעוט הירח שאז ביום ד' נחמקה הקליפה
 יותר ויותר למאד מאד ולכך חלק היס"ר מאתו זד חוק
 יותר עד שמעטם זה נתקללה הארץ כדפי' בתיוקוק דהדגה
 לאימא חתאה מסני שהיא גרמה חוק היס"ר לאדם בלי
 רצון קונו כדפי' וזה עולה שלא ברצונו ובהיות לבנה במילואה
 והקליפה נעדרת וזה יהיה מארה חסר ותהבטל הקליפה או
 היא עלמא די ברא כרעותיה עוד ניהוהם הקליפה ונחמקה
 ונחמקה ית"ר באדם בעת חטא אדמ"ר כי במשל שלם נחמו
 בו חלק רק כדי שיוכל שאת החומר ועכירות ית"ר אבל הוא
 לקח והציר על עמנו חלק גדול כמה פעמים וזהו לחומר
 אדמ"ר שמוך בערלתו היה וזה היה ביום ששי בחטא אדמ"ר
 ומעטם זה נתקללו אדם וחוה ונחם ונחם והנה הקליפה שביעית
 שהוא המזיקין שנבראו בששי הוא מעין קליפה שגברת
 בשני דהיינו גיהנם אמנם נחמקה הרבה מכה מה שקדם
 אליהם ענין יסוד י"ס ד' מיעוט הירח וחטא אדם ביום
 ששי ועתה נאמר כי אשר עמדו ישראל על הר סיני שסקה
 זוהמתן אין ראוי שנאמר שסקה עד שהיו כמו מה"ש אלא
 חזרו אל מציאת הראשון רצונו שבתך בבריאת אדמ"ר ביצר"ר
 דהיינו חוקק מה שמשך בעד"ה חלק ה' שהוא מיעוט
 הירח היה תלוי עד שיכנסו לארץ וסם היתה לבנה במילואה
 כמו שהיתה בזמן שלמה ואז נתקן גם מה שנתוסף להם ע"י
 מיעוט הירח אמנם נאמר להם חלק ית"ר שאינה זוחמת

לעבודה קונס ועוד יוסף לנו אז שנהיה פטויים מענייני העולם הנשמי לרוב העידון והצב והכסף והמזון עד שיחשעל חלק גדול מהאמדה והזרז אל הדברים הנשמיים ועוד שלא יהיה זער גידול בנים עוד והיו אברכים וכרמיים הרי שאין זער למזון וכיוצא וזהו הכנה רבה אל העבודה עד הגביר י"ט על י"ה"ר וזהו הרי נתקנו שמים כי ימין גובר ואפי' חלק מה שנתן בו הבורא - ואולם צבוא זמן החשייה שיקומו כבר הקנו שתינו ודאי לכך בלי ספק אינן חוזרים מפני שהמיתה הוא חיקון אל מה שהוסיף ביצרו לכך עושפו והיקומו כי עפר אהה ולא עפר אהה ומכ"ש מה שנתן בהם הבורא שנתקן כמה שהם לדיקים והגבירו ימין על שמאל וי"ה נעשה י"ט. אמנם החיים שלא מתו אס יהיו חיים או שימותו לפחות שעה אחת לחקן מה שמשנו בעלמה זה מקום ספק אליו. ואחר החשייה עדיין ישאלו הדברים העמאים מצעלי חיים מפני שהם חלק לך הרע הנכע אל הטוב אבל נכעו אל המינים כחמרו ולא ירעו ולא ישחיתו בגל הר קדשי וגו' וגר זכ עם כש. וכן העמים שלא יחשעלו וכן ראוי שיעמדו לעתיד ויחוגו חג הסוכות בסוד ע' פרי הזג כנודע ואולם בזמן החשייה עד זמן השמיטה מידוש העולם הוא דבר לא נודע מה שיהיה אפילו לדיקים בנ"ע דפי' צוהר רוח וצוה נתבאר הדרוש בסיעתא דשמיא' וזה מה שרצינו לבאר :

דהיינו סוד הזוגה שיש לה שכר בפעולתה כי זוהמה הנחש אין שכר לפעולתה כלל אבל היתה"ר יכול למהו י"ט דהיינו חלק הניקן בו ברזון קונו ואחר אריכת ימים זמן מה בארץ ישראל יזכו אל זמן החשייה כי נודע אל יוצר הכל כי באותו זמן ע"י קיום המליה בארץ זמן מה יגביר י"ט על י"ה"ר ונתקן הכל ולזה יהיה ג"כ זמן החשייה אל הקודמים שמתו כגון אבות העולם ושאר מתי ח"ל ומתי ארץ ישראל והעשם כי כשיקומו הדיקים שהם הגבירו חלק י"ט על י"ה"ר כבר נתקן ונעשה ימין וא"כ שוב לא ישוב לבטלה וחלק הנחוסף בעון הנחש והמיעוט כבר נתקן עם המיתה והגאולה כאשר נבאר א"כ שוב לא ישובו לעשרם. אמנם חזרו וקלקלו בעגל כעין חטא אדה"ר ממש ונשאר העולם כשהיה ועכ"ז אפשר להם חיקון שני שפי' ע"י הכניסה לארץ ולא זכו וקלקלו עמם כדפי'ם צוהר בהוא עובדא דינוקא ובסוק ופנייה חס וגו' :

ובהקדמה זמן נאמר שזמן ביטול הקליפה הם ג' זמנים הא' הוא צבוא הקן הימין. הב' הוא אחר הקן צעת שיבא זמן החשייה. הב' אחר זמן החשייה שאז חידוש העולם. והנה הא' בזמן הקן בזמן הזה יחוקן מה שניחוסף מלך מיעוט היכה ויהיה אור הלגנה כאור החמה וחלק גדול למחל יחשעל מיה"ר וישאלו אנשים קרובים

נודה לאל רב ורם שסיימנו ספר חסד לאברהם.

ב ר י ב ת א ב ר ה מ

אשר בה נבאר נהרי נחלי שבעה עינים הנזכר לבאר דרך הישר שיבור לו האדם. והתבודדתו ותכליתו והתבוננו דרכיו כי זה כל האדם ונחלקת לשקתות המים :

השקת א

איג"ו ועם היות שאלם חוטא בנה ההוא. לא מנע ממנו כלל אלא סובל עלבון כזה שיהיה הקב"ה משפיע בו כח חנועות איבריו והאלם מוציא אותו כח איבריו באותו רגע בחטא ועון ומכשיו והקב"ה סובל. ולא תאמר שהוא מפני שאינו יכול למונע ממנו הטוב ההוא ח"ו שהרי צבוחו ברגע כמימריה יבש ידיו ורגליו כעין שעה לירבעם ועכ"ז שהנה ביזו להחזיק הכח הנשפע ההוא והוא ליה למימר כיון שאלה חוטא כנגדי חטאת בשלך ולא בשלי חטאת נגדי על כל זה לא מנע הטוב מן האדם אלא סובל עלבון ומשפיע הכח הטוב אלדם טובו והרי זה עלבון וסבלן מה שלא ישוער והרי על זה קוראים המלאכי השרת להקב"ה מלך עלוב והיינו אומרו מי אל כמך אחת אל חסד המטיב ח"ל הוא בעל כח לנקום או בעל כח לחאקף אח שלו ועל כל זה אחת סובל ונעלב עד ששכ בחשונה הרי זו מדה שנידך האדם להחנה בה כסבלנות וכן היוסו נעלב אפי' למדרגה זו ועכ"ז אל יאסוף עובדו מן המקבלו :

האדם ראוי שידמה לקונו ולו יהיה בסוד הורס העליונה כלל ודמות שאל ידומה ולא ידמה בפעולות הרי הוא מכיזב הצורה ויאמרו הורס נהה ומעשיו מכוערים שהרי עיקר אלם והדמות העליון הם פעולותיו ומה יעיל לו היוסו בדמות צורה עליונה. דמות תבנית איבריו ופעולותיו לא ידמה לקונו ח"כ ראוי שימאל בו י"ג פעולות כנגד י"ג מדות של רחמים של הכתר ודמותה בסוד מי אל כמך :

א מי אל כמך :

מזורה על היות הקב"ה מלך נעלב סובל עלבון מה שלא יכילוה רעיון שהרי אין דבר נסחר מהשנתתו בלי ספק ועוד אין רגע שלא יאל האדם יוזן ומתקיים בנה עליון השופע עליו והרי המאל שמשולל לא חטא לים נגדו שלא יהיה הוא באותו רגע ממש שופע שפע קיומו ומונעה

השקת ב נושא עון :

כמשמעו מפני העשרה הם כלולים אלו באלו הרי הם עשרה פעמים עשרה הם מאה וכל אחד מהם כגול ממאה ח"כ אפי' יבואו מאה וכן מטעם זה ישראל ערבים זה לזה מפני שמשם יש לו חלק אבר ממנו וכשחוטא חבירו פוגם ח"ע ופוגם החלק אשר לו עם חבירו ח"כ מזד החלק ההוא אחרע עליו ח"כ הם שאר זה לזה ולכך ראוי לאדם להיות חפץ בעובתו של חבירו ועינו טובה על חבירו כשלו וכבודו חביב עליו ככבודו שהרי הוא הוא ממש ומטעם זה וארבת לרעך כמוך ומטעם זה היה ראוי לספר בעשרות חבירו ולא ירבה בגנותו חבירו ולא בנערו ולא בקלקולו וירע לו ממנו כאלו הוא ממש היה שריו באותו זמן או באותו עונה .
וזה מה שרצינו לבאר :

השקת ה לא החזיק לעד אפו :

זו מדה אחרת שאפי' האדם מחזיק במחל און הקב"ה מחזיק אף ואם יחזיק לא לעד אלא יבטל כעשו אפי' שלא ישוב האדם כמו שמצינו בימי ירבעם בן יואש שהחזיר הקב"ה בגול ישראל ואם היו עובדים ענלים וריחם עליהם ולא שבו . ח"כ למה רחם מפני מזה זו שלא החזיק לעד אפיו אדרבה מחלים אפיו עם היות שיש טעם שעדין הטא החוטא קיים חינו מעטים אלא מנשח ומרחם אולי ישוב והיינו כי לא נלחח ארצו ולא לעולם אקלף אלא הקב"ה מתנהג ברכות ובקשות הכל לטובת ישראל וזה מדה הראויה לאדם עם חבירו אפילו שהוא ראוי להוכיח ביסורין עם חבירו או עם בניו והם מתסירים לא מפני זו ירבה הוכחתו או יוסיפו או יחזיק כעשו אפי' כשעם אלא יבעלה לא יחזיק לעד אפיו גם אם היא המוסרת לאדם כמו שפי' רז"ל על פסוק כי מרחם חמור שונאך רובץ חסם משאו ופי' מה שהנחה הזאת שראה עיבר עבירה והוא יחד חינו יכול להשיג עונתו אותו על דבר עבירה ואפי' הכי אמרה חוכה עוז תעוזו עמו שזקק מה דבלקך וקרב אהבו בזהבה אולי יועיל בדרך זה והיינו ממש מדה זו לא החזיק לעד אפיו ומש"ל :

השקת ו כי חפץ חסד הוא :

הענין שיש בהיכלות מלאכים ממונים לקבל גמילות חסדים שבני אדם עושין בעה"ז ובלאשר מדת הדין מקטרנת על ישראל מיד אוחם המלאכים מראים החסד ההוא והקב"ה מרחם על ישראל מפני שהוא חפץ בחסד ועם היות שהם חייבים אם הם גומלי חסד זה לזה מרחם מזד זה וכמו שהיה בזמן החורבן כחייב בא אל בינות לגלגל וקת' וגו' פי' דהיינו גבראל לקח גמלים להשיג על ישראל והיינו סוד גבראל היה שר הגבורה ומחן לו רשות לקבל בוחות הדין בינות לגלגל מתחת הכרובים מאש המזבח דהיינו דין גבורה המלכות והיה הדין החזק עד שבקם גבראל לכלות הכל ולקטעק ביצתן של ישראל מפני שנתחייבו כלים וכחייב ויכחו ידי אדם מתחת וגו' והיינו שאמר הקב"ה גבראל הם גומלי חסדים אלו עם אלו ומפני שהם גומלי חסדים אלו עם אלו אף אם חייבים נעולו והיה להם שארית והטעם מפני מדה

הרי זה ענין גדול מהקודם שהרי אין לך מעשה האדם שלא יכרח משחית כאומר העושה עבירה אחת קנה לו קטיגור אחד והרי אותו הקטיגור עומד לפני הקב"ה ואומר שלוני עשאתי ואין לך זריה שיחייבים בעולם אלא בשפטו של הקב"ה והרי המשחית הוא עומד לפניו ובמה יחייבים הרי הדין נותן שיאמר הקב"ה חינו זן משחיתים ילך אלא מי שעשאו ויחפרנם ממנו והיה המשחית יורד מיד ונטול נשמתו או בדרתו אז נענש עליו כפי עשאו עד שיהפך המשחית ההוא ואין הקב"ה עושה כן אלא נושא וסובל העון וכמו שהוא זן העולם כולו כך זן ויחפרנם המשחית ההוא עד שיהיה אחד מג' דברים או שישוב החוטא ההוא בתשובה ויעבלהו ויבטלהו בניגופיו או יבטלהו ביסורין ומיתה או ילך בניגופם ושם יסרע חובו והיינו שאמר קין גדול עוני מנשוא ופי' ז"ל כל העולם כולו אחה סובל ירעה זן ויחפרנם ועונו כמד שאין אחה יכול לסובלו פי' לפרכשו עד שאשבו ואהקן ח"כ הרי זו מדה סבלנות גדולה שהרי סובל שיזון ויפרכם זריה רעה שברא החוטא עד שישוב וילמוד האדם כמה צריך שיהיה סבלן יסבול עול חבירו ורעתו שהרע לו עד שיעור כמה שעדיין רעתו קיימת שחטא נגדו והוא יסבול עד יתקן חבירו או עד יתבעל מאלתיו וכיוצא . וזה מה שרצינו לבאר :

השקת ג ועובר על פשע :

זו מדה גדולה שהרי אין המחילה ע"י שליח אלא ממש ע"י של הקב"ה כדכתיב כי עמך הסליחה וגו' ומה היא הסליחה שהוא רוחץ העון כדכתיב אם רחץ ה' את זואת גנות ציון וכחייב וזקתי עליכם מים טהורים והיינו ועובר על פשע שולח מימי רחמים ועובר ורוחץ הפשע והרי ממש כדמות זה צריך להיות האדם שלא יאמר וכי אני חטקן מה שלוני הטא או השחית לא יאמר כך שהרי האדם החוטא והקב"ה בעלמו שלא ע"י שליח מהקן את מעוהו ורוחץ את זואת עונו ומכאן יחייבים האדם לשוב לחטוא שהרי המלך בעלמו רוחץ לכלוך בגדיו ומש"ל :

השקת ד לשארית נחלתו :

הנה הקב"ה מתנהג עם ישראל בדרך זו ואמר מה אעשה לישראל והמה קרובי שאר אשר יש לי עמהם בדפירשו רז"ל לאומי אמי וגו' ונאמר ישראל עם קרובי ממש קורבה יש לו עמהם בניו כחייב דפי' רז"ל דהיינו לשארית לשון שאר אשר נחלתו סוף סוף הם נחלתו ומה אומר אם אענישם מהי כחב עלי בכל זרעם לו זר כחייב וקאמר נפשו בעמל ישראל וכיוצא ח"כ למה אהבם ואינו סובל זעמם ולא קלוגם אלא מפני שהם שארית נחלתו כך האדם עם חבירו כל ישראל שאר אשר עליו עם אלו מפני שהנשמות פלולות יחד יש בזה חלק זה וזכה חלק זה ולכך חינו דומה מכובים העושים את המעשה וגו' מפני כללות וכן פי' רז"ל אפילו מאה בואם אחריו מקבל שכר כנגד כל ממש כנגד מאה

עד אין חכלית עד שחכם לפניו ית' * אמנם העוונות ח"ו
 אין להם כניסה שם אלא כובשם שלא יכנסו כדכתיב לא
 יגורך רע לא יגור במגורך רע * ח"כ אין העוון נכנס פנימה
 ומטעם זה שבר מצוה בחאי עלמא ליכא מפני שהם לפניו
 ית' והיךך יהן לו ממה שלפניו רותני שבר גשמי והרי כל
 העולם אינו כדאי למצוה אחת אלא קורת רוח אשר לפניו
 ומטעם זה לא יקח שוחד של מצוה המשל בזה אין הקב"ה
 אומר עשה ארבעים מצוה ועשר עבירות נשארו שלשים מצוה
 וילכו עשרה בעשרה ח"ו אלא אפילו לדיק ועשה עבירה
 אחת דומה לפניו כאלו שרק אח התורה עד יראה חוצו
 ואח"כ ילך ויכלל מצותיו וזה חסד גדול שהקב"ה עושה עם
 הנדיקים שאינו מניח להם מפני שהמצוה חסודות מחד הם
 מהעלים עד לפניו ית' ואם ינכה על העבירות העבירות
 שברם שבר גיהנם והמנוח שברם מהנכבד זיו פנינה
 היךך ינכה אלו נגד אלו אלא הקב"ה גובה חוב העבירות
 ומשכיר שבר כל המצוה והיינו יכבוש עונותינו שאין הטון
 מהגבר לפניו כמצוה אלא כובשם שלא יתעלו ולא יכנסו עם
 היות שהוא משגיח על דרכי איש הטוב והרע על כל זה
 הטוב אינו כובשו אלא פירח ועולה עד למאד ונכלל מצוה במצוה
 ונכנה ממנו בנין ולבוש * והעוונות אין להם כניסה זו אלא
 כובש אותם שלא ילתיחו הנלחה זו ולא יכנסו פנימה * אף
 מדה זו צריך האדם להתנהג בה שלא יכבוש עובת חבירו
 ויזכור רעתו שנמלהו אלא אדרבה יכבוש הרע ויכששו
 ויזיחיהו ולא יגור במגורו הרע וייהיה הטובה חמדי סודרה
 לפניו ויזכור לו הטובה ויגבירה לו על כל המעשים שעשה
 לו ולא ינכה לבנו ויאמר לא אלה לי טובה ירה עשה
 לי רעה וישעיה הטובה לא ועשה זה אלא ברעה החרי דרך
 ריזיו שיוכל הטובה אל יזיחנה לעולם מבין עיניו
 ויעלים עינו ויסתיר הרעה כל מה שיוכל כדרך שהקב"ה
 כובש עוונות :

השקת ט ותשליך במצולות ים כל חטאתם :

זו מדה טובה להקב"ה שהרי ישראל חטאו ומשם ציד פרעה
 וכן סנחריב וכן המן וכו' כלם אין הקב"ה מתנחם לאמר
 שבו בחטובת ח"כ לא יהיה עוד רעה ח"כ נבעל המן מעליהם
 או פרעה או סנחריב זה יספיק אלא ישוב עמל המן על
 ראשו וכן פרעה וכן סנחריב והעטם להנהיגה זו הוא
 כסוד ושש השעיר עליו אח כל עוונותם אלא חרץ גזירה *
 ופירש שהשעיר נושא עוונות וזה קשה מאל וכו' ישראל
 חטאו והשעיר נושא עליו ועל האומות אלא המדה היא
 כך האדם מתוודה וכונתו בוידוי לקבל עליו עברה בענין
 שאמר דוד הרב ככני מעווני וכן הוא-אומר מחוק בדתך
 הרבים אינו מחפלא אלא שיהיו יסורין קלים שלא יהיה
 בהם ביטול תורה וז"ש אבל לא ע"י יסורים רעים וכן הוא
 מכוון ביהוה אומר ואתה לדיק על כל הבא עלי ממש הוא
 מקבל יסורין כסדר פנים יפות להכפר מפני שיש עוונות
 שיסורים או מיחה ממנקה וכך הוא ממש הקב"ה גובה מיד
 שזה מתוודה בחפלאו כדשי' גזירה פ' פקודי שהוא חלק
 סמאל בעין השעיר ומה חלקו שהקב"ה גוזר עליו יסורים
 ומיד

מדה זו כי חפץ חסד הוא רוצה במה שישראל גומלים חסד
 ואהוה נד מזכיר להם עם היות שאינם כשירים בנד אחד
 ח"כ במדה זו ראוי לאדם להתנהג אף אם יראה שהדם עושה
 לו רעה ומכעיסו אם יש בה זר טובה שמטיב לאחרים או
 מדה טובה שמתנהג כשורה יספיק לו נד זה לבעל כעסו
 מעליו ויראה לבו עמו ויחפון חסד ויאמר די לו בטובה זו
 שיש לו וכו' * בחשתי כדפי' רז"ל דיות שמדלות בנינו דיות
 שמצילות אותנו וגו' כך יאמר בכל ענין די לי בטובה
 פלונית שיש לי ויהיה חפץ חסד * וזמ"ל :

השקת ז ישוב ירחמנו :

הנה הקב"ה כשהאדם בחטובה אינו כענין האדם שחבירו
 מכעיסו כשהוא מהרשע עמו עשה לא בחטובה הקודמת
 ח"ו אין מדהו של הקב"ה בנך אלא אדרבה מעלתו יותר
 גדולה והיינו מקום שבעלי הטובה וגו' והטעם כדפי' בס'
 הבונה בענין ה' למה היא עשויה כאכסדרה שכל הרוצה
 ללכת מעולמו יאז יראה העולם נברא בה' והקב"ה ברא
 העולם לנד הרע והכחש לרוחה אין נד שאין בו חומר ויז"ל
 לפנך כמו כאכסדרה שאינה בכל גדרים אלא פתרה גדולה
 וכל הרע לנד משה כל מי שירצה ללכת מעולמו כמה פתחין
 לו לא יפנה לנד שלא ימצא נד חסא ועון לכנס אל החיצונים
 והיא פתוחה למעלה שאם ישוב יקבלהו והקשו ולהדרוהו
 בחאי לא מחכיעט מלחא יראה בזה שהשב בחטובה לא
 יספיק נדר מעט אלא צריך להגדיר עצמו בכמה גדרים קשים
 מפני שזהו הגדר המעט כבר נפך פעם אחת אם יקרב
 בקל יפתהו יכרו אלא צריך להגדיר עצמו בכמה גדרים קשים
 להרחיק הרחק גדול מאד ולזה לא יכנס דרך פתח האכסדרה
 שהפתח שם אלא יתעלה ויכנס דרך פתח זרה ויעשה כמה
 צרות לעצמו ויסתובט הפרעות ומטעם זה במקום שבעלי
 הטובה עומדים כו' מפני שלא נכנסו דרך פתח הנדיקים כדי
 שיהיו עם הנדיקים אלא נטערו ועלו דרך פתח עליונה
 וכנסו עצמן ונכדלו מן החטא יותר מן הנדיקים ולכך עלו
 ועמדו במדרגה ה' היכל ה' שב"ע דהיינו נג הה"א ולדיקים
 הם במדרגה מיד כפתח הה"א כניסתם האכסדרה ולזה
 כאשר האדם יעשה חטובה דהיינו חטוב ה' אל מקומה
 ויחזור הקב"ה שכינתו עליו אינו שב בחטובה ראשונה ח"ו
 אלא יותר ויותר והינו ישוב ירחמנו יוסף רחמים לישראל
 ויחנקים יותר ויקרבה יותר וכך האדם צריך להתנהג עם
 חבירו ולא יהיה לו נוער ארבה מהקודם אלא אדרבה יקדים
 לו אהבה כשיראה שחבירו יבקש אהבתו יהיה לו במדרגת
 רחמים ואהבה יותר מקודם ויאמר הרי הוא לי כבעלי
 הטובה שאין לדיקים גמורים יכולים לעמוד ויקרבהו חכלית
 קורבה יותר ממה שהוא מקרב אותם שהם לדיקים גמורים
 שלא חטאו נגדו * וזמ"ל :

השקת ח יכבוש עונותינו :

הרי הקב"ה מתנהג עם ישראל במדה זו והיא סוד כניסת
 עון * והענין שהמצוה היא כפורחת עלתה נהג נכנסת

היה אמר הקב"ה אשר נשבעת לאבותינו הרי יש להם זכות אבות חזי נשבעתי לאבות ח"כ עם היות שאינם הגויים יזכו בשביל שהם מזרע האבות שנשבעתי להם וכיון שהם מזרע האבות אלהים ואנשיהם עד שיתקונו וכן יהיה האדם חף אם יפגע ברשעים אל יהאכזר כנגדם או יחרסם וכיוצא אלא ירחם עליהם ויאמר סוף סוף הם בני אברהם יצחק ויעקב הם הם אינם כשרים אבותיהם כשרים והגויים והמזבח הניים מזבח האבות אין ראוני שיתבזו ע"י ומכסה עלבונם ומתקנס כפי כחו * ומש"ל :

השקת יג מימי קדם :

הרי זו מדה שיש להקב"ה עם ישראל כשהמה זכות אבות וכיוצא מה יעשה והרי הם מזד עלמם אינם הגויים כתיב זכרתי לך חסד נעורך אהבת כלולותך וגו' ממש וזכר הקב"ה ימים קדמונים אהבה שהיה מקודם ומרחם על ישראל וזוה יזכור להם כל המצות שעשו מיום שנולדו וכל העובות וכל מדות טובות שהקב"ה היה מנהיג עולמו ומכולם עושה ענין אחד לרחם והרי זו המדה כולל כל המדות כלם בדפי' בלדרה שך האדם יתקן את ענינו עם בני אדם שאפילו לא ימצא שעשו מאלו הנזכר יאמר כבר היה שעה שלא העלו הרי אהבה שעה או בימים קדמונים היו כשרים ויזכור להם הטובה שעשו בקדמותם ויזכור להם אהבה גמולי חלב עתיקי משמים וזוה לא ימצא אדם שאינו ראוי להטיב ולהפסל על שלומם ולרחם עליו * ע"כ יגיע שלש עשרה מדות שהאדם ראוי להתנהג בהם מזד היותו דומה אל קונו מזד הכתר ע"י אלו הי"ג מדות של רחמים עליונים וסגולה כי כמו שמתנהג האדם למטה כך יזכה לפחות לו מדה עליונה מלמעלה ממש כפי מה שיתנהג כן משפיע מלמעלה ויגרום שאותה המדה יאר בעולם לכך טוב שלא ילזזו מעיני השכל י"ג מדות אלו והפסוק לא יסוף מפיו כדי שיהיה לו למזכרת כאשר יבא לו מעשה שיצטרך להשתמש במדה א' מהם יזכור ויאמר הרי ענין זה תלוי במדה פלונית אעשה כדי שלא תסתלק מדה זו מן העולם * ומש"ל :

השקת יד

הענין להיות האדם דומה לקונו בסוד מדת הכתר צריך שיהיו בו גושי פעולות שהם עיקר ההנהגה אחד הכוללת הכל היא מדת הענוה מפני שהיא תלויה בכתר שהרי היא מדה על כל המדות ואינה מתעלם ומתחלל למעלה אמנם יורדת ומסתכלת למטה תדיר וזה מפני ב' דברים האחד שהוא גוש מתחלל לכל מעלה להתגאות אלא תמיד יסתכל ללד מסה להפחית עצמו כל מה שיוכל והרי המדה הזאת היא תלויה דרך כלל בראש שאין אדם מתגאה אלא בהרמת ראש כלפי מעלה והעניו משפיל עצמו למטה והרי חיים סגן ועניו כאלהיו במדת הכתר שהוא תכלית הרחמים ולכן יכנס לפניו שום פגם ולא עין ולא דין ולא שום סיבה שימנעו מלהשגיח ולהשפיע ולהיטב תדיר כך צריך האדם ששום סיבה שבעולם לא ימנעו

ומיד מזדמן שם סמאל והולך שם ונופל חלק חיבו והרי נושא השעיר העוונה שהקב"ה נותן לו רשות לגבות חובו וישראל מתעוררים ובסיף דיקו כהאל עתיד הקב"ה להעמיד סמאל ורשעים שעשו פעולתם ויעשה בהם הדין והיינו והשליך במגלות יש כל הטאתם יראה משליך כח דדין להפעל ע"י אלו שהם מזלגה יש והרשעים כיס נגדם וגו' רשע ופגע אלו הם עושים דין בישראל * אמנם שב אח"כ גמולו בראשו - והעטם אחר שישראל קבלו את הדין הקב"ה מתנחם מפילו מה שקדם ותובע עלבונם * גם במדה זו צריך ישראל להתנהג עם היות שיהיה רשע מדוכה ביוסורין אל ישנאהו שאחר שנקלה הדי הוא כאחיו ויקרב המדוכים והנעשים וירחם עליהם ואדרבה יילם מיד חייב ואל יאמר עוונתי נגד לו אלא ירחמהו במדה זו כנזכר ומש"ל :

השקת י חתן אמת ליעקב :

הרי מדה זו שיש בישראל מעלת אוחם הבינונים שאינם יודעים להתנהג לפנים משורת הדין והן נקראים יעקב מפני שאינם מתנהגים אלא עם ההנהגה האמתית * גם הקב"ה יש לו מדה אמת שהיא על זד מציאת המשפט הישר ואלו הם המתנהגים בעולם ביושר והקב"ה מתנהג עמהם בצמת מרחם עליהם על זד היושר והמשפט ג"כ האדם צריך להתנהג עם חבירו על זד היושר והאמת בלי נטות משפט חבירו כמו שהקב"ה מתנהג עם אלו במדה אמת ג"כ הוא יהיה מתנהג והיינו לרחם עליהם בצמת כמו שהקב"ה מרחם על חביריו שהם בינונים בצמת להקן עולם * ומש"ל :

השקת יא חסד לאברהם :

הם אלו שהם מתנהגים בעולם לפנים משורת הדין והם כאברהם שהיה מהעסק לפנים משורת הדין גם הקב"ה מתנהג עמהם לפנים משורת הדין אינו מעמיד עמהם הדין על הקפו חף לא בדרך היושר אלא נכנס עמהם לפנים מן היושר כמו שהם מתנהגים והיינו חסד לאברהם הקב"ה מתנהג במדה חסד עם אוחם שהם כמו אברהם בהנהגתם גם האדם עם היות שכל האדם יהיה להתנהג ביושר וצדק ומשפט עם אלו יהיה הנהגתו לפנים משורת הדין מפני שהם חסידים יזכר להם מחלקו ממש ואם לשאר האדם היה סגן לאלו יזכר ויזכר וירחם עליהם לכוונם להם לפנים משורת הדין שהוא מתנהג עם שאר האדם צריך שיהיו אלו חשובים לפניו מאד מאד ונתייבם לו והם אחיו מאלשי חברתו וזה מה שצריך לבאר :

השקת יב כאשר נשבעת לאבותינו :

יש בני אדם שאינם הגויים והקב"ה מרחם על כלם ופי' בגמרא וחסותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם שאמר הקב"ה אומר זה לשאינם הגויים יש אומר חסונם שהקב"ה מתקן עליהם ונותן להם מתנת חסד ומהו הענין

השקת יח בעינים :

עיניו לא יסתכל בהם כלל בשום ענין שיהא בו מגונה.
אמנם המיד שקוחה להשיגה לרחם על האומללים כפי
כחו וכסיראה נעקח דל או עני לא יעלים עיניו כלל אלא
יהבוק בדעתו עליו כפי כחו וישורר רחמיו עליו בפני
שמים ובפני הדבריות ולא יכנס בעיניו שום השגחה רעה
כלל בדרך שהעין עליונה שקוחה המיד ומסתכל תדיר אל
הטוב . וחמ"ל :

השקת יט בחושים :

לעולם לא ימצא בחושו חרון אף כלל אלא המיד בלשו
חיים ורצון טוב ואריכת אף אפילו לאחזם שאינם
הגונים ותמיד ירצה ללמאות רצון ולהפיק כל שאלה להחיות
כל נשמה ויוציא מחוטמו חמיר מחילת העון והעברה פשע .
ואינו כועס לחוטא לו אפילו בעת חטאו אלא מתרצה לעשות
נחת רוח בכלל :

השקת כ בפנים :

פניו מאירים המיד ומקבל אדם בסדר פנים יפות כענין אור
פני הכתר שהם המיד רצונים ואור פנים ואין
שום אודם ודין נכנס שם כלל כך אור פניו לא ישונה
וכל המסתכל בהם ימצא השמחה והאור והסגרת פנים והרי
סוד הפנים יאירו המיד ושם סיפה לא יעריך הסגרת
פנים טובים לכל בכל ענין :

השקת כא בפה :

לא יוציא מפיו אלא טוב לא שום דבר מגונה כלל אלא גורח
אמריו טהורות והפקח רצון טוב אל הכל המיד מנדיך
וקללה בשום ענין כלל לא יוציא מפיו ולא דבר רגז וזעם
כלל ואז יהיה דומה לאורה הפה העליון שאינו נסתם כלל
ולא ימנע הטוב ולכך נריך שלא יחשה לדבר הטובה על כל
ולהוציא ריח חורה מפיו ובזכרה המיד לא יפסוק מפיו וזהו
השלמות . הרי ז' פעולות כולם הם תחת רגלי העונה שהם
כלם למעלה בכתר באברים העליונים ובעת שיהיה האדם
רוצה להתקרב למעלה להדמות אליו לפתח מקורותיו אל
התחתונים נריך שיהיה משתלם ומתטהר בכל שקחות המים
שהם תחלה העונה מתחת דגלה ז' פעולות י"ב מדות
הקודמות שהם חיקויא אז האדם שלם ומשתלם במדה העליונה
אמנם ידיעתו שאין אדם יכול לסבול המיד אלו המדות
מפני שיש מדות אחרות שהאדם נריך להשתלם בהם והם
מהגבורות ההתחונות כאשר נבאר אבל יהיה הענין שיש
ימים ידועים שאין הגבורות פועלים ואין בני אדם צריכות
אליהם והם ימים שהכתר שולט בהם או שעות שהכתר
מתקבץ נריך עבודה אז שישתמש בכל אלו וכל שאר המדות
טע

ימנעו מלהטיב לאחזם הצריכים טובתו בכל עת ובכל רגע
וכמו שהוא יושב וזן מקרני ראמים עד צדי כינים ואינו
מבזה שום בריה שאלו יבזה הדבריות מפני פחיתותם לא
יתקיימו בעולם אפי' רגע אלא משגיח על כולם אפי' בזויה
מאד ומכוערת ומאוס הוא נוחן רחמיו על כולם כך נריך
שהיה האדם מטיב לכל בריה ולא יבזה שום בריה
לפניו אלא אפי' הקלה שבקלות יהיה מאד חשובה ויתן
דעתו עליה ויעצ לכל המצטרך לטובתו וזה כוללת כל
ענייני כתר בסוד הראש דרך כלל . וחמ"ל :

השקת טו במחשבה :

מחשבתו תדמה למחשבות הכתר כמו שאותה התכמה לא
תפסוק מחשבה המיד מלפעול מחשבות טובות
ושום מחשבות רעות לא יכנס בה מפני שהוא רחמים גמורים
ואין שום דין ולא קושי כלל כך יהיה האדם המיד מחשבתו פנויה
למל דבר מכושר וכמו שהוא סוד חכמה תורה קדומה ולא
יחסר שם סוד תורה כך לא יפנה אל שום פנייה חוץ
ממחשבות התורה ולחשוב בגדלות האל ופעולותיו הטובות
ולהטיב וכיוצא בגלל שלא יכנס במחשבתו אפילו מחשבה
בעילה ברות והבל העולם וזו היתה מעלת רשב"י וחביריו
וראה כשהפריד ר' יוסי מחשבתו כמה הוכיחו הרשב"י כזכר
בפ' תרומה . וחמ"ל :

השקת טז במצח :

מצחו לא יהיה בו קושי כלל אלא יהיה המיד מלא הרצון
שירצה הכל אפי' שימצא ב"א כועסים ירצם ויחנקם ברצון
טוב אשר בו כענין מלא הרצון שהוא תדיר רוצה ומרצה
הגבורות ומתחכם אף הוא האל הגבורים המתגבר כעסם
בה' וברצון הטוב ובחכמה גדולה שישתקף שם שלא יבא
לפגום ולקלקל בענין הצירוף העליון שהוא נמשך מן החכמה
הנפלאה במלחא ומשם מרצה הכל וזה יהיה מטוב מדותיו
שאם מדותיו קשות מזה אחר עם בני אדם לא יתראו
ממנו אמנם כאשר יהיה מטיב מדתו יהיה סיבה שיהרצו
בני אדם ממנו . וחמ"ל :

השקת יז באזנים :

שיהיו אזניו נזופות המיד לשמוע הטוב . אמנם שמע
שוא או מגונה לא יכנסו בהם כלל בדרך בסוד
האוזן העליונה אין שום נעקח דין ולא פגם לשון הרע נכנס
בהם כך לא יאזין אלא הטובות והדברים המועילים ושאר
הדברים המגבירים כעם לא יאזין אליהם כלל וכמו שהנשך
ודבורו ולשונו אינו נכנס שם כך לא יכנס אליה שום
דבר והיינו לא תשא שמע שוא כל שכן שאר הדברים
המגונים שלא יכנסו לאזניו כלל ולא יתן האזנה אלא
לדברים טובים :

להתענות ולסגף בשקים ומלקיח המחלישים כחי מעבודת השם יחברך ואני לוקח אותם בידיו טוב שאסגף בזיון בני אדם ותרפחם לי ולא יסור כחי ולא יחלש וצוה כשיבאו העלבויות עליו ישמח בהם ואדרבה יחפון בהם ויחאוה ויעשה מן' סמים אלו תבזזה אל לבו וילמד בהם כל ימיו :

השקת כג

ע"ד מציאות משקה טוב מאד אבל לא יועיל המשקה כל כך עניינים . האחד הוא לכבד כל הנצרכים כלם אחר שיכיר בהם מעלת הצורא אשר יצר את האדם בחכמה ובין כל הנצרכים חכמת היוצר בהם וידמה בעצמו שדבר אדם נכבדים מאד מאד עד שיעפיל היוצר כל בחכמה על בריאותם ואז יבזה אותם ח"ו נוגע בכבוד יוצרם וה"ו ידמה אל חכם לזרף עושה כלי בחכמה גדולה והראה מעשיהו אל בני אדם והחזיל א' מהם לנגותו ולבזותו כמה יגיע מהכעס אל החכם ההוא מפני שבזין חכמתו בזהוהם בזיון מעשה ידיו ולף הקב"ה ירע בעיניו אם יבזה שום בריה מבדיותיו וזה שאמר מה רבו מעשך ה' לא אמר גדלו אלא רבו ל' רב ביות חשובים מאד כלם בחכמה עשית ומאחר שניכר חכמתך בזהר ובו גדלו מעשיך ראוי לאדם להחבונן מחוכם חכמה ולא בזיון . הב' ירגיל עצמו להכניס אהבת בני אדם כלם בלבד ואפילו הרעים יאהב אותם בלבד ויאמר מי יתן ויהיו אלו לדיקים ששים בתשובה ויהיו כלם נביאים ויאהב מאמר אהב נאמן לכל ישראל ומי יתן כל עם ה' נביאים וכמה יאהב אותם בזהומו מזכיר במחשבתו טובה שבהם ויכסה מומם ולא יסכל בפיעורם אלא במדות הטובות שבהם ויאמר בלבד אלו היה העני המאוס הזה בעל ממון רב כמה הייתי משמח בחכמתו כמו שאני שמח בחכמת פלוני וה"ו אלו יבדוקו הבגדים הנאים כמו פלוני הרי אין ביני לבני אדם א"כ למה יעדר כבודו בעיני והרי בעיני ה' חשוב ממני שהוא נוגע מדובא עוני ויסורין ומנוקה מעון למה אשגא מה שהקב"ה אהב וצוה יהיה לבדו פונה אל זר הסוב ומרגיל עצמו במדות טובות המזכרים כלם :

השקת בד היאך ירגיל האדם במדת החכמה העליונה :

הגדה מדת החכמה הוא שהיא פרוסה על כל הגמלאים עם היות שהיא נעלמה ונשגבה ועליה נאמר מה רבו מעשך ה' כלם בחכמה עשית כך ראוי לאדם שיהיה חכמתו מצויה לכל ויהיה מלמד להועיל לבני אדם כל אור"כפי כמו מה שיוכל להשפיע עליו מחכמתו יפיעהו ולא יעכבהו סיבה . והנה אל החכמה ב' פנים הפן אחד העליון הפונה אל הכתר ואין אותם הפנים מסתכלים למטה אלא מקבלין מלמעלה . הפן הב' החתחון הפונה למטה להשיגו בספירה שהיא מתפשטת אליה בחכמה כך יהיה אל האדם ב' פנים הפן האחד הוא התבודדות בקונו כדי להוסיף חכמתו ולחקקה הפן הב' ללמד בכל אדם מאותה חכמה שהקב"ה השפיע עליו

עם היות שהם לזרף עבודה חיון עם להשתמש בהם מפני שאור הכתר מנין . כך הוא המשמש בלוחם המדות הקשות כגון שבת השעולים מהעדרן כבוד ע"ג אין דברים שבהם או ישמחם במדות אלו כלם כדי לפתוח המקורות עליונות שאלו יכונן כוונתו אל ארובה הכתר שפתחו והוא יפעול בפעולותיו בהפך היאך יפתח מקור הכתר והרי הוא דומהו במעשיו ועוד שאלו הספירות העליונות אם יבדירו הדינים הקדושים ויעטנו הקדוש לא ישרה הכתר שבהם ואלו האדם יבדיר הפעם החיונים אפילו אם יהיה לש"ש כ"ש שלא ישרה הכתר ואורו עליהם ומה גם שהוא צל לעוררו על המדות העליונות והרי יאמרו הרהה עזום פנים שיש בו לכך לריך האדם בימים טובים ושבתה וציוס כיפורים ובשעת התפלה ושעות ידועות שאינם שעות הגבורות אלא שעות גילוי הרצון העליון לכון להיות דיעותיו במידותיו עליונות האלו כלם ושאר שעות היום ישמחם במדות הנשחרות לעבודת השם כאשר יבאר לא המענה מהם שמענה חיון לו עם לשלוב בחדם אלא לרעתו כאשר יחבאר וזו כאשר ישמחם במדות האלו יהיה נכון בעוה שיפחה מקורות העליונים ויפתח האדם באלו המדות מעט מעט והעקרית שיפחה שהיא מסתח הכל וכן היא ראש לכלם היא מדת הענוה שהיא ראש כוללת כל המדות כלם והוא כולל בחייה ראשונה בכתר והתחיה יכללו הכל והנה עיקר הענוה הוא שלא ימלא עצמו יצר כלל אלא יחשוב שהוא כאלן וכמאמר העניו ונהנו מה כי תלינו עלינו עד שיהיה הכריה השפלה בכל הנצרכים לעניו צווי ומאוס מאלו וכאשר יגיע תמיד להנהיג המדה הזאת כל שאר המדות כרובות אחרים שדבר הכתר מדה הראשונה אשר בו שגראה בעצמו לחין כך ישים האדם עצמו חין ממש ויחשוב העדרו טוב מאד יותר מהמציאות וצוה יהיה לנכח המצויים וכלו הדין עממה והוא הנבזה אשר עליו האשם וזה יהיה סבת קנין המדות טובה :

השקת כב

והנה מצינו תרופה להרגיל אדם עצמו באלו הדברים מעט מעט עד שאפשר שיע' התרופה להרגיל אדם עצמו באלו הדברים יתפרא מחולי הגאווה ויכנס בשערי הענוה והיא תבזזה הנעשה מן' המים ה' שירגיל עצמו שיבחר מהגדול כל מה שיכול מפני שכבוד שהאדם מתהנה בו יהיה סיבה שיכבדו בני אדם ויהלמד בהם על זר הגאווה ויתראה הפעם בנמוך בעיני ההוא . הב' שירגיל מחשבתו לראות בציונו ויאמר עם היות שבני אדם אינם יודעים גדיעותי מה לי מזה ובי חין אני מכיר בעצמי שאני נבזה בקר וכך אם בהעדר הידועה וחלישות היכולת ובזיון המאכל והפרש הוא ממנו וכיוצא עד שימאס בעיניו כדכתיב וצוה בעיניו נמאס . הב' שיחשוב על עונו תמיד ויראה בעתה ובחובתה ובזיורין ויאמר מה הם יסורין היותר טובים שבעולם שלא ישרדוני מעבודה חין חביב מכלם אלא שיבזוהו ויתרפוהו ויגדלוהו שדבר אלו לא ימנעו ממנו כחו ואורו בחלואים ולא ימנעו אהבתו ומלבושו בעניו ולא יגרמו בחיו ובחי בגיו מיחה א"כ ממש יחשוב בהם ויאמר בלבד מה לי

ולבטל מריבותם כך האדם ישוב בחשבה ויחקן • כל המהרהר בחשבה כל ימיו גורם שמאיר הבינה בכל ימיו ומלאו כל ימיו ימי חשבה דהיינו ילול עמו בבינה שהיא חשבה והיו ימיו מעוערים בסוד החשבה העליונה • יראה כי כמו שהחשבה בה שורש כל הנמצאות בסוד היובל והיא החלונית סוד נהר דינור הנכלל בהקדושה בסוד הנגרות שרשם מהפשט שם ויקרא התפשטות חרון אף ובסוד וירח ה' את ריח הניחוח יחזיר העשן ההוא אל מקורו וימח קו המים והשקיע חרונו ויגמח ה' על הרעה כך האדם בסוד חשבונו עושה סוד זה שלא האדם החשבה טובה לחלק הקדושה שבאדם אלא גם לחלק הרע שבו מהחוק כעין המדה הזו • צוה תדע שרבי קין רע היה ומתחם היה וגומר לו הלא אם חטב שאת הלא חטבו מפני שאתה מזד רע אין לך תקנה שזה שקר הלא אם חטבין וחסרין עמך בסוד החשבה שאת הסתלק משם בסוד הטוב המושרש שם בלומר עליון שרשו בחשבה מהתקן ויכול לנטוש דרך שרשו ולהטיב עמו ולזה הפעולות עממן מעיב האדם ומודככות ונשעה לו כזכות • הגה אוחס הפעולות שטשה הם מקטרגים וסתר דשמאלא • שב בחשבה שלימה הרי מכנים ומשרים אוחס המקטרגים ואינם מהפכלים אלא מעיבין עממן ומשחמשים בקדושה כעין העבות קין והרי אם קין שב בחשבה היה זדון הראשון נחשב לו כזכות אמנם לא רצה לשבו ולכך כל סתר דשמאלא מאחו • אמנם עתידין לשבו והם שבים ומחתיקים והיינו ממש מן הטעם שפירשו שהאדם משרים בעלמו סוד הרע וממתיקו ומכניסו אל הטוב ומשעם זה האדם מעשה יפה"ר ומכניסו אל הטוב והוא משרשם בקדושה למעלה וזו היא מעלת החשבה שהאדם מתנהג בה צריך שכל יום ויום יהרהר בה ויעש ענין חשבה דבר מה ולא ישכח ממחשבתו שום דבר כדי שיהיו כל ימיו בחשבה וזמם"ל :

השקת בו היאך ירגיל אדם עצמו במדת החסד :

עיקר כניסת האדם אל סוד החסד הוא סוד האהבה ועיקר האהבה לאהוב את ה' תכלית האהבה שלא יבית עבודתו על שום סיבה מפני שאין דבר שלא יהיה אהוב לפניו ולזה יכוון תחלה דרכי עבודתו ואח"כ המדות שהיה לשאר האנשים ויהיה האהבה האמת תקוה בלב בין יקבל טובות מאת הקב"ה בין יקבל יסורים ותוכחות יחשוב לאהבה לו כדכתיב לאנשים שפעי אהוב וכדכתיב בכל מאדך וסירשו בכל מדה ומדה וגו' כדי לכלול כל המדות בחסד ומלאו סוד הנהגתו במלכות ועם היות שהיא פועלת דין קשורה בחסד והיינו מדת נחום איש גם זו שהיה אומר גם זו לטובה רצה לקשרה במדת החסד הנקשרה בו והיה אומר גם זו שרצה שבו בשמאל קשורה בנצורה אינו אלא לטובה שהיא קשורה במדת החסד והיה שם דעה אל ג' הטוב במדה ההיא ומסחר דיניה וזו היא הנהגה גדולה לקשר בחסד המיד • בחיקונים סירשו איזו חסיד המתחסד עם קונו והענין שנמילת חסדים שאדם עושה בחסדונים אינה במדה החסד העליונה אלא חסד בחסדונים ועיקר החסד

לגמול

עליו • וכמו שהחכמה משפיע לכל ספירה וספירה כפי שיעורה כך ישפיע לכל אדם כפי שיעור שכלו אשר יוכל שאת והנאות אליו וצרכו וישמור מלחם יוחר מכשיעור שכל המושפע שימשך ממנו הקלה כעין שהספירה העליונה אינה מוספת על שיעור המוגבל במקבל • ועוד מדרכי החכמה להיותה משתחם על כל המציאות מפני שהיא המחשבה החושבת על כל הנמצאים ועליה נאמר כי לא מחשבותי מחשבותיכם וכתיב וחסד מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח ונאמר אשר חושב עליכם בית ישראל כך צריך האדם להיות עניו שקומות על הנהגת עם ה' להועיל ומחשבותיו יהיו להועיל הנמצא כלו וכן יחשוב הוא הועלת האנשים ויהיעץ עזות טובה עם ה' ועם בכלל וצפרט והיורא מההנהגה הטובה ינהלנו אל הנהגה הישרה ויהיה לו תמנה ושבגל ומחשבת להנהיגו ולנהלו אל מנהג הטוב והישר כמהשבה העליונה המישרת האדם העליון • ועוד החכמה מחיה הכל כדכתיב והחכמה חמיה בעליה כך הוא יהיה מורה חיים לכל העולם וגורם להם חיי עולם הבא ומוציא להם חיים זה כלל נוצע חיים בכל • ועוד החכמה אב לכל יצורי הקב"ה כדכתיב מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית והם חיים ומחיקימים משפטו כך הוא יהיה אב לכל יצוריו של הקב"ה ולישראל • עיקר שהם הנשמות הקדושות הנאללות משם ולבקש המיד רחמים וזרכה לעולם כדרך שהאב העליון רחמיו על היוותיו והיה מהפלט בצרם המצירים בצרם כאלו היו בניו ממש ואלו הוא יצרם שאת רצונו של הקב"ה שאמר הרועה לחמן האבני רבתי • כל העם הזה וגו' כי האמר אלי שאלו בחיקוך וצוה ישא את כל עם ה' כאשר ישא האומן רח היונק בחקו ישא ובזרועו יקבץ עלאים עלות יגהל הנחמדות יבקש ויפקוד והעגדר יבקש הנשברת ירשא הנלרכים יוכלל האובדות יחזיר וירחם על ישראל וישא בצבר פנים יפוח משאן כאב הרחמן העליון הסובל כל יכול ולא יתעלם רק ינהל לכל אחד כפי צרכו אלו הם מדות החכמה מאב הרחמן על בניו ועוד צריך להיות רחמיו פרוצים על כל הנבראים לא יבזם ולא יאבדם שהרי החכמה העליונה היא פרוסה על כל הנבראים דומם לומח חי מדבר ומשעם זה יצוינו בניויו ואלבין ואחר זה ראוי כמו שהחכמה עליונה אינה מבזה שום נמצא מאחו דכתיב כלם בחכמה עשית כך יהיה רחמיו על כל מעשיו ומשעם זה היה ענין רבי שפעי שלא היה חס על בעלי חיים בלא זה היסורין שהם מאל הדין שהרי הרחמים מניעים על הדין ובאשר ריחם יניאל מן הדינים מפני שהיה אור החכמה עליו ונסחלקו היסורין ועל דרך זה לא יבזה שום נמצא מן הנמצאים שכלם בחכמה ולא יעקור הצומח שלא לצורך ולא ימית בעלי חיים שלא לצורך וירחם כל מה שאפשר זה הכלל החמלה על כל הנמצאים שלא לחבלם חלוי בחכמה זולתי להעלותם ממעלה אל מעלה ממומח לחי ומחי למדבר ללכרו וזמם"ל :

השקת בה היאך ירגיל עצמו במדת בינה :

והוא לבז בחשבה אין דבר חשוב כמוהו מפני שהיא מחקנת כל פנס • וכמו שדרך הבינה למרק כל הדינים

עמדה בדיוקן עליון ללוחם שם עוד להביא הספירה שם לעשות להם לוויה טובה והיינו ללוחם וכיוצא כמה דברים הם כלולים בענין זה זה הכלל ידמה צורך הדיוט ברמזותיו ויעשה למעלה כיוצא בו אחר שהיה בקי בסודות וזמ"ל :

השקת בו היאך ירגיל האדם עצמו במדת הגבורה :

ד"ץ כי כל פעולה החעורכות יזה"ר הם ממש מעוררות גבורות החקוקת לכך לא יתענע האדם בשום דבר אל יזה"ר שלא יהיה החעורכות הגבורה ומה יעשה האדם הבין דבר הזה שהרי לא יתענע בזה היזה"ר שלא יעורר גבורה והעטע שהאדם נוצר שפתי יתירות יל"ט ויזה"ר זה חסד וזה גבורה - אמנם פירש בוחר בראשית שהי"ט נכבד לאדם לעצמו לזכרו ויזה"ר לזורך אשתו והכוונה שהח"ח נוטה אל הימין וכל ההנהגותיו בימין וי"ר העוב והנקבה שמאלית וכל ההנהגותיה בגבורה ומאבד העולם ח"כ כל מדות שיעורר הי"ר הרע להועיל עצמו ללד הגבורה ויזה"ר פוגם למעלה כיוצא ומכאן שיהא כמה רע בהעטע וכל אלו הענינים וכיוצא בהם שיהא מנביר גבורות אמנם הי"ר הרע לריך להיות קשור ואסור בלתי יתעורר לשום פעולה שבעולם לזורך אשתו מפעולות גופו לא לחימוס ביאה לא לחמדת ממון לא ללד כעס לא ללד כבוד כלל - אמנם לזורך אשתו יעורר יצרו הגבורות המחוקות כגון להליבשה לחקן לה בית ויאמר הרי בזה שאני מלבישה אני מהקן השכינה מהקטעה צביה שהיא גבורות הבינה וזכרי הבית הם כלם תיקונים שהיא מהקטע מזד יזה"ר ולא יכוון לבו בשום הגאה שבעולם מפני שהוא מתגאה לפניו בדירה גאה מורה הכל תיקוני השכינה שהיא מהקטע בגבורות שלימות שמאליות שמשם העיבור ומזד זה יעורר יזה"ר ללד אהבה ולא יכוון אל השמאל המעורר לקרבה בודד שאלו החת לראשי שאינה מהקטעה אלא מזד הגבורות וימינו תחבקי יכוון למתק כל אופן הענינים ביצרו העוב וכן הוא לעוב למצוה ושמתח מצוה לשם יחוד עליון הרי המתק כל הגבורות ותיקנס בימין והרי בזה קשרם בימין בסוד וימינו תחבקי ודרך זה לכל עניני מדות היזה"ר עיקרם לתקוני האשה שמזד היזה"ר הם ויהפכו כלם אח"כ לעבודת השם לקשרם בימין וזמ"ל :

השקת כח היאך ירגיל אדם עצמו במדת הר"ת :

אין ספק שמדת הת"ת הוא העסק בחורה אמנם לריך זהירות גדול שלא יתגאה בדת"ת שכאשר הוא מתגאה בדת"ת ממש גורם רעה גדולה שהרי כמו שהוא מתגאה גורם שמדת הת"ת שהיא החורה תתגאה ותסתלק למעלה ח"ו אלא כל המשפיל עצמו בדת"ת גורם אל הת"ת שירד וישפיל עצמו להספיע למלכות והרי הם למטה מהת"ת ד' מדות מדרגות ספירות הת"ת ג' גאולה סוגמות ממש בג' אלו הא' המתגאה על תלמידיו הנה הוא גורם שהתגאה הת"ת ויתעלה מעל גלח הוד שהם לימודי ה' תלמידי הת"ת וזמנו

לגמול חסד עם קונו ועהה לריך לדעת כמה הם מדת ג"ח בני אדם וכלם יעשה עם קונו למעלה אם יראה לקנות מדת החסד ולהו נאמר כי נמילת חסדים הם אלו ראשונה בלידת האדם לגמול עמו כל מה שיצטרך למזונו א"כ גם יעשה מזונו ויעלה בזה עד אגלות הבינה הת"ת ויהקו שם כל מה שיצטרך שהיה אגלות הת"ת ללד ימין כדי שיצא הולד בלי מוס כלל כדלמריקן וחוציא לאור משפטיו קדוש דהיינו שיצא הת"ת משפט ללד האור שהוא הימין ויהיה קדוש נבדל מן הגבורות ובה פועל היוהו מכוון במעשיו לקשרו המיד בחסד והוציא מן הבינה בלד ימין ולא יצא הולד מזונו ומסורס וכמעט בזה נכלל כל זהירות שחורה כדי שלא יעורר חבורת הדנים שם ויהיה קשוי בלדו - שנית למד א"ח הולד דהיינו לעשות כתיקונו מזונו שכל איזה דבר קליפה וערלה המטפלת אל היסוד ימול אהו וירדוף אחר כל אותם הגורמים שם ערלה ויתחורס בחשובה בענין שבהויה מל א"ח ערלה לבו גורם שיהיה לריך בלי ערלה ולזה פנחם כשמל ערלה בני ישראל וזה אל ההכוונה מפני שנמל חסד עם קונו בסוד המילה שמל היסוד מערלה בני ישראל וזה אל החסד ומזה ימוד אל כל שאר מדות החסד - ג' לבקר א"ח החולים ולרפואתם כך ידוע שהשכינה היא חולה אהבה אני ורפואתה ביד האדם להביא לה סמים יפיה כדכתיב סמכוני באשיות רפדוני בהפומים ופירשו בתיקונים ספוד אשיות דהיינו כל הדברים הנקשרים במלכות בא"ש חסד וצאשה גבורה שחיו זרועות ישם ה"ח נסמכת עליהם והעושה זה סומך החולה בחלוו - הב' רפדוני בתפומים פירוש שהיא קשורה בין גלח והוד - שהם רפידתו והכל נכלל שם ומלת לבקר החולה יורה לבקרה ולזכור ממנה ולחלות פניה יקבל מאכל עליון ומשקה עליון כדרך שהוא בחולה הנשמים כך יהי בחולת העליונים ורפואתם בידיו וראוי לבקרים - ד' לתת זקקה לעניים וכן הם יסוד ומלכות עניים והזקקה לעניים שירשו בתיקונים דהיינו לקיים ל' אמנים ד' קדושות ק' ברכות ה' חמשה חומשי חורה בכל יום - ועל דרך זה זקקה הוא מהת"ת וניתנה לעניים יסוד ומלכות וכל מה שימשך עליהם לק"ט מהספירות כלם - שכח"ה מסוד עומר העליון - ופח"ה שהיא מסוד המדות כדכתיב לעני ולגר העוב אוחס שאפי' הת"ת נר למטה במלכות וזכרון לתת לו מאלו הענינים - וכן מעשר עני לתת המלכות אל הגר אל היסוד הנקלה עני ואם יקשרה בדת"ת יח המעשר אל הער וכמה ענינים נכללים בזה - ה' כניסת אורחים הם הת"ת אל היסוד אורחים לתת להם בית מנוחה שינוחו בה דהיינו המלכות כיון שהם הולכי דרך הניסים שם ולפי המתבאר בזהר שזו המצוה מתקיימת שם בזההם שם הולכי דרך שיחו בחורה שגורמים שיהיו האורחים במלכות - וכן בזה הוא כל העושה יחוד אל הת"ת במלכות וקובע מקום לתורהו וכיוצא בזה ועושה שהת"ת יעשה מלוגו במלכות ולתת לה שם בה אכילה וכן פ' בתקונים ואלו האורחים לריכים אכילה שתייה ולויה דהיינו שריך להכנס הת"ת והיסוד במלכות ולתת שם בה אכילה שפע עב שהוא מזד הגבורה המתוקה ושתייה מן היין המשומר ומחלב המתמק ליישר הת"ת והמלכות וכן פירש בפרש"י מהמנ"א - והלוי להביא שם עצמו ושמתו

בריכת אברהם

שהוא משפיל עצמו ומלמדם גם הת"ת יספיל עצמו אל הלמדיו וישפיעם אלא יהיה האדם נוח אל הלמדיו וילמדם כאשר יוכלון שאת כפי כחם כך הת"ת יספיע בלמדיו ה' כפי בחינתם הראויה להם . הב' המחאה בתורתו על העני ומטה אותו כההוא עובדא דליתיה עם ר' שמעון בן אלעזר זה גורם שהת"ת יתגאה על היסוד שהוא עני ולא יספיע ת"ו אלא צריך שיהיה דעתו מחויבת עם עני אז הת"ת יספיע אל היסוד ויחשוב העני לפניו למאד וכן יחשוב במעלה ויסקשר הת"ת עם היסוד . הג' המחאה בתורה על עמא דארעא כלל עם ה' גורם שהת"ת יתגאה מעל המלכות ולא יספיע בה אלא יהיה דעתו מעורבת עם הבריות וכל העם היוחסן חשובים לפניו מפני שהם למטה בסוד הארץ וח"ו אם קורא אותם המורים מורידם אל הקליפות לכך לא יזוה לבו שיהיה בו אור תורה אלא יהיה דעתו מהעורבת עם הבריות ומגהילם על פי דרכם כמו הת"ת שהוא משפיע למלכות ומנהיגה כפי ענינה ועניות דעהה שכן נאמר דעתן של נשים קלות ובכלל זה שלא יתגאה על כל חלושי הדעת שהיו בכלל עפר הארץ ומפני זה הקדמונים לא היו מתגאים בתורה כענין עובדא דרב המנוגא בפרשת בראשית וכן בחקונים כשהיו רוצים לנשקא ליה פתח שלא היה רוצה להתגאות בד"ת וכיוצא גבי רבי חגי שם . עוד יהיה רגיל לכווין בהיותו נושא ונותן בדת' שיהיה הכונה אל חקוני השכינה ולקשקש אל הת"ת דהיינו הנלכה אל האמת והיינו מחלוקת לש"ס דהיינו חסד ובבורה לבא אל הת"ת ש"ס להסכים הלכה עמו וכל מחלוקת שילא אן המדה הזאת יבדיל ממנו כי לא יתאחו אלא בתוך נפשו מדה שלוש ת"ת ואין לך מחלוקת שלא יפגום הת"ת אלא מחלוקת התורה שלא לש"ס יתרחק ממנה שסופה גיהנם כזכר בזהר בראשית . והעסק בתורה יהיה אל כונת קישוטי שכינה לייחדא עם קב"ה שזו תורה לשמה עושה ממש שמדת הת"ת שהוא נותן לה קישוטים גם הוא בתורתו נותן קישוטים אל השכינה ואם יכווין להנות לעצמו שזה אוכל הגלות מד"ת פוגם במדה הזו שהוא קודם ומוציאה אל דברי חול וכאשר יעסקו בתורה להגות גבוה אז הוא עצמו מהנהג על פי המדות אלו ועיקר הכל הוא צריך לעמוד לכוון במחשבתו באלמע משא ומתן ואם ירצה בעצמו ערות דבר יחזיר בו ולעולם יודה על האמת כדי שימלא שם הת"ת מדה אמת שאם יכתים מסרידו מעליו וכן צריך לכווין בכל עניויו אל האמת שהוא מדה זו וזוה כשיבא לו שקר ידע שמכתים המדה זו ויבנה מפניו :

השקת ל היאך ירגיל אדם עצמו במדת היסוד :

בוזרה פרשת בראשית אמרו שצריך אדם להזהר מהדיבור המביא לידי הרהור כדי שלא יבוא לידי קרי ואח"כ לא ידבר נבלה אפילו דבר קטן המביא לידי הרהור ראוי להשמר והכי דייק לישנא דקרא אל חתן את פיך לחטיא את בשרך דהיינו שנותן את פיו בדיבור שמביא להחטיא בשר קודם אורח בריה בקרי ובחייב למה יקצוף אלהים וגו' ואם הוא נעלות הפה מתי להחטיאו הכי הוא בעצמו חטא אלא אפילו שהדיבור לא יהיה חטא שהוא דיבור טהור אם מביא לידי הרהור אין צריך להרהר ולזה אמר להחטיא את בשרך למה יקצוף על אותו הקול אעפ"י שהוא מותר ע"י פעולה חזרו הקול והדיבור רע ח"כ צריך זהירות באורח בריה שלא להרהר שלא להשחית וצריך להזהר שלא יתקשה בשום דבר אלא לנכח אשתו בעהרה מפני שזה אורח בריה הקשה והקשה אינה דרוכה למעלה אלא לשלח חייבים למערה המלכות השומרה החייבים ומאד מאד צריך היראות והשמירה בהיותו שומר בריה וחמ"ל :

השקת לא היאך ירגיל עצמו במדת המלכות :

ראשונה לבלם שלא יתגאה לבו בכל אשר לו וישם עצמו המיד כעני ירצה שיהיה בעיניו ויעמוד עצמו לפני קונו עני מתחנן ולהרגיל עצמו במידה זו יהיה אפילו שיהיה עשיר כמה שחשוב ואין דבק עצמו מכל אשר לו והוא לבדו יהיה צריך לרחמי הבורא המיד שאין לו כל דבר אלא הלחם אשר אוכל וכעני לבדו ויאמר וכי כל זה מה יגיענו ממנו אלא פת לחם אשר הוא לפני בלבד ויעני עצמו ומה גם בעת חפלותיו שזהו בגולה נפלאה ולהפך מזה נאמר ורם לבבך ושכחת שהשכחה חיונית מנויה שם כן החנהג דהע"ה בזה המדה הרבה מאלד שזאמר כי יחיד ועני אני שהרי כל אנשי ביתו כל א' וא' לעצמו המה כלום אליו אפילו בני ביתו כלום הם אלאו לפני הבורא או בעת כילוק נשמתו כלם ילווהו עד קברו מה הם לו בעת דיו משפח הקבר ואיך בזה יעני עצמו ויהקן עצמו בסוד המדה הזאת עוד שנית פירוש בזהר והוא הטובה יגלה ממקום למקום וזוה יעשה מרכבה אל השכינה הגולה וידמה בעצמו הכי אפי גליחו והרי גלו כלי ואכרי עמי מה יעשה כבוד גבוה שגלתה השכינה וכליה איך עמה שחזרו בסבת הגלות ולזה ימעט

שהוא משפיל עצמו ומלמדם גם הת"ת יספיל עצמו אל הלמדיו וישפיעם אלא יהיה האדם נוח אל הלמדיו וילמדם כאשר יוכלון שאת כפי כחם כך הת"ת יספיע בלמדיו ה' כפי בחינתם הראויה להם . הב' המחאה בתורתו על העני ומטה אותו כההוא עובדא דליתיה עם ר' שמעון בן אלעזר זה גורם שהת"ת יתגאה על היסוד שהוא עני ולא יספיע ת"ו אלא צריך שיהיה דעתו מחויבת עם עני אז הת"ת יספיע אל היסוד ויחשוב העני לפניו למאד וכן יחשוב במעלה ויסקשר הת"ת עם היסוד . הג' המחאה בתורה על עמא דארעא כלל עם ה' גורם שהת"ת יתגאה מעל המלכות ולא יספיע בה אלא יהיה דעתו מעורבת עם הבריות וכל העם היוחסן חשובים לפניו מפני שהם למטה בסוד הארץ וח"ו אם קורא אותם המורים מורידם אל הקליפות לכך לא יזוה לבו שיהיה בו אור תורה אלא יהיה דעתו מהעורבת עם הבריות ומגהילם על פי דרכם כמו הת"ת שהוא משפיע למלכות ומנהיגה כפי ענינה ועניות דעהה שכן נאמר דעתן של נשים קלות ובכלל זה שלא יתגאה על כל חלושי הדעת שהיו בכלל עפר הארץ ומפני זה הקדמונים לא היו מתגאים בתורה כענין עובדא דרב המנוגא בפרשת בראשית וכן בחקונים כשהיו רוצים לנשקא ליה פתח שלא היה רוצה להתגאות בד"ת וכיוצא גבי רבי חגי שם . עוד יהיה רגיל לכווין בהיותו נושא ונותן בדת' שיהיה הכונה אל חקוני השכינה ולקשקש אל הת"ת דהיינו הנלכה אל האמת והיינו מחלוקת לש"ס דהיינו חסד ובבורה לבא אל הת"ת ש"ס להסכים הלכה עמו וכל מחלוקת שילא אן המדה הזאת יבדיל ממנו כי לא יתאחו אלא בתוך נפשו מדה שלוש ת"ת ואין לך מחלוקת שלא יפגום הת"ת אלא מחלוקת התורה שלא לש"ס יתרחק ממנה שסופה גיהנם כזכר בזהר בראשית . והעסק בתורה יהיה אל כונת קישוטי שכינה לייחדא עם קב"ה שזו תורה לשמה עושה ממש שמדת הת"ת שהוא נותן לה קישוטים גם הוא בתורתו נותן קישוטים אל השכינה ואם יכווין להנות לעצמו שזה אוכל הגלות מד"ת פוגם במדה הזו שהוא קודם ומוציאה אל דברי חול וכאשר יעסקו בתורה להגות גבוה אז הוא עצמו מהנהג על פי המדות אלו ועיקר הכל הוא צריך לעמוד לכוון במחשבתו באלמע משא ומתן ואם ירצה בעצמו ערות דבר יחזיר בו ולעולם יודה על האמת כדי שימלא שם הת"ת מדה אמת שאם יכתים מסרידו מעליו וכן צריך לכווין בכל עניויו אל האמת שהוא מדה זו וזוה כשיבא לו שקר ידע שמכתים המדה זו ויבנה מפניו :

השקת כט היאך ירגיל אדם עצמו במדת נצח והוד יחד וכל א' לעצמו :

האזרה עיקר הוא לסייע ללומדי תורה ולהחזיקם בממונם ובמעשיהם להזמין להם נרכיהם שממם הזמנות מוין זה והפקתם כל רצונם שלא יתבטלו מד"ת וכן שלא לגנות הלמודם שלא יתגוה מעסק התורה ולכבדם ולהלל מעשיהם העוב שיתחזקו בעבודה ולהזמין להם ספרים לצורך עסקם וביה המדרש וכל כיוצא בזה שהוא חזק וסעד וסומך לכל

זמן זרע הצבור שאין השכינה בין שתי הזרועות אסור וכן פי' בחקונים בפ' בראשית והרובה לידבק עם בת המלך שלא הפדו ממנו לעולם לרך חלה שקבע עמו בכל מיני קישוטים ומלבושים נאים והם תיקוני המצות הנזכרים כלם ואחר שחקן עמו בחקיה הנזכר יזוון עמו לקבלה עליו כהיותו עוסק בצורה ויקבל עול מצות צדור כונת החוד ולקיים לה ב' דברים ומיד היא נמשכת לו ואינה פורשת ממנו וזה סיפיה עמו ויקדם עמו ואחר שהוא עתור וקדוש יזוון לקיים לה שאר כסות ועונה שהם שלשה דברים שאדם חייב לאשתו • האחד להשפיע לה בכל מעשיו שפע מן הימין מזונה • הב' לכסות עליה מצד הגבורה שלא ישלטו בה החיצונים וזה • בכל הענינים שלא יהיה בה נד היצ"ל בעסק מלאותיו כגון לשבוע את הגוף או שיבטחוהו ויפאצ בזה שפי"ר מצוי בלוחו מורה והיא בורחת ממנו מפני שהיא ערוה ח"כ לרך לכסות הערוה ולהסמיכה שלא ישלטו בה חמיד כי"ד כל מעשיו לש"ש בלי חלק היצ"ר • וכן יצ"ת הם מנינים גדולים בעדה שלא ישלטו החיצונים ויהי' רגיל בהם • הג' ליחדא עם הת"ח בעונות ק"ש בקביעות עתים לחורה ובקיעקע עונה לכל דבר ויזוון שזה עינת השכינה עונת בת מלך ויש רמז לג' אלו צוהר ובחוקונים :

השקת לב

הרשב"י ע"ה פירש צוהר בפשת בראשית ענה רבה וגדולה מן הזורה היאך יתקשר האדם בקדושה העליונה ויתנהג בה ולא יפריד מן הספרות העליונות הדור וררך האדם להתנהג בה כפי הזמן ר"ל לדעת איזה ספירה שולטת ולהתקשר בה ולעשות ענין הנוגע אל המדה השולטת והתחיל מהלילה עד שכינת האדם על משמו דברי השליטה היא לילה מדת המלכות והוא הולך לישן והרי השנה הוא מיתה ואילנא דמואח שלטא מה ישעה יתקן ויקדים להצקצר כבוד בחינת השנה והקדושה דהיינו סוד מדת המלכות בצחינת קדושה וזה יך על משמו ויקבל על מלכות שמים שלימה בזנות הלז והרי צוה קבל עליו סוד קדושה עליונה קם בחינת הלילה ישול ידיו מתקליפה השולטת עליהם ויעבר רוח רעה ממשרו ויברך ויתקן השכינה בעסק החורה ועל זה נאמר עליה כשנכר השמור עליך מן החיצונים והקולות היא תשתך ותקשר עמה וז"ל עמו ותפעלה בדיוקן נשמתו בני"ע עם השכינה ונכנסה עם הדיוקים לג"ע הת"ח יאל שם להשתפעט עם הדיוקים ועמו בחברתם שכלם מקשיבים לקולו הרי ממש נשע עמו מהמיתה ושנה אל סוד החיים העליונים ונקשר בתוך ג"ע והתחיל להתנוגץ עליו אור הת"ח המתנוגץ בני"ע על הדיוקים וכן פי' בפשת תרומה • השנים ועלה עמוד השחר החתיל לבא ג"כ לכנוס לב"ה וקשר עמו בני' אבות שצח בית הנבטא אומר ואני כרוב חסדך וגו' וכולל עמו צדור הת"ח אדם כולל חסד וגבורה ות"ח ונכנס לכנסת המלכות ומטוין בפסוק ה' אבות והרי כלל עמו בהם במחשבה ודבור ומעשה דהיינו דבור הפסוק מחשבה הכונה מעשה הביאה

ימעט בכליו בכל יבלתו כדכתיב כלי גולה עמי לך ויבוע לבבו בגולה ויתקשר בצורה ואלו שכינה עמו ויעשה לעמו גרושין ויהגרה מניה מנוחהו הניד כדרך שהיה מתגרש ר"ש וחביריו ומנהגם שיתנה א"ש רגליו ממקום למקום שעל כזה נאמר שברו על ה' אלהיו • וסוד כניעת העבודה הוא ליראה את ה' הנכבד והגורל והנה היראה הכונה מאד ליפגס ולהיבנס בה אל החיצונים שהרי שם ירא מן הסורין או מן המיתה או מן הגיהנם הרי זה ירא מן החיצונים שכל פעולות אלו מן החיצונים אמנם היראה עיקרית מן השם הנכבד והגורל והיינו ליראה את ה' והוא שיחשב בני' דברים אחד ליראה גדולתו של יוצר הכל על כל נמצא והרי אדם ירא מן הארי ומן הדוב מן האדם מן השד מן המפלות אלו הם שלושים קטנים ולמה לא יירא מן המלך הגדול ויהיה פחדו על פניו מפני גדולתו וירא הידך יתעל ללדון רב כזה והרי אלו היה הארי והדוב יאכלוהו ואלו הקב"ה סובל עלבון מפני זה לא ירא מפחדו מגדולתו • הב' כאשר ידמה השגחתו חמיד לופה ומביט בו והרי העבד ירא מרבו המיד כהיותו לפניו והאדם חמיד לפני הבורא ועיניו פקוחות על דרכיו ירא ויפחד הידך ירחבו מנפלו מותיו • הג' היותו שורש כל השמות וכלם מושגתים בספירותיו והחושא פוגם היכלו ולמה לא יראה הידך יהיה היכל המלך מלוכלך ממעשיו המלוכלכים • הד' יראה שפנס מעשיו הם דוחים שכינה מלמעלה וירא איך יגרום הרעה הגדולה הזאת להפריד חשק המלך מן המלכה והיראה אשר היא בזה היא יראה המיישרת את האדם אל תיקון המדה הזאת והוא דבק בה • ודע שהרבה יחירות לרך האדם לעשות מהתיה השכינה דבוקה בו עמו ולא תפד ממנו והנה האדם בעוד שלא ישא אשה פשיעא שאין עמו שכינה כלל שאין שכינה מתחברת לאדם בעוד שהוא אינו נשוי אשה כי עיקר שכינה לאדם מצד הנקבה והאדם עומד בין שתי נקבות התחונה בשמיית שהיא נועלת ממנו מזון שאר כסות ועונה והשכינה עומד עליו לברכו בכלל כדי שיתן אל האשה התחונה ענין שהת"ח שהוא עומד בין אמה לעילה להשפיע לו כל הצורך והמלכות לקבץ ממנו שאר כסות ועונה כדודע לא הבא אלו השכינה הם לא ידומה אל מציאת העליון והנה כהיות האדם שורש מתקננה לאחד מנ' סיבות האחד שהיא גדה • הב' שהוא עוסק בצורה ופורש מבינה כל ימי החול • הג' שעוסק בצורה בזמנים אלו צמיחה הנכנסה הגשמית הרוממית קשורה עמו ואינה מנחת אורו כדי שלא יהיה שם פירוד אלא לעולם אדם שלם נפרד מהנקבה והרי השכינה מזדווגת לו לרך האדם להושר שלא תפד שכינה ממנו ובהיותו יפא לרך לרך להפגל מפלה הדרך ולאחז בצורה שבסופה זו שכינה שמירת הדרך עומדת חמיד ובנית בהיותו עוסק בצורה ג"כ שכינה עמו בהיותו זכיר מן השמא ועוסק בצורה כהיותו אשתו נדה עומדת לו בשמורת הגדה כראוי אחר כך בליל עהרבה או בליל שבת או בצוואו מן הדרך ליל ביאה מצוה היא ושכינה נפתחת למעלה לקבל נשמות קדושות וגם כן נקבתו ראוי לפקוד אותה ואלו צוה שכינה עמו חמיד כנזכר צוהר בראשית והסקירה לאשתו לרך ששהיה דוקא בזמן שהשכינה במקומה כשהיא בין שתי הזרועות אמנם

הביאה לב"ה להסתחווה נגד היכלו • קודם החפלה עומד
 צב"ה סיו מקור נובע הפלה ויחוד יסוד הצלר נפחה צב"ה
 שהוא צ"ה ומתקן שכינה צב"ה יכולה כוננו בהפלתו ולא
 משם עולה צסוד הורה ומתקשר בה צסוד מדת יוס ומתנהג
 עמה כל היום עד שעת המנחה שמתקשר בצנורה ובצקר
 נקשר צמדח יוס צחסד בהפלתו וציוס צח"ה צעסק ההורה
 ודערנ בצנורה צמדח יוס וצח לב"ה ליחד צסוד הצנורה
 כדרך שפעם צב"ה צחסד ובין זה לזה קושר השכינה עמו
 בצעודה שגומל צסד עם הענייה הזלה כמו שהיה אומר
 הלל צראש השנה יודע צדיק נפש צהמהו וזה שהיה
 כוננו ציוס בצעודהו לגמול צסד לנפש הנהמה ולקשרה
 למעלה צסוד המזן ולחד פעלה שעה המנחה ונקשר בצנורה

המתין למעריב וירד הח"ה אל המלכות והרי הוא עמה
 בהחילת הלילה ע"מה בה ונכנס לב"ה עם הכונה הזכר
 וקושר ע"מה למטה ח"ה בה לבית מלונו יצא מצ"ה ייחד
 ע"מו ממש צמלכות לבד צסוד קבלת עול מלכות שמים וזהו
 הקופת היום עם הקופת הספירה ולעולם דצק צאור
 השולט • עלה זו היא עיקרת צפ' צראשית והשאר מקיבץ
 ממקומות רבים מהושר והיא עלה כוללה צאדס להקשר
 בקדושה המיד ולא יחסר עטור קדושה מעל צאשו • ודי צזה
 הדכות צזה הספר שאין לנו ראשונ לגלות יוחד וכבר הארכנו
 בעומק הציין הזה בצספר מעשה חושב צסיעתח דשמיח
 והאל צרחמיו ידריכנו צדרך עבודתו אבי"ר :

התנצלות המביא לבה"ד

יען כי הספר היקר וזה יקר המציאות הוא ורבים המה המשחוקקים לרוות בצמא את דבריו
 הקדושים אשר יצאו מפי הרועה הנאמן בקדושו ובטהרה אשר כל רו לא אנים ולא במים ליה ומגלה
 סמירין ברזין דאורייתא • לואת למען לזכות את הרבים התעוררתי כהיום להוציא לאור חשתי ולא
 התמהסתני ולא חסתי על הוצאה הרבה והטרחת הגדולה הררושה לזה להדפיסו על ניר לבן בדיו
 שחור ובהגהה טובה וסרויקת אשר לא היה לעולמים וואת תפלותי כי אלקי אברהם יהי בעזרתו וכאשר
 עזרני עד הנה כן יחיני ויעזרני להוציא לאור ספרים יקרים רבי התועלת אשר יוכו את הקורא נחלה בלי
 טוגבלה • אמן :

1756.

De republica Romana & rebus Romanis
venerunt Maxima unquam republica
cujusque virtutes, Maximaque
Dignitate normantur. Necnon
republica Romana.

16. gna D. i. M. u. n. t. i. R. u. g. n. e. i. u. r. e. S. p. u. s.
L. u. r. a

№ 1385

Семилетняя яшу в оное числом
Тридесяти годами в реченное время в он
то немереице каковы в оное время
но речеице в оное время, яшу в оное время
В оное время в оное время, в оное время
в оное время в оное время.

В оное время в оное время
В оное время в оное время
В оное время в оное время

подлинное о присягнувших в Минский Суд
в Пинские в месяц Марта месяца 1798 года
о сурьме иловниковъ.

Всего: шест, иль и
и миль.

Определяю:

Алексею К. Ондарскому
Степану Ивановичу Иванову
Авдеевичу Лобановскому. Судна-
моруш Минский воево-
дской табельной Пинская,
и Малованский 250 руб. и
вартушюш 125 руб. сего
и в судъ.

Особою отпискою.

III 1942: 532